

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

924
MAPKOY

ANTONINOY

Autore G.

TON E. EAYTON

lib. 12

MARCI ANTONINI
IMPERATORIS

DE SEIPSO ET AD SEIPSUM
libri XII.

GUIL. XYLANDER *Augustanus*
Græcè & Latine primus edidit :

Nunc verò,

Xylandri Versionem locis plurimis emen-
davit, & novam fecit : in Antonini libros
Notas & Emendationes
adjecit

MERICVS CASAFBONVS

Is. F.

In eisdem *Xylandri* Annotationes.

LONDINI,

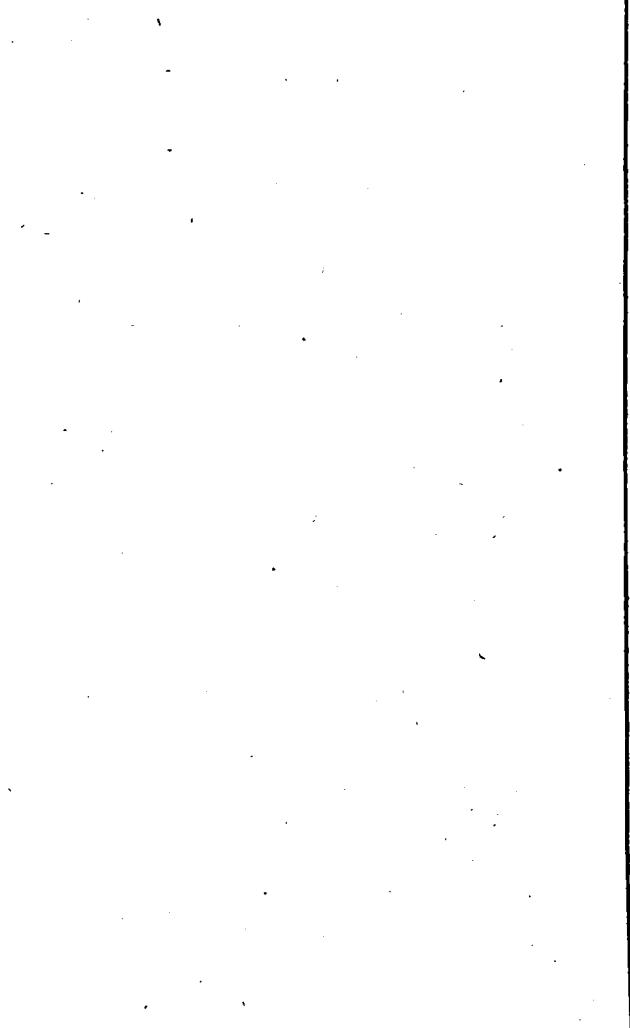
Typis M. Fleſher, ſumptibus R. Mynde
in vico vulgò dicto *Little Britaine*, ſub
Inſigne S. Pauli. MDCXLIII.

3/4

6 Kg

JOANNI SELDENO

Jurisconsulto , Philologo,

Viro maximo , *MERICVS*
CASAVBONVS, *Is.F.*

S. D.

Imperatoribus olim
hodieque solenne, vir
insignissime, sine do-
pópois hinc inde sti-
pantibus, & aliquo
de primariis aulae comitatu, in pub-
licum non omninò aut rarò prodire.
que partim ad pompam, partim ad
terrorem, partim verò ad tutelam
corporis ab ipsis instituta sunt. M.

ANTONINUS Imperator priora duo

* 3

quan-

quanti vivus fecerit, & quo loco habuerit, si quis ipsi de se scribenti minus credit, at veterum spero scriptorum consentienti testimonio fidem non abrogabit, qui talē eū describunt, qualē ab omni memoriā omnibus omnium gentium monumentis replicatis & excussis alium vix reperiamus: qui vel eorum quæ splendidissima habentur inter homines, & quorum gratiā cælum terra miscere non verentur, tantus & tam constans contemptor fuerit; vel qui bonitatem, clementiam, mansuetudinem (divinas virtutes) erga subiectos, simpliciore animo & flagrantiore studio exercuerit. Sed nec hastatorum qui latus cingerent & vitæ caverent, opus illi, cui cum, tristissimis & afflictissimis

femis temporibus, orbis Romani, id
est universi ferè, tutela à Supremo
Mundi Rectore commissa esset, sic
eam administravit, ut in ejus vitâ &
incolumitate suas fortunas, suam sa-
lutem omnes, minimi maximi, verti
crederent. Nos igitur, cum noster hic
redivivus ANTONINUS in lucem
proditorus esset, parum de tali comi-
tatu, qualem diximus, illi comparan-
do solliciti, de tali comite, seu amico
(quo titulo insigniores quosdam tem-
porum suorum Jurisconsultos maxi-
mos olim Imperatores dignatos esse
non ignoras) asciscendo cogitavimus,
qui tum imperitam multitudinem
non vi aut imperio, sed solâ sui no-
minis auctoritate submoveret; tum
verò doctos undiq. viros & intimâ

admissione dignos, ipse longè latèque
celebris, alliceret. Quem verò potiùs
quàm te, SELDENE præclarissime,
qui præstantissimis ingenii tui monu-
mentis patriam tuam magis ornave-
ris, an majus apud externos decus tibi
privatim paraveris, haud faciliè dixe-
rim. Ea certè tum domi apud cives
& populares tuos; tum foris apud ex-
teros, ubicunque literis suis constat
honos, nominis tui fama & celebri-
tas, ut eruditum, quicquid illud sit,
& laude dignum, quod SELDENI
nomen præfixum habet, non docti
tantum qui tua legunt & intelli-
gunt, quod paucorum est; sed & de
plebe literariâ homines protinus affir-
maturi sint. Hæc igitur tui nominis
hic inscribendi caussa publica. Sed nec
pri-

*privata defuit, tua erga me jam olim
perspecta mihi benevolentia, & de
me studiisque meis benè merendi
studium: quo nomine tantò me plus
tibi debere judico, quantò pauciores
in hoc regno, qui hæc studia tractent,
aut tractantes aliquo loco numerent.
Vale, vir præstantissime, & me ama-
re, studiisq; meis favere perge.*

In

N

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

er
da
sc
di
à
re
la
th
it
a
b
di
ex
un
m

In

M. ANTONINI τ $\epsilon\iota\varsigma$ $\epsilon\alpha\upsilon\lambda\omicron\nu$
libros XII. & hanc editionem,
Prolegomena.

*U*a Marcus Antoninus, Imperii & rerū gestarum magnitudine gloriosissimis Imperatoribus annumerandus; vita verò sanctitate & solidā eruditione veterum Philosophorum vel laudatissimorum nulli inferior, De seipso sibi scripsit, ea postquam semel typis excusa prodierunt in lucem dudum est cū certatim à doctissimis quibuscq; viris, qui reipub. literaria promovenda suam navarunt operam, laudantur & meritissimis elogiis celebrantur: at qui scriptum ut excellentissimum, ita & obscurissimum, seu Notis seu Animadversionibus, seu Commentariis uberioribus illustrandum susciperet, quò tam recondita sapientia ad plures utilitas perveniret, ex omni doctorum numero nemo unus hactenus, quod sciam, repertus est. Interim verò qui mortalibus imperitis & incautis falso Antonini

Prolegomena.

tonini nomine illuderet, & vilissimos, in com-
paratione, fatidissimosque pannos, pro pretio-
sissimâ purpurâ sacrilegâ fraude circumfer-
ret, pridem repertus est Antonius Guevara
Hispanus, homo non contemnendi prorsus
ingenii, nisi alios ipse, tantæ imposturae fidu-
ciâ, adeo contempsisset; eruditionis autem qua
aulicum potius, quam Episcopum; & circum-
foraneum a retalogum, quàm genuinum Phi-
losophum deceret. Sed nec ego talem ab om-
nibus pridem doctis exploratum contemptum q₃
tanti facerem, ut hîc ejus meminisse digna-
rer, nisi tanti putarem quàm sint homines,
quæ stulta, ficta, falsa, putida, præ iis quæ
solida sinceræq₃ sunt amplecti proniores, &
quæ *χολοκάρινα* iis quæ verè sunt aurea præ-
ponere, tam luculento & illustri exemplo de-
monstrare. Solis enim sacris Bibliis exceptis
aliud vix ullum librum exiire puto, qui tot
in linguas, Gallicam, Italicam, Anglicam,
Germanicam, alias, opinor, omnes Europæ
linguas semel iterumq₃ translatus: qui repe-
ritis editionibus toties excusus sit. Cum verò
per multos annos intra vulgares has linguas
tantæ se continuisset impostura feditas, &
jam quodammodo suppressa videretur: ecce
tibi triginta plus minus ab hinc annis Jo-
annes Wankelius quidam nomine; natio-

Prolegomena.

*Germanus exortus est, qui magnum opus
& pretium, à principibus etiam viris invi-
tatus, facturum se credidit, si egregium hoc
Horologium (is enim libro titulus) Latine
versum, & Notis adornatum, ab oblivione
vindicaret. Hujus ego Latinae versionis IV.
editionem in folio, ad paginas propè septin-
gentas, præter longissimas præfationes plures,
& copiosum Indicem, diffusam; sed & po-
steriorem aliam in quarto ad rei monstruosæ
(mibi certè) fidem servo. O iniquam for-
tem mortalium! quid enim profectò fiet in
profundâ barbari, quale jam non unum, sa-
culi caligine, melioribus literis proscriptis &
extinctis omnibus; cum tam eruditâ etate
tam multi reperiantur, qui συγγραμματα ἀνεύρηται
μᾶλλον ἢ χερσὶν, & frugibus inventis glande
vesci gratum habent? Et memini cum ante
quinquennium in prodigiosum quendam li-
brum, in Angliam tum primùm advectum,
Etruscarum Antiquitatum titulo, mul-
tisq; ancis tabulis spectabilem fortè inci-
dissem, primo statim conspectu fraude depre-
hensâ, ad quam deprehendendam nulla non
pagina libri, ne dicam linea, sufficiat; indi-
gnationem publicè testatum esse, & originem
fraudis in quodam qui tum fortè sub prælo
erat de Ufu & consuetudine commentariolo
de-*

Prolegomena.

detexisse. Comperi tamen postea fuisse qui longè aliter sentirent, & tam bellas & speciosas Antiquitates tam duriter acceptas dolerent: imò non defuisse, qui contempto nostro aliorumq; de illis verissimo iudicio, ad loca ipsa fideli tanti depositi custodiâ venerabilia, per mare, per terras magno studio, quæ res tam sacras oculis ñ surpassasse suis, & manibus contigisse possent aliquando gloriari, contenderent. Sed ut ad Antoninum redeamus; Annus à parto Salutis Authore 1558. agebatur, cùm primum Guil. Xylander Augustanus, divinum hunc Antonini factum, à Conrado Gesnero ex Bibl. Palatina latebris erutum, protulit in lucem; & ut erat industrius, & in vertendis Græcis assiduus, Latine vertit, brevibusq; Notis illustravit. De ejus versione plura mox dicemus: sed hoc in antecessum, ne viro docto pro ingenti beneficio gratias indignas rependamus; parum candidè & ingennè facturum, qui post tot in hoc genere labores Xylandri, tot elucubratas majorum vigiliarum, & voluminosiorum scriptorum versiones, ex hac unâ scripti tam pusilli, aliàs quidem fateor inæstimabilis, & non ex mole pendendi, sed pusilli tamen unius versione de meritis ejus & eruditione præmentiare vellet.

Fa-

Prolegomena.

*Pateor illum in aliis quoque operibus non raro
impingere, nec in exprimendis quos inter-
pretandos suscepit, semper litare Mercurio:
sed id potius tamen viri laboriosissimi, &
ad alia semper properantis festinationi, quam
lingua Græca, cujus ut & Latine fuit ille pe-
ritissimus, ignorantia tribuendum censeo. In
Antonino alia fortasse ratio: ad cujus intel-
ligentiam non tam Græca lingua peritia,
quam veteris & imprimis Platonicæ Phi-
losophiæ cognitio necessaria. Certè quam non
feliciter optimo viro versionis hujus suscep-
tus ab eo labor aggradiendi cesserit, ut non ig-
noravit ipse, ita nec dissimulavit, ut tunc
Præfationes ejus (quæ prima præcipuè,) tunc
Notæ testes. in quorum altero sagacitatem
ejus, (ἀμφοτέρω δὲ καλὰ, καὶ τὸ ὅτι ἐκ ἰσμεν εἰδὲ-
ται καὶ τὸ γινώσκειν ἂν ἐκ ἰσμεν dicebat olim Hi-
erocles:) etiam ubi minus sagax; in altero in-
geniuitatem merito laudamus. Sed quod in
Græci sui codicis defectū culpā sæpè rejicit,
id ut ipsum verè credidisse concedamus, ita
credendi causas nullas idoneas habuisse certò
persuasum habemus, & faciliè, spero, lectori,
cum de eo agemus, non moroso persuadebimus.
Ceterum cum princeps hæc editio, Latine
præcipuè Xylandri versio, Typographorum in-
curia tot scateret mendis, ut vel eo nomine
Xylan-*

Prolegomena.

Xylandrum vehementer ejus pœniteret & pueret; secundâ meliori, novem plus min. annis interjectis, prioris illius maculas & dedecus eluere conatus est. Ea Basilea a. d. 1568. adornata est. Sed viro doctissimo & occupatissimo ne hîc quidem pro voto aut industria merito respondit eventus. In versione siquidem mendas typographicas haud paucas sustulit: at quæ propria erant ipsius *παρὰ* *ἐκ* *αὐτῆς*, typographicis longè molestiora, pleraque reliquit. In Græco verò contextu qui nullâ re magis quam perturbatissimâ interpunctione laborabat, quo is melior esset, parû aut nihil præstitit. Multis post annis, A. quippe D. 1626. Lugduni (Galliæ Celtica urbe) nova prodiit Antonini editio: commodâ sanè formâ, & typis non inelegantibus: ceterâ verò, *Xylandrinâ* utraq; longè depravatio. Non enim ex secundâ meliori (quam videntur ignorasse qui hanc procuravere) Basiliensi, sed priore Tigurinâ expressa est: & cum pleraque menda typographica primæ ac præcipitata illius editionis (qualia, certum pro cœtum: neque, pro usque: subesse, pro substantiæ: somnus, pro sensus: fatum, pro foetum: aut, pro autem: mon, pro modo: & id genus alia non pauca) retineat; propriis & ipsa cumulata est, in Græcis præcipuè,

Prolegomena.

maculis: ut tota ἡλκεσι γούεν merito dici pos-
fit. ut omittam Notas additas; si Nota
sunt dicenda, hominis (ut quid dicam gra-
vius) audacissimi (ut cum ἡ αἰσῦντα λόγους
quasi inauditum & barbarum quid, emen-
dari vult ὁ κρείττονα λόγους: cum pro πρῶτον
Platoni & Stoicis tam familiari verbo, τέταρτον
substituit, & ejusdem farinae alia) mora de-
liria. Iste sunt omnes, quae quidem ad meam
pervenere notitiam, Antonini editiones. Quis
vero in tantâ virorum doctissimorum, quan-
tam nostra haec & superior aetas tulit, anno-
xiâ: tantâ Commentatorum, qui alii super
alios veteres quosq; scriptores certatim arri-
puêra turba, minus fere. Antonini id peculiare
factum fuisse non miretur, ut incultus, impo-
litus, arduus & per tot ad hunc usq; diem
jaceret annus. Diaceret fortasse difficultatem
operis, tacies à Xylandro commemoratam;
plerosque ab incepto deteruisse, nisi arrogan-
tior id à me dictum videri posset, quod à me
susceptum sit, (nam praestitum non dicam) id
ab aliis ne susciperetur, perficiendi difficul-
tatem potissimum obstetisse. Ego certe cum
ante annos jam decem totos Augusti hujus
operis non antea mihi visi, sed expetiti du-
dam, compos essem factus, & in lectione pro-
gressus essem quantum ad gustum libri suffi-
A
cores,

Prolegomena.

ceret, sic eorum quae legeram & intelligebam
admiratione, pari delectatione junctâ, protinus
obstupui, ut nullum non laborem libenter
suscepturus fuero, nulli non oneri submit-
turus, quo ad ceterorum, ad quae mentis acies
nondum penetraveram, intelligentiam perve-
nirem. Magna tum memini spes animarum
percontabatur, si forte exemplar Antonini, quo
b. m. parens usque fuerat, adipisceretur, haud
parva in eo reperturum me adoras (qua in plu-
risq. veteribus legendis ejus sedulitas &
diligentia) notata, quae magno futura essent
auxilio. sed cum cum humanissimi juxta
ac eruditissimi viri Patricii Junii, Biblio-
theca Regia praefecti dignissimi opera conse-
quutus essem, quam spe meâ frustratus sim,
ipsum illum testor, optima fidei, nec minoris
in his judicii testem, omni exceptione mayo-
rem. loco enim emendationum aut conjectu-
rarum quas expectabam plurimas, plurimi-
se singulis fore paginis ὀβελοὶ καὶ χιασμοὶ, quibus
qua pro inutilis aut corruptis haberet
notare solebat, obtulerunt. At Aristoteles, &
verè ait, ut mea fert sententia, (quod & hodi-
erni Itali vulgari jactant proverbio) μάλλον
ἀγασσάμενοι, καὶ ἀχαιεύοντες, οἱ μετ' ἡδονῆς ἐπι-
γύρνουσιν. cum igitur lecto semel iterumq. li-
bro, novâ saepe cum voluptate ad notan-

Prolegomena.

lectionem redirem, factum tandem est sepe
legendo, ut quae prius à Cata & à rēpikta tene-
brisq; plus quàm Cimmeriis obvoluta vide-
bantur, ea pleraq; paucissimis exceptis, adeò
plana & expedita se praeberent, vix alius ut
sit ex veterum omnium librorum numero
liber, quem mihi magis notum perspectumq;
crederem. Quà ex re cùm gaudiū pro priori
meo studio desiderioq; quantum par erat per-
ciperem, re tamen ipsa, quod à viris sapienti-
bus observatum memini, tunc expertus
sum, nullum tantum bonum esse, cuius pri-
vata & solitaria possessio si non ingrata, certè
pro rei merito iucunda sit. Quare cùm ficti-
tium illum, stramineum, volgi vagum Gue-
vara Marcum Aurelium etiam Anglicè
versum esse comperissem; cùm mihi privatim
pro munere suscepto nihil deinceps ex usū
magis quàm lingua Anglica promptus usus,
cuius non inutiliter excolenda hac opportu-
nitas sese offerebat; cum deniq; Latinorum
& Graecorum librorū editiones (praecipue quae
Cantuaria, à Typographis & bibliopolis om-
nibus longè submotus, sedem fixam habe-
rem) non sine multà difficultate his in terris
procurari viderem; de vertendo in linguam
Anglicam eximium hoc opus, magnà spe
conceptà fore ut multis prodesset, si sic verte-

Prolegomena.

retur ut à multis intelligi posset, paucos p-
mensēs quàm ipse videram & legeram, ap-
me constitui: nec ante destiti, quàm quod
nimo proposueram, Deo ceptis aspirante, co-
fecissem. De istà versione non aliud dicam
nisi viris in hoc regno (quod non unus cora-
testatus est) à dignitate, sed & ab eruditio-
ne summis haud paucis rem fecisse me gra-
tissimam. Cùm autem non pauci versionem
delectati de Gracis edendis sapiens interpet-
larent, dudum profectò eorum voluntati mo-
rem gessissem, nisi quòd dum vacationis ab
aliis negotiis & Londinensis ad tempus com-
morationis opportunitatem expecto, interim
non unius indicio ad me pervenit Tho: Ga-
thakerum, virum eruditionis apud Anglos
opinionem celebrem, Gracè, ut perhibebant ipsi,
peritissimum, eam in se provinciam à longo
jam tempore suscepisse, ac propè jam defun-
ctum esse. Ego cùm quod amicis instantibus
opponerem jam habere, & otii quantū satis
esset agrè mihi pollicerer, molestia autè plus
satis in mundo praesentiscerem, facile in ani-
mum induxi ut ab incepto desisterem. Verùm
post plurimum annorum irritam expectationem
cùm jam dubitare, qui spem excitaverant,
animadverterem, cùmq; ea incidissent tem-
pora Reipub. ut animam tuam munire optimis
pra-

Prolegomena.

præceptis, tum à tristissimis cogitationibus
 avertere quacunq; ratione laborarem, memor
 quantâ cum animi voluptate in versione
 Anglicâ versatus essem, ad Græco-Latinam
 Antonini editionem cum Notis, quæ non
 multa quidē, pro succisivi temporis ratione,
 essent; sed quæ nihil tamen, dignus ubi vin-
 dice nodus, intactum relinquerent, mentem
 capi convertere. Sed priusquam manū operi
 admoveo, virum illum doctissimum, de solâ
 dum famâ mihi notum, conveniendum mihi
 credidi. Superioris anni Maius tum men-
 sis agebatur. Quid multa? Post multos ultro
 citroq; de Antonino sermones, tandē ostendit
 mihi vir humanissimus scriptos manu tomos
 in quarto, (ut loquimur vulgò) binos, bene
 spissos, quorum alter ipsum Antonini contex-
 tum cū Latinâ versione continebat; prolixos
 alter in Antoninum Commentarios: utroq;
 eâ curâ descripto, ut editioni paratos res i-
 ipsa loqueretur, paratos autem plures jam an-
 nos ita fuisse idē qui ostendit asseverabat: at
 quando prodituri essent in lucem, cū quæ
 hactenus obstiterant, eadem nunc quoq; essent
 impedimento, nihil asseverare se, aut in se re-
 cipere posse profitebatur. Cū ego vicissim
 consilium ei meum de Xylandri versione in-
 terpolandâ, & brevibus Notis addendis ape-
 ruissem,

Prolegomena.

ruiſſem, adeò non improbavit, ut laudaret
etiam, & ultro cohortaretur. Ab eo tempore
quicquid ab aliis ſtudiis & negotiis liberi
temporis obtigiffet, id huic uni cura curan-
da, donec confeſta res eſſet, à me deſtinatam.
Quid autẽ nobis hac editione propoſuerimus,
id demum ſupereſt ut paucis hic exponamus.
Ab ipſo, quod præcipuum eſt, Antonini con-
textu incipiemus. qui quidem, ſi Xylandro
credimus, vix Antonini contextus dici me-
reatur. Eſt enim ubi non Antonini hoc ipſius
opus, ſed *ἐκλογὰς* duntaxat ex Antonino; ut
in poſterioris editionis præfatione: eſt ubi
mutilos miſerẽque decurtatos, hos libros;
ubi librum mutilum & pleriſque locis in-
terruptum interpolatumque, ut in prioris:
ubi deniq; pleraque lacera, ut in *Notis* *ἀπο-
τόμους* pronuntiat. Huius autem aſſertionis &
iudicii ſi quis à Xylandro cauſam requirat,
hac nimirum eſt, ſententiarum obſcuritas
& incoherentia. De poſteriore ut primum
dicam: Eorum quæ ἀποκρίσεις à veteribus
per ſeſtiones & capitula tradita ſunt eam eſſe
rationem, ut ſeſtiones, ſeu capitula, nullà, niſi
caſu, vel argumenti, vel orationis ſerie copu-
làq; cohæcant inter ſe; quis ignorat? Eam
autem ἀμείδιον μέθοδον veteribus ſapientie
magiſtris probatam & uſurpatam maxime
ut

Prolegomena.

et ex Solomonis, Theognidis, Phocylidis
 aliorumq; Gnomologicis monumentis facile
 discimus; ita recentioris ævi viros acutissi-
 mos non defuisse video, qui ordinis vel exa-
 ctissimo certas ob causas (quas non est hic
 examinandi locus) anteponebant. Cum igitur
 tã certũ sit quàm quod certissimũ, hæc ἀπο-
 ραιστικῶς (qualia & Episterei quod
 vocatur Enchiridii pleraq; nisi si quis inge-
 nii subtilitate fretus ἀσυνκλώστα κλωθεῖν ag-
 grediatur) ab Antonino congesta esse, nec
 aliam querendam seu verborum seu sensuũ
 ἀλληλοχίαν, quã qua in singulis sectionibus;
 magna pars obscuritatis sublata fuerit, si
 sectiones (qua nostri laboris pars non minima)
 rectè se creveris, & diremeris. Sectionibus
 rectè ritèq; discretis ac diremptis, si qua a-
 lia superest obscuritas, inde potissimum est,
 quod Antoninus in veterum lectione tri-
 tissimus, eorum verba suis crebrò, tacitis
 ipsis, sic intertexat; ad intertexta (aut qua
 interdum in animo tantum habebat) suis
 sæpè verbis tacitè sic alludat & inten-
 dat; ut hæc animadvertere & dijudi-
 care singula vix cuiusquam fortasse sit
 etiam diligentissimi: qui vero in vete-
 rum, Philosophorum præcipuè, lectione
 benè versatus non sit, is enim nihil mi-

Prolegomena.

mirum si in tam crebro ἢ ἀρχαίοντι & in sen-
sibus & verbis πικρὸν crebris offendat & ba-
reat. Præterea, quis ab eo qui secum loqua-
tur & sibi scribat uni, eam sermonis expe-
ctet perspicuitatem, quam ab eo qui aliis, ut
legatur, & pro sit, iure meritoq; requiramus?
Sed quicquid huius sit, ne quis ultra sit huius
exceptioni locus, asserere non verebimur,
paucissima (quis autem liber antiquus tam
planus & perspicuus, ut Oedipo aliquo nullibi
egeat? ut nodos etiam doctissimis inenoda-
biles nullos habeant?) in his libris esse, quæ
non integra modo, sed & ad explicandum fa-
cilia præstare non possumus. Refutata à obscu-
ritatis & ἀνακολουθίας calumniâ, cur imper-
fecti sint hi libri, nullum, quod sciam, aliud
argumentum. cur autem perfecti iudicandi
sint, & optima nota codicē eū fuisse quo Xy-
lander usus est, & expressit typis, credibile sit,
cū alia possunt afferri, tūc illud imprimis,
quod quæcumq; extant apud Suidā (quæ mi-
hi quidem hæcenus reperta) Antonini Fra-
gmenta, quæ paulò post inter Testimonia
reperientur: quæcumq; in Excerptis (de qui-
bus in Notis, inistio) nomen Epiῑcteti II. præ-
ferentibus Hæschelianis, ea cum editione Xy-
landri, variantibus aliquot lectionibus ex-
cerptis, per omnia congruunt. Qui igitur co-
dici

Prolegomena.

dici Xylandrino, ut optima nota codici, multū
deferremus, & Xylandrinā editionem ex illo
(nisi quod ex Notis ejus quaedam in textum,
nescio an ipso authore, temerè recepta) fide-
liter expressam esse non levibus argumentis
adducti judicavimus, & ipsam fideliter ut
hīc, quoad ejus potuit, solis mendis typogra-
phicis, & minutioribus exceptis, exhibere-
mus, præcipuè curavimus. Sed cū secunda
ac melioris Xylandrina editionis nullum ex-
emplar quod excudendum typographo trade-
remus suppeteret, Lugdunensis editionis exē-
plar quod suppetebat, prius tamen à me colla-
tum, & ad meliorem illam editionem quā
potius diligentissimè correctum, tradere co-
acti sumus. Non mirum tamen si quaedam
vostram, præcipuè cū mens toties aliis lon-
gè curis & sollicitudinibus interPELLARETUR,
fugerunt diligentiam: quæ pleraq; aut in
Notis aut in Erratis indicata sunt. Depulsā
imperfectionis invidiā, non abs re fortasse fu-
erit & illis hīc paucis occurrere, si qui futuri
sunt, qui de redundantia questuri sunt.
Negari certè non potest, eadem sapius his li-
bris (iisdem quidē planè verbis non multa,
at non multū diversis haud paucā) ingeri &
inculcari. Hoc igitur obiecturis quod uni-
versè respondeamus hoc præstò nobis est, Δις

Prolegomena.

ὃς τοῖς τὰ καλὰ: aut quod alicubi rectè *Seneca*, Nunquam nimis dicitur, quod nunquam satis discitur. Sed *Antoninum* præterea & hoc peculiariter excusat, quòd, ut de obscuritate modo dicebamus, hoc quicquid est operis, non id aliis, ut in vulgus emanaret & publicè prodesset, adornavit: sed sibi privatim, (quanquam & aliis, dum sibi, tanto Domino, & Exemplo) ut in virtute proficeret, commentatus est. ut hinc quidem quid ille sibi ipsi, conscientia sua sedulus ac severus scrutator, apprimè uti se ac necessariū judicaverit, addiscere possimus: judicio ejus aut memoria traſci, quòd ab iisdem repetendis & inculcandis, quæ ad perfectum virtutis prima & summa haberet & quotidie experiretur, haud abstinnerit, sine summâ iniquitate nequeamus. Ad versionem quod attinet, eū *Xylandro* libenter honorè habuimus, ut ejus versionem, nisi ubi res ipsa aliter postulabat, & sententia ipsius intererat, ubiq; retineremus. Ingenuè certè & candidè ab illo factum est, quòd in quibusdā (nec falsū dixisset, si in multis dixisset) coactū se divinare, & audacter à codice Græco discedere, agnoscit ipse. sed & in aliâ præfatione, quâ posteriori editioni primâ præfixit, non minùs ingenuè & verè, quædā in *Antonino* esse,

quæ

Prolegomena.

quæ prorsus non attingere præstitisset, quâ
conjiciendo aliena pro Antoninianis for-
tassis ingerere. Hoc sanè vere dicere possu-
mus, plurimas esse sectiones, nec illas è brevif-
simis, in quibus Antoniniana mentis & sen-
tentia in Xylandrinâ versione neq; vola, neq;
vestigii: ut illas omittā, in quibus quod erat
ita contrarium, ut nihil magis esse possit, ex-
pressit, aut potius, ut ipse in Notis alicubi lo-
quitur, ariolatus est. quæ à nobis eò dicuntur,
non ut viro docto reavixos insultemus; cujus
memoria, ut cetera ejus merita omittamus,
vel hoc uno nomine quod Antoninū illi debe-
amus, ita favemus, ut ejus par est memoria,
qui maximo nos obstrinxerit beneficio: sed ut
si qui nostri in hac interpolandâ & recensendâ
versione laboris & instituti parū candidi fu-
turi sunt interpretes, eis aliquid opponeremus.
Mutata vero versionis, ubi dubitandi causa
erat, in Notis rationem reddidimus. ubi non
erat, ut labori parceremus putido, & ne ob-
trectandi materiam quasivisse videremur,
libenter abstinuimus. Quod si non in promptu
caussa semper, quæ me movit (cui fieri
potest ut in quibusdam me quoq; ratio fuge-
rit) ut mutarem, Lectorem minùs intelli-
gentem oratum velim, ne quorum ipse
rationem statim non assequitur, ea statim
nullā

Prolegomena.

*nullâ ratione niti pronuntiet, aut planè judi-
 cet. Sic exempli causâ, ipso statim initio,
 quod Xylander verterat, Existimatione pa-
 rentis mei; malimus nos, Existimatione
 genitoris mei. Erunt fortasse qui ad τὸ γεν-
 νήσαντ & quasi id melius genitor quàm pa-
 rens, aut elegantius, (quo quid puerilius?)
 verteretur, respexisse suspicabimur. Ego ve-
 rò τὸ γεννῆσαντα, parentem Latine vulgò
 optimè reddi non magis dubito, quàm τὸ γεν-
 νήσαντα & τὸν πατέρα idem vulgò sonare, sed
 ut hoc loco τὸ γεννῆσαντα consultò dixit An-
 toninus, ut naturalem patrem, qui genuerat,
 ab eo quem πατέρα cap. 13. Πατὴρ τὸ πατὴρς,
 & c. nuncupat, qui scilicet adoptaverat, distin-
 gueret: ita, qui genuit, hîc, vel genitorem
 quàm parentem, cùm parentis latior inter-
 dum soleat esse (quo sensu Capitolinus in vita
 Marci, Omnibus parentibus suis tantam
 reverentiam, & c. capiendus) significatio, ad
 Antonini mentem propius accedere credidi.
 De Sectionibus seu Capitulis jam dixi-
 mus aliquid. sed est porro quod dicamus,
 quia in eorum divisione & partitione multũ
 situm est. Nobis in hac quam hîc exhibe-
 mus partitione non id propositum fuit, ut sin-
 gulos ῥαβδας, seu singula quæ vocat Anto-
 ninus κεφάλαια, & interdum παρὰσηματα, se-
 orim*

Prolegomena.

*orsim representarem, sed ut ea (plura an-
 pauciora essent) eisdem sectionibus include-
 remus, quae conjuncta perspicuitatem, ob-
 scuritatem diuisa peperissent. In plurimis
 autem, ubi sententia nihil interest, siue con-
 juncta legantur, siue separata, arbitrio meo
 usus sum, nulli legem impositurus, quin ali-
 ter per me liceat ipsi disporre. Hoc tamen
 prae monitum velim lectorem, temerè facturū
 qui non semel iterumq; lecto toto libro, & at-
 tentè lecto, de novo cogitabit ordine. quid e-
 nim in singulis sectionibus ubi aliqua diffi-
 cultatis aut obscuritatis suspicio, spectaveri-
 mus, illi domum intelligent, qui frequentè
 lectione totum illum adeò sibi familiarè red-
 diderint, ut de singulis partibus ex toto, quod
 toti maximè conveniat, judicium facere pos-
 sint. Exempli causa, lib. IV. c. 6. ubi nos
 nova sectionis initium facimus, Ταῦτα ἔτι
 καὶ τοῖς τῶν, &c. erunt fortasse qui conne-
 cti cum superioribus ista debuisse, nihil ultra
 providentes, sola quae sunt ante oculos cogi-
 tantes, censebunt. qui eadem fortasse cum
 sequentibus istis, ὅπως δ' ἐκὲν νομῆμηνος, &c. &
 λέγοντι καὶ ὑπολαμβάνειν, &c. conjuncta esse non
 minùs improbabunt, quod ratio coherentia
 non appareat. At iidem si cogitaverint Au-
 tonino solenne esse quoties ad alienam impro-
 bita-*

Prolegomena.

bitatem patienter ferendam se hortatur, & necessariis praesidiis (quod facit ille sapissime, neq; aliud puto fuisse, quod magis ipsum exercuerit) ante munus, duplicem necessitatem ponere; aliam generalem, respectu mundi, cuius ordini maxime consentaneum esse (ita quidem ille, nec ille solus, sed alii plures tum philosophi, tum Theologi veteres Christiani pluribus adstruunt) ne improbi permittantur, asserit: aliam particularem, quod istis opinionibus positis, tales mores, tales actiones consequi (unde & illud sequitur, invitos quodammodo peccare, qui opinionibus abrepti peccant) necesse sit: ut autem necessitatem, ita & aui brevitatem, ut praesentissimum ad compefcendam iram remedium passim incutere: eundem deniq; omnes irascendi causas, ad falsas & imaginarias (quibus indulgere stultum sit, quasq; admittere vel excludere nostri sit arbitris) opiniones referre solere: qui hac inquam cogitaveris, illa omnia quae sectionis istius ambitu comprehendimus, eodem pertinere, nec separari debuisse confessurus est. Quid nobis proposuerimus, & quibus adducti rationibus, hactenus praefati sumus. Sed propositum tamen adhuc restat primarium *ἡ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ τέλεος* inditum nobis, quod uno verbo expediam, prodeffo,

Prolegomena.

desse, & iis potissimum gratificari, quibus
virtus & vera pietas cordi est, & vita finis.
Ego illum, quicumq; tandem sit, optimè Anto-
winum intelligere existimabo, quisquis ita
leget, ut per eum in vitâ proficiat. Hoc tibi,
Lector quisquis es, opto voveoq; ex anima:
si & tu mihi, non aliud à te mea qualiscunq;
industria præmium postulo, Vale.

Errata.

P Ag. 4. lin. 29. Sinuesis. p. 4. l. 1, 2. δυσσώροτος.
 p. 13. l. 20. ἤ μὲρ. 17 l. 21. ἐκ ἐν ἁμαρτίαι. 41. l. 23.
 ὡς ἔδεν. p. 47. l. 3. πολλήν γιν. p. 59. l. 11. διαδοχὴν.
 p. 79. l. 6. ἐπαινεῖ. p. 83. l. 4. τὴν αἰ. p. 87. l. 2. κατ-
 ἐνταθέντες. p. 89. l. 21. ἀντὶ. p. 93. l. 10. ταῦτα.
 p. 94. l. 26. at non. p. 106. l. 6. currebat. p. 114. l. 18.
 etiam v. p. 155. l. 10. τῷ τοι. p. 163. l. 9. πρὸς τῷ.
 p. 183. l. 23. ἐν. δὲ ὡς ἐμ. δοκεῖ. p. 191. l. 14.
 τοῦτο. p. 194. l. 4, 5. subservierit. ib. l. 13. divinus.
 p. 210. l. 22 strigm. 228. l. 20. unumquemq; 238. l.
 30. excidat. p. 251. l. 15. ἀνδρώπια. p. 260. l. 11.
 12. aliud auxilium. p. 283. l. 2. ἀνακεκαμμένον,
 p. 287. l. 1, 2. ἔτι γὰρ. 298. l. 11. contemnes, si v.
 p. 303. l. 10. ἀποτετμ. 310. l. 13. ob aliud. p. 327.
 l. 1. παρωχικ. p. 335. l. pen. κατανοήσεις. p. 343.
 l. 1. ἔτι. ib. l. 3. ὁ παρ.

In Notis. p. 5. l. 6. etque. p. 32. l. 13. ἀνδρ. ἡ μὲρ.
 p. 58. l. 14. Ὁρθρον hoc loco n. p. 124. l. pen. ratio-
 nem. ib. l. ult. sive redditione. p. 138. l. 28. τὸ τῷ
 ἦν. p. 147. l. 1. dele, quod. Alia si qua sunt, leviora
 pleraque, lectoris oculatioris diligentia relinqui-
 mus.

DE

MARCO AV-
RELIO ANTONINO,

Principe multis nominibus
incomparabili; tum singulari
ejus eruditione, scriptisque
variis, veterum quorundam scri-
ptorum, sed & recentiorum
nonnulla, *Testimonia.*

AT H E N A G O R A S, phi-
losophus Atheniensis, Chri-
stianus, in legatione pro Chri-
stianis, Μ. Αὐρηλ. Αντωνίνῳ καὶ Λ. Αὐρηλ.
Κορμηόδῳ, Ἀρμενιακῆς, Σαρματικῆς, τοῖς
δὲ μέγιστον, φιλοσόφοις, inscriptâ:

Καὶ ἔχ' ὡς ὁπερ δεικνύων τὰ λόγ-
ματα τῷ φιλοσόφῳ ἐπ' ἀκριβὲς, ὅτι
ἀ εἰρήνησι πρὸς θεῶν, διέξομι. οἶδα γὰρ
ὅτι ὅσον συνέσει καὶ ἰσχύϊ τῇ βασιλείας
πάντων ὑπερέχετε, τοσούτοι καὶ τῷ πάσας
παιδείας ἀκριβῶς, πάντων κρατεῖτε

B

ἔτα

De Marco Aurel.

ἔτι καὶ ἔχουσιν παιδείας μέρος κα-
τορθῶντες, ὡς ὁδὸς οἱ ἐν αὐτῇς μόλις
ἀποτετιμώμενοι.

Neque verò ut accuratam phi-
losophicorum dogmatum cognitionem
ostentaturus, varias illorum de Deo
opiniones commemorare apud vos
nunc aggredior. Novi enim vos
quantum prudentiâ simul & impe-
rio præstatis omnibus, tantum etiam
exquisitâ scientiarum cognitione
excellere: Ita in singulis pariter sa-
pientiæ partibus eximiè versatos, ut
quæ unam duntaxat aliquam sibi ex-
colendam delegerunt, etiam illos in
hac ipsâ parte superetis.

HERODIANUS, initio
historiæ: Τὰς θυγατέρας οἱ ἄρα
ἡγομείας ἐξέδωτο αἰσράσι τῇ συγχλή-
τῃ

Antonino Testimonia.

καὶ βαλῆς τοῖς αἰετοῖς, ὃ τοὺς γένους μα-
κρῆς διαδοχαῖς ὑπατείδας, ὁδὸν τοὺς
πλέτεν φειδολαῖς λαμπροῦς, κοσμίως
δὲ ἔθποι, καὶ σώφρονες ἔβιον, γαμο-
βρῆς αὐτῷ ἡμέας θέλων. Ταῦτα γὰρ μό-
να ψυχῆς ἴδια καὶ ἀναφαίρετα ἡγεῖτο
κτῆματα. ἀρετῆς δὲ πάσης ἔμελλεν
αὐτῷ. λέγει τε ἀρχαιότητος ἰσότης,
ὡς μηδεὶς μήτε Ῥωμαίων μήτε Ελλή-
νων ἀπολείπεσθαι. Δηλοῖ δὲ ὅσα καὶ εἰς
ἡμᾶς ἦλθεν, ἢ λεχθέντα πρὸς αὐτῷ,
ἢ γραφέντα παρῆχεν καὶ τοῖς ἀρχομένοις
ἑαυτὸν ἔπεικῃ καὶ μέτριοι βασιλέα, τῆς
τε προσίοντος δεξιόμενος, καλύει τε
τῆς πρὸς αὐτὸν δορυφόρος ἀποσοβεῖν
τῆς οὐκ ἐγγύχαιστας. μόνος τε βασιλέων
φιλοσοφία καὶ λόγους, ὁδὸν δόγματων
γνώσεις, σιωπῇ δὲ ἤγει καὶ βίῃ σώφρονι
ἐπιγνώσαστο.

De Marco Aurel.

Filias porro, cum adolevissent, optimis ex ordine Senatorio viris collocavit. Neque enim qui longam generis seriem praeferrent, aut qui opes nimias ostentarent, sed qui morum probitate, atque modestia, vitaeque innocentia praecllerent, eos sibi generos deligendos putabat. Haec enim sola animi bona certa esse stabiliâque ducebat. Virtutem nullam non magnopere exercuit: adeò literarum antiquitatis studiosus, ut nemini sit in eo genere Graecorum Romanorumque secundus. Argumento sunt permulta quae ab illo dicta atque conscripta ad nos usque pervenerunt. Adeò verò civilem sese, & commodum omnibus principem praestabat, ut adeuntium cuiusvis dextram placide daret, neminemque à suis custodibus prohiberi aditu pateretur: solusque imperatorum sapientiae studium non verbis aut decretorum scientia, sed gravitate morum vitaeque continentia usurpavit.

SUIDAS,

Antoni no Testimonia.

SUIDAS, in voce Μάρκος, tria diversa diversorum scriptorum profert testimonia, unico Dione in ultimo nominato: unde est, quod priora duo Anonymis à quibusdam adscribantur, cum tamen aliqui notissimi sint scriptores è quibus & illa promuntur. De singulis igitur, quia testimonia ipsa integra hinc transcribere, quòd tum ipsi fontes, tum tradux exscriptorque Suidas omnibus sint pervii pateantque, minimè necessarium judicavimus, paucis hinc agemus. Primum igitur quod incipit, Μάρκος ὁ καὶ Ἀντωνῖνος βασιλεὺς Ῥωμαίων, ex Philostrato, in vitâ Herodis, nobilis illius sophistæ, sumptum est; paucis initio & fine verbis, quæ verisimile est ipsius esse Suidæ, duntaxat exceptis. Sed in paucis illis observanda de duodenario librorum horum numero verba; Οὗτος ἔγραψε τὴν ἰδίαν βίαν

παραγωγήν ἐν βιβλίοις 16. Secundum
 quod incipit, Μάρκος βασιλεὺς Ρω-
 μαίων ὃν ἐκπλήθησθ, &c. est pura
 puta Eutropii μετάφρασις, aut πα-
 ράφρασις potius. Quæcunque enim
 Latinus ille Breviator Historiæ
 stylo contractiore, & inde sæpius,
 sed & ob acumen sophisticum non-
 nunquam, obscuriore; hic Græcè
 sic redduntur, ut non pauca passim
 verba suppleantur, quæ sententiam
 clariorem ac pleniorē reddant. In
 uno tamen & altero loco mentem
 Eutropii non satis assequutus est
 hic (quicunque) paraphrastes.
 Cæterum è duobus, quorum noti-
 tia ad nos pervenit, Eutropii Græ-
 cis interpretibus, Capitone, cujus
 non solus Suidas meminit; & Pæa-
 nio, cujus translatio pridem inlu-
 cem prodiit; utrū horum tribuenda
 sint hæc, si quis quærat: etsi Pæa-
 nium videre mihi non hætenus
 con-

Antonino Testimonia.

contigerit, ex iis tamen quæ de ejus versione viri doctissimi, Jos. Scaliger, b. m. parens If. Casaubonus, Valesius, aliique qui legunt, passim pronuntiant, non Pæanio, sed Capitoni, ut & antiquiori & longè præstantiori adjudicanda esse! facilis est conjectura. Sunt enim hæc quoque talia, quæ auctoris sui non vulgare ingenium, & in veterum lectione diligentiam testentur. Tertium quod incipit, Μάρκος βασιλεὺς Παμφύλων, ὁ Εὐσεβὴς ὁπικληθεὶς, &c. è Dione, (quem à Suidâ nominari jam diximus) hodieque in Xiphilini Epitomâ salvum & superstes in Marci vitâ, totum sumptû est. Sed hic illud videndum, unde illa initio verba (non à Dione certè) ὁ Εὐσεβὴς ὁπικληθεὶς. proprium enim illud Antonini qui Adriano successit, & hunc nostrum adoptavit, cognomen esse, quis nescit? Suidas

De Marco Aurel.

quidem certe non potuit ignorare; sed nec per errorem memoriæ quod ad MARCUM pertinebat, ad PIUM transferre, qui testimonium hoc è Dione (ubi palam non in Pii, sed Marci vitâ) describere se profitetur. Crediderim igitur imperitum aliquem Suidæ lectorem, cum priora illa testimonia ad Marcum pertinere perspexisset, neque Pium à Suidâ præteritum probabile putaret, hoc tertium & ultimum, addito proprio cognomine, vindicare illi voluisse. Quod si est, suam ignorantiam non uno nomine prodidit. Ut enim Dionem taceam, quem si consulisset homo temerarius, vanitatem suæ ariolationis statimprehendisset; jam antea Suidas in ANTONINOS (quæ tamen in postremâ Suidæ editione adeò confusè, Antoninis & Antoniis pluribus ac diversis, sub uno *Antonini* nomine dispositis, sunt edita, ut incautus

tus

Antonino Testimonia.

tus lector vix animadversurus sit) Pii elogium ex eodem Eutropio, ab eodem (sive is Capito, seu alius) paraphraste, ut ex stylo liquet, in Græcam linguam translatum, in suam Saturam, sive farraginem, contulerat. A quibus autem & quâ ratione PII titulus Antonino nostro delatus reperiatur, alibi fusè disputaturi sumus.

NICEPHORUS Eccles. Hist. lib. III. cap. 31. fine.

Πλὴν γὰρ εἰδέναι χρεὼν, ὡς ὁ Μ. Ἀντωνῖνος οὗτος καὶ βιβλίον παιδείας τῷ παιδί Μάρκῳ σωτάτῃ, πάσης κοσμικῆς ἐμπειρίας καὶ παιδείας μετὸν.

Illud scire convenit, Marcum Antoninum filio suo Institutionis Imperialis librum à se compositum reliquisse, omnis generis profanorum exemplorum, & disciplinæ, (prudentiæ sæcularis & eruditionis omnigenæ) plenum.

ANTONINUS ipse de se ipso,

De Marco Aurel.

ἴρις, lib. III. cap. 12. pag. 63.

Μηκέτι πλανῶ. ὅτε γὰρ τὰ ὑπομνήματα
 σὺ μέλλεις ἀναγιώσκειν, ὅτε ταῖς τῶν
 ἀρχαίων Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων πράξεις,
 καὶ ταῖς ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐκλογαῖς,
 αἱ εἰς τὸ μέγας σουτῶ ἀπετίθουσιν. πρὸς
 δεῦν ἐς τέλος, καὶ ταῖς κενὰς ἐλπίδας
 ἀφείδεις, σουτῶ βόηθαι εἴ τι σοι μέλει σε-
 αυτῷ, ὡς ἔστιν.

AUREL. VICTOR (quem juniorem
 seu posteriorem; vulgatum alii, aut Victori-
 anum vulgò nominant, ut ab altero illo
 Victore, quem V. Cl. Andreas Shortus
 diu ignotum, primus in lucem protulit,
 distinguant) in Epitomâ :

“ *MARCUS* autē Antoninus impera-
 “ vit annos decem & octo. Iste virtutum
 “ omnium, coelestisque ingenii exstitit, a-
 “ rumnisque publicis quasi defensor obje-
 “ ctus est. Etenim nisi ad illa tempora natus
 “ esset, profectò quasi uno lapsu fuissent om-
 “ nia statum Romani. Quippe ab armis nus-
 “ quam

Antonino Testimonia.

quam quies erat, perque omnem Orientem, Illyricum, Italiam, Galliamque bel-
la fervebant; terra motus non sine interitu
civitatum, inundationes fluminum, lues
crebra, locustarum species agris infesta,
proorsus ut prope nihil, quo summois angoribus atteri mortales solent, dici seu cogitari queat, quod non illo imperante saviorit. Credo divinitus attributum ut anni mundi Lex, seu natura aliudve quid hominibus incognitum ea mala gignit, rectorum consiliis tamquam medicina remediis leniatur. Is propinquum suum Lucium Annium Verum, ad imperii partem novo benevolentia genere ascivit. Qui Verus inter Altinum atque Concordiam iter faciens ictu sanguinis, quem morbum Græci ἀνὸ πλῆθι vocant, undecimo imperii anno extinctus est. Carminum maxime [Tragicorum] studiosus, ingenii asperus atque lascivus. Post cuius obitum Marcus Antoninus Rempub. solus tenuit. A principio vita tranquillissimus, adeo ut ab infantiâ [vultum] nec ex gaudio nec ex mœrore mutaverit. Philosophia studens, literarumque Græcarum peritissimus. Hic permisit viris clarioribus, ut convivium eodem cultu, quo ipse, & ministris

"stris similibus exhiberent. Hic cum *erario*
 "exhausto, largitiones quas militibus impen-
 "deret, non haberet, neque indicere provin-
 "cialibus, aut senatui aliquid vellet: instru-
 "mentum regii cultus, factâ in foro Traja-
 "ni sectione, distraxit, vasa aurea, pocula
 "cristallina & murrhina, uxoriam ac su-
 "am sericam & auream vestem, multa
 "ornamenta gemmarum: ac per duos con-
 "tinuos menses venditio habitâ est, multumque
 "que auri redactum. Post victoriam ta-
 "men emptoribus pretia restituit, qui red-
 "dere comparata voluerunt: molestus nulli
 "fuit, qui maluit semel empta retinere. Hu-
 "jus tempore Cassius tyramidem arripens,
 "extinctus est. Ipse anno vitæ quinquage-
 "simo nono apud Vendobonam morbo con-
 "sumptus est. De ejus morte nuntio Ro-
 "mam pervecto, confusâ luctu publico ur-
 "be, senatus in curiâ veste tetrâ amictus,
 "lachrymans convenit. Et quod de Remu-
 "lo agrè creditum est; omnes pari sensu præ-
 "sumpserunt, Marcum cælo receptum esse.
 "Ob cuius honorem templa, columna, mul-
 "taque alia decreta sunt.

De hoc Victore, quod vulgò sit do-
 ctorum hominum judicium, non igno-
 ro. Mihi tamen perplacet hæc vita; adeò
 quidem

Antonino Testimonia.

quidem, ut non solum integram hic apponere, sed & notis aliquot illustrare non pigeat.

Marcus autem Antoninus:] scribe, *Marcus Aurel. Antoninus.* Vide notata in Anton. lib. i. cap. 12. pag. 11. Παράκλησις Μαξίμου, &c.

Etenim nisi ad illa tempora natus esset, profectò] Vide si dubitas, tum alios qui vitam scripserunt, tum Aristidem in oratione Panegyricâ, qui providentiæ numinum pulcherrimis verbis acceptum fert, quod talis tali & tam necessario reipublicæ tempore summæ rerum præfectus sit. Zonaras etiam in eandem sententiam : Οὐ μέντοι ἀξίας τ' ἀρετῆς ἐνδαιμόνησεν. ἐν τούτῳ δὲ μᾶλλον θαυμάσεν αὐτὸς αὐτὸν, ὅτι καὶ ἀλλοκότοις καὶ ἐξαισιόις χρησάμενος πράγμασιν, αὐτὸς τε περιεγέγετο, καὶ τ' ἀρχὴν δυνάσαστο. Hinc illud Amm. Marcellini de funestissimis & turbulentissimis Imperii Rom. temporibus : *Ex tempore (inquit) qua etiam si imperium Marcus regeret Antoninus ægrè, sine Collegis similibus, & magnâ sobrietate consiliorum lenire luctuosos Reip. poterat casus.*

Lex mundi] Eleganter & ex intimâ philosophiâ; pro, fatum. Græci pariter νόμον, eodem sensu : ut apud hunc nostrum non semel. Hoc ipsum Seneca, & iisdem ferè verbis; (quæ fortassè tum Victori huic, aut undecunque Victor, in mente) Nat. Quæst. III. c. 29. *Origo mundi (explicabimus in Anton. lib. IX. p. 237.) non minùs Solem & Lunam, & vices siderum, & animalium ortus, quàm quibus mutarentur terrena, (i. e. non minùs quibus mut. terrena, quàm Solem & Lunam & vices siderum : ut peculiari idiotismo, ne dicam ἡγεμονία, Senecam loqui amare pluribus*

ribus exemplis, quibus hoc meritò addatur, contra temerarios correctores pridem docuere viri doctissimi) *continuit. In his fuit inundatio, quæ non secus quàm hyems, quàm æstas lege mundi venis.*

Aliudve quid hominibus incognitum] Lucr. l. v.

Vsq̃ue ad eò res humanas vis abdita quedam

Obterit, & pulcbros fascēs, &c.

Quod autem Lucret. *vim abditam*; alii liberius, *invidiam numinis*, & φθόνον τ̃ θεῶν: quæ malefana opinio mentibus antiquorum, cujusque generis, cujuscunque professionis, ita penitus inoleverat, ut etiam viris piis, quibus vera lux affulserat, voces exciderint interdum parum piæ, & ἀπεικταί, testes veteris superstitionis.

Ictu sanguinis quem morbum Græci ἀπόπληξιν vocant.] Non parum negotiū facessivit hic locus viris doctis, Elizæ Vinetæ, & And. Shottæ Jesuitæ: qui frustra adhibitis in consiliū medicis, & omnibus tentatis, cū aliàs expedire se non posset, ad ultimum illud, *ure, seca*, confugere coactus, voces illas *Ictu sanguinis* expungi voluit. Sed rectè asseruit & explicavit vir summus Cl. Salmasius, harum literarum magnum decus, Commentariis in Hist. Aug. scriptores præclarissimis. Ego miror quid in his verbis (in quorum scripturâ cum Victore, Eutropius & Miscellæ Historiæ collector consentiunt) viris doctis ad eò vel insolens, vel impropriū, aut obscurum denique visum sit. Nam *ictus*, si verbi ipsius vis attendatur, non alia certe vox ἀπόπληξιν meliùs exprimat. Quod tamen si non esset, at ob symptomatum, repentinam ἀπώλειαν, aliaque, fulguritos inter (qui vulgò *fulmine icti* dicuntur) & apoplectico morbo correptos, affinitatem, non insulsa tamen esset aut absurda metaphora.

Antonino Testimonia.

phora. Inde enim, quod unum idemque *attonitum* utrisque, tam iis qui morbo corripuntur, quam qui fulmine feriuntur, apud Latinos (ut optimus Latinitatis auctor Cornel. Celsus nos docet) commune nomen. Cur *sanguinis* autem quamvis non omnis apoplexia ab impetu sanguinis, *istius* dicatur, sufficit, quod inter generales morbi illius causas à medicis præstantissimis vis subita sanguinis recensetur. Ut taceam quod *πληθος ἰχθῆρος* huic ipsi Lucio fatale fuisse, vetus apud Suidam scriptor; & ejus patrem Lucium Commodum *ἐγκαταληφθῆναι* (pro quo vitiosè in Xiphilino meo *ἐγκαταλφθῆναι*) *ὑπὸ τῷ αἵματι* πολλῶτε καὶ ἀδρὲς ἐνπεσόντος, Dio in Adriani vita testis est; quod quid aliud est, quam *ictu* seu impetu sanguinis?

Vultum nec ex gaudio] Ex Capitolino & hoc Victor: nisi verius utrumque, ut alia pleraque, ex aliquo vetustiore. Meminit & Greg. Nazianzenus in Jul. Στὴν λίαν δαυτ. his verbis: *ὅτι τοσῦτον ἀδρῆς ἦν, καὶ τῷ πατρὶ ὑψηλότερος καὶ τὸ πᾶσι βασιλέων ἀπέπτους καὶ ἀκινήτους, καὶ μηδ' ἂν εἴπε γένοιτο τῷ πατρὶ τι παρατρέψαντας, ἢ πατρὸς ἰχθὺς ἐπισημαίνοντας, &c.*

Ut convivium eodem cultu] Hæc est illa *κοινωνομωσώνη* (fructus certè ejus è pluribus unus) quam à patre suo Pio didicerat Antoninus. Ad eandem & illa Eutropii referenda, *hic cum omnibus Romæ a quo jure egit, ad nullam insolentiam elatus est imperii fastigio, &c.* quæ dectissimus, & elegantissimus Eutropii paraphrastes apud Suidam non benè ad Antoninum adhuc privatum refert. Ita enim ille pluribus exequitur, *τόν τε γὰρ ἰδιώτην βίον ἐν ἰσηγορίᾳ τοῖς πολλοῖς Ρωμαίοις ἐβίω, καὶ ἐν τῇ διαποίήσει τοῦ γένους ἀλλαιωθεῖς.*

καὶ ἐπεὶ παρῆλθεν οἷς ἔῃ ἡγεμονίαν, &c. Atqui Antoninus ipse lib. 1. cap. 10. ideam imperii καὶ ἰσοτήτα καὶ ἰσχυροσίαν gubernati inter ea ad quæ fratris exemplum ipsi profuerat, commemorat. Hæc generalis verborum expositio, quam ad Victoris mentem potissimum hic facere ex ordine narrationis persuasum habeo: ad Capitolini verò mentem, ex quo Victor hausit, non item. Peculiaris enim ratio, quæ Antoninum movit, ut id permitteret: quam ad Capitolinum fusè explicat venerandæ mihi memoriæ pater Jf. Casaubonus.

Ipse vitæ anno quinquagesimo nono apud Venedonam] De annis vitæ Marci & loco mortis, aliter Tertullianus, Dio, Capitolinus, alii, qui nec ipsi in omnibus inter se consentiunt. Eorum rationes hic expendere, longum esset; & minimè necessarium, cum jam ab aliis satis accuratè præstitum sit.

Marcum cælo receptum esse] i. e. cœlitibus adscriptum, & Divum, imò Deum factum. Vide Anton. lib. IV. c. 10. & quæ nos ibi.

JUL. CAPITOLINUS in vita Marci. *Erat enim ipse tanta tranquillitate ut vultum nunquam mutaverit mœrore, vel gaudio, philosophia deditus Stoica, quam & per optimos quosdam Magistros acceperat, & undique ipse collegerat.*

VULC. GALLICANUS in vitâ Avidii Cassii: *Nec defuere qui illum Cætilianum vocarent: quum & ipse se ita gauderet appellari, addens futurum se Sergium, si*
dialogo,

Antonino Testimonia.

dialogistam occidisset, Antoninum hoc nomine significans: qui tantum emituit in philosophia, ut iuratus ad bellum Marcomanicum, cunctis, ne quid fatale proveniret, rogatus sit non adulatione, sed serio, ut precepta philosophia ederet: nec ille sinxit, sed per ordinem peranesceos, hoc est, preceptionum, per triduum disputavit.

IS. CASAUBONUS ad ista Capitolini, Vix autem matre agens, &c. Faustina autem filio Marco, non luxuria magistra, sed vita tenniter ac sobrie instituenda. Nam ait filius doctum se à matre, τὸ λέγον ἔτι ἢ εἰσελάν, καὶ πῶς τὸ πλουταχὺς ἀγογῆς. Propterea vir ille divinus neq, satis unquam vel cognitus vel laudatus, alio loco disce gratias agit, quod cum lege factorum matri ipsius cita mors immineret, postremos saltem annos, πᾶν cum ipsa egerit, vel potius illa secum; sic enim ait, πᾶσι τὸ δῶν τὸ μέλλουσιν εἶναι τελευτῶν ἢ τίκουσιν, ὁμῶς οὐκ ἔστιν ἡμῶς τὰ τελευτάια ἔτη.

IDE M ibid. ad ista, ridens res humanas, &c. Non ridere, sed rite ac suo pretio aestimare res humanas solitus vir hic sapientissimus. Hoc ille nos docet divinis illis suis libris: velut cum ait in secundo: non enim tempora mihi, quin mellisissima gra-

vissimi doctoris verba adscribam.

CANTERUS Nov. Locton. lib.
VII. c. I. Marcus Aurelius Antoninus,
imperator optimus, atque idem philosophus
tarsus, ut hoc munus propriam cognitionem,
duodecim conscripsit De officio sua libros ma-
xime pietatis, humanitatis, temperantiae, e-
ruditionis, aliarum rerum preclararum re-
stes plenissimos; & cum quibus multorum
philosopharum operosa precepta collata acri-
to foderere possunt. Quocirca nemo, spero, male
collocatum tenepus putabit, &c.

Cum plures ab hinc annos collectionē
locorum Antonini qui apud Suidam (non
omnium sane, sed qui Extentum ejus seu
Collectanea pro re nata versanti se ob-
tulerunt) fecerim, quae secundae Antonini
Anglicae editioni praefixa est: eandem hic
quoque multo magis exhibendam credi-
di: sed & locos integros ut apud Suidam
hodie extant (quod tum factum non est)
apponendos, ut ex collatione de fide &
bonitate Codicis MSⁱ. quem Xylander
expressit, & Antoniniani (saltem à Suida
usque ævo) textus integritate, contra co-
rum opinionem qui XII. hos libros am-
plioris & perfectioris operis Excerpta
dun-

τάμενον. Anton. lib. IX. cap. 3.

Αφίκοις. ἐμπετάβλητος ἢ ὁ ταχίας, καὶ ἄμα τῷ ἀφαιδαι κορινθίανος. εἰδώς τ' ἱερμίδων, &c. καὶ αὐθις. συντηρητικὸν δ' ἵεναι πρὸς τὰς φίλους, καὶ μηδ' αὐτὸν ἀφίκοισιν. Ant. l. I. ca. 13. pag. 15. l. 2, 3. Vir doctus qui hæc Polybio adscribit, haud dubie fallitur.

Γράσις. χάσις. ἢ δυσσομία τ' πράγαν, καὶ γράσιον ἀνδραπικὸς ὁ δύσσομος. πρὸ γράσιονι μὴ ὀργίζε. Ant. l. V. cap. 20.

Δαίμων. ἢ ἐκάστῃ ἰσχυρίσεισθάνης, &c. καὶ σοφοκλῆς,

Γενναῖος ὡς ἰδόντι πλὴν τῷ δαίμονος.

τούτοις τ' τυχαίς. ἰδὼν ἑξελιόμενον τὰ πάντα κύκλω περιερχομένῳ καὶ τὰ νέεσθαι γῆς ἐρευνῶντος, καὶ τὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τ' πλησίον διὰ τεκμήσεως ζητῶντος, μὴ αἰδομένου ὅτι ἀρκεῖ πρὸς μόνον τῷ ἐνδον ἑαυτὸν δαίμονι (ἢ), καὶ τῷτον γησίως θεραπεύειν. θεραπεία δ' αὐτῷ καθ' αὐτὸν πάσας διατηρεῖν καὶ κακότητος, καὶ δυσπεριήσειας τ' πρὸς τὰ ἐν θεῷ καὶ ἀνδραπικῶν γινόμενα. τὰ μὲν γὰρ ἐκ θεῷ καὶ ἀνδραπικῶν φίλα διὰ συγγένειαν. ὅτι δ' ὅτε καὶ τρέπονται τὰ δι' ἀγνοίαν ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἐλάττων ἢ πέρυσιν αὐτῷ τ' τειρομένης τὰ λευκὰ καὶ μέλαρα. Ant. lib. II. cap. 11.

Ἐπιλαμβάνεσθαι. γενικῇ μίμνεσθαι μὴ ὀνειδιστικῶς ἐπιλαμβάνεσθαι τ' βαρβάρων, ἢ οὐλοικον, ἢ ἀπηχίς τι περιερχομένων. Ant. lib. I. c. 7.

Ἐνανακλήτως συμπαθῶς. καὶ πρὸς τὰς χαλεπότητας καὶ πλημμελήσαντας ἐνανακλήτως ἔχων ἐναναδιδάκτως, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐπαυελθεῖν θέλωσι. Ant. l. I. cap. 4.

Εὐλυτος. μάρκος ἀρταγῆνος φησὶν ἔσθ' ἀγαμέμνων τὸ ἀνακλητικὸν ἐκ τῷ βίῳ εὐλυτος, μήτε ὄρεται
μενεις,

Antonino Testimonia.

μενος, μήτε ἀνθρώπου τινός μεστυρεῖ. Anton. lib.
III. cap. 5.

Ευμάρεα. ἡ εὐκαλία. λέγεται ὅτι καὶ ἡ εὐκοσμία
παρὰ μάρκον ἀντωνίνω καὶ ἐν ἐπιγράμματι, &c.
Anton. lib. IV. cap. 3. pag. 69. lin. 6, 7.

Ορδος. λέγεται καὶ ὀρδιος. μάρκος. ὀρθον ὅτι
ταί, καὶ μὴ ὀρθέμενον. Απκ. I. III. c. 5.

Ορτυγοκόπη. παιδεία τις. ἐν ἣ ὀρτυγας ἰσᾶ-
σιν ἐν γῆρῳ ὡς τύπυσιν εἰς τὴν κεφαλὴν. καὶ ὁ μὲν ἐν
τῇ γῆρῳ, &c. μήδε ὀρτυγοκοπήσιν. μὴ ὅτι περὶ τὰ
τοιαῦτα ἐπτοῦνται. Απκ. I. I. c. 3.

Ωστικός, τὸ μὲν βίας καὶ ἀδισμῶ μὴ δὲ ὠστικός καὶ μὴ
βίας πρὸς θάνατον ἔχον. Απκ. I. IX. cap. 3.

Παράπηγμα. κανὼν. καὶ εἶδος τι ὀργανοῦ ἀερο-
νομικῶς, εἰ ὅτι ἰδιαδικὸν παράπηγμα ἀλεξάνδριον
ἐθέλει πρὸς τὸ θάνατον ἔσται. Απκ. I. IX. c. 3.

Πειλαλῆσι. αἰτιατικῇ. ἀντὶ τῆ φεττολογῆς
φλουαῖσι. τοῖς φε. λαλῆσι μὴ τραχέως συγκατί-
δεσθαι. Anton. I. I. c. 4.

Πρασιανός. ὅτι πρασιανός λέγεται καὶ βενετι-
ανός, καὶ παλμυλᾶειος, καὶ σκυτάειος παρὰ μάρκον
Αντωνίνω. Anton. I. I. cap. 2.

Προσοχή. ἀκρίβης ὁπμέλεια διαίτης. τῇ ἰδίῳ
σώματος ὀπμελετικῶς δεῖ ἔχειν ἐμμέτρας. ἔτε ὡς
ἀν τις φιλόζωος, ἔτε πρὸς καλλωπισμὸν, ἔτε μὲν
ἐλγώρας, ἀλλ' ὥς δια τὴν ἰδίαν προσοχὴν εἰς ὀλί-
γα πανύ ιατρικῆς χρήσιν, φαρμάκων, καὶ ὀπθεμά-
των ἐντὸς καὶ ἐκτὸς. Απκ. I. I. c. 13. p. 15. & 17.

Συμβαίνοντα. συμφωνῶντα. τὸ συμβαίνειν λέ-
γεται ὡς τὰς τετραγώνους λίθους ἐν τοῖς τέχνῃσι, καὶ
ἐν ταῖς πυραμίσιν συμβαίνειν οἱ τεχρίται λέγουσι,
συναρμόζον αλλήλους τῇ ποιᾷ θέσει. Απκ. I. V. c. 6.

Τερατεία. ψευδολογία, παραδοξολογία. τοῖς
ὑπὸ τῶν τερατευομένων, καὶ γοήτων, περὶ ἐπωδῶν, καὶ
δαίμονίων ἀποποιήσεως. Ant. lib. 1. cap. 3.

Hand pauca præterea voces & phrasæ,
ut ἀνανεωσάμενθ, ἐκρεψόν, ἐκτέον, εὐσυνείδη-
τος, καὶ τὸν παρὸν εὐ τίθεσθαι, &c. in qua-
rum explicatione Suidam ad certa Anto-
nini loca respexisse verisimile puto: quia
tamen affirmare non possum, cum neq; no-
minet Antonium, neque plura proferat,
ex quibus certò liquere possit, labore col-
ligendi libens supersedeo.

Postremo loco libet hic subicere quod
extat apud Suidam veteris cujusdam
scriptoris de Theosebio philosopho testi-
monium, quod ad Antoninum nostrum,
aut hos saltem ejus libros pertinere du-
dum est cum peculiari commentatione
Viro Clar. harum literarum studioso &
intelligenti inscriptâ haud levibus argu-
mentis adductus conjeci potius quàm
asserui. Nunc autem ut asserere penè au-
deam, facit authoritas Fragmentorum
quorundam Antonini manu Davidis
Hæschelii, viri doctissimi, ex August.
Bibliothecæ veteri codice transcripto-
rum, nuper mihi visorum, quæ Epicteto
præferunt auctorem. Unde τῶ μακα-
ρίτη

Antevine Testimonia.

elz. Hæschelio, priusquam Antoninum vidisset. (nam viso illo postea sententiam mutavit) de Theosebio auctore primò suspicio, præfixis Fragmentis istis, ad præ- lum paratis, hoc titulo, *Epikteti Enebiridi- on II. sive, Theosebii Epiktetea doctrina Syn- grammata: ex Augustanâ Bibliothecâ Gra- cæ nunc primum à Dav. Hæschelio Aug. editum.* Hanc commentationem cum primum vacabit relegere & absolvere, publici juris faciâ. Rem interim me do- ctioribus in medium propono, de quâ cogitent; non hic tantum, sed quacun- que aliâ in re certiora docentibus her- bam promptus alacrisque porrecturus. Hoc modò minus cautos & peritos in an- tecessum monebo; ne ex Latinâ Fr. Porti translatione ferant sententiam, quam longè à Græcis (quæ tamen ipsa semel iterumque mendosa) non uno loco hic abire *οὐ δὲ* docturi sumus.

Ἐπικτήτος ἱερὰ πόλεως ἡ φρυγίας φιλόσοφος,
δούλος ἢ Ἐπαφροδίτου τῆ σωματοφυλάκων τῆ
βασιλέως Νέρωνος. πηρωθεὶς ἢ τὸ σκέλος ὑπὸ
ρεύματος ἐν Νικοπόλει ἡ νέας ἠπείρου ᾤκησε, καὶ
διατίννας μέλει Μάρκου Ἀρτωνίου ἐγραφε πολ-
λά. ὅτι θεοσέβειος ὁ φιλόσοφος ἔλεγε πολλά ὑπὸ τῇ
Ἐπικτήτῃ χολῶν, τὰ ἢ καὶ αὐτὸς ἐπετεχνάτο ἡ
ἠδοποιῶν διανοήματα μυστικῶς, ἱκανὰ πείδειν καὶ δι-

De Marco Aurel.

σωπῆν ἢ ψυχῶν τὰς μὴ πατάσσιν ἑτέκ-
τας καὶ ἀτεράμονας, ἀσπάζεσθαι ἢ τὰ ἐμὲσω καὶ με-
ταδιδόνειν, καθόσον οἷόν τε ἡμῶν ἀποσφραδῆσαι ἢ καὶ
ἀποδιδράσκειν τὰ χεῖρα ἢ ζωῆς εἶδη καὶ δύνα-
μιν. τοιοῦται καὶ ἐν συγγράμματι καταλέλονται
τοιοῖτοις τισὶ τὰς ἑαυτῶν κτετῆσεως οἷς ὁ ὀπίκτικη
πρότερον. καὶ μοι δοκεῖ ἀνὴρ γεγονέναι ἀντικρυς
(ὡς ἓνα πρὸς ἓνα ἀντιβαλεῖν) ὁ τῷ καθ' ἡμᾶς
χρόνῳ Ἐπίκτικος· ἀνὴρ μὲντοι ἢ σοικῶν δοξασ-
μάτων. ὁ γὰρ Θεοσέβης ἡδυνὸς τοσούτου, ὅσον ἢ
Πλάτωνος ἀλήθειαν ἠσπάζετο, καὶ ἐθαύμαζε. καὶ
δήτι καὶ συνεγράφατο μικρὸν βιβλίδιον, περὶ ἢ
ἐν πολιτείᾳ τῇ μεγάλῃ κεκομφιυμένων, ἢ ὑπὸ ἢ
θεῶν ἠκασαν θεοσοφίαν ἐξείραν λόγῳ. ταύτην γὰρ
διαφερόντως ἐτίμα, καὶ ἐσεβαν. αἰὲν γὰρ ἐν τοῖς ἡθι-
κωτέροις φιλοσοφίᾳ διατείνων ἐφαίνετο. καὶ
γὰρ αὖ ἐπιφέρει πρὸς ἐνζώϊαν μᾶλλον, ἢ ὀπίστη-
μην, ἡδὲ ταύτην ἠσυχάζουσαν, ἡδὲ ἐν μόναις ἢ
φαντασίαις γυμναζομένην, ἀλλὰ ζῶσαν ἱκανῶς ἐπ'
αὐτῶν ἢ πραγμάτων. εἰ μὴ γὰρ καὶ ἢ δημόσιον
ἐπολιτεύσατο τρόπον, ἀλλὰ ἢ ἰδίον, ὃν καὶ Σακερά-
της ὀκνεῖ, καὶ ὁ Ἐπίκτικος, καὶ πᾶς εὐφρογῶν με-
ταχειρίζεται, ἢ ἑαυτῷ καὶ ἐν ἑαυτῷ πολιτείαν δια-
κοσμῶν. τὴν μὲν πρῶτον ἐπειτα καὶ πρὸς ἀλλήλους
ἐν μέρει καθέκαστον ἰδίᾳ συνιστάμενην πρὸς τὸ
βέλτιστον.

Ne vacaret hæc pagina, en tibi, Lector, viri verè Christiani, & Philosophi præstantissimi, beati Chrysostomi, de horum librorum argumentato, & argumenti utilitate iudicium.

ΤΙ τοῖστων φιλοσοφώτερον τ' ῥημάτων γένοιτ' ἂν, ὅταν καὶ τ' φύσεως καὶ ἀνθρώπου ὅτι γνωσκώμεν, καὶ τ' ποιεῖν διαβάλλωμεν, καὶ μηδὲν εἰς τὰ παρόντα νομίζωμεν, ἑτέροις μὲν ῥήμασι, γνώμη δὲ ἢ αὐτῇ τὰ τῷ Σαλομόνι φησὶ μέντοι ἐκεῖνα τὰ θαύματα καὶ πολλῆς φιλοσοφίας γέγονται, ὅτι, Ματαιότης παταγμάτων, τὰ πάντα ματαιότης; *Tom. VI. p. 561. Hom. de Stat. XV.*

Idem alibi, Τὸ τοῦ χρόνου Χειρταλισμὸν τὸ τελευταῖον, τὸ τοῦ ὅρου ἡκριβωμένον, αὐτὴ ἡ κορυφή ἢ ἀνωτάτω, ὅ, τὰ κοινὰ συμφέροντα ζητεῖν.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER PRIMUS.

I.

Bavo meo Vero didici placidis esse moribus, & iræ abstinens. Existimatione genitoris mei, ejusque recordatione ad verecundiam & viro dignos mores excitatus sum. Matrem in studio pietatis erga Deos liberalitatēque imitatus sum: præterea in abstinendo à non perpetrandis modò, sed & cogitandis flagitiis: tum in frugalitate victus, & cæteris quæcunque sunt ab opulentorum vitâ & consuetudine remotissima. A proavo id habui, ut tum in publicos ludos commearer, tum verò domi bonis præceptoribus uterer, intelligeremque nullis hac in re parcendum sumptibus.

2. Ab educatore, ne spectator Prasiantus, aut Venetianus; neve parmularius aut securitanus audirem: ab eodem, tolerare labores, esse contentus parvo, non alii mandare, quod ipse per memetipsum valeam exequi; non immiscere

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος ἡ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ α.

1. Ἀρὰ ἡ πάντα Ὀυῆς, τὸ
καλόηδες, καὶ ἀδελφῶν.
Παρεῖ τ' δόξης καὶ μνήμης
τ' αἰδοῖ ἡ γνησίαν, τὸ
αἰδοῖμον καὶ ἀρρενικόν. Πα-
ρεῖ τ' μητρὸς, τὸ θεοσεβές,
καὶ μελαδοτικόν, καὶ ἐφεκτικόν, ἔ μόνον ἡ κακο-
ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπὶ ἐννοίας γίνεσθαι τοιαύτης.
ἔτι ἡ τὸ λιγὸν καὶ ἡ διαίταν, καὶ πόρρω τ' πλα-
σιακῆς διαγωγῆς. Παρεῖ ἡ πρὸς πάντα, τὸ με-
εἰς δημοσίας διατριβὰς φοιτῆσαι, καὶ τὸ ἀλθαῖς
διδασκάλοις κατ' οἶκον χηρίσας· καὶ τὸ γνῶ-
ναι ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα δεῖ ἐκτενῶς ἀναλῆ-
σκειν.

2. Παρεῖ ἡ ὑφίας, τὸ μήτε περσιανὸς, μήτε
βενετιανὸς, μήτε παλμυλαῖος ἢ σκετάριος
γινώσκει, καὶ τὸ φερέπονον, καὶ ὀλιγοδύεις, καὶ αὐ-

miscere me multis negotiis, haud facile calumniam admittere, didici.

3. A Diogneto, studium in res inanes non conferre, fidem abrogare iis quæ de incantationibus, dæmonumque profligationibus, ac id genus alijs rebus præstigiatores & impostores referunt; neque animi causa coturnices alere, aut similium rerum studio & cupiditate transversum agi: item, liberè dicta ferre æquo animo, philosophiæ me addicere, audire primò Bacchium, deinde Tandafidem ac Marcianum, scribere dialogos puerili ætate; grabatum, pellem, aliâque ad Græcam disciplinam pertinentia, usurpare.

4. Rustici monitu in eam deveni cogitationem, mores meos correctione ac cultu opus habere: tum verò quod ad sophisticam vel de decantatis Theorematis aliquid commentandi, vel oratiunculas adhortatorias declamandi ambitionem non deffexerim; quod specie viri exercitati ac laboriosi ostendendâ admirationem movere non affectârim; quod à Rhetoricæ, poëseos, & elegantioris sermonis studio deffiterim: quod domi neque togâ senatoriâ indutus incedere, neque alia quæ ejusdem sunt generis usurpare soleam, eidem acceptum fero. Ab eodem, epistolas scribere simpliciter, qualis est ejus ad matrem meam epistola Sinuessam. missa: insuper placibilem esse, & reconciliari facilem, simul atque ii qui stomachum nobis moverint, aut aliquid deliquerint, redire ad officium velint: diligenter

τυγικόν, καὶ τὸ ἀπολύτρωτον, καὶ τὰ δυσωδέ-
δεκτον διαβολῆς.

3. Παρὰ Διογνήτε, τὸ ἀκράτουσθαι καὶ τὸ
ἀπιστητικὸν τοῖς ὑπὸ τῷ τετραευορίῳ καὶ γοή-
των, καὶ ἐπωδῶν, καὶ καὶ δαμνῶν ἀποτομ-
πῆς καὶ τῷ τοῦτων λεγομένοις. καὶ τὸ μὴ ὀρετυ-
γοποιεῖν, μηδὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπισηῶσαι. καὶ
τὸ ἀνέχεσθαι παρρησίας, καὶ τὸ ὁμιλεῖν φιλο-
σοφίᾳ· καὶ τὸ ἀκούειν· πρῶτον μὲν Βακχίην, εἰ
Τανδάρου, καὶ Μαρκεῖαν. καὶ τὸ γράφειν δι-
λόγους ἐν παιδί. καὶ τὸ σκίμπος καὶ δορεῖς ἐπι-
δυμῆσαι, καὶ ὅσα πάντα τὰ ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐ-
χόμενα.

4. Παρὰ Ρυτίκῃ, τὸ λαβεῖν φαντασίαν τῷ χρη-
στῇ διορθώσεως καὶ ἀρετῆς τῷ ἥθει. καὶ τὸ μὴ ἐκ-
βατῆναι εἰς ζήτησιν σφαιρῶν, μηδὲ τῷ συγγράφῃ
καὶ τῷ θεωρηματίῳ, ἢ περὶ τῆς λογικῆς δια-
λέξεως, ἢ φαντασιοπαλῆκτως τῷ ἀσκητικῶν, ἢ τῷ ἐν-
ερπητικῶν ἀνδρῶν ἐπιθεωρησῶν. καὶ τὸ ἀπιστεῖν ῥητο-
ρικῆς, καὶ ποιητικῆς, καὶ ἀστειολογίας. καὶ τὸ μὴ ἐν-
κολῇ κατ' οἶκον περπατεῖν, μηδὲ τὰ τοιαῦτα ποι-
εῖν. καὶ τὸ τὰ ὀπισθία ἀφελῶς γράφειν, οἷον τὸ
ὑπὸ αὐτῇ τότε ὑπὸ Σινοάτης τῇ μηδὲ μὴ γράφειν. καὶ
τὸ πρὸς τῆς χαλαρώσαντας καὶ πλημμελίσαντας
ἐνανακλήτως καὶ ἀδιαλέκτως, ἐπειδὴν τάχιστα

genter etiam legendum, neque omnino considerationem confusam & generalem satis putandum, neque celeriter adfentiendum temerè garrientibus: Denique, quòd Epictet i Commentarios notos habuerim, quos & ipse mihi ultrò dono dedit.

5. Apollonius me docuit, ut libertatem sectarer, certamque constantiam, neque aliò unquam, ne minimum quidem, quàm ad rectam rationem respicerem, ac semper mei similis essem in gravibus doloribus, amissione prolis, morbisque diuturnis: Idem fieri posse, ut qui vehementissimus interdum est, idem sit aliàs remissus ac lenis, suo exemplo ac rebus ipsis, clarè & perspicuè me docuit: in disputationibus & enarrandis philosophorum scriptis ab omni morositate alienus: talis denique, qui palàm & apertè quàm pollebat in tradendis philosophiæ præceptis solertiam & sagacitatem, minimum suorum bonorum putaret. Præterea modum beneficia (ut iis videntur) ab amicis accipiendi, ne vel accepta ea nos ultrà quàm par est addictos & obsequentes reddant; vel contrà, sine ullo accipientis sensu, quasi transmittantur, ab eodem didici.

6. A Sexto, comitatem, & exemplum domus affectu paterno gubernatæ, propositum vivendi secundum naturam, gravitatem non simulatam, in explorandis amicorum voluntatibus diligentiam, facilitatem erga idiotas, nec intempestivam coram illis qui vulgi erroribus & opinionibus aguntur, solemniurn the-

orematurum

αὐτοὶ ἐπανελθεῖν ἐδεήσασιν, διακεῖσθαι. καὶ τὸ ἀκείῳς ἀναγινώσκειν. καὶ μὴ ἀρκεῖσθαι φεινοῦντα ὀλοχεροῦς. μηδὲ τοῖς φειλαῦσι ταχέως συγκαταλίθεσθαι. καὶ τὸ ἐντυχεῖν τοῖς Ἐπικληρίοις ἐπιμνήμασιν, ὃν οἴκοθεν μετέδωκε.

5. Παρὰ Ἀπολλωνίῃ, τὸ ἐλάθερον καὶ ἀναμφιβόλως ἀκύβητον. καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο ὑποβλέπειν, μηδὲ ἐπ' ὀλίγον, ἢ πρὸς τὸ λόγον. καὶ τὸ αἰετομοιον ἐν ἀληθείᾳ ὀξείαις, ἐν ἀπεβολῇ τέκνῃ, ἐν μακράῖς νόσοις. καὶ τὸ ὅτι παρδείματα ζώντα ἰδεῖν ἐναργῶς, ὅτι δυνάται ὁ αὐτὸς σφοδρότατα εἶναι, καὶ ἀνεμύριστα, καὶ τὸ ἐν τῷ ἐξηγήσει μὴ δυσχεραντικόν. καὶ τὸ ἰδεῖν ἄνθρωπον σαφῶς ἐλάχιστον ὅτι ἐαυτῷ καλῶν ἡγούμενον ἢ ἐμπειρίαν, καὶ ἢ ἐνβέχειαν ἢ πρὸς τὸ παρδιδόντα, τὰ θεωρήματα. καὶ τὸ μαθεῖν πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς δοκούσας χάριτας πρὸς φίλων, μήτε ἐξηγούμενον διὰ ταῦτα, μήτε ἀναιδήτως παρσώμποντα.

6. Παρὰ Σέξτε, τὸ δυνάμεις, καὶ τὸ πρὸς δέματι τῷ οἴκῳ τῷ παρνομενῶν, καὶ τὴν ἐννοίαν τῷ χτὶ φύσιν ζῆν. καὶ τὸ σεμνὸν ἀπλάσως. καὶ τὸ σοχαστικὸν ὅτι φίλων κηδεμονικῶς. καὶ τὸ ἀνεκτικὸν ὅτι ἰδιωτῶν. καὶ τὸ ἀθεώρητον ὅτι οἰομένων. καὶ τὸ πρὸς πάντα εὐάρμοστον, ὥστε κο-

orematum ostentationem, morésque omnibus accommodatos. Quo fiebat, ut ejus consuetudo omni adulatione suavior, ipséque eodem tempore in summa apud eos quibuscum agebat veneratione esset. Porro autem, certam, & expeditam viam ac rationem inveniendi & disponendi præcepta ad usum vitæ necessaria. Item quòd neque iræ, neque alius cujusquam animi commotionis ullum indicium dabat, sed simul & affectibus quàm maximè vacuus, & in amore quàm maximè vehemens erat. In eodem, honestam famam sine jactatione, multarumque rerum scientiam citra ostentationem.

7. Alexandrum Grammaticum observabam ab increpationibus sibi temperare, neque ignominiosè castigare si quis barbarum, solœcum, aut absonum quippiam protulisset, sed civiliter id modò, quòd dicendum fuerat, tanquam aut responsurus esset, vel rem sui quoque seu testimonii, seu judicii autoritate confirmaturus ipsam, non ut qui de verbis esset sollicitus, enunciare; aut omnino alia quadam solerti & occulta correctione idem efficere solitum.

8. A Frontone, ut scirem quæ consequeretur tyrannidem invidia, quæ vassrities, simulatio: & quòd omninò qui nobis patricii dicuntur, inhumaniores quodammodo sint reliquis.

9. Ab Alexandro Platonico, ne crebrò, nève nisi necessitate coactus cuiquam dicerem scriberémve me esse occupatum; nève identidem impendentia negotia prætendendo debita

λακτίας μὴ πάσης περσπνεύσαν εἶναι τὴν ὀμν-
λίαν αὐτῷ, αἰδεσιμάτατον ὃ αὐτοῖς ἐκείνοις παρ'
αὐτὸν ἐκείνον ἢ χαρὸν εἶναι. καὶ τὸ καταληπι-
κῶς καὶ ὁδῶ ἐξδρετικόν τε καὶ τακτικόν, ἥν'
εἰς βίον ἀναγκαίων δομάτων. καὶ τὸ μηδὲ ἐμ-
φασίν ποτε ὀργῆς, ἢ ἄλλες τινὲς πάθος παρὰ χεῖνι
ἀλλὰ ἅμα μὴ ἀπαθῆσκατον εἶναι, ἅμα ὃ φιλοσο-
γύτατον. καὶ τὸ εὖφημον, καὶ τῆτο ἀφορητί.
καὶ τὸ πολυμαθὲς ἀνεπιφύκτως.

7. Παρὰ Αλεξάνδρου ἡ χαιματικῆ, τὸ ἀν-
επίπληκτον. καὶ τὸ μὴ ὀνειδιστικῶς ὀπλάμω-
ρεσθαι ἢ βάζεσθαι, ἢ σέλοισιν τι, ἢ ἀπὸ χεῖ-
περνεύσαντων, ἀλλ' ὀπδεύειν αὐτὸ μόνον ἐκεί-
νο, ὃ ἐδει εἰρῶσαι, περφέρεσθαι, ἐν τῷ πρῶτῳ ἀπὸ κε-
σεως, ἢ συνιπιμαρτυρήσεως, ἢ συνδιαλήψεως
πρὸς αὐτὸν ἢ περμάτω, ἢ χεῖ πρὸς ῥήματι,
ἢ δὲ ἑτέρως τινὰς τοιαύτης ἐρμελεῶς παρυπομνή-
σεως.

8. Παρὰ Φερίωνι, τὸ ὀπτεῖσθαι οἷα ἡ τυ-
ραννικὴ βασιλεία, καὶ ποικιλία, καὶ ὑπόκεισις.
καὶ ὅτι ὡς ὅππαν οἱ καλὴ μὲν οἱ ἔτοι παρ' ἡμῶν
εὐπαρίδαι, ἀπρὸς τὸ πρὸς πᾶσι.

9. Παρὰ Αλεξάνδρου ἡ Πλατωνικῆ, τὸ μὴ
πολλάκις, μηδὲ χαλεπὴ ἀναλκῆς λείπει πρὸς τινά, ἢ
ἐν ὀπτελῇ χάσει, ὅτι ἀχολῶς εἶμι. μηδὲ διὰ τοῦ-

bita familiaribus, in suo cuique genere, officia detrectarem.

1. A Catulo, ne parvi facerem si quid amicus conquereretur, etiamsi nulla id ab eo fieret ratione: sed anniterer eum ad pristinum officium reducere. Item ut summa animi contentione præceptorum laudem prædicarem: uti de Domitio & Athenodoto traditum est. Utque liberos verè diligerem.

11. A fratre meo Severo, amorem familiarium, & veritatis, justitiæque. Per eundem cognovi Thræseam, Helvidium, Catonem, Dionem, Brutum. Item, quod animo conceperim formam reipublicæ, in qua æquis legibus eodémque jure omnia administrarentur, ac regni, cui nihil esset libertate subditorum antiquius. Ab eodem, constantem in cultu philosophiæ, posthabitis omnibus aliis, æqualitatem, beneficentiam, & liberalitatem perpetuam servare, bene sperare, ac de amicorum amore certò sibi polliceri. Eundem observavi, si quos reprehendendos putaret, minimè celare solitum; neque amicis ejus opus fuisse, ut de ipsius voluntate conjecturam facerent, sed eam apertam fuisse:

12. A Claudio Maximo, more & arbitrio proprio vivere, neque aliis contra animi sententiam ullâ in re obsequi: animo bono cum aliis in casibus, tum in morbis esse: moribus uti temperatis, blandis, ac gravibus, & quæ proposita sunt, expeditè nec ullâ cum queritatione perficere. Quicquid ille diceret, ita verè

τε βόπυ σωιεχῶς περιεῖχῃ τὰ χτὶ τὰς πρὸς τὸς
συμβεῖντας χέσεις καθήκοντα, περιβαλλόμενον τὰ
πρὸς τὰ περιεχόμενα.

10. Παρὰ Κατέλα, τὸ μὴ ὀλιγώρως ἔχειν φίλον
αἰτιωμένῃ τι, καὶ τύχῃ ἀλόγως αἰσιώμενῃ, ἀλλὰ
περιεχόμενῃ καὶ ἀποκαθιστάμενῃ ἐπὶ τὸ σωήθη. καὶ τὸ
πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἐκθύμως εὐφρομεν, οἷα τὰ πε-
ρὶ Δομητίου καὶ Ἀθηνοδότου ἀπομνημονεύματα. καὶ
τὸ πρὸς τὰ τέκνα ἀληθινῶς ἀγαπήτικόν.

11. Παρὰ τῶν ἀδελφῶν μου Σεκίρε, τὸ φιλοῖκεον,
καὶ φιλάληθες, καὶ φιλοδίκαιον. καὶ τὸ δι' αὐτὸν ἰνῶ-
ναι Θερασίαν, Ελκίδιον, Κάτωνα, Δίωνα, Βρεῦτον.
καὶ φαντασίαν λαβεῖν πολιτείας ἰσχυρόν, καὶ ἰσότητά καὶ
ἰσηγορίαν διοικημένης, καὶ βασιλείας τιμώσης πάν-
των μάλιστα τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀρχουμένων. καὶ ἔτι
παρ' αὐτῶν, τὸ ἀμελές, καὶ ὁμότονον ἐν τῇ τιμῇ τῇ
φιλοσοφίας, καὶ τὸ εὐποιοητικόν, καὶ τὸ εὐμετάδοτον
ἐκτενῶς, καὶ τὸ εὐελπί. καὶ τὸ πιστάδικον πρὸς τῶν
ὑπὸ καὶ φίλων φιλεῖται. καὶ τὸ ἀνεπίκρυπτον πρὸς
τὸς χαλκιστάσεως ὑπὸ αὐτῶν τυχεύοντας. καὶ τὸ μὴ
δεῖν σοχασμῶν τὸς φίλους αὐτῶν πρὸς τὸ τί θέλει,
ἢ τί οὐ θέλει, ἀλλὰ δῆλον εἶναι.

12. Παρὰ κλησὶς Μαξίμω, τὸ κρατεῖν ἑαυτῶν, καὶ
καὶ μηδὲν περὶφορῶν (εἶ). καὶ τὸ εὐθυμον ἐν τε τῇ
ἄλλαις περὶτάσεσι, καὶ ἐν τῇ νόσοις. καὶ τὸ εὐκέρλον
τῶν

verè sentire; quicquid ageret, animo non malo agere, omnes illi credere. Nihil admodum mirari, non exterreri facile solitum, nunquam aut festinasse, aut cunctatum fuisse, neque trepidasse, neque moestitiæ, neque gaudii nimium fuisse, neque iracundum, neque suspiciosum: sed beneficum, placabilem, veracem; atque hæc omnia, potius ut qui naturâ incorruptus, quàm qui studio correctus & emendatus esset. Neminem fuisse deniq; qui se ab ipso contemptum, aut ipso præstantiorem putaret. Liberaliter quoque facetum fuisse.

13. Patris notavi humanitatem, & in iis, quæ semel essent accuratè deliberata, inconcussam constantiam, vanæ gloriæ, & eorum qui putantur, neque sunt tamen, honorum contemptum, studium laborum, assiduitatēque. Libenter audiebat eos, qui aliquid reipubl. utile poterant adducere. In tribuendo unicuique pro dignitate suum firmiter perseverabat, peritus ubi intendendum esset, ubi remittendum. Amores adolescentulorum coërcebat, utilitati publicæ omnes cogitationes intendebat. Amicis secum coenandi, aut iter faciendi, necessitatem remittebat, & qui necessitate aliqua impediti eum non comitati fuerant, eundem semper ipsum inveniebant. In consiliis accuratè quid conducere posset ac diu inquirebat, neque obviis quibusque cogitationibus contentus finem consultandi faciebat. Amicitiam conservabat, neque vel satietatem amicorum capiebat, neque perditè & impotenter

ἦθες, καὶ μελίχιον, καὶ γελαρὸν, καὶ ἐχελίνας κα-
τερλαστικὸν ἦν προκειμένων. καὶ τὸ πάντας αὐτῷ
πιστεύειν, περὶ ὧν λέγουσι ὅτι ἕως φρονεῖ. καὶ περὶ
ὧν περὶ τοῦ, ὅτι ἡ κακὴ πρᾶξις. καὶ τὸ θαυμά-
σων καὶ ἀνεκπλήκτων, καὶ μηδ' αὖ ἐπ' ἐργάτων, ἢ
ὀκνῶν, ἢ ἀμνηστῶν, ἢ κατηφῆς, ἢ περὶ σπουδῆς, ἢ
πάλιν θυμώδων, ἢ ὑποφωτιστῶν, καὶ τὸ εὐεργε-
τῶν, καὶ τὸ συγγνωμονικὸν, καὶ τὸ ἀφ' αὐτοῦ, καὶ
ἀδιασφάλτου μάλλον ἢ διορθωτικῆς φαντασίας παρ-
εχέν. καὶ ὅτι ἕτε ὥσθι ἂν περὶ τις ὑπερεργάσασθαι
ὑπὸ αὐτοῦ, ἕτε ὑπομένειν ἂν κρείττονα αὐτοῦ αὐ-
τὸν ὑπολαβεῖν. καὶ τὸ εὐχαριεῖν ἰζεύδαι.

13. Παρὰ τῶν πατέρων, τὸ ἡμέτερον καὶ μετ' ἐκτικὸν
ἀγαλεύτως ἐπὶ τῇ ἐξηλαστικῇ κειμένῳ. καὶ τὸ
ἀπενόδοξον. περὶ τὰς δοκῶν τιμὰς, καὶ τὸ φι-
λόπονον καὶ ἐνδελεχῆς. καὶ τὸ ἀκαστικὸν τῷ ἔχον-
των τι κοινωφελὲς εἰσφέρειν. καὶ τὸ ἀπρωτοπρόσωπον
εἰς τὸ κατ' ἀξίαν ἀπονέμειν ἐκείνῳ. καὶ τὸ
ἐμπειρὸν, πῶς μὴ χρεῖα ἐκτάσεως, πῶς ἢ ἀνέσεως,
καὶ τὸ παῦσαι τὰ περὶ τὰς ἐρωτάς μειρακίων.
καὶ ἡ κανονισμοσύνη. καὶ τὸ ἐφ' ἑαυτῇ τοῖς φίλοις
μήτε σιωπευτῆν αὐτῷ πάντως, μήτε σωμαποδη-
μεῖν ἐφ' ἀνάγκης. αἰετὶ ὅμοσον αὐτὸν κατὰ λαμβά-
νεσθαι ὑπὸ τῇ διὰ χρεῖας τινὰς ἀπολύτρωσιν. καὶ
τὸ ζητητικὸν ἀπειθεῖν ὡς τοῖς συμβουλίοις, καὶ
ὁπίμω

eos deſiderabat. In omnibus omnia ſua in ſe
 repoſita habebat, læto vultu. Longè futura
 providebat : atque etiam minima ante præpa-
 rabat, idque citra tumultum. Acclamationes,
 omnémque adulationem compeſcebat. Quæ
 ad magiſtratum erant neceſſaria, ſemper cu-
 ſtodiebat ; impenſarum rationes colligebat,
 nec ob talem in his & ſimilibus rigorem repre-
 hendi ſe impatienter aut iniquo ferebat ani-
 mo. Deos citra ſuperſtitionem colebat, ne-
 que auram aut gratiam popularem captabat :
 in omnibus his ſobrius, conſtans, nuſquam in-
 eptus, aut novitatis ſtudioſus. In illis porro
 rebus, quæ ad vitæ commoditatem aliquid con-
 ducunt, quas amplè fortuna ſuppeditabat, ut
 ſine faſtu, ita ſine ſcrupulo, ita ut & ſi aſſent,
 haud ſolicité iis uteretur, neque deſideraret,
 ſi deſſent. Nemo fuit, qui eum aut ſophi-
 ſtani, aut vernam, aut hominem de ſchola eſſe
 diceret ; ſed virum maturum, abſolutum, a-
 dulatione ſuperiorem, qui & ſeipſum regere,
 & alios poſſet. Iam philoſophiam veram
 profitentes in honore habens, reliquis nihil
 exprobravit. Cæterùm in conſuetudine fami-
 liari commodus gratioſuſque extra faſtidium
 erat. Corpus ſuum moderatè curabat, non ut
 qui vitæ cupidus, aut cui formæ elegantia cu-
 ræ eſſet, non tamen interim negligenter : ita
 ut ſuâ diligentia curaque pauciſſimis medico-
 rum ſeu pharmacis ſeu fomentis opus habe-
 ret. Id in eo præclariffimum fuit, quòd ſa-
 cultate alicujus rei præditis concedebat abſ-
 que

ἐπίμονον, ἀλλ' ἔ τὸ θεωρᾷς τὸ ἐρευνᾷς ἀρεθεῖς
 τὸ θεωρεῖς φαντασίαις. καὶ τὸ διατηρητικὸν
 τὸ φίλων, καὶ μηδ' αὖ ἀφίκοιτο, μηδ' ἐπιμανές.
 καὶ τὸ αὐταρκές ἐν παντί, καὶ τὸ παιδεῖν, καὶ
 τὸ πόρρωθεν θεωρητικόν, καὶ τὸ ἐλαχίστων θεωρι-
 οικητικὸν ἀτραγώδως. καὶ τὸ τὰς ἐπιβοήσεις, καὶ
 πᾶς κολακείαν ἐπ' αὐτῷ σαλῆναι. καὶ τὸ φυλακ-
 τικὸν αἰετὶ ἀναγκαίων τῇ ἀρχῇ. καὶ ταμιώ-
 κων τὸ χρηγίας, καὶ ὑπομνητικὸν τὸ ὅτι τὸ τοῖς
 τῶν τόνων καὶ αἰτιώσεως. καὶ τὸ μήτε περὶ τὸς
 θεοὺς δεσιδαῖμον, μήτε περὶ ἀνδράπες δημοκοπι-
 κόν, ἢ ἀρεσκῆλικόν, ἢ ὀχλοχαρὲς, ἀλλὰ ἡθὺς ἐν
 πᾶσι, καὶ βέβαιον, καὶ μηδ' αὖ ἀπρόκαλον, μη-
 δ' ἐκαινοτόμον. καὶ τὸ τοῖς εἰς ἐμάρειαν βίβ' ἐρεσκῶ-
 τι, ὧν ἡ τύχη παρῆχε δαφίλειαν, χρηστικὸν ἀ-
 τύφως ἅμα, καὶ ἀπεφασίως, ὥς παρὲν-
 των μὲν ἀνεπιτηδεύτως ἀπ' ἑαυτοῦ, ὑπόντων δ'
 μὴ δεῖναι. καὶ τὸ μήτε ἂν τινα εἴπῃν μήτε ὅτι
 σοφιστὴς, μήτε ὅτι οἰκογενὴς ἐρενάκλῳ, μήτε ὅτι
 χολαστικός, ἀλλ' ὅτι ἀνὴρ πέπεισθ', τέλειθ', ἀ-
 κολάκευθ', θεωρεῖναι διωκόμεθ' καὶ τὸ ἑαυτῷ
 καὶ ἄλλων. πρὸς τέτοις δ' καὶ τὸ τιμητικὸν τὸ
 ἀληθῶς φιλοσοφούντων, τοῖς δ' ἄλλοις ἐκ ἐξοικει-
 στικόν. ἐτι δ' τὸ εὐόμιλον, καὶ εὐχαεῖς ἐκ κατακί-
 ρως. καὶ τὸ τὸ ἰδίῳ σώματι ἐπιμελητικὸν ἐμμε-
 τως.

que invidia, ut oratoriæ, historiæ, legum, consuetudinum, aliorumque id genus : quin etiam ut gloriam iis rebus quibus excellebant, adipiscerentur, operam suam ipsis navabat. Et cum ageret omnia secundum instituta majorum, ne hoc ipsum quidem studebat consequi, ut videretur à majoribus accepta observasse. Adhuc non erat vagus aut levis, sed locis & negotiis iisdem solebat immorari. Post intensissimos capitis dolores, recens atque alacer ad consueta opera redibat. Præterea pauca admodum habebat arcana, & hæc quoque tantum de rebus publicis. Prudens porro erat, moderatusque cum in spectaculis exhibendis, tum in operum extructionibus, congiariisque, & aliis huiusmodi negotiis : ut qui hominibus hæc præstari, tum verò quid per se rationi consentaneum, non autem quæ ad ipsum gloria è factis redundatura esset, attendere solitus fuerit. Non utebatur alieno tempore balneis, non erat ædificandi cupidus, non de ciborum, non vestium texturæ aut insecturæ, non formæ corporis elegantia anxius. Comitatus ei è prædio qui cum ab inferiori casa deduceretur inter Lanuvinos plerumque Tusculano publicano utebatur, etiam deprecante. Omnino in ejus moribus nihil inerat inhumanum, nihil inverecundum, nihil procax, neque (quod vulgò dicitur) ad sudorem usque : sed omnia ita apta & distincta, ut si per otium cogitata fuissent, compositè, placidè, firmiter, & sibi invicem convenienter. Accommodari
posset

πας. ὅτε αὖς αὐτὸς φιλῶν, ὅτε πρὸς καλλωπισ-
μὸν, ὅτε μὲν ὀλεγάτως. ἀλλ' ὥστε διὰ τὴν ἰδίαν
πρσοχὴν, εἰς ὁλίσις ἰατρικῶν χρήζειν ἢ φαρμά-
κων καὶ ὀπιθιμάτων ἐκτὸς. μάλιστα δὲ τὸ πρσχω-
ρτικὴν ἐκασχέως. τοῖς δυνάμιν τινα κεκμηκόις.
οἷον δὲ φρσσιπῶ, ἢ δὲ ἐξ ἰτελέκνομων, ἢ ἐθῶν,
ἢ ἄλλων τινῶν πρξιμάτων. καὶ συσπρσσιπὸν αὐ-
τοῖς, ἵνα ἔχῃσι καὶ τὰ ἴδια πρξτερήματα ἐνδο-
κηῶσι. Πάντα δὲ καὶ τὰ πάτρια πρξστων, ἐδ'
αὐτὸ τῷτο ὀπιτηδεύων φαίνεσθαι, τὸ τὰ πάτρια φυ-
λάσσειν. ἔτι δὲ τὸ μὴ ὀμμελακίνητον καὶ ῥιπῆσικόν,
ἀλλὰ καὶ τόπος καὶ πρξιμασι τοῖς αὐτοῖς ἐνδκατρι-
πῆκόν. καὶ τὸ μὲν τὸς πρξξυσμὸς δὲ κεφαλαλγί-
ας, νεαρόν ἐνθὺς καὶ ἀκμαῖον πρὸς τὰ σωτήρη ἔργα.
καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολλὰ τὰ ἀπρρήτα, ἀλλὰ
ὀλίγιστα καὶ σπρσιώτατα. καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν
κοινῶν μόνον. καὶ τὸ ἔμφρσν καὶ μεμετρημένον ἔντα
θρσσιπῶν ὀπιτελέσθαι, καὶ ἔργων καλῶσκαλῆς, καὶ
δ. ἀπομαῖ, καὶ τοῖς τοῖς τοῖς ἀνθρώποις, πρξς αὐτὸ
δὲ τὸ δῖοι πρξχθῆναι δῖδορκότῃ, ἢ πρξς τὴν
ὀπὶ τοῖς πρξχθῆσι ἐνδοξίαν. ἐκ αὐτοῦ λῶσης. ἐχθ'
φρλοικοδόμῃ. ἢ πρξς τὰς ἐδωδῆς ὀπνικητῆς. ἢ πρξς
ἐδῆτῃς ὑπὲρ καὶ χρέας. ἢ πρξς σωματῶν ὥρας. ἢ
ὑπὸ λαρεῖς σωτῆ, ὑπὸ ἄνθρωπα ὑπὸ δὲ κατὰ ἐπαύλῃς,
καὶ ἡμῶν ἐν λαρεῖς τὰ πολλὰ. καὶ τελέσθαι ὅν τῷτο

posset ei id quod de Socrate memoratur, quod & abstinere potuerit, & frui rebus istis, quibus & carere plerique per imbecillitatem, & in fruendo continere se per impotentiam nequeunt : at temperare sibi ab utroque vitio posse, & sobrium permanere, id verò viri est animo integro invictoque præditi : quod ille in morbo Maximi præstitit.

14. A diis, Bonos avos, bonos parentes, bonam sororem, bonos præceptores, familiares, necessarios, amicos bonos accepi, ferè omnia bona : tum quod in nullum eorum quicquam deliqui, quanquam ita affectus, ut, si occasio incidisset, utique aliquid tale admissem : verùm beneficio deorum evenit, ne res ita caderent, ut hoc in me deprehenderetur. Id quoque iis acceptum refero, quod non diutiùs apud concubinam avi sum educatus, quod ad pubertatem castus perveni, neque ante eam vir sum factus, sed tempus etiam distuli. Quod principi & patri subditus fui, qui erat omnem mihi superbiam excussurus, ostensurusque posse principem in aula virum & stipatoribus carere & vestibus pictis & facibus, statuisque certi generis, reliquoque luxu : licere ei proximum privato homini habitum sumere ; nec inde tamen abjectiore & humiliore animo ad publica regni negotia, quæ majestatem requirunt imperantis, accedere. Quod eum fratrem sum nactus, qui moribus suis me ad curam mei ipsius

us

κλοις παρεπιτεμάριον ὡς ἐχρήσατο, καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος
 τρεῖς ὅπου. ἔδεν ἀπηνές, ἔδεν μὲν ἀδυσώπητον, ἔδεν
 λάβρον, ἔδεν ὡς ἂν τινα εἴποιεν πότε ἕως ἰδρῶτος.
 ἀλλὰ πάντα διειλημμένα λελογίσθαι ὡς ὑπὲρ χολῆς,
 ἀταρῆχας, τεταγμένως, ἐρρωμένας, συμφώνως ἐαυ-
 τοῖς. Εφαρμόσθης δ' ἂν αὐτῷ τὸ περὶ Σωκράτους μνη-
 μονόμορον, ὅτι καὶ ἀπέχεσθαι καὶ ἀπολαύειν ἐδωκό-
 τῶν, ὧν πολλοὶ πρὸς τετὰς ὀποχὰς ἀδενῶς, καὶ
 πρὸς τὰς ἀπολαύσεις ἐνδολικῶς ἔχουσιν. τὸ δ' ἰσχύειν καὶ
 ἐπικαρτερεῖν καὶ ἐννήρειν ἐκάλειρον, ἀνδρὸς ὅστιν ὄρσιον καὶ
 ἀήπηνον ψυχῇ ἐχορῖος, οἷον ἐν τῇ νόσῳ τῇ Μαξίμῳ.

14. Παρὰ τῶν θεῶν, τὸ ἀθάθες πάππας, ἀθάθες ἰσ-
 νίας, ἀθάθως ἀδελφῶν, ἀθάθες διδασκάλους, ἀθάθες
 οἰκείους, συγγενεῖς, φίλους. σχεδὸν ἀπαντὰ σχεῖν. καὶ ὅτι
 περὶ ἑνὸς αἰτῶν πρὸς πέσον πλημμελεῖται τι, καί-
 τι διάθεσιν ἔχων τοιαύτῳ, ἀφ' ἧς, εἰ ἔτυχεν, καὶ
 ἐπὶ ῥαξά τι τοιοῦτο. τῶν θεῶν δ' ἐυποιῶν, τὸ μηδεμίαν
 σωδερμῶν πρὸς μέρτων γνέσθαι, ἥτις ἐμελλέμεν
 λέγεσθαι. καὶ τὸ μὴ πλέον ἐπιτρῶφιναι ὡς τῇ παλ-
 λακῇ τῇ πάππας. καὶ τὸ δ' ὥσαν διασῶσαι. καὶ τὸ μὴ
 πρὸ ὥρας ἀνδρωθῆναι, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐπιλαβεῖν τῶν
 χρόνων. τὸ πρὸς καὶ πατρὶ ἐπιλαβεῖν, ἐς ἐμελλεῖν
 πάντα τὰ τύπον ἀφαιρήσθαι μὲν, καὶ εἰς ἐννείαν ἀξύν, τῶν
 ὅτι δυνατὸν ὅτι ἐν αὐτῇ βίῳ, μήτε δορυφορή-
 σεων χρεῖζεν, μήτε ἐσθίων σήμερον, μήτε λαμ-

us habendam posset excitare, honore autem & amore in me suo delectare. Quòd liberi mihi neque indole, neque corpore pravi nati sunt. Quòd magnos in Rhetorica, Poëtica, reliquisque studiis progressus non feci, quæ me fortassis planè detinuissem, si me feliciter proficere sensissem. Quòd maturè eos à quibus sum enutritus in dignitate constitui, quam mihi videbantur cupere, quòdque eos non longà spe lætavi, me id in posterum, ut qui juvenes adhuc essent, præstiturum. Quòd Apollonium, Rusticum, Maximum cognovi. Quòd species & imago vitæ, quæ secundum naturam, qualis ea, clarè & frequenter animo meo sit objecta: ut ad Deos quidem quod attinet, & quæcunque ab illis seu munera, seu auxilia, seu consilia quis expectet, per illos utique minimè steterit, quò minus secundum naturam pridem vitam instituerem: quòd hætenus autem non emerferim & prævaluerim, id verò meâ unius culpâ, qui Deorum monitus, & tantum non disciplinam, non observem, contigerit. Quòd in tali vita meum corpus tandiu duravit. Quòd neque cum Benedicte, neque cum Theodoro rem habui: sed & postea amore correptus, rectæ rationi parui. Quòd Rustico sæpius indignatus, nihil præterea admiserim, cuius me prænitere potuisset. Quòd mater, cum esset adhuc juvenis moritura, reliquos tamen vitæ suæ annos mecum exegit. Quòd quotiescunque pauperi alicui, aut aliàs indi-

genti

Μάρκ' Αιωνί' Βιβλίον α. 21

πάδων κ' ἀνδραίντων τοῶνδε τινων κ' ὅμοις
 κόμῃ. ἀλλ' ἔξενε ἐγὼ ἰδιότη σὺν ἑαυτῷ
 αὐτῷ, κ' νῆδία τὺτο ταπεινότερον ἢ ραθυμότερον
 ἔχον πρὸς τὰ ἑαυτῷ κοινῶν ἡγεμονικῶς περὶ χθῆναι
 δέοντα. τὸ ἀδελφῶ τοῖς τε τυχεῖν, διωκόμεν μὲν διὰ
 ἥθους ἐπεγεῖραι με πρὸς ἐπιμέλειαν ἑμαυτοῦ. ἥμα ὃ
 κ' τιμῇ κ' σπουῇ ἐνθουσιοντός με. τὸ παλὴν μοι
 ἀφύη μὴ γνέσθαι, μηδ' ἐχτὶ τὸ σωματικὸν διακτερεῖν.
 Τὸ μὲν ὅτι παλὴν με περικύβηται ἐν ἡθελικῇ κ' ποιητικῇ
 κ' τοῖς ἄλλοις ἐπιπιδράμασι, ἐν οἷς ἴσως ἀν' ἀκατα-
 θλῶν, ἢ ἡδύμῳ ἑμαυτὸν ἐνδύσας περὶ ἔνθα. τὸ φθάσαι
 τὸς ὁρῶν ἐν ἀξιώματι κατὰ σῆμα, ὃ δὴ ἐδόκουν μοι
 ἐπιθυμεῖν, κ' μὴ ἀναβαλέσθαι ἐλπίδι, ὅτ' με ἐπε-
 νέει ἔτι ἡδ' ὕστερον αὐτὸ περὶ ἔνθα. τὸ γινώσκειν Ἀπολ-
 λώνιον, Ρύστηνον, Μάξιμον. τὸ φαντασθῆναι περὶ αὐτῶν
 φύσιν εἰς ἐναργῶς κ' πολλάκις, ὅθ' τις ὄρεται. ὥς
 ὅσον ἡτὶ τοῖς θεοῖς, κ' ὃ ἀκείθεν διαδόσεις κ' συλλή-
 ψεις, κ' ἐπινοίας, μηδ' ἐν κοινῇ πρὸς ἑαυτὸν ζῶν
 με. ἢ ἀπαλείψεται ἔτι τότε ὅθ' ὃ ἐμὲ αἰτίαν,
 κ' ὅθ' τὸ μὲν διαίτησεν τὰς ἐκ ἑαυτοῦ θεῶν ὑπομνήσεις,
 καὶ μόνον ἐχὶ διδασκαλίας. Τὸ ἀντιχεῖν μοι τὸ
 σῶμα ὅθ' τοσούτον ἐν ταύτῃ βίῳ. Τὸ μάλιστα βίβλιν
 ἀφάσθαι, μῶτε θεοδότου. ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐν ἐρασι-
 κείᾳ πρὸς γνῶμῶν ὕψισται. Τὸ χαλεπώαντα
 πολλάκις Ρούκω, μηδ' ἐν πάλῳ περὶ ἔνθα, ἐφ' ὃ ὅθ'

genti opitulari statuissem, nunquam audivi, pecuniam mihi non esse, unde id facerem: & quod mihi nunquam usu venit, ut alterius ope simili indigerem. Quod uxorem ita obsequentem, mei amantem, ac simplicem habui. Quod alumni quibus liberos meos crederem idonei non defuere. Quod in somnis cum alia mihi remedia sunt data, tum contra sanguinis excreationem, ac contra vertiginem; hocque Cajetæ, sicut Chræsæ. Quod cum animum ad philosophiam adjunxissem, non incidi in sophistam aliquem, nec vulgaribus scriptoribus legendis tempus trivi, nec solvendis syllogismis, nec cœlestibus curiosè perscrutandis detentus sum. Omnia enim hæc Deorum auxilio, fortunæque indigent. Hæc in Quadis ad Granuam.

15. Mane statim sibi prædicere, Erit ut hodie incidam in curiosum, ingratum, contumeliosum, dolosum, invidum, dissociabilem. Omnia hæc iis evenerunt ignoratione bonorum & malorum. Ego verò, qui naturam boni perspectam habeo, quod honestum sit, & mali, quod turpe, ipsamque ejus qui peccat naturam, quod mihi sit cognatus (non quia ejusdem carnis est aut seminis, sed mentis, & divinæ particulæ particeps) à nullo eorum lædi possum. Neque enim me in turpitudinem aliquam quisquam invitum conjiciet. Ei porro quod mihi cognatum est, neque irasci possum, neque infensus esse: ut enim alter alterum juvaret in suo opere, eò nati sumus, ut manus,

μετέγνων. Τὸ μέλλουζ νέαν τελευτᾶν τὴν τεκῆζ, ὁ-
μῶς οἰκῆσαι μετ' ἐμὲ τὰ τελευτάια ἔτη. Τὸ ὅπῃ τις
ἐβελήθην ὀπικρεῖσθαι τινι πενομῶ, ἢ εἰς ἄλλό τε
χρήζοντι, μηδέποτε ἀκῆσαι με ὅτι ἐκ ἔστι μοι χρή-
ματα ὅθεν γῆνται. καὶ τὸ αὐτῶ ἐμοὶ χρεῖαν ὁμοί-
αν ὡς παρ' ἑτέρου μεταλαβεῖν, μὴ συμπεσεῖν. Τὸ ᾧ
γυῖαίκα τοιαύτῳ εἶναι, ἔτωσιν μὲν πενήτιον, ἔτω
ᾧ φιλόστροφον, ἔτω ᾧ ἀρετῆ. Τὸ ἐπιτηδεύων ἑσφείων
εἰς τὰ παιδία ἀπορῆσαι. Τὸ δὲ ὄνφροτων βοηθή-
ματα δοθῆναι ἄλλα τε καὶ ὡς μὴ πλὴν αἷμα. καὶ
μὴ ἰλγῆσθαι. καὶ τέτε ἐν Καίτη ὡπερ χρήσι. ὁ-
πως τε ἐπεθύμησα φιλοσοφίας, μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τινὰ
σοφιστῶν, μηδὲ ἀποκαθίσαι ὅπῃ τὸς συγγραφῆς. ἢ
συλλογισμὸς ἀναλύειν. ἢ περὶ τὰ μετεωρολογικὰ
καταγίνεσθαι. Πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοηθῶν καὶ
τύχης δέεται.

Τὰ ἐν κῆδοις περὶ τῶν γυνά. α.

15. Εἰδοὺν περὶ λέγειν ἑαυτῶ, Σωτὴρ εἶμαι πε-
ρίεργος, ἀχαεῖς, ὑβρις, δολερῶ, βασχάν, ἀκοινω-
νήτης. Πάντα ταῦτα συμβέβηκεν ὁκένοις ὡς ᾧ ᾧ
ἀγνοίαν ᾧ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἐγὼ ᾧ τεθεωρη-
κὼς τὴν φύσιν τῶ ἀγαθοῦ, ὅτι καλόν, καὶ ᾧ κακοῦ, ὅτι
αἰσχρόν, καὶ ᾧ αὐτῶ ᾧ ἀμαρτάνοντ. φύσιν ὅτι μὴ
συγλενῆς. ἐχθὶ αἷματ. ἢ σπέρματ. τῶ αὐτῶ, ἀλ-
λὰ νῦν, καὶ θείας ἀπομείρας μέτοχ. ἔτε βλα-

manus, ut pedes, ut palpebræ, ut superiorum inferiorumque dentium ordines. Quare contra naturam est, ut invicem nobis repugnemus: atqui succensere & averfari se invicem, id quidem est repugnare.

16. Hoc quicquid ego sum, id omne constat caruncula, animula & mente. Proinde missos fac libros, neque distrahere, non enim licet. Quia tu, ut mox vitam cum morte commutaturus, corpus sperne, quod est tabus, ossicula, & reticuli muliebris instar plexus nervorum, venarum, arteriarum. Animam quoque considera, qualis ea sit: Spiritus nimirum, neque is idem semper, sed qui in horas alius efflatur, alius sorbetur. Restat tertia pars, principatum obtinens. Proinde sic tecum reputa. Senex es: ne patere hanc principem partem ulterius servire, necque alieno & dissociabili impetu raptari, necque factum vel præsens iniquè ferre, vel impendens subterfugere. Quæ ad Deos ut auctores referuntur, ea providentiæ plena esse nemo dubitat. Quæ fortunæ vulgò adscribuntur, ne illa quidem planè sunt extra naturæ leges, fatalémque illum contextum complexumque rerum, quæ à providentiâ administrantur. Inde omnia fluunt: adde quod necessarium est, quicquid est, & toti universo (cujus tu pars es) conducibile. Porro autem quod natura universi fert, quoddamque ad eam facit conservandam, id bonum est unicuique universi partícula. Conservant autem mundum, quemadmodum

βῆναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν δυνάμει· ἀμφοτέρω γὰρ με
 εἰς πρὸς ἀλλήλῃ· ἥτε ὁργίζεσθαι τῷ συλγῆσθαι δυνά-
 μει, ἥτε ἀπέχθεσθαι αὐτῷ. γεγόναντο γὰρ πρὸς
 συνιργίαν αἱ πόδες, ὡς χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ
 οἶχοι τῷ αἵματι καὶ τῷ κρῖνι ὁδόντων. Τὸ ἔν αὐτῷ
 πρὸς ἄλλήλοις, πρὸ φύσιν. ἀντιπρακτικὸν δὲ
 τὸ ἀγανακτεῖν καὶ ἀποσρέφεσθαι.

16. Ὁ, τι ποτε τὸ ἐγώ εἰμι, Καρκία δὲ, καὶ πνυ-
 μάτιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν. ἄφες τὰ βιβλία, μη-
 κέτι αὖ. ἐδέδοται. ἀλλ' ὡς ἡδὴ ἀπρὸς θνήσκων, τῷ
 καὶ Καρκίαν καταφρόνησον· λύθρος, καὶ ὁσάεσσι, καὶ
 κροκύφαντες, ἐκ νεύρων, φλεβίων, ἀρτηριῶν πλεγμα-
 τισιν. θείασαι δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ὁπσιόν τι δὲν· ἀνε-
 μος· ἐδὲ αἰεὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ πάσης ὥρας ἐξεμύμνον,
 καὶ πάντων ῥοφύμνον. τρίτον ἐν δὲ τὸ ἡγεμονικόν.
 Ὡς ἀπονόησι. Γέρον ἐῖ· μηκέτι τὸ εἰσὶν δα-
 λεῦσαι· μηκέτι καθ' ὁρμὴν ἀκοινώνητον νευροπασση-
 θῆναι· μηκέτι τὸ εἰμαρμόν, ἢ παρὸν δυσχερῆσαι, ἢ
 μέλλον ὑποδύεσθαι. Τὰ τῷ θεῶν, πρὸς νόας μεσά.
 τὰ τῷ τύχης ἐκ ἀνευ φύσεως ἢ συγκλώσεως, καὶ ὅτι
 πολοκῆς τῷ πρὸς εἰς διοικημάτων. πάντα ἐκείθεν ῥεῖ.
 πρὸς ἐστὶ δὲ τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ πρὸ ὅλων κόσμῳ συ-
 φέρει, ἢ μέρεθ· ἐῖ. παντὶ δὲ φύσεως μέρεσι ἀγαθὸν
 ὃ φέρει ἢ τῷ ὅλων εἰς, καὶ ὃ ἐκείνης δὲ σωτικόν.
 σώζει δὲ κόσμον ὡς αἱ αἱ τῷ στοιχείων, ἔως καὶ αἱ
 τῶν

admodum elementorum, ita & ex ipsis concretarum rerum mutationes. Hæc sufficiant tibi; decreta tua, placitæque semper ista sunt. Librorum verò scim projice, ne mutmurans moriari, sed verè placatus, atque ex animo gratiam diis agens.

M. AN-

τῶν συγκειμένων μεταβολαί. ταῦτά σοι ἀρκέτω,
αἱ δόγματα ἔσω. τὸ δὲ τῶν βιβλίων δίδαν ῥίψον·
ἵνα μὴ γογγύζων ἀποθάνῃς, ἀλλὰ ἵλεως ἀληθῶς, καὶ
ὑπὸ καρδίας εὐχάεῃς τοῖς θεοῖς.

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER SECUNDUS.

1. Emento quandiu hætenus ea diſtuleris, ac quoties præſtituto tibi à diis tempore, eo non uſus ſis. Certè aliquando te animadvertere oportet, cujus mundi pars ſis, & à quo mundi gubernatore deſluxeris: tùm finem præſcripti tibi temporis futurum. Quod quidem tempus ſi tranquillitati animi parandæ non impenderis, elabetur, neque redibit unquam tibi deſuncto.

2. Singulis horis animo in id incumbere, ut fortiter, quemadmodum Romano & viro convenit, id quod præ manibus eſt, peragas, accurata & non ficta gravitate, humanitate, liberalitate, juſtitiæque adhibitis. Interea animum tuum ab omnibus aliis cogitationibus abduc. Quod ita fiet, ſi quodcunque egeris, id tanquam poſtremum acturus es; & ut ab omni levitate, ab impotenti mentis à rectâ ratione

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ 6.

1. Εμνησθὲ ἐκ πόσε ταῦτα ἀναβέβη,
καὶ ὑποπίμπετε περθεσμίαις λαβὼν
παρὰ τῶν θεῶν, ἃ χρεὶ αὐταῖς· δὲ
ὃ ἡδη ποτὲ ἀιδεῖσθαι τίνος κού-
μης μέρεθ' εἶ, καὶ τίνος διοικούν-
τος τῶν κέσμων ἐπ' ἄρροια ἰσχύος· καὶ ὅτι ὅρα
ἔστι σοι περὶ γεγραμμένον ὅτι χρέον· ὃ ἐὰν ἐν τῷ μὴ
ἀπαιθεῖσθαι χρήσῃ, διχίσσεται, καὶ ἐγρήσῃ, καὶ αὐτὸς
ἐχθρὸς ἦσεται.

2. Πάνσης ὥρας φερόντιζε σιβαζῶς, ὡς Ρωμαῖος
καὶ ἑρρίκω, τὸ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἀπαλὸς σφο-
ρότητος, καὶ φιλοσοφίας, καὶ ἐλευθερίας, καὶ δικαιοσύ-
νης ἀρετῶν, καὶ χαλῶν σαυτῷ ἀπὸ πασῶν τῶν ἄλ-
λων φαντασιῶν ποιεῖσθαι. Ποιεῖς ὃ ἂν εἰς ἐχθρὸν
τῶν βίβων ἐκείνων ἀρετῶν ἀπηνταγμένον πα-
σης ἐκχύοντος καὶ ἐμπροσθεν ἀποσερῶντος ἀπὸ τῶν αἰ-
ρετικῶν λόγων, καὶ ὑποκαίσεως, καὶ φιλαυτίας, καὶ δυ-
σσεσθήσεως

ratione averfione, ab omni simulatione, ni-
miâque tui charitatē ; rerum denique, quæ
tuæ forti æternâ fatorum lege copulata sunt,
odio fugâve, liberum fit & immune, fedulò
laboraveris. Cernis, quàm pauca fint ea, quo-
rum compos vitam felicem ac divinæ similem
vivere homo potest ? nam ea qui adfervarit,
ab eo diu nihil ultrà exigunt.

3. Ignominia te ipsum affice anime : con-
temne teipsum inquam : ut enim honore te-
ipsum afficias, non tibi præterea tempus
suppetet. In te enim & à semetipso suâ cui-
que foelicitas. Tibi autem vita jam propè
exacta est, dum non ipsum te revereris, sed in
aliorum de te judiciis tuam foelicitatem repo-
fitam habes.

4. Non patere ab iis quæ extrinsecus acci-
dunt, te circumagi, sed otium tibi para ut
boni aliquid addifcas, ac vagari define. Est &
alter declinandus error : sunt enim qui factis
suis quafi delirant & nugantur : qui fcilicet in
vitâ languidè & flaccidè fe gerunt, nullo cer-
to scopo fibi propofito, ad quem conatus fu-
os, & omnes omninò cogitationes, (ut qui
jaculaturi sunt) dirigant, & intendant.

5. Haud temerè quifquam repertus est in-
foelix ea de caufa quòd non inquireret quid a-
liorum animis accideret : qui verò fuipfius
animi motus certâ ratione confilioque non gu-
bernat, neceffariò miser est.

6. Horum femper oportet recordari : quæ
fit univerfi natura, quæ mea, quomodoque

παρεστήσεως πρὸς τὰ συμμεμοιραυμένα . Ορθῶς πῶς
ὀλίγα ἔσιν ὧν κρατήσας τίς, δυνάται εὖρεν, καὶ δε-
δῆ βιώσαι βίον ; καὶ γὰρ οἱ θεοὶ πλεον ἐδὲν ἀπαιτή-
σεις παρὰ τὰ ταῦτα φυλάσσοντ' .

3. Τρέιζε ὑβριζε αὐτὴν ὡς ψυχὴ· σὺ δὲ τιμῆσαι
σεαυτὴν ἐκέτι χειρὸν ἔξεις . Ἐν γὰρ ὁ βί' ἐνδύω . ἔ-
τ' δέ σοι σχεδὸν δεινύσαι , μὴ αἰδεσθῆναι σεαυτὴν ,
ἀλλ' ἐν τῇ ἄλλων ψυχαῖς τιθεσθῆναι τὴν δόμοι-
εῖαν .

4. Πεισπαῖ τί σε τὰ ἔξωθεν ἐμπαίλλοντα ; καὶ
χολὴν παρέχε σεαυτῷ τὸ περισμαρτάνειν ἀγαθόν
τι , καὶ παῦσαι ῥεμβόμην' . ἥδη δὲ καὶ τὴν ἐτέραν
πειροσθὲν φυλακτέον . ληρῆσι γὰρ καὶ διὰ πρῆξιν , οἱ
κεκμηκότες πρὸς βίαν , καὶ μὴ ἔχοντες σκοπὸν , ἐφ' ὃν
πᾶς ὁρμὴν καὶ καθάπαξ φαντασίαν ἀπευθυνῶσιν .

5. Παρά μὲν τὸ μὴ ἐφιστάνειν τι ἐν τῇ ἄλλῃ ψυ-
χῇ γίγνεται , ἐξ ῥαδίως τις ὥσθι κακοδαιμονῶν .
τὸς δὲ τοῖς τῇ ἰδίας ψυχῆς κινήμασι μὴ παρακολυ-
θῆντας , ἀνάγκη κακοδαιμονεῖν .

6. Τέτων αἰεὶ δεῖ μεμνήσθαι . τίς ἢ τῶν ὅλων φύ-
σις , καὶ τίς ἢ ἐμὴ , καὶ πῶς αὕτη πρὸς ἐκείνῳ ἔχεται ,
καὶ ὁποῖόν τι μέλει , ἐπεὶ τὸ ὅλον ἔσται . καὶ ἔτι ἐδίδες

hæc ad illam sic affecta, qualis ea pars cujus totius sit: adhuc, neminem esse qui obstat, quominus semper ea, quæ naturæ (cujus tu pars es) sint consentanea, & agas, & dicas.

7. Doctè Theophrastus & ut philosophum decebat, ubi peccata cum peccatis comparat, (nam populari quadam ratione peccata comparari nihil prohibet) ea quæ per cupiditatem committuntur peccata, graviora esse iis quæ per iram, pronunciat. Etenim iratus videtur cum dolore quodam, & occultâ animi contractione, à recta ratione divertere: qui verò per cupiditatem peccat, victus à voluptate, intemperantio rem quodammodò animum, magisque effoeminatum prodit. Rectè igitur, & ut philosopho dignum erat, in majori esse culpa pronuntiavit cui voluptas, quàm cui dolor peccandi fuisset causa: ac omnino hic antè læsus, & propter dolorem iratus; ille sponte sua ad delinquendum cupiditatis explendæ causa fertur.

8. Omnia tibi ita & agenda sunt, & cogitanda, ut si jam nunc vitam in exitu esse arbitreris. Cæterùm è vivis discedere, siquidem dii sunt, nihil habet incommodi: neque enim ii te aliquo malo sunt affecturi. Sin autem, vel non sunt dii, vel res humanas non curant, quid attinebat vivere in mundo Deum, ac providentiæ vacuo? Enimverò & sunt dii, & rerum humanarum curam gerunt: & ut ne homo in ea, quæ re verâ sunt mala, incideret, id quidem in ejus potestate posuerant: in reliquis

ὁ καλύψων τὰ κακὰ ἡμετέρα τῇ φύσει ἡς μέριμνα ἡμετέραν
τε αἰεὶ καὶ λέγει.

7. Φιλοσόφως ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ συγκρίσει τῆς
ἀμαρτημάτων, ὡς αὐτὸς κοινότερον τὰ τοιαῦτα
συγκρίνει, φησὶ· βαρύτερα εἶναι τὰ κατ' ἐπιθυ-
μίαν πλημμελέοντα ἢ κατ' ἐπιθυμίαν· ὁ γὰρ θυμὸς
μετὰ τὴν λύπην καὶ κεληδίαν συσταθεὶς
φαίνεται τὸν λόγον ἀπενεχόμενον· ὁ δὲ κατ' ἐπι-
θυμίαν ἀμαρτάνων, ὑπὸ ἡδονῆς ἠπαιχόμενος ἀκο-
λασύτερος πως φαίνεται, καὶ βαρύτερος ἐν τῇ
ἀμαρτίαις. ὁρθῶς ἔν, καὶ φιλοσοφῶς ἀξιῶς ἔφη,
μείζονος ἐγκληματός· ἔχεις τὸ μέγ' ἡδονῆς ἀ-
μαρτανόμενον, καὶ τὸ μὲν λύπης, ὅπως τε ὁ μὲν
φρονήδικηδὺν μᾶλλον ἔοικε, καὶ ὑδαλλήλων ἡνά-
κασμῶν θυμωθῆναι. ὁ δὲ, αὐτόθεν πρὸς τὸ ἀδικεῖν
ἀρμυται, φερόμενος ὅτι τὸ πρᾶξαι τινα κατ' ἐπι-
θυμίαν.

8. Ὡς ἡδὴ δυνάτε' ὄντι ἐξελκεῖν βίην, ἔτι
ἔλασσον ποιεῖν καὶ διανοεῖς. Τὸ δὲ ἐξ ἀνθρώπων
ἀπελθεῖν, εἰ μὴ θεοὶ εἰσιν, ὅθεν δεινόν, καὶ γὰρ
σε ἐκ αὐτῶν βεβῶλον. Εἰ δὲ ἡττοὺς κεῖσιν, ἢ ἔμελλε
αὐτοῖς ἢ ἀνθρώπων· τί μοι ζῆν ἐν κόσμῳ κεκῶ
δεῶν, ἢ φρονείας κεκῶ; ἀλλὰ καὶ εἴσι, καὶ μέ-
λει αὐτοῖς ἢ ἀνθρώπων· ἢ τῶν μὲν κατ' ἀλη-
θείαν κακῶς, ἢ γὰρ μὴ περὶ πτῆς ἀνδρείας, ἐκ
αὐτῶν

liquis rebus si quid mali inesset, utique & hâc ei prospexissent, ne omnino in malum invitus incideret. Quod verò hominem deteriore non efficit, quoniam id modo vitam ejus posset reddere pejorem? Et quidem universâ natura nunquam neque per ignorantiam, neque sciens quidem, non valens autem cavere aut emendare, tantum (sive imbecillitate factum dicas, sive ignorantia) facinus admiserit, ut bona & mala bonis malisque hominibus promiscuè & ex æquo accedant. Atqui mors & vita, honor & ignominia, dolor & voluptas, opes & paupertas, omnibus hæc universa eadem ratione hominibus cum bonis tum malis contingunt, suntque acque honesta, neque turpia: ergo neque bona quidem, neque mala.

9. Quàm celeriter omnia corpora quidem ipsa in mundi naturam, memoriæ autem ipsorum in ævum resoluta evanescunt? Omnia quæ sub sensum cadunt, ac præsertim ea, quæ vel voluptate alliciunt, vel dolore terrent, vel fastidio sua clara sunt, quàm vilia sunt ea omnia, & contemptione digna, quàm sordida, obnoxia interitui, & mortua?

10. Intelligentis est natura, indagare quidnam sint ii, quorum opiniones & voces gloriam pariunt. Quidnam sit mors. Certè si quis eam per se intueatur, cogitationesque omnia ab ea separet, quæ ei inesse videntur, is jam nihil aliud existimabit esse mortem, quàm opus naturæ. At verò puer est, qui naturæ aliquod

αὐτῷ τὰ πᾶν ἔθεντο. ἥν ὃ λατῶν εἰ τι κακὸν ἦν
καὶ τῷτο αὖ περὶ δούτα. ἵνα ἐπὶ σφύτη τὸ μὴ ἀπο-
πίπτειν αὐτῷ. ἥ ὃ χεῖρα μὴ ποιεῖ ἀνθρώπον, πᾶς
αὖ τῷτο βίον ἀνθρώπου χεῖρα ποιήσεν, ἕτε ὃ κατ'
ἀγνοίαν, ἕτε εἰδύμεν, μὴ ἀπαικῆ ὃ ἀποφυ-
λάσθαι, ἥ διασθῆσθαι ταῦτα, ἥ ὃ ἔλκον σφύ-
σις παρῆεν αὖ, ἕτ' αὖ τιμωρὸν ἤμαρτεν ἥτοι
παρ' ἀδυναμίαν, ὃ παρ' ἀτακίαν, ἵνα τὰ ἀγα-
θὰ καὶ τὰ κακὰ ὁρίσῃ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώποις
καὶ τοῖς κακοῖς πεφυμένως συμβαίη. ἴδαντο
δέ γε καὶ ζῶν, δόξα καὶ ἀδοξία, πόνος καὶ ἡδονή,
πλῆθος καὶ πένια, πάντα ταῦτα ὁρίσας
συμβαίνει ἀνθρώπων τοῖς τε ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κα-
κοῖς, ἕτε καλὰ ὄντα, ἕτε ἀσχεδ' ἕτ' αὖ ἀγαθὰ
ἕτε κακά ὄντα.

9. Πᾶς πάντα παχέως ἐπαρκεῖται, πᾶς ὃ
κόσμος αὐτὰ τὰ σώματα. πᾶς ὃ αἰὼν αἰ μῆρας
αὐτῶν. Οἷά ὄντα τὰ αἰδητὰ πάντα, καὶ μάλιστα
τὰ ἡδονῇ διακείμενα, ἥ τὰ σφύρ ῥοδῶντα, ἥ τὰ
τύφῳ διαδεδωμένα. πᾶς οὐτε αἶ καὶ διακταρῆ-
ντα, καὶ ῥυοῦσα, καὶ ἀρθεῖτα, καὶ νεκρά.

10. Νόστος δυνάμει, εἰσάγει τι εἰσὶν ἄλλοι αἱ
καὶ ἡσυχία καὶ ἀσθένεια, καὶ ἡδονή, καὶ ἡσυχία
τὸ ἀποθεῖναι, καὶ ὅτε αὐτῶν αὐτὸ μὴ παρῆναι, καὶ
πᾶς μείσμων ὃ ἐννοίας, διαδύση τὰ ἐμάρτα ὃ

aliquid opus formidat. Et quidem mors non opus solum est naturæ, sed & prodest ei. Quoniam modo Deus hominem attingat, & qua hominis parte: præterea quomodo afficiatur contactu pars illa.

11. Nihil miserius est eo, qui omnia circumludo scrutatur, & (quod aiunt) ea etiam quæ sunt infra terram rimatur, conjecturæque ea quæ in aliorum animis inquit, neque sentit sufficere, ut suum quisque qui in ipso inest genium observeret, eumque sincere colat. Colitur autem, si quis seipsum ab animi perturbationibus, à vanitate, ab indignatione eorum causa quæ à diis aut hominibus aguntur concepta; vacuum conserveat. Quæ enim dii agunt, virtutis causa honorem; quæ homines, cognationis nomine amorem merentur: nonnunquam etiam quandam miserationem, quatenus ejus quod verè bonum, malumve est, ignorantia ad agendum impelluntur: quæ sanè cæcitas non minor eâ reputanda est, quâ ne inter album & nigrum discernere possimus, impedimur.

12. Quod si tria annorum millia tibi vivenda forent, insuperque triginta alia, tamen recordandum tibi est, neminem aliam ab eâ quam vivit vitam amittere, neque aliam vivere quàm eam quam amittit. Itaque eodem redeunt longissimum spatium & id quod est brevissimum. Nam quod præsens est, id omnibus idem est, quanquam id quod perit, non sit idem. Id verò quod amittitur, temporis tantum punctum esse, hinc apparet. Etenim
neque

μὲν αὐτῷ, ἐκείτῃ ἄλλο τι ὑπολήφεται αὐτὸ εἶ),
ἢ φύσεως ἔργον. φύσεως ὃ ἔργον ἔτις φοβεῖται,
παιδίον ὄν. τὸτο μὲν τοις μόνον φύσεως ἔργον
ὄν, ἀλλὰ καὶ συμφέρον αὐτῇ. Πῶς ἀπλεῖται δεῦ
ἄνθρωπος, καὶ χτὶ τί αὐτῷ μέγ. καὶ ὅταν πῶς
ἔχῃ διακέντα τὸ ἄνδράπε τὸτο μέγιστον.

ΙΙ. Οὐδὲν ἀδελιώτερον τῷ πάντα κύκλῳ ἐκ-
περιεχομένῳ, καὶ τὰν ἐξουσίαν γῆς φησὶν ἐρδυνῶντῳ,
καὶ τὰ ἐκ τῆς ψυχῆς τῇ πλοσίῳ διὰ τοκμάστεως
ζητῶντῳ, μὴ ἀδοκίμῳ ὃ ὅτι ἀεκεῖ περὶ μόνον τῷ
ἐνδον ἑαυτῷ δαίμονι εἶ), καὶ τὸτον γησιῶς θε-
ραπείῳ, θεραπείῳ ὃ αὐτῷ καταρὸν πάθος διατη-
ρεῖν, καὶ ἐκαστότητῳ καὶ δυσχερέσειος ὃ περὶ
τὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων γινόμενα. Τὰ μὲν γὰρ ἐκ
θεῶν αἰδέσιμα δι' ἀρετὴν. Τὰ δὲ ἐκ ἀνθρώπων φι-
λα διὰ συγγένειαν, ἐστὶ δὲ ὅτι καὶ ῥῶπον τινα
ἐλεῖν, δὲ ἄγνωστον ἀγαθὸν καὶ κακῶν. ἐκ ἐλάτ-
των ἢ πῆρας αὐτῇ τῇ στείσεως τῇ διακείνῳ τὰ
λόγῳ καὶ μέλαινα.

ΙΙΙ. Κἄν προχίλια ἐπὶ βιάσεται, μέλλῃς, καὶ
το(αὐτάκις μύσια, ὅμως μέμνηται, ὅτι ὁδεῖς
ἄλλον ἀποβάλλει βίον, ἢ τὸτον ὃν ζῇ. εἰ δὲ ἄλλον
ζῇ, ἢ ὃν ἀποβάλλει. εἰς τὸτο ἐν καθίσταται τὸ μῆ-
κιστον τῷ βραχυτάτῳ. τὸ γὰρ παρὲν, πῶσιν ἴσον
ἢ καὶ τὸ ἀπολλόμενον, ἐκ ἴσον, καὶ τὸ ἀποβαλλό-

neq; præteritum aliquis, neq; futurum quicquam amittere potest: qui enim id ei adimatur, quod ne habet quidem? Duo itaque hæc memoria sunt tenenda. Vnum, omnia ab æterno esse ejusdem formæ, atque circulo revolvi, neque differre quicquam, eademne centum aliquis, aut ducentis annis, an verò infinito videatur tempore. Alterum, quod is qui diutissime vixit, & is qui celerrimè moritur, tantundem amittunt: eo enim tantum privantur, quod præsens est, quando id etiam solam habent: quod autem non habetur, ne id deperditur quidem.

13. Vniuersa esse sita in opinione: quod patet ex his quæ cum Monimo Cynico sunt disputata. Perspicua autem est ejus quod distinctum est utilitas, si quis satenus ejus suavitatem admittat, quatenus veritati congruit.

14. Anima hominis contumelia seipsam multis modis afficit. Primo, quum quantum in seipsa fixum est, abscessus quidam, & quasi tumor mundi fit. Quicunque enim ea quæ sunt, iniquo fert animo, à communi rerum naturâ discedit, quæ reliquas omnes singulares naturas ut partes sui in se complectitur. Deinde, quum hominem aliquem aversatur, aut alicui tanquam læsura, quod iratz solent, aduersatur. Tertio, quum voluptati aut dolori succumbit. Quarto, quum simulat, siquæque aliquid aut falso, seu facit seu loquitur. Quinto, quum si quam actionem aut conatum ad nullum certum scopum dirigit, sed temerè quicquam,

μεν, ἔτος ἀνακεκλῖον ἀναφαίνεται. ἔτι γὰρ τὰ πα-
ρωχηκός, ἔτι τὸ μέλλον ὑποβάλλει ἀντίς. ὅ γὰρ ἐν
ἔχει, πῶς ἀντίς τὸ αὐτὸ ἀφίλοιστο; τέτων ἐν ὅλ-
δύς δέει μεμνημένοι. ἐνός μί, ὅτι πάντα ἐξ αἰδίου
ὁμοειδή, καὶ ἀνακυκλόμενα, καὶ ἐν διασφίσει,
πότερον ἐν ἐκατὸν ἐτίσιν, ἢ ἐν διακοσμοῖς, ἢ ἐν τῷ
ἀσφίσει χρέον τὰ αὐτά τις ὀφείλει. ἐτίς γὰρ, ὅτι
καὶ ὁ παλινχρηστικός, καὶ ὁ τὰ χρέα τὸν ἐξέμι-
νῃ, τὸ ἴσον ὑποβάλλει. Τὸ γὰρ παρὸν ἐν μόνον
στεύσκεις μέλλει, ὅσον γὰρ ἔχει, καὶ τὸ αὐτὸ μόνον. καὶ ὁ
μὴ ἔχει τις, ἐκ ἀποβάλλει.

13. Ὅτι πᾶν ὑπόκειται. δῆλον γὰρ τὸ αὐτὸ
καὶ κυνικὸν Μονιμον λεγόμενα. δῆλον γὰρ καὶ τὸ χρε-
σιμον τὸ λεγόμενον. Πάν τις αὐτὸ τὸ νόστιμον μέλει
τὸ ἀληθὲς δέχεται.

14. Τρεῖς αὐτῶν ἢ τρεῖς ἀνθρώποι ψυχῇ· μά-
λισται μὲν, ὅταν ὑπόστημα, καὶ οἷον σῶμα κῶμα ὅσον
ἐν αὐτῷ γένηται. τὸ γὰρ δυσχεραίνει τινὲς ὅτι γι-
νωσκῶν ὑπόστασις ἐν τῷ φύσει, ἢ ἐν μέρει, αὐτὸ
ὅτι λατῶν φύσει ἀφίλοισται. ἐπίστα γὰρ, ὅταν
ἀνθρώπον τινα ἀπασφίσει, ἢ καὶ ἐναντία φέρται,
ὡς βλάβη, οἷαί ἐστι αἱ τὸ ὀργίζοντες. βίτον
ὑβρίζει αὐτὴν, ὅταν ἡσυχία ἡδονῆς, ἢ πόσις. τί-
ταρτον, ὅταν ὑποκλίνεται, καὶ ἐπιδάσκει, καὶ
ἀναλήθως τὴν ποιῇ, ἢ λέγει. πέμπτον, ὅταν ἀφίλοισται

quicquam, & inconsequenter agit: quum oportet etiam minima quæque ad certum finem referri. Finis autem animanti ratione prædito propositus est ut rationem atque Legem civitatis & Reipublicæ vetustissimæ sequatur.

15 Humanæ quidem vitæ tempus, momentum est, natura fluxa, sensus obscurus: totius corporis temperamentum putrescit facile, anima vaga est, fortuna quæ sit, difficile est colligere, fama incerta est. Atque ut summam rei dicam, omnia quæ ad corpus pertinent, fluvii naturam habent, quæ ad animam, insomnii & fumi: vita bellum est, & peregrinatio, fama post mortem, oblivio est. Quid ergo est quod tutò hominem possit deducere? philosophia. Ea verò in hoc consistit, ut genium qui in te est, ab omni contumeliâ vindices, & injuriâ: voluptatibus & doloribus superiorem præstes: ut nihil frustra, nihil siquæ aut falsò agat: alterius operâ denique gratiave, quò fiat aliquid aut non fiat, minime indigeat. Præterea, ut ea quæ accidunt, fatove eveniunt, ita accipiat, tanquam inde missa, unde ipse quoque venerit. Postremò, ut placido mortem animo expectet, quippe nihil aliud, quàm dissolutionem elementorum eorum, ex quibus unumquodlibet animal concretum est. Jam si ipsis elementis nihil mali singulis evenit contingitque istis mutationibus, quibus ipsa inter se alia identidem in alia vertuntur: quænam causa est, cur de mutatione

τὴν αὐτῆς καὶ ὁρμῶν, ἐπ' ἑδρά σκοπὴν ἀφίη,
ἀλλὰ εἰκὴ καὶ ἀπαρκολεθῆτως ὁτὲν ἐνεργῇ. δέον
καὶ τὰ μικρότατα, καὶ τὸ ὅπῃ τὸ τέλος ἀναφορὰν
γίνεσθαι. τέλος ὅ λογικῶν ζώων τὸ ἐπεῖσαι τὰ
πόλεως καὶ πολιτείας τὴν πρεσβυτάτης λόγῳ καὶ
θεσμῶ.

15. Τὴν ἀνθρωπίνην βίην δὲ καὶ χερόν, σιγῇ· ἢ
ὅτι ἕστια, ῥέουσα· ἢ ὅτι αἰσθησις, ἀμυδρὰ· ἢ ὅτι ὅλα τὰ
σώματα σύγκειταις, εὐσηπτῶ· ἢ ὅτι ψυχὴ, ῥομ-
βὸς· ἢ ὅτι τύχη, δυσέκμαρτον· ἢ ὅτι φήμη, ἀνεκτον.
συμειλόντι ὅτι εἰπεῖν, πάντα τὰ μὲν τὰ σώματα,
ποταμὸς· τὰ ὅτι ψυχῆς, ὄνειρος καὶ τύφος· ὅτι
βίος, πόλεμος, καὶ ξένος ἐπιδημία, ἢ ὑστεροφη-
μία ὅτι, λήθη. τί ἐν τῷ παρεπόμενῳ διωκόμενον;
ἐκ καὶ μέλλον φιλοσοφία. τῆτο δὲ, ἐν τῷ τηρεῖν τὴν
ἐνδον δαίμονα ἀνύβειστον, καὶ ἀσινῇ, ἡδονῶν καὶ
πόνων κρείσσονα, μηδὲν εἰκὴ ποιῶντα, μηδὲ δὲ
διεφάσμενός καὶ μεθ' ὑποκρίσεως· ἀνενδεῆ τὴν
ἄλλον ποιῆσαι τι, ἢ μὴ ποιῆσαι. ἐτι δὲ τὰ συμ-
βαίνοντα καὶ ἀπονέμενα διαχόμενον, ὡς ἐκείθεν
ποθεν ἐρχόμενα, ὅθεν αὐτὸς ἦλθεν. ὅπῃ πᾶσι δὲ τὴν
θάνατον ἴλεω τῇ γνώμῃ πεμνόμενα. εἰς ἐδὲν ἄλλο
ἢ λύσιν τὴν σοιχείων, ἐξ ὧν ἔχουσιν ζῶον συγκεῖνε-
ται. Εἰ δὲ αὐτοῖς πῶς σοιχείοις μηδὲν δεῖν ἐν

ratione universi corporis, dissolutioneque finis-
trum quicquam suspicari debeamus ? Ea
certè secundum naturam fiat : nihil verò
mahm est, quòd naturâ evenit. Hæc Car-
panti.

M. AN-

Μάρκῳ Ἀντωνίου Βιβλίον β. 43

τῷ ἔχοντι δυνακῶς εἰς ἕτερον μεταβάλλειν. διὰ
τί φαίνεται τις ὁ πάντων μεταβολὴν καὶ διά-
λυσιν; καὶ φύσιν γὰρ. ἔστι δὲ κακὸν καὶ φύσιν. Ταῦτα
ἐν Καρύνῳ.

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeiſum,

LIBER TERTIUS.

Non hoc tantum est considerandum, singulis diebus vitam consumi, partemque ejus indies minorem relinquere : sed & hoc cogitandum, quod etsi quis diutius sit victurus, incertum tamen est, eadem vis mentis ad intelligentiam rerum, & contemplationem quam divinarum humanarumque rerum peritia comparatur, an suppedietura sit. Et enim si delirare semel coeperit homo, spirabit quidem nihilominus, nutrietur, imaginabitur, appetet, reliquasque id genus facultates retinebit : ea vero vis, qua seipso uti queat, rationes officii subducere accuratas, quæ animo percepit in ordinem collocare, de eo ipso an jam tempus sit vitam relinquendi deliberare, ac si quæ alia sunt, ad quæ obeunda ratione probe exercitata opus est, ea inquam vis jam antè extincta erit. Festinandum est igitur, non idèd solum, quod indies morti propiores sumus, sed & quia rerum intelligentia & certa compre-

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, ἡ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ γ.

ΥΧΙ ΤΥΤΟ ΜΟΝΟΝ ΔΕΙ ΛΟΓΙΖΕ-
 ΔΑΙ, ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν
 ἀποθαναλίσκῃται ὁ βίος, καὶ
 μέθ' ἑλπίων αὐτῆς παλαι-
 πέται. ἀλλὰ καὶ κεῖνο λογισ-
 ον, ὅτι εἰ ὅτι πλέον βιών τις,
 ἡμεῖς γε ἀδύλον, εἰ ἐξαρκήσῃ ὁμοία αὐτῆς ἡ δια-
 τοια, αὐτῆς τὴν σωτηρίαν ἡ παρρησίαν, καὶ τὴν δει-
 λίας ἡ σωτηριόσους εἰς τὴν ἐμπειρίαν ἡ τε θείαν καὶ
 ἡ ἀνθρωπείαν. εἰ γὰρ παρεληφθῇ ἀρξῇται, τὸ μὴ
 διαπνεῖσθαι, καὶ βίβειν, καὶ φανταζέσθαι, καὶ ἐρημν-
 καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ἐκ ἐνδεύσεως. τὸ δὲ ἑαυτοῦ
 χρῆσθαι, καὶ τὰς ἡ καλὴν καὶ ἀειβρῆς ἀκρίβειαν,
 καὶ τὰ παρρησιόσους διακρίβειν, καὶ παρὲς αὐτῆς τῆς εἰ-
 ἡ ἐξακτῶν αὐτὸν ἐπιστάνει, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀκα-
 ραῖς συγγεγραμμένας πάνυ χρῆζει, παρὰ το-
 ῖς ὀνόματι. καὶ ἡ ἐπὶ τῇδε, ἡ μόνον πρὸς ἐλπίδας

comprehensio nos ante exitum vitæ destituit.

2. Id quoque observandum, ea quæ consequentiâ quadam his quæ natura sunt adnascuntur, habere nonnihil gratiæ & oblectationis. Ut quum panis coquitur, videmus quasdam particulas ejus divelli: quod ipsum etsi quodammodo præter institutum pistoriæ artis accadat, ut partes ullæ sic hient & diducantur, habet tamen res nonnihil decoris, appetitumque cibi suo quodam modo excitat. Ficus quoque quum maximè maturæ sunt, fatiscunt; itémque olivis maturissimis quiddam putredini proximum, pulchritudinem peculiarem addit. Iam spicæ deorsum se flectentes, leonis supercilium, spuma aprorum ex ore effluens, multaque ejusmodi sunt alia, quæ si quis seorsim consideret, longè absunt à pulchritudine; tamen quia rebus naturalibus accidunt, & eas consequuntur, eò & ornatum his adferunt, & visa delectant. Quare, qui sic affectus est, ut profundiore quadam intelligentiâ naturæ opera complectatur, non potest, quin & illa pleraque quæ necessariâ consequentiâ rebus naturalibus accidunt, non invenisse sic concinnata & coagmentata judicet. Itaque ventos belluarum rictus hand minori cum voluptate aspiciet, quàm quos pictores & scultores effingunt: vetulæ etiam & senis maturam ætatem, puerorumque propriam venustatem castis oculis intuebitur: multaque alia cernet, non apud omnes fidem invenientia, sed apud eos solam

Ἐκαστὸς ἐκείνους γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν ἐν-
 ῥήσιν τῶν φραγμάτων, καὶ τὴν φραγαλλέειαν, φρα-
 πολέγουσιν.

2. Χρη καὶ τὰ τοιαῦτα παραφυλάσσειν. ὅτι καὶ τὰ
 ὀπιγράμματα τοῖς φύσι γινόμενοις, ἔχει τι ἔυχται
 καὶ ἐπαγγέλλει. ὅτι ἄρτι ὀπιγράμματα παραρρήγνυται
 τινὰ μέρη. καὶ ταῦτα ἐν τὰ διέχοντα ἔσας καὶ τρεῖς
 συντηρᾷ παρὰ τὸ ἐπαγγέλλεται ὁ ἀρτοποιὸς ἔχον-
 τα, ὀππρὲς πᾶν καὶ φρεσύναν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ
 ἰδίαν ἀνακινεῖ. πάλιν τε τὰ σῦκα ὅποτε ὠρεῖται
 τατά ὅτι κέχνην. καὶ ἐν τῷ δρυπετίσι ἐλαίαις, αἱ
 τὰ τὰ ἐγγύς τῇ σήλει, ἰδίαν τι κράλλον τῷ παρὰ
 φρεσύνῃ. οἱ δὲ καὶ τὰ κῆρα κῆρα κῆρα, καὶ τὰ
 λείοντα ὀππρὲς, καὶ ὁ τῷ συνὶ ἐκ τῆ σήλει
 ῥίαν ἀφῆς, καὶ πολλὰ ἕτερα κατ' ἰδίαν εἰς τὴν
 ποίαν, πόρρω ὄντα τῇ δεινῇ, ἡμᾶς διὰ τὸ τῷ πρὸς
 γινόμενοις ἐπακολυθεῖν, σιωπικισμῶν, καὶ ψευ-
 γαγῆ. ὥστε εἴ τις ἔχει παρὰ καὶ ἐννοίαν βαθυτέ-
 ραν πρὸς τὰ ἐν τῷ ὅλῳ γινόμενα, σχεδὸν ἐδὲν ἔχῃ
 δόξαν αὐτῷ καὶ ἡμᾶς κατ' ἐπακολυθεῖν συμβαπόν-
 των ἡδύως πρὸς διασωσίαν. ἔσας ὅ καὶ θρησκείαν ἀ-
 ληθῆ χάσματι, ἔχῃ πρὸς ἡδύως ὅτι εἶται, ἢ ἄνθρωποι
 φρεῖς, καὶ πλάσαι μιν ἡμᾶς δεινῶν. καὶ κατὰ καὶ ἐν-
 ροντα ἀκμῶν τινὰ καὶ ὅταν, καὶ τὸ ἐν παλαιῇ ἐπα-
 φροδίτῃ, πρὸς ἡμᾶς σάφειν ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ δι-
 νῆται :

ſolùm, qui ad intimam naturæ familiaritatem contemplandis ejus operibus ſe totos applicârunt.

3. Hippocrates quum multos ſanaffet morbos, ipſe morbo deceſſit. Chaldaei multis finem vitæ prædixerunt: poſt ipſos etiam factum arripuit. Alexander, Pompeius, & C. Cæſar, quum totas urbes toties funditus deleviſſent, commiſſoque prælio multâ equitum peditumque milia cecidiſſent, ipſi quoque tandem vita exceſſerunt. Heraclitus, multa de natura rerum, & mundi conflagratione quum diſputaſſet, ipſe intercute aqua diſtentus, ſtercore bubulo oblitus mortem obiit. Democritum pediculi, Socratem aliud pediculorum genus, nequiſſimi bipedes, interemerunt. Quorſum hæc? Ingreſſus es vitam, navigaſti, vectus es: diſcede. Quod ſi abeundum eſt in aliam vitam, equidem ne ibi quidem erit quicquam diis vacuum: ſi omnis ſenſus adimetur & gaude quod tandem aliquando cum doloribus & voluptatibus conſiſtari deſines. & ſervire vaſi tanto deteriori. Quinimò quod ſervit, id ſupererit, nimirum mens & genus: cum vaſ illud terra ſit, & tabus.

4. Reliquum vitæ tempus ne abſume de aliis cogitando, niſi ad commune aliquod commodum id referatur: alioquin enim interim ab alio negotio detineberis. Noli inquam quid hic vel ille agat, quamobrem, quid loquatur, quid cogitet, quid moliatur, aut omnino de aliis

ἵκονται. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἡ παντὶ πιθανὰ, μὴ
ὡς τὸ πρὸς τὸ φύσιν, καὶ τὰ ταύτης ἔργα γνησίως
ἐκινῶν ἀποσπείσεται.

3. Εὐπολοράτης πολλὰς νόσους ἰασάμενος, νοσή-
σας ἀπέθαιεν. δι' χαλδαῖοι πολλῶν θανάτοις ὤρη-
γούμενος. ἔτα καὶ αὐτὸς τὸ πεπερωμένον κατέλα-
βεν. Αἰλίξανδρος καὶ Περικλῆς, καὶ Γαίος Καί-
σας, ὅλοι πάλιν ἀρδίω τοσαυτάκις ἀνελόντες, καὶ ἐν
παραστάσει πολλὰς μυριάδας ἰππέων καὶ πεζῶν πα-
ταύσαντες, καὶ αὐτοὶ ποτε ἐξήλθον τῷ βίῳ. Ηρώ-
κλειος, πάλιν τὸ πᾶν ἀποσπείσας τὰ αὐτὰ φη-
μι λογιῶν, ὕδατος καὶ ὡτοῦ ἀποσπείσας, βίαν
βίτω καὶ ἀκχερισμῶς ἀπέθαιεν. Δημόκριτος δ',
δι' ὀφθαλμοῦ. Σωκράτης δ', ἄλλοι εὐθὺς ἀπέκτα-
ντο. οἱ τοῦτα; ἰσχύει, ἰσχυρά, κατὰ φύσιν. ἔ-
στιν. ἡ μὲν ἐν ἑτέρῳ βίῳ, ὅτι ἐν βίῳ καὶ ἐν δὲ βίῳ.
εἰ δ' ἐν ἀντιθέσει, πάλιν πάλιν καὶ ἰσχυρὰ ἀντι-
θέσις, καὶ λαοφάνει τούτων χάρις τῷ ἀγῶνι.
Ἡ πάλιν τὸ ἀποσπείσας τὸ μὲν τῷ καὶ δαίμονι.
τὸ δ' ὡς καὶ λυθῇ.

4. Μὴ πάλιν τῷ τὸ ἰσχυρῶς μὲν τὸ βίῳ μὲν
καὶ ἐν τῷ πάλιν τῷ φαντασίᾳ, ὅπου καὶ μὴ τὸ ἀπο-
σπείσας ὅτι τι κοινωφιλὲς ποιεῖ. ἦτοι καὶ ἄλλοι ἔργα ἔ-
ργα. Τότε, φανταζόμενος τίς ὁ δῶνα φέρει, καὶ
τίς ἐκείνῳ, καὶ τί λέγει, καὶ τί ἀποσπείσας, καὶ τί το-
G χνάζεται,

aliis esse sollicitus ; quæcunque ut evagemur efficiunt , neque observemus eam quæ principatum in nobis obtinet partem. Itaque in serie cogitationum declinanda est vanitas , omniumque maximè curiositas , & malitia. Sed & assuefacere teipsum debes , ut de his tantum rebus cogites , de quibus si quis te subito interroget quid nunc mediteris , confestim liberè possis respondere , hoc aut hoc : nimirum ut statim constet , cogitationes tuas esse simplices , placidas , consentaneas animali ad societatem nato , ac negligenti earum quæ ad voluptatem oblectationemve faciant cogitationum , vacuo contentionis , invidiæ , suspicionis , aliorumve , quæ si te animo agitasse passus esses , pudore suffundi oportuisset. Nam qui talis est , ad certam præsentemque summi boni fruitionem quantum potest contendens , Deorum quidam quasi sacerdos & administer , eo præter alios utitur , qui in ipso tanquam sacrario consecratus est. Id autem hominem præstat purum à voluptatibus , inviolatum à doloribus , intactum à libidine , inscium omnis malitiæ , certatorem maximi certaminis (ne scilicet ullus eum affectus prosternat) altè tinctum justitiâ , ex animo contentum iis quæ eveniunt , fatæve destinata ipsi sunt ; non sæpe , neque nisi magna & publica necessitate urgente , de aliorum dictis , factis , aut cogitationibus meditantem : ut qui solis eis , quæ propria sunt ipsius , efficiendis intentus sit ; & sola illa , quæ ipsi ex integrâ rerum universitate peculiari

χινάζεται, καὶ ὅσα πιαῦτα ποιεῖ ἀπὸ ῥήματός τ' αὐτοῦ
 ἰδίῃ ἡγεμονικῇ παραλήρησεως. καὶ μὴ ἐν καὶ τὸ εὐαγγέλιον
 μάστιγι ἐν τῷ εἰρημῷ τῶν φαντασιῶν φείσασθαι, πολὺ
 ὅ μάλιστα τὸ φείσεσθαι, καὶ κακώθης. Καὶ ἐθισθεὶς
 ἑαυτὸν, μόνον φαντάζεσθαι φείδων εἴτις ἀφ' ὧν ἐπα-
 νέετο, τί νῦν διανοῇ, καὶ παρρησίας πεισχεῖν
 ἂν ἀποκρίναί, ὅτι τὸ, καὶ τὸ ὡς ἐξ αὐτῶν αἰσθύνει
 λα εἶ), ὅτι πάντα ἀπῶ, καὶ ἐμυθῇ, καὶ ζῶν κοί-
 τανικῇ, καὶ ἀμελεῖν ἡδονικῶν ἢ παθάρων ἀπο-
 λυστικῶν φαντασιῶν. ἢ φιλονεικίας τινος, ἢ
 βασκανίας καὶ ὑποψίας, ἢ ἄλλης τινος, ἐφ' ᾧ ἂν
 συθείας ἐξηγούμεθα, ὅτι ἐν νῦν αὐτὸ εἶχε. Ὁ
 γάρ τοι ἀνὴρ ὁ τοῦτο, ἐκ ἐπὶ ὑποτιθέμενον τὸ
 ὡς ἐν αἰετοῖς ἡδὲ εἶ), ἱερεὺς τις καὶ ὑπεργλὸς θεῶν,
 χρώμενον καὶ τῷ ἐνδόν ἰδρυμένῳ αὐτῷ, ὁ παρέχε-
 ται τὸ ἀνθρώπον ἀχραντον ἡδονῶν, ἀπρώτον ὑπὸ
 παντὸς πόνοι, πάσης ὑβρείας ἀνέπαφον, πάσης
 ἀναίδουτον πονηρίας. ἀθλητικῶς ἀθλῶν τ' μεγίστη, τ'
 ὑπὸ μηδενὸς πάθος καταβληθῆναι, διχοπορῶν βα-
 ραμυθίον εἰς βάθος, ἀσπαζόμενον μὴ ἐξ ὅλης τ' φυ-
 χῆς τὰ συμβαίνοντα, καὶ ἀπονέμωμενα πάντα. μὴ
 πωλάει, μὴδὲ χαλεπὴς μεγάλης καὶ κοινωφελῆς
 ἀνάγκης φαντάζομενον, τί ποτε ἄλλῃ λείπει, ἢ
 φεάσει, ἢ διατρέψεται. μόνον γὰρ τὰ ἑαυτῷ πρὸς ἀνέ-
 γειαν ἔχει. καὶ τὰ ἑαυτῷ ἐκ τῶν ὅλων συγκαταβόμενα.

peculiari fato destinata sunt, indefinenter meditari soleat. Et illa quidem ut pulchra & honesta sint, ipsi curæ est: ista verò, bona esse persuasum habet: quippe unusquisque factum & constat aliunde, & secum aliud adfert. Mominuit etiam omnia ratione prædita esse inter se cognata, esseque hominis naturæ conveniens, ut omnium hominum curam gerat: existimationem autem non ab omnibus hominibus petendam, sed iis tantum, qui naturæ convenienter vivunt. Qui verò aliter vivunt, hi qualiter se domi & extra ædes, noctis atque interdium gerant, ac quales cum quibus permisceantur, perpetuo memoria tenet: ab his igitur laudari se nihil curat, quum ii ne sibi quidem ipsis probentur.

§. Ne invitus accedas ad agendum, neque coctus humani immemor, neque non bene cogitata re, neque ut aliis adverseris: ne in cogitationibus tuis astutiam secteris, neque verbosus sis, neque multa negotia suscipias. Enimverò Deus qui in te inest, præsit tibi, mæculo animanti, seni, civi, Romano, ac principi, qui se ita comparaverit, ut si tubæ sonitum, quæ receptui canat ex hac vitâ, solutus & expeditus expectet: non juramenti religione, non testium fide ad officium compellendus. Hoc autem lautum imprimis & magnificum, externo ministerio posse carere, eaque quam alii suppedant quiete. Rectum igitur expedit esse te, non qui studio & arte corrigendus sit.

Δυνακῶς ἐνοῦν· καὶ οὕτως μὲν, καλὰ παρέρχεται·
ταῦτα δὲ ἀλλὰ τῷ πέρας· ἡ γὰρ ἐκείνη νουθεσία
μοῖρα συμπεριέχεται τε καὶ συμπεριέρχεται. Μένεται
δὲ, καὶ ἔτι συζητεῖται τὰν τῶν λογικῶν· καὶ ἔτι κηδεύεται μὲν
πάντων ἀνθρώπων, καὶ τῷ δὲ ἀνθρώπου φύσει ἐστίν.
Δόξης δὲ ἔχει τὸ εἶναι πάντων ἀντικείμενον, ἀλλὰ οὐ
ἐμολογούμενος τῇ φύσει βιώντων μένει. ἐν τῇ μὲν ἔτι
βιώσει, ἐποῖα τῆς αἰῶνος τε καὶ ἔξω τῆς αἰῶνος, καὶ τῷ
κτῶν καὶ μὴ ἡμέραν, οἷον μὴ οἷον οὐρανῶνται,
μαρτυροῦνται διατελεῖ. ἐπὶ τῇ μὲν ἔτι τῶν εἰρησίων
ταύτων ὑπαινὼν ἐκ λόγου τίθεται, οἷον ἐπὶ αὐτοῖς
ἐαυτοῖς ἀρῶνται.

5. Μῆτε ἀκούσῃς ἐκείνου, μῆτε ἀκούσῃς, μῆτε
ἀνέξῃς, μῆτε ἀνέξῃς, μῆτε ἀνέξῃς, μῆτε ἀνέξῃς·
διδόσκων σου καλλωπιζέτω. μῆτε πταυρήσῃς, μῆ-
τε πολυπραΐμων ἔσο. Ἐτι δὲ ἡ ἐκ σοῦ διδοῖς, ἔγω
σφραγίστης ἐκείνου εἶμι, καὶ περισχύτη, καὶ πολιτικῷ,
καὶ ῥωμαῖν, καὶ ἀρχόντι, ἀναίσχυντος ἐαυτῶν,
οἷον ἐν τῇ ἀντιθέσει τῶν ἀντιθέσεων τῶν ἐκείνου
ἐκείνου. Μῆτε δεῖν δεῖν, μῆτε ἀνθρώπου
τινὸς μάρτυρος. Ἐν τῇ τῇ δεῖν, καὶ τῇ ἀντιθέσει
δεῖν τῇ ἐκείνου ἐκείνου, καὶ τῇ ἀντιθέσει ἐκείνου
αἱ, ἐν ἄλλοις παρέρχεται. ἀρῶν ἐν τῇ καὶ, ἐκ
ἐκείνου.

6. Si quid in vita humana invenis potius iustitia, veritate, temperantia, fortitudine, aut universim si quid potius animo se contento, sibi que sufficiente, dum suas actiones recte rationi consentaneas præstat; quæ autem fati necessitate contingunt, nec à voluntate pendent, ea libenter amplectitur: si hoc inquam potius & præstabilius quid invenis, invento quod est præstantissimum, ad ejus amplexum totis animi viribus contendas suadeo. Sin eo qui in te est collocatus genio nihil præstantius invenis, qui & appetitus sibi ipsi subjecit, & visa examinat, & ab affectionibus sensuum (ut dicebat Socrates) seipsum abduxit, seque Deo submitit, & hominum curam gerit: si hoc inferiora omnia, & viliora deprehendis, nulli alteri rei locum concede, ne semel ad eam inclinans, posthac proprium illud tuum bonum præferre omnibus rebus nequeas. Ne fas enim est ullam aliam diversi generis rem bono rationabili & operativo ex adverso quasi castrametari: ut laudem popularem, principatum, divitias, voluptatum perceptionem: hæc omnia, si vel tantulum congruere videbuntur, confestim prævalent, & à recta via abducunt. Tu verò, inquam, simpliciter ac liberè id quod est melius elige, eique inhære: melius autem est id quod utile est. Vtique; si quod homini, quàm ratione præditus, utile est, intelligis: sin quod animali simpliciter, repudia, & ab omni pompæ exterioris fūco iudicium liberum serva, ut certò & sine fraude dijudicare

6. Εἰ μὲν κρείττον εὐεῖσκεις ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης εἰς
δικαιοσύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης, ἀνδρείας, καὶ
καθάπαξ ἢ ἀρκεῖσθαι ἑαυτῇ ἢ διανοῖάν σε ἐν οἷς
καὶ τὸν λόγον τὸν ὀρθὸν περὶ σοὺ παρέχεται,
καὶ ἐν τῇ ἐμαρτυρίῃ, ἐν τοῖς ἀσφαλείστοις ἀπονεμο-
μοῖσις· εἰ τότε σὺ μὲν κρείσσον τι ὄρας, ἐπ' ἐκεῖνο
ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τραπόμενος, ἢ αἰεὶ εὐεῖσκο-
μὲν ἀπόλαυε. εἰ δὲ μηδὲν κρείττον φαίνεται αὐτῷ
τῷ ἐν ἰδρυμένῳ ἐν σοὶ δαίμονι, τὰς τε ἰδίας ὁρ-
μὰς ὑποτελαχότῃ ἑαυτῷ, καὶ τὰς φαντασίας ἐξε-
τάζοντι, καὶ τῶν αἰσθητικῶν πείσεων, ὡς ὁ Σωκράτης
ἔλεγε, ἑαυτὸν ἀφελκυκώτῃ, καὶ τοῖς θεοῖς ὑποτε-
ταχότῃ ἑαυτὸν, καὶ τῶν ἀνθρώπων σεσηκωμένῳ. εἰ
τότε πάντα τὰ ἄλλα μικρότερα καὶ εὐτελέστερα
εὐεῖσκεις, μηδενὶ χώραν δίδως ἑτέρῳ, πρὸς δὲ ῥέφας
ἀπαξ καὶ ἀποκλίνας, ἐκ ἑτι ἀφεισπράσας τὸ ἀβαστὸν
ἐκεῖνο τὸ ἴδιον, καὶ τὸ σὸν περιμᾶν δωήσῃ. ἀντι-
καθῆσθαι γὰρ τῷ λογικῷ καὶ ποιητικῷ ἀβαστῷ, ἔθελμις
ἐστὶν ὅτιν ἐτεροχρῆς. οἷον τὸν παρὰ πολλῶν ἔπαι-
νον, ἢ ἀρχαῖς, ἢ πλετόν, ἢ ἀπυλαύστῃς ἡδονῶν.
πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς ὀλίγον ὀναρμόζον δόξῃ,
κατεκράτησεν ἄφρων καὶ παρήνευκεν. σὺ δὲ σὺ
ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίως ἐλὼ τὸ κρείττον, καὶ τότε ἀντί-
χευ κρείττον δὲ, τὸ συμφέρον. εἰ μὲν τὸ ὡς λογικῷ,
ἢ τοῦ τήρει· εἰ δὲ τὸ ὡς ζῶν, ἀποφινάει, καὶ ἀτύφως

dijudicare possis. Cave ne quid unquam pro tuo comodo amplectaris, quod possit aliquando te compellere ad fallendam fidem, prodendam verecundiam, odium alicujus, suspensiones, imprecandum, simulandum, appetendumve aliquid, quod parietes & velamenta desideret. Etenim qui menti ac genio suo, & sacris virtutis ejus primas desert, is tragœdias nullas excitat, non gemit, non solitudinis, non frequentiae hominum indigebit: quod maximum est, viveret neque appetens quicquam, neque fugiens. Diuine an parvo temporis spatio inclusa corpori anima utatur, nihil omnino curabit: nam etsi continuò migrandum sit, ita facile dissolvetur, ut si ad aliam quandam functionem verecundè ac decenter obeundam se conferat. Id unum per universam vitam observans, ut cogitationes semper sint de iis rebus quæ ad societatem civilem nato animali, eisque rationis compoti convenient.

7. In animo verè purgato & temperanti, seu benè morato, nihil unquam depravatum, nihil purulentum, nihil contaminatum, nihil quod extra sani speciem præferat, intus autem sit ulcerosum invenies: Neque verò fatum vitam ejus qui talis est imperfectam abrumpit, quemadmodum dici posset de tragœdo fabulâ nondum peractâ discedente. Præterea, nihil servile, nihil fucatum, nihil alligatum, nihil abscessum, nihil obnoxium, nihil occultum.

8. Vene-

φύλασσι τὸ κείμενον, ὅπως ἀσφαλῶς ἢ ὑψίστην
 πενήσῃ. Μὴ τιμῆσθε ποτὲ ὡς συμφέρον σταντῇ, ὁ
 ἀγαθὰς οἰσὶ πότῃ ἢ πίσι παρὰ βλῶναι, ἢ αἰδῶ ἔγ-
 καλαστικῇ, μαῦσαι τινα, ὑπερβῆσαι, καλασ-
 τῶν, ὑπερβῆσαι, ἐπιδεικνύσθαι τῶν, τῶν καὶ
 παρὰ πῆλῶν δεικνύσθαι. ὁ γὰρ ἡμεῖς τοῦ καὶ
 δαίμονα, καὶ τὰ ἔργα ἡμεῖς ἀρετῆς ἀρετῶν,
 σφαιρῶν ἡμεῖς, ἡμεῖς. ἐκ ἡμεῖς, ἡμεῖς
 λυσιπείθῃς δεικνύσθαι. Τὸ μέγιστον, ζῆσι, ποῖτε
 δεικνύσθαι, μὴτε φεύσθαι. ποῖτερον ἢ ὅτι πῶς δει-
 κνύσθαι τῶν σῶματι ἀρετῶν τῶν ψυχῇ, ἢ
 ἐκ ἡμεῖς δεικνύσθαι, ἐκ ὅτι καὶ αὐτῶν μέγιστον. καὶ
 γὰρ ἡμεῖς ἀπαλλοτρίωσθαι ἡμεῖς, ὅπως ἐκ τῶν ἡμεῖς,
 ὡς ἄλλο τι ἢ ἡμεῖς καὶ κοσμίως ἐπιδεικνύσθαι
 δεικνύσθαι ἐπιδεικνύσθαι. Τῶν ἡμεῖς παρὰ ἡμεῖς τῶν
 βίον ἐκλαβέντες, τὸ ἢ δεικνύσθαι ἐκ τῶν ἡμεῖς
 ὡς ποῖτερον ἢ ὅτι καὶ αὐτῶν μέγιστον.

7. Οὐδὲν ὅν ἐκ τῆς διαποσῆς τῆς κεκοσμημένης, καὶ
 ἐκκαθαρισμένης πνεύματος, ἐκ τῆς μὲν μεμαρτυρημένης,
 καὶ ὑπερβῆσαι ἡμεῖς, ἐκ τῆς αἰσθητικῆς τῶν βίον αὐτῶν ἢ
 ποῖτερον ἢ καὶ αὐτῶν μέγιστον, ὡς αὐτῶν τῶν ἡμεῖς
 ἡμεῖς ὡς τῆς τελείας καὶ διαδραματίζεσθαι ἀπα-
 λλομένης. ἐκ τῆς ἡμεῖς ἡμεῖς, ἐκ τῆς καμμένης, ἐκ τῆς
 σφαιρῶν ἡμεῖς, ἐκ τῆς ἀρετῆς ἡμεῖς, ἐκ τῆς αἰσθητικῆς,
 ἐκ τῆς ἐμφανισμένης.

3. Venerare facultatem quam penes opinandi jus est. In illâ siquidem præcipuus sapientiæ cardo vertitur, ut nulla opinio mentis inseratur, quæ vel naturæ, vel animalis ratione præditi constitutioni sit inconsequens. Illius autem constitutionis est munus, ut à temeritate in assentiendo alieni, coetui humano addicti, diisque obsequentes simus. Proinde omnibus projectis, hæc modò pauca comprehende, ac memoria tene, quod unusquisque tantum id, quod præsens est, temporis punctum vivit: reliquum vitæ aut jam exactum, aut in incerto positum est. Exiguum sane tempus quod vivit quisque: perexiguus etiam terræ, in quo vivitur, angulus: etiam longissima post obitum fama, exigua res; quæ & ipsa per successionem conservatur hominulorum mox moriturorum, ac ne se quidem ipsos cognoscentium, nedum eum, qui jampridem fato concessit.

9. Addendum his quæ commemoravi præceptis unum, nempe visi cujuscunque quod animo nostro cogitandum se offert, definitionem seu descriptionem esse faciendam, quò tecum ipse differere possis, quænam sit ejus nudæ & ab omnibus aliis separati natura, ac qualis: tum quod proprium ejus nomen, quæ item appellationes eorum, è quibus ipsum conflatum est, & in quæ dissolvetur. Nihil enim perinde animum magnitudine extollit, ac viâ & verè posse singula, quæ in hac vita nobis occurrunt, examinare, atque eo modo

8. Τὴν ὑποληπτικὴν φώσκειν σέβε. ἐν ταύτῃ τὰ πᾶν, ἵνα ὑποληψίς τῷ ἡέμονικῷ σε μηκέτι ἐγγίνεται ἀνακόλουθῃ τῇ φύσει, καὶ τῇ ἑλοϊκῇ ζῶν καλασκαδίῃ. αὐτὴ δὲ ἐπαγγέλλεται, ἀποσπῶσιν, καὶ τὴν πρὸς ἀνθρώπους εἰκείωσιν, καὶ τὴν τοῖς θεοῖς ἀκολούθῃαν. Πάντα ἐν ῥίψας, ταῦτα μόνον τὰ ῥήϊα σῶσεχε, καὶ ἐτι συμμημόνει, ὅτι μόνον ζῇ ἐκασθὲ τὸ παρὸν τῆτο, τὸ ἀκαεραῖον. τὰ δὲ ἄλλα, ἢ βεβίωται, ἢ ἐν ἀδύλῳ. μικρὸν μὲν οὐδὲ ζῇ ἐκασθὲ, μικρὸν δὲ τῇ γῆς γωνίδιον, ὅπου ζῇ. μικρὸν δὲ καὶ ἡ μηκίστη ὑστεροφημία. καὶ αὐτὴ δὲ καὶ διαδοκίμῳ ἀνθρωπαρίων τάχιστα τεθνηξαιδύν, καὶ ἐκ εἰδότηων ἐδὲ ἑαυτὸς, ὅτε γε τὸν πρέπαλαι τεθνηκότεα.

9. Τοῖς δὲ εἰρημένοις παραστήμασιν ἐν ἐτι πρῶτῳ, τὸ ὅρον ἢ ὑπογραφῶν ἀεὶ ποιεῖσθαι τῷ ὑποπικόνῃ φαντασῶ, ὥστε αὐτὸ ἁποῖον ὅτι κατ' ἐπὶ αὐτὸν γυμνὸν, ὅλον δὲ ὅλων διηρημένως βλέπειν. καὶ τὸ ἰδίον ὄνομα αὐτῷ, καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων ἐξ ὧν συνεκρίθη, καὶ εἰς ἀναλυθήσεται, λείπειν παρ' ἑαυτῷ. ἐδὲν γὰρ ὅπως μεγαλοφροσύνης ποιητικόν, ὡς τὸ ἐλέγχῃν ὁδῶ καὶ ἀληθείᾳ ἐκαστον τῷ τῷ βίῳ. ὑποπικόνων δυνάσθαι, καὶ τὸ ἀεὶ ὅπως εἰς αὐτὸν ὁρᾶν. ὡς συνεπιβάλλειν, ὁποῖον τινὲ τῷ κόσμῳ, ὁποῖον τίνα τῆτο χρεῖαν παρεχόμενον, τίνα μὲν ἔχει ἀξίαν ὡς πρὸς τὸ ὅλον, τίνα δὲ ὡς πρὸς τὸ ἄνθρωπον,

do semper intueri, ut unà deprehendatur, cuinam universi parti unumquodque usui sit, quo in pretio habendum cum ipsius universi ratione, tum hominis, qui civis est supremæ civitatis, ac cujus quasi domus sunt reliquæ civitates. Quid est, quibus ex elementis concretum, & quandiu fert natura ejus ut permaneat id, quod modò cogitationem animo meo attulit? qua porrò virtute ad id opus erit? scilicet, mansuetudine, fortitudine, veritate, fide, simplicitate, æquanimitate, cæteris? de singulis ergo dicendum. Hos divinitus & ita consultò statuente numine: hoc confatalis & conglomeratus contextus, aut talis aliqua fortuita coincidentia tulit, hoc profectum est à cognato meo & socio, ignaro quidem quænam esset ejus natura: ego autem & novi, & eo secundum legem societatis naturalem utror æquo animo, justèque, simulque in medijs rebus conjecturam facio ut unicuique suum, ut dignum est, tribuam.

10. Si rectam rationem sequens, id quod instat agas diligenter, firmiter, æquo animo, neque instituto negotio alia admisceas, sed tuum genium sincerum conserves, perinde ac si jam is dimittendus tibi esset; atque ita si perseveres, nihil expectans, nihil fugiens, sed eo quod in præsentia secundum naturam agis, & heroica in dictis veritate contentus, bene vives. Nemo autem est, qui hoc impedire possit.

11. Quemadmodum medici ad subita mala

ἄνθρωπον, πολίτην ὅλη πόλει τῇ ἀνταότις, ἥς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὡς περ ἐκίαι εἰσιν. Τί ἐστὶ, καὶ ἐκ τίνων συγκίκεται, καὶ πόσον χρόνον πέφυκε παρῆναι τῷτο, τὸ τίω φανίσαιαν μοι νῦν ποῦν. καὶ τίνῃ ἀρετῇς πρὸς αὐτὸ χροία· οἷον ἡμερότητι, ἀνδρείαις, ἀληθείαις, τίσεως, ἀφελείαις, αὐταρκείαις, σπῆ λοιπῶν. διὸ δὴ ἐφ' ἐκείνῃ λείπον, τῷτο μὲν ὥστε δεῦ ἦκει. τῷτο δὲ καὶ τίω σύλληξιν, καὶ τὴν συμμπεφυμένῳν σύγκλωσιν, καὶ τὴν τοιαύτῳ σωτήριον τα καὶ τύχῳ. τῷτο δὲ ὥστε συμφύλῳ καὶ συγχευῆς καὶ κοινῷ. ἀποφύγει μὲν τοι ὅτι τί ἀντὶ καὶ φύσιν ὄξιν. ἀλλ' ἐγὼ ἐκ αἵνοῦ. διὰ τῷτο χρῶμαι αὐτῷ καὶ τῇ ποταπῆς φυσικῇ νόμον, ὁνομαίῳ, καὶ δικαίῳ, ἅμα μὲν τοι κατ' ἀξίαν ἐν τοῖς μέσοις συσχεζομαι.

10. Εἰάν τὸ παρὲν ἐπεργῇ, ἐπὶ μὲν τῷ ὁρθῷ λείψῃ ἐσπεύδασμένῳι, ἐρραμένῳι, ἐμεινῳι, καὶ μηδ' ἐν παρεμπόρευμα, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ δαίμονα καθαρόν ἐκείνῃ τηρεῖς, ὡς εἰ καὶ ἡδὴ ἀπεδύναι δόει, εἰάν τῷτο σωαπῆς μηδ' ἐν πεμμένῳι, μηδ' ἐφύσαν, ἀλλὰ τῇ παρὲσσι καὶ φύσιν ἐπεργεῖα, καὶ τῇ ὡν λείπον καὶ φθείρη, ἐρραμένῳι ἀληθείᾳ ἀρετῇ, ἐκείνῳι. ἐπὶ δὲ ἐκείνῳι τῷτο παλῶσαι διακρίνῃ.

11. Πᾶσι οἱ λαοὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων καὶ σιδήρια
αὐχίεσσι

la curanda, in promptu sua instrumenta habent, atque ferramenta: sic tu præcepta instruta habe; atque parata ad res divinas humanasque cognoscendas, omniâque etiam minima ita agenda, ut memineris hæc duo inter se esse connexa. Neque enim rem ullam humanam rectè perfeceris, nisi simul eam ad deos referas: neque contrâ.

12. Non erra amplius. Non enim commentarios leges tuos, neque priscorum Romanorum & Græcorum acta, excerptaque è libris, quæ tibi ipsi in senectute utenda reposuisti. Itaque ad finem propera, vanasque spes missas faciens, tibi ipsi opem fer, si quidem (ut fas est) tui rationem habes ullam.

13. Nesciunt quàm multa significet vocabulum sarari, ferere, emere, quiescere, videre quid sit agendum: quorum hoc non oculis cernitur, sed alio visu.

14. Corporis sunt sensus, animi appetitus, mentis præcepta. Imaginari aliquid & visum concipere, nobis cum pecoribus est commune. Vi mentis & impetu, tanquam nervis intus latentibus impulsus huc illuc agitari, id quidem & belluis contingit, & semiviris, seu monstris, Phalaridis, Neronisque similibus. Porro mentem ducem habere ad ea colenda officia, quæ vulgò plausibilia, eorum etiam est, qui deos esse negant, qui patriam deserunt, qui simulac foras clausere, nihil non turpe perpetrant. Si igitur reliqua his quæ diximus sunt communia, reliquum sanè est aliquid, quod

πρόχρησιν ἔχουσι πρὸς τὰ ἀνθρώπια τῇ διαπραγμα-
των· ἔτι τὰ ὄργανα σὺ ἔτοιμα ἔχει πρὸς τὸ τὰ
θεῖα καὶ ἀνθρώπινα εἰδέναι, καὶ πᾶν καὶ τὸ μικρότα-
τον ἔτι ποιεῖν, ὥς τ' ἀμφοτέρων πρὸς ἀλλήλα συν-
δέσεως μεμνημένον. ἔτι γὰρ ἀνθρώπινον τι αὐτῷ
ὅτι τὰ θεῖα σωμαναφορῶς ἐνπεριέχει· ἔτι ἐμπα-
λυ.

12. Μικέτι πλανῶ. ἔτι γὰρ τὰ ὑπομνηματῖα σε
μέλλεις ἀναλινώσκειν, ἔτι τὰς τ' ἀρχαίων Ῥωμαί-
ων καὶ Ἑλλήνων περὶ τῆς, καὶ τὰς ἐκ τ' αὐτοκρατορίας
ἐκδοάς, αἵ εἰς τὸ γῆρας σαυτῷ ἀπετίθεντο. ἀπεῖδον
ἔν ἐς τέλος, καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας ἀφείς, σαυτῷ
βοήθῃ, εἴ τι σοι μέλει σεαυτῷ ὥς ἔστιν.

13. Οὐκ ἴσασι πόσα σημαίνει τὸ κλέπειν, τὸ
σπείρειν, τὸ ἀνείδαι, τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὁρᾶν τὰ
παρακτῖα, ὃ ἐκ ὀφθαλμοῦ γίνεται, ἀλλ' ἑτέρα τιμὴ
ἔστι.

14. Σῶμα, ψυχὴ, οὗς· σώματι αἰδήσεις,
ψυχῇ ὄρμαι, νῦν δόγματα. τὸ μὲν τυπῆσθαι φαν-
ταστικῶς, καὶ τ' βροσκημάτων. τὸ δὲ νευρωσασθεῖσαι
ὀρμητικῶς, καὶ τ' θηρίων, καὶ τ' ἀνδρῶν, καὶ φα-
λάειδων, καὶ Νέρονων. τὸ δὲ τ' νοῦν ἡγεμόνα ἔχειν
ἐπὶ τὰ φαινόμενα καθήκοντα, καὶ τ' θεὸς μὴ νομι-
ζόντων, καὶ τ' τὴν πατρίδα ἐγκαταλείποντων, καὶ
τ' ποιόντων ἐπειδὴν κλείωσι τὰς θύρας. * Εἰ ἔν
τα

quod proprium sit viri boni : nempe quo animo ferre ea quæ accidunt, fatoque ei eveniunt ; in pectore collocatum genium non miscere , neque turba visorum perturbare , sed quietum servare, ei que decenter tanquam Deo obsequi : nihil à veritate alienum loqui , nihil nisi quod justum est, agere. Quòd si nemo hominum credat eum simpliciter , verecundè , ac tranquillo animo vivere ; tamen neque succensabit cuquam , neque deflectet à semita ad finem vitæ ducente : ad quem finem venire debet homo purus , quietus , ac dissoluti facilis , & qui nulla vi coactus ultrò suo se fato accommodaverit.

τὰ λοιπὰ κοινὰ ὅτι πρὸς τὰ ἐρημικά, λοιπὸν τὸ
 ἰδίον ὅτι παῖδά, φιλεῖ μὲν καὶ ἀσπαζέσθαι τὰ συμ-
 βαίνοια καὶ ποταλάθου ἀσπασάμενος τὸ ὅτι ἐνδομὸν ἐν τῷ
 στήθει δένοντες δεικνύοντες, μή τι ἴσῃ, μή τι δόρυσειν
 ὅχλῳ φαντασίαν, ἀλλὰ ἰλέων διαίτησιν, κοσμίως
 ἐσόμενον ὡς θεῶν· μίττα φεγγόμενον τι ὅτι τὰ
 ἀληθῆ, μήτε ἐν ἐργασίᾳ ὅτι τὰ ἀκύνια· οἱ ὅτι ἐ-
 πίσειν αὐτοὶ πάντες ἄνθρωποι, ὅτι ἀπολωὺς καὶ ἀι-
 δημόνως καὶ ὁ ὅμως βιοῖ, ἔτε χαλεπαῖ ἐν τῇ τέ-
 των, ἔτε περὶ πέλαι τὸ ὅτι τὸ ἀγέσης ἐπὶ τὸ τέ-
 λῳ τῷ βίῳ, ἐφ' ὃ δὲ εἰλεῖν καθάσθαι, ἡσυχίαν,
 ἔνυλον, ἀβιάσας τῇ ἐαυτῷ μοίρᾳ σωτηροσμένον.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER QUARTUS.

1. Væ in nobis inest pars principatum tenens, ea si secundum naturam se habeat, ita ad ea quæ accidunt comparata est, ut quovis tempore facile ad id quod possibile est & conceditur

se convertat. Neque enim materiam aliquam sibi propriam subjectam habet, sed cum exceptione ad ea fertur, quæ potiora & per se præponenda sunt; quæcunque verò eorum loco fors objicit, ea pro materia sua accipit. Quemadmodum ignis, qui iis quæ incidunt prævalet, à quibus exiguus lychnus fuisset extinctus: at copiosior ignis statim ea quæ ipsi injecta sunt, sibi accommodat, atque consumit, atque ex iis ipsis augetur.

2. Nihil agendum frustra, neque aliter, quàm præviâ contemplatione, quæ ad artis [vivendi] perfectionem spectet.

3. Secessus vulgò quæruntur hominibus, rura, littora, montes: tu quoque soles maxi-
mè

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτοῖς,

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

1. Ο ἑνδον κυριεύον, ὅταν χιτῶ-
σιν ἔχη, ἕτως ἔσηκε πρὸς τὰ
συμβάλλοντα, ὥστε αἰσχύς τὸ
δυναλὸν καὶ διδόμενον μέλει-
θεος ραδίως. ὕλην τὸ ἀπὸ τα-
ταῖς ὕλην ἰδεμένην φιλεῖ· ἀλλὰ ὁρμῇ μὲν πρὸς τὰ
ἠγόμενα μὴ ὑπεξαίρεστος· τὸ δ' ἀντείσχυρόν του,
ὕλην ἑαυτῷ παθεῖ· ὥστε τὸ πῦρ ὅταν ἐπικρατῇ
τῇ ἐπιεπιπλόντων, ὑφ' ὧν ἐν μικρὸς τις λύχνος
ἐτρίβη· τὸ δ' λαμπρὸν πῦρ τάχιστα ἐξωκέαται
ἑαυτῷ τὰ ἐπιφορέμενα καὶ κατὰ πάλιν· καὶ ἐξ αυ-
τῶν ἐκείνων οὐκ ἐκείνων ἦρθη.

2. Μὴ δὲν ἐνέργημα εἰκῇ, μὴ δὲ ἄλλως ἢ κατὰ
θεώρημα συμπληρωσάμενον τῆς τέχνης ἐπιτελέ-
σθαι.

3. Αναχωρήσεις ἀντὶ τῶν ζητούντων, ἀρχαίας, καὶ
αἰγιαλῆς, καὶ ὅρη· ἐπὶ τῇ δ' καὶ τὰ τριῶντα μέ-

mè ea desiderare. Atqui id planè est rudium & imperitorum hominum. Tibi quacunque visum fuerit hora licet in teipsum recedere : nusquam enim neque tranquillior, nec majoris otii secessus homini datur, quàm ad animum suum : præsertim ei qui intus ea habet, in quæ introspiciens, statim summam animi tranquillitatem reperit : bene nimirum omnibus intus compositis. Continenter igitur te eò recipe, ac teipsum renova. Brevia autem sint quædam, & elementorum vicem obtinentia præcepta, quæ tibi statim occurrant, omnique te molestia liberent, & remittant nihil indignè ferentem eorum ad quæ reverteris. Quid enim fers indignè ? Num hominum improbitatem ? Quis potes, cum decretum illud tuum scitumque tecum reputaveris, ratione prædita animantia unum esse alterius causa natum : tum æquanimitem partem esse justitiæ : item, neminem nisi invitum, [ignarum scilicet & imprudentem] peccare : quàm multi denique exercitis inimiciis, odiis, suspicionibus, digladiationibus, paulò post, elati, & in cinerem redacti sunt ? itaque desine tandem. At molestum tibi est fatum tuum ? Quis potest, cum in mentem illam à disjunctis ratiocinationem revocaveris, vel providentia, vel atomi, vel alia quibus demonstratum est, mundum instar civitatis esse ? At quæ corpus attingunt, ea te ultrà afficiunt, cum cogitaveris intellectum, cum semel seipsum collegerit, suamque vim, perspexerit, non permissuri

λητα ποθεῖν· ὅλον δὲ τὸ τοῖς ἰδιωτικώτατον ὄσιν· ἐξδὸν
 ἧς ἂν ὥρας ἐβελήσης εἰς ἑαυτὸν ἀναχωρεῖν· ἔδαμῃ
 γὰρ ὅτε ἡσυχιώτερον, ὅτε ἀπερσμονέστερον ἀνθρω-
 πῷ ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν· μάλα δ' ὅστις
 ἔχει ἐνδον τοιαῦτα, εἰς ἀέκκυψας, ἐν πάσῃ ἐμα-
 ρείᾳ ἐνθὺς γίνεται· ἢ δὲ δὴ μάρτυραν ἐδὲν ἄλλο λέγω,
 ἢ δὲ κοσμίαν· σιωπῶς ἐν δίδου σεαυτῷ ταύτῃ
 τῷ ἀναχώρησιν, καὶ ἀνανέω σεαυτὸν· Βραχέα δὲ
 ἔσω καὶ σιγαιώδη, ἀ' ἐνθὺς ἀπαντήσαντα, ἀρκέσει
 εἰς τὸ πᾶσαν αὐτῷ ἀποκλύσαι, καὶ ἀποπέμψαι σε
 μὴ θυχεραίνοντα ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἐπαγέρχῃ· τίτι γὰρ
 θυχεραίνεις; τῇ τῇ ἀνθρώπων κακίᾳ, ἀταλογισά-
 μενθ' τὸ κείμεν, ὅτι τὰ λογικὰ ζῶα ἀλλήλων ἐνε-
 κεν γέγονεν· καὶ ὅτι τὸ ἀνεχεσθαι, μέρεθ' ἢ δικαιο-
 σωμίας· καὶ ὅτι ἄκοντες ἀμαρτάνουσιν· καὶ πόσοι ἤδη
 διεχθρεύσαντες, ὑποπτεύσαντες, μισήσαντες, δια-
 δορατιζέμεντες, ἐκτέτανται, τετέφρωνται; πάν-
 ποτε· ἀλλὰ καὶ πῶς ἐκ τῇ ὅλων ἀπρεμομένους θυ-
 χεραινεῖς, ἀνανεωσάμενθ' τὸ διεξυμμένον, ἥτοι
 πρῶτα, ἢ ἄτομοι, ἢ ἐξ ὅσων ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ κόσ-
 μῷ ὥσπερ πόλις; ἀλλὰ τὰ σωματικὰ σε ἀφεται
 ἐτι, ἐννοήσας ὅτι ἐκ ἐπιμίγνυται λείως ἢ βαχέως
 κινεῖσθαι πνεύματι ἢ διάνοια, ἐπειδὴν ἅπαρ ἑαυ-
 τῷ ἀπολάβῃ, καὶ γνωεῖσθαι τῷ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, καὶ
 λοιπὸν ὅσα φεῖ πόνο καὶ ἡδονῆς ἀκήκοας, καὶ συγκα-

sceri spiritui leniter aut asperè moto : præterea quæ de voluptatis & doloris naturâ didiceris, & quibus, ut certis & veris, assensus es? Sed forsitan gloriola te sollicitum tenebit, considerantem quàm celerrimè omnia oblivione deleantur, quod sit chaos infiniti utrinque ævi, quàm inanis famæ sonus, quanta inconstantia & incertitudo opinionum humanarum, quàm arcto includantur hæc omnia loco? Quippe punctum est universa terra, atque hujus ipsius quàm perxiguus angulus habitatur? quot verò sunt in ea ipsa, aut quales illi, qui te sint laudaturi? Proinde memento in hanc quam demonstravi, particulam, tui recedere: idque præcipuè cura, ne vexeris, aut nimis contento quid agas studio, sed liber mane, resque ita intuere, ut virum, ut hominem, ut civem, ut animal mortale convenit. Cæterum ex his quæ tibi introspicienti quàm maxime in promptu esse debeant, duo hæc sunt. Alterum, quod res ipsæ animam non contingunt, sed extra eam quietæ persistunt: perturbationes autem animi ex internis tantum opinionibus nascuntur. Alterum, quod omnia hæc quæ certis, statim mutabuntur, neque erunt amplius: perpetuòque cogita, quot jam eorum mutationibus ipse interfueris. Mundus quidem, rerum in varias subinde formas mutatio est: vita, in opinione consistit.

4. Si intelligentia esse præditum, hominibus nobis inter nos est commune, erit & ratio, ob quam illud nobis adest communis: sin hæc, etiam

τίθη; ἀλλὰ τὸ δοξάζειόν σε πειρασάσει, ἀπιδὼν εἰς
τὸ τάχϑ τ' πάντων λήθης, καὶ τὰ χάϑ ϑ' ἐφ' ἐκά-
τερα ἀπείρου αἰῶνϑ, καὶ τὸ κενὸν τ' ἀπηχίσεως, καὶ
τὸ εὐμετάβολον καὶ ἀκρίτον ϑ' ἐφ' ἡμῖν δοκούντων,
καὶ τὸ σενὸν ϑ' τόπου ἐν ᾧ περιγράφεται; ὁλητε γὰρ ἡ
γῆ σιγῇ, καὶ ταύτης πόσον γωνίδιον ἡ καυτίκσις
αὕτη; καὶ ἐνταῦθα πόσοι, καὶ οἷοί τινες οἱ ἐπαινε-
σόμενοι; λοιπὸν ἔν μέμνησο τ' ὑποχωρήσεας τ' εἰς
τῷ το τὸ ἀρείδιον ἐαυτῷ, καὶ περὶ παντὶς μὴ παῶ,
μηδὲ κατενέειν, ἀλλὰ ἐλεύθερϑ ἔπο, καὶ ὅρα τὰ
περὶ γμάλα ὡς ἀνῆρ, ὡς ἀνθρώπϑ, ὡς πολίτης, ὡς
θνητὸν ζῶον. Ἐν ᾧ πῖς περὶ χειροτάτοις εἰς αὐ-
τὴν γκῦφει, ταῦτα ἔσω τὰ δύο. ἐν μ', ὅτι τὰ περὶ
ματὰ ἔχ ἀπλεται τ' ψυχῆς, ἀλλ' ἔξω ἔθηκεν ἀβε-
μῦνλα· αἱ δ' ὀχλήσεις, ἐκ μόνης τ' ἔνδον ὑπελῶφε-
ως. ἕτερον δ', ὅτι πάντα ταῦτα ὅσα ὁρᾷς, ὅσον
ὑδὲ πο μεταβάλλει, καὶ ἐκ ἑτέρας. καὶ ὅσων ἡδὴ με-
ταβολαῖς αὐτὸς παρατετύχησας, συνεχῶς δια-
βοῦ. ὁ κόσμϑ, ἀλλοίωσις· ὁ βίϑ, ὑπόληψις.

4. Ἐἰ τὸ νοερόν ἡμῖν κοινόν, καὶ ὁ λόγϑ καθ' ὃν
λογικοί ἐσμεν κοινός· εἰ τῷτο, καὶ ὁ πρσακτικὸς
ϑ' ποιητῶν, ἢ μὴ λόγϑ κοινός· εἰ τῷτο, καὶ ὁ νό-
μϑ κοινός· εἰ τῷτο, πολῖται ἐσμεν· εἰ τῷτο, πο-

etiā ratio quæ præcipit quid agendum sit, quid omittendum, communis erit omnium: proinde & lex. Quod si ita habet, cives sumus: ergo civitatis alicujus participes. Quo relinquitur, mundum civitatis loco esse: cujus enim alius civitatis dicere possumus communionem esse humano generi? Vtrum itaque ex hac communi civitate nobis esse capacibus intelligentiæ, uti ratione, & lege, datum est; an aliunde? Ut enim terrenæ mihi à terra aliqua particulæ sunt tributæ, & humor ab alio quodam elemento, itémque spiritus, calor, & ignea natura, suis singula à fontibus ad me derivata sunt; (nihil enim quod vel ex nihilo veniat, vel in nihilum possit aboleri) ita & intelligentia nobis alicunde data est.

5. Mors perinde ac vita, arcanum est naturæ opus, ex iisdem elementis in eadem confusio & mixtio. Denique non est ea res, cujus pudere aliquem debeat: neque enim tale quid est, quod vel animalis ratione præditi naturæ incohærens & incongruum sit; vel quod contra ejus structuræ rationem.

6. Hæc ita, hisque de causis fiunt necessariò: quæ qui fieri nolit, perinde faciat, ac si ficum arborem succo velit carere. Omnino autem memineris, intra brevissimum tempus & tibi & illi quicunque sit, fore moriendum: paulò post, ne nomen quidem vestram supererit. Tolle opinionem, simul etiam de accepto damno abolebitur cogitatio, hacque sublata, ipsum etiam damnum non erit. Quod

hominem

λατεύματος τινος μετεχομεν· εἰ τὸτο, ὁ κόσμος
ὥσαντι πόλιν ὅτι. τίνος γὰρ ἄλλα φήσει τις τὸ τοῦ
ἀνθρώπων πᾶν γένος κοινὴ πολιτεύματος μετέ-
χειν; ἐκείθεν ὅτι ἐκ τῆς κοινῆς ταύτης πόλεως, καὶ αὐτὸ
τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν καὶ νομικὸν ἡμῖν, ἢ ποθεν; Ὡστε
γὰρ τὸ γεῶδες μοι ἐπὶ τινος γῆς ἀπομεμέλειται, καὶ
τὸ ὕψον ἀπὸ ἐτέρου σοχείου, καὶ τὸ πνέματικόν,
ἐπὶ πηγῆς τινος, καὶ τὸ θερμὸν καὶ πυρῶδες, ἐκ τι-
νος ἰδίας πηγῆς· ἐδὲν γὰρ ἐκ τῆς μηδενὸς ἐρχεται,
ὥστερ μηδ' εἰς τὸ ἐκ ὅθεν ἀπέρχεται· ἔτω δὴ, καὶ τὸ
νοερὸν ἥκει ποθεν.

5. Ο θάνατος τοῦτο, ὅσον γενεσις, φύσεως
μυστήριον. σύγκεισις ἐκ τῶν αὐτῶν σοχείων, εἰς
ταυτὰ. ὅπως δ' ἐκ ἐφ' ᾧ ἂν τις ἀιχλωθείη. ἐγὼ
ὡρα τὸ ἐξῆς τοῦ νοεῶς ζώου. ἐδὲ παρὰ τὸν λόγον τῆς
παροσχολῆς.

6. Ταῦτα ἥτως ὑπὸ τῶν ποιῶτων πέφυκε γίνεσθαι
ἐξ ἀνάγκης. ὁ ὅτι τὸ μὴ θέλων, θέλει τὴν συκῆν
ὁπὸν μὴ ἔχειν. Ὅπως δ' ἐκείνο μὴ ἴηται, ὅτι ἐν τῷ
ὀλίγῳ χρόνῳ, καὶ αὐτὸ καὶ ἔτι τεθνήξει. μετὰ βρα-
χυὸν ὅτι, ἐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑποληφθήσεται. Ἄρον
τὴν ὑπόληψιν, ἥρπαι τὸ βέλταμμαι ἄρον τὸ βέ-
λταμμαι, ἥρται ἢ βλάβη. ὁ χεῖρα αὐτὸν ἐαυτῷ
ἀνθρώπον ἐποιεῖ, τὸτο ἐδὲ τῆς βίον ἀντὶ χεῖρα
ποιεῖ.

hominem seipso deteriore efficeret non potest, id neque vitam ejus pejorem reddit, neque lædit, neque extrinsecus, neque intrinsecus. Natura utilitatis hoc necessario fecit.

7. Quicquid accidit, justè accidit: quod, si diligenter observes, ita habere invenies: atque hoc dico, non tantum causarum consequentia ita fieri, sed etiam ratione justitiæ, & ab aliquo, quod tribuat unicuique pro dignitate suam. Itaque uti coepisti, observare hoc perge, & quicquid facies, fac auspice & comite bonitate, quo modo propriè vir bonus intelligitur: idque in omnibus tuis observationibus.

8. Non ita tibi sentiendum est, quemadmodum is qui injuriam facit, vel ipse sentit, vel te existimare vult: sed res ipsæ quid verè sint, perspice.

9. Sæper hæc duo in promptu habenda sunt: alterum, ut id tantum agas, quod ratio ejus partis, quæ regnum in te, & potestatem obtinet legislatoris, te hortatur, idque propter hominum utilitatem. Alterum, ut si quis adsit, qui te corrigere, & ab aliqua falsâ opinione deducere velit, sententiam mutes: modò ut ea mutatio verisimili justî alicujus facti, aut publici commodi consecuturi persuasionem, aut quod affine sit aliquo nitatur; non verò voluptatis alicujus aut gloriæ adipiscendæ causa facta sit. Ratione præditus es? Sum. Cur eâ non uteris? quid enim præterea desideras, eâ suum obeunte officium?

10. Hactenus,

ποιεῖ, ἔδ' ἐβλάπτει, ἔτε ἔξωθεν, ἔτε ἐνδοθεν. ἢ
νάγκῃς ἢ τῷ συμφέρονι τοῦ φόνου τῆτο ποι-
εῖν.

7. Οτι πᾶν τὸ συμβαῖνον, δικαίως συμβαί-
νει. ὃ ἐάν ἀκέρως παραφυλάσῃς, δρήσεις. ὃ
λέγω μόνον χεῖ τὸ ἔξῃς, ἀλλ' ὅτι χεῖ τὸ δίκαιον, καὶ
ὡς ἂν ἴσῃ τινος ἀποτέμνῃ τὸ χεῖ ἀξίαν. πα-
ραφύλασσε ἔν ὡς ἤρξῃ, καὶ ὃ, τι ἂν ποιῇς, σὺν τέ-
τῳ ποιεῖς, σὺν τῷ ἀγαθῷ ἔῳ, καὶ ὃ νενόηται ἐ-
δίως ὁ ἀγαθός. τῆτο ὅπῃ πάσης ἐνεργείας σῶζε.

8. Μὴ τοιαῦτα ἐπιλαμβάνει, οἷα ὁ ὀφείζων
κρίνει, ἢ αἰεὶ σε κείνῃ βλάπτει. ἀλλὰ ἴδε αὐτὰ,
ὅποια κατ' ἀλήθειαν εἶναι.

9. Αὐτοταῦτα ἐτοιμότηας ἔχιν καὶ δεῖ. ἢ μὲν,
πρὸς τὸ πρῶτον μόνον, ἐπεὶ ἂν ὁ τ βασιλικῆς καὶ
νομοθετικῆς λόγῃ ὑπεβάλλῃ. ἐπ' ἀρετῆς ἀνθρώ-
πων. ἢ δ', πρὸς τὸ μέγαθος ἐάν ἀρετὴς παρῇ
διορθῶν καὶ μελέων ὑπὸ τινος διόσεως. Τὴν μὲν
τοι μεταγωγὴν, αἰεὶ ὑπὸ πιθανότητι ὡς δι-
κῆς, ἢ κενωτικῆς γίνεσθαι, καὶ τὰ παραπλήσια τοῖς
αὐτὰ μόνον ἔῳ δεῖ, ἔχ' ὅτι ἡδὺ ἢ ἐνδοξον ἐφάνη.
Δόξον ἔχεις; ἔχω. τί ἔν ἐχῶ; τῆτο γὰρ τὸ αὐτὸ
ποιουῶν, τί ἄλλο θέλεις;

10. Haſtenus, ut pars, vitâ ſuppetente, ſubſiſtiſti : in illud ipſum quod te produxit, moriturus aboleberis : aut potius facta mutatione aſſumeris ad mentem eam, quæ eſt reliquarum origo. Multa thuris grana eidem aræ im-poſita, unum altero prius igni corripitur, ſed nihil intereſt. Intra decimum diem, Deus videberis iis, qui te nunc beſtiam & ſimiam putant : ſi quidem ad præcepta & cultum philoſophiæ te convertas. Ne ſic vitam inſtituas, ut qui multa annorum millia victurus. Mors imminet ; dum vivis ergo & licet, bonus ut ſis cura.

11. Quantum otii lucratur, qui non videt quid proximus dicat, agat, aut cogitet, ſed tantum quid ipſe agat, curatque ut hoc juſtum ſit & fas. Aut qui, ſecundum Agathonem, Non circumſpicit nigros mores, ſed propoſitam lineam recto, non vago curſu tenet.

12. Qui famæ poſt mortem cupiditate ducitur, non cogitat quemlibet eorum, qui ipſius mentionem ſint facturi, mox ipſum etiam moriturum : deinde itidem eum qui huic ſuccedit, idque eo uſque, dum omnis memoria per attonitos inani fama, extinctoſque homines propagata aboleatur. Quinetiam ſinge immortales fore eos, qui tui recordentur, immortalémque tui futuram memoriam ; quid ergo id ad te ; ne dicam, mortuum ; quid vel vivo tibi laus proderit ? niſi ratione cujuſdam diſpenſationis : omitte enim nunc intempeſtivum de naturæ munere ſermonem, cum aliud nobis

10. Ενωπείης ὡς μέρεθ, ἐξαφανιδήσῃ τὰ γυνήζασι. μάλλον ὃ ἀναληφθήσῃ εἰς τὸ λόγον αὐτῶν ἢ ἀπερματικὸν χτὶ μεῖαβολίῳ. Πολλὰ λιβανωτῆ βολαία ὅπῃ τῷ αὐτῷ βωμῷ, τὸ μὲν, περκατέπεζεν, τὸ δ', ὑπερρον· διαφέρει δ' ἕδεν. Ἐντὺς δέχα ἡμερῶν, θεὸς αὐτοῖς δόξῃς, οἷς νῦν θειόιον κὺ πίθηκθ, εἰὰν ἀνακράμψῃς ὅπῃ τὰ δόγματα, κὺ τὸ σεβασμὸν τῆς λόγῃ. Μὴ ὡς μύεια μέλλων ἔτη ζῆν. τὸ γε-
ων ἐπήρτηται. ἕως ζῆς, ἕως ἕξῃςιν, ἀγαθὸς γμῦ.

11. Οὐλίῳ ἀχολίαν κερδαίνει ὁ μὴ βλέπων, τί ὁ πλοῦσιον εἶπεν, ἢ ἕπερξεν, ἢ διανοήθη· ἀλλὰ μόνον τί αὐτὸς ποιεῖ, ἵνα αὐτὸ τῷτο δίκαιον ἦ κὺ ὁ-
σιον. Ἡ χτὶ τῷ Ἀγαθῶνα, Μὴ μέλαν ἦθθ πε-
ελέπεωδς, ἀλλ' ὅπῃ τῷ γεαμψῆς βέχεν, ὁρθὸν, μὴ διερρίμμενον.

12. Ο ὡς τῷ ὑπερροφημίαν ἐπλοημύθθ ἔφαντά-
ζεται, ὅτι ἕκασθ τῷ μεμνημένων αὐτῶ, τάχιστα
κὺ αὐτὸς ἀποθανεῖται. Ἔτα πάλιν κὺ αὐτὸς ὁ σκεῖ-
νον διαδεξάμενθ, μέχει κὺ πᾶζα ἡ μνήμη ἀπσ-
εῖθ διαἐπλοημύων κὺ σεεννυμένων περτῶζα. Τ-
πόθε δ' ὅτι κὺ ἀθάνατοι μὲ οἱ μεμνησόμενοι, ἀθά-
νατθ δ' ἡ μνήμη, τί ἔν τῷτο περὶς σέ; κὺ ἕδεν
λέγω ὅτι περὶς τῷ τεθνηκότα, ἀλλὰ περὶς τῷ ζῶντα,

nobis hic propositum sit. Omne quod pulchrum est, ex seipso tale est, atque in se ipso absolvitur, nullamque sui partem habet laudem. Ideo id quod laudatur, eo ipso neque pejus fit, neque melius. Idque etiam de iis intelligi volo, quæ communiori sermone pulchra aut bona dicuntur, ut quæ ex materia fiunt, & artis opera. Id autem quod revera bonum est, non magis alia quadam re opus ad id, ut sit bonum, habet, quam lex, veritas, tranquillitas animi, verecundia: quid horum vel si laudetur bonum sit, vel vituperatione corrumpitur? Smaragdus enim verò nisi laudetur, de bonitate sua aliquid amittit? quid aurum, ebur, purpura, culcer, flosculus, arbuscula?

13. Si permanent animi, quomodo eos ab æthero capit aër? & quomodo terra (inquam ego) ab ævo usque humanorum corpora recipit? Quemadmodum enim hæc corpora quum aliquandiu in terra delituere, mutantur dissipataque spatium aliis cadaveribus præbent: sic animæ in aërem subvectæ, quum aliquandiu ibi perstiterunt, seu fusæ seu accensæ mutantur, & ad mentem omnium aliarum genitricem adjunguntur, eaque ratione aliis adventantibus locum cedunt. Hoc responderi potest, posito animas esse corporibus superstites. Neque verò tantum multitudo sepulcrorum eo modo corporum consideranda est: sed & eorum quæ quotidie comeduntur à nobis, & bestiis animalium, & sic absumpta magno numero in edentium corporibus quasi sepeliuntur;

τί ὁ ἐπαινῶ, πλὴν ἄρα δι' οἰκονομίαν τινὰ; πά-
ρες γὰρ οὐκ ἀκρίτως τὴν φυσικὴν δόσιν, ἀλλε τινὸς
ἐχομένης λόγῳ λοιπόν. Πάν τὸ καὶ ὁπωσὺν καλὸν
ἐξ ἑαυτῷ καλόν ὄζει, καὶ ἐφ' ἑαυτῷ καταλήγει, καὶ
ἔχον μέρῳ ἑαυτῷ ἔπαινε· ὅτε γὰρ χεῖρον ἢ
κρείττον γίνεται τὸ ἐπαινομένην. τὸτο φημι καὶ ὅτι
τῷ κοινότερον καλῶν λεγόμενων· οἷον ὅτι τῷ ὑλικῶν,
καὶ ὅτι τῷ τεχνικῶν κατασκευασμάτων. Τὸ δ' ὅτι
ὄντως καλόν, τινὸς χρείαν ἔχει· ἢ μᾶλλον ἢ νόμῳ·
ἢ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια· ἢ μᾶλλον ἢ εὐνοία, ἢ αἰδώς,
τί τέτων διὰ τὸ ἐπαινεῖσθαι καλόν ὄζει, ἢ φερό-
μενον φθίρεται· σμαρδύδιον γὰρ ἑαυτῷ χεῖρον γί-
νεται εἰ μὴ ἐπαινῆται; τί δ' χιμυρὸς, ἐλέφας, πορ-
φύρα, μαχαίριον, ἀνθύλλιον, δενδρύδιον;

13. Εἰ διαμύχων αἱ ψυχαί, πῶς αὐτὰς ἐξ αἰ-
δὸς χαρεῖ ὁ αἰὶς; πῶς δ' ἢ γῆ χαρεῖ τὰ τῷ ἄν το-
σόντε αἰῶνῳ διαπλομένων σώματα· ὥστε γὰρ ἐν-
θάδε, ἢ τέτων πρὸς τὴν τινα ἐπιδιαμορίῃ μετα-
βολὴ καὶ διάλυσις χώραν ἄλλοις νεκροῖς ποιεῖ· ὥτως
αἱ εἰς τὸ αἶρα μετεμύχων ψυχαί, ἐπὶ πρόπον συμ-
μείνασαι, μεταβάλλουσι, καὶ χέρονται, καὶ ἐξάπλου-
νται, εἰς τὸ τῷ ὅλων σπερματικὸν λόγον ἀναλαμβά-
νεται. καὶ τέτων τὸ πρόπον χάραν τὴν πρῶτον κλη-
μέναις παρέχουσι. τὸτο δ' ἄν τις ἀποκρινάιτο ἐφ'
ὡς θεοὶ τὰς ψυχὰς διαμύχων· χρητὴ δ' μὴ μόνον
ἐνθυμεῖσθαι

sepeliuntur; at nihilominus suppeditat spacium aliis, propter eorum in sanguinem, aërem, caloremque mutationem.

14. Quæ super hoc, quod se nunc offert, certa veritatis explorandæ ratio? Si in materiam divides & causam. Non est vagandum, sed in omni appetitu, justitiæ ratio habenda: omni-que in cogitatione, certitudinis.

15. Quicquid, ô Munde, tibi convenit, id omne mihi convenit, nihilque mihi vel immaturum est, vel tardum, quod tibi sit tempestivum: omne id fructum meum puto, quod tuæ ferunt horæ. Ex te sunt, & in una te omnia, ac in te unam omnia redeunt, ô Natura rerum. Quidam dixit, ô chara Cecropis civitas! Ego autem de te cur non dicam, ô chara Dei civitas!

16. Pauca age, inquit, si tibi tranquillitas animi curæ est. Nihil est melius, quam ea tantum quæ necesse est, & quæ ratio animalis ad civilem societatem nati, requirit, agere, & eo modo agere, quem eadem illa ratio præscribit. Id enim non modò rectè agendo, sed & paucè agendo animi tranquillitatem parit. Nam ex his, quæ plurima & agimus & loquimur, si quis ea quæ non sunt necessaria tollat, is & majori otio uteretur, & pauciores animi perturbationes experiretur. Itaque singulis in rebus quas aggredimur, tacitum hoc sibi quemque suggerere expedit, An non & hoc ex iis, quæ minimè necessaria? At non modò actiones, sed & cogitationes inutiles sunt vitandæ: ita enim fiet,

ἐνθυμῶν τὸ πλῆθος τῶν διαπορευόντων ἐπὶ σωμα-
των, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἐκείνης ἡμέρας ἐδιαπορεύον ζῶν,
ὅφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων ζῶν. ὅπως γὰρ αἰσθύνεται κα-
ταναλίσκεται, καὶ ἐπὶ πᾶσι θάπτεται ἐν τοῖς τῶν
τριφυκίων σώμασι, καὶ ὅμως δέχεται ἡ χώρα αὕτη
διὰ τὰς ἐξαιματώσεις, διὰ τὰς ἐκ τῶν ἀερώδων, ἢ
πυρῶδων ἀλλοιώσεις.

14. Τίς ἐπὶ τούτοις ἡ ἰσχυρία τῆς ἀληθείας; διαίρεσις
εἰς τὸ ὑλικόν, καὶ εἰς τὸ ἀτιμῶδες. Μὴ ἀπορρήμβε-
σαι, ἀλλ' ἐπὶ πάσης ὁρμῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι
καὶ ἐπὶ πάσης φαντασίας αἰσθάνειν τὸ κατὰ ἀληθινόν.

15. Πάν μοι συναρμόζει, ὅ σοι διάρρηκτόν ἐστι
κόσμος. ὅταν μοι πρῶτον, ἐπεὶ ὁ φίλος, τὸ σοὶ εὐ-
χαριστῶ. πᾶν μοι καρπὸς, ὃ φέρουσιν αἱ σοὶ ὄρεαι. ὃ
φύσις, ἐκ σοῦ πάντα, ἐν σοὶ πάντα, εἰς σὲ πάντα. Ἐ-
κείνη γὰρ μὴ φησὶ, πόλις φίλη Κέντροπ, σὺ δ' ἐκ ἐκείνης
πόλις φίλη Διός;

16. Ολίγα πρῆστέ φησιν εἰ μέλλεις ἐνθυμήσθαι μη-
δὲν ἄμεινον τῆς ἀναγκῆς πρῶτον, καὶ ὅσα ὁ τῶν φύσεως
πολυτικῶς ζῆτα λόγος αἰρεῖ, καὶ ὡς αἰρεῖ. τούτο γὰρ ἐ μόνον
τῶν ὑπο τῆς καλῆς πρῶτον ἐνθυμίαν φέρει, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἀπὸ τῆς οὐλίας πρῶτον, τὰ πλεῖστα γὰρ ὡς λέγειν καὶ
πρῶτον, ἐκ ἀναγκῆς οὐλίας, ἐάν τις φείλη, ἐν-
χολωτέρως καὶ ἀταρακτύτερος ἔσται. ὅταν δ' εἶ, καὶ
πᾶρ' ἕκαστα αὐτὸν ἐσθμιμνήσκων, μή τι τούτο ἐ τῶν
ἀναγκῶν.

fiet, ut ne actiones quidem ſupervacaneæ conſequantur.

17. Ecce periculum, ut tibi boni viri vita quadret: ejus inquam, qui fato ſibi deſtinata æquo ſere animo, & in juſtis ſuis actibus, placidoque mentis ſtatu, ut ad ſummam ſollicitatem ſufficientibus, libens æquieſcit. Vidisti illa; hæc quoque intueri. Non perturba te ipſum, ſed ſimplex eſto. Peccat aliquis? ſibi ipſi peccat. Tibi aliquid accidit? Euge: non aliud tibi accidit, quàm quod ab initio ex univerſa rerum mundi congerie peculiari fato tibi copulatum & connexum eſt. Ad ſummam, Brevis eſt vita: curandum, ut præſens tempus læteris rectam rationem & juſtitiam ſequutus: ac in remiſſionibus animi ſobrius ſis.

18. Aut compoſitus eſt certo ordine mundus, aut confuſio quædam rerum temerè mixtarum, mundus tamen. An quum in te ipſo ordo locum habeas, univerſum nullo ordine conſtare dicemus, præſertim omnibus in eo rebus ita digeſtis, diffuſis, atque inter ſe mutuâ naturæ convenientiâ devinctis?

19. Mores nigri, mores effœminati, duri, feri, pecorum aut infantium ſimiles, ſtolidi, fucati, ſcurriles, cauponarii, tyrannici. [Quid tum?] Si peregrinus in mundo, qui quæ in mundo ſunt, non cognoscit: haud minus peregrinus erit, qui ea quæ ſunt, non cognoscit. Fugitivus ille, qui civilem rationem fugit: cæcus, qui intelligentiæ oculos clauſos habet: pauper, qui alio indiget, neque in ſe habet
omnia,

omnia, quæ ad veram vitam necessaria sunt. Abscessus sive ulcus mundi est, qui se à communis naturæ ratione sejungit, indignè ferendo ea quæ eveniunt: Eadem enim quæ te natura, hoc quoque quicquid est produxit. Fragmentum civitatis, qui suam animam à communi & unica omnium ratione præditorum mente rescindit.

20. Alius sine toga philosophatur, alius absque libro. Alius, Seminudus, inquit, ego sum, & esurio: nec tamen à rectâ ratione desisco. Ego verò disciplinæ cibo careo; persevero tamen. Tu quoque artem quam didicisti, dilige, in eaque acquiesce. Reliquam verò vitæ partem ita exige, ut qui ex animo diis omnia tua commiseris; neque ullius te hominis vel servum vel tyrannum constituas.

21. Considera (verbi gratia) quæ Vespasiani tempora fuerint: invenies homines tum quoque non aliter ac nunc fit, nuptias contraxisse, liberos aluisse, ægrotasse, diem suum obiisse, belligerasse, festos dies egisse, negotiatos fuisse, agriculturam exercuisse, adulatos fuisse, præfractos se gessisse, suspicionibus indylisse, infidias fecisse, quosdam votis mortem vocasse, alios quiritatos de præsentē rerum statu, amasse, thesauros collegisse, consulatus & regna expetiisse. Nōne eorum omnium vita jam abolita est? Rursus ad ætatem Trajani descende: invenies hīc quoque eadem omnia. Iamque & illud ævum desuit. Percurre pariter & alias temporum & integra-
rum

ἐτέρῃ, καὶ μὴ πάντα ἔχων παρ' ἑαυτῷ τὰ εἰς τὴν βίον
χρήσιμα. Ἀπόστημα κόσμος ὁ ἀριστάμωρος, καὶ χα-
εῖζων ἑαυτὸν τῇ κοινῇ φύσει λόγῳ, διὰ τῆς δυσ-
αρεστῆς πῶς συμβαίνει. ἐκείνη γὰρ φέρει τῷτα,
ἢ καὶ σε ἠνέκιν· Ἀπόχισμα πόλεως ὁ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ
τῇ τῶν λογικῶν ἀποχίζων, μιᾶς ἔσης.

20. Ο ἄνθρωπος χιλιῶν φιλοσοφῶν, ὁ τῇ χαεῖς
βιβλίῳ. ἄλλῳ ἔτις ἡμίγυμνος, ἄρτις ἐκ ἔχων
φοιτῶν, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ. εἰδὼς τὴν ὕψους τὰς ἐκ μα-
θημάτων ἐκ ἔχων, καὶ ἐμμένω. Τὸ τεχνίον δ' ἐμα-
θὲς ἐφ' ἑλθόν, τέτρωπερ σπαναπᾶν. τὸ τῇ ὑπόλοιπον τῇ βίᾳ
διέδεχθε, ὡς δεοῖς μὴ ὁπλίσσεσθαι τὰ σεαυτῷ πάντα
ἐξ ὅλης τῇ ψυχῇ· ἀνθρώπων δ' μηδενὸς μήτε τύ-
ραννον, μέτε δ' ἑλόν ἑαυτὸν καθιστάς.

21. Επινόησον λόγῳ χάριν τὴν ὅτι Οὐεσπασιανῇ
καρῆς· ὅψι ταῦτα πάντα· γαμουῦντας, παιδοῦς-
φύλας, νοσοῦντας, ἀποθήσκοντας, πολεμῶντας, ἐ-
ορτάζοντας, ἐμποροποιῶντας, γεωργοῦντας, κολα-
κεῦντας, ἀνθαδιζομένους, ὑποπτεύοντας, ἐπιβι-
λεύοντας, ἀποθανεῖν τινὰς εὐχομένους, γογγύζοντας
ὅτι τοῖς παρ' ἑσὶν, ἐργῶντας, δημοσιάζοντας, ὑπα-
τείας, βασιλείας ἐπιθυμῶντας. ἔκουσ' ἐκείνῳ μὴ ὁ
τότων βίῳ, ἐκ ἔτι ἐδάμῃ. Πάλιν ὅτι τὴν καρῆς
τὴν Τραϊανῇ μετὰ βῆθι· πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα.
τίθηται καὶ ἐκείνῳ ὁ βίῳ. Ὅμοιος καὶ τὰς ἄλλας ἐπι-

rum nationum epochas [seu, titulos ;] & cogita quàm multi, cùm intentissimâ curâ & sollicitudine diu laborassent, paulò post expirarunt, & in elementa resoluti sunt. Præsertim verò hi memoria recolendi sunt, quos ipse cognovisti vana affectantes, eùm id agere, ad quod natura erant facti, eisque inhzere, & eo contenti esse cessarent. Id quoque opus est meminisse, in unaquaque actione tantum versandum, quantum dignitas ejus & debita proportionis observatio permittunt : ita fiet, ut non diutius quàm par sit rebus exiguis immoratus, nullum fastidium contrahas.

22. Vsitata quondam vocabula, nunc pura puta glossemata sunt : ita & eorum qui fuerint olim celeberrimi nomina, nunc quodammodo sunt glossæ ; ut Camillus, Cæso, Volesus, Leponnatus ; tum paulò post, Scipio, Cato ; inde Augustus, Adrianus, Antoninus : omnia enim hæc evanida sunt, & mox in fabulam abeunt : imò & oblivione penitus obruntur. Atque hoc dico de iis, qui ad miraculum usque elarierant : reliqui enim simul atque animam efflarunt, obscuri, & ignoti facti sunt. Quamquam quid est omnino, cujus sit memoria sempiterna ? Omnia sunt inania. Quid est igitur, in quod sit studio incumbendum ? Vnicum hoc, ut cogitationes sint justæ, actiones sociabiles, ratio te nunquam fallat, itaque sis animo affectus, ut quæcunque accidunt, ea tanquam necessaria, nota, ut à tali principio & fonte promanantia, approbes. Vtrò te fato præbe, paterèque

χαράς χρόνων καὶ ὅλων ἐθνῶν ἐπιθεώρη, καὶ βλέπε
πᾶσι καὶ ἐπαρτήσεαι μισρὸν ἔπαιον, καὶ ἀνελευθήσῃ
εἰς τὰ τευχῆα. Βαλίσσαι δὲ ἀνταποκρίσιν ἐκείνου εἰς
αὐτὸς εἶπας κενὰ ἀποκρίνεται, ἀρνήσας ποιῆν τὸ καὶ
ἰδίαν καὶ ἀσκαδῶν, καὶ τότε ἀπειεῖ ἔχειν, καὶ τε-
ταρ ἀρνήσεται. Αναγκάσει δὲ αὖτε τὸ μνηστῆρα, ὅτι
καὶ ἡ ὁπτεροφῇ καὶ ἐκείνῳ ἀρνήσεται, ἰδίαν ἀρνήσεται
ἔχει καὶ συμμαχίαν. ἔτι δὲ ἐκ ἀποδυσπείθεος, εἰδὼν
μὴ ἐπὶ πλέον ἢ ἀρνήσεται πάλιν τὰ ἐλάσσονα καὶ ἀ-
γίαν.

22. Αἱ πάλαι σωθήσιν λέξεις, γλωσσῶν μαλακῶν.
ἔτι δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πάλαι πολυὺν μνήτων, νῦν
πρόπον τιτὲ γλωσσῶν μαλακῶν εἶναι. Κάμυλλος, Καί-
σων, Οὐδέλως, Αἰσινάτος· κατ' ἐλίσιν δὲ καὶ Σκι-
πίων, καὶ Κάτων· ἔτι καὶ Αὐλῆς· ἔτι καὶ Αἰδρι-
ανός, καὶ Αἰλιανός· ἐξίτηλα δὲ πάντα, καὶ μυ-
θώδη ταχὺ γινώσκαι. ταχὺ δὲ καὶ παλιωδὲς λήθη
κατέχουσιν. καὶ ταῦτα λέγω ὅτι τῶν θαυμαστῶν πρὸς
λαμπρότων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῶν ἐκπνεῦσι, αἰ-
σῶσι, ἀπύσοι. Τί δὲ καὶ εἶναι ὅλως τὸ ἀείμνησεν; ὅλον
κενόν. Τί οὖν εἶναι πάλιν δὲ ἀπὸ πάλιν εἰσφέρειται; ἐν
πῶτο, διάδοχα διατάλα, καὶ ἀρνήσεται κοινωνικῶς, καὶ
λέγει οἱ μὴ πόλε διαφεύγεται, καὶ δίδωσιν ἀ-
ποκαταστήναι πᾶν τὸ συμβαῖνον εἰς ἀναγκαῖον, ὡς
ἡ πείρα, ὡς ἀπὸ ἀρχῆς τῆς αὐτῆς καὶ πηγῆς ῥέει.

pateréque id te iis quæ ei visum fuerit rebus destinare: omnia in diem sunt, cum id quod recordatur alicujus, tum id, cujus sit mentio. Nunquam non considera, quæ sunt omnia per mutationes fieri, neque universi naturæ quicquam esse usitatus, quam res mutare, & innovare. Omnia enim quæcunque nunc sunt, quasi semina sunt eorum, quæ post ex illis consecutura sunt: est autem nimium rudis hominis existimare ea tantum semina esse, quæ in terram aut matricem deiciuntur.

23. Iam morieris, neque adhuc es simplex, perturbationum vacuus, nihil suspicans extrinsecus tibi posse damni afferri, omnibus benignus, prudentiam in eo tantum ut justè agas positam censens.

24. Intuere aliorum principem partem, ac quænam fugiant, quæ sequantur illi, qui vulgò prudentes habentur. Tuum quidem malum non est in alterius animo positum, neque in corruptione ulla aut mutatione cœli. Vbi ergo ? in opinione de malis tuæ. Nihil igitur malum esse judica, & omnia bene habebunt. Quod si corpus, quod animo tuo est proximum, secetur, uratur, suppuretur, putrescat; tamen ea pars, quæ judicare de his debet, quieta sit: hoc est, existimet nihil esse neque bonum, neque malum, quod ex æquo potest bono atque malo accidere: nam quod ei qui secundum & ei qui contra naturam vivit, ex æquo

Ἐκὼν σεαυτὸν τῇ κλωθαὶ συνεπιδίδου, παρέ-
χων συνῆσαι, οἷς τισὶ ποιεῖ παράμασι βέλεια·
πάν ἡμέτερον, καὶ τὸ μνημονεύον, καὶ τὸ μνημονό-
μαλον. Θεώρει δίλωκεως, πάντα καὶ μεταβολὴν
γενέσθαι· καὶ ἐθίζε ἐννοεῖν, ὅτι ἐδὲν αὐ-
τως φιλεῖ ἢ ἥδ' ἔλων φύσις, ὡς τὸ, τὰ ὄντα μετα-
βάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ ὅσον τινὰ
πάντ' ὃν ἔξ' αὐτῆ ἰσομάκῃ. σὺ δ' μόνον σπέρματος
φανιάζει τὰ εἰς γινῶ, ἢ μήσαν καὶ αἰσθητόματα·
τὐτο δ' λίαν ιδιωματικόν.

23. Ἡδὴ τεθνήξῃ, καὶ ἔπω ἔτε ἀπαλῆς, ἔτε ἀτά-
ραχθ, ἔτε ἀνύποπθ ἔβλαβῆναι αὐ ἐξωθεν,
ἔτε ἰλαεὶ πρὸς πάντας· ἔτε τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ
δικαιοπραγεῖν τιθέμεθ.

24. Τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν διάγλεπς, καὶ τὰς φρο-
νίμας, οἷα μ' φεύσῃ, οἷα δ' διαύκῃ. Ἐν ἀλλα-
γῇ ἡγεμονικῷ κακὸν σὺν ἑχ' ὑφίσταται, ἐδὲ μ' ἐν
τινὶ ὑπὸ καὶ ἑτερογνώσθ πεινέχονθ. πᾶ ἔν; ὅτε
τὸ πᾶ κακῶν ὑπολαμβάνον σοὶ ἔστι. τὐτὸ ἔν μὴ
ὑπολαμβανέτω, καὶ πάντα εὖ ἔχει. καὶ τὸ ἐγγυ-
τάτω αὐτῷ τὸ σωματικὸν τέμνηται, καίηται, δια-
πύσκηται, σήπηται· ὅμως τὸ ὑπολαμβάνον πᾶ
τέτων μείον, ἡσυχάζετω· ταιῶτόν ἔστι· κενέτω
μήτε κακόν τι εἶ, μήτε αἰσθάν, ὃ ἐπίσης διωάται
κακῷ ἀνδρὶ καὶ αἰσθῶ συμβαίνειν. ὃ γὰρ καὶ πᾶ καὶ
φύσις

æquo accidit, id neque secundum, neque contra naturam est.

25. Assiduè tecum cogita, mundum esse animal quoddam unum, uno corpore & unâ animâ præditum, quomodo omnia in unicum sensum, qui mundi sensus est, singula permeando cedant; omnia ab eo, unico appetitu movente, agantur, ac omnes res omnium rerum causæ aliqua ex parte sint, tum quis earum inter se contextus & quædam quasi conglomerationis.

26. Animula es, quæ cadaver gestat: ut Epictetus dicebat.

27. His qui in mutatione sunt, nihil est malum: ut neque bonum quicquam his qui in mutatione existunt.

28. Ævum, fluctus quidam est rapidus earum quæ fiunt rerum: simul enim unumquodque & apparet & præterit, & aliud subsequitur, mox item aliud succedet. Omne quod nobis accidit, ita consuetum est, & notum, ut rosa vere, fructus æstate. Eadem est ratio morbi, mortis, calumniæ, insidiarum, omniumque eorum, quæ stultis vel gaudium, vel tristitiam afferunt. Quæcunque necessario continuationis ordine subsequuntur, ea præcedentibus accommodata naturâ, congruæque succedunt. Non enim quasi numerus, certus quidem, sed independens, à solâ necessitate manans: verum rationi consentanea continuatio; [quæ fiat in mundo, scilicet] ac quemadmodum certo ordine quæ subsistunt omnia, sunt coaptata;

οὐκ ἔστιν ἀπορία ἀμφιδόξῃ, ὅτε τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔστιν, ὅτε οὐκ ἔστιν.

25. ὡς ἂν ζῶν τὸν κόσμον, μὴ ἐπὶ τῷ κόσμῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κόσμῳ, οὐκ ἔστιν ἀπορία ἀμφιδόξῃ, ὅτε τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔστιν, ὅτε οὐκ ἔστιν.

26. Τυχόντων ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὡς ἐπὶ τῷ κόσμῳ.

27. Οὐκ ἔστιν ἀπορία ἀμφιδόξῃ, ὅτε τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔστιν, ὅτε οὐκ ἔστιν.

28. Παλαμὸς τις ἐκ τῶν γινωσκόντων καὶ τῶν μαθητῶν. ἅμα τε γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ παρ' ἑτέρων, καὶ ἄλλο παρ' ἑτέρων, τὸ δὲ ἐκ τῶν μαθητῶν. Πᾶν τὸ συμβαῖνον ἔστω σύμφωνον καὶ γνώσιμον, ὡς τὸ πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὁ πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ. τὸ πᾶν γὰρ καὶ νόσος, καὶ ἀσθένεια, καὶ βλασφημία, καὶ ὁπλοὺς, καὶ ὅσα τὰς μαρτὶς εὐφραίνει ἡ λύπη. Τὰ ἐξ ἑαυτοῦ τοῖς μαρτῶν οὐκ ἔστιν ἀπορία ἀμφιδόξῃ, ὅτε τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔστιν, ὅτε οὐκ ἔστιν.

aptata; ita quæ fiunt, non ſucceſſionem nudam, ſed mirabilem etiam quandam inter ſe conjunctionem & neceſſitudinem oſtendant.

29. Dictum Heracliti ſemper eſt memoria tenendum : Terræ mortem ſcilicet eſſe aquam, aquæ aërem, aëris ignem, idque viciffim. Ejus quoque exemplum recolendum, qui neſciebat quorſum iter duceret. Et quod cum ratione quæ univerſum adminiſtrat, continenter converſantes, tamen ab ea discrepant : iſtaque in quæ quotidie incidunt, ea nova iſſis & peregrina videntur. Sed & illud ; non tanquam ſi dormiremus, agendum nobis eſſe, vel loquendum : in ſomnis enim certè videmur nobis agere aut dicere. Neque imitandi ſunt nobis pueri, qui à parentibus ſuis hoc eſt, nudè, ſicut accepimus.

30. Quemadmodum ſi quis tibi Deorum diceret, moriendum tibi aut cras, aut ad diem tertium : non jam magnopere tertium diem craſtino præferres, niſi animi eſſes omnino abjectiſſimi : quantum enim eſt intervallum ? Eodem modo judica non in magno eſſe ponendum discrimine, poſt milléne annos, an verò cras decedas. Crebrò reputa, quàm multi medici ſint mortui, qui ſæpenumero ægrotos inſpicientes ſupercilia contraxerint : quot Mathematici, qui aliis exitum è vita prædicando ſe jactaverint : quot philoſophi, poſtquam de morte & immortalitate tam multa compoſuiſſent : quot re bellica laudati, qui multos occiderant : quot tyranni, qui magna cum inſolentia

καὶ ὥσπερ συνίσταται σωτηροσμένους τὰ ὄντα· ἔτι
τὰ γινόμενα καὶ διαδοχικῶς φιλῶν, ἀλλὰ θαυμα-
στὴν τινὰ οἰκειότητά ἐμφαίνει.

29. Αἰεὶ τῷ Ἡρακλείδῳ μεμνηθεὶς· ὅτι γῆς θά-
νατος, ὕδωρ· ἡλίου· καὶ ὕδατος θάνατος,
αἴρα· ἡλίου· καὶ αἴρος, πῦρ· καὶ ἕσπετος. Μεμ-
νηθεὶς ὅτι καὶ ὁ πλανηταζόμενος ἢ ἡ ὁδὸς αἴρει. καὶ ὅτι
ὁ μάλιστα δεινωκὼς ὁμιλεῖσι λόγῳ· τὰ δὲ ὅλα διοι-
κῶντι· τέτταρ' διαφέρουσι. καὶ οἷς καθ' ἡμέραν
ἐπισκεῖται, πάντα αὐτοῖς ξένα φαίνονται. Καὶ ὅτι ὁ
θεὸς ὥσπερ καθεύδοντες ποιεῖν καὶ λείπειν. καὶ γὰρ τότε
δοκῶμεν ποιεῖν καὶ λείπειν. Καὶ ὅτι καὶ θεὸς παῖδας
τοκίων ὧν τέτταρ' ἐστὶ χεῖρ φιλὸν καθότι παρρησι-
άζομεν.

30. Ὡς περ εἰ τίς σοι θεῶν ἔπεν, ὅτι αὖτις τεθ-
νήσκει, ἢ πάρος εἰς τρίτῳ, ἐκ ἑτ' ἀνπαρῆμίαι
ἔπειτα, τὸ εἰς τρίτῳ μᾶλλον, ἢ αὖτις, εἴτε μὴ
ἔχοντος ἀγνοῆσαι· πόσον γὰρ ὅτι τὸ μέλας; ἔτι
καὶ τὸ εἰς πολλοῖν ἔτι μᾶλλον, ἢ αὖτις, μηδὲν
μέλα εἶναι νόμιζε. Εἰποῖν συνεχῶς πόσοι μὴ ἰατρῶν
ἀπολεθῆναι, πόλλαις τὰς ὁδοὺς ὑπὲρ τῶν ἀρρώ-
στων συναρπάσαντες. πόσοι καὶ μαθηματικοὶ, ἄλλων θα-
λάσσης ὡς τι μέλα περιπρόντες· πόσοι καὶ φιλόσοφοι περὶ
θανάτου καὶ ἀθανασίας μυθία διαλινάμενοι. πόσοι καὶ
δοῖς ὡς πόλλαις ἀπεκτείναντες. πόσοι καὶ τύραννοι
ἐξουσία

lencia tanquam immortales potestate sua ut
erant : quos urbes integre mortui (ut ita di-
cam) sunt, Helice, Pompeii, Herculanus, &
alia innumera. Percurre etiam quos tu ipse
notos habuisti, qui alius super alium, cum fu-
rus aliorum curassent, non de ipsi ab aliis e-
lasi sunt. Atqui hec omnia brevi tempore. In-
eo enim precipui sapientiae nervi, humana o-
mnia semper ob oculos habere, ut quæ spatio
brevissima; pretio, vilissima. Ut [ex. c. Ho-
ma; quid?] Quod hieri vili mucus; cras au-
tem vel conditura meræ, vel cinis erit. Mo-
mentaneum itaque hoc tempus quod à natura
constitutum, considerandum est, æquoq; animo
ē vitæ abeundum: perinde ac si oliva maturitate
consecuta decidat; ac terram laudet, quæ ipsam
tulit; arbori verò gratias agat, quæ genuit.

31. Similis esse debes promontorii, ad quod
assiduò fluctus affiduntur: ipsum autem stat
innocuum, fluctus autem circa se æstuantem
componit ac compefcit. Dicit aliquis: infeli-
cem me, cui hoc acciderit! quinimò, felicem
me, qui hunc casum sine dolore perferam, &
nec præsentibus frangar, nec futura extime-
scam! Nam unicuique tale quid potuit accide-
re: ac non cuiusvis erat, sine dolore eum ca-
sum excipere. Cur igitur illud potiùs infortu-
nio, quàm hoc felicitati adscribis? aut cur id
infelicitatem hominis appellas, in quo nihil
mali passa est hominis natura? An verò dam-
num tibi humanæ naturæ videri potest id,
quod non est contra propositum naturæ ejus?

Quod

Quod ergo naturæ propositum esse didicisti ? Num casus iste efficere poterit, quo minus sis justus, magnanimus, temperans, prudens, circumspectus, tutus ab errore, verecundus, liber ? aut adimere omnino quicquam eorum, quæ hominis naturæ sunt propria ? Proinde quoties inciderit quicquam, quod ad dolorem te provocet, recordare hujus præcepti, Non illud quod accidit infortunium verè esse ; sed quod fortiter illud feras, id foelicitati tribuendum esse.

32. Est quidem plebeium, præsens tamen ad contemnendam mortem auxilium, memoria repetere eos, qui vitam in longissimum protraxere tempus. Quid enim hi amplius consecuti sunt, quàm ii, qui immatura morte sunt abrepti ? Vtique ipsi etiam tandem aliquando defuncti jacent, Cadicianus, Fabius, Julianus, Lepidus, aliique eorum similes, qui cum multos extulissent, ipsi deinde elati sunt. Omnino perexiguum est totum quantum est vitæ spatium : id verò per quot labores, inter quos, & quali in corpusculo exigendum ? Ne igitur vitam ut rem quæ sit alicujus momenti tibi propone. Intuere ejus quod retro est ævi, vastitatem, & ejus quod restat, immensitatem : in tanto tempore quid præstat is qui plures ætates, ei qui vixit tri-duum ?

33. Semper breviorẽ viam ingredi : brevissima autem est ea, quam natura præscripsit.

σεως ἑστὲ ἐστὶ ; Τί ἔσθ' τὸ βέλτερον κεραιθικῶς ; μήτ'
 οὐκ τὸ συμβέβηκός τῷ το καλῷ (σε δίδωμιον ἐπὶ) ; μετὰ
 λυφυχον ; ἀφ' αὐτοῦ ; ἑμφορὰ ; ἀφ' ἐπὶ πῶλον ; ἀφ' ἀ-
 φάδων ; ἀφ' ἀφ' ἑμφορὰ ; ἐλδ' ἑμφορὰ ; τ' ἀλλὰ ἀσυμπα-
 ρόντων ἢ φύσις ἢ τ' ἀνθρώπου ἀπέχει τὰ ἴδια ; Μέν-
 νησον λοιπὸν ἐπὶ πάντος τῷ εἰς λύπῃν σε παραστὰς
 μένεις, τῷ τῷ ῥηθῆς τῷ δόγματι. ἔχ' ὅτι τῷ τῷ ἀτύ-
 χημα, ἀλλὰ τὸ φέρειν αὐτὸ ἡμιαίως, ἀτύ-
 χημα.

32. Ἰδιωτικὸν μὲν, ὅμως δ' ἀνυλικὸν βοήθημα πρὸς
 θανάτου κατὰφρονῆσιν, ἢ ἀναπόλησις τῇ γλίχρως
 ἐνδιατριφάντων τῷ ζῆν. τί οὐκ αὐτοῖς πλείον, ἢ
 τοῖς ἀφ' αὐτοῖς ; πάντως πῦ ποιεῖ κείναι, Καδικιανὸς,
 Φάδισθ, Ἰουλιανὸς, Λέπιδος, ἢ ἑίτις τοῖς τῷ
 οἱ πολλὰς ἐξελύεισαν, εἴτα ἐξελύχθη. Ολον
 μικρόν ἐστι τὸ διάστημα, καὶ τῷ τῷ δ' ὅσον, καὶ μὴ
 οἶον ἐξ ἀνελύμενον, καὶ ἐν οἷσιν σωματίων· μὴ οὐκ ὡς
 πρῶτον. βλέπει γὰρ ὅπισθεν τὸ ἀχάνος τῷ αἰῶνι,
 καὶ τὸ πρῶτον ἄλλο ἀφ' ἑνός. ἐν δὴ τῷ τῷ, τί διαφέρει
 ὁ ῥῆμας τῷ τῷ ἐξελύειν ;

33. Ἐπὶ τῷ σῴτομον αἰετῆρι· σῴτομον δ' ἢ

cripsit. Itaque in omni & sermone & actione
id sectare, quod est rectissimum. Hoc propo-
situm laboribus, conflictatione, simulandi
denique & callidè se gerendi sollicitudine o-
mni liberat,

M. A. N.

Μάρκος Αντωνίνος Βιβλίον Δ. 99

ἡ κτί φύσιν ὥς ἐστι τὸ ὑπάρχον πᾶσι λέγειν καὶ πράττειν. ἀπαλλάσσει γὰρ ἡ τοιαύτη πρῆξις, κόπων, καὶ στενότητας, καὶ πάσης οἰκονομίας καὶ κερφαίας.

Κ 2

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER QUINTUS.

1. Mancum gravatim à somno
surgis, in promptu tibi sit
cogitare, te ad humanum
opus faciendum surgere. I-
taque ergo (dices) gravatè
accedo ad agenda ea, quo-
rum causa natus sum, ac
propter quæ in hunc veni mundum ? scilicet
in hoc factus sum, ut decumbens in lecto me-
ipsum calefaciam ? Atqui hoc jucundius est.
Ergone ad voluptatem natus es, non ad agen-
dum & operandum ? non vides plantulas, pas-
serculos, formicas, araneas, apes, singula hæc
suo intenta officio proprii mundi cursum of-
ficiūque consummare ? tu verò ea quæ sunt
hominis obire recusas, neque ad id properas,
quod naturæ tuæ convenit ? At verò quiete o-
pus est. Sanè : sed & huic modum statuit na-
tura, perinde, ut edendi, bibendique : atqui
tu ultra modum & id quod satis est, procedis :
in

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αὐτοκράτορος, τῷ εἰς αὐτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε.

1. ΠΡΟΤΟ ὅταν δυσόκνητος ἐξέλ-
 ρη, πρὸχίρην ἔσθ, ὅτι ὅπῃ ἀνθρώ-
 πῳ ἔρπον ἐλείρημαι. ἔτι οὐδὲ δυ-
 σκολαίνω εἰ πορεύομαι ὅπῃ τὸ
 ποιῆν, ὅν ἵππων γέγονε, καὶ ὅν
 χάειν προῆγμαι εἰς τὸν κόσμον; Ἡ ὅπῃ τὴν καίσο-
 κεύασμαι, ἵνα καλακείμῃ τοῖς γεωματίοις ἐμαυ-
 τὸν θάλασσαν; Ἀλλὰ τὴν ἥδιον. ὡς τὸ ἥδιον ἐν
 γέγονας; ὅπως ἢ ὡς ποιεῖν, ἢ ὡς ἐκρίσαν; ἢ
 βλέπεις τὰ φυτάεια, τὰ γεωμάεια, τὰς μύρμηκας,
 τὰς ἀράχνας, τὰς μελίσσας, καὶ αὐτὰς συσκο-
 μύτας κόσμον· οὐ καὶ θέλει τὰ ἀνθρώπων ποιεῖν;
 καὶ πρὸς ὅπῃ τὸ καὶ τὸ σιὸν φύσιν; Ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀνα-
 παύειν. δεῖ. ἔδωκε καὶ τὴν μέτραν ἡ φύσις. ἔδωκε
 μὲν τοῖς καὶ τὸ ἐδίειν, καὶ πίνειν· καὶ ὅμως αὐτὸν, ὡς
 τὴν μέτραν, ὡς τὰ ἀρκουῶτα φραχάειν. ἐν τῷ
 πρὸς ἔσει ἢ ἐκ ἑνὶ· ἀλλ' ἐν τῷ φθ. θυμῷ. ἢ γὰρ

in rebus verò agendis intra modum subsistis. Fit hoc eò, quia teipsum non diligis : alioquin enim & naturam tuam, ejusque voluntatem diligeres. Etenim alii qui suas artes amant, operibus suis ita toti intabescunt, ut neque balneorum, neque cibi curam habeant. Tu naturam tuam non tanti facis, quanti aut tornator, aut histrio suam artem; quanti avarus argentum, & inanis gloriæ cupidus gloriolam. Hi enim quarum rerum studio tenentur, dum eas res augere & amplificare possint, cibum & somnum postponunt. At tibi actiones ad societatem spectantes humanam viliores videntur, minorique opera dignæ.

2. Quàm facile est omnem cogitationem quæ animo aut perturbationem afferat, aut non conveniat, rejicere, & delere, statimque esse in summa animi tranquillitate? Omnem sermonem & actionem quæ sit secundum naturam, dignam te judica: neque te avertat ab iis reprehensio aut sermones aliorum ea confuentes: sed si quid factu dictive pulchrum est, id te ne indignum putes. Alii enim propriam rationem, proprios appetitus sequuntur: ad quos tibi non est respiciendum, sed recta via eò pergendum, quò & tua, & communis omnium ducit natura: utriusque autem una eademque est via. Per ea quæ sunt secundum naturam progredior, donec cadens cessò simul & expiro. Tum verò & istud quicquid est quod expirabo, illi aspiraturus aëri, à quo spiritum quotidie haurio: & in illam casurus terram,

φιλεῖς σεαυτὸν· ἐπαί τω καὶ ἡ φύσις ἀνσε, καὶ τὸ
βέλημα ταύτης ἐφίλει. ἄλλοι τε τὰς τέχνας ἐ-
αυτῶν φιλουῦντες, συγκαταλέγουσιν τοῖς κατ' αὐτὰς
ἔργοις, ἄλκτοι καὶ ἄσιτοι. σὺ τὴν φύσιν τὴν σεαυτῆ
ἐλαστον τιμᾷς, ἢ ὁ τορνάτης ἢ τορνάλικῶ·
ἢ ὁ ορχηστὴς τὴν ορχησικὴν· ἢ ὁ φιλάργυρος
τὸ ἀργύριον· ἢ ὁ κανόδοξος τὸ δοξάειον. καὶ ἔτοι-
δταν παραπαθῶσιν, ἔτε φαεῖν, ἔτε κοιμηθῆναι
θέλει μάλλον, ἢ ταῦτα σωμαύξον πρὸς ἀφί-
ερῆναι. σὺ δ' αἱ κοινωνικὰ πρῶτον εὐτελέσεις
φαίνονται, καὶ ἡσυχία ἀπεδῆς ἀξίαι.

2. Ως εὐκολον ἀπάσασθαι, καὶ ἀπαλεῖψαι πᾶσαν
φρίλασιν ἢ ὀχληρὸν, ἢ ἀνείκειον, καὶ εὐθὺς ἐν πά-
ση γαλήνῃ εἶναι. Αἰσίων ἑαυτὸν κένε παντὸς λόγου καὶ
ἔργου, ἢ καὶ φύσιν, καὶ μὴ σε παρεμπάτω ἢ ἐπα-
κολοθεῖσαι τινῶν μέμψις, ἢ λόγος. ἀλλὰ εἰ κα-
λὸν πεπεῖχθαι, ἢ εἰρηθεῖν, μὴ σεαυτὸν ἀπαξίει.
ἐκείνη μὲν γὰρ, ἰδίον ἡγεμονικὸν ἔχει, καὶ ἰδίᾳ ὁρμῇ
χρῶνται. ἀ σὺ μὴ φειδένῃς, ἀλλ' εὐθεῖαν πέ-
ραιναι, ἀκολουθῶν τῇ φύσει τῇ ἰδίᾳ καὶ τῇ κοινῇ. Μία
δ' ἀμφοτέρων τέτων ἡ ὁδός. Πορεύομαι διὰ τῆς καὶ
φύσιν μέχει πρὸς ἀναπαύεσθαι. ἐναποπνεύσας
ἐν τῷ τῷ, ἐξ ἑκάστῃ ἡμέραν ἀναπνέω. πρὸς τῷ
τῷ τῷ, ἐξ ἑ καὶ τὸ σπινθῆρμα τὸ πατὴρ με σπινθῆρμα,
καὶ τὸ αἰμάτιον ἢ μήτηρ, καὶ τὸ γαλάκτωρ ἢ ὕψος.

terram, ex qua & semen meum pater, & sanguinem mater, & lac nutrix collegit : quæ me terra tot jam annos quotidie alit cibo ac potu, quæ me calcantem fert, ac tot modis ipsa abutentem.

3. Austeritatem tuam ut admirentur non est. Sit sanè ; at multa alia ad quæ te non esse natura aptum, dicere non potes. Ea igitur profer, quæ tota sunt in te : integritatem, gravitatem, laborum tolerantiam, voluptatum abstinentiam, animum sua sorte contentum, pauca desiderantem, placidum, liberum, à curiositate & nugis alienum, altitudine præditum. Non sentis, quàm multa possis præstare, de quibus nulla est excusatio naturæ ad ea non aptæ : & tamen adhuc prudens sciensque homini fixus hæres ? Quid ? an te natura parum bene instructa cogit indignari, cunctari, adulari, corpusculum tuum incusare, idemque contrà placare, insolentem esse, animoque vagari ? non me hercle, sed his omnibus jam pridem ut liberareris malis, in tua fuit potestate : id modò in animum tuum induxisses, ut tardioris & hebetioris ingenii notam non impatienter ferres. In quo ipso dum te exerceas, ita debes te gerere, ut nec tui tarditas ingenii te moveat ; nec eadem contrà tibi placeat.

4. Eorum qui bene alijs faciunt, tria sunt genera : primum eorum, qui statim exhibito beneficio, statim etiam quid sint meriti eis de quibus bene meriti sunt palam imputant. Alterum eorum, qui id quidem non faciunt, tamen

ὅτι καὶ καθ' ἡμέραν τοσούτοις ἔτεσι βόσκομαι, καὶ ἀρ-
δεύομαι. ὃ φέρει με παποῦντα, καὶ ἐς τοσαῦτα ἀπο-
χρονόμοι ἐαυτῶν.

3. Δεινότητις σοὺ ἐκ ἔχουσιν θαυμάσι. ἔγω· ἀλ-
λὰ ἕτερα πολλά, ἐφ' ὧν ἐκ ἔχεις εἰπεῖν, ἐγὼ πέ-
φυκα. ὁμῶς ἐν παρέχει, ἅπερ ὅλα ὄντα ἐν σοὶ, τὰ
ἀκίβδηλον, τὸ σικκόν, τὰ φερῶπον, τὸ ἀφιλή-
στον, τὸ ἀνυψίμορον, τὸ ὀλιγοδύς, τὸ εὐμε-
νές, τὸ ἐλεύθερον, τὸ ἀπείριστον, τὸ ἀφλύαρον, τὸ
μεγαλεῖον. Οὐκ αἰδάνη, πόσα ἦδη παρέχεις, αὐ-
τῶν ἐφ' ὧν ἐδιδάσκεις ἀφύια καὶ ἀναπύνησιμό-
τητις, ὥστε ἔτι κατὰ μέγεθος ἐκόν; ἢ καὶ
χογλύσειν, καὶ γλιχρεύειν, καὶ κολακεύειν, καὶ τὸ σω-
μάτιον καὶ αἰσῶναι, καὶ ἀρέσκειν, καὶ περτερεύειν,
καὶ τοσαῦτα ῥιπιδεύειν τῇ ψυχῇ, διὰ τὰ αὐτῶς
κατεσκόπειν ἀναγκάζει; ἐγὼ, μὰ τὸς θεοὺς, ἀλλὰ
τέτων μὲν πάλαι ἀπηλλάχθαι ἐδυνάσθην. μόνον ὅ
ἐγὼ ὡς βραδυτέρως, καὶ δυσπαρακαλεθητότερος
καταλείνωσκειν. καὶ τῦτο ὅ ἀσκητέων μὴ παρεν-
θυμῶν, μηδὲ ἐμφιληδυνῶν τῇ νοθείᾳ.

4. Οὐ μὲν τίς ὅστιν, ὅταν τι δεξιὸν ποιεῖ τινα
πράξῃ, παρέχει καὶ λούσκει αὐτὸν ὅτι χάειν. ὅ
ὅτι πορὸς τῦτο μὲν ἐπείχει, ἄλλως μὲν τοι παρ'
ἐαυτοῦ, ὡς πορὸς χρεῶς διανοεῖται, καὶ οἶδεν ὃ πε-
ποίηκεν. ἃ δὲ τίς τρέπον τινα ἐδὲ οἶδεν ὃ πε-
ποίηκεν

men conscii quid fecerint, debitorem se jam habere cogitant. Tertiū quodammodo ne hoc ipsum quidem quod fecere, norunt: viti similes, quæ uvam cum protulit, ut semel suum dedit fructum, nihil præterea querit. Equus si concurrit, canis si venatus est, apes si mel fecit, nihil aliud querunt. Homo autem si bene fecit, ne plausum querat, sed ad aliud negotium transeat, quemadmodum vitis, ut rursum suo tempore uvam producat. In his igitur esse debes, qui aliquo modo quod agunt non intelligunt. Vtique: atqui hoc ipsum te non intelligere debes intelligere. Proprium enim est (inquit) animalis ad societatem nati, ut & ipse sentiat se societatis causa egisse, & ut velit omnino id eum qui societatis est ejusdem, sentire. Verum est quod dicis: quod autem nunc dicitur, malè accipis. Propterea ex eorum numero eris, quorum antè feci mentionem. Hi enim verisimilitudine quadam probabili abducuntur. Quod si intelligere vis quidnam sit id, quod diximus, ne timeas, ne ob id actio aliqua societati hominū inserviens tibi sit omittenda.

5. Atheniensium erat hoc votum: Pluviam, ô chare Iupiter, in agros & campos Athenienses demitte. Enimverò aut nihil est optandum, aut omnino simpliciter, & liberaliter.

6. Quod vulgò dicimus, Æsculapium, huic equitationem, illi lotionem in frigida, alteri ut nudis pedibus ambulet, constituisse: perinde dicere possumus. Natura universi huic homini morbum, defectum membri aut amissionem

ποίηκεν· ἀλλὰ ὁμοίως ὅτι ἀμπελὸν βότρυον ἐκεί-
 κει, καὶ μηδὲν ἄλλο φέρει πικρὴν, καὶ τὸ ἀπαξ
 τὸ ἴδιον καρπὸν ἐπινοχέει. Ἰπποθ' δ' ἄρα μὲν,
 κύων ἵχθυος, μέλιτα μέλι ποιήσας, ἀνθρω-
 ποθ' δ' εὖ ποιήσας ἐκ ἐπιβοῆται· ἀλλὰ μελαβαί-
 νει ἐφ' ἑτέρου, ὡς ἀμπελὸς ἐπὶ τὸ πάλιν ἐν τῇ ὥρᾳ
 τὸ βότρυον ἐκείκειν. Ἐν τέτοις οὐκ εἶναι, τοῖς τρυ-
 φον τινὰ ἀπαρκελευθήτως αὐτὸ ποιεῖσι. ναί· ἀλλ'
 αὐτὸ τὴν δὲ παρακολυθεῖν. Ἰδιον γὰρ ἦν τοῦ κοι-
 νωνικοῦ, τὸ αἰδανέσθαι ὅτι κοινωνικῶς ἐκτελεῖ. καὶ
 τὸ διὰ, βύλεσθαι καὶ τὸ κοινωνὸν αἰδέσθαι. ἀληθὲς
 μὲν ὅτι ὁ λείπει· τὸ δ' οὐκ ἀλλοτρίον παρεκδέχῃ·
 διὰ τὸ ἐστὶν εἰς ἐκείνων, ὡς φέρτερον ἐπιμενέσθαι
 καὶ δὲ ἐκείνοι, λογικῇ τινι πιθανότητι φέρονται,
 εἰάν τ' ἀλλοτρίως συνῆναι τί ποτε ὅτι τὸ λεγόμενον·
 μὴ φοβῆ, μὴ φέρῃ τὸ παρελπίσθαι τὸ ἐρπον κοι-
 νωνικόν.

5. Εὐχὴ Ἀθιναίων, ὅσον, ὅσον ὅσον ζεῦ
 καὶ τὸ ἀνέρας τὸ Ἀθηναίων καὶ εὖ πεδίων. ἥ-
 ται ἡ δὲ εὐχεσθαι, ἡ ἔως ἀπλῶς καὶ ἐλπί-
 δέρας.

6. Οὐκ οἶόν ἐστι τὸ λεγόμενον, ὅτι συνίταξεν
 ὁ Ἀσκληπιδὲς τέττω ἵππασίαν, ἢ ψυχροκσίαν,
 ἢ ἀνυποδυσίαν· τοῦτον ὅτι καὶ τὸ συνίταξεν τέ-

nem prolis, aut tale aliquid constituit. Nam ut illic cum dicimus constituisse, intelligitur Æsculapium unam rem alteri statuisse, ut sanitati respondentes, & consentaneas: ita hic, quod unicuique accidit, sic illi statutum est, ut quod ordinis fati sit consentaneum. Ita enim hæc nobis *accidere* dicimus, ut opifices, quadratos lapides in muris aut Pyramidibus extruendis *accidere* dicunt vulgò, qui certa collocatione inter se congruunt. Omnino enim una quædam est harmonia: atque ut hoc universum ex omnibus corporibus in tale quoddam corpus coagmentatum est, ita ex omnibus causis Eatum talis quædam suprema causa consummatur. Id quod dico, etiam rudissimi intelligunt homines: dicunt enim; *Hoc fors ejus tulit*. Hoc igitur illi *forebatur*; & hoc illi *constituebatur*. Accipiamus ergo hæc ita, ut illa quæ Æsculapius *constituit*: nam & in illis multa sunt aspera, quæ tamen spe sanitatis ferimus. Tibi ergo eorum quæ communis natura decreverit perfectio, sanitatis instar sit: atque ita æquo suscipe animo omnia quæ fiunt, (etiamsi quid durius videatur) quoniam eodem tendunt; ad Universi sanitatem scilicet, & Iovis ipsius prosperitatem & felicitatem. Non enim hoc quicquid est fors tua tibi *tulisset*, nisi & universo *contulisset*. Neque enim ulla quævis natura aliud quicquam fert, nisi id modò, quod respectum ad id quod ab ea administratur, habeat. Quare duæ sunt rationes, cur ea quæ tibi eveniunt,

τῷ ἢ τῷ ὅλων φύσις, νόσον, ἢ πῆρωσιν, ἢ ἐπιβολῇ,
ἢ ἄλλο τι τῷ πάτρων, αὐτὸ δὲ κεῖ τὸ σωῖταξεν τοῖς
τόν τι σημαίνει. ἔταξε τὴν τοῦ τοῦ, ὡς καὶ ἀλ-
ληλον εἰς ὑγίαν. καὶ ἐνταῦθα τὸ συμβαῖνον ἐκείνῳ
τέτακται πᾶς τοῦ αὐτοῦ καὶ ἀλληλον εἰς τὴν ἡμερ-
μῶν. Οὕτως γὰρ καὶ συμβαίνει αὐτὰ ἡμῖν λέγο-
μεν. ὡς καὶ τὸς τετραδόντες λίθους τοῖς τείχεσι, ἢ
τῷ πυρρίσσι συμβαίνει οἱ τεχνῆται λέγουσι, σωφρ-
μοζούσας ἀλλήλους τῇ ποιᾷ σωθῆσαι. ὅλας γὰρ ἁρ-
μονία ὅτι μία. καὶ ὅσπερ ἐν πάντων τῷ σώματι ὁ
κόσμος τοῦτον σῶμα συμπληρῆται, ἔως ἐκ πάν-
των τῷ αἰτιῶν ἡ ἡμερμῶν τῶν αὐτῶν αἰτία συμπλη-
ρῆται. Νοῦσι ἢ ὁ λέγων, καὶ οἱ τέλει ἰδῶται.
ὅλας γὰρ. Τῶν ἑφερέν αὐτῶν. ἐκὼν τῶν τέτρω ἑφέρετο.
καὶ τῶν τῶν σωμάτιον. Δεχόμεθα ἐν αὐτῇ, ὡς
ἐκεῖνα ὁ Ἀσκληπιδὸς σωμάτιον. Πολλὰ γοῦν καὶ ἐν
ἐκείνοις ὅτι πρᾶχία. ἀλλὰ ἀπαρζόμεθα τῇ ἐκείνῃ
τὴν ὑγίαν. ταῦτων τί σοι δοκῆτω, ἀνυσις καὶ σω-
τέλεια τῷ τῇ κοινῇ φύσει δοκῶντας, ὅσον ἢ οὐ ὑ-
γία. καὶ ἔως ἀπαρζὼ πᾶς τὸ γινόμενον, ἢ ἂν ἀ-
πλωέστερον δοκῇ, διὰ τὸ ἐκεῖ ἄγειν, ἐπὶ τῷ τῷ κόσ-
μῳ ὑγίαν, καὶ τῷ Διὸς ἐνοσίαν καὶ ἐνπερὶ γίαν
ἢ γὰρ ἂν ὅτι τι ἔφειν, εἰ μὴ τῷ ὅλας σωμάτιον.
ἐδὲ γὰρ ἡ τυχεύου φύσις φέρει τι, ὁ μὴ τῷ διοικημέ-
νῳ ὅτι αὐτῆς καὶ ἀλληλον ὅτι. Οὐκ ἔν τι δὲ ὅλας
σέρπειν

aiunt, æquo debeas animo ferre. Una, quia fors tua sic ferebat, & tibi destinata erant ab antiquissima causa fatali, habentia ad te certum respectum. Altera, quod ea faciunt ad profectum, & perfectionem, ac conservationem ejus, qui universo præest. Totum enim mutilatur, si etiam minimam partem continuitatis & coherentiæ ut membrorum, ita etiam causarum discindas. Id autem quantum in te est, facis, quoties ea quæ tibi obtigerunt, molestè fers, ac quodammodo tollis.

7. Fastidire, animum despondere, ac deterreri non debes, si non ubique tibi successus respondet, secundum recta præcepta agere singula cupienti; sed exturbatus, iterum atque iterum redire: Et æquo quidem animo pleaque humana ferre; illud autem, ad quod redis, unum diligere. Neque tibi est ad philosophiam tanquam ad prædagogum redeundum: sed ut solent qui ex oculis laborant, ad spongiam & ovum, alii ad cataplasma & perfusionem confugere. Ira enim non per ostentationem rectæ rationi te parere simulabis, sed ultrò in ea, velut optatissimo perfugio acquiesces. Memento verò philosophiam ea tantum poscere, quæ natura etiam tua exigit: tu autem aliud quippiam volebas, quod contra naturam. Vtrum verò horum blandius est? An non eo nomine decipit voluptas? Sed vide gratiorne sit magnanimitas, libertas, simplicitas, æquanimitas, sanctitas? Quid enim ipsa prudentia sit acceptius, ubi cum animo tuo scientiam

ἐξέγενε χρόνὸν τὸ συμβαῖνόν σοι. καθ' ἓνα μὲν, ὅτι σοὶ ἐγένετο, καὶ σοὶ σωματὰ πᾶσι, καὶ πρὸς σέ πως εἶχεν ἀνωθεν ἐκ τοῦ πρὸς βλάστησιν αἰτίας συγκλωθέμενον. καθ' ἕτερον δ', ὅτι πρὸ τὸ ὅλον διοικῶν ἡ εὐνοδίας καὶ ἡ σωτηρίας, καὶ νῦν διὰ τὴν συμμοῆν αὐτῆς αἰτιῶν ὅτι. πηρῆται γὰρ τὸ ἐλόκληρον, ἐὰν καὶ ὁτινῶν διακόψῃς τὴν σωτηρίας καὶ συνεχείας ὡς περὶ τῶν μαρίων, ἔτω δ' καὶ τὴν αἰτίαν. Διακόπτεις δ' ὅσον ὅτι σοὶ, ὅταν δυσκρεῖς, καὶ πρόπον τινὰ ἀνακῆς.

7. Μὴ σιγχάινον, μηδὲ ἀπαυδαῖν, μηδὲ ἀποδυσωπεῖν, εἰ μὴ καταπυκνῆταί σοι τὸ ὑπὸ δογματῶν ὀρθῶν ἕκαστα φέραιεν, ἀλλὰ ἐκκρυβέντα, πάλιν ἐπαγίνουσαι, καὶ ἀσμενίζουσαι ἐς τὰ πλείω ἀνθρωποπώτερα, καὶ φιλοῦν τέτο, ἐφ' ὃ ἐπαγίερχαι. καὶ μὴ ὡς πρὸς παιδαγωγὸν τιμῇ φιλοσοφίαν ἐπαγίεσαι. ἀλλ' ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὸ ἀπογυῖαι καὶ τὸ αἶν' ὡς ἄλλοι πρὸς καλὰ πλάσμα, ὡς πρὸς καλὰ ἔργα. ἔτσι γὰρ ἔδωκεν ὁπιδείξει τὸ πειθαρχεῖν πρὸς λόγον, ἀλλὰ πρὸς ἀναπαύσει αὐτῆς. Μένειν δ' ὅτι φιλοσοφία μόνη θέλει ἂν ἡ φύσις σε θέλει. σὺ δ' ἄλλο ἥθελεις ἢ καὶ φύσιν. τί γὰρ τέττον πρὸς ὁρῶν; ἢ γὰρ ἡδονὴ ἔχει διὰ τέτο σφάλλει; ἀλλὰ θάσκει, εἰ πρὸς ὁρῶν μεγαλοφυχία, ἐλπίς, ἀπλότης, ἐγνωμοσύνη, ὁσιότης. αὐτῆς γὰρ φρονήσεως τί πρὸς ὁρῶν; ὅταν τὸ ἀπαι-

tiam certam, & certis consequentiis nixam-
nusquam labendi, & ubique prosperum cur-
sum tenendi reputabis.

8. Res quidem ipsæ in tanta quodammodo
versantur obscuritate, ut philosophorum ple-
risque, & his non ignobilibus, omnino percipi
posse nihil visum sit; ipsi quoque Stoici non
nisi valde difficulter res percipi posse censue-
runt. Estque omnis nostra assensio talis, ut
falli & mutari possit: quis enim se non posse
errare dixerit? Transfer itaque cogitationes
ad ipsas res subjectas, ac vide quàm breves,
vilisque sint, quæ etiam à cinædo, scorto, aut
prædone possideri possint. Inde transi ad mo-
res eorum, quibuscum vitam degis, inter quos
vix est etiam commodissimum perferre, ne
dicam, quod vix seipsum quis perpeti possit.
Tanta igitur in caligine, sordibus, tantoque
rerum, temporis, motuumque, & rerum quæ
moventur fluxu, non video quid honore ali-
quo, aut omnino seriâ cujusquam operâ stu-
diôve dignum sit. Contrâ verò, spe mortis &
expectatione consolari seipsum oportet; sic
tamen ut moram non indignè ferās, sed in his
modò duobus placidus acquiescas: uno, quod
nihil mihi accidet, quod non sit secundum na-
turam universi: altero, quod licet mihi nihil
agere quod contra Deum geniûmque sit me-
um; nemo enim ad hoc me compellere po-
test.

9. Quicquid aggrederis, ex anima teipsam,
tacitus hoc interrogans: Quam ad rem nunc
utor

πον καὶ δύνει ἐν πάσι τῷ παρακαλεθηϊκῷ καὶ ὁπισ-
μονικῷ δυνάμει ἐνθυμηθῆς.

8. Τὰ μὲν περίμαλα ἐν ταιαύτῃ τρέποντιν
ἐγκαλύψει ὅτιν, ὥς φιλοσόφους ἐκ ὁλίγοις ἐξέ τοῖς
τυχῶσιν ἔδωκε ἡ σωτήρια ἀναστάσις ἡ).
πάλιν αὖτις γε τοῖς Στωϊκοῖς δυσχεράνηται δο-
κεῖ. καὶ πᾶσα ἡ ἡμετέρα συγκατάθεσις, μετασπῶλη
πῶ γὰρ ὁ ἀμείλιχός; Μένει τοίνυν ἐπ' αὐτὰ τὰ
ὑποκείμενα, ὥς ἐλγοσχροῖα, καὶ εὐτελῆ, καὶ διω-
μήα ἐκκτῆσει κιναιίδε, ἢ πόρνης, ἢ ληστῆς). Με-
τὰ τῷτο ἐπιθι ὅτι τὰ τῷ συμβιέντων ἦθη, ὧν μόλις
ὄει καὶ τῷ χαλεπότητι ἀναγκάζ, ἵνα μὴ λείω ὅτι καὶ
ἐαυτὸν φε μόλις ὑπομεί. Ἐν τοῖσδε αὖ ζόφω, καὶ
ρύφω, καὶ τοσαύτῃ ῥύσει τῷ τεύσει, καὶ τῷ χρόνῳ, καὶ τῷ
κινήσει, καὶ τῷ κινεμένων, τί ποτ' ὄει τὸ ἐκλιμη-
θῆναι, ἢ τὸ ὅλως ἀπεδαθῆναι δυνάμειον, ἐδ'
ἐπινοῶ. τένανθον γὰρ δεῖ παραμυθεμένων ἐαυτὸν
πεμμένην τῷ φύσει λύσιν, καὶ μὴ ἀρχάλλειν τῇ δια-
τρικῇ, ἀλλὰ τέτοις μόνως περιζαναπαύει. ἐν
μὲν, πῶ ὅτι ἐδ' ἐν συμνήσει αἱ μοι, ὁ ἐχλ' χτ' τῷ
ὅλων φύσιν ὄειν. ἐτέρω δ', ὅτι ἐξεί μοι μηδ' ἐν πρῶ-
σιν πρὸ τῷ ἐμὸν θεὸν καὶ δαίμονα. ἐδεῖς γὰρ ὁ ἀνα-
κῶσιν τῷτεν πρὸς βῆναι.

9. Πρὸς τί ποτε ἄρα νῦν χρεῖμαι τῇ ἐμαυτῇ
ψυχῇ; παρ' ἑκαστον τῷτο ἐπανεστῶν ἐαυτὸν, καὶ

utor anime meo? Ea pars, quam principem vocant, quomodo nunc habet? quali nunc animo præditus sum? num tali, qui puero, qui adulescenti, qui mulierculæ, qui tyranno, qui jumento, qui feræ conveniat?

10. Qualia reverà sint illa, quæ vulgò bona habentur, etiam hinc evidens fiat. Si quis enim scenæ spectator quæ naturâ suâ verè bona sunt, prudentiam puta, temperantiam, justiciam, fortitudinem, bona prædicari audiat, hoc jam audito, nihil expectat ultra, quo sermonis excusetur insolentia. Ista enim ut boni appellationi ritè concordantia auditus admittit. At illa quæ vulgò bona reputantur, ubi quis bona prædicari audit, aures arrectas habet, & excusationem libenter admittit, non ex animi sententiâ, sed populariter modò id ita à Comico dictum esse. Ita enim vulgus discrimen animo comprehendit. Non enim alioquin quod de veris bonis dicitur, non offenderet: quod verò de divitiis & quæ ad luxum aut gloriam pertinent, cum festivitatis & urbanitatis excusatione admitteretur. Progredere igitur, & inquire, annon & illis ut verè bonis honor debeatur, quæ cum bona prædicantur, festivè substantantur ut bona, quæ qui possideat, tam locuples sit scilicet, ut agri ne tantum quidem possideat, quantum ad excipiendum ventris onus sufficiat.

11. Et forma & materia consto: horum verò neutrum in nihil vertetur, ut neque ex nihilo exitit. Ergo omnis mei pars per mutationem

ἐξήλθεν, τί μοι ἔστιν ἐν τούτῳ πρὸς μοίαν, ὃ δὴ
 ἡθιμορικὸν καλεῖται; καὶ τί ἔστιν ἄρα τῶν ἔχον φυλάξαι;
 μή τι παιδίον, μή τι μεράκιον, μή τι ἡλικίαν,
 μή τι τυράννην, μή τι κτήνη, μή τι θηρίον;

10. Οποῖα τινὰ ὄντα τὰ τοῖς πολλοῖς δοκῶντα
 αἰσθάνεσθαι, καὶ ἀντιῆλθεν λόγοις. Εἰ γάρ τις ἐπινοήσῃεν
 ἀντιπαραστήσασθαι τινα ὡς ἀληθῶς αἰσθάνεσθαι, καὶ φερόμενον,
 σφραγισθῆναι, διακεκοῦσθαι, ἀνδράσιν, ἐκ τῶν ταῦτα
 ταπεινωσάμενος, ὅτι ἀκούει διακρίνειν. ὡς
 πρὸς ἀγαθὸν γὰρ ἐραμεύσει. Τὰ δὲ γε τοῖς πολλοῖς
 φανερὰ ἀγαθὰ ταπεινωσάμενος τὰς ἐξουσίας,
 καὶ βαδίζων διέξεται, ὡς ἐκείνους ἐπιδεικνύμενον τὸ ὑπὸ
 τοῦ καμικῆ εἰρημίζοντος. ὅπως καὶ οἱ πολλοὶ φανερὰ ὄντα
 ὅτι διαφύονται. ἐν δὲ αὖ τούτῳ μὲν ἐπερίκοπται καὶ ἀ-
 ποκρίνεται. τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ καμικῆ καὶ τῶν περὶ τρυφῆν ἢ
 δόξαν ἐκκληρημάτων ταπεινωσάμενος, ὡς ἐκείνους
 καὶ αἰσθάνεσθαι. Περὶ τοῦ ἐν καὶ ἐξ ὅτων, εἰ τιμη-
 τήν καὶ αἰσθάνεσθαι ἀντιπαραστήσασθαι ταῦτα, ὡς περὶ
 πικρῶν δίκαιον ὡς ἐπιφύεσθαι, τὸ δὲ καμικῆ
 αὐτὰ ὑπὸ τῆς ἐκείνης, ἐκ ἔχον ὑποκρίσιν.

11. Εἰς ἀγαθὸν καὶ ὑλικῆ συνίσταται. ὡς ἐκείνους
 ὅτι τούτων εἰς τὸ μὴ ἐν φθαρσίᾳ. ὡς ἐκείνους
 μὴ ὄντα ὑπόκεινται. ἐκείνους καὶ ἀλαχθήσει πᾶν μίση

tionem redigetur in aliquam mundi partem, atque hæc rursus in aliam universi portionem transibit, idque ad infinitum usque. Hujusmodi autem mutatione & ipse exiti, & parentes mei, idque in infinitum usque retrò cuncti licet dicere: nihil enim vetat ita loqui, quanquam certis alioquin circuitibus mundus administratur.

12. Ratio, & rationalis ars, facultates sunt sibi ipsæ sufficientes, suisque propriis operibus contentæ. Et à proprio quidem cidentur illæ principio; at pergunt ad finem quemcunque fors [seu fatum] objicit. Unde & actiones earum à via cui insistant nomen apud Græcos sortitæ sunt, ut sint *καλοπαιδεύς*: nos *rectas actiones* dicere possumus. Nihil hominis verè dici potest, quod ei non convenit ea ratione, qua homo est. Non hæc homo requirit, neque ipsius natura proficitur: non sunt affectiones [seu exitus rerum] de hominis naturâ. Proinde nec in illis erit finis homini constitutus, neque bonum illud, quod finem illum absolvit. Præterea, si ista hominis essent, quæ homo, hominis partes non essent, ut ea despiceret, interdum etiam ut contraveniret; neque laude dignus, qui se ita parat, ut illis non indigeat: neque qui illis rebus etiam præsentibus abstinere. bonus dici mereretur, siquidem ex bonæ essent. Nunc verò tanto quisque melior est, quanto magis seipsum ab illis rebus abstinere, aut ablatas æquiori fert animo.

ἕμῳ, καὶ μεταβολῇ, εἰς μέρος τι τοῦ κόσμου. καὶ
 πάλιν ἐκεῖνο εἰς ἕτερον μέρος τοῦ κόσμου μεταβαλεῖ·
 καὶ ἤδη εἰς ἄπειρον. καὶ τοιαύτῳ ὃ μεταβολῇ κα-
 γῶ ὑπέστειλον, καὶ οἱ ἐμὲ κληθήσονται, καὶ ἐπανίστημι εἰς
 ἄλλο ἄπειρον. ἐδὲν γὰρ κωλύει ἕως φάναι, καὶ
 καὶ πειρόμενος πεπερασμένης ὁ κόσμος διοικῆται.

12. Ο λόγος καὶ ἡ λογικὴ τέχνη διωκόμενοι εἰσὶν
 ἑαυτῷ ἀρκέμενοι, καὶ τοῖς καθ' ἑαυτὰς ἔργοις. ὁρ-
 μῶνται μὲν οὖν ὑπὸ τῆς οἰκείας ἀρχῆς· ὁδεύουσι δὲ εἰς
 τὸ περὶ μέτρον τέλει. καθὼς καλορθώσεως αἱ τοιαῦ-
 ται περὶ ζῆς ὀνομάζονται, τὴν ὀρθότητά τῃ ὁδῷ ση-
 μαίνειν. Οὐδὲν τέτων ῥητέον ἀνθρώπου, ὃ ἀν-
 θρώπῳ καθὼς ἀνθρωπὸς ὄντι, ἐκ ἐπιβάλλει. ἐκ ἔστιν
 ἀπαιτήματα ἀνθρώπου, ὅθεν ἐπαγγέλλεται αὐτὰ ἡ
 ἀνθρώπου φύσις, ὅθεν τελεσιτέλειες εἰσὶ τῆς ἀνθρώπου
 φύσεως. καὶ τοίνυν ὅθεν τὸ τέλει ἐν αὐτοῖς ὄντι τῷ
 ἀνθρώπῳ κείμενον. ὅθεν τὸ συμπληρωτικὸν τοῦ τέλους
 τὸ ἀγαθόν. Ἐτι, ἔτι τέτων ἦν ἐπιβάλλον τῷ ἀν-
 θρώπῳ, ἐκ αὐτῶν τὸ ὑπερφρονεῖν αὐτῶν, καὶ καλεῖσθαι
 σαυτοὺς, ἐπιβάλλον ἦν. ὅθεν ἐπαινετός ἦν ὁ ἀπορρο-
 δῆ τέτων ἑαυτὸν παρεχόμενος· ὅθεν αὖ ὁ ἐλαττω-
 τικὸς ἑαυτῷ ἐν τινι τέτων ἀλγος ἦν, ἔπειτα ταῦτα
 ἀλγασθῆναι. νυνὶ δ' ὅσῳ πλείω τις ἀφαιρῶν ἑαυτῷ
 τέτων, ἢ τοιούτων ἑτέρων, ἢ καὶ ἀφαιρέμενά τι τέτων
 ἀνέχῃ, τόσῳ δὲ μᾶλλον ἀγαθὸς ὄντι.

13. Talis erit intellectus tuus, qualia ſunt ea, de quibus frequenter cogitas: nam à viſis ſeu cogitationibus animus imbuitur. Inſice igitur eum adſiduitate huiusmodi cogitationum, quales ſunt: Vbiunque vivere, ibi etiam bene vivere licet: vivere autem licet in aula; ergo etiam bene vivere licet in aula. Item, Alicuius rei cauſa ſingula ſunt facta: cujus verò gratia unumquodque factum eſt, ad id fertur: ad quod autem fertur, in eo ſinis ejus eſt poſitus: ubi verò ſinis, ibi etiam commodum bonumque unicuique. Ergo ſinis animanti ratione prædito propoſitus eſt ſocietas: natos enim nos eſſe ad eam, jam pridem eſt demonſtratum. An verò non evidens eſt, deteriora præſtantiorum; rursùmque ex his unum alterius cauſa eſſe? Præſtant verò inanimis animata; atque inter hæc ipſa, eaquæ rationem habent.

14. Inſani eſt, ſectari impoſſibilia. At fieri non poteſt, quin mali ſuo more agant. Nihil cuiquam accidit, niſi ita Natura deſtinarit. Eadem alijs quoque accidunt. Quod ſi qui vel ignorat quid acciderit, vel qui de indiſtriâ magnanimitatem oſtentat, conſtantiam tuetur, nec indignatur: quàm iniquum eſt, ut ignorantia & inane laudis aucupium plus poſſint, quàm poteſt doctrina, & prudentia? Res ipſæ animum nequaquam attingunt, non intrant ad eum, neque movere, neque vertere poſſunt. Solus ipſe ſeipſum ciet, ac quale iudicium rulerit, talia eaquæ accidere, ſunt.

13. Οἷα ἂν πολλάκις φαντασθῇς, τιαυτή σου
 ἔσται ἡ διάνοια. βάνηται γὰρ ὑπὸ τῶν φαντασιῶν ἡ
 ψυχὴ. βάνηται οὖν αὐτὴν, τῇ σωτηρίᾳ τῶν τοιούτων
 φαντασιῶν. οἷς, ὅτι ὅπου ζῆν ἔστιν, ἐκεῖ καὶ εὖ ζῆν. ἐν
 αὐτῇ δὲ ζῆν ἔστιν, ἔστιν ἄρα καὶ εὖ ζῆν ἐν αὐτῇ. Καὶ
 πάλιν, ὅτι ἔσθ' ἔνακιν ἔλασιν καλίσκευάσαι, πρὸς
 δὲ κατισκευάσαι, πρὸς τὴν φέρεται. πρὸς δὲ φέ-
 ρεται δὲ, ἐν τῷ τὸ τέλος αὐτῆ. ὅπου δὲ τὸ τέλος,
 ἐκεῖ καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὰ καθάρων ἐκάστω. τὸ ἄρα ἀκα-
 θάρτον τῶν λογικῶν ζῶν, κοινονία. ὅτι γὰρ πρὸς κοινω-
 νίαν γενόμεναι, πάλαι δίδασκται. Ἡ ἐκ τῆς ἐναρ-
 γείας, ὅτι τὰ χεῖρα τῶν κρείττωνων ἔνακιν· τὰ τῶν κρείτ-
 των ἀλλήλων· κρείττω δὲ τῶν ἀψύχων, τὰ ἐμφυ-
 χῶν τῶν ἐμφύχων, τὰ λογικῶν;

14. Τὸ τὸ ἀδυνάτεια δυνάμει, ματαιότης. ἀδύνατον
 δὲ τὸ τὸς φαύλους μὴ τιαυτὰ τίνα ποιῆσθαι. Οὐδὲν ἔδε-
 νι συμβαίνει, ὃ ἐχρὶ ἐκεῖνο πέφυκεν φέρειν αὐτῷ. Ἀλ-
 λὰ τὰ αὐτὰ συμβαίνει. καὶ ἡτοιμάσαντες ὅτι συμβε-
 βηκεν, ἡ ἐπιεικνύμενος μεγαλοφροσύνην ἀνιστάται,
 καὶ ἀντιπαρατίθεται. δυνάμει οὖν ἀνιστάται καὶ ἀνιστάται
 ἰσχυροτέρως τῶν φρονησάντων. Τὰ πρὸς αὐτὰ αὐτὰ ἐδὲ
 ὁ πᾶσι τῶν ψυχῶν ἀπείλειαι· ἐδὲ ἐχρὶ ἡσυχίας πρὸς ψυ-
 χὴν· ἐδὲ πρὸς αὐτὰ, ἐδὲ καὶ καὶ καὶ ψυχὴν δυνάμει· πρὸς
 αὐτὰ καὶ πρὸς αὐτὰ ἐαυτὴν μόνη. καὶ ὁ ὢν ἂν κειμήλιον
 καὶ ἐξίστη ἐαυτὴν, τιαυτὰ ἐαυτὴν ποιῇ τὰ πρὸς αὐ-
 τῶτα.

15. Alia ratione summa nobis est necessitudo cum homine constituta; qua ei benefacere scilicet, eumque ferre jubemur: cum autem impedire conantur nostras actiones, non magis ad nos attinent homines, quam Sol, ventus, bestia. Atque hi quidem impedire effectum aliquando possint: animi verò appétitionem, & affectum nequeunt, ob exceptionis & conversionis privilegium. Nam omne id quod impedimento fuit effectui, id animus in ea quæ per se potiora sunt, convertit, atque eo modo id, quod instituto operi, vizque initæ antea obstitit, nunc ipsum operæ pretium, & via fit expeditissima.

16. Id quod in mundo est præstantissimum, cole. Est autem id, quod omnibus rebus utitur, omnia gubernat. Similiter id quoque honora, quod in te præstantissimum est: nimirum illi alteri cognatum: quod & cæteris quæ in te sunt omnibus utitur, & tuam vitam regit.

17. Quod civitati nullum affert damnum, id ne civi quidem nocet. Hæc regula recolenda tibi est. quotiescunque te læsum aliquâ esse cogitas. Sin civitas damno affecta est, ei qui intulit, succensere non debes. Quid peccatum est? Sæpenumero considera, quàm celeriter omnia quæ & sunt & fiunt, abripiantur & evanesçant. Etenim & ipsa corpora amnis instar in adsiduo sunt fluxu, & effectiones continentibus mutationibus obnoxia, & causarum infinitæ sunt vires: denique nihil ferè est, quod consistere verè dici possit. Tum verò, præteriti,

15. Καθ' ἑτέρον μὲν λόγον ἡμῖν ἔστιν οἰκειότατον
 ἀνθρώπου, καθ' ὅσον εὖ ποιητήιον αὐτοῦ καὶ ἀνακρίειον.
 καθ' ὅσον δὲ ἐνίσταται τινες εἰς τὰ οἰκεῖα ἔρτα, ἐν
 τῷ ᾧ ἀδιαφόρων μοι γίνεσθαι ὁ ἀνθρώπου. ἐχ' ἥσυχον
 ἢ ἡλῶ, ἢ ἀνιμῶ, ἢ θηρίον. ὑπὸ τέτων δὲ ἐνέ-
 ρεια μὲν τις ἐμποδισθεῖται ἀν. οἰκίῃς δὲ καὶ διαθήσε-
 ως, ἐ' γίνεσθαι ἐμπόδια διὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν, καὶ
 τὴν περὶ τὴν. περὶ δὲ καὶ μεθίστησι πᾶν τὸ ἑ-
 νεργείας κάλυμα ἢ διάνοια εἰς τὸ περιεχόμενον. καὶ
 περὶ ἔργου γίνεσθαι τὸ ἑ' ἔργου τέτοι ἐφεκτικόν. καὶ περὶ
 ὁδῶ, τὸ ἑ' ὁδῶ ταύτης ἐνσταλκόν.

16. Τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ κρείτισον τίμα. ἔστι δὲ
 τῷτο, τὸ πᾶσι χρώμενον, καὶ πάντα δίδωπον. ὁμοίως
 δὲ καὶ ἡμεῖς ἐν σοὶ τὸ κρείτισον τίμα. ἔστι δὲ τῷτο, τὸ
 ἐμείνω ὁμογυμῆς. καὶ γὰρ ὅτι σὺ τὸ τοῖς ἄλλοις χρώμε-
 νον, σὺτό ἐστι. καὶ ὁ σὺς εἶθ' ὑπὸ τέτοι διοικεῖται.

17. Ο τῇ πόλει ἐκ ἐστὶ βλαβερόν, ἐδὲ δὲ πολέτῳ
 βλάπτει. Ἐπὶ πάσης δὲ βεβλάσθαι φαντασίας,
 ἥτον ἔπαγε δὲ κανόνα· εἰ ἢ πόλις ὑπὸ τέτοι μὴ
 βλάπτειται, ἐδὲ ἐξὼ βεβλαμμαι. εἰ δὲ ἢ πόλις βλάπ-
 τεῖται, ἐκ ὀργιστέον τῷ βλάπτοντι δὲ πόλιν. Τί τὸ
 παρρησίαν; Πολλάκις ἐνθυμῶ, τὸ τάχ' ἑ' πα-
 ραφορῆς καὶ ὑπεξαίρεσιν ἡμεῖς ὄντων τε καὶ γινομένων. ἢ
 τε γὰρ ὑπὸ ὅς ποταμός ἐν διηγεκῇ ῥύσει. καὶ αἱ ἐνέ-
 ρειαι ἐν σωχεῖσι μεταβολαῖς. καὶ τὰ αἰτία ἐν μν-
 εῖαις

præteriti, & venturi ævi infinita est, in qua omnia abolentur, vastitas. Qui ergo stultitiæ non damnetur, qui in his superbit, aut ob hæc angitur, aut tanquam in duraturâ ad aliquod tempus molestiâ quiritatur? Univerſæ rerum naturæ recordare, cuius minimam partem tenes: totius ævi, cuius breve & momentaneum tibi est attributum spatium: fati, cuius perexigua ad te portio pertinet. Peccat alius quis adversum me? ipse viderit; suam habet propriam animi affectionem, suum actum. Ego in præsentia id habeo, quod me habere vult communis natura: agoque id quod agere me jubet mea natura.

18. Pars animi tui princeps ne immutetur ullo vel levi vel aspero carnis motu, ne permisceatur, sed circumſcribat se; passionibus autem illas quæ in membris oriuntur, intra proprios limites contineat. Quod si ex ratione alterius consensus, qui naturalis est, ad intelligentiam perveniunt, nimirum quatenus ea cum corpore copulata est; tum quidem sensui, cum is à natura proficiſcatur, reluctandum non est: opinioni autem mali aut boni adſensire mens non debet.

19. Vivere cum diis. Vitam verò cum diis agit, qui continenter iis suum animum ostendit probantem ea quæ ipsi fatum tribuit. agentemque ea quæ genio placita sunt, quem Iupiter, suæ quandam particulam naturæ, unicuique præsidem ducemque dedit: nimirum mentem

εἰς αἵς ὑπαῖς, καὶ χερσὶν καὶ ποσὶν ἐγὼς. καὶ τὸ παρρηγιαν
 τὸ δὲ ἀποκριν, οὐτε παρρηγιαν καὶ μέλλουσαν
 ἀχαιῶν, καὶ πάντα ἐναφανίζουσι· πῶς οὐκ ἔμελλεν,
 ὅτι ἐν τότες φασμάτω, καὶ ἀπώμενον, καὶ χερσὶν αἰσάντων,
 ὡς ἐν τινι χερσὶ καὶ ὅτι μετὰ ἐνοχλοῦσαν; μέμνη-
 σθαι τὴν συμπαροῦς ἐπίας, ἥς ὁλίγιστον μετέχουσιν· καὶ τὴν
 ἀνταρτίαν αἰσάντων, καὶ βραχὺ καὶ ἀκαριαῖόν σοι
 διδάσκω ἀφώεσθαι· καὶ τὴν ἐμμετρίαν, ἥς πόσον ἐ-
 μένη. Ἀλλὰ ἀμαρτάνει τίς ἐς ἐμὲ; ὀφείλει· ἰδί-
 αν ἔχει διδασκῶν, ἰδίαν ἀνέριαν. ἐγὼ γὰρ ἔχω ὅ-
 με δέλεαι τοῦ ἔχοντος καὶ κοινὴ φύσις· καὶ πρὸς αὐτὸν ὅ με γὰρ
 πρὸς αὐτὸν δέλεαι καὶ ἐμὴ φύσις.

18. Τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον τὴν ψυχῆς σε μένη
 ἀποκρίνεται ἐγὼ καὶ τὸ ἐν τῇ σκεπῇ λεῖας ἢ τραχείας
 αἰσάντας, καὶ μὴ συγκεινῶν, ἀλλὰ περὶ αἰσάντων
 αὐτὸ, καὶ περὶ αἰσάντων τὰς πείσεις ἐπείνας ἐν τοῖς
 μοεῖοις. ὅταν δὲ ἀναδιδῶνται καὶ τὴν ἑτέραν συμπα-
 ρουσίαν ἐς τὴν διάνοιαν, ὡς ἐν σώματι ἡνωμένη, τότε
 πρὸς μὲν τὴν αἰσάντην, φυσικῶς ἔσονται, καὶ περὶ αἰσάντων ἀν-
 τισταίνουσιν· τὴν δὲ ὑπόληψιν, τὴν ὡς περὶ ἀγαθῆς ἢ
 κακῆς, μὴ περὶ αἰσάντων τὸ ἡγεμονικὸν ἐξ αὐτῆς.

19. Συζῆν δεῖται. Συζῆν δὲ δεῖται ὁ σωματικῶς διχ-
 νύς αὐτοῖς τὴν αὐτῆς ψυχὴν ἀρεσπομένην μὲν τοῖς
 ἀνταρτίοις· πᾶσι δὲ ὅσα βούλεται ὁ δαίμων, ὃν ἐ-
 κείνη περὶ αὐτὴν καὶ ἡγεμόνα ὁ ζῶν ἐδωκεν, ἀπόσπασ-

tem atque rationem.

20. Ne irascaris ei qui hircum olet, aut cui anima foetet: quid illum vis facere? Tales sunt ejus alæ; tale os: ex talibus talem exhalationem afflari necesse est. At ratione, inquis, præditus est homo, ac si advertore velit, intelligere potest quæ in re delinquat. Bene res habet. Proinde tu, qui & ipse ratione præditus es, rationalem mentis ejus affectum, rationali tuæ mentis affectu excita, doce, commonefac: si enim obtemperat tibi, sanabis eum, neque ira opus erit.

21. Vbi neque vociferator, neque scortum. Vt secessurus vivere cogitas, ita hîc quoque vivere tibi licet. Quod si tibi non conceditur, tunc vita excede: ita tamen, ut qui nihil mali patiatur. Sed, Fumus hîc est: abeo. Quid hoc rei esse putas? Dum verò nihil me tale abducit, liber permaneo, neque me quisquam prohibet agere, ut volo: volo autem, ut naturæ animantis ratione præditi, & ad coetum nati convenit.

22. Mens quæ mundum gubernat, societatis rationem habuit: itaque & inferiora præstantiorum causa effecit, & præstantiorum unum alteri conciliavit. Vides, ut subjecerit, conjunxerit, ac unicuique secundum dignitatem suam tribuerit: eaque quæ sunt præstantissima, mutuo consensu devinxerit.

23. Quomodo te hætenus adversus Deos, parentes, fratres, uxorem, liberos, præceptores,

μαίαντῃ. ἔτ' οὐ δὲ ὄν, ὁ ἐκείνῃ νῦν καὶ λόγῳ.

20. Τῷ χράσαντι μήτε ὀργίζε· μήτε πρὸ ὀζοσίμῳ ὀργίζε· τί σοι παῖσι; τοῦτον σῶμα ἔχει, τοιαύτας μάλας ἔχει. ἀνάγκη τοιαύτῳ ἀποφορᾶν ἀπὸ τοιούτων γίνεσθαι. Αλλ' ὁ ἀνθρώπῳ λόγον ἔχει, ἐπιστῇ, καὶ δυνάμει συνορεῖν ἐπιστάντων τί πλημμελεῖ. εὖ σοι γένοιτο. ποταρεῖν καὶ σὺ λόγον ἔχεις. κίνησον λογικῇ διαθήσει λογικὴν διαθεσιν· δεῖξον, ὑπομνησον· εἰ γὰρ ἐπαίει, θεραπείας, καὶ ἐχρεῖα ὀργῆς.

21. Οὐτε τραφὼς, ἔτε πόρνη. Ὡς ἐξελθὼν ζῶν διανοῇ, ἔτως ἐνταῦθα ζῆν ἐξεστίν. Εάν ὅ μὴ ὀπιπρύνωσι, τότε καὶ ἡ ζῆν ἐξίθι· ἔτως μὴ τοι, ὡς μηδὲν κακὸν πάχων· καὶ, Καπνός ὄν, ἀπέρχομαι. τί αὐτὸ πρᾶγμα δοκεῖ; Μέχει δέ με τοῦτον ἐδὲν ἐξάγει, μὴν ἐλευθερῷ, καὶ ἐδέξ με καλύσει ποιῆν αὐτὸν θέλω. θέλω ὅ καὶ φύσιν τῷ λογικῷ καὶ κοινωνικῷ ζῶν.

22. Ο τῷ ὄντι νῦν, κοινωνικὸς. πεποίηκε γὰρ τὰ χεῖρα ὅτι κρεττόνων ἐνεκεν· καὶ τὰ κρείττω ἀλλήλοις σωτήρμασιν. ὁρᾷς πῶς ὑπέταξε, σωτέταξε, καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ἀπένειμεν ἐκείνοις. καὶ τὰ κρείττω ὄντια εἰς ὁμόνοϊαν ἀλλήλων σωτήρια.

23. Πῶς προσενήνεξαι μέχει νῦν θεοῖς, γονεῦσιν, ἀδελφοῖς, γυναικί, τέκνοις, διδασκάλοις, ἑταῖροις,

res, alumnos, amicos, familiares, famulas gessisti? An in hunc usque diem in neminem horum re verbóve fuisti injurius? Reminiscere etiam quæ superaveris, ac toleraveris: cum fabulam vitæ tibi jam peractam, tæque tuo ministerio defunctum esse. Quàm multa vidisti pulchra? quot voluptates, quot dolores despexisti? quàm multa specie gloriosa insuper habuisti? quot perversis hominibus æquum te præbuisi?

24. Quamobrem animi artis & disciplinæ vacui, arte & scientia præditum confundunt? quem verò animum arte & scientia præditum vocas? eum, qui principium & finem cognoscit, & mentem, quæ per universam rerum naturam penetrat, ac per omnes seculorum cursus definitos atque statos mundum gubernat.

25. Iamjam cinis eris, & ossa nuda, nihil præter nomen (si tamen id supererit) tui restabit. Nomen autem nihil est quàm sonitus. At ea quæ magni in vita pretii habentur, vana sunt, putrida, exigua, atque instar catellorum mordicantium, aut puerorum inquietorum, qui modò rident, mox plorant. Cæterùm fides, pudor, justitia, & veritas,

Climatibus terre calumpetiére relicta.

Quid ergo restat, quod te hîc detineat? sensiliâne tam fluxa, tôtque mutationibus exposita? an sensus, obscuri, & qui facîle decipiuntur? an animula, quæ nihil aliud est, quàm exhalatio à sanguine? an gloria, inter hujusmodi

Ἐφραίμ, ράβι, οἰκίαι, οἰκίταις; εἰ πρὸς πάντας
σοι μέχει καὶ ὅτι τὸ μήτι τινα ῥέξαι ἐξαίσιον, μή-
τε εἴπω; Αναμνηστικὴ καὶ δι' ὅσον διελέλυθας, καὶ
οἷα ἤρπασαι ὑπομέναι· καὶ ὅτι πλήρης ἦδη σοι ἰσο-
εἶα καὶ βίη, καὶ τελεία ὑλοτεργία· καὶ πόσοι ὠφθαλμοὶ
περὶ, καὶ πόσοι ἔτι ἰδοῦν καὶ πόσοι ὑπομένει· πό-
σοι καὶ ἰσοδοξα παρτίδες· εἰς ὅσους καὶ ἀνέμους ἐντα-
μον ἐγίνου.

24. Διὰ τί συγχύσῃς ἄνθρωποι καὶ ἀμαρτῆς φυ-
χαὶ ἐνλεχρον καὶ ὑποστήματα; τίς οὖν ψυχὰ ἔντεχ-
ται καὶ ἀπότημα; ἢ οἶδμα ἀρχὴν καὶ τέλος, καὶ τὸ διὰ
τὸ ἰσοίας δίκαια λόγον, καὶ διὰ παλῆς καὶ αἰ-
σθητικῆς περὶ ἀνέμους τιταγμένας οἰκονομῶντα τὸ
πάν.

25. Ὅσον ἐδύνασθε ἀσπάζεσθαι, ἢ σκέλειθε, καὶ ἦτοι
ἔνομα, ἢ ἐδύνασθε. τὸ καὶ ἔνομα, φέρετε καὶ ἀπά-
χημα. τὰ καὶ ἐν τῇ βίᾳ πολυτέμνητα, κενὰ, καὶ πα-
ρακά, καὶ μετὰ, καὶ κυνίδια διαδακνόμενα, καὶ παι-
δία φιλόπονα, γελῶντα, οἷα ἀθῆς κλαίοντα.
πίσις δὲ καὶ αἰδώς, καὶ δίκη, καὶ ἀλήθεια, πρὸς ὁ-
λμπαν, ἀπὸ χυθὸς ἐνυνομένης. τί οὖν ἐπὶ τὸ ἐν-
ταῦθα κατέχον, οἷον τὰ καὶ αἰσθητὰ, ἐνμετέσταν-
τα, καὶ ὑχέοντα. τὰ δὲ αἰσθητὰ, ἀμυνεῖ καὶ
ἐν παρρησίᾳ.

modi homines tam vana res & inanis ? Quid ergo aliud operiris, nisi vel extinctionem, vel translationem, idque æquo animo ? Quid interim donec tempus ejus instat, tibi sufficiet ? Quid aliud, quàm deos venerari & celebrare, hominibus benefacere, eosque & ferre, & iis abstinere : quæ extra tuæ earuntulæ & animulæ sunt posita fines, ea meminisse neque possessionis, neque potestatis tuæ esse ?

26. Semper potes uti secundis successibus, si rectæ viæ insistere, si rectè semper sentire, & facere. Duo hæc divinæ menti communia sunt cum hominis, omnisque ratione præditi animalis animo : unum, non posse te ab alio impediri : alterum, in justa voluntate & actione bonum esse collocatum, eosque appetitionis extremos esse limites, quos natura constituit.

27. Si hoc neque mea fit malitia, neque ætio est à mea proficiscens malitia; neque communitati damno est; quid sollicitus de eo sum ? quod verò damnum est communis societatis ? Non enim patere fallaci rerum specie usquequaque te abripi. Sed opitulare quidem illis pro viribus tuis & rei ipsius merito, quanquam in mediis tantùm rebus & externis detrimentum patiantur. At damnum tamen id verè esse, noli credere. Malo enim id more fit. Sed quemadmodum senex discedens rhombum ælumni poscebat, memor rhombum esse : ita tu hîc : Quasi verò bonum aliquid fiat in rostris. Heus homo, oblitus es, quid hæc sint ? sanè :
sunt

εὐπαιδείωντα. αὐτὸ δὲ τὸ ψυχάειν, ἀναθυμία-
σις ἀπ' αἵματι. τὸ δὲ εὐδακμεῖν ὅρα τοίτοις,
κανόν. τί οὐκ ἀμελείς; ἔλεος τὴν εἴτε σέβειν, εἴτε
μετάστασιν. ἕως δὲ ἐκείνης ὁ χειρὶς ἐφίεται, τί
ἀρκεῖ; σί δ' ἄλλο ἢ θεὸς μὲν σέβειν καὶ εὐφημεῖν· ἀν-
θρώπος δὲ εὐποιεῖν· καὶ ἀνέχεσθαι αὐτῶν καὶ ἀπέχε-
σθαι. ὅσα δὲ ἐκτός ὄρωνται κραδίῳ, καὶ τῷ πνεύμα-
τι, ταῦτα μεμνηῖναι μήτε σὰ ὄντα, μήτε ὅτι
οὐκ.

26. Διώσας αἰεὶ εὐρεῖν, ἔγχε καὶ ὁδεύειν, ἔγχε
καὶ ὁδῷ ὑπολαμβάνειν, καὶ περιάγειν. Δύο ταῦτα
ποιεῖν, τῇ τε τῷ θεῷ, καὶ τῇ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ παντὸς
λογικῆς ζῆς ψυχῇ, τὸ μὴ ἐμποδίζεσθαι ὑπ' ἄλλου.
καὶ τὸ ἐν τῇ διακρίσει διαβίσει καὶ περιέξει ἔχειν τὸ ἀ-
γαθόν, καὶ ἐν ταῦτά τὴν ὁρεξιν ὑπολήγειν.

27. Εἰ μήτε χαλεπὰ ὅτι τὸ ἐμὸν, μήτε ἐνέριχα
καὶ χαλεπὰ ἐμὸν· μήτε τὸ κοινὸν βλάπτεται, τί
ὑπὲρ αὐτῷ διαφέρειμαι; τίς δὲ βλάβη τῷ κοινῷ;
Μὴ ὀλοχερῶς τῇ φαντασίᾳ συναρπάζεσθαι· ἀλλὰ
βοῦθαι μὲν καὶ δυνάμει καὶ κατ' ἀξίαν, καὶ εἰς τὰ
μέσα ἐλαττωταί. μὴ μόντοι βλάβῃ αὐτὸ φαυλά-
ζεσθαι. χαλὸν γὰρ ἔστι. ἀλλ' ὡς ὁ γέρον ἀπελθὼν
τῷ τῷ θείῳ ῥόμῳ ἀπῆται μεμνημένος ὅτι ῥόμ-
ος. ἔτι οὐκ καὶ ὁδὸς. ἐπεὶ τοι γίνῃ χαλὸν ὅτι τῷ
ἐμῷ, ἀνθρώπε ἐπελάδου τί ταῦτα ἦν; ναί.

sunt tamen in magno hæc apud istos pretio.
Propterea tu quoque stultus esse vis? sufficiat
quod aliquando fueris.

28. Quâlibet horâ mors intercipiat, licet
esse fortunatum. Fortunatum vöto, quicun-
que sibi bonam fortunam fabricatur. Bona au-
tem fortuna, boni sunt motus animi, bonæ
appetitiones, bonæ actiones.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER SEXTUS.

Attura universi suo gubernatori obediens est, ac bene composita : quæ verò eam gubernat mens, nullam in seipsa habet malefaciendi causam : quippe nihil in se mali habens, nihil etiam malè facit, neque peccat, neque ab ea quicquam læditur : omnia verò secundum eam fiunt atque perficiuntur.

1. Nullo pone in discrimine, algensæ, an calens, dormituriens an somni satur, malè an bene audiens, moriens an aliud quid agens id facias, quod te decet : quando mors etiam una est earum actionum, quæ ad vitam referuntur. Sufficit igitur ea etiam imminente, id quod instat, bene collocare.

3. Intrò respice. Nullius rei neque propria qualitas, neque meritum te lateat. Omnia subiecta celerrimè mutantur, & aut in halitum resolvuntur, si quidem omnium rerum in u-
nam

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, ἡ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ.

1. Τὸν ὅλον ὕμνα, εὐπειθὲς, καὶ εὐ-
 τρεπὲς· ὃ ἡ ταύτῃ διοικῶν
 λόγῳ ἐδεμίαν ἐν ἑαυτῷ δι-
 ταν ἔχει ἢ κακοποιῶν. κακί-
 ας γὰρ ἔχει, ἐδὲ τι κακῶς
 ποιῶν· ἐδὲ βλάπτει αἰ τι ὑπὸ ἐκείνου. πάντα ἡ κατ'
 ἐκείνου γίνεται, καὶ περιγίνεται.

2. Μὴ διαφέρει πότερον ῥιγῶν, ἢ θαλασσόμε-
 νῳ τὸ πρίπον ποιῆς· καὶ πότερον νυσάζων, ἢ ἱ-
 κανῶς ὕπνου ἔχων· καὶ πότερον κακῶς ἀκίαν, ἢ εὐ-
 φημίμην· καὶ πότερον ἀποθνήσκων, ἢ παύσῃ τὸ
 ἀλλοῖον. μία γὰρ ὅτι βιωτικῶν πράξεων καὶ αὐτῇ
 ὅτι, καθ' ἣν ἀποθνήσκων. ἀρκέσιον καὶ ὅτι ταύτης
 τὸ παρὸν εὖ δίδως.

3. Εἰσω βλέπε. μηδενὸς πράγματι μῆτε ἡ ἱ-
 δία ποιότης, μῆτε ἡ ἀξία παρεμβεχέτω σε. Πάντα
 τὰ ὑποκείμενα τάχιστα μεταβάλλει, καὶ ἥτοι ὀκθυ-

nam substantiam futura est collectio; aut dissipantur.

4. Mens universi gubernatrix scit quo consilio quid agat, & quam habeat materiam subiectam.

5. Vlciscendi ratio optima est, ne similis fias ejus qui injuriam fecit. Vno hoc te oblecta, inque uho hoc acquiesce, ut ab una societatis humanæ tuendæ causa suscepta actione, ad aliam transeas, Dei memor.

6. Princeps hominis pars est ea, quæ seipsam excitat atque ciet, seque talem, qualem vult, efficit, præstatque ut ea quæ eveniunt talia, qualia ipsa vult, sibi videantur.

7. Omnia secundum naturam universi fiunt: neque enim possunt fieri secundum aliam aliquam, siue extrinsecus circumstantem, siue inclusam, siue foris suspensam.

8. Universum autem confusio quædam est, & contextus fortuitus rerum iterum à se dividendarum & dissipandarum: aut unitione, ordine, & prudentia constat. Si prius illud verum est, quid est, cur cupiam inani huic coluviei & mixturæ immorari? quid aliud expectandum, quàm ut in terram tuncque redigar? quid perturbor? quicquid egero, tamen dissipatio me manet. Sin alterum illud verum est, pietatem colo, animoque constanti sum, & gubernanti mundum confido.

9. Cum te rerum præsentium status non nihil perturbat, celeriter ad te redi, neque ultra quàm necesse est, à legitimis institutionis

καταδύσεται, ἢ ὅτι ἦν κατα ἢ ὑπὸ, ἢ σχεδὸν ὑ-
πὸ κατα.

4. Ο διοικῶν λόγος οἶθε πῶς διακείμενος, καὶ τὸ πᾶν, καὶ ἐπὶ τὴν ὕλην.

8. ~~Αεὶς~~ ~~πρὸς~~ ~~τὸ~~ ~~συνέμικται~~, τὸ μὴ ἔξομα-
 ῖσθαι. Ἐνὶ τούτῳ, ἡ προσομοίαι, πρὸς τὴν προῖκα
 ὡς κοινωνικῆς μεταβαίνειν ὅτι προῖκα κοινωνικῶς
 συνήμικται δεῦ.

6. Τὸ ἐγγενὲς δὲ πρὸς τὸ αὐτὸ ἐγγένος καὶ ἑσέ-
πον, καὶ ποιοῦν μὲν αὐτὸ δὲ ἄν καὶ θάλα· παλαιὴ δὲ
ἐκὸν πρὸ φαίνεσθαι πᾶν τὸ συμβαῖνον δὲ αὐτὸ θέλει.

7. Καὶ ὁ ἴδιον θύνη ἡμεῖς περιέσται. ὁ γὰρ
καὶ ἀλλήλων θύνη σπασθῆναι, ἡτοι ἐξωθεν ἀνιέχοντες,
ἢ ἐμμεσεχολῶμεν ἐνδοθεν, ἢ ἐξωθεν ἀπρητοῦμεν.

[illegible]

9. Όταν αναγκασθείς από την ανεργία σου να
πείσεις κάποιον να σε βοηθήσει, να χέσεις επάνω σου εαυτόν,
ή μη από τα κάταφυγα είναι το δικό σου ρυθμό. Έτσι γδ

rationis modulis discede. Nam eò faciliùs harmoniam tueberis, si continenter ad eam revertaris. Si tibi simul & noverca, & mater esset, illam quidem coleres, & tamen crebrò ad matrem te reciperes. Eadem est tibi ratio aulæ, & philosophiæ. Quare ad hanc sæpenu-mero revertere, & in hac acquiesce, quæ effi- cit, ut & res aulicæ tibi tolerabiles videantur, & tu dum in iis versaris, aliis non intolerabilis.

10. Quàm præclarum illud est, ciborum & eduliorum quorumcunque tales in animo no- tiones impressas & consignatas habere: Hoc est piscis cadaver; illud avis, aut porci: item, Falernum, succus est exiguus uvulæ: purpura, capilli oviculæ, modico testudinis sanguine imbuti: tum coitus, intestini parvi affriccio, mucique excretio non sine convulsione. Co- gitationes hæ præclaræ sunt: nam rem ipsam attingunt, ac totam pervadunt, ut qualis ea sit, cerni possit. His per omnem vitam utendum est: ac sicubi res quàm maximè videtur com- probatu digna, tegumentis est nuda, ut & ejus in conspectum veniat vilitas, & verbo- rum phaleræ quibus se ostentabat, ei adiman- tur. Etenim fucus impostor est callidissimus, ac tum maximè in fraudem inducit. cùm quis maximè se res serias & dignas tractare putat. Vide igitur, quid de Xenocrate ipso Crates di- cat. Pleraque eorum, quæ vulgus admiratur, ad latissimè patientia revocari possunt, quæ- cunque scilicet sub habitu aut naturâ conti- nentur,

ἐγκρατέστερον τ' ἀρμυρίας τῶν συνεχῶς εἰς αὐτὴν
ἐπαύριχτοι. Εἰς μητρὸν αἶμα ἔχουσιν καὶ μητέρα,
ἐκείνῳ τ' ἂν ἐθερόπαιδες, καὶ ὅμως ἡ ἐπάνοδος σοι
πρὸς τὴν μητέρα συνεχὴς ἐγένετο. τὸτό σοι καὶ ὄζει
ἡ αὐλή, καὶ φιλοσοφία. ὥστε πολλάκις ἐπ' ἀντι, καὶ
πρὸς ἀναπαύει ταύτην, δι' ἣν καὶ τὰ ἐκεῖ σοι ἀνεκτὰ
φαίνεται, καὶ σὺ ἐν αὐτοῖς ἀνεκτός.

ΙΟ. Οἷον δὴ τὸ φαντασίαν λακιδάσκειν ὅτι τῶν ὄ-
λων, καὶ τῶν τοῦτον ἐδωδύμων. ὅτι νεκρὸς ἔσθ'
ἰχθύς, ἔσθ' ὅς, νεκρὸς ὄρνιθς, ἡ χοίρει· καὶ πάλιν,
ὅτι ὁ φαλίσκος, κυλάειόν ἐστι σαφυλὴ. καὶ ἡ
πρὸς φύσιν, περὶ χίμα πρὸς αἵματι καὶ κόλῳ
δεδωκυῖα. καὶ ὅτι τ' καὶ τ' σύμψαν· ἐντεῖν πρὸς
τριψις, καὶ μετὰ τινος πασμοῦ μύξας ἐκκρεῖσις.
οἷαι δὴ αὐταὶ οἷαι αἱ φαντασίαι καθιχνόμεναι αὐ-
τῶν τ' πρὸς γυμνάτων, καὶ διεξίπτε δι' αὐτῶν, ὥστε
ὄραν αὐτὰ ποτ' ὄζειν. ὅπως δὲ παρ' ὅλον τ' βίον
ποιεῖν, καὶ ὅσον λήαν ἀξιοπιστότατα πρὸς γυμνάτων φαν-
τάζεται ἀπογυμνῶν αὐτὰ, καὶ τ' εὐτέλειαν αὐτῶν
καθορᾶν, καὶ τ' ἰσοείαν ὑφ' ἣν σεμνύνεται ἀφαιρεῖν.
δενδρὸς γὰρ ὁ τῶν παρὰ λογιστῆς. καὶ ὅτε δοκῶς μά-
λιστα πρὸς τὰ ἀσπιδάια καταγίνεσθαι, τότε μάλιστα
καταγοπτέυει. Ὁρα γοῦν ὁ Κρότης, τί πρὸς αὐ-
τῶν τῶν Ξενοκράτους λέγει. Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ πλεθὺς
θαυμάζει, εἰς χυμικάτα ἀνάγεται, τὰ ἰσὺς ἔξ-
ως

nentur, ut sunt lapides, ligna, ficus, vites, oleæ. Qui verò paulò sunt honestiores, illa potissimum, quæ sunt animata : ut greges, armenta. Qui verò adhuc urbaniores & elegantiores sunt, iis maximè capiuntur, quæ sunt animâ rationali prædita : non illâ quidem simpliciter rationali, sed quatenus artes tractat, aut aliquâ peculiari solertiâ insignis est : aut etiam simpliciter rationali ; ut mancipiorum multitudo. Qui verò animam rationalem, quâ rationalis est, & civilis communis appetens, veneratur, reliquarum is rerum nullam curat : sed omnibus postpositis suum animum ita affectum, atque ita se moventem, ut rationi & civili societati congruit, conservat ; mentique, universi moderatrici, cui naturâ cognatus est, hæc in re inservit.

II. Quædam jam fiunt, quædam mox existent, quin & ejus quod sit, pars jam nunc aliqua evanuit, fluxus, & alterationes continenter mundum renovant : quemadmodum infinitum ævum temporis assiduo lapsu novum subinde redditur. In hoc itaque flumine quidnam ea quæ præterferuntur, ac quibus insistere non possit, honore aliquo dignetur ? is quidem perinde sit, ac si quis unum de prætervolantibus passereulis diligere incipiat, atque is jam è conspectu ejus abierit. Certè & vita uniuscujusque hominis quid aliud, quàm vapor sanguinis, & momentanea æris aspiratio ? Quale enim est semel animam attrahere, & semel efflare, quod indefinenter facimus ;

cimus; tale etiam est, omnem respirandi facultatem, quam heri aut nudius tertius nati accepimus, eò simul omnem refundere, unde accipimus.

12. Quòd vegetamur more stirpium, respiramus more pecudum, & ferarum; quòd visis afficimur; quòd appetitione impellente huc illuc rapimur; quòd congregamur, quòd nutrimur; omnia hæc non majori sunt in pretio ponenda, quàm quòd excernimus cibi recrementa. Quid igitur honore dignum est? num plausus? nequaquam. Ergo ne laus quidem populi, quæ nihil est aliud quàm plausus, linguarum. Sublata igitur etiam gloriola, quid restat, quòd suspiciamus & veneremur? Equidem hoc censeo, ut quemadmodum facti instructique à natura sumus, ita & moveamur animis & sustineamur. Eò nos etiam diligentia opificum, & artes ducunt. Omnis enim ars huc collimat, ut id quod paratum est, aptum sit & idoneum ad opus, cujus operis causa paratum est. Idem quærit vinitor, idem qui pullos equorum domat, idem qui canes educat. Institutio quoque primæ ætatis & disciplinæ, eò contendunt: is ergò finis est, quem expetere debeas. Hunc consecutus, nihil est in aliis rebus quòd sis tibi quæsiturus. Quòd si pergas alia etiam expetere, neque liber eris, neque tibi sufficies ipse, neque eris affectuum vacuus: necessario enim invidabis, æmulaberis, sinistra suspicaberis de his, qui illa tibi adimere possunt, insidiaberis iis, qui id quod magni sit à te possident.

ἀποτεχθεὶς ἐκτίσω, ὑποδύναι ἐκῆ, ὅθιν τὸ πρῶ-
τον ἵσταται.

12. Ὡς τὰ φυτὰ τίμιον ἔτε τὸ διαπνῆσθαι ἔτε τὸ
ἀναπτῆν ὥς τὰ βοσκήματα καὶ τὰ θηρία· ἔτε τὸ τυ-
πῆσθαι καὶ φασίαν ἔτε τὸ νύκτωρ παθεῖν καὶ ὄρ-
μην· ἔτε τὸ συναλεῖσθαι ἔτε τὸ πρέφειν τῷ πο-
τῷ ὅρμῳ πρὸ ὑποκύνειν τὰ φετηώματα τῷ ἔρῳ. τί
οὖν τίμιον; τὸ κρεῖναι; ἔχι. ἐποῦ ἐδὲ τὸ ὑπὸ
γλασῶν κρεῖναι; αἱ γὰρ πολλὰ τῶν πολλῶν ἀφῆ-
μαι, κρεῖττον γλασῶν. ἀφῆκας οὖν καὶ τὸ δοξά-
ειν· τί καὶ αὐτὸ τίμιον; δοκῶ μὲν τὸ καὶ τῷ
ιδίᾳ καλῶς κινεῖσθαι, καὶ ἴχεσθαι. Εἴθ' ὅτι
αἱ ὀπμιέλονται αἷσι καὶ αἱ τέχναι. ἢ τί γὰρ τέχνη
πάντα τέτε σφάζεται, ἵνα τὸ καλῶς κινεῖν ὀπ-
τιεύσας ἔχη πρὸς τὸ ἔργον πρὸς ὃ κατισχύεται.
ὅτε φυτῶν ὁ ὀπμιέλμενος τῷ ἀμπελῇ, καὶ ὁ πω-
λοδότης, καὶ τῷ κυνὸς ὀπμιέλμενος τῷ ζῳῷ.
αἱ δὲ παιδαγωγίαι, αἱ διδασκαλίαι, ὅτι τὸ
σπινδῶσι; ὧς οὖν τὸ τίμιον καὶ τῷ μὲν ἀνὲρ ἔχει,
ἐδὲ τῷ ἄλλῳ φετοιμάσθαι σφαιρῇ. Οὐ πάντως καὶ
ἄλλα πολλὰ τιμῶν; ἔν' οὐκ ἐλαττωθῇ ἔσθ', ἔτε
ἀντάρκης, ἔτε ἀπαθῆς. ἀνάγκη γὰρ φθονεῖν, ζή-
λοτυπῆν, ὑποφῶσαι τὸς ἀφελῆσαι ἐκείνα δυνά-
μεις, ἐπιβελῆσαι τοῖς ἔχουσιν τὸ τιμώμενον ἵνα σὺ
ὅλος πεφύρῃ ἀνάγκη τῷ ἐκείνῳ τινὲς ἐδὲ. πρὸς
ἔτι

dent. Omnino enim necesse est cum esse animo perturbato, qui ista desiderat: *scire etiam deos incusare.* Qui verò mentem suam reverteretur atque colit, is & sibi ipsi probabitur, & cum coetu hominum bene ei conveniet, cumque *deus* conferret; id est, laudabit quascunque *indistribuat & ordinaverunt.*

13. *Infra, super, atque circum, motus suae elementorum.* Motus verò virtutis in eorum nullo est, sed diviniore quadam, & ad intelligendum difficili via procedens, foeliciter ad propositam metam pervenit.

14. Vide quid agant homines. Eos qui eodem cum ipsis vivunt tempore, laudare volunt: ipsi verò à posteritate laudari magnum existimant: nimirum ab iis quos neque vident, neque videbunt unquam. Id verò *hanc* multò aliud est, quàm si dolerent, non à prioris etiam ætatis hominibus se laudatos esse.

15. Non, si quid assequi industriâ tuâ nequis, id à nullo præstari posse homine existima: sed quicquid homo potest, quicquid ei convenit, id & tibi non impossibile iudica.

16. In palæstra si quis unguitibus adversarium laniavit, aut capite incusso feriat, non indignamur, neque offendimur, neque insidiarum suspectum habemus: cavemus quidem nobis ab eo, non ut ab hoste, neque sinistram quid de eo suspicamur, tantum placide eum declinamus. Id fieri debet etiam in reliquis vitæ partibus, ut idem de aliis sentiamus, quod

... &
...
...
...

li-
ed

عليه

1

quod de iis, cum quibus colluctamur: possumus enim (ut dixi) citra suspicionem & odium ab iis cavere, & eos vitare.

17. Si quis me redarguere potest & demonstrare, quod non rectè sentiam, aut agam, lato animo sententiam mutabo: veritatem enim quero, quæ nemini unquam damno fuit: damnum autem facit, qui in errore & ignorantia sua permanet. Ego, quod est mei officii, ago; cætera me non avellunt. Aut enim animæ, aut ratione carent; aut viæ ignara errant. Animantia rationis expertia, tum omnes ejusmodi res & subjecta, magno animo ut ratione præditus, ad usus quoscunq; liberè & liberaliter adhibeto. Hominibus verò, ut ipsis quoque mente instructis, ratione societatis habitâ utere. In omni verò negotio deos comprecare: neque sollicitus esto, quantum temporis spatium tibi ad hoc agendum detur: sufficiunt enim vel tres hujusmodi horæ.

18. Alexander Macedo, agasôque ejus, mortui in idem sunt redacti: aut enim assumpti sunt ad seminales illas mundi rationes; aut dissipati sunt in atomos, unus perinde atque alter.

19. Cum animo tuo considera, quàm multa unico temporis momento fiant in uniuscujusque nostram cum animo, tum corpore: ita fiet,

καὶς μόνον ἔστιν. πάλαι περιθυμώμεθα ἢ ὅς
σποδὸν γυμναζομένων. ἔξαι γὰρ ὡς ἐφ' ἡμῶν ἐκκλίνου,
καὶ μηδὲ ὑποπλέυσεν, μηδὲ ἀπέχθεται.

25. Εἰ τίς με ἐλάγξει καὶ παρεγγίαι μοι ὅτι
ὑποπλέω. ὑπολαμβάνω, ἢ παρὰ τοῦ, δυνάστητος χαί-
ρων μεταδίδωμαι. ζητῶ γὰρ ἢ ἀλήθειαν, ὅθ' ἂν
ἐφ' ἡμῶν πᾶντοτε ἐβλάβη. βλέπεται ἢ ὁ ὑποπλέων
ἐπ' ἡμῶν αὐτοῦ ἐπάτης καὶ ἀγνοίας. Εἰ γὰρ ἢ ἀρετῆς
τοῦ κερδοῦ ποῦ. τὰ ἄλλα με εἰσφέρει. ἦτοι
γὰρ ἀλγία, ἢ ἀλογα, ἢ σπυλαιμυρία, καὶ ἢ
ἐπ' ἡμῶν ἀγνοία. τοῖς μὲν ἀλόγοις ζῴων, καὶ κερδοῦ
παρὰ τοῦ καὶ ὑποπλέων, ὡς λόγον ἔχον, λό-
γον μὴ ἔχον, καὶ μεγαλοφρονος καὶ ἐλευθέρου.
τοῖς ἢ ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχον καὶ κατανικῶς.
Εἰ ἢ ἡμῶν ἢ δεῦν ἐπικαλεῖ, καὶ μὴ ἀμαρτάνει σπυ-
λαιμυρία χρόνῳ ταῦτα παρὰ τοῦ. ἀρετῆς γὰρ καὶ
σπυλαιμυρία τοιαῦτα.

26. Ἀλλ' ἄνδρες ὁ Μακεδόν, καὶ ὁ ὀρεγκόμοις
αὐτῷ ἀποθανόντες εἰς τ' αὐτὸ κατέστησαν. ἦτοι γὰρ
ἐλπίσθαι εἰς τὰς αὐτὰς τῶ κόσμῳ σπυλαιμυρίου
λόγους. ἢ δεισιδαιμονίαν ὁμοίως εἰς τὰς αὐ-
τὰς.

27. Ενθυμώμεται ποῦ καὶ ἢ αὐτὸ ἀμαρτάνει καὶ
τον εἰ ἐλάττω ἡμῶν ἀμαρτάνεται, σπυλαιμυρία καὶ
ἀλγία. καὶ ἦτοι ἢ δεισιδαιμονίαν εἰ ποῦ παρὰ τοῦ,
N μάλλον

fiet, ut non mireris, quod omnia quæ fiunt, in hoc Vno & Vniuerso (quod *mundum* vocamus) animali simul existant.

20. Si quis à te quærat, quomodo sit nomen Antonini scribendum, nonne singulatim omnes literas in hoc intentus unum proferres? Quid ergo si qui irascuntur, num vicissim tu quoque stomachaberis? non potius numerum inibis placidè singularum literarum? Itaque etiam hîc memento suis omne officium quibusdam constare numeris: quos imperturbatos servare, neque indignantibus aliis indignari, sed rectâ viâ quod tibi proposuisti, perficere te oportet.

21. Quàm inhumanum est homines impedire, ne ad ea ferantur, quæ eis utilia & cognata videntur? Atqui id tu ne faciant prohibes quodammodo, dum iniquo animo fers eos delinquere. Feruntur enim utique ad id, quod naturæ suæ conjunctum, & utile putant. Sed res non ita habet. Id itaque ostende eis, & doce citra indignationem.

22. Mors finem imponit sensuum, motus, & cogitationum officiis, animûmque à corporis ministerio liberat. Turpe autem est in hac vita, in qua corpus tuum labori non succumbit, animum tuum elanguescere.

23. Vide ne nomine tituloque Cæsar, in
mores

μᾶλλον ὅ πάντα τὰ γινόμενα ἐν τῷ ἐνὶ τῇ καὶ
σύμπαντι, ὁ δὲ πᾶσι νομαζόμεν, ἀμὲν ἐν-
φίσταται.

20. Εάν τις σοι περιβάλῃ πᾶς χάρις τὸ Αν-
τωνίου ὄνομα· μήτι κατεντεινόμεν. Ὁ περιόσῃ ἑκα-
στον ἑξὶ σιχαίαν; τί οὐκ ἐάν ἐργάζονται, μήτι
ἀποργῇ; μήτι ἐκ ἐξαειθμύσῃ πρὸς, περιόσῃ
ἑκαστον ἑξὶ γραμμῶν; ὅταν οὐκ ἐνθάδε με-
μνησο, ὅτι πᾶν καλὸν ἐξ ἀειδμῆς τινῶν συμ-
πληρῆται. τέτρε δὲ τηρωῖτα, καὶ μὴ δορυβ-
μῶν, μηδὲ τοῖς δορυβμῶν ἀντιδορυβμῶν, ὅ-
φαινεῖν ὅδῃ τὸ περιεμῶν.

21. Πᾶς ἀμὲν ἐνὶ μὴ ἐπὶ τρέπῃ πῶς ἀνθρώποις
δρῶν ἐπὶ τὰ φαινομένη αὐτοῖς οἰκίᾳ καὶ συμφέρον-
τα; καὶ τοι τρόπον τίνα ἐ συλχαρεῖς αὐτοῖς τῶτο
ποιεῖν, ὅταν ἀγανακτεῖς ὅτι ἀμαρτάνοι. φερονται
γὰ πάντας ὡς ἐπὶ οἰκίᾳ καὶ συμφέροντα αὐτοῖς. ἀλλ'
ἐκ ἔχει ὅταν. ἐκ οὐκ ἐκ δίδασκα, καὶ δεικνυ, μὴ ἀ-
γαλῶν.

22. Θάνατος, ἀνάπαυλα ἀδελφικῆς ἀντίτυπ-
ας, καὶ ὁρμηλικῆς νεοσπασείας, καὶ διανοητικῆς δι-
εξόδου, καὶ τὸ πρὸς τὸ σπῆκα λειψυγίας. Αἰχρῶν δὲ
ἐν ᾧ βίω τὸ σῶμα οὐ μὴ ἀπαυδᾷ, ἐν τῷ τῷ
φυλῶ περιπαυδᾷ.

23. Οὐκ ἐνὶ ἀποκρυφῶς, μὴ βαρῆς. γίνετα,
N 2 γὰρ.

mores Cæsareos paulatim tu quoque degeneres : ne inficiaris. Potest enim hoc fieri. Itaque conserva teipsum simplicem, bonum, integrum, gravem, apertum, justitiæ studiosum, pium erga deos, benignum, humanum, ad officium tuendum fortem. Annitete ut talis permanear, qualem te facere voluit philosophia. Venerare deos, hominum saluti consule. Breve est vitæ in terra degendæ tempus, omnisque ejus fructus, sancta animi constitutio, & actiones communitati hominum utiles. Omnia, ut decet Antonini discipulum, age. Quæ fuerit ejus in agendo secundum rationem firmitas, quæ ubique æqualitas, quæ sanctitas, memento : quæ vultus serenitas, ac comitas. Quantis ille gloriæ contemptor ; quod ejus in percipiendis rebus studium, quum nihil prætermitteret, nisi prius accuratè perspexisset, ac cognovisset. Ut tulit injustè ipsum reprehendentes, neque convitium his reposuerit : ut nihil properatè aut cupidè aggressus sit : ut calumnias non admiserit : ut diligens fuerit morum actionumque examinatus : non obrectator, non meticulosus, non suspiciosus, non sophista. Quàm paucis fuerit contentus, ut domo, lecto, veste, cibo, famulatu : quàm tolerans laborum, quàm leni animo : ut tempus usque ad vespeream propter victus tenuitatem, ut nec excernere nisi consueta hora opus ei esset, egerit. Quæ ejus in amicitia fuerit constantia, & æquabilitas : quomodo tulerit eos, qui ipsius sententiam liberè impugnant,

Μάκρυ Αιτωική Βιβλίον Γ. 149

χάρη . τέρψαντο καὶ πρὸς ἀπλῶν , ἀγαθόν , ἀκί-
 ριστον , σπουδὴν , ἀκομφαν , ἤ διὰ τὴν φίλον , δευτε-
 ρῶν , διὰ τὴν , φιλοσοφίαν , ἐρριμμένην πρὸς τὰ πρὶν
 πούλα ἔργα . ἀλόνισαι , ἵνα τοῦτ' οὐ συμμείνης , οἷόν
 σε ἠθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία . αἰδῶ θεὸς , σώζει
 ἀνθρώπους . βραχυὺς ὁ βίος . εἰς καρπὸς τ' ὀψιγεν-
 ζῶν , διὰ τὴν ὁσῶν , καὶ περὶ τὴν κοινωτική . Πάντα
 ὡς Ἀγλαΐαν μαθητῆς . τὸ ἴσον ἢ κατὰ λόγον πρὸς
 σπουδῶν οὐ ποιοῦν ἀμείνῃ , καὶ τὸ ἀμαλὴς παλαιοῦ , καὶ
 τὸ ἔστιν , καὶ τὸ εὐόδιον ἢ πρὸς σώσει , καὶ τὸ μελίσχι-
 ον , καὶ τὸ ἀκροβόλον . καὶ τὸ πρὶν ἢ κατὰ ἀληθινὴν
 περὶ γυμνασίου φιλότιμον . καὶ ὡς ἐκείν' οὐκ ἂν τι ὀ-
 λως παρῆκεν , μὴ πρὸς τὸν εὐ μάλα καλὸν , καὶ
 σαφῶς νοήσας . καὶ ὡς ἔφρεν ἐκείν' οὐκ ἀδίκως αὐ-
 τὸν μακροβίου μὴ ἀντιμεμφομέν' . καὶ ὡς ἐπ' ἑ-
 δὲν ἐπιδείκνυται , καὶ ὡς διαβολὰς ἐκ ἐδὲ χετο . καὶ ὡς
 ἀκακὺς ἢ ἐξέλεσθαι ἡλῶν καὶ περὶ τὴν . καὶ ἐκ ὀνειδι-
 σῆς , ἢ παρὰ τὴν , ἢ κατὰ τὴν , ἢ σοφίαν . καὶ ὡς ἂν
 λίθοις ἀρκέμεν' , ὅς , οἰκίσει , σεσωμένη . ἐδῶκεν ,
 ἔσθ' , ἡσυχία . καὶ ὡς φιλοπόν' , καὶ μακροβί-
 ον . καὶ οἷ' οὐ μὲν ἐν τῇ μέλει ἐσπέρει διατλήναι
 τὴν διαδαν , μὴδ' οὐ κατὰ τὴν τὰ φερτὰματα
 παρὰ τὴν σωφίαν ὅραν χρῆζον . καὶ τὸ βίβλαιον καὶ
 ὁμοίον ἐν τῇ φιλίας αὐτῇ . καὶ τὸ ἀνέχεσθαι ἀλλοει-
 νότων παρὰ τὴν ἡμετέραν τὴν γυμνασίαν αὐτῇ . καὶ χαίρειν ,

gnarent, gavisusque fuerit, si quis melius aliquid ostenderet. Qua ille deos religione conluerit citra superstitionem, recordare, ut tibi quoque ultima hora perinde atque is fuit rectè tibi conscio adveniat.

24. Expergiscere, & teipsum revoca, somnòque discusso cogitans somnia fuisse quæ te perturbarunt; evigila denuò, & vitæ curas cogitans, de his judica, ut de illis fecisti.

25. Ex corpusculo & anima consto. Corpusculo nihil interest inter res; neque enim potest discrimen statuere. Rationi autem inter ea discrimen nullum habetur, quæ non sunt ipsius actiones: has verò omnes in sua habet potestate. Eas autem tantùm curat, quæ præsentibus sunt: præteritæ enim & futuræ animi actiones, ipsæ quoque in nullo nunc ipsi discrimine.

26. Manui ac pedi, dum suum agunt officium, nullus est præter naturam labor: ita homini quoque ea agenti quæ ipsius sunt partium, nullus est præter naturam labor: ergo ne malum quidem. Quot voluptatibus, ac quantis frui contigit latronibus, cinædis, parricidis, tyrannis? Nonne vides ut qui vulgares profitentur artes, cum in plerisque ab idiotis & imperitis nihil differant, nihilominus tamen suæ artis rationem retinent, neque ab ea decedere sustinent? Nonne autem turpe sit, si architectus & medicus magis suæ artis rationem
revereatur,

εἰ τις δεικνύει κρείττον. καὶ ὡς θεοσεβῆς χάρις δει-
σιδαιμονίας· ἵν' ἔτως εὐσυνήδητῶ σοι ἐπιστῇ ἡ τε-
λευταία ὥρα ὡς ἐκείνῳ.

24. Ανάνηψε καὶ ἀνακαλῶ σεαυτὸν, καὶ ἐξυπνιαθεῖς
πάλιν καὶ ἐννοήσας ὅτι ὄνειρό σοι λυώχλοιω, πάλιν
ἐξηγοράς βλέπε ταῦτα ὡς ἐκείνῳ ἔβλεπες.

25. Επισωματίς σοὶ καὶ ψυχῆς. τῷ μὲν ἐν σωμα-
τίῳ πάντα ἀδιάφορα. ἐδὲ γὰρ δύναται διαφέρειν.
τῇ δὲ διάνοια ἀδιάφορα, ἔσα μὴ εἶναι αὐτῆς ἐνεργή-
ματα. ἔσα δὲ γε αὐτῆς εἶναι ἐνεργήματα, ταῦτα
πάντα ἐπ' αὐτῇ εἶναι. καὶ τότε καὶ μὴ τοῖς αὐτῷ μόνον
τὸ παρὲν παραμαλεύεται. τὰ γὰρ μάλιστα καὶ παρω-
χητότα ἐνεργήματα αὐτῆς, καὶ αὐτὰ ἡδὴ ἀδιά-
φορα.

26. Οὐκ ἔστι ὁ πόντος τῇ χειρὶ, ἐδὲ τῷ ποδὶ
ᾧ ἐστὶ φύσιν, μέχεις ἀν' ποιῇ ὁ πῦρ τὰ τῷ ποδὶ, καὶ
ἡ χεὶρ τὰ τῇ χειρὶ. ἔτως οὖν ἐδὲ ἀνθρώπῳ ὡς ἀν-
θρώπῳ παρὰ φύσιν εἶναι ὁ πόντος, μέχεις ἀν' ποιῇ τὰ
τῷ ἀνθρώπῳ. εἰ δὲ παρὰ φύσιν αὐτὰ ἐκ ἔστιν, ἐδὲ κα-
κὸν ἐκ ἔστιν αὐτῷ. Ἡλίκατος ἡδονὰς ἡδονῆς λησάι,
κυάιδου, πατράλοισι, τύραννοι; Οὐχ, ὅσους πᾶς
οἱ βάνουσι τεχνῶνται ἀρμύζονται μὲν ἀχει τινὸς
πρὸς τοὺς ἰδιώτας· ἐδὲν ἥσων καὶ τοὶ ἀντέχονταί
τῷ λόγῳ τῇ τέχνῃ, καὶ τότε ἀποσπῆναι ἐχ' ὑπομέμ-
νην; ἐδὲν, εἰ δὲ ἀρχιτέκτων, καὶ ὁ ἰαβὸς μᾶλλον
αἰδέσονται

revereatur, quàm suam homo, quæ quidem ei est cum deo communis?

27. Asia & Europa, anguli sunt mundi: universum mare, gutta mundi: Athos, glebula mundi: omne instans tempus, punctum est æternitatis. Omnia sunt parva, mobilia, interitui objecta: omnia inde veniunt, à certâ mentis illius universalis agitatione consilioq; profecta, aut certè per consequentiam. Etenim rictus leonis, lethalia venena, & omne maleficio, ut spina, coenum, pulchrarum & bonarum rerum naturalia sunt additamenta. Non igitur ea aliena ab eo quod colis imaginare, sed fontem omnium rerum considera.

28. Qui præsentia cernit, omnia vidit, quæ ab æterno fuerunt, & in infinitum usque erunt. Omnia enim sunt ejusdem generis, & conformia. Sæpenumero cogita de omnium in hoc universo rerum connexu, mutuâque affectione. Quodam enim modo omnia invicem sunt implicata, eaque ratione amica mutuo. Aliud enim ex alio consequitur, propter constantem motum, ac conspirationem & unitiorem substantiæ.

29. Quibus negotiis addictus es forte tua, his te accommoda: & quibus te hominibus factum adjunxit, eos amore, idque vero, prosequere. Organa, instrumenta, vas quodcumque, quum id agunt, cujus gratia sunt adorna-

αἰδέεσθαι τὸ ἰδίαις πέχους λόγων, ἢ ὁ ἀνθρώπος
τὸ ἑαυτοῦ, οἱ ἀνθρώποις ἐστὶ σφραγὶς τοῦ σώματος;

27. Ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη, γαίαι τῶ κόσμου· πᾶν
πέλαγος, θαλάσσας τῶ κόσμου· Ἀθὰς βασιλείας τῶ
κόσμου· πᾶν τὸ ἐκείνην τὸ χροῖον, σήμερον τὸ αἰώνιον.
πάντα μικρὰ, εὐτρεπῆς, διαφανίζονται· πάντα
ἐκείνην ἐρχεται, ἀπὸ ἐκείνης τῶ κοινῆς ἡγεμονικῆς δε-
μνησθήσεται, ἢ κατὰ ἐπαγγελίαν. κατὰ κόσμον αὐτῶ
τῶ κόσμου, κατὰ δολιχέτην, κατὰ πᾶσαν κακογίαν,
ὡς ἀκαθάρτα, ὡς βόρβορος, ἐκείνων ἐπιχρῆματα τῶ
αἰώνων, καὶ καλῶν. μὴ αὐτὰ ἀλλάσσειν τότε ὡς
ἐκείνη φαντάζε, ἀλλὰ τὴν πάντων πηγὴν ἐπιλο-
γίζε.

28. Οὐαὶ ἡμῶν ἰδὼν, πάντα ἑώρακεν, ὅσα τε ἐξ
αἰδίου ἐγένετα, καὶ ὅσα εἰς τὸ ἀπαρῆναι. πάντα γὰρ
ὁμογενῆ καὶ ὁμοειδῆ. Πολλὰς ἐνθυμίας τὴν ἐπισκοπὴν
δύσιν πάντων τῶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ χάριν πρὸς ἀλλη-
λά. ῥόπον γὰρ τινα πάντα ἀλλήλους ἐπιπύλλε-
ται, καὶ πάντα κατὰ τὸ φίλα ἀλλήλους ὄντι. καὶ γὰρ
ἀλλὰ ἐστὶν ἐστὶ τῆς διὰ τὴν τοπικὴν κίνησιν, καὶ
σύμπλεκτον, καὶ τὴν ἑνότητα τῆς οὐσίας.

29. Οἷς συγκαλήρωσαι σφραγισμοί, τέτοις
σημαίμαζε αἰαυτὸν· καὶ οἷς σημειώσας ἀνθρώποις,
τέτοις φίλοι, ἀλλὰ ἀγαπῶντες. Θερμῶς, ἐργαζομένων,
ἐκείνων πάντων, εἰ πρὸς τὸ κατεσκήνωσαι αὐτοῖς, ὡς
ἔχει.

ta, bene habent : & quidem is qui ea operatus est, abest ab ipsis. At in his quæ natura continentur, remanet, intusque est vis ea opifex. Itaque tanto magis honoranda est, & existimandum, si secundum ejus voluntatem agere perseveres, omnia tibi secundum mentem esse : ita & universi parenti sua constat foelicitas, dum secundum mentem quæ sua sunt agit.

30. Quodcumque ex iis rebus quæ extra te, neque in tua voluntate sunt positæ, tibi proposueris, boni vel mali nomine, id, si vel ut malum tibi contingat ; vel si, cum pro bono ducas, adipisci non possis, efficiet ut & deos incuses, & odio habeas homines qui vel in causa nunc sunt, aut ut in posterum futuri suspecti erunt vel boni illius avertendi, vel mali conciliandi. Fit certè necessariò ut multa peccemus, quod ista pro indifferentibus non habeamus. Quod si sola ea, quæ in nobis sunt posita, bona & mala duceremus, nihil causæ restaret, cur aut Deum incusaremus, aut cum hominibus inimicitias suscipere.

31. Omnes ad unius ejusdemque operis cōsummationem mutuas operas tradimus, pars scientes, & intelligentes ; pars inscii. Quemadmodum & dormientes Heraclitus (ni fallor) dixit esse operarios, qui adjuvent sua opera hæc quæ in mundo fiunt. Alius autem alia ratione id opus adjuvat : ex abundanti autem & ille qui queritur, & reniti conatur iis quæ fiunt, eaque rescindere : nam & hoc utitur mundus.

ἔχει. καὶ τοι ἐπεὶ ὁ καλίσκευδσας ἐκποδῶν· ὅτι
 ὃ ἦν ὑπὸ φύσεως συνῆχοντων, ἐνδον ὅτι, καὶ πα-
 ρείη ἡ καλίσκευδσας δύναμις. καθὼ καὶ μάλλον αἰ-
 δεῖσθαι αὐτὴν δεῖ καὶ νομίζειν, ἐὰν καὶ τὸ βέλημα
 ταύτης ὅχης καὶ διαξαγωγῆς, ἔχει τοι πάντα καὶ
 νοῦν. ἔχει δ' ἔτι καὶ τὸ πᾶν καὶ νοῦν τὰ ἐν
 αὐτῇ.

30. Ὁ, πᾶν ἦν ἀπορραϊνέτων ὑποσέσης αὐτῷ
 ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀνάγκη καὶ τὸ φείπασθαι τὸ τοῖ-
 τε κακῷ, ἢ τὸ σπύττωξιν τοῖς ἀγαθοῖς, μέμψασθαι
 σε θεοῖς, ἀνθρώποις ὃ μισῆσαι τὸς αἰτίους ὄντας, ἢ
 ὑποπιδραμεῖς εἰσεῖναι τὸ σπύττωξιν, ἢ τὸ φείπασ-
 θαι. καὶ ἀδικεῖν δὴ πολλά, διὰ τὸ πρὸς ταῦτα
 διαφορῶν. ἐὰν ὃ μὴ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ καὶ κακὰ
 κινῶμεν, ἐδεῖμα αἰτίαν καλᾷ λέπεσαι, ὅτε θεῶ
 ἐγκαλῆσαι, ὅτε πρὸς ἄνθρωπον εἶναι εἶσθαι πο-
 λεμίαν.

31. Πάντες εἰς ἓν ἀποτελεσμα συνεργεῖμεν. οὐ
 μὴν εἰδότες καὶ παρακλαθηθῆναι· οἱ δ' ἀνεπιστάτως.
 ὥστε καὶ τὸς καθεύδοντας οἶμαι, ὁ Ηρόκλητος ἐρ-
 γάτας εἶναι λέγει, καὶ συνεργεῖν ἦν ἐκ τοῦ κόσμου γι-
 γασθῶν. ἀλλ' ὃ κατ' ἄλλο συνεργεῖ, ἐκ φρε-
 σίας ὃ καὶ ὁ μεμρόμενος, καὶ ὁ ἀντιβαίνειν πειρώμε-
 νος, καὶ ἀναίρειν τὰ γινόμενα, καὶ γὰρ τὰ ταῦτα ἔ-
 χοντες ὁ κόσμος. λοιπὸν οὖν σῶτες εἰς τίνας ἐαυ-
 τῶν

dus. Proinde animum adverte, in quorum tu
 te numero reposes. Nam administrator hujus
 universi, utique te utetur rectè, & accipiet te
 inter cooperarios & ea quæ operi conducunt.
 Tu verò ne sis hujusmodi eorum pars, qualis
 est in fabula vilis ille & ridiculus versus, cujus
 mentionem Chrysippus facit. Sólne pluviz
 munia obire cupit, aut Æsculapius terræ fru-
 gem ferentis? Quid verò sydera, an non di-
 versa quidem singulis est actio, quæ tamen ad
 commune opus conferat?

32. Si de me & his quæ mihi evenire debu-
 erunt, dii consultaverunt, rectè nimirum
 mihi consuluerunt. Nam Deum sine con-
 silio agentem ne cogitare quidem facile est.
 Quæ autem fuisset causa, propter quam malè
 mihi consultum voluisset? Quid inde ad de-
 os, & ad universum (cujus maximè habent
 rationem) fructus rediisset? Sin de me priva-
 to nihil; at certè de universo consilium cepe-
 runt, ex quo quum & illa quæ mihi eveniunt,
 necessariò consequantur, non debet me eo-
 rum poenitere. Sanè de nulla re eos consilium
 inire, impium est credere: aut ne sacrifican-
 dum, ne precandum, ne jurandum quidem, ne-
 que quicquam eorum faciendum, quæ singula
 tanquam cum præsentibus & usq; viventibus
 diis agimus. Sed tamen si nihil illi de nobis
 statuerunt, licet mihi de meipso consilium ca-
 pere, ac de mea utilitate deliberare. Utile au-
 tem est unicuique id, quod est naturæ ejus &
 constructioni consentaneum. At natura mea
 rationis

τὸν ἀκαθάρτου· ἐκείνῳ μὲν γὰρ πάντας σοι καλῶς
χρηστέται· ὅτι τὰ ὅλα διοικῶν, καὶ παραδίδωται σε τοῖς
μέροσιν· τὴν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ἀλλὰ σὺ
μὴ τοῦτο μένῃ γένῃ, οἷόν· ὁ ἐν ἑλῆνι καὶ γελοῖόν·
εἶχῃ· ὡς τὸ δρόματι, ἃ κρύπτουσιν· ῥήματα.
Μήτις ἔστιν· τὰ τῶν ὑστέρῃ ποιῶν; μήτις ὁ Ἀ-
σκληπιὸς τὰ τὰ κατεφόρει; τί δὲ τῶν ἄστρον ἔκα-
σαν· ἔχει διαφορὰ μὲν, συναρὰ δὲ πρὸς ταυ-
τόν;

32. Εἰ μὲν οὖν ἐβουλεύοντο περὶ ἡμῶν καὶ τῶν ἡμῶν
συμβεβῶται ὁφειλόντων οἱ θεοὶ, καλῶς ἐβουλεύοντο·
ἀλλὰ γὰρ γὰρ θεὸν, καὶ ὁπποῦντος ῥήματος· κατεπαῖ-
σαι δὲ μεθ' ἑαυτῶν αἰτίαν ἡμετέραν ὁφείλῃ; Τί γὰρ
αὐτοῖς ἢ τῶν κοινῶν, ἃ μάλιστα θεωροῦνται, ἐκ τέ-
ως θεωροῦντο; Εἰ δὲ μὴ ἐβουλεύοντο κατ' ἐπίστα-
σιν ἡμῶν, περὶ γὰρ τῶν κοινῶν πάντας ἐβουλεύοντο, οἷον
κατ' ἐπακαλύψαν καὶ ταῦτα συμβαίνοντα, ἀσπεί-
ζοντες καὶ εἰργάζοντο. εἰ δ' ἄρα περὶ μηδενὸς
βουλεύονται· πιστεύω μὲν ἔχοντες· ἢ μηδὲ δύναται,
μηδὲ ἐν χώρῃ, μηδὲ ἐν χρόνῳ, μηδὲ πάλιν ἄλλῃ
θεωροῦμεν, ἀλλὰ ἕκαστα ὡς πρὸς παρόντας καὶ συμ-
βαινόντας πρὸς τοὺς θεοὺς θεωροῦμεν· εἰ δ' ἄρα περὶ μηδε-
νὸς καὶ ἡμῶν βουλεύονται· ἡμεῖς μὲν ἔχοντες περὶ τῶν
μαυτῶν βουλεύονται. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σκέψασθαι περὶ τῶν
συμβαινόντων· συμφέρει ἢ ἐκείνῳ, τὸ κατὰ τὴν αὐτῶν
κατασκευῇ

rationis est compos, & civili coetui accommo-
data. Civitas mihi est & patria, quatenus qui-
dem Antoninus sum, Roma: quatenus homo,
mundus: hæc igitur tantum mihi sunt utilia,
quæ his civitatibus conducunt. Quæ singulis
eveniunt, ea profunt universo: id erat satis
scire. Sed & hoc addendum, quod si anim-
advertere velis, ubique videbis, quæ homini,
aut aliis hominibus. *Sed nunc vocabulum *nat-
alis* accipiamus latius, ut etiam mediis rebus
commune sit.

33. Quæ in theatro aut similibus locis vi-
des, ea quum semper eadem spectentur, & u-
niformia, spectaculi satietatem afferunt. Id e-
tiam de tota vita sentiendum. Omnia enim
superiora & inferiora, eadem sunt, & ex iis-
dem causis extiterunt: quousque igitur? Ad-
siduo omnis generis homines considera, qui
ex omnis generis professionibus & nationibus
mortui sunt: ita ut etiam usque ad Philistio-
nem, Phœbum, & Origanionem descendas.
Transi nunc ad alias gentes & familias. Eò
per mutationem perveniemus, quod tot elo-
quentes oratores, tot graves philosophi; He-
raclitus, Pythagoras, Socrates: tot Heroes
prius, deinde tot duces, tyranni: tum Eudo-
xus, Hipparchus, Archimedes, alii acutis in-
geniis, magnanimis, laboriosis, callidis, con-
tumacibus: hi ipsi, qui caducam hanc & in
diem durantem vitam hominum subsanna-
runt,

καλασκευῶν καὶ φύσιν. ἢ ὅτι ἐμὴ φύσις λογικὴ καὶ πο-
λιτικὴ· πόλεις καὶ πατρίδες, ὡς μὲν Ἀντωνίνω μοι, ἢ
Ρώμῃ· ὡς ὁ ἀνθρώπων, ὁ κόσμος. τὰ δὲ πώλεσιν
οὐκ αὐτὰς ὠφέλιμα μόνον ἐξέμου ἀγαθὰ. Ὅσα
ἐκείνῳ συμβαίνει, ταῦτα πρὸ ὅλων συμφέρει. ἥκει
τῆτο, ἀλλ' ἐτι ἐκείνο ὡς ὅτι πάντες ὅσοι παρὰ φύλα-
ξας, ὅσα ἀνθρώπων ἢ ἐτέροις ἀνθρώποις. κοινό-
τερον δὲ νῦν τὸ συμφέρον ὅτι τῶν μέσων λαμβά-
νεται.

33. Ὡς περὶ προσέσται σοι τὰ ἀμφὶ πρὸ δέσποτος,
καὶ τοῖς τοιούτοις χαλεοῖς· ὡς αἰεὶ τὰ αὐτὰ ὁράμενα,
καὶ τὸ ὁμοῦδες, προσκορῇ τιμὴν δέξαν ποιῇ· τῆτο καὶ
ἐπὶ ὅλων τῶν βίῃ πάλιν. πάντα γὰρ ἀνακτάται τὰ
αὐτὰ, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν. μέχει τίνεσσι οὐκ ἔστι· Ἐννόει
συνεχῶς παντοῖς ἀνθρώποις, καὶ παντοῖων μὲν ἐπι-
τηδεύματων, παντοδαπῶν δὲ ἐθνῶν τεθνηῶτας. ὡς
κατείναι τῆτο μέχει φιλοσίμων καὶ φοίβου, καὶ Οὐραν-
οῦ. μέτιθι νῦν ὅτι τὰ ἄλλα φύλα. ἐκεῖ δὲ μετα-
βαλεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅσα τοσῦτοι μὲν δέκνοι ῥήτορες, το-
σῦτοι δὲ σεμνοὶ φιλόσοφοι, Ἡράκλειτος, Πυθαγόρας,
Σωκράτης· τοσῦτοι δὲ ἥρωες περὶ τὸν τοσῦτοι δὲ ὑπε-
ροῦ στρατηγοὶ, τύραννοι. ὅτι τοσῦτοι δὲ Εὐδοξος, Ἰπ-
παρχος, Ἀρχιμήδης, ἄλλαι φύσεις ὁξεῖαι, μεγαλό-
φρονες, φιλόπονοι, πανέργοι, αὐθάδεις, αὐτῆς τῆ
ἐπικήρου καὶ ἐφημέρου τῶν ἀνθρώπων ζωῆς χλευασαί, ὅτι
Μένιππος,

runt, ut Menippus & similes antè concesserunt. Hos omnes cogitandum est dudum esse mortuos : quid autem mali inde habent ? Quid hi, quoniam ne extant quidem nomina ? Unum hoc summi est pretii : Veritate & iustitia servata, mendacibus & injuriis hominibus placidum vivere,

34. Cùm te ipsum oblectare vis, cogita virtutes eorum qui vivunt tecum : strenuitatem ejus, illius verecundiam, aut liberalitatem, aut aliud quippiam. Nihil enim est, quod tantam afferat lætitiā, quantam similitudines virtutum in eorum quibuscum vivimus moribus expressit, ac sese conferunt offerentes conspectui. Itaque in promptu habendæ sunt.

35. Non iniquè fers, tot libras te pendere, & non trecentas : ita etiā quod annorum certum, & eo non majorem vives numerum, indignari non debes. Etenim ut corporis tantam, quanta tibi est tributa, portionem probas : ita & de tempore tibi sentiendum est.

36. Annitendum est nobis, ut persuadeamus iis cum quibus agimus : sin minus, etiam illis invitis id agendum est, quod iustitiaratio jubet. Quod si quis vi te impediat, transi ad æquanimitatem, eoque impedimento ad alterius virtutis opus utere : memior, te cum exceptione quadam instituire actionem, neque ea appetere, quæ fieri nequeant. Quid igitur appetis ? Ut tuos appetitus ratio semper dirigat. Nec verò quod consequaris minùs, nihil

Μένιπῳ, καὶ ὅσοι τοῦτοι. περὶ πάντων τούτων ἐγνώκει ὅτι πάλας κενεῖται. τί οὖν τούτο δεινὸν αὐτοῖς; τί καὶ τοῖς μὴδ' ὀνομαζομένοις ὅλοις; Ἐν αὖτε πολλῷ ἄξιον, τὸ μετ' ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης εὐλογεῖν τοῖς φεύσαις καὶ ἀδίκους διαστῆναι.

34. Όταν εὐφρανταί σεαυτὸν θείης, ἐνθυμῶν τὰ περὶ τὴν μάλα τὴν συμμοσίαν. αὖ, τὴν μὴ, τὴν δεξιάν. τὴν δ', τὸ αἰδέσθαι. τὴν δ', τὸ εὐμελῶς. ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι. ἐπὶ γὰρ ἔτι εὐφραίνει, ὡς τὰ ὁμοιωμάτια τῶν ἀρετῶν ἐμφανίζονται τοῖς ἡθεσι τῶν συζώνων, καὶ ἀβροῦ ὡς οἶόν τι συμπιπτοῖται. διὸ καὶ περὶ χεῖρα αὐτὰ ἐκτίον.

35. Μήτις δυσχεραίνει ὅτι τόσων δέ τινα λιγῶν εἶ, καὶ ὑποτασσέσθαι; ἔτι δὲ καὶ ὅτι μέλει τόσωνδε ἐτῶν βιωτέον σοι, καὶ ὑπὸ μέλει πλείον. ὅσοι γὰρ ἐστὶς, ὅσον ἀφώρειται σοι σέβας, ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ χεῖρι.

36. Περὶ αὖτε πείθειν αὐτὸς· περὶ γὰρ καὶ τὴν ἀκόντων, ὅταν τὴν δικαιοσύνης ὁ λόγος ἔτι αἴψῃ. Ἐὰν μὴ τοι βία τις περὶ χεῖρα μὴ ἐκτίηται, μελίσσαιναι ὅτι τὸ εὐάρεστον καὶ ἀλυπτον, καὶ συγχρῶν εἰς ἀλλήλου ἀρετὴν τῷ καλῶσι. καὶ μέμνησο ὅτι μὴ ὑπεξαίρεσις ὁρμῆς, ὅτι καὶ τῶν ἀδυνάτων ἐκ ὀρέγῃ. τίνε

hil impedire potest. Sufficiat igitur, si quorum causâ producti sumus in mundum, ea fiunt.

37. Gloriæ cupidus, alienam actionem pro suo bono reputat; voluptuarius affectionem, qua ipse afficitur: mente verò præditus, suam actionem.

38. Licet de hoc nihil opinari, ac proinde nec animo perturbari, ipsæ enim res non sunt ejus naturæ, ut judicium nostrum cogere aut constituere possint.

39. Adsueta te, ut alio docente cogitationes non aliò divertas, sed totus animo dicentis sis intentus.

40. Quod alveari non prodest, id ne api quidem prodest.

41. Si vel nautæ gubernatori; vel ægroti, medico parère tenentur, & dicto audientes esse; an ideò malè dicant; aut de alio solliciti sint, quàm ut vel ille navigantibus incolumitatem; vel iste ægrotantibus sanitatem, procurent?

42. Quàm multi ex iis quibuscum in mundum veni, ex mundo jam excesserunt?

43. Morbo regio laborantibus mel amarum videtur: morsus à rabida bestia, aqua est timori: pueris sphærule pulchra est. Quid ergo irascor? aut tibi minor vis videtur esse falsitatis, quàm bilis apud ictericum, aut veneni apud morsum à rabioso animali. Nemo prohibebit, quin secundum rationem tuæ naturæ vi-

vas:

οὐκ ἔστιν ὁ περὶ τὴν ἐκείνου ψυχῆς· τίς τὴν ψυχὴν ἔχει· ἵνα
οἷς περιήχθῃ, ταῦτα γίνεσθαι.

37. Ὁ μὲν φιλόδοξος ἀλλοτρίαν ἐπιδείκνυται ἰδίαν
ἀγαθὴν ἀπολαμβάνει· ὁ δὲ φιλήδονος, ἰδίαν περ-
σιν· ὁ δὲ νοῦν ἔχων, ἰδίαν φερεῖται.

38. Εἴστιν οὖν τίς τῆς ψυχῆς ἀπολαμβάνει, καὶ μὴ
ὁ χλευάζει τῇ ψυχῇ· αὐτὰ γὰρ τὰ φερέμενα ἐκ ἑαυ-
τοῦ ποιητικὴν τῇ ἡμετέρῳ κρίσει.

39. Εἴστιν σεαυτὸν πρὸς τὸ ὑπὲρ ἑτέρου λείδω
γίνεσθαι ἀπαρενομήτως, καὶ ὡς οἷόν τε ἐν τῇ ψυχῇ
τῇ λείδῃ γίνεσθαι.

40. Τὸ πρὸ σμίνεαι μὴ συμφέρον, ἔστι τῇ μελίᾳ
συμφέρον.

41. Εἰ κυβερνᾶν οἱ ταῦτα, ἢ ἰατρεύοντες οἱ
κρίνοντες, κακῶς ἔλεγον; ἄλλω τίνι ἂν προσέχον,
ἢ πῶς αὐτὸς ἐνέροισι, τὸ τοῖς ἐμπλήσει σωτήριον,
ἢ τὸ τοῖς θεραπευομένοις ὑψιπρόν;

42. Πόσοι μὲν ὧν εἰσῆλθον ἐκ τῆς πόλεως ἤδη ἀπε-
ληλύθασιν;

43. Ἰκτεταῖσι τὸ μέγα πικρὸν φαίνεται· καὶ λυσο-
δήκῳ τὸ ὑδρὸς φοβερόν· καὶ παιδίῳ τὸ σφαιρίον
καλόν· τί νῦν ὀργίζομαι; ἢ δοκεῖ σοι ἔλαστον ἰσχύ-
ειν τὸ διεφθαρμένον, ἢ τὸ χολίον τῷ ἐκτεταῖσι, καὶ
ὁ ἴσος τῷ λυσοδήκῳ; Καὶ ἂν λόγον τῆς φύσεως

vas: neque tibi quicquam accidet, quod sit contra rationem universi.

44. Quales sunt illi, quibus cupiunt placere, & quo operæ pretio, & per quas actiones: quàm celeriter ævum omnia abscondat: imò quàm multa jam nunc occultavit.

M. AN-

βιωῶσθε ὑμεῖς καλύσει· παρὰ τὸ λόγον δὲ κοινῆς φύ-
σεως ἐδίδεν σοι συμλήσειαι.

44. Οἱοί εἰσιν οἷς θέλουσιν ἀρτίσκειν, καὶ δι' οἷα
θεογενόμενα, καὶ δι' οἷων ἐκτελείων· καὶ ταχέως ὁ
αἰὼν πάντα καλύψει, καὶ ὅσα ἐκάλυπτον ἤδη.

καὶ Ι

καὶ Ι

καὶ Ι

καὶ Ι

καὶ Ι

καὶ Ι

καὶ Ι

M. ANTONINI IMP.

de seipso, & ad seipsum,

LIBER SEPTIMUS.

1. Vid est malitia? id, quod saepenumero vidisti. Et quicquid omnino acciderit, expedit in promptu te habere hanc regulam, saepe id esse à te visum. Omnino si superiora & inferiora animo reputas, invenies omnia eadem esse, quorum plenae sunt priscæ, mediæ, recentisque historiæ, & urbes, & cetera: nihil novum est, omnia usitata & brevi durantia tempore.

2. Quasi verò alia ulla ratione sacra illa dogmata, [à quibus tua pendet foelicitas,] extingui in te possent, quam cogitationibus quæ iis respondent, abolitis: quas quidem ut continenter resuscites, in tua est positum potestate. Possum de re oblata existimare id quod oportet: si hoc possum, quid est cur animo perturber? Quæ sunt extra mentem meam, nihil omnino ad eam attinent. Hoc modo affectus, rectus eris.

3. Revi-

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκρατορος, τ' εις εαυτον,

ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ.

1. **Π**ῶς κατὰ ; τῶτ' ἐστὶν ὁ πολλὰς
 κς εἶδες : καὶ ὅτι παλὸς ὁ
 αὐτοκρατορὶς πρὸς ἑαυτὸν ἔχε ,
 ὅτι σὺτὸ ὅτιν ὁ πολλὰς εἶ-
 δες . ὅλας ἀνω καὶ τατὰ ἀνὰ
 ἑρῆσαι , ὅν μετὰ αἱ ἰστοίαι
 αἱ παλαιαί , αἱ μέσαι , αἱ ὑπόγειοι . ὅν γὰρ μετὰ
 αἱ πόλεις , καὶ οἰκίαι , καὶ ἡ κρῆνη . πάντα καὶ σκηνήν
 καὶ ὁλοκληρία .

2. Τὰ δούρατα πῶς ἄλλως δυνάμει περὶ
 θύμῃ , ὡς καὶ αἱ καὶ ἀλλοῖοι αὐτοῖς φασίαι
 ἀεὶ δῶσαν , αἱ δὲ ἀεὶ ἀναζωπυρεῖν , ὅτι σὺ δὲ ;
 ἀνίαμαι . πρὸς τὴν ὁ δὲ ἰσχυρομένην . εἰ δυνά-
 ραι , τί παρῆσται ; τὰ ἄνω τ' ἐμὲς δυνάμει καὶ
 ὅλας πρὸς τὴν ἐμὴν δυνάμει . τὴν πρὸς , καὶ ὅ-
 ρος εἰ .

3. Reviviscere potes : nam si res quas antè vidisti, rursus apud animum tuum contempleris, exactam vitæ partem quasi repetes. Spectaculorum vanitas, fabulæ scenicæ, greges, armenta, velitationes, officulum catello projectum, aut esca in piscinam injecta, formicarum labores, & onerum gestationes, murium perterritorum discursus, simulacra nervis alienis mobilia : hæc vitæ summa. In his igitur oportet animo benigno placidoque consistere ; at intelligere tamen, & pro certo habere, quanti sunt illæ res pretii, quibus in rebus studium suum posuit, tanti unumquemque faciendum.

4. In oratione singula verba ; in iis quæ fiunt, singuli mentis impetus sunt animadvertendi : atque hic statim videndum, quem ad finem ii referantur ; illic, quid significant.

5. Sufficitne intellectus meus ad hanc rem, an secus ? Quodd si sufficit, utor eo ad rem propositam tanquam instrumento mihi ab universi natura concesso. Sin contrà, aut eam rem alteri cuidam, qui melius id possit, perficiendam relinquo, præsertim si alioquin id agere officium meum non jubet : aut ipse perago pro virili mea, adscito mihi auxiliario, cujus operâ mea mens id efficere possit, quod in præsentia sit commodum, & societati hominum conducatur. Quicquid enim vel solus, vel cum alio ago, id omne eò est dirigendum, ut in publicum utile sit, atq; congruat. Quàm multi quondam fuere celebres,

3. Ἀναβιβῶναι οὐ ἔστιν. ἴδε πάλιν τὰ περὶ-
μαῖα ὡς ἰώρας· ἐν τέτρω γὰρ τὸ ἀναβιβῶναι. Πι-
πῆς κενταυρίδια, ὅτι σκλυῆς δερμάτια, ποιμνία,
ἀγέλαι, διαδοραλισμοί, κυνιδίοις ὁσέριον ἐρρι-
μύον, ἰακμίοις εἰς τὰς τ' ἰχθύων δεξαμενάς, μυρ-
μήκων ταλασπασαίαι καὶ ἀχθοροεῖαι, μυιδίον ἐπλο-
ημίων διαδερμαί, σιβιλλάεα νόστροπασύμενα.
χρῆ οὖν ἐν τέτοις εὐμενῶς μὴ καὶ μὴ φρουαπόμενον ἰ-
σάσαι. παρακολυθεῖν μὲν τοι, ὅτι τοσούτοις ἀξιο-
ῖχασίς ὄσιν, ὅσοι ἀξιά ὄσι ταῦτα πρὶ ἀ' ἰασπιδά-
κην.

4. Δεῖ καὶ λέξιν παρακολυθεῖν τοῖς λαβομένοις, καὶ
καθ' ἑκάστην ὁρμὴν τοῖς γινόμενοις. καὶ ὅτι μὴ ἑτέ-
ρου, εὐθύς ὁρᾷν ὅτι τινὰ σκοπὸν ἢ ἀναφορά. ὅτι καὶ ἑ-
τέρου παραφυλάσσειν τί τὸ σημαγνόμενον.

5. Πότερον ἔξαρκῇ ἢ διάνοιάν μου πρὸς τὸτο, ἢ
ἔ. ἐν μὴ ἔξαρκῇ, χρᾶμαι αὐτῇ πρὸς τὸ ἔργον ὡς
ὀργάνῳ ὅρα τ' ἢ ὅλων φύσεως δοθέντι. εἰ καὶ μὴ
ἔξαρκῇ, ἥτοι παρεχόμεν ἢ ἔργου τῷ διαμαμένῳ
κρηττόν ὀπιτελέσαι, ἐὰν ἄλλως τὸτο μὴ καθήκη· ἢ
πρόστα ὡς διώματα περὶ παραλαβάν τ' διωόμενον
καὶ πρὸς ἄλλους τ' ἐμὴ ἡγεμονικῇ ποιῶσαι τὸ εἰς τ' κοι-
νωνίαν νῦν καίειν καὶ χρήσιμον. ὅτι γὰρ ἀν' δι' ἐμαυ-
τῇ, ἢ σὺν ἄλλῳ ποιῶ, ὡς δὲ μόνον χρῆσιμὴν εἶναι,
εἰς τὸ κοινῇ χρήσιμον καὶ εὐάρεστον. Οσοι μὴ πολυ-
ύμνηται.

celebres, quorum nunc fama est oblivioni tradita? quàm multi etiam horum, qui istos celebraverunt, e medio sunt sublati? Ne ducas tibi pudori, si cujus auxilio usus es. Propositum est enim tibi id agere, quod sit tuarum partium, perinde ac militi in oppugnatione murorum. Quid ergo faceres, si tu claudicans solus conscendere propugnaculum nequires: ab alio adjutus, posses?

6. Ne te perturbent futura. Nam si ita usus erit, pervenies ad ea eadem instructus ratione, qua nunc in præsentibus uteris.

7. Omnia inter se sunt complexa sacro nodo, neque quicquam ab altero est alienum: ordine enim omnia certo disposita, unum eundemque mundum exornant. Mundus ex omnibus constat unus, unusque per omnia diffusus est Deus, una natura, una lex, una ratio communis omnibus ratione præditis animantibus, una veritas: Siquidem & una est perfectio eorum quæ ejusdem sunt generis, ejusdemque participia rationis animantium. Omne id quod materia constat, celerrimè in universo aboletur: omnis causa celerrimè in rationem universi adsumitur: omnium rerum memoria quamprimum ævo confunditur.

8. Ratione prædito animali eadem actio & secundum naturam est, & secundum rationem. Talis igitur sis, potiùs ut naturam te rectum fecisse, quàm studium direxisse appareat.

9. Quam rationem in unitis & compactis corporibus habent membra, eam obtinent ratione

Μάρτυς Αντωνίου Βιβλίου ζ. 171

ὁμιλοῦντες φερόμεναι, ἥδη λήθη παραδίδωται; ἴσως ὅ
 τέτοις ὑποθέσεσιν, πάλαι ἐκποδόν; Μὴ ἀσχυρῶς
 βοηθούμεθα. φερόμεται γὰρ σοι ἐνερθεῖν τὸ ἐπιβάλ-
 λον, ὡς τραυιότη ἐν τειχεμαχίᾳ. Τί οὖν εἰς αὐ-
 τὸν χαλεπὸν ἐπὶ τῷ ἑπαλξίν ἀναστῆναι μόνον μὴ
 δυνῶν, σὺν ἄλλῳ ὅ δυνάτον ἢ τέτο;

6. Τὰ μέλλοντα μὴ παρασώζω. ἤξις γὰρ αὐτὰ
 εἶναι δύνῃ. φέρονται αὐτὸν λόγον, ὃ νῦν φέρεται τὰ
 παρόντα χρεῖ.

7. Πάντα ἀλλήλοις ἐπιπλέκειται, καὶ ἡ σύν-
 δεσις ἐν αὐτοῖς, καὶ σχεδὸν τι εἶδέν ἀλλόθιον ἄλλο ἄλ-
 λῳ. συγκατατέτακται γὰρ καὶ συγκοσμοῦ τὸν
 αὐτὸν κόσμον, κόσμου τε γὰρ εἰς διὰ ἀπάρ-
 τῳ, καὶ δεὸς εἰς διὰ πάντων, καὶ εἰς αἰῶνα, καὶ τό-
 μῳ εἰς λόγον καὶ πᾶν τῶν νοερῶν ζώων, καὶ
 ἀληθινὰ μία· εἴς τε καὶ τελειότης μία τῷ ὁμοθυμῶν, καὶ
 τῷ αὐτῷ λόγῳ μετεχόντων ζώων. Πᾶν τὸ ὅλον,
 ἀναφανίζονται τάχιστα τῇ τῷ ὅλων εἰς αἰῶνα. καὶ πᾶν αἰτί-
 ον, εἰς τὸ τῷ ὅλων λόγον τάχιστα ἀναλαμβάνεται.
 καὶ παρὶς μῆκος τάχιστα ἐκκαταχύνονται πρὸς
 αὐτῶν.

8. Τὸ λόγον ζῶν ἡ αὐτὴ πρῶτος καὶ πρώτη οὐσία, καὶ
 καὶ τὸ λόγον. Οὐδέ, ἢ ὁρθόμεθα.

9. Οἷον ἐστὶν ἐν ἡμετέροις τὰ μέλη τῷ σώματι, καὶ
 τῷ τῷ ὅλων ἐν δυνάμει τὰ πᾶν, φερόμεται
 τινὰ

tionē prædita animalia in divisis, preparata ad unam quandam actionem. Hoc eò magis animum tuum tangeret, si crebrò tibi ipsi dicas: Membrum sum ejus, quod est ex ratione præditis conflatum, corporis: Si autem dicas te esse partem, nondum ex animo diligis homines, nondum ex certâ veri honestique comprehensione & intelligentiâ beneficentiæ usus te delectat: adhuc decori tantum causâ illam exerceas, non ut qui dum aliis benefacis, fructum ipse tuæ beneficentiæ maximum percipias.

10. Quæcunque exterius accidunt, eorum est, si velint, ea culpæ quorum ea natura est, ut ab exterius accidentibus pati aliquid possint. Ego quidem rebus externis mihi contingentibus, nisi in malis eas ducam, nihil lædor: & licet mihi ea non putare mala.

11. Quicquid alii loquantur aut faciant, me quidem oportet esse bonum: haud aliter, quàm si aurum, vel smaragdus, vel purpura semper ita diceret, Quicquid alii dicant, aut faciant, smaragdum esse me, colorem servare meum me oportet.

12. Mens ipsa seipsam non perturbat; hoc est, non affert sibi ipsi ullam cupiditatem aut metum. Si quid aliud est, quod possit eam terere, aut dolorem afferre, faciat sanè: ipsa quidem per se nulla opinione sibi hos motus affert. Corpusculum verò, ne quid patiatur, ipsum curet, si potest, dicatque, si quid patitur. Animo nullus metus, dolor, aut opinio horum accidere

τινὰ συνεργίαν κατεσκέασμένα . μᾶλλον δὲ σοὶ ἢ
 τούτων νόμοις προπαισῆται , ἐὰν πρὸς ἑαυτὸν πολ-
 λάκις λέγῃς , ὅτι μὲλ' ἐμὶ τ' ἐκ τῶν λογικῶν συ-
 σήματι' . ἐὰν δ' διὰ τ' ὧν σοι χεῖν μέρ' ἐστὶ ἐαν-
 τὸν λέγῃς , ἔπω ὑπὸ καρδίας φιλεῖς τὸς ἀνθρώπους .
 ἔπω σε καλαληπτικῶς ἀφραίνῃ τὸ εὐερίεσθαι , ἐτι
 ὡς πρέπον αὐτὸ φιλὸν ποιεῖς . ἔπω ὡς αὐτὸν εὐ-
 ποιῶν .

10. Ὁ θέλει ἔξωθεν προσηπτεῖται τοῖς παθεῖν ἐκ
 τ' προπτάσιως τούτης διωκυμένοις . ἐκεῖνα γὰρ ἐὰν
 θελήσῃ μίμνεται τὰ παθόντα . ἐγὼ δ' ἐὰν μὴ ὑπο-
 λάβω ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκός , ἔπω βέβλαμμαι .
 ἔξισι δὲ μοι μὴ ὑπολαβεῖν .

11. Ὁ , τι ἂν τις ποιῇ ἢ λέγῃ , ἐμὲ δ' εἰ ἀσθὸν
 εἴ . ὡς ἂν εἰ ὁ χρυσός , ἢ ὁ σμάραγδος , ἢ ἡ
 πορφύρα τῦτο σ' εἰ ἔλεγχῃ , Ὁ , τις ἂν ποιῇ , ἢ λέγῃ ,
 ἐμὲ δ' εἰ σμάραγδον εἴ , καὶ τὸ ἑμαυτῷ χρῶμα ἔ-
 χειν .

12. Τὸ ὑψιμονικόν , αὐτὸ ἑαυτὸν ἐχ' ἐποχλεῖ . ὅθ
 λέγω , ἐφοβεῖ ἑαυτὸ εἰς ὀπιθυμίαν . εἰ δὲ τις ἀλλ' ὅ-
 αὐτὸ φοβῆσθαι ἢ λυπῆσθαι δυνάται , ποιεῖται . αὐτὸ
 γὰρ ἑαυτὸ ὑπεληπτικῶς ἐπρέφει εἰς τοιαύτας ὑ-
 πάς . τὸ σμαρτίον μὴ πάθῃ τι ; αὐτὸ μεεμνάται εἰ
 δυνάται , καὶ λεγέτω εἰ τι πάχῃ . τὸ δ' ψυχάειον ,
 τὸ φοβέμενον , τὸ λυπέμενον , τὸ φεῖ τέτων ὅλων
 ὑπολαμβάνον

accidere potest. Neque enim ei sunt habitus ad hæc,

13. Per se nullâ re mens indiget, nisi seipsam indigam faciat: itaque & perturbationis & impedimenti exors per se est, modò non ipsa sese perturbet aut impediat. Foelicitas est bonus genius, seu bonum faciens. Quid igitur tu hic agis phantasia? abi, per Deos oro, unde venisti; non enim te opus habeo. Sed venisti secundum pristinam consuetudinem: non tibi succenseo; saltem abi.

14. Si quis mutationem timet, is cogiter absque ea nihil fieri posse, neque esse ea quicquam naturæ universi amicus. An tu lavare posses, nisi ligna mutarentur? aut ali, nisi nutrimento mutato? aut quidnam aliud utile potest absque mutatione fieri? Non ergo vides etiam eam mutationem quæ te manet, earum similem esse, ac perinde necessariam universi naturæ? Per universam naturam, tanquam per torrentem, transeunt omnia corpora, universo ipsi cognata, & cooperaria, uti & nostra invicem sunt membra. Quot Chryssippos, Socrates, & Epictetos ævum jam deglutiit? Idem de omni re & homine tibi ad animum accidet. Vnum hoc me sollicitum tenet, ne quid faciam, quod hominis constitutio aut

ὑπολαμβάνον, ἔδεν μὴ παύθῃ. ἔ γὰρ ἔξες αὐτὸ εἰς
κείσιν τοιαύτῳ.

13. Αποφασίζεις ὅτιν ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ, τὸ ἡγεμονί-
κον, εἰάν μὴ ἑαυτῇ ἐνδεῖαν ποιῇ. καὶ ταυτὰς καὶ
ἀτάραχον, καὶ ἀνυμπίδιστον, εἰάν μὴ αὐτὰ ταρασ-
σῇ καὶ ἐμποδίσῃ. Εὐδαιμονία ὅτι, δαίμων ἀβασθός,
ἢ ἀβασθόν. τί αὖ αὖτε ποιεῖς ὃ φαντασία; ἀπέρχε-
ταις θεῶς σοι, ὡς ἡλθες. ἔ γὰρ χρίζω σὺ. ἐλύθεις
καὶ κατὰ ἀρχαῖαν ἐθῶ. καὶ ὀργίζομαι σοι. μέ-
νον ἀπιθί.

14. Φοβεῖται τις μεταβολῇ; τί γὰρ διώσεται χω-
εῖς μεταβολῆς γῆρας; τί δαὶ φίλτερον ἢ οἰκειότε-
ρον τῇ σφύρῃ ἔλαν φύσιν; Σὺ δ' αὐτὸς λόγος διώσ-
σαι, εἰάν μὴ τὰ ξύλα μεταβάλλῃ; τραυλῶναι δ' διώσ-
σαι, εἰάν μὴ τὰ ἐδάδιμα μεταβάλλῃ; ἄλλο δέ τι τῶ
χρησίμων διώσεται σωτὴρ ἐλεεινῶναι χωεῖς μεταβολῆς;
ἔχ ὁρᾷς ἔν ὅτι καὶ αὐτὸ τό σε μεταβάλλειν ὁμοίον ὅτι,
καὶ ὁμοίως ἀναβλαῖναι τῇ σφύρῃ ἔλαν φύσιν; Διὰ τὴν
ὅλων φύσιν, ὡς διὰ χιμάρρε διεκπορεύεται πάντα
τὰ σώματα, πρὸ ὅλων συμφυῇ καὶ συμεργᾷ, ὡς τὰ ἡ-
μέτερα μέρη ἀλλήλοις. πῶσος ἥδη ὁ αἰὼν Χρυσίπ-
που, πῶσος Σωκράτους, πῶσος Ἐπικλήτους καὶ Ἀπεί-
ωνος; τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὅτι πάντες ὑπιννοσῶν σοι ἀν-
θρώπου τε καὶ πρᾶγματι φεραπὶπύτω. Ἐμὲ ἐν μό-
νον πελαγῇ, μή τι αὐτὸς ποιήσω, ὃ ἢ κατασκευὴ τῇ
ἀνθρώπου

aut nolit factum, aut alio modo, vel tempore factum velit. Propediem erit, ut & tu omnium rerum obliviscaris, & nulla sit usquam tui memoria.

15. Proprium homini est, ut etiam eos diligat, qui peccant. Fiet hoc, si in mentem tibi veniat, esse eos tibi cognatos, imprudentia, & invitos peccare, paulò post & te, & illum qui peccavit, moriturum: idque potissimum, non læsum te ab eo, non enim ejus peccato tua mens deterior, quàm fuerat, facta est.

16. Natura mundi, ex communi totius universi materiâ tanquam e cera modò equum finxit, mox eo confuso, materia ista ad fabricam arboris usa est, deinde ad homunculî, inde ad aliarum rerum. Harum singulæ quàm brevissimo durarunt spatio. Arculæ si compingatur, nihil est mali: ita ne si dissolvatur quidem.

17. Vultus iratus quàm sit contra naturam, vel inde liquet, quod is oris habitus mortis prænuntius sæpe sit, & indicium. Sed fac omnes iræ scintillas in te sic penitus extinctas, ut in posterum suscitari & reviviscere ne minimâ quidem ex parte queant; hoc tamen ipsum ut certò comprehendas ad laborandum tibi est, iram rectæ rationi contrariam esse. Nam si nullus tibi sensus ex non peccandi conscientia; quid porro est, quod in vita te retineat?

18. Quæcunque vides, ea jam jam à gubernatrice mundi natura in alias, rursusque & deinceps

ἀνθρώπου ἔθελαι, ἢ ὡς ἔθελαι, ἢ ὁ νῦν ἔθελαι.
 Ἐγγὺς μὲν ἡ σὴ πρὸ πάντων λίθη· ἐγγὺς δὲ ἡ πάντων
 πρὸ σοῦ λίθη.

15. Ἰδίον ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τὰς πλείους· τὸτο
 δὲ γινέσθαι, ἐὰν συμπερασίπῃ σοι, ὅτι καὶ συγγενεῖς,
 καὶ δι' ἄγνοιαν, καὶ ἀκοίτες ἀμαρτάνουσιν, καὶ ὡς μετ'
 εὐλίγον ἀμφοτέρω τεθνήξουσιν· καὶ πρὸ πάντων, ὅτι
 ἐκ ἑβλαφέ σε· ἔγὰρ τὸ ἡμεμονικόν σε χεῖρον ἐπί-
 σταν, ἢ πρὸθεν μὲν.

16. Ἡ δὲ ὅλων φύσις, ἐκ τῆ ὅλης ἐσίας, ὥς κη-
 ρὲν, νῦν μὲν ἐκ πάσειον ἔπλασε· συγχέουσα δὲ ἔ-
 το, εἰς δένδρεα φύσιν συνεχρήσατο τῇ ὕλῃ αὐτῇ·
 εἴτα εἰς ἀνθρώπων, εἴτα εἰς ἄλλο τι. ἕκαστον δὲ
 τέτρωτο πρὸς ὀλίγιστον ὑπόσκη. δεινὸν δὲ ἔδεν τὸ δια-
 λυθῆναι τῇ κωστίῳ. ὅπως ἐδὲ τὸ συμπαγῆ-
 ναι.

17. Τὸ ἐπίκοτον δὲ πρὸς ὅλην ὡς φύσιν,
 ὅταν πολλάκις ἐλαπθῇσκη ἢ πρὸς ἄνθρωπον· ἐν τὸ
 τελευταῖον ἀπιστεύω, ὥς ὅπως ἐξαοθῆναι μὴ
 δύνασθαι· ἀντὶ γὰρ τούτου παρεκλογεῖται περὶ, ὅτι
 παρὰ τὸ λόγον· εἰ γὰρ καὶ ἡ σωμαίωσις δὲ μὴ ἀμαρ-
 τάνην οὐκ ἔχει, τίς ἐτι δὲ ζῆν αἰτία;

18. Πάντα ὅσα ὄρεται, ὅσον ἔπω μετὰ βελῶν ἢ τὰ
 ὅλα διοικῶσα φύσις, καὶ ἄλλα ἐκ τῆ ἐσίας αὐτῶν ποιή-

inceps in alias mutabuntur formas: ut semper recens sit mundus.

19. Si quis aliquid contra te deliquerit, statim cogita quânam boni vel mali opinione peccaverit: id enim si cernas, misereberis ejus, ac neque miraberis, neque irasceris. Nam aut ipse tu in eodem adhuc errore versaris, ut idem planè quod is, aliudve quiddam ejusdem generis bonum putes; ergo & illi condonandus error, si & tibi: aut tu melius de bonis & malis judicas, & eò placabilior esse debes ei qui falsus est.

20. Non de iis quæ absunt, tanquam de præsentibus cogitandum est: sed præsentium ea quæ sunt gratissima deligenda sunt, illorûmque causa memoria repetendum, quàm cupidè desiderata fuissent, si quidem abluissent. Cave tamen præsentia ad eò probes, ut etiam in honore ea habeas, ac, si quando absint, perturbetur.

21. Intra teipsum te contrahe. Hæc est natura mentis, ut justè agens, in hocque acquiescens, nihil extra se querat. Missam fac opinionem, siste appetitionum violentiam, circumscribe instans tempus, cognosce id quod vel tibi, vel alii accidat; divide subjectum in materiam & formam, cogita de postrema hora. Quod peccatum est, ibi relinque, ubi peccatum subsistit.

22. Intendendus est animus iis quæ dicuntur, mente penetrandum in causas & effectus.

Exorna

σε. κὺ πάλιν ἄλλα ἐκ τῆ ἐκείνου ἐστίς, ἵνα ἀείνα-
εθς ἢ ὁ κόσμος.

19. Οὐδὲν τις ἀμείλη τι εἰς σέ, ἀλλ' οὖν ἐνθυμῶ τὸ
ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπολαβὼν ἡμαρτε. τὸτο γὰρ ἴ-
δων, ἐλπίσθις αὐτῶν, κὺ ἔτε θανατώσεις, ἔτε ὀρ-
γυθήσῃ. ἦτοι γὰρ κὺ αὐτὸς τὸ αὐτὸ ἐαίμα ἀγαθὸν
ἔτι ὑπολαμβάνεις, εἰ ἄλλο ὁμοειδές. δεῖ οὖν συγ-
γνώσκειν. εἰ ἢ μηκέτι ὑπολαμβάνεις τὰ ταιαῦτα
ἀγαθὰ κὺ κακὰ, ῥᾶν εὐφροῆς ἔσθι παρρησίῃ.

20. Μὴ τὰ ὑπὸ νότα ἐννοῶν ὡς ἡδη νότα· ἀλλὰ τὸ
παρόντων τὰ δεξιότατα ἐκλογίζεσθαι, κὺ τέτων
χάειν ὑπομνήσκειν, πῶς ἂν ἐπιζητῆτο, εἰ μὴ
παρὸν· ἅμα μὲν τοι φυλάσσειν, μὴ διὰ τὸ ἔτος ἀ-
μνησθῇς αὐτοῖς, ἐθίσης ἐκτιμᾶν αὐτὰ, ὥστε εἰάν πο-
τε μὴ παρὴν ταρσυχθήσεται.

21. Εἰς αὐτὰν σιωπῶν. φύσιν ἔχει τὸ λογικὸν
ἡγεμονικόν, ἑαυτὸ ἀρεκίδαι δικαιοσύνην αὐτοῦ, κὺ
παρ' αὐτὸ τὸτο γαλήνῃ ἔχοντι. ἐξάλοιπον δὲ φαν-
τασίαν· σῆσιν δὲ νῆδερσαςίαν· πείρατον τὸ ἐν-
σὺς δὲ χρόνος γράειν τὸ συμβαῖνον, ἢ σοῖ, ἢ ἄλλῳ·
δίελε κὺ μέλει τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ ἀπαῶδες κὺ
ὕλικόν· ἐννόησον δὲ ἐχάτῳ ὥραν τὸ ἐκείνου ἁμαρ-
τηθῆν, ἐκτὶ κατάλειπε, ὅπως ἡ ἁμαρτία ὑπέστη.

22. Συμπαρεκτείνειν δὲ νόσον ταῖς λεγομένοις·
εἰσδύειν δὲ νοῦν εἰς τὰ γινόμενα κὺ ποιῶντα. Φαί-

Exorna teipsum simplicitate & verecundia, eaque quæ sunt medio inter virtutem & vitium loco, in nullo ponas discrimine. Dilige humanum genus, obsequere Deo. Omnia, inquit ille, certâ lege. Quod si divina sunt etiam elementa. Satis est meminisse, hæc omnia certa lege constare, aut admodum pauca secus.

23. Mors est aut dissipatio, aut individuarum particularum secretio, aut exinanitio, aut extinctio, aut migratio. Dolor, si sit intolerabilis, mortem affert: diuturnus, ferri potest; interimque animus suam per interclusionem retinet tranquillitatem, neque fit deterior. At partes dolore confectæ, ipsæ querantur, siquidem possunt. De gloriâ, Mentis ipsorum intueri, quales sint, quid propositum habeant, quid fugiant. Utque in litore maris ærenæ æmuli alii super alios appulsi, priores occultant; ita in vita quoque priora à subsequen-
tibus celeriter absconduntur.

24. Ex Platone. Qui igitur animo est præditus æto, & cognitionem habet omnis temporis, omnisque naturæ, an tu cum putas existimare, quod hominis vita magnum sit aliquid? Nequaquam, respondit ille. Ergo, inquam, ne mortem quidem in malis ille reputabit? Minimè verò. Antisthenicum. Regnum est malè audire, cum bene feceris. Turpe est vultum obsequi intellectui, seque componere

δρῶν σταντὸν ἀσπότην κὺ αἰδοῖ· κὺ τῷ περὶ τὸ
ἀνὰ μέτρον ἀρετῆς κὺ κακίας ἀδιαφορία. Φίλησεν τὸ
ἀνθρώπινον γένος, ἀκολούθησεν θεῷ. Ἐκείνῳ μὲν
φησιν, ὅτι πάντα νομισί. ἔτι εἰ δαίμονα τὰ σοι-
χῆα. ἀρκῆ δὲ μεμῆσθαι, ὅτι τὰ πάντα νομισί ἔ-
χει, ἥδη λίαν ὀλίγα.

23. Περὶ θανάτου, ἢ σκεδασμὸς, ἢ ἀπομῶν, ἢ
κίνοσι, ἢ τοι σέβας, ἢ μελέσας. Περὶ πόνου, τὸ
μὲν ἀφόρητον, ἐξάγει· τὸ δὲ χροίζον, φορητόν. κὺ
ἡ διάνοια δὲ ἐαυτῆς γαλιώλω κτὶ ἀπόληψιν δια-
τηρεῖ, κὺ ἔχεισθαι τὸ ἡγεμονικὸν γέγονεν. τὰ δὲ
κακὰ μὲν μέρη ὑπὸ τοῦ πόνου, εἰ τι δύναται περὶ
αὐτῆς ἀποφύλαξαι. Περὶ δόξης, ἴδε τὰς διανοίας
αὐτῶν, οἷαι. κὺ οἷα μὲν φεύγουσι, οἷα δὲ διώκουσι.
κὺ ὅτι ὡς αἱ θῖνες ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ἐπιφορέμεναι
κρύπτει τὰ φέρεται· ἔτις ἐν τῷ βίῳ, τὰ φέρε-
ται ὑπὸ τοῦ ἐπιτεχθέντων τάχιστα ἐκαλύφθη.

24. Πλατωνικόν. Ὡς ἂν ὑπάρχει διάνοια με-
γαλοπρεπὴς, κὺ διαεία παντὶς μὲν χρόνου, πάσης δὲ
εὐσίας, ἄρα οἷς τύτῃ μὲν γὰρ τι δοκεῖν. ἢ δὲ ἀνθρώ-
πινον βίον; ἀδωάτον, ἢ δὲ ὅς. ἔστιν κὺ θάνατον ἢ
δεινὸν τι ἡγήσεται ὁ τοῦτο; ἢ κίς αἶνε. Ἀντιδεν-
κόν. Βασιλικὸν μὲν εὖ περὶ τὴν, κακῶς δὲ ἀκρίβει. Αἰ-
χρόν ἔστι τὸ μὲν φέρεται ὑπὸ τοῦτο ἢ δὲ κὺ κημαλίζε-
ται, κὺ καλὰ κοσμεῖται ὡς κελεῖται ἡ δεινότητα· αὐ-

nere ita ut is jubeat, cùm ipse intellectus se-
ipsum non componat atque ornet.

25. *Nam rebus irasci, nihil sanè expedit :*

Iram enim curant nostram nihil.

Diis lethi ignavis & nobis gaudia dones.

Frugiferam uti spicam vitam meti,

Atque, hunc quidem esse, illum non.

Quod si Dii me liberosque negligunt,

Ratio est & huic.

A me stat, quod rectum & æquum est. Non
unà lugere ; neque tremere.

26. *Platonici.*

Ego autem haud injuria hoc retulerim. Non
rectè dicis, ô homo, si putas esse vel vitam
vel mortem aliquo in discrimine ponendam ei
viro, qui vel alicujus sit pretii : ac non id po-
tius unum considerare eum inter agendum, ju-
stène an injustè agat, & eâne sint viri boni an
verò secus.

Rei enim veritas, ô Athenienses, ita habet,
ut quo quis loco seipsum constituerit, existi-
mans ita optimum esse, aut cùm ita sit opti-
mum, eo collocatus fuerit, ibi (mea quidem
sententia) persistere debeat, ac quodvis pericu-
lum subire, neque mortem, vel ullam aliam
rem turpitudine graviolem ducere.

Sed

τὴν δ' ὑφ' ἐαυτῆς μὴ σχηματίζειναι καὶ καλῶς-
μοῦναι.

25. Τοῖς περὶ γὰρ ἔχει θυμῷ χρεῶν.

Μέλει γὰρ αὐτοῖς εἶναι.

Αθανάτοις τε θεοῖς, καὶ ἡμῖν χάριμα δόσης.

Βίον δείξεν ὥς ἐκέρτιμον εἶχεν.

Καὶ ἡ μὲν, ἡ δὲ μή.

Εἰ δ' ἡμελίσθω ἐκ θεῶν καὶ παῖδ' ἐμῶν.

Εἰς λόγον καὶ τὸτο.

Τὸ γὰρ εὔ μετ' ἐμῶν, καὶ τὸ δίκαιον. Μὴ σιωπῇ
θρηνῇ μὴ σφύζην.

26. Πλατωνικά.

Εγὼ δὲ τὸτον δίκαιον ἀν λόγον ἀντίποιμι, ὅτι ἐ
καλῶς λέγεις ὡς ἀνθρώποις, εἰ οἷσι δέον κίνδυνον ὑπο-
λογίζεσθαι ἢ ζῆν, ἢ τεθνάναι ἀνδρα, ὅτε τι καὶ
συμμερὲν ὀφείλῃ. ἀλλ' ἐκ ἐκείνου μόνον σκοπεῖν ὅταν
περίῃ, πόττερον δίκαια ἢ ἀδίκαια περὶ καὶ ἀν-
δρὸς ἀγαθῶν ἢ κακῶν.

Οὕτω γὰρ ἔχῃ ὡς ἀνδρες Αθηνῶναι τῇ ἀληθείᾳ,
ἐάν τις αὐτὸν τάξῃ ἡγεμῶν βίβλιν (ἢ), ἢ
ὑπ' ἀρχοντὶ ταχθῇ, ἐνταῦθα ὡς ἐμοὶ δίκαιον μέ-
νουσα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογίζομενον, μήτε
θάνατον, μήτε ἄλλο μηδὲν περὶ διαχρῆ.

Sed heus tu, vide, ne animi magnitudo, & bonum aliud quidpiam sint, quam servare, & servari. Neque enim concedendum est, cum revera virum dici mereri, qui quantocunque tempore vivendum, neque rationem vitæ habendam putat: sed eum, qui de his curâ Deo commissa, credens mulieribus, non posse factum ab ullo evitari, id considerandum porro ducar, quânam ratione tempus vitæ concessum sibi quàm optimè exigat.

27 Cursus siderum considerare expedit, quasi eos comitemur, & elementorum mutæ mutationes crebrò cogitandæ. Hæ enim cogitationes vitæ humilis sordes abstergent. Bene à Platone hoc etiam dictum, cùm de hominibus loquitur; Intuendum est, inquit, in res terrenas, hominum congregationes, exercitus, agriculturas, nuptias, pacta, ortus, interitus, judiciorum turbas, vastitates regionum, varias Barbarorum gentes, ferias, luctus, nundinas, promiscuam colluviem, & ut ex contrariis constet, hic mundus.

28. Præterita tempora reputare. Tot, exempli causâ, regnorum & imperiorum conversiones. Sic enim & futura prævidere poteris: quæ paria & gemina sint oportet; neque enim quæ futura sunt, eorum quæ fuerunt numeros quasi saltatorios migrare fas est. Itaque etiam idem est, quadraginta, ac decies millium spatio annorum vitam humanam contempleris: nihil enim amplius videbis. Et;

Αλλ' ὦ μακάριε, ὅρα μὴ ἄλλο τι τὸ θυμαῖον, καὶ
τὸ ἀγαθὸν, ἢ τὸ σάξιν τε καὶ σάξεται. μὴ γὰρ τὸ
μὲν τὸ ζῆν ὁπόσον δὴ χρόνον τὸν γε ἄς ἀληθῶς ἀνδρα
εὐκτεῖον ὄσι, καὶ ἑ φιλοφυχητέον, ἀλλ' ἐπιτρέφαν-
τα. καὶ τέττο· τῷ θεῷ, καὶ πιστεύαντα ἢ γυναι-
ξιν, ὅτι ἢ ἡμαρτυρίῳ ἐδῆς ἀν' ἐκρύγοι. τὸ δὲ
τέττω σκεπτεῖον, τίνα αὖ βόπον τέττον ὃν μέλλει χρό-
νον βιωταίως ἀεῖσα βιών.

27. Περισκοπεῖν ἄστρον δρόμους, ὥστε συμπι-
ειθέοντα. καὶ τὰς τῶν σοιχείων εἰς ἀλλήλα μελαβολὰς
συνεχῶς ἐννοεῖν. ἀποκαθαίρουσι γὰρ αἱ τέτων φαῖλα-
σίαι ἢ ῥύπον ἢ χαμαὶ εἶναι. Καλὸν τὸ ἢ Πλάτω-
ν. καὶ δὴ καὶ ἀνθρώπων τὸς λόγους ποῦ μένον, Ἐ-
πισκοπεῖν δὲ καὶ τὰ ἐπίγεια, ὥστε πόθεν ἀναθε-
κῶτα, ἀγγέλους, στρατεύματα, γέφυρας, γάμους, δι-
αλύσεις, θμύσεις, θανάτους, δικαστεῖαν θόρυβον,
ἐρήμους χώρας, βαρβάρων ἐθῆν ποικίλα, ἐορτὰς,
θρήνης, ἀγορὰς, τὸ παμμιγὲς καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναν-
τίων συγκοσμέμενον.

28. Τὰ περὶ γεγονότα ἀναθεωρεῖν. τὰς τοσαύ-
τας τῶν ἡγεμονικῶν μελαβολὰς. ἔξῃς καὶ τὰ ἐσόμενα
περιπορεῖν. ὁμοειδὴ γὰρ πάντως εἶναι, καὶ ἐχ' ὅς τε
ἐκδύωαι τῷ ῥυθμῷ τῶν νυνὶ γινωσκόντων. ἔθεν καὶ ἵπον,
τὸ τεσσαράκοντα ἔτι σιν ἰσχυροῖται ἢ ἀνθρώπινον εἶον,
τῷ ὅτι ἔτη μύεια. τί γὰρ πλέον ὄψαι; Καί,

*Cedit enim retrò de terrâ quod fuit ante
In terras : & quod missum est ex ætheris oris,
Id rursum cali rellatum templa receptant.*

Sive hoc quædam complexuum quibus atomi junguntur invicem dissoluti, aut talis aliqua simplicium & incorruptibilium elementorum dispersio.

*Cibisque potuque & magicis adeò artibus
Avertimus cursum, & mortis fugimus viam.
Flantem divinitus auram
Opus est tolerare laboribus,
Luctu, lacrymisque calentibus.*

29. Est aliquis te peritior luctu : quid tum ? at non societatis humanæ studiosior est, non verecundior, non ita commodè fert ea quæ accidunt, non ita mitis erga peccatores.

30. Vbicunque potest aliquid perfici secundum communem diis & hominibus rationem, ibi nihil est mali. Nam ubi utilitatem consequi licet actionis, quæ recta via procedit secundum constitutionem hominis, ibi non est verendum ne quid subsit damni. Vbique & semper in tua est manu positum, ut ea quæ in præsentia tibi acciderunt, & approbes piè, & cum hominibus qui tecum sint, justè agas, & visâ oblata accuratè examines, ne quid non satis perceptum se insinuet.

31. Noli aliorum mentes circumspicere, sed
cò

Τὰ ἐκ γῆς μὴ φύλλα, εἰς γαῖαν· τὰ δὲ

Ἀπ' αἰθερέα βλαστῶντα γέννη,

Εἰς αἰθέριον πάλιν ἦλθε πόλον.

Ἡ γὰρ τοῦ δόλου οὐκ ἔστιν ἡ ἀπάθεια ἀνθρωπώ-
κων, καὶ τοῖς τοῖς σκοτισμοῖς τῆς ἀπαθείας συ-
χρίων, καὶ,

Βρωτοῖσι καὶ πόσι καὶ μαγείας

Παρακτρέποντες ὀχλὸν ὥστε μὴ θανεῖν.

Θεοὶ δὲ ὅτι σπέντον ἔργον

Ἀνάγκη τλῆναι καμύτοις ἀνοδύρσις.

29. Καὶ βαλυνώτερος, ἀλλ' ἐκὶ κοινωνικώτε-
ρος, ἐδ' ἐπὶ δὴ πρῶτος, ἐδ' εὐτακτότερος ὅτι
τοῖς συμβαίνουσιν, ἐδ' εὐμενέστερος ὅτι τὰ ἑαυτοῦ
σὺν παρορμάτῃ.

30. Ὅπως ἔργον ἐπιτελεῖται διωκταῖς καὶ κοι-
νὸν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις λόγος, ἐκτὶ ἐδ' ἐν δεινόν· ὅ-
τι καὶ ἀφελείας τυχεῖν ἔχει, διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ
καὶ καλῶς ἀντιμεταβιβάσει ἐν ἐργείῃς, ἐκτὶ ἐδ' ἐν-
μίαν βλάβην ὑποφάσκειν. καὶ ἡ δὲ δεινότης ὅτι
σὶν δὲ καὶ τῇ παρῶν συμβαίνει θεοσεβῶς εὐαρεσῆν,
καὶ τοῖς παρῶν ἀνθρώποις καὶ δικαιοσύνην παρῶν
ἐκτὶ, καὶ τῇ παρῶν φαντασία ἐμφανισχρῆσθαι, ἡ
μὴ τι ἀκατάληπτον παρῶν.

31. Μὴ περὶ λέγει ἀλλότρια ἡ γυμνασία· ἀλλ'
ἐκτὶ

edò rectà intuerè, quò te natura cùm universi, per ea quæ tibi eveniunt, tum tua per ea quæ tibi ad agendum sunt propòsita, ducit. Id autem unicuiq; ad agendum proponitur, quod est ejus constitutioni consentaneum. Porro ita constituta sunt & comparata singula: reliqua quidem omnia eorum causa, quæ mente sunt prædita, nimirum deteriora præstantiorum causa; ratione autem præditorum unum alterius causa factum est. Quod igitur in hominis constitutione primum est, hoc est, ut sociabilis sit, & communitati studeat; proximum est, ut corporis affectibus ne frangatur. Ratione enim & intellectu prædita facultatis proprium est, se ipsam circumscribere, & neque sensitivæ, neque appetitivæ motioni succumbere: harum enim utraque etiam brutorum est. At intellectiva principatum obtinere, neque ab illis regi vult: nec injuria, quippe cujus natura ferat, ut omnibus reliquis ipsa utatur. Tertium est, vacuitas temeritatis & erroris. His igitur intenta pars princeps, rectà progrediatur, summum suum bonum consecuta.

32. Tanquam mortuus, & cui hætenus tantum vita fuerit ab initio decreta, quod superest, secundum naturam, tanquam ex abundanti concessum vive. Sola ea diligens, quæ tibi factum junxit, eis contentus esto. Quid enim magis congruum?

33. Ut singula eveniunt adversa, statim eos ante oculos habere, qui cùm eadem ipsis evenissent,

ἐκεί μάλιστα κατ' εὐθὺς, ὅπῃ τί σε ἡ φύσις ὁδηγῇ· ἥ τε
τῷ ὅλῳ διὰ τὸ συμβασιόντων σοι, καὶ ἡ σὴ διὰ τὸ περ-
κτίων ὑπὸ σοῦ. περιλείπον ὃ ἐκίστη τὸ ἕξῃς τῷ κα-
τασκευῇ. κατασκευάσαι ὃ τὰ μὲν λοιπὰ, τὸ λογικῶν
ἐνεκεν, ὡς περ καὶ ὅτι παρὶς ἄλλης τὰ χεῖρα τὸ κρῖν
σόνων ἐνεκεν· τὰ δὲ λογικὰ ἀλλήλων ἐνεκεν. τὸ μὲν
οὖν περιγυμνῶν ἐν τῇ τὸ ἀνθρώπου καλῶς καὶ τὸ
κοινωνικόν ἐστι. δεύτερον ὃ τὸ ἀνένδοτον πρὸς τὰς
σωματικὰς πόσεις. λογικῆς γὰρ καὶ νοερῆς κινήσεως
ἴδιον φειορίζειν ἑαυτῷ, καὶ μήποτε ἡτῶδες μῆτε
ἀλσθητικῆς μῆτε ὀρμητικῆς κινήσεως· ζωάδεις γὰρ ἐ-
κείναι. ἢ ὃ νοερά ἐθέλει πρῶτισυν, καὶ μὴ κα-
τακαταλύειν ὑπὸ ἐκείνων. δικαίως γὰρ. πέφυκε γὰρ
χρησικὴ πᾶσιν ἐκείνοις. τρίτον ἐν τῇ λογικῇ κα-
τασκευῇ, τὸ ἀπερίωτον καὶ ἀνεξαπώτῃον. τέτων
ἐν ἐχόμενον τὸ ὑγεμονικόν ὑπὲρ πρῶτον, καὶ
ἔχει τὰ ἑαυτοῦ.

32. Ὡς ἀποβιβαζόμενα δὲ καὶ μέλει τοῦ βελτιώ-
τα, τὸ λοιπὸν ἐκ τῆς φειομένης (ἵπτοι καὶ τὸ φύσιν.
Μόνον φιλεῖν τὸ ἑαυτοῦ συμβαῖνον καὶ συγκαταθέμε-
νον. τί γὰρ ἀρμοδιώτερον;

33. Εἴς τὴν συμβαῖναι ἐκείνους πρὸς οὐμῶν
ἔχει, οἷς τὰ αὐτὰ συνίσταται. ἐπειτα ἡ χυθονί, ἐξ-
νίζονί,

nissent, indignati sunt, novitatem rei mirati, & reprehenderunt ea. Vbi nunc ii sunt? nusquam. Quid attinet te eorum similem esse velle? ac non potius aliis versantibus ac versatis proprias conversiones, seu mores suos relinquentem, in id potius totis animi viribus incumbere, ut iis quæ tibi acciderunt, rectè utaris. Vteris autem rectè, & materia tibi fient actionis idonea, modò sedulò advertas animum; sed & quicquid ages, sic affectus agas, ut tibi ipsi probari velis. Fac autem utriusque memineris; cum diversa sit & agendi materia.

34. Intrò respice: intus est fons boni, semper scaturiens, siquidem semper fodias.

35. Corpus constare, ac neque motu, neque habitu dissolutum esse debet. Sicut enim mens efficit, ut vultus sit compositus & aptus, ita de toto corpore ut tale sit anniteudum est. Omniaque hæc ita curanda sunt, ut interim nimia curâ non affectata videantur.

36. Vivendi ars palæstricæ est quàm saltatoria similior, eò quòd ipsa quoque curat, ut ad ea quæ incidunt, neque antè sunt provisâ, paratum, & à casu tutum hominem præstet.

37. Adliduò inquire, quales ii sint, quos testimonium de te ferre vis, ac quæ eorum sint mentes. Ita neque eos qui involuntariè peccant culpabis, neque testimonium eorum deconsiderabis, si in ipsos fontes inspicias, unde opiniones, appetitionesque eorum profluxerunt. Nullus animus, inquit ille, sua sponte privatur

νέζοντο, ἐμμέφοντο. νῦν ἔν εκείνοι πᾶς ἑδάμῃ. τί
 ἔν κὺ σὺ θέλης ὁμοίως; ἔχει ὃ τὰς μὲν ἀλλοτριὰς
 ἑσπὰς καὶ ἀλιπείν τοῖς φρέπυσι κὺ τρεποδίοις, αὐ-
 τὸς ὃ πρὸς τὸ πᾶς χρῆσθαι αὐτοῖς ὅλθ᾽ ὀνέσθαι.
 χρῆσθ γὰρ καλῶς, κὺ ὕλη σῶ ἔσαι, μόνον πρὸς ἑ
 κὺ θέλε σῶαυτῷ καλὸς ἔῃ, ὅπ᾽ παντὸς ἔ πρὸς-
 σης. κὺ μαύρηται ἀμφότερον, ὅτι κὺ διάφωρον ἐφ' ἑ
 πρὸς ἑ.

34. Ἐνδον βλέπε. ἐνδον ἡ πηγὴ τῆς αἵματός, κὺ
 αἰὲ ἀναβλύειν δυναμένη, εἰάν αἰὲ σφάπῃς.

35. Δεῖ κὺ τὸ σῶμα πεπηγέναι, κὺ μὴ διαρρίφ-
 θαι, μήτε ἐν κινήσει, μήτε ἐν ἡσυχίᾳ. ὅς γὰρ τε
 ὅπ᾽ ἑ πρὸς ὅπ᾽ ἑ παρέχεται ἡ διάνοια, σιωπῶν αὐ-
 τὸ κὺ εὐχρημον σιωπῶσα. τῷτο κὺ ὅπ᾽ ἑ σῶμα-
 τῷ ἀπαληθύν. πάντα ὃ ταῦτα σὺ πρὸ ἀντιπλη-
 ρύτῳ φυλακίᾳ.

36. Ἡ βιωτικὴ τῇ παλαιστικῇ ὁμοιότέρα ἢ τῇ
 ὁρμητικῇ. καὶ τὸ πρὸς τὰ ἐμπίπλοντα κὺ ἑ πρὸς
 ἡσυχίαν, ἔταμ᾽ κὺ ἀπλὸς ἔσθαι.

37. Σιωπῶς ἐφιστάει, τίνες εἰσὶν ἔτοιμοι ὅν
 μαρτυρεῖσθαι θέλεις, κὺ τίνα ἡγεμονικὰ ἔχουσιν.
 ἔτε γὰρ μέμνη τοῖς ἀκουσίως πλάουσιν, ἔτε ὅπ᾽ ἑ μαρ-
 τυρήσεως δέσῃ, εἰ βλέπων εἰς τὰς πηγὰς τῆς ὑπο-
 λήψεως κὺ ὁρμῆς αὐτῶν. πᾶσα ψυχὴ ἀκουσά φησιν,
 σέβεται

privatur veritate : idem sentiendum de justitia, temperantia, benignitate, omnibûsque similibus. At necessarium est quàm maximè, id te nunquam non meminisse : ita enim erga omnes eris mitior.

38. De omni dolore in promptu sit tibi cogitare, eum neque turpem esse, neque mentem gubernatricem reddere deteriore : quippe hæc neque quâ rationabilis, neq; quâ sociabilis, damnum accipit. In majori autem dolorum numero etiam Epicuri dictum prodest, Eum neque intolerabilem esse, neque æternum, siquidem finium recorderis, ac non præjudiciûm feras. Id quoque recordare, multa cùm eandem habeant cum dolore naturam, tamen occultè [dum ut minora negliguntur,] molesta esse : ut dormituri, æstum ferre, naufragare : quorum aliquod si molestè fers, dic tibi ipsi, Nunc dolori succumbis.

39. Vide ne ita afficiaris contra inhumanos, ut homines contra homines.

40. Vnde nobis constat Socratem fuisse illustrem, & meliori constitutione præditum ? Non enim satis est eum clariori morte occubuisse, aut peritiùs cum Sophistis disputasse, & patientiùs in frigore pernoctasse, & Salaminium abducere jussum, fortiter repugnasse, ac in viis majestatem vultus præ se tulisse, de quo maximè dubitari potest an verum id fuerit. Sed hoc considerandum est, quo animo fuerit

ἐξελαι ἀληθείας. ἔτας οὖν καὶ δεικνυσύνης, καὶ σω-
φροσύνης, καὶ εὐμανείας, καὶ παύδος τῶ τοιούτω. ἀναλ-
κυστάτον ὅ τὸ διηγεῖται τέτυ μεμνηῖται· ἔση γὰρ
πρὸς πάντας πραότερ.

38. Ἐπὶ μὲν παύδος πόνου, πρὸς χερσὶν ἔσω ὅτι
ἐκ αἰχρῶν; ἐδὲ τὴν διάνοιαν ἢ κυβερνῶν χεῖρ
ποιεῖ, ἔτε γὰρ καθὼ ὑλικήδεσιν, ἔτε καθὰ κοινω-
νικὴ διαφθεῖρει αὐτῷ. Ἐπὶ μὲν τοι ἢ πλείων
πόνων, καὶ τὸ ἢ Ἐπικέρου σοι βοηθεῖται, ὅτι ἔτε ἀ-
φόρητον, ἔτε αἰώνιον· ἐὰν ἢ ὅρων μνημονεύης, καὶ
μὴ προσδοξάζης. Καὶ κένου ὅ μέμνησο, ὅτι πολλὰ
πὼν τὰ αὐτὰ ὄντα, λανθάνει διχρηαινόμενα. ὅς
τὸ τυσάζειν, καὶ τὸ καυματίζεσθαι, καὶ τὸ ἀνορε-
κτεῖν. ὅταν οὖν τινὶ τέτων δυσπρεσσης, λέγε ἐαν-
τὶ, ὅτι πὼν ἐνδίδας.

39. Οὐα μήποτε τοιῦτον πάθος πρὸς τὸς ἀπαν-
θρώπους, ὅς οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸς ἀνθρώπους.

40. Πόθεν ἴσμεν εἰ τηλαύτης Σωκράτης, καὶ διά-
θεσιν κρείστων ἡ; ἢ γὰρ ἀρκεῖ εἰ Σωκράτης ἐν-
δοξότερον ἀπέθανεν, καὶ ἐντρεχέστερον τοῖς σοφισταῖς
διέκλυτο, καὶ καρτερικώτερον ἐν τῷ πάγῳ δι-
νυκτέρειν, καὶ ἢ Σαλαμίνιον κελευθεὶς ἄγειν, γλυ-
νικώτερον ἔδοξεν ἀντιβῶναι, καὶ ἐν ἢ ὁδοῖς ἐβρεν-
θύετο· φεῖ ἢ καὶ μάλιστα· ἄν τις ἐπισήσειεν εἴη ἀλη-
γὲς ἡ. ἀλλ' ἐκεῖνο δεῖ σκοπεῖν, ποίαν τινὰ ἢ

fuerit Socrates, an potuerit contentus esse, & justum se hominibus præberet, ac pium erga deos, an neque temerè ob aliorum malitiam sit indignatus, neque ullius inscitiz subserviret; an nihil eorum quæ sibi universi natura attribuisset, tanquam peregrinum aut intolerabile acceperit; nunquàmne affectibus carnis consentientem mentem præbuerit. Non ita confudit omnia natura, ut non liceat circumscribere seipsum, & quæ sunt propria cuique, ea ipsum in sua retinere potestate.

41. Admodum enim possibile est, ut quis divinitus vir fiat, ac à nemine cognoscatur. Hujus semper memento : atque hujus etiam, quòd vita beata in paucissimis rebus est posita. Neque quia desperasti te Dialecticum aut Physicum futurum, iccirco etiam liberum, pudicum, sociabilem, Deoque obedientem te fieri posse.

42. In maxima animi voluptate licet vivere, tutum ab omni vi, utcunque omnes quæ volunt contra nos clamitent : etiamsi circumdatæ corporeæ hujus molis membra à feris laniantur. Quid enim obstat, quo minus interim mens seipsam conservet in tranquillitate, veròque de rebus præsentibus judicio, & usu eorum quæ sunt præ manibus expedito : ita quidem ut judicium rei subjæctæ dicat : Sanè tu natura tua hoc es, etsi aliud videris : utque usus dicat rei oblatae : Ego te quærebam. Semper enim id quod adest, materia mihi est exercendæ virtutis rationalis & civilis, omninoque

ψυχὴν εἶχε Σωκράτης. καὶ εἰ ἐδυνάτο ἀρκεῖσθαι
τῷ δίκαιῳ εἶ) τὰ πρὸς ἀνθρώπους, καὶ οὐσι) τὰ
πρὸς θεὸν. μήτε εἰκὴ πρὸς τὸ κακίαν ἀγανακτήσῃ,
μηδὲ μὴν δαλεύσων τινὸς ἀγνοία. μήτε ὅτ' ἀπονομο-
μύων ἐκ τῆ δὲ αὖς ξένον τι δεχόμενος, ἢ ὡς ἀπορη-
τὸν ὑπομύων. μήτε τοῖς τ' (αρχιδίον πάθειαν
ἐμπαράχων συμπαθῇ τ' κοῦν. Ἡ φύσις. ὅχ. ἔσας
συμπέρασε τῷ συγκείμενῳ, ὡς μὴ ἰστέιδαι ἀφαι-
ζειν ἐαυτὸν, καὶ τὰ ἐαυτῷ ὕφ' ἐαυτοῦ ποιεῖσθαι.

41. Λίαν γὰρ ἐνδέχεται δεῖον ἄνδρα γινέσθαι,
καὶ ὑπὸ μηδενὸς γνωριεῖσθαι, τίττε μέμνησο αἰεὶ, καὶ
εἴτι ἐκείνη, ὅτι ἐν ὀλιγίστοις κείται τὸ ἐυδαιμόνως
βίωσαι. καὶ μὴ ὅτι ἀπῆλπισας διαλεκτικὸς καὶ φυσί-
κὸς ἰστέιδαι, διὰ τῆτο ἄπο γνῶς καὶ ἐλεύθερος, καὶ αἰ-
δήμων, καὶ κοινωνικὸς, καὶ ἐμπειρὴς δεῶ.

42. Ἀβιάσας διαζῆσαι ἐν πλείῃ συμμυρία, καὶ
πάντες καταβοῶσιν ὅτινα βέλονται. καὶ τὰ θνητὰ
διασπᾶ, τὰ μελῦδεια τ' περὶ τετραμμόνι τότε φουε-
ματ). τί γὰρ καλύει ἐν πᾶσι τέτοις τὴν δυνά-
τοιαν εἰζέν ἐαυτήν ἐν γαλήνῃ, καὶ κείσῃ τῇ περὶ τ'
περιεσηκότων ἀληθεῖ, καὶ χρήσει. ὅτ' ὑπαβεβλη-
μύων ἐτάμν. ὥς τὴν μὲν κείσιν λέγειν τῷ περὶ πρί-
πλοντι, τῆτο ὑπάρχῃς κατ' ὅσαν, καὶ κατ' ὅσαν
ἄλλοιον φαῖν. τὴν δ' χρῆσιν λέγειν τῷ ὑποπί-
πλοντι, σε ἐζήτων. αἰεὶ γὰρ μοι τὸ παρὸν, ὕλη

que artis humanæ aut divinæ. Omne enim id quod accidit, Deo est aut homini familiare, neque novum, neque intractabile, sed consuetum & tractabile.

43. Perfectio morum hoc præstat, ut omnem diem tanquam supremum agas, nihil tremas, nihil torpeas, nihil simules.

44. Dii, cum sint immortales, tamen non indignè ferunt, quod in tam diuturno ævo semper omnino tot improbos homines perferre debeant: quinimò illorum curam summam gerunt. Tu autem qui jamjam cessabis vivere, desperas, idque unus è numero malorum. Ridiculum est te non fugere tuam ipsius malitiam, id quod potes; aliorum velle fugere, quod non potes.

45. Quicquid rationalis & civilis tua vis invenerit neque rationi consentaneum, neque ad societatem conducens, id rectè ea indignum judicabis.

46. Si tu bene alicui fecisti, & est, qui à te beneficium acceperit, quid præter hæc duo tertium aliquid requiris stultorum more, ut & videaris bene fecisse, & gratiam recipias? Nemo defatigatur accipiendo aliquid utile. Atqui utile tibi est, te secundum naturam aliquid agere: ne igitur dum alii prodes, ipsi tibi prodesse defatigare.

47. Univerſi natura olim cùm mundum conderet, consilio & deliberatione usa est. Quicquid igitur postea accidit, aut primæ illius delibe-

ἀρετῆς λογικῆς καὶ πολιτικῆς. καὶ τὸ σωφρον, τέχνης ἀνθρώπου ἢ θεῷ. πᾶν γὰρ τὸ συμβαῖνον, θεῷ ἢ ἀνθρώπῳ ἐξοικεῖται, καὶ ἔτε καὶ ἄλλων, ἔτε δυσμεταχείριστον, ἀλλὰ γινόμενον καὶ διεργάσι.

43. Τὺτο ἔχει ἡ τελειότης ἥ τις, τὸ πᾶσαν ἡμέραν ὡς τελευταίαν διατάγειν, καὶ μήτε σφύζειν μήτε ναρκᾶν, μήτε ὑπαικίνασθαι.

44. Οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες, ἐδυσχεραίνουσιν, ὅτι ἐν τοσούτῳ αἰῶνι δώσει αὐτοὺς πάντας αἰεὶ τοσούτων ὄντων καὶ τοσούτων φάσεων ἀνέχεσθαι. προσέτι ἡ καὶ κηδύονται αὐτῷ παντοίας. σὺ δ' ὅσον εὐδὲς λέγειν μέλλον ἀπαυδαῖς, καὶ ταῦτα εἰς ὧν σὺ φάσεων γελοῖον ἐστὶ τὴν μὲν ἰδίαν κακίαν μὴ φεύγειν, ὃ καὶ δυνάστον ἔστι τὴν δ' τῶν ἄλλων φεύγειν, ὅπερ ἀδυνάστον.

45. Ὁ ἀνὴρ λογικὴ καὶ πολιτικὴ δυνάμις εὐείσκη μήτε νοερόν, μήτε κοινωνικόν, εὐλόγως καταδέεσθαι ἑαυτῆς κρίνει.

46. Όταν σὺ εὖ πεπονηκὼς ᾖς, καὶ ἄλλῃ εὖ πεπονηθὼς, τί ἐτιζητεῖς τρίτον παρὰ ταῦτα, ὥστε οἱ μωροὶ, τὸ καὶ δοῖεν εὖ πεπονηκέναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆς τυχεῖν; εὐδὲς γάρ μοι ἀρελόμενῃ· ἀφέλεια δ' ἀρετῆς καὶ φύσιν. μὴ ἔν μοι ἀρελόμενῃ, ἐν ᾧ ἀρεταί.

47. Ἡ τοῦ ὅλου φύσις ὅτι τὴν κοσμοποιίαν ὤρμησεν. νῦν δ' ἡτοί πᾶν τὸ γινόμενον κατ' ἐπακολού-

deliberationis fatigue merum consequens est :
aut si nunc quoque de singulis deliberat Deus,
certè quæ ratione prædita sunt, ea præcipua
putanda sunt, circa quæ versatur ejus provi-
dentia. Hoc, si memoria teneas, multis in rebus
animo ut sis tranquilliori efficiet.

M. A N-

ᾧ οὐκ ἐστὶν ἡ ἀλογία καὶ τὰ κυριώτατά ἐστιν,
ἐφ' ᾧ ποιεῖται ἰδίαν ὁρμὴν τὸ τοῦ κόσμου ἡγεμονι-
κόν. οἷς πολλάκις γαλιώτερον ποιήσει τὸ τοῦ
μονευόμενου.

Q4

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER OCTAVUS.

I. D quoque ad minuendam gloriae cupiditatem facit, quod jam non integrum tibi totam vitam à prima usque ætate philosophicè vivere : sed cum multis aliis, tum verò tibi ipsi manifestum est factum, te procul à philosophia abiisse. Conturbatae igitur sunt tuae rationes, cum neque ipse jam nomen philosophi faciliè possis adipisci, & tuum institutum repugnet. Si itaque verè perspexisti, in quo sit res posita, omitte curare quis habearis ; satis autem sit tibi si reliquum vitae arbitrio naturæ exigas. Quid ea velit, cogita ; hinc te nihil divellat. Expertus enim es circum quot res vagatus, nusquam vitam beatam inveneris : non in syllogismis, non in divitiis, non in gloria, non in voluptate, nullibi. Vbi verò est ? in agendo ea, quæ hominis natura requirit. Quomodo ita aget ? Si ea habeat dogmata, à quibus consentaneæ appetitiones & actiones veniant.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, ἡ εἰς ἑαυτοῖς,

ΒΙΒΛΙΟΝ ».

Ι. **Κ**ΑΙ ΤΥΤΟ ΠΡΟΣ Τὸ ἀκινδύνοτον φέρει
 ὅτι ἐκ ἑτι δυνάμει ἢ εἰς ὅλον, ἢ
 τὸν γε ἀπὸ νεότητος φιλόσοφον
 βεβαιώνας ἀλλὰ πολλοῖς ἢ ἄλ-
 λους, καὶ αὐτὸς σεαυτῷ δῆλθ
 γέγονας, πόρρω φιλοσοφίας ὦν. πέφυκται οὖν, ὥς
 τὴν μὲν δόξαν τὴν ἡ φιλοσοφία κτίσασθαι, ἐκ ἑτι σοι
 βιβλίου. ἀνταγωνίζεται ἡ καὶ ἡ ὑπόθεσις. εἴθε οὐκ
 ἀληθῶς εἰσάγας πᾶς κεῖται τὸ πρῶτον, τὰ μὲν τί
 δόξεις, ἀφ' ἑ ἀρκέσθαι ἡ, εἰ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίβ
 ὅσον δησσοτε ὡς ἡ σὴ φύσις θέλει βιώσεις. κατανόη-
 σον οὖν τί θέλει, καὶ ἄλλο μηδὲν φεισάτω. πεπει-
 ρομαι γὰρ πρὸς πᾶσι πειραθείς, ἑ δαμῶν εὖρες τὸ εὖ
 ζῆν· ἐκ ἐν συλλογισμοῖς, ἐκ ἐν πλέτῳ, ἐκ ἐν δόξῃ
 ἐκ ἐν ἀπολαύσει, ἑ δαμῶν πᾶς οὐκ ἐστίν; ἐν τῷ ποιεῖν,
 ἡ ὅπως ζῆται ἡ ἢ ἀνθρώπου φύσις. πᾶς οὐκ ταῦτα
 ποιήσει; ἐπ' ἂν δόγματα ἔχη ἀπὸ ὧν αἰ ὁρμαὶ καὶ αἰ
 πράξεις. τίνα δόγματα; τὰ πρὸς ἀγαθῶν καὶ κα-
 κῶν

veniant. Quæ sunt illa? de bonis & malis. Scilicet, nihil esse bonum homini, quod non reddit justum, temperantem, fortem, liberalem: nihil malum, nisi quod horum contrarium efficiat.

2. In omni actione à te ipso quære, Qualis ea mihi videtur? An non ejus me poenitebit? Prope est, cum ego moriar, & quicquid est, esse desinet. Si præsens actio animalis est mente præditi, societatis hominum studiosi, & qui eadem, quâ Deus ipse, lege regitur; quid præterea requiro?

3. Alexander, Caius, & Pompeius, quid hi ad Diogenem, Heraclitum, vel Socratem? Hi enim noverant res, earum causas, materias: hæc, illorum principatus & regna. Ibi autem quantum ignorantia, tantum & servitutis.

4. Nihilominus eadem facient, etiam si tu te ruperis. Primû esto hoc, ne perturberis: omnia secundum universi naturam eveniunt: paulò post, nusquam eris; sicut nunc Adrianus & Augustus. Deinde in rem ipsam intuere, eamque considera, recordatûsque debere te esse bonum virum, ac quid hominis natura velit, age id quod propositum est constanter, ac quod justissimum tibi videtur, id loquere: modo ut omnia placidè, verecundè, & citra simulationem.

5. Universi natura hoc agit, ut quæ hoc modo habent, aliò mutet, & ex uno loco in alium res transferat. Omnia constant mutationibus, neque est quod metuas ne quid novi: omnia
usitata

κῶν. ὡς ἐδένδε μὴ ἀγαθὴ ὄντ' ἀνθρώπων, ὃ ἐχὶ ποιεῖ δίκαιον, σώφρονα, ἀνδρείον, ἐλευθέρον ἐδένδε ἢ κακῶ, ὃ ἐχὶ ποιεῖ τἀναντία τοῖς εἰρημύτοις.

2. Καθ' ἐκάστῳ περὶ ἐρωτά σ' αὐτοῦ, πᾶς μοι αὕτη ἔχει. μὴ μετανόσω ἐπ' αὐτῇ; μικρὸν καὶ τέθηκα, καὶ πάντ' ἐν μέσῳ. τί πλέον ἐπιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον ζῶ νοσῶ καὶ κατανικῶ καὶ ἰσχυροῦμαι θεῶ;

3. Ἀλέξανδρ' ἢ καὶ Γαῖ' ἢ Πομπηῖ' ἢ τί πρὸς Διογένη, καὶ Ηρόκλητον, καὶ Σωκράτην; οἱ μὲν γὰρ εἶδον τὰ περὶ γαματά, καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ὕλας, καὶ τὰ ἡγεμονικά μὴ αὐτῶν ταυτά. ἐκεῖ ἢ ὅσαν πρὸς νομῶ, καὶ δικαίᾳ πόσαν.

4. Οτι ἐδὲν ἥτιον τὰ αὐτὰ ποιήσεις, καὶν σὺ διαρραγῆς. Τὸ πρῶτον μὴ τὰ ἐροῦ. πάντα γὰρ καὶ τὴν τῷ ὄλκῳ φύσιν, καὶ ὀλίγῳ χρόνῳ, ἐδὲς ἐδαμῶ ἔση. ὡσπερ ἐδὲ Ἀδριανὸς, ἐδὲ Αὐγύστης. ἔπειτα ἀτεινίσας εἰς τὸ περὶ γαμαῖδε αὐτὸ, καὶ συμμνημονεύσας, ὅτι ἀγαθὸν σε ἀνθρώπον εἶναι δεῖ, καὶ τί τῷ ἀνθρώπῳ ἡ φύσις ἀπαυτεῖ, περὶ ἧς τοῦ ἀμετατρέπτου, καὶ εἰπὲ ὡς δικαιοτάτον φαίνεται σοι. μόνον εὐμύρως, καὶ αἰδουμένως, καὶ ἀνυποκρίτως.

5. Ἡ τῷ ὄλκῳ φύσις τὸ ἔργον ἔχει, τὰ ὧδε ὄντα ἐκεῖ μετατιθέναι, μεταβάλλειν, ἀρετῶν ἔνθεν καὶ ἐκεῖ φέρειν. πάντα τρυπαῖ. ἐκ ὧς φοβηθῆναι, μή τι κακόν.

usitata eveniunt, & æqualiter dispensantur. Cæterum unaqueque natura, si prosperum cursum teneat, contenta est. Natura autem intellectiva id facit, si in visis oblati id observet, ne falso, aut obscuro alicui astipuletur: impetus animi ad eas solum actiones dirigat, quæ faciunt ad societatem hominum: ea tantum appetat & vitet, quæ in nobis sunt posita: omnia quæ à communi natura tribuuntur, grata habeat. Hujus enim pars est: sicut natura folii, naturæ stirpis pars est: nisi quod hæc est ejus naturæ quæ & sensu & intellectu carens, impedire possit: hominis natura, pars est naturæ quæ impediri non possit, intelligat, & justa sic: siquidem æqualiter, & pro dignitate uniuscujusvis, tempora, substantiam, actionem, & eventa dividit. Quod ut intelligas, non id tibi considerandum est, an si singula per se conferendo, hanc in omnibus rebus æqualitatem invenies; sed si quæ hujus sunt universa, cum alterius universis itidem simul & confertim sumptis comparaveris.

6. Non vacat legere. Atqui licet interim libidinem arcere, voluptatibus & doloribus superiorem esse, itémque gloriola: licet etiam stupidis & ingratulis non irasci: imò & illorum curam suscipere.

7. Nemo deinceps te audiat vitam aulicam reprehendere; ac ne tu quidem teipsum.

8. Pœnitentia est reprehensio quædam sui ipsius,

πάντα σωθήη. ἀλλὰ καὶ ἴσμεν αἱ ἀπονεμήσεις.
 Ἀρκεῖται πᾶσα φύσις ἐαυτῇ εὐδοΐᾳ. φύσις ἡ λογικὴ
 εὐδοεῖ, ἐν μὲν φαντασίαις, μήτε ψαύει, μήτε
 ἀδύναμις συγκατατίθεσθαι. τὰς οἰκίας ἡ ὅτι τὰ κοι-
 νωνικὰ ἔργα μόνα ἀπειθύνουσι· τὰς ἐρέξεις ἡ καὶ τὰς
 ἐκκλίσεις τῶν ἡμῶν μόνον πεπονημένη. τὸ δὲ ὑπὸ τῇ
 κοινῇ φύσει ἀπαρτιζόμενον, πᾶν ἀσπαζομένη. μέ-
 ρος γὰρ αὐτῆς ἐστίν. ὡς ἡ φύλλα φύσις τῆς φυτῆς φύ-
 σεως. πλὴν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ φύλλα φύσις, μέρος ἐστὶ
 φύσεως καὶ ἀναιδήτης, καὶ ἀλόγου, καὶ ἐμποδίζεσθαι
 διωαυμένης. ἡ ἡ ἀνθρώπου φύσις, μέρος ἐστὶ ἀνεμ-
 ποδίστου φύσεως καὶ νοεῖας καὶ δικαιοσύνης. εἰ γὰρ ἴσμεν καὶ
 περὶ ἀξίαν τὸς μεισιμὲς χρόνον, εἰσίας, αἰτίας, ἐνε-
 γχείας, συμβάσεως, ἐκείνοις ποιῆται. σκόπει ἡ, μὴ εἰ
 τὸ πρὸς τὸ ἕν ἴσον εὐρήσεις ὅτι πάντος· ἀλλὰ εἰ
 συλλάβῃς τὰ πάντα τῶν ἡ, πρὸς ἀδελφὰ τὰ τῶ
 ἑτέρου.

6. Αναγινώσκουσιν ἐκ ἑξέστιν. Ἀλλὰ ὕψιν ἀνείρ-
 γων ἑξέστιν· ἀλλὰ ἡδονῶν καὶ πόνων καθυποφέρειν
 ἑξέστιν· ἀλλὰ τῆς δοξαίας ὑπεράνω ἑῖς ἑξέστιν· ἀλλὰ
 ἀναιδήτοις καὶ ἀχαρείτοις μὴ θυμῶσαι, πρὸς ἐτικῇ
 δεῖσθαι αὐτῶν ἑξέστιν.

7. Μηκέτι σὺ μηδεὶς ἀλύση καταμεμφομένη τῇ
 ἐν αὐτῇ βίον. μηδὲ σὺ σεαυτῇ.

8. Ἡ μετάνοιά ἐστιν ὅλη ἡ ψυχή τις ἐαυτῇ, ὡς
 χρεῖται

ipſius, propter bonum aliquod dimiſſum : bonum verò, oportet utile eſſe, ideòque ejus cura eſt habenda viro bono & honeſto. At nullus talis poenitentia ducetur ob neglectam aliquam voluptatem; ergo voluptas neque in bonis eſt, neque in utilibus numeranda.

9. Res ita expendendæ ſunt. Quid eſt hoc per ſe, & ſua propria conſtitutione? quæ ejus ſubſtantia & materia, quæ forma? quod ejus in mundo officium, & quandiu permanebit?

10. Si difficulter à ſomno expergiſcaris, remiſcere conſentaneum eſſe tuæ conſtitutioni, & naturæ humanæ, ut aliquid agas quod coetui humano proſit. At dormire, etiam brutis eſt commune. Quod autem unicuique ſecundum naturam eſt, id & magis proprium ei eſt, & cognatius, adde etiam gratius.

11. Aſſiduè ad quanque rei ſpeciem quæ ſe animo tuo offert, in ejus naturam & qualitates inquirere, ac de iis tecum ratiocinari. Quicumque tibi occurrit, ſtatim teipſum antè interroga: Quanam is ſentit de bonis & malis? Nam ſi tales eum de voluptate & dolore, eorūque efficientibus; de honore, ignominia, morte, vita, opiniones habere nihil mirum; certè neque debet mihi novum aut mirum videri, ſi hæc aut illa agat. Cogitabo etiam vim illi à pravis opinionibus fieri. Cogitabo, ſicut turpe ſit in miraculum rapere me ſi ſicus fructum ſuum producat; ita etiam, ſi mundus ea proferat,

χρήσιμόν τι παρεικότῃ. τὸ δὲ ἀγαθὸν χρήσιμόν τι δεῖ εἶναι, καὶ ἐπιμελητέον αὐτῷ πρὸς ἀγαθῷ καὶ καλῶ ἀνδρὶ. ἔδειξεν δ' αὖ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ μετανοήσεν, ὅτι πρὸς ἡδονὴν τινα παρεικέναι· ὅτε ἄρα χρήσιμον, ὅτε ἀγαθὸν ἡδονή.

9. Τὴν τί ἐστιν αὐτὸ κατ' ἐαυτὸ τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ. τί μὲν τὸ ἐστὼ δεικνύει καὶ ὑλικόν. τί δὲ τὸ αἰτιώδες. τί δὲ ποιῇ ἐν τῷ κόσμῳ· πόσον δὲ χρόνον ὑφίσταται.

10. Οταν ἐξ ὑπὸν δυχερῶς ἐγείρη, ἀναμνησθε, ὅτι καὶ τὴν κατασκευὴν σε ἐστὶ, καὶ καὶ τὴν ἀνθρώπου φύσιν, τὸ πρῶτον κοινωνικὰς ἀποδιδόναι. τὸ δὲ καθεύδειν, κοινὸν καὶ τῶν ἀλόγων ζώων. ὁ δὲ καὶ φύσιν ἐξέσθαι, τὴν οἰκειότερον καὶ προσφύεσθαι, καὶ δὴ καὶ προσώεσθαι.

11. Διηλεκτῶς καὶ ὅτι πάσης εἰοῖόν τε φαντασίας, φυσιολογεῖν, παθολογεῖν, διαλεκτικεύειν. Ὡς αὖ ἐντυγχάνης εὐδὺς σεαυτῷ πρὸς λέγειν. Ὡς τίνα δόγματα ἔχει πρὸς ἀγαθῶν καὶ κακῶν; εἰ γὰρ πρὸς ἡδονῆς καὶ πόνου καὶ τῶν ποιητικῶν ἑκατέρω, καὶ πρὸς δούλης, ἀδοξίας, θανάτου, ζωῆς, τοιαυτὰ τίνα δόγματα ἔχον ἐν δαυμασίν ἢ ξένον μοι δέξει, εἰάν τὰ δὲ τίνα ποιῇ; καὶ μεμνήσομαι, ὅτι ἀναγκάζεται ἕως ποιεῖν. μεμνήσομαι ὅτι ὥσπερ αἰχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ ἢ συκῇ σῦκα φέρει, ὥτως εἰ ὁ κόσμος τὰ δὲ τίνα φέρει,

proferat, quorum eſt ferax : Etiam medico & gubernatori turpe ſit mirari ſi quis febricitet, aut ſi adverſus ventus exiſtat.

12. Memento mutare ſententiam, & rectè monenti obſequi, perinde eſſe liberi. Ea enim actionis ſeu officii tui conditio, ut non ultra tui conatus, & judicii, tuæque intelligentiæ limites extendatur.

13. Si in tua poteſtate, cur facis ? ſin in alterius, quid reprehendis ? atomóſne, an Deum ? quorum utrumque eſt cum infania conjunctum. Nihil igitur reprehendendū. Nam ſi potes, vel cum qui cauſa eſt, corrige, vel ſi prius nequis, rem ipſam : ſin neutrum, quid jam tibi profuit reprehendiſſe ? atqui nihil fruſtra faciendum.

14. Quod moritur, non excidit à mundo. Si hic ſubiſſit, etiam hic mutatur, & diſſolvitur in ſua elementa ; quæ tibi ſunt cum mundo communia, atque hæc ipſa etiam mutantur, neque indignè ferunt.

15. Vnumquodque eſt ad certum finem factum, ut vitis, equus. Quid mirum ? etiam ſol, & reliqui dii poſſunt dicere, cujus rei cauſa facti ſunt. Tu verò cujus cauſa ? num voluptatis ? vide an hoc ferat intellectus.

16. Natura conſilium iniit de unicuiuſque rei tam fine, quàm initio & duratione.

17. Si quis pilam in ſublime jacet, quidnam ea vel cum effertur, vel cum deſertur, aut cecidit, boni malive patitur ? Quid bullæ boni accidit ſi conſtet ; aut mali ſi diſſolvatur ? Idem de

φέρει, ὡς ἐστὶ φορὸς. καὶ ἰατρῶν καὶ κυβερνήτην, αἰχρὸν
ξενίζεσθαι ἐπεπύρεχεν αὐτῷ, ἢ ἐκ ἀντίπνοια γέγονεν.

12. Μέννησθαι ὅτι καὶ τὸ μετατίθεσθαι καὶ ἔπεισαι
τῷ διορθῶντι, ὁμοίως ἐλευθερὸν ὄζει. σὴ γὰρ ἐνέργεια
καὶ τὴν σὴν ὁρμὴν καὶ κείσῃ, καὶ δὴ καὶ καὶ ἰὺν τὸ σὺ
ἐφαρμογήν.

13. Εἰ μὲν οὖν σοὶ, τί αὐτὸ ποιεῖς; εἰ δὲ ἐπὶ
ἄλλῳ, τί μὲν φησὶ; ταῖς ἀτόμοις, ἢ πῶς θεοῖς; ἀμ-
φότερα μανιῶσθαι ἐδενὶ μεμπέλιον. εἰ μὲν γὰρ δυνάσται,
διόρθωσον τὸδε πρᾶγμα αὐτὸ καὶ δὲ τὸτο μὴ δυνά-
σαι, πρὸς τί ἐτι σοὶ φέρει τὸ μεμψαδαί; ἐκὴν γὰρ
ἐδὲν ποιητέον.

14. Εξωτὸν κόσμον τὸ ἀποθανόν ἐ πίπτει. εἰ δὲ
μὲν, καὶ μεταβαλλεῖσθαι καὶ διαλύεται εἰς τὰ ἴδια.
ἀσχετὰ ὄζει τὸν κόσμον, καὶ σά. καὶ αὐτὰ δὲ μετα-
βάλλει, καὶ ἐ γογγύζει.

15. Ἐκαστος πρὸς τι γέγονεν Ἰατρῶν, ἄμπελῶν.
τί θαυμάζεις; καὶ ὁ ἥλιος ἐρεῖ πρὸς τί ἐργον γέγονες,
καὶ οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ οὖν πρὸς τί; τὸ ἡδέεσθαι; ἴδε
εἰ ἀσχετὰ ἢ ἐννοία.

16. Ἡ φύσις ἐσόχασται ἐκάστω ἐδὲν τι ἑλαστον καὶ
ἀπολήξεται, ἢ τῆς ἀρχῆς τῆς καὶ δεξιογῶν.

17. Ὡς ὁ ἀναβάντων τὸ σφαῖραν. τί οὖν ἀγα-
θὸν πρὸ σφαίρῳ ἀναφρεσιν ἢ κακὸν, καταφρε-
σιν, ἢ καὶ πεπλωκός; τί δὲ ἀγαθὸν τῇ ἀμφέλυγι
συνε-

de lucerna possis intelligere. Inverte, & quale sit hoc vel senio confectum, vel morbo languidum, vel æstuans libidine, [quod vulgò tanti fit, & extra tam speciosum apparet corpusculum] cogita.

18. Brevis vita est & laudantis, & ejus qui laudatur; ejus qui mentionem facit, & ejus, cujus mentio fit: præterea fit hoc in angulo portionis mundi; ac neque ibi quidem omnes consentiunt; imò ne sibi quidem ipsi quisquam. Tota verò terra punctum est.

19. Animum adverte subjectæ rei, opinioni, actioni aut dicto. Meritò hæc pateris: malles verò cras bonus fieri quàm hodie.

20. Agam hoc? agam, modò ad beneficiendum hominibus referatur. Accidit mihi aliquid? quid tum? ad Deos modò omniùmque rerum fontem, & originem, à qua omnia inter se connexa dependent, à me referatur.

21. Lavare, quæ tibi res videtur? Oleum, sudor, fordes, aqua, stigmata: omnia putida. Ita se omnis pars vitæ omnisque res subjecta habet.

22. Lucilla Verum, deinde Lucilla. Secunda Maximum, deinde Secunda. Epitunchanus Diotimum, deinde Epitunchanus ipse. Faustina Antoninus, deinde Antoninus ipse. Ita sunt hæc omnia. Celer Adrianum, inde Celer ipse. Acuti verò illi, divini, superbi, ubi? ut ex acutis Charax, & Demetrius Platonius, Eudæ-

συμίστην, ἢ καλὸν διαλυθείη; τὰ ὅμοια δὲ καὶ ὅτ' λύχνη. Ἐκρεφον, καὶ θέασαι οἷόν ὅτι, γηρόσαν δὲ οἷον γίνεται, νοσήσαν δὲ, πορευῶσαν.

18. Βραχύσιον δὲ, καὶ ὁ ἐπαινῶν, καὶ ὁ ἐπαινέμενος, καὶ ὁ μνημονεύων, καὶ ὁ μνημονευόμενος. προσέτι δὲ καὶ ἐν γωνία τέτε τ' κλίμαλ' Θ , καὶ ἐδὲ ἐλαυδα τάς τε συμφρονέσι, καὶ ἐδὲ αὐλός ἀκ' ἐαυτῶ. καὶ ἔστι ἢ ἡ γῆ στεγνή.

19. Περὶ σιχέ τῷ ὑποκειμένῳ ἢ τῷ δόγματι, ἢ τῇ ἐπιγείᾳ, ἢ τῷ σημαίνοντι. Διχάως ταῦτα πέρχεται. μᾶλλον δὲ θέλεις ἀγαθὸς αἰεὶ ἔσθαι, ἢ σήμερον τ').

20. Πράσσω τί; πράσσω, ἐπ' ἀνθρώπων εὐταίαν ἀναφέρειν. συμβαίνει τί μοι; δέχομαι, ὑπὲρ τῶν θεῶν ἀναφέρειν, καὶ τ' πάντων πηγῇ. φῶ ἢ πάντα τὰ γινόμενα συμμυρεται.

21. Οποῖόν σοι φαίνεται τὸ λέγειν; ἔλασιν, ἰδρὼς, ῥύτ' Θ ; ὕδωρ, γλοιῶδες, πάντα σπχαντὰ· τοῦτον αἶψα μέγ' Θ τὸ εἶναι, καὶ πάν ὑποκείμενον.

22. Λέκιλλα Οὐρεν, ἔτα Λέκιλλα. Σεκένδα Μάξιμαν, ἔτα Σεκένδα. Επιτύγχαν' Θ Διότιμον, ἔτα Βαιτύγχαν' Θ . Φαυσίαν Ἀντωνίν' Θ , ἔτα Ἀντωνίν' Θ . ταῦτα πάντα. Κίλις, Ἀδριανόν,

Eudæmon, & si qui alii tales. Omnium istorum vita, momenti instar fuit; & jam pridem est, cum fuere. Quorundam ne minimo quidem tempore duravit memoria: quidam fabula facti sunt: nonnulli etiam è fabulis jam evanuerunt. Id igitur memoria tenendum, quod necesse est, sive dissipari mixtum hoc, sive extinguui (aut transferri, & alibi collocari) animulam.

23. Lætitia hominis est, ut faciat quæ ei sunt propria. Propria autem ejus sunt: benevolentia erga suum genus, contemptus motuum qui sunt à sensibus, distinctio inter visa probabilia, contemplatio naturæ universi, & eorum quæ secundum eam fiunt. Item tres respectus: unus ad causam proximam; alter ad divinam causam, à qua omnia omnibus eveniunt; tertius ad eos qui nobiscum vivunt.

24. Dolor aut corpori malus est: (ergo ipsum id pronunciet) aut animo. Sed animus potest suam tranquillitatem & serenitatem conservare, neque dolorem pro malo ducere. Omne enim judicium, omnis impetus, appetitio, & inclinatio intus est: neque ullus dolor huc per se penetrare potest. Quare opiniones tolle ex animo.

25. Continenter teipsum admone: Nunc in mea est potestate, ut in animo hoc nihil sit malitiæ, nihil cupiditatis, nihil tumultus: ac cum omnia ita cernam, uti sunt, singulis utor pro ipsorum dignitate. Hoc tibi licere memineris secundum naturam.

ἔτα Κίεες. Οἱ ᾧ δειμῆς ἐκείνοι, ἢ προγνωστικοί, ἢ τατυφωθῆσι, πῶ; ὃς δειμῆς μ', Χάρεξ καὶ Δημήτριος ὁ Πλατωνικός, καὶ Ευδαίμων, καὶ εἴ τις τοῦτο. πάντα ἐφήμερα, τεθνηκότα πάσαι. ἔνιοι μὲν δὲ ἐπ' ὀλίγον μνημονευθέντες. οἱ δὲ εἰς μύθους μεταβαλόντες· οἱ δὲ ἥδη καὶ ἐκ μύθων ἐξίτηλοι σέτων σὺ μνησθῆσαι, ὅτι δέησει ἡτοι σκεδασθῆναι τὸ συγκηματίον σου, ἢ σβεσθῆναι τὸ πνευμάτιον, ἢ μετασθῆναι, καὶ ἀλλαχῇ καταΐαχθῆναι.

23. Ευφροσύνη ἀνθρώπου, ποιεῖν τὰ ἴδια ἀνθρώπου ἴδιον ᾧ ἀνθρώπου, εὐνοία πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ὑπόρρασις τῇ αἰσθητικῶν κινήσεων, διάκεισις τῇ πικρῶν φαντασιῶν, ἐπιθεώρισις τῇ ὅλων φύσεως, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν γινομένων. Τρεῖς χρίσεις· ἡ μὲν πρὸς τὸ αἴτιον τὸ περικύβητον ἢ δὲ πρὸς τῇ θείαν αἰτίαν, ἀφ' ἧς συμβαίνει πᾶσιν πᾶντα· ἡ δὲ πρὸς τὰς συμβιβντας.

24. Ο πόντος ἡτοι πρὸ σώματι κακόν· ἐκὼν ἀποφαινέσθω ἢ τῇ ψυχῇ. ἀλλ' ἐξεστὶν αὐτῇ τῇ εἰς αἰθερίαν καὶ γαλήνην διαφυλάσσειν, καὶ μὴ ὑπολαμβάνειν ὅτι κακόν. πᾶσα γὰρ κρίσις, καὶ ὁρμη, καὶ ὁρεξις, καὶ ἐκκλισις, ἐνδον, καὶ ἐξὸν κακόν ὥστε ἀναβαίνειν.

25. Εξάλειψε τὰς φαντασίας, συνεχῶς σεαυτὸ λέγων, Νυνὶ ἐπ' ἐμοί ὅστις, ἵνα ἐν ταύτῃ τῇ ψυχῇ μηδὲ μία πονηρία ᾖ, μηδὲ ἐπιθυμία, μηδὲ ὅλως ταραχή τις. ἀλλὰ βλέπων πάντα ὅποιά ὄντι, χερῶμαι ἐν ἑαυτῷ κατ' ἀξίαν. Μνήμησο ταύτης τῇ ἐξουσίας, καὶ φύσιν.

26. Loquere & in Senatu, & cum quibus-
cunque hominibus verecundè. Sana oratione
non est apertè semper utendum.

27. Aula Augusti, uxor, filia, nepotes, poste-
ri, soror, Agrippa, cognati, propinqui, amici,
Areus, Mæcnas, medici, sacerdotes : en, ut
integram aulam mors abripuit. Deinde etiam
accede, ubi non unus modò est mortuus homo.
Defecit tota Pompeiorum gens ; & quod mo-
nimentis etiam inscribi videmus, Fuisse eum
sux familiæ ultimum. Quàm anxii verò fuere
maiores ejus, ut aliquem successorem relin-
querent ! & tamen necesse est aliquem esse
ultimum. Hic rursus, integri generis inte-
ritus.

28. Vita tibi ad unius singularis actionis
modulum contrahenda est : Quod si unaquæ-
que suum, quantum ejus fieri potest, præstet
officium, contentus sis : atque id quo minus
fiat, nemo tibi obstare poterit. Sed obstabit,
inquis, aliquid extrinsecus. Nihil quidem,
quod justitiæ, modestiæ & prudentiæ impedi-
mento sit. At fortassis aliquid tamen erit, quod
ipsam operationem impediat ? quin tu id im-
pedimenti boni consule, sicque statim factò
cum animi æquitate ad id quod conceditur
transitu, alia emerget tibi actio, quæ ad eam,
de qua loquimur, contractionem quadret. Acci-
piendum sine fastu, dimittendum cum faci-
litate.

29. Si quando vidisti manum abscissam, vel
pedem, caputve amputatum alicubi seorsim à
corpore

26. Λαλεῖν, καὶ ὃν συγκαλήτω καὶ παύσασθαι ὅτι
σου καὶ κοσμίως. μὴ φειτράναι ὑγιᾶ λόγῳ χριστοῦ.

27. Αὐτὴ Αὐγέστη, γυνὴ, θυγάτηρ, ἐχθροί, πα-
ῖδες, ἀδελφοί, Ἀγρίππας, συγγενεῖς, οἰκεῖοι, φίλοι,
Ἀρεῖς, Μαικίνας, ἰατροί, θύται ὅλης αὐτῆς θά-
νατον. οὔτα ἐπὶ ταῖς ἄλλαις, μὴ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων
θάνατον. οὗ Πιμπηίων. πακύνει δὲ τὸ ἐπιγραφόμενον
τοῖς μνήμασιν, ἐχθροὶ καὶ ἰδίῃ θύνας ἐπιλογίζεσθαι.
ποῦσα ἐπαλάσθησαν οἱ παρὰ αὐτῇ ἵνα διάδοχόν τινα
καταλίπουν; εἴτα, ἀνάγκη ἐχθρὸν τινα θύεσθαι
πάλιν ὡς ὅλη γένεθαι θάνατον.

28. Σωτηθῆναι δεῖται βίον, καὶ μίαν παρῆξιν, καὶ
εἰς αὐτὴν τὸ αὐτὸ παρέχει ὡς οἶόν τε, ἀρκούναι. ἵνα
δὲ τὸ αὐτὸ παρέχῃ, ἐδὲ εἰς σε καλύσαι δυνάται.
ἀλλὰ σῆσελαί τι ἔχοντες; ὕδεν, εἰς γὰρ τὸ δικαίως καὶ
σωφρόνως καὶ εὐλογίως. ἄλλο δὲ τι ἴσας ἐνεργητι-
κὸν καλυδῆσθαι; ἀλλὰ τῇ παρὰ αὐτὸ τὸ κάλυμμα
εὐαρεστήσει, καὶ τῇ ἐπὶ τὸ διδύμῳ ἐν γυνάμῳ μελα-
βίσει εὐθὺς ἄλλη παρῆξις ἀντικαθίσταται, ἐναρμό-
νισα εἰς τὴν σωτήριον παρὰ ἧς ὁ λόγος. Αὐτῶς μὲν λα-
βὼν, εὐλύτας δὲ ἀφῶναι.

29. Εἰ ποτε εἶδες χεῖρα ὑποκαταμύειν, ἢ πό-
δα, ἢ κεφαλὴν ὑποκαταμύειν χροὺς πᾶσι ποτε ὑπὸ

corpore jacere, cogita ei se assimulare pro virili sua hunc, qui improbat ea quæ ipsi eveniunt, seque à communi societate sejungit, aut agit aliquid ab ea alienum. Projectus nescio quo, ab unitate naturali seorsim agis. Naturâ quidem, tu quoque pars: at tu seipsum nunc abscidisti. Id verò in quo meritò glories, quodd iterum tibi licet ei adjungi: id quod nulli alii parti Deus concessit, ut separata & avulsa rursus inolefceret toti. Hic mihi Bonitatem considera, quæ homini tantum honoris detulit. Nam & initio ipsius in manu posuit, ne à toto avelleretur: & deinde, ut avulsus redire, iterumque concrefcere & locum partis recuperare posset, dedit.

30. Ut alias à communi rationalium Anima, quicunque ratione sumus præditi, facultates; ita & hanc ab illâ accepimus. Quemadmodum enim ipsa omne quod obstat & resistit, per occultas vias circumductum ad se trahit, & consiliis suis accommodat, partemque suæ providentiæ facit: ita animal ratione præditum potest omne impedimentum pro sua materia accipere, eoquenti ad id, quod intenderat.

31. Ne te cogitatio totius vitæ confundat: ne circumactâ cogitatione molesta quot & quanta necessariâ fatorum consequentiâ tibi ab initio copulata esse verisimile est, mente complectere. Sed singulis rebus oblatis à teipso quære, quidnam ea in re sit intolerabile: id enim pudebit te fateri. Deinde memineris,
neque

τῷ λοιπῷ σώματι καμίνω, ταῦτον ἑαυτὸν ποιεῖ, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ὃ μὴ θέλων τὸ συμβαίνειν, καὶ ἀποχί-
ζων ἑαυτὸν· ἢ ὁ ἀκοινώνητόν τι πρὸς σὺν· ἀπέρι-
ψαι πῶς ποτε ἀπὸ τῆς φύσεως ἐνώσεως· ἐπεφύκει γὰρ
μέρος. νῦν σεαυτὸν ἀπέκοψας, ἀλλ' ὧδε κομψὸν
ἐκείνο, ὅτι ἐξέσι σοι πάλιν ἐνώσει σεαυτὸν. τὸτο
ἄλλο μέρος ἐδενί θεός ἐπέτελεν, χωριζέντι, καὶ
διακοπέντι, πάλιν συνελθεῖν. ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρη-
σίστητά, ἢ τετίμηκε τὸ ἀνθρώπον. καὶ γὰρ ἵνα τίμῃ
ἀρχὴν μὴ ἀπ' ῥαγῇ ἀπὸ τῆς ὁλῆς, ἐπ' αὐτῷ ἐποίησε· καὶ
ἀπ' ῥαγῆς πάλιν ἐπανελθεῖν καὶ συμφῦναι, καὶ τὴν
τῷ μέρος τάξιν ἀπολαβεῖν ἐποίησεν.

30. Ὡς περ τὰς ἄλλας δυνάμεις ἕκαστος τῶν λο-
γικῶν χεῖρόν ὅταν ἢ τῶν λογικῶν φύσις, ἔσας καὶ ταύ-
τις παρ' αὐτῆς εἰλήφαι. ὃν τρόπον γὰρ ἐκείνη πᾶν
τὸ ἐνιστάμενον καὶ ἀντιβαῖνον ὀπισθειτρέπει, καὶ κα-
τατάσσει εἰς τὴν εἰμαρμένω, καὶ μέρος ἑαυτὴ ποιεῖ
ἔσας καὶ τὸ λογικὸν ζῶον διώσται πᾶν κώλυμα
ὑλῇ ἑαυτῇ ποιεῖν, καὶ χρῆσθαι αὐτῷ ἐφ' ὅθ' αὖ καὶ
ἄρμησε.

31. Μὴ σε συγχέτω ἢ τῆς ὁλῆς βίη φαντασία.
μὴ συμφοιρῇ δαίμονα οἷα καὶ ὅσα πιθανόν
ἐπιγεγνηῆσθαι. ἀλλὰ καθ' ἑκαστον τῶν παρόν-
των, ἐπερώτα σεαυτὸν, τί τῆς ἔργου τὸ ἀφόρη-
τον καὶ αὐτίκως. αἰσχυρὴ γὰρ ὁμολογῆται.

Ἐπεὶ α

neque præterita tibi, neque futura ullam afferre molestiam, sed præsentia tantum. At hæc extenuantur, si suis ea limitibus determines, cogitationemque tuam redarguas, si ea tam exigua rei non sit ferenda.

32. Num jam domini tumulto adfident Pantea, aut Pergamus? Num Adriani sepulchro Chabrias & Diotimus? ridiculum hoc Quid verò si adfiderent, sentirentne illi? aut voluptatem caperent, siquidem sentirent? aut si eam cepissent. an isti immortales? Nonne his quoque fatum fuit, ut senes & vetulæ prius fierent; inde morerentur? His autem mortuis, quid illis postea futurum? Omnia hæc foetida sunt, & tabus in sacco.

33. Si acutè videre potes, aspice & quàm sapientissimè judica, inquit ille.

34. In constitutione animantis mente præditi nullam invenio virtutem quæ justitiæ opponatur: sed quæ voluptati, invenio continentiam.

35. Si tuam opinionem detrahas ab eo quod videtur dolorem afferre, ipse in tutissimo es collocatus. Quis ipse? Ratio. Verum ego, inquires, non sum ratio. Esto. Proinde ratio seipsam ne dolore afficiat. Si quid aliud in te est quod lædatur, ipsum de eo judicet.

36. Quod

Ἡπειρά ἀναμίμησεν σεαυτὸν, ὅτι ἔτε τὸ μέ-
λυν, ἔτε τὸ παρρηχικὸς βαρὺ σε, ἀλλὰ αὖ τὸ
παρρη, τὴντο ὃ καλὰ σκιερῶνεται, ἐὰν αὐτὸ μόνον
περιοίσης, καὶ ἀπελέγχῃς τὴν διάνοιαν, εἰ πρὸς τὴ-
το φίλον ἀντέχειν μὴ δυνάταί.

32. Μήτι νυν παρεκλήθηται τῇ τῆ κρείε σφῶ
Πάσθια, ἢ Πέργαμο; τί ὃ τῇ Αδριανῶ, χαυρίας
καὶ Διότιμο; γελοῖον. τί ὃ εἰ παρεκλήθητο, ἔμελ-
λον αἰσθάνεσθαι; τί ὃ εἰ αἰσθάνοντο, ἔμελλον ἠδῆσθαι;
τί δ' εἰ ἠδόντο, ἔμελλον ὅτοι ἀθάνατοι εἶναι;
ὃ καὶ τέρας περὶτον μὲν γαίης καὶ γέροντας γενέ-
σθαι ἥτας εἴμαρτο, εἴτα ὑποθανεῖν; τί ἔν ὅτερον
ἔμελλον ἐκείνοι πτωῖν τέτων ἀποθανόντων; γαίῃων
πάν τῶτο, καὶ λύθρον ἐν θυλάκῳ.

33. Εἰ δυνάσαι ὅς ὁ βλέπειν, βλέπει καὶ τὴν φησί,
σφωλάτοκ.

34. Διατριβῆς καλῆς ξαναστατικῆς ἀρετῆς ἐκ ὁρῶ
ἐν τῇ τῇ λογικῇ ζῶν κατασκευῇ. ἠδονῆς δ' ὁρῶ, τῇ
ἐγκρατεῖαν.

35. Εἰ ἀφελῇ τὴν οὐκ ὑπόληψιν περὶ τὴν λυπεῖν
σε δοκῶν, αὐτὸς ἐν τῇ ἀσφαλεστάτῳ ἔστηκας. τίς
αὐτός; ὁ λόγος. ἀλλ' ἐκείμι λόγος. ἔγω. ἐκείν ὁ
μὲν λόγος αὐτὸς αὐτὸν μὴ λυπέται. τί δ' εἰς τε
ἄλλοις κακῶς ἔχει, ὑπολαβόντων αὐτὸ περὶ
αὐτοῦ.

36. Quod sensus impedit, aut appetitiones, id sensitivæ animæ proprium malum est. Porro & animæ vegetativæ quicquid impedimento est, id ejus quoque malum est. Ita si mens impediatur, mente præditæ naturæ proprium id erit malum. Hæc omnia ad te transfer. Dolor, voluptas, attingunt te? viderint sensus. Expetenti aliquid obstitit? Si quidem sine legitimâ exceptione expetiisti, jam sanè ut rationalis damno afficeris. Si verò ut vulgò accipiunt, aliquid obstitit; nondum neque læsus, neque impeditus es. Mentis quidem proprias actiones nihil aliud impedire potest: non ignis, non ferrum, non tyrannus, aut calumnia, aut alia ulla quæcunque res eam possint attingere. Sphæra cùm sit, rotunda manet.

37. Indignum est, me mihi ipsi dolorem asferre, qui nullum unquam alium lubens læserim. Aliis aliæ res lætitiâ affecerunt: mihi, si pars mei princeps sana sit, neque aversetur quemquam vel hominem, vel humanum casum: sed omnia placidis aspiciat oculis, omnia accipiat, iisque utatur uti dignum est.

38. Disce præsens tempus tibi ipsi gratificari. Qui commendationem posteritatis magis curant, non reputant eos horum similes futuros, quos nunc ægrè ferunt, atque ipsos etiam mortales. Porro quid omnino tuâ interest, si talibus ii vocibus te content, aut ita de te sentiant?

36. Ἐμπόδισμός αἰδήσεως, κακὸν ζωικῆς φύσεως. ἔστι δὲ τι ἄλλο ὁμοίως ἐμποδισκὸν καὶ κακὸν τῇ φυικῆς κατασκευῇ. ὥτως τοίνυν ἐμπόδισμός νῦν, κακὸν νοεῶς φύσεως. πάντα δὴ ταῦτα ὅτι σεαυτὸν μετὰφρεσιν. πῶς, ἡδονὴ ἀπλεταί σε. ὁφείσται ἡ αἰδῶσις ὁρμήσαντι ἔνσημα ἐγένετο; εἰ μὴ ἀνυπεξαίρετως ἄρμας ἦδη ὡς λογικῇ κακόν. εἰ δὲ τὸ κοινὸν λαμβάνεις, ἔγωγε βέβλαται, ἔδὲ ἐμπόδιον. τὰ μὲν τοιαῦτα ἴδια ἔδὲ ἄλλῃ εἴωθεν ἐμποδίζειν. τότε γὰρ, ἔκπυρ, ἔσίδησθ, ἔτέρων, ἔβλασφημία, ἔχῃ ὅτιν ἀπλεταί. Οταν γίνηται σφαῖρος, κυκλοτερὴς μένει.

37. Οὐκ ἐμὶ ἀξιῶ ἐμαυτὸν λυπεῖν, ἔδὲ γὰρ ἄλλον πῶς οἷς ἐκὼν ἐλύπησα. εὐφραίνει ἄλλον ἄλλο. ἐμὲ δὲ ἐὰν ὑγιὲς ἔχω τὸ ἡγεμονικόν, μὴ ὑποστροφόμενον, μήτε ἀνθρώπον τινα, μήτε τῶν ἀνθρώπων συμβαινόντων. ἀλλὰ πᾶν ἀμετέστην ὀφθαλμοῖς ὁρῶν τε, καὶ δεχόμενον, καὶ χρώμενον ἐκείνῳ κατ' ἀξίαν.

38. Τῦτον ἰδὲ τὸ χρέον σεαυτῷ χάρισαι. Οἱ δὲ ὑπερβολικῶς μᾶλλον διώκοντες, ἔλογίζονται, ὅτι ἄλλοι τοῖτοι μέλλουσιν ἐκείνοι εἶναι, οἷοι εἰσιν ἔτσι ἔβαρύνται. καὶ κείνοι δὲ θνητοί. Τί δὲ ὅλας φρεσὶς αὐτῶν ἐκείνοι φωναῖς τοιαύταις ἀπηχῶσιν, ἢ ὑπέστησαν τοιαύτῳ φρεσὶ ἔχουσιν;

39. Tolle me & quocunque volueris abjice, ibi enim utar genio meo propitio, id est, contento, si habeat se & agat naturæ meæ consequenter.

40. Id verò an dignum est, ut malè propterea habeat animus meus, ac seipſo deterior fiat; abjectus, prostratus, anxius, perterritus? Ecquid eo dignum inveniam? Homini nihil accidere potest quod non sit humanum; ut neque bovi, viti, saxove quicquam, quod non sit ipsorum consentaneum naturæ. Quod si unicuique id contingit, quod & consuetum est, & naturale; quid est cur indigneris? nihil intolerabile tibi communis adfert natura. Sin propter extraneam aliquam rem perturbaris: non illa tibi, sed tuum de ea judicium, molestiam affert; id verò ut aboleas, in tua est potestate. Quòd si quid eorum quæ sunt in tuis moribus, te molestat; quis est qui prohibeat ne pravæ opiniones, [quæ morum pravorum causa] emendes? Similiter si doles te hoc quicquid est, quod rectum tibi videtur, non agere; cogita cur non potius agas, quàm doleas: sin aliquod potentius obstat, noli dolere, cum non fiat tua culpa, ne agas. At videtur vivendum non esse, nisi hoc agatur: placidus ergo vitam relinque: quando & is agit, qui moritur æquus impedi-
entibus.

41. Memento partem tui principem invitam evadere, cum in se tota collecta in hoc suo bono, ut ad felicitatem sibi sufficienti acquiescit,

39. Λεγε με καὶ βάλε ὅπου θέλεις. ἐκεῖ γὰρ ἔξω τῶν
ἐμῶν δαίμονα ἔλασεν, τῶν τῶν ἀρκέμενον αἰ ἔχον καὶ
ἐνεργεῖν καὶ τὸ ἐξῆς τῇ ἰδίᾳ καλῶσθαι.

40. Λεγε τὸ ἄξιον, ἵνα δι' αὐτὸ κακῶς με ἔχον
ἢ ψυχῇ, καὶ χεῖρας ἐαυτοῦ ἢ, ταπεινωμένη, ἀρεγομένη,
συνδυομένη, πλυομένη; καὶ τί εὐρήσεις τότε ἄξιον;
ἀνθρώπων ἔδωκε συμβαίνειν τι δυνάμει, ὅτε ἔστι ἀν-
θρώπων σύμπλωμα. ἔδωκε βοῶν, ὅτε ἔστι βοοειδῶν ἔδωκε
ἀμπελῶν, ὅτε ἔστι ἀμπελικῶν ἔδωκε λίθων, ὅτε ἔστι
λίθων ἰδίων. εἰ ἔν ἐκαστῷ συμβαίνει, ὁ καὶ εἰσθεν, καὶ
ἀέφικτον, τί αὖ δύναται; ἢ γὰρ ἀφ' ὧν σοὶ ἐφα-
ρυν ἢ κοινὴ φύσις. εἰ μὲν δὲ τίς τῶν ἐκτὸς λυπῇ, καὶ ἀκρί-
νός σοι ἐνοχλεῖ, ἀλλὰ τὸ σὺν αὐτῷ κέῃμα. τὸ τῷ
ἔδωκε ἐξαλείφειν ὅτι σοὶ ἔστιν. εἰ γὰρ λυπεῖ σέ τι τῶν ἐν τῇ
σῇ διαθήσει, τίς ὁ καλύων διορθῶσαι τὸ δόγμα;
ἄλλως γὰρ καὶ εἰ λυπῇ, ὅτι ἔχει τὸ δέ τι ἐνεργεῖς ὑγίαι
ἐν φαινόμενον, τί ἔχει μᾶλλον ἐνεργεῖς ἢ λυπῇ;
ἀλλὰ ἰσχυρότερόν τι ἐκρίσται; μὴ οὐ λυπῇ. ἢ γὰρ
παρὰ σέ ἢ αἰτίῳ τῷ μὴ ἐνεργεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ ἄξιον ζῆν,
μὴ ἐνεργεῖν τότε. ἀπὸ τοῦ ἐν ἐκ τῷ ζῆν ἀμαρτίας, ὅπως
ἐνεργῶν ὅς ἀπεθνήσκει ἅμα ἵλαος πῶς ἐκτα-
μένους.

41. Μένειναι ὅτι ἀκαταμάχῃον γίνεται τὸ
ὑγιμονικόν, ὅταν εἰς ἐαυτὸ συσραφῇ ἀρετῇ ἑαυτοῦ
μὴ

quiescit, quod invita cogi non possit, etiamsi non instructa ratione pugnam conferat. Quid ergo fiet, si etiam à ratione parata, circumspicte de rebus judicet? Itaque mens ab afflictibus libera, arx est: nihil enim munitius homo habet, quò refugiens superari non possit. Id qui non vidit, indoctus est: qui vidit, neque eò refugit, infortunatus.

42 Si quid cogitationes quæ primæ se offerunt animo tibi renunciant, cave aliquid tu addas. Renunciatum est, aliquem tibi male dixisse. Esto id allatum; non tamen id quoque, esse telasum. Video puerum ægrotare: video; sed quod in periculo sit, non video. Ad hunc modum semper insiste primis cogitationibus; nihil ipse intus adijce: ita nihil mali erit. Imò adde, sed ut qui omnia quæ in mundo eveniunt, perspecta penitus habeat. Cucumis amarus est? omitte eum: vepres in via sunt? declina eas: neque verò dicas, Curnam hæc in mundo sunt facta? Ridereris enim ab homine naturæ rerum sciente, haud secus quàm à fabro aut sutore, si damnares quòd in officina ramenta & refecamenta operum videres. Atqui hi ea possunt aliquò abjicere: universi natura nihil extra se habet. Verùm hoc in ejus arte potissimùm mirari decet, quod cum seipsam circumscripsisset, omnia quæ in se habet, quæ obnoxia corruptioni, senioque, & nullius esse usus videantur, in seipsam transmutat, rursusque ex his alia nova efficit: ita ut neque substantiam extra se requirat,

μὴ ποιῶν ὃ μὴ θέλει, καὶ ἄλογως παρὰ λήξῃται. τί
οὐκ ὅταν καὶ μὴ λόγῳ φρεσκειμὸς κείνη φέρῃ τινος;
διὰ τὸ ἀκρόπολιν ὅτιν ἡ ἐλευθέρα. παθῶν διάνοια.
ἔδεν γὰρ ὁχυρώτερον ἔχει ἀνθρώπου, ἐφ' ὃ καταφυ-
γὸν ἀνάλωτος λοιπὸν ἂν εἴη. ὃ μὲν οὐκ ἔωρακὼς τῷ
το, ἀμαθής. ὃ δὲ ἔωρακὼς καὶ μὴ καταφεύγων, ἀτυχής.

42. Μηδὲν πλέον σεαυτῷ λέγε, ὅν αἱ περιηγέ-
μαι φαντασίαι ἀναγγέλλουσιν. ἡγγεῖται ὅτι ὁ δεινὰ
σε κακῶς λέγει. ἡγγεῖται τὸ. τὸ δὲ ὅτι βέβλαται,
ἐκ ἡγγεῖται. βλέπω ὅτι νοσῶ τὸ παιδίον. βλέπω.
ὅτι δὲ κινδυνεύει, ἐ βλέπω. ἔτως ἐν μὲν αἰὲς ἐπὶ τῷ
περὶ τῶν φαντασιῶν, καὶ μηδὲν αὐτὸς ἐνδοθεὶς ὁπίλε-
γε, καὶ ἐδὲν σοι γίνεται. μᾶλλον δὲ ὁπίλεγε, ὡς γνω-
εῖζων ἕκαστα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαινόντων. Σίκυθα
πικρὸς; ἀφες. βάτοι ἐν τῇ ὁδῷ; ἐκκλινον. ἀρκεί. μὴ
περὶ σκεπτικῆς, τί δαὶ καὶ ἐγίνετο ταῦτα ἐν τῷ κόσμῳ.
ἐπεὶ καταγελασθήσῃ ὑπὸ ἀνθρώπου φυσιολόγῳ, ὡς αὖ,
καὶ ὑπὸ τέκτορος καὶ σκυτέας γελασθήσῃ, καταγι-
νώσκων ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ξέσματα καὶ φευγμύ-
ματα τὰ κατασκευάζοντων ὁρᾷ. καὶ τοὶ ἐκείνοι γε
ἔχουσιν αὐτὰ ῥίψουσιν. ἢ δὲ τὰ ὅλων φύσις ἐξω ἔδεν
ἔχει, ἀλλὰ τὸ θαυμαστὸν τὴ τέχνης ταύτης ὅτι
περιοίσειται ἐαυτῷ, πᾶν τὸ ἐνδόν διαφθείρεται καὶ
γυρᾷ σκηνὴ καὶ ἄχρηστον εἶναι δοκῶν, εἰς ἐαυτὸν μετα-
βάλλει καὶ ὅτι πάλιν ἄλλα νεαρὰ ἐκ τέτων αὐτῶν

requirat, neque locum, quò viliores res ejiciat: contenta suo loco, materia, & arte.

43. Neque in rebus agendis fluctuandum est, neque in communi vita turbandum, neque cogitationibus vagandum, neque omnino animus contrahendus, aut subito impetu efferendus, neque vita occupationibus inanibus atterenda. Occidunt; mactant; execrantur: quid hæc possunt, quo minus mens tua permaneat pura, prudens, modesta, justa? Quemadmodum si quis limpido & dulci fonti assistens, ei convicium faciat: ille quidem ob id non cessat puram aquam scaturire: quin & si quis lutum, aut sterus injiciat, tamen statim ille dissipabit atque eluet, neque ab iis obturabitur. Quid ergo agendum, ut fontem perennem habeas, non cisternam? Perpetuò id age ut naturâ duce te ad veram libertatem excolas, quæ cum mansuetudine, simplicitate, verecundiâ conjuncta sit.

44. Qui nescit quid sit mundus, nescit ubi sit. Qui nescit, cujus rei causa sit factus, neque quis, neque quid mundus sit, intelligit. Quorum alterutrum cui deest, is cujus gratia ipse extiterit, dicere nequeat. Quis igitur ille tibi videatur, qui plausum qualemcumque eorum pro magno ducit hominum, qui neque ubi sint, neque quid sint, ipsi sciunt? Laudari cupis ab homine,
qui

ποιοῖ ἵνα μήτε βίας ἐξώθεν χεῖρ, μήτε ὅπως ἐκεί-
λη τὰ σαφέστερα περὶ δέηται. ἀρκεῖται οὖν καὶ χά-
ρα τῇ ἑαυτῇ, καὶ ὕλη τῇ ἑαυτῇ, καὶ τέχνῃ τῇ ἰδίᾳ.

43. Μήτε ἐν τῷ περὶ ζῆσιν ἐπισύρειν· μήτε ἐν τῇ
δριμύσει φύρειν· μήτε ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀλλάσαι· μήτε
τῇ ψυχῇ καθάπαξ σιωπᾶν, ἢ ἐκθρόνυται·
μήτε ἐν τῇ βίᾳ ἀχολεῖσθαι· Κτείνουσι, κρεάνεμεν, καὶ
τάραξις ἐλαύνουσι. τί οὖν ταῦτα περὶ τὸ τῷ διάνοιαν,
μὴν καθερῶν, φρενῆν, σάφειν, δικίαν; ὅς τις
παρκαίῃ πηγῇ διαυγῇ, καὶ γλυκεῖα, βλασφη-
μῶν αὐτῷ· ἢ τῷ ἐπαύεται πότιμον ἀναβλύσας.
καὶ πηλὸν ἐμβάλη, καὶ κόπειαν, τάχις διασκε-
δάσει αὐτὰ καὶ ἐκκλύσει, καὶ ἑδαιμῶς βαφίσεται. πῶς
οὖν πηγῇ ἀένναον ἔξει, καὶ μὴ φρεῖν; φύς σεαυτῇ
πάσης ὥρας εἰς ἐλευθερίαν, ὡς τῷ εὐμενῶς, καὶ ἀπλῶς,
καὶ ἀδημόνως.

44. Οὐ μὲν μὴ εἰδὼς ὅ, τι ὅτι κόσμῳ, ἐκ σῆδεν,
ὅπως εἶναι. ὁ δὲ μὴ εἰδὼς ὅ, τι πέφυκεν, ἐκ σῆδεν ὅτι
εἶναι, ἐδέ τι ὅτι κόσμῳ. ὁ δὲ ἐν τι τέτων ἀπλῇ,
πάν, ἐδέ περὶ ὅ, τι αὐτὸς πέφυκεν εἶποι. Τίς
οὖν φαίνεται σοὶ ὁ τῷ τῷ κρεττόντων ἐπαυον φού-
γων ἡδίων, ἢ οἱ ἐδ' ὅπως εἶσιν, ἕτε οἵτινες εἰσι γι-
νώσκουσιν; Παινεῖται θέλει ἐπὶ ἀνθρώπου, τρεῖς

qui seipsum spatio unius horæ ter execratur? placere vis homini, qui ne sibi quidem ipsi probatur? nisi is probetur sibi ipsi, qui ferè omnium eorum, quæ egerit, poenitentia corripitur.

45. Non jam tantum unà spirandus est circumfusus aer, sed & consentiendum cum mente quæ universa complectitur. Haud enim minus vis intellectrix ubique circumfusa est, & omni qui trahere potest, se ubique ingerit, quàm communis hic aer, omni spirare volenti.

46. Generatim malitia mundo non obest: in specie autem, nihil lædit proximum: soli ei obest, cui & concessum est, ut cum primum ita voluerit, liberari ea possit.

47. Non magis ad meam voluntas aliena pertinet, quàm vel anima ejus, vel caro. Nam etsi maximè verum est, unum nostrum esse alterius causa natum, tamen principes nostrum partes, suum quælibet dominium obtinet. Nam alioquin alterius malitia mihi esset malo: cum non sit visum Deo, ut in alterius sit potestate, esse me infelicem.

48. Sol diffusus esse videtur: atque omnino quidem fusus est, non tamen effusus.

τῆς ἁρᾶς ἑαυτῷ καταρωμένη; ἀρέσκειν θέλεις ἀν-
θρώπῳ, ὃς ἐκ ἀρέσκει ἑαυτῷ; ἀρέσκει ἑαυτῷ ὁ
μετανοῶν ἐφ' ἅπασιν χρεῶν οἷς περιέσται;

45. Μὴκέτι μόνον συμπνεῖν τῷ περὶέχοντι αἰεὶ,
ἀλλὰ ἥδη καὶ συμφρονεῖν τῷ περὶέχοντι πάντα
νοεῶν. καὶ γὰρ ἥπρον ἡ νοεῶν δυνάμεις πάντα κέχυ-
ται καὶ διαπεφοίτηκε τῷ ἀπάσαι δυνάμει, ἡ ὅρα
ἡ ἀερώδης τῷ ἀναπνεύται δυνάμει.

46. Γενικῶς μὲν ἡ κακία ἐδὲν βλέπει τὸν
κόσμον· ἡ δὲ κατὰ μέρος ἐδὲν βλέπει τὸν ἑτε-
ρον· μόνον δὲ βλαβερά. ὅτι τέτω, ὃ ὑπὲρτρα-
πῆται καὶ ἀπηλλάχθαι αὐτῇ, ὁπόταν περὶ τῷ ἑτῷ
δελήσῃ.

47. Τῷ ἐμῷ περὶαιρετικῷ τὸ τῷ πλησίον περ-
αιρετικὸν ἐπίσης ἀδιάφορον ὅτιν, ὡς καὶ τὸ πνευ-
μάτιον αὐτῷ, καὶ τὸ σαρκίδιον. καὶ γὰρ εἰ ὅτι μά-
λιστα ἀλλήλων ἐνεκεν γεγονάμεν· ὅμως τὰ ἡγε-
μονικά ἡμῶν, ἕκαστον τὴν ἰδίαν κυρίαν ἔχει. ἐπεὶ
τοι ἐμελλεν ἡ τῷ πλησίον κακία ἐμῷ κακὸν εἶναι,
ὅρα ἐκ ἐδοξε τῷ θεῷ, ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλῃ ἢ τῷ ἐμῷ
ἀτυχεῖν.

48. Ο ἥλιος κατακεχύθαι δοκεῖ, καὶ πάν-
τῃ γε κέχυται, καὶ μὴ ἐκκέχυται. ἡ γὰρ χύ-

sus. Fusio enim ejus, extensio. Itaque & fulgores ejus, quos nos radios, actinas ab extendendo Græci dicunt. Quæ autem sit natura radii, videre est, si inspicias lumen solis per angustum in umbrosam domum immissum. Rectà enim immittitur, & dividitur ad objectum solidum corpus, quod ærem intercipit: ibi verò permanet, neque vel delabitur, vel cadit. Ita & intellectum fundi ac diffundi, non tamen effundi oportet: quippe ut extendatur; non vi & temerario i petu ad objecta impedimenta impiagar; neque contrà concidat; sed persistet, & illustret id à quo accipitur. Id quidem, quod cum non transmittet, splendore seipsum privabit.

49. Qui mortem metuit, aut amissionem sensuum timet, aut diversum sensum. Quod si amittet sensum, nihil utique mali sentiet: sin alium sensum adipiscetur, aliud erit animal, neque amittet vitam.

50. Homines unus alterius causa nati sunt. Doce igitur, aut fer.

51. Aliter jaculum, aliter mens fertur. Hæc enim etsi cauta sit, & in deliberatione versetur, rectà tamen fertur.

σικ αὐτὸ τάσας ἔδαν. ἀκτῖνες γὰρ αἱ ἀνγαὶ αὐτῆς,
 ὑπὸ τῆς ἐκτείνεσθαι λέγονται. ὁποῖον δέ τι ἔδαν
 ἀκτῖς, ἴδοις ἂν εἰ διὰ τινος σενῆ εἰς ἐσκιασμένον
 οἶκον τὸ ἀφ' ἥλιος φῶς εἰσδυόμενον θεάσαιτο. γίνε-
 ται γὰρ κατ' εὐθὺ καὶ ὥστε διαιρεῖται δὴ πρὸς τὸ
 σενῆριον ὅ,τι ἂν ἀπαντήσῃ διείργον τ' ἐπέκεινα
 αἴερα. ἐνταῦθα δὲ ἔσῃ, καὶ ἔ κατώλιθεν, ἐδὲ
 ἔπεσε. τοιαύτῳ οὖν τ' λύσιν καὶ διάχυσιν τ' δια-
 νοίας ἐξ) χρη, μηδαμῶς ἐκχυσιν· ἀλλὰ τάσιν, καὶ
 πρὸς τὰ ἀπαντῶντα κωλύματα, μὴ βίαιον, μηδὲ
 ῥαγδαίαν τλῶ ἐπέρεσιν ποιεῖσθαι· μηδεμὴν κατα-
 πίλιν, ἀλλὰ ἴσαδς, καὶ ὀπιλάμπειν τὸ δεχόμενον.
 αὐτὸ γὰρ ἑαυτὸ σερήσει τ' ἀνγῆς τὸ μὴ παρὰ πέμ-
 πον αὐτῷ.

49. Ο τ' θάνατον φοβέμενθ, ἤτοι ἀναιδΗΣί-
 αν φοβεῖται, ἢ αἰδΗΣιν ἑτεροίαν. ἀλλ' εἴτε ἐκεί-
 τι αἰδΗΣιν, ἐδὲ κακῆ τινος αἰδήσῃ· εἴτε ἀλλοιοτέ-
 ραν αἰδΗΣιν κτήσῃ, ἀλλοῖον ζῶν ἔσῃ, καὶ τὸ ζῆν
 ἐ παύσῃ.

50. Οἱ ἄνθρωποι γεγονόσιν ἀλλήλων ἔνεκεν.
 δίδασκε οὖν, ἢ φέρε.

51. Ἀλλως βέλθ, ἄλλως νῆς φέρεται. ὁ μὲν
 τοι νῆς καὶ ὅταν εὐλαβῆται, καὶ ὅταν πειτλῶ σκέψιν
 σρέφῃται, φέρεται κατ' εὐθὺ ἐδὲν ἥπρον καὶ ὅπῃ τὸ
 πρὸς κείμενον.

52. Ingredi in principem cuiusvis partem: præbere autem etiam alii unicuique ingredi in suam principalem partem.

M. A N-

52. Εἰσιέναι εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἑκάστου. παρέ-
 χεν δὲ καὶ ἑτέρῳ παντὶ εἰσιέναι εἰς τὸ ἑαυτοῦ
 ἡγεμονικόν.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER NONUS.

I. V Injustè agit, impietatis reus est. Etenim cùm universi natura ratione prædita animantia cò effecerit, ut quantum ejus dignum est, unum alteri proffit, noceat autem nequaquam : qui voluntatem ejus prævaricatur, impius utique est in omnium deorum primam. Ac qui mentitur, etiam impietatis in eandem deam sese obligat. Natura enim universi, eorum est natura, quæ sunt : quæ verò propriè subsistunt in rerum naturâ, iis quæ quocunque modo existunt, [qualia quæ fictis & falsis opponuntur] naturâ cognata sunt. Porro autem eadem Veritas dicitur, verorumque prima est causa. Qui itaque studio mentitur, cò quod decipit, impius est : qui non dedit opera, cò quòd ab universi natura discrepat, inmundumq; adeò ipsum, quantum in ipso est, miscet ac confundit, dum Universi, quod decoro conitat & ordine, naturæ repugnat. Repugnat enim

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Σ.

Ι.

ΑΔΙΚΩΝ, ἀσεβεῖ. τ' γὰρ τ' ὅλων φύσεως κατεσκευασμένης τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ὠφελεῖν μὴ ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν δ' ἑμψυχῶν· ὁ τὸ βέλγημα ταύτης περιβαίνων, ἀσεβεῖ δηλονότι εἰς τὴν πρεσβυτάτην τ' θεῶν. ἡ γὰρ τ' ὅλων φύσις, ὄντων ὅτι φύσις. τὰ δὲ γε ὄντα πρὸς τὰ ὑπάρχοντα πάντα οἰκείως ἔχει. ἔτι δὲ καὶ ἀλήθεια αὕτη ὀνομάζεται, καὶ τ' ἀληθῶν ἀπάντων παρρησιαστικὴ αἰτία ὅτιν. ὁ μὲν οὖν ἐκὼν ψευδόμενος, ἀσεβεῖ, καθόσον ἐξαπατᾷ ἀδικεῖ· ὁ δὲ ἄκων, καθήκην διαφυνεῖ τῇ τ' ὅλων φύσει, καὶ καθόσον ἀκοσμεῖ μαχόμενος τῇ τ' κόσμῳ φύσει. μάχεται γὰρ ὅτι τ' ἀναντία τοῖς ἀληθεσι φερέμενος παρ' ἑαυτ'. ἀφορμὰς γὰρ παρεκκλίνει ὡς δὲ τ' φύσεως. ὧν ἀμελήσας ἔχῃ οἷός τε ὅτι νῦν διακρί-

enim ei, qui in contrariam partem à veris deflectit, præterquam ipsius natura ferat, quæ ei occasiones præbuit, quibus neglectis non potest jam vera à falsis discernere. Impietatis reus is quoque est, qui voluptates tanquam bonum appetit; dolorem ut malum fugit. Hic enim necesse est sæpenumerò incuset communem naturam, quasi ea aliquid præter dignitatem bonis malisve tribuerit: propterea quod sæpe mali voluptatibus fruuntur, eaque, quibus efficiuntur eæ, possident: boni verò dolore afficiuntur, & in causas doloris incidunt. Jam qui dolorem metuit, metuet aliquando aliquid eorum, quæ in mundo fient: id verò impium est. Rursus qui voluptatem consecratur, non abstinebit se ab injustitia: id verò palam impietas est. Oportet autem ad eæ, quæ natura in utramque partem fecit indifferentia, (neque enim utraque fecisset, nisi ad utramque partem ex æquo se habuisset) eum qui naturam vult sequi ducem, similiter indifferenter esse affectum. Itaque qui dolores & voluptates, mortem & vitam, gloriam & ignominiam, quibus indifferenter utitur natura, non in eodem ponit momento; proculdubio impiè agit. Quod autem dixi, Naturam communem iis indifferenter uti, ita intelligendum est, ea scilicet his quæ in mundo juxta originalem Naturæ impetum, (quo illa ab aliquo temporis initio complexa rationes quasdam eorum quæ essent futura, fecundisque quibusdam substantiarum, mutationum, & vicissitudinum omnium,

νεῖν τὰ ἴδια ἀπὸ τῆς ἀληθείας. Καὶ μὴ οὐ τὰς ἡδο-
 νὰς ὡς ἀγαθὰς διώκων, τὰς δὲ πόνους ὡς κακὰ
 φεύγων, ἀσεβεῖ. ἀνάγκη γὰρ τῷ τοῦτον μέμψασθαι
 πολλάκις τῇ κοινῇ φύσει, ὡς παρ' ἀξίαν τι πο-
 νημέσθαι τοῖς φάουλαις καὶ τοῖς ἀπειθαίτοις· διὰ τὸ
 πολλάκις τὰς μὴ φάυλας ἐν ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ
 ποιητικὰ τέτων κλῆσθαι· τὰς δὲ ἀπειθαίτους, πόνους,
 καὶ τοῖς ποιητικοῖς τέτοις φειπέσθαι. ἔτι δὲ ὁ φο-
 βημένος τὰς πόνους, φοβηθήσεται ποτε καὶ ἐσο-
 μένων τι ἐν τῷ κόσμῳ. τὸτο δὲ ἤδη ἀσεβεῖς. ὅτε
 διώκων τὰς ἡδονὰς, ἐκ ἀφίξεταί τ' ἀδικεῖν. ἔτι
 δὲ ἐναργῶς ἀσεβεῖς· χρηρὶ δὲ πρὸς αὐτὴν κοινὴ φύ-
 σις ὁπίσης ἔχει· ἐ γὰρ ἀμφοτέρω ἐποίει, εἰ μὴ
 πρὸς ἀμφοτέρω ὁπίσης ἔχει· πρὸς ταῦτα καὶ τὰς
 τῇ φύσει βελουδῶς ἐπεσθαι, ὁμογενήμονας ὄντας
 ὁπίσης διακεῖσθαι. ὅστις οὖν πρὸς πόνους καὶ ἡδο-
 νὰς, ἢ θάνατον καὶ ζωὴν, ἢ δόξαν καὶ ἀδοξίαν,
 οἷς ὁπίσης ἢ καὶ ὅλων φύσις χρηρται, αὐτὸς ἐκ
 ὁπίσης ἔχει, δῆλον ὡς ἀσεβεῖ. λέγω δὲ τὸ χρηρ-
 θαι τέτοις ὁπίσης τὴν κοινὴν φύσιν, ἀντὶ τῆς
 καὶ τὸ συμβαίνειν ὁπίσης καὶ τὸ ἐξῆς γινομένους
 καὶ ὁπγυνομένων ὁρμῇ τινι ἀρχαίᾳ τῆς προνοίας,
 καὶ ὡς ἀπὸ τινος ἀρχῆς ὥρμησεν ἐπὶ τὴν δὲ
 τῆς διακόσμου, συλλαβεῖσθαι τινὰ λόγον καὶ ἐσο-
 μένων

omnium, tot ac talium, quasi facultatibus constitutis ac determinatis ad condendum hunc mundum se conulit) vel ut principalia, vel ut principalium accessiones continuatâ serie existunt, in utramque partem pariter evenire.

2. Gratosius quidem erat, hominem mendacii, simulationis, luxus & superbiæ omnis inexpertum mori : secunda (aiunt) navigatio est, satietate horum affectum malle potius è vitâ migrare, quàm vitiis immorari. Nondumne te ne experientia quidem docuit, ut pestem fugias ? Pestis enim est ea intellectus corruptio, longè magis, quàm aeris quædam intemperies ista & immutatio. Hæc enim animali pestis est, quatenus vivit illud : hæc hominum, qua ratione sunt homines.

3. Mortem non contemne, boni tamen consule ; quippe rem ex iis unam, quas natura decrevit. Quale enim est juvenescere, senescere, augere, vigere ; dentes, barbam, canos ferre ; liberos creare, uterum ferre, parere, reliquæque naturales effectiones, quas tempora vitæ adferunt ; tale est etiam dissolvi. Hominis itaque ratione utentis est. non omnino neque violenter, neque superbè circa mortem se gerere ; sed opperiri eam, tanquam unam è naturalibus actionibus : perinde atque nunc expectas, quando foetus ex utero tuæ uxoris edatur ; ita expectanda etiam hora, qua animula tua ex his quasi velamentis excedat. Quod si rude quidem, sed tamen quod cor attingere possit,

μύλων, καὶ δυνάμεις γονίμους ἀφορίσασα, ὑπε-
στάτων τε, καὶ μεταβολῶν, καὶ διαδοχῶν
τούτων.

2. Χαλεπὲς ἐρευνᾷ ἢ ἄνδρὸς ἀγνοεῖσθαι ψευδολογίας,
καὶ πάσης ὑποκρίσεως καὶ τρυφῆς καὶ τύφου γλυκύμυρον, ἐξ
ἀνθρώπων ἀπελθεῖν. τὸ δ' οὐκ κορεσθέντα γε τέτων
ὑποπνεῦσαι, δεύτερος πλῆξ, ἢ παρεξησθαι παρεσκυθῆ-
ναι τῇ κακίᾳ· καὶ ὅπως σε ἐδὲ ἢ πῆρεα πέθει φεύγειν
ἐκ τῆ λοιμῆς· λοιμὸς γὰρ διαφθορὰ διανοίας πολλῶν γε
μᾶλλον, ἢ τῶν ἢ τῶν φρικέχυμύς τέτε πνεύματι τοι-
αύτῃ τις δυσκρασία καὶ ὑπὸ αὐτῇ μὲν γὰρ ζῶντων λοι-
μὸς καθὺ ζῶα ὄντι· ἐκείνη δ' ἀνθρώπων καθὺ ἀνθρώ-
ποι εἰσιν.

3. Μὴ καταφρονεῖ θανάτου, ἀλλὰ εὐαρέσκει αὐτῷ,
ὡς καὶ τέτε ἐνδὸς ὄντι, ὧν ἡ φύσις ἐθέλει. οἳ γὰρ ὄντι
τὸ νεόσθαι, καὶ τὸ γηρῶσθαι, καὶ τὸ αὐξήσθαι, καὶ τὸ ακ-
μάσθαι, καὶ ὁδόνιας, καὶ γένειον, καὶ πολιὰς ἐνεργεῖν, καὶ
σπεῖρειν, καὶ κυφορεῖσθαι, καὶ ἀποκυῖσθαι, καὶ τὰ ἄλλα
τὰ φυσικὰ ἐνεργήματα, ὅσα αἱ τῆ σὲ βίβι ὄντι φέ-
ρουν· τοῦτο καὶ τὸ διαλυθῆναι. τὸτο μὲν οὐκ ἔστι ἀν-
θρώπινον ὅτι λελογισμένον, μὴ ὁλοχερῶς, μηδὲ ὡστ-
κῶς, μηδὲ ὑπερηφάνως πρὸς τὸ θάνατον ἔχειν ἀλλὰ
περιμένειν ὡς μίαν τῇ φυσικῶν ἐνεργειῶν. ὡς νῦν
περιμένεις, αὐτὸς ἐμβρυον ἐκ τῆ γαστρὸς τῆ γυναικὸς
σε ἐξέλειψεν· ὅπως ἐκδέχεσθαι τὸ ὄντι ἐν ἡ τὸ ψυχά-
ειν

possit, documentum expetis; Omnino ut facile feras mortem efficiet, si cogites, quales ii sint à quibus discedas, & à quorum morum sit animus tuus separandus colluvie. Irasci quidem iis qui tecum vivunt, nequaquam debes, sed eorum curam gerere, iisque placidum te præbere: Cogitandum tamen tibi est, te ab hominibus non idem tecum sentientibus discedere. Hoc enim unum erat, quod poterat retinere in vita, si datum tibi fuisset vivere cum iis, qui eadem sentirent. Nunc vides quàm laboriosa res sit inter diversa sentientes vitæ societas; ut dicere debeas, O mors, veni celerius, ne quando ipse quoque mei ipsius obliviscar.

4. Qui peccat, sibi ipsi peccat: qui injustè agit, sibi ipsi injustè agit, seque malum efficiens ipsum, lædit. Sæpenumero injuriam facit is qui nihil agit; non is modò qui agit.

5. Si adsit certa de rebus sententia, & actio societatem humanam spectans, & animus ita affectus, ut boni consulat omnia quæ à supremâ causâ proficiscuntur, sufficit. Opinionem tolle, siste impetum animi, extingue appetitum, partem principalem liberam, sibi que intentam serva.

6. Una anima brutis animantibus est distributa: una mens rationem adeptis: quemadmodum una est terrenorum terra, & unam lucem videmus, unum aërem trahimus, quæcunque videndi & vivendi vim habemus.

Quæ

εὐόν σου ἔλυσεν τούτῳ ἐκπεσεῖται. εἰς ἃ καὶ ἰδιωτικὸν
 πῶς ἀπηγγαμίσειας δέλεσθαι, Μάλιστα σε εὐκολον
 πρὸς τὸ θάνατον ποιήσει, ἢ ὅτις αὖτις ἢ ὅτι τὰ ὑποκεί-
 μενα, ὡς μίλλους ἀφίσταται, καὶ μετ' οἶων ἡθῶν ἐκεί-
 νων ἢ ἐμπειρομένη. πρὸς κόπιδαι μὲν γὰρ αὐτοῖς
 ἡκιστα δεῖ, ἀλλὰ καὶ κήδεσθαι, καὶ πρὸς φέρειν. μεμ-
 νῆσθαι μὲν τοι ὅτι ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων ὁμοδογματέντων,
 σοὶ ἢ ἀπαλλαγῇ εἶσαι. ἔτι το γὰρ μόνον εἴπω ἄρα ἀνθεῖλ-
 κων αὖ καὶ κατεῖχεν τὰ ζῆν, εἰ συζῆν ἐφείλο τοῖς τὰ
 τοιαῦτα δόγματα πειπεποικημένοις. νῦν δ' ὁρᾷς
 ὅπως ὁ κόπιδος ἐν τῇ διαφωνίᾳ τὸ συμβιάσεως. ὅτε
 εἰπὲν, θάπτον ἐλθὲς ὡς θάνατος, μή πε καὶ αὐτὸς ἐπι-
 λάθωμαι ἐμαυτῷ.

4. Ο ἀμαρτάνων ἐαυτοῦ ἀμαρτάνει. ὁ ἀδικῶν ἐαυ-
 τὸν κακοῖ, κακὸν ἐαυτὸν ποιῶν. ἀδικεῖ πολλὰς δ'
 μὴ ποιῶν τι, εἰ μόνον ὁ ποιῶν τι.

5. Ἀρεὴ ἢ παρῶσα ὑπόληψις καταληπτική, καὶ ἢ
 παρῶσα πρὸς κοινωτική, καὶ ἢ παρῶσα διάθεσις
 εὐαρεστική πρὸς πᾶν τὸ παρὰ τὸ ἐκ τῆ αἰτίας συρ-
 ραῖνον. Εξαλεῖψαι φαντασίαν, σῆσαι ὀρμὴν, σβέσαι
 ὀρεξιν, ἐφ' ἐαυτοῦ ἔχειν τὸ ἡγεμονικόν.

6. Εἰς μὲν τὰ ἀλογα ζῶα, μία ψυχὴ διήρηται. εἰς δ'
 τὰ λογικὰ μία νοερά ψυχὴ μεμείκειται. ὥστε καὶ μία
 γὰρ εἶναι ἀπάντων τῶν ζώων, καὶ ἐνὶ φαντί ὁρῶμεν, καὶ ἐν
 αἰσθητοῖς ἀναπνέομεν, ὅσα ὁρατικὰ καὶ ἐμψυχα πάντα.

Quæ commune aliquid habent, contendunt ad id quod est ejusdem generis. Omne terrenum ad terram vergit; omne item humidum, aut æreum ad suum itidem genus; ita ut necesse sit vi ea inde intercludi. Ignis sursum effertur, propter elementarem ignem: omnis verò qui hic est ignis, simul urere ita paratus est, ut omnis materia paulò ficior faciliè ignem concipiat, quia minus est in ejus temperie quod inflammationem prohibeat. Itaque & omne id quod communis mentis est particeps, similiter ad id quod cognatum est contendit, atque etiam multò magis. Quanto enim est aliis rebus præstantius, tanto & paratius ut commisceatur cum eo quod ejusdem est generis. Itaque apud ipsa statim bruta inventa sunt examina, greges, pullorum educationes, atque id genus quasi amores. Anima enim jam in his est, & quanto quodque præstantius est naturâ, tanto quod in unum conducendi conciliandiq; vim habet in eo validius: unde quod nec in plantis, nec in lapidibus aut lignis invenitur. At apud ratione prædita animalia, civitates sunt, & amicitie, & domus, & concilia: inter ipsa quoque bella, pacta & inducie. Apud adhuc præstantiora, etiam ex longè distantibus invicem unitio quædam constat, ut apud astra; adedò sublimior excellentiæ gradus ad occulto naturæ consensu & illa devincienda inter se quæ locorum distantia semotissima, suffecit. Hæc, natura: quo jam successu, videamus: Apud ea tantum, quæ mentem habent, obli-

Ὅσα κοινὰ τινὲς μετέχει, πρὸς τὸ ὁμογενὲς πει-
 δει. Τὸ γὰρ πᾶν ῥέπει ἐπὶ γινῶ· τὸ ὑπερ-
 πᾶν, σύρρει· τὸ αἰρωδές, ὁμοίως. ὥστε χρῆζον
 τῷ διεργόντων καὶ βίας. Τὸ πῦρ ἀναφέρει. μὲν,
 διὰ τὸ στοιχειῶδες αὐτοῦ. παντὶ δὲ πνεύει ἐνταῦθα
 πρὸς τὰ (κατεξάπτεται) ἔτοιμον ἔσται, ὥστε καὶ πᾶν
 τὸ ὑλικὸν τὸ ὀλίγον ἑπεύτερον, εὐεξάπτετον ἐστὶν,
 διὰ τὸ ἐλαττον ἐγκεκερῆσθαι αὐτῷ τὸ πᾶν τε-
 κὼν πρὸς ἐξαψιν, καὶ τοίσιω πᾶν τὸ κρινῆς, νε-
 ραῖς φύσεως μέτοχον, πρὸς τὸ ἀσχηρὲς ὁμοίως
 πεινῶσαι, ἢ καὶ μᾶλλον ὅταν γὰρ ὅτι κρείττον ὦρα
 τὰ ἄλλα, τόσῳ καὶ πρὸς τὸ συγκρινῆσθαι τῷ
 αἰκῶν καὶ συγχεῖσθαι ἐτοιμότερον. εὐθὺς γὰρ ὅτι
 πρὸ τῆς ἀλόγων εὐρέθη σμήνη, καὶ ἀνέλας, καὶ πεσο-
 ποφίαι, καὶ ὅς ἔσονται. ψυχὰς γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐν-
 ταῦθα, καὶ τὸ (συναγωγὸν) ἐν τῷ κρείττονι ἐπι-
 τεινόμενον. δεικνύεται, ὅς ἔτι ὅτι φυτῶν μὲν, ἔτι ὅτι
 λίθων, ἢ ξύλων. ἐπὶ δὲ τῶν λογικῶν ζῶων, πολι-
 τεῖαι, καὶ φιλίαι, καὶ οἰκοί, καὶ σύλλογοι. καὶ ἐν πο-
 λάμοις σωθῆναι καὶ ἀνοχαί. ὅτι δὲ τῶν ἐτι κρείττο-
 νων, καὶ ἐκ διεσκηότων τρόπον τινὰ ἐνωσις ἐπεί-
 σθη, οἷα ἐπὶ τῶν ἀστρων. ἔσται ἢ ὅτι τὸ κρείττον ἐπα-
 νάβασις συμπαθεῖαν καὶ ἐν διεσῶσιν ἐργάσασθαι
 ἐδωῖατο. ὅρα. αὖ τὸ νῦν γινόμενον. μόνον γὰρ τὰ
 τοιαῦτα νῦν ἐπιπλέεσθαι ἢ πρὸς ἄλληλα πεινῶν καὶ

vio mutui studii & consensus reperitur, & hic modo confluendi, ut ita dicam, naturalis appetitus non conspicitur. Sed fugiant homines licet; à naturâ prævalente comprehensi tenentur. Videbis autem id quod dico, si animum advertas. Facilius enim invenies terreum aliquid nulli terreno adjunctum, quàm hominem ab hominibus penitus avulsum.

7. Fructum fert & homo, & Deus, & mundus, suo unumquodque tempore : nam quod de vite & id genus aliis usu loquentium magis hoc tritum & vulgare est, nihil hoc ad rem. Ratio fructum fert & communem & proprium, nascunturque ex eo alia quædam ejusmodi, qualis est ratio.

8. Peccat aliquis? Si potes, meliùs illum doce : sin verò, memineris mansuetudinem tibi propterea datam : nam & ipsi dii illis sunt clementes, qui & nonnullis ad consequendam sanitatem, divitias, & gloriam, auxilium ferunt : aded sunt benigni. Id & tibi licet, neque impedit quisquam.

9. Labora, non ut miser, neque ut qui vel misericordiam, vel laudem consequi studeas : id unum tibi sit propositum, agere secundum civilem rationem.

10. Hodie ex omni quæ me circumstabat evasi calamitate : imò verò, omnem, dic potius, foras ejeci calamitatem : nihil enim extrà erat, sed omnia intus in opinione mea.

11. Omnia hæc & usu, familiaria ; & duratione, momentanea ; & materiâ, sordida : omnia

συννεύσεις, καὶ τὸ σύρροισι ὡς μόνον ἐβλέπεται.
ἀλλ' ὅμως καὶ τοὶ φεύγοντες περικαταλαμβάνονται.
κρατῇ γὰρ ἡ φύσις. ὅψις δὲ λέγω παρεφυλάστων.
Ἰδοὺ γοῦν εὖρετις ἀν' γεῶδες τι μηδενὸς γεῶ-
δες περιπατῶμενον, ἢ ὅς ἀνθρώπον ἀνθρώπου ἀπε-
χισμῶν.

7. Φέρει καρπὸν καὶ ἄνθρωπος, καὶ θεός, καὶ ὁ
κρῶμα. ἐν γὰρ οἰκίαις ὥραις ἔχεται φέρει. εἰ δὲ ἡ
σωήθεια κυρίως τίσσειν ὅτι ἀμπέλι καὶ τῷ ὁμοίῳ,
ἡδὲν τῷτο. ὁ λόγος δὲ καὶ κοινὸν καὶ ἰδίον καρπὸν ἔχει,
καὶ γίνεται ἐξ αὐτῆς τοιαῦθ' ἕτερα, ὅποῖόν τι αὐτὸς
ὅστις ὁ λόγος.

8. Εἰ μὲν δυνάσαιο, μεταδίδασκε· εἰ δὲ μὴ, μέμ-
νησοῦτι περὶ τῷτο ἡ εὐμένειά σοι δίδεται. καὶ οἱ θεοὶ
δὲ εὐμενεῖς τοῖς ταύτοις εἰσὶν. εἰς ἑνία δὲ καὶ σωκρ-
γῶσιν, εἰς ὑγίειαν, εἰς πλῆκτον, εἰς δόξαν· ἕτως εἰσὶ
χρηστοί. ἔξεσι δὲ καὶ σοι. εἰ ἐπὶ, τίς ὁ καλύων;

9. Πόντος μὴ ὡς ἀβλῖς, μηδὲ ὡς ἐλεεινὰ ἢ θαν-
μάξειναι θέλων· ἀλλὰ μόνον ἐν θέλει, κινῆσθαι καὶ
ἰσχεσθαι, ὡς ὁ πολιτικὸς λόγος ἀξιό.

10. Σήμερον ἐξῆλθον πάσης τριτάτης. μάλλον
δὲ ἐξέβαλον πάσαις τριτάταις. ἔξω γὰρ ἐκ ἧν, ἀλλὰ ἐν-
δον ἐν τῷ ὑπολήψῃ.

11. Πάντα ταῦτα σωήθη μὲν τῇ πείρᾳ· ἐφά-
μαρξ δὲ τῷ χερόνῳ· ῥυθμὶς δὲ τῇ ὑλῇ· πάντα

nia talia, qualia erant etiam apud illos, quos sepelivimus.

12. Res ipsæ extra fores stant; nihil ipsæ de seipsis norunt, neque pronunciant. Quid igitur de iis pronunciat ratio. Non in passione, seu affectione, sed actione bonum & malum civilis animalis ratione præditi: sic ut neque virtus, neque vitium in affectione, sed actione. Lapidem in altum coniecto nihil neque mali accidit si decidat; neque boni, quod in sublime effertur.

13. Introspecte eorum animos, & videbis quos iudices timeas, & ut ipsi de seipsis judicent.

14. Omnia sunt in mutatione, ac tu ipse quoque in perpetua alteratione, ac quodammodo corruptione. Quin & totus mundus.

15. Alterius est peccatum; ibi relinquendum.

16. Actionis cessatio, appetitus, opinionis quies, ac quasi mors; nihil mali. Transi nunc ad ætates, ut pueritiam, adolescentiam, juventutem, senectam: horum omnium mutatio, mors quædam est: nunquid mali? Transi deinde ad vitam sub avo actam, sub matre, sub patre: quinetiam alias multas vicissitudines, mutationes & cessationes inveniens, quære ex teipso, an quid in illis mali? Ergo nec in totius tuæ vitæ sine quiete, ac mutatione, quid mali.

17. Perpende mentem tuam, universi, ac proximi: tuam ut eam justam reddas: universi, ut recordere cujus pars sis: proximi,

ut

νῦν οἷα ἐπ' ἐκείνων, ὅς κατεθάλαμιν.

12. Τὰ πρῶτα ἐξω θυρῶν ἔστηκεν, αὐτὰ ἐν
ἐαυτῶν μηδὲν μῆτε εἰδότεα περὶ αὐτῶν, μῆτε ἀποφαι-
νόμενα. τί οὐκ ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν; τὸ ἡγεμονικόν.
Οὐκ ἐν πείσει, ἀλλ' ἐνεργείᾳ τὸ πρῶτον λογικῶς πολυ-
κῆζας κακὸν καὶ ἀγαθόν. ὅπως ἔδῃ ἡ ἀρετὴ καὶ κακία
αὐτῶν ἐν πείσει, ἀλλὰ ἐνεργείᾳ. Τῷ ἀναρρίφοντι λί-
θῳ ἔδῃ κακὸν τὸ κατενεχθῆναι, ἔδῃ ἀγαθόν τὸ
ἀνενεχθῆναι.

13. Δίελθε ἔσω εἰς τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν, καὶ ὅψαι
τίνας κείλας φοβῆ, οἷος καὶ περὶ αὐτῶν ὄντας κείλας.

14. Πάντα ἐν μεταβολῇ. καὶ αὐτὸς σὺ ἐν δίλωκεαι
ἀλλοιωθεῖς, καὶ κατὰ τι φθορᾷ. καὶ ὁ κόσμος ὃ ὅλθ.

15. Τὸ ἄλλο ἀμάρτημα. ὅτι δὲ καταλιπεῖν.

16. Ενεργείας ἀπόληξαι, ὁρμῆς, ὑπολήψεις
παῦλα, καὶ ὅς θάνατος, ἔδῃ κακόν. μέτιθι νῦν ἐπὶ
ἡλικίαν, ὅς πρὸ παιδικήν, πρὸ μερικὴν, πρὸ νεότητα,
τὸ γῆρας. καὶ γὰρ τούτων πᾶσι μεταβολὴ θάνατος.
μήτι θενόν; μέτιθι νῦν ὅτι βίον πρὸ ὑποπάλαιπρον,
εἴτα πρὸ τῆ μητρὸς, εἴτα πρὸ πατρὸς, καὶ ἄλ-
λας ὅ πολλὰς διαφορὰς καὶ μεταβολὰς καὶ ἀπολήξεις
δείσκων, ἐπερώτα σεαυτὸν, μήτι θενόν; ὅπως ταῖς
ἔδῃ ἡ πρὸ ὅλων σε βίον ἀλῆξαι, καὶ παῦλα, καὶ μεταβολή.

17. Τρέχε ὅτι τὸ σεαυτὸν ἡγεμονικόν, καὶ τὸ πρῶτον
εἶλε, καὶ τὸ τέτε. τὸ μὲν σεαυτὸν, ἵνα νῦν διακρίνῃ

ut videas si tunc in ea ignoratio, an verò prudentia. Simul & illud tecum reputabis, cognatæ illum esse naturæ : & ut ipse tu ad complendum corpus civile factus es, ita omnem actionem tuam ad vitam civilem complendam facere debere. Etenim quæcunque tua actio non ad societatem humanam, tanquam finem vel propinquum, vel remotum refertur, illa verò vitam interpellat, & unitatem ejus solvit, ac seditiosa est, ut in populo si quis partes suas à reliqui corporis unitate & concordia divellat.

18. Puerorum iræ, ludicra : spiritus qui cadavera gestant; ut eo efficacius accidat id quod est in Necya.

19. Vade ad qualitatem formæ, eamque à materia secretam considera; tum quam diu permanere omnino possit ea propria qualitas.

20. Passus es innumera, quod in mente tuâ, ea agente, ad quæ facta est, ut in eo quod ad foelicitatem tibi sufficiat, hætenus non acquieviſti. Sed sufficiat quod hætenus.

21. Cum te alius reprehendit, aut odit, his aut aliis contra te verbis exclamat; aspice eorum animulas: intra, & vide quales sint. Cernes nihil esse cur labores, hoc vel illud de te tales judicent. Bene quidem iis velle debes: natura enim amici sunt, eosque dii omni ratione per insomnia, vaticinia, iis in rebus adjuvant, quas ipsi pro magnis habent.

22. Supra,

αὐτὸ ποιήσης. τὸ δ' ἴδιον ἵνα συμμημονάσῃς τίνε-
 μένῃ. τὸ δ' ἴδιον τέτε, ἵνα ἐπισήσῃς πότερον ἀγνοία,
 ἢ γνώμη. καὶ ἅμα λογίσῃ ὅτι σύγχετες. ὡς περ αὐ-
 τὸς σὺ πολιτικῆ συστήματ' συμπληρωτικὸς εἶ,
 ἥτοι καὶ πᾶσα περὶ σὺ συμπληρωτικὴ ἔσω
 ζωῆς πολιτικῆς. ἥτις ἐὰν οὖν περὶ σὺ μετ' ἑχὴ τῇ
 ἀναφορᾷ, ἥτε περ σέχῳ, ἥτε πόρρωθεν ὅπ' τὸ κοι-
 νωνικὸν τέλει, αὐτὴ διασπᾷ τ' βίον, καὶ ἐκ ἐσθ' ἵνα
 εἴ, καὶ τασπῶδης ὅσιν, ὡς περ ἐν δήμῳ ὅτ' καθ' αὐ-
 τὸν μέν' διῶσάμεν' ἀπὸ τ' τοιαύτης συμφωνίας.

18. Παιδίων ὀργαί, καὶ παίγνια, καὶ πνευμάτια,
 νεκρὸς βασιλῶντα, ὥς ἐκ ἐκρῶν περ σέχῳ τὸ
 τ' νεκύας.

19. Ἰθὶ ὅπ' τ' ποιότητα τ' αἰτίῃ, καὶ ἀπὸ τ' ὑλικῆ
 αὐτὸ περ σέχῳ δέσσει, εἴτα καὶ τ' χρόνον περ σέχῳ
 ὅσον πλείον ὑφίσταται πέφυκα τῆτο τὸ ἴδιον ποιόν.

20. Ἀνέτλης μνεία, διὰ τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τῷ σῶ ἡγε-
 μονικῷ, ποῖν' ἵταυτα οἷα καλεσκέυαται ἀλλὰ ἄλλῃ.

21. Ὅταν ἄλλ' φέγῃ σε, ἢ μισθῇ, ἢ τοιαῦτά τι-
 να ἐκφωνᾷσιν, ἔρχε ὅπ' τὰ ψυχάεια αὐτῶν. δέλε-
 δε ἔσω, καὶ ἴδε ποῖοί τινες εἰσίν. ὅφει, ὅτι ἐ δέει σε
 σπᾶσαι, ἵνα τύποις τί ποτε περ σὺ δοκῇ. εὐνοεῖ,
 μὴ τοῖ αὐτοῖς δέει. φύσει γὰρ φίλοι. καὶ οἱ θεοὶ τ' παρ-
 τοίως αὐτοῖς βοηθεῖ, δι' ὀνείρων, διὰ μαντείων, περ
 ταῦτα μὴ τὰ περ σὺ ἀεκεῖναι διαφέρονται.

22. Ταῦτα

22. Supra, infra; ab uno ævo in alterum, rerum omnium quidam quasi circulus est. Et aut de singulis, quicquid est, aut accidit, considerat mens Univerſi: quod si est, quæcunque sunt ab illâ constituta, æqui bonique consulas oportet: aut semel illa de universo deliberavit; cætera autem ex necessitatè consequentis, & quodammodo aliud in alio; ut atomos, & individua dicere liceat. Ad summam, Sive Deus sit, rectè omnia habent: sive temerè sunt omnia, ne tu quoque, tuum est providere.

23. Jam nos omnes terra occultabit: pòst ipsa quoque mutabitur, & res deinde aliæ in alias in infinitum mutabuntur. Enimverò qui hos mutationum & vicissitudinum æstus considerabit, eorùmque celeritatem, is omnia mortalia contemnet. *Torrentis instar, mens universi rapit omnia.*

24. Sed & isti politici, &, ut sibi videntur, philosophicè pragmatici homunciones, mucipleni, quàm viles? ô bone, quid illud rei? quod nunc natura possit, eò contende si liceat, neque cura, an sit aliquis mortalium hoc cogniturus. Neque tu Platonis Rempubl. spera: sed contentus esto, si vel minimum procedant: huncque ipsum processum cogita quàm non sit exiguus. Mutat igitur aliquis illorum suas opiniones? atqui sine harum mutatione, quid omnis eorum gloriatio, quàm servitus gementium, & persuasos se esse simulantium? Vade nunc & Alexandrum, & Philippum, & Demetrium Phalereum mihi narra. Viderint an scierint

22. Ταῦτά ἐστι τὰ τῷ κόσμῳ ἐγκύκλια, ἀνω κάτω, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα. Καὶ ἦτοι ἐφ' ἔχαστον ὄρμα ἢ τῷ ὅλῳ διάνοια· ὅσα εἰς ἐσθλὴν, ὑποδέχεται τὸ ἐκείνης ὄρμητον· ἢ ἀπαξ ὥρμησε, τὰ τῷ λοιπῷ, κατ' ἐπακόλουθον, καὶ τί ἐν τίνι. τρόπον γὰρ τίνα ἄνθρωποι, ἢ ἀμειβῆ. τὸ τῷ ὅλῳ, εἴ τις θεὸς, εὖ ἔχει πάντα· εἴτε τὸ εἰκῇ, μὴ καὶ σὺ εἰκῇ.

23. Ἡ δὴ πάντας ἡμᾶς γῆ καλύπτει, ἔπειτα καὶ αὐτὴ μεταβαλῆ. κακῆνα εἰς ἀπειρον μεταβαλεῖ. καὶ πάλιν ἐκείνα εἰς ἀπειρον. τὰς γὰρ ἐπικυματώσεις τῷ μεταβολῶν καὶ ἀλλοιώσεων ἐνθυμειώδης τις, καὶ τὸ τάχῃ, πάντος θνητοῦ καταφρονήσει. χερμαῖρος ἢ τῷ ὅλῳ αἰτία, πάντα φέρει.

24. Ὡς εὐλαῆ τῷ καὶ τὰ πολιτικά ταῦτα, καὶ ὅς οἶεται φιλοσόφως περὶ πολιτικῆς ἀνθρώπειας, μυξῶν μεσῆς· ἀνθρώπε, τί ποτε; ποίησον, ὃ νῦν ἡ φύσις ἀπαται. ὄρμησον εἰς δέδωται. καὶ μὴ φειδύλεται εἴ τις εἴσεται. Μὴ δὲ τῷ Πλάτωνι πολιτείαν ἐλπίζει, ἀλλὰ ἀρκεῖ εἰς τὸ βραχύτατον πρῶτον. καὶ τότε αὐτὴ τὴν ἐκβασιν, ὡς ἐμικρόν τι ὅτι διανοῦ. Δόγμα γὰρ αὐτῶν τίς μεταβάλλει; χωεῖς τῷ δογματῶν μεταβολῆς, τί ἄλλο, ἢ δειλὴ σενόντων, καὶ πείθεσθαι περὶ σπαικμῶν. Ὑπαγε νῦν καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Φίλιππον, καὶ Δημήτριον τῷ Φαληρέα μοι λέγε, ὅφονται εἰ εἶδον τί ἡ κοινὴ φύσις ἤθελε, καὶ ἑαυτὸς ἐπαιδαγωγῇ.

scierint quid communis voluerit natura, & an seipfos sub disciplina tenuerint. Quod si tumultuati sunt, & insolentius se gesserunt, nemo me damnavit, ut cogar eos imitari. Opus philosophiæ simplex est & verecundum. Noli mihi persuadere fastum, qui præ se ferat gravitatem.

25. Supernè contemplari infinita armenta, sacrificia, omnimodam, in tempestatibus & serenitate, navigationem : quæ facta sunt, quæ simul nata, quæ item decesserunt. Considera etiam vitam eorum qui ante te ; & eorum qui post te vivent : horum etiam, qui hodie apud Barbaros vivunt : quàm multi eorum ne nomen quidem tuum sciant, multi statim obliviscentur, multi cùm te nunc laudent, statim sunt culpaturi. Denique quàm res nullius momenti sit memoria aut gloria, aut aliud quidvis humanum. Hoc igitur unum tibi curæ sit : Vacuitas perturbationum in his quæ ab extrinseca causa accidunt ; justitia in iis actionibus, quarum tu ipse es causa : hoc est, impetus animi, & actio, quæ finem habeant unicum, societatem humanam ; ut quod unum tuæ naturæ sit consentaneum.

26. Multa supervacanea ex his quæ te perturbant, præcidere potes, quæ tota in tua sunt opinione sita, multùmque laxitatis & spatii tibi acquirere.

27. Totum mundum animo concipe, & sempiternum ævum cogitatione comprehende ; tum celerem singularum rerum mutationem

δαγώγῃσαν· εἰ δ' ἐπαγώδησαν, ἔδεικ' με κατα-
κέκεικε μιμῆσαι. ἀπλὴν δὲ καὶ αἰδῆμον τὸ φι-
λοσοφίας ἔργον. Μὴ με ἀπαγε δὴ σεμνοτυ-
φίαν.

25. Ἀνάθειν ἐπιθεωρεῖν ἀγέλας μυίας, καὶ τελετὰς
μυίας, καὶ πλῆν παντοῖον, ἐν χειμῶσι καὶ γαλήναις,
καὶ διαφορὰς γινομένων, συγγινομένων, ἀπεγγινομένων.
Ἐπινέει δὲ καὶ τ' ὑπ' ἄλλων πάλαι βίβλια μύθον βίον, τ'
μετὰ σὲ βιωθησόμενον, καὶ τ' νῦν ἐν τοῖς βαρβάρους
ἔθνεσι βιόμενον. καὶ ὅσοι μὲν ἔδ' ὀνομά σε γινώσκουσιν,
ὅσοι δὲ τάχιστα ἐπιλήσονται. ὅσοι δὲ ἐπαινῶντες ἴσως
νῦν σε, τάχιστα ψέξουσιν. καὶ οἷς ἔτε ἡ μνήμη ἀξιόλογον
γέ, ἔτε ἡ δόξα, ἔτε ἄλλό τι. τὸ σύμπαν, Ἀταρα-
ξία μὲν φεῖ τὰ ὑπὸ τ' ἐκτὸς αἰτίας συμβαίνοντα. δι-
κμότης δὲ ἐν τοῖς ὅρα τ' ἐκ σὺ αἰτίαν ἐκτροχιάσει.
τυτῆσιν ὄρμη καὶ φρεσὶς, καταλήγουσα ἐπ' αὐτὸ
τὸ κοινωνικῶς πρεῖξαι, ὡς τὸτό σοι κατὰ φύ-
σιν ὄν.

26. Πολλὰ φριχτὰ φειλεῖν τ' ἐνοχλῶντων σοι
δυνάσαι, ὅλα δὴ τῇ ὑπολήψει σε κέμναι· καὶ πολὺ
ἀλλ' εὐρυχωρεῖαι φριχτοῖσιν ἢ δὴ σεαυτῷ.

27. Τὸν ὅλον κόσμον περικληθέναι τῇ γνώμῃ,
καὶ τ' αἰῶνον αἰῶνα φρινοῦν, καὶ τὴν τ' χεῖρ μέρῃ ἐκεί-
νῃ πρεῖγματ' ταχῆαν μεταβολὴν ὀπινοῦν. ὡς
βραχὺ

nem: breve scilicet esse tempus ab ortu ad interitum; id verò quod hunc sequitur, idque quod illum præcessit, infinitum. Omnia quæ vides, celerrimè interibunt: hi quoque, qui eorum interitum vident, ipsi quoq; mox peribunt. Qui decrepita senectâ moritur, idem feret cum eo, qui immatura morte cadit.

28. Quænam sunt eorum mentes, quibus rebus student, quæ habent in honore, quæ amant? Cogita te nudas ipsorum mentes intueri: Cum vituperando obesse, aut prodesse laudando se putant; hem, quantum vanæ opinionis!

29. Amissio vitæ nihil est aliud quàm mutatio: hac autem delectatur natura universi, secundum quam omnia fiunt rectè. Ab æterno res omnes ejusdem formæ, sicque erit in infinitum. Quid ergo dicis omnia facta, & futura malè? Ergo nullus inter tot deos repertus est, qui ea corrigeret, sed damnatus est mundus ut perpetuis malis conficeretur?

30. Vide quàm putris sit omnium rerum materia; aqua, pulvis; ossicula, foetor: rursus, calli terræ, marmora: fæces, aurum & argentum. Vestis Imperatoria, villi: purpura, sanguis: omnia reliqua ejusdem modi. Etiam vita tua quæ spiritu constat, aliquid tale, atque ex his in hæc mutatur.

31. Satis miseræ vitæ est, & murmuris, & mimicæ gesticulationis. Quid perturbaris?
qui

Βραχυ μὲν τὸ ἀπὸ γήϊως μέχρι διαλύσεως, ἄχαι-
νές τ' τὸ παρὰ τὴν γήϊον, ὡς καὶ τὸ μὲν τ' διαλύσιν
ὁμοίως ἀπειροῦ. Πάντα ὅσα ὁρᾷς τάχιστα φθαρήσε-
ται, καὶ αἱ φθειρέμενα αὐτὰ ἐπιδύοντες τάχιστα καὶ αὐ-
τοὶ φθαρήσονται, καὶ ὁ ἐξατόγηρος ἀποθανὼν εἰς
ἕνός καταστήσεται τὸ πλεόνος.

28. Τίνα τὰ ἡγεμονιὰ τέτων, καὶ περὶ οἷα ἐπαυ-
δάμεσι, καὶ δι' οἷα φιλεῖσι καὶ τιμῶσι. γυμνά νόμιζε
τὰ ψυχάκια αὐτῶν· ὅτι δοκῶσι βλάπτειν λέγον-
τες, ἢ ὠφελῆν ἐξυμνῶντες, ἔση οἴησις.

29. Ἡ ἀποβολὴ ἐστὲν ἄλλο ὅστις, ἢ μεταβολή. τέ-
τω δ' χαίρει ἢ τ' ὅλων φύσις, καὶ δ' ὡς πάντα καλῶς
γίνονται. ἐξ ἀκῶν δ' ἐμειδῶς ἐγίνετο, καὶ ἐκ ἀπειροῦ
τοιαῦθ' ἔτερε ἔσαι. τί ἔν λέγεις ὅτι ἐγίνετό τε πά-
τα, καὶ πάντα αἰὶ καλῶς ἔσαι, καὶ ἐδεμία ἄρα
δυνάμεις ἐν τοσούτοις θεοῖς ἐξεδρέθη ποτὲ ἢ διορθώ-
σασα ταῦτα, ἀλλὰ κατακίκεται ὁ κόσμος ἐν ἀδι-
αλείστοις κακοῖς (ωὐχέως) ;

30. Τὸ σαφὲς τ' ἐκείνη ὑποκειμένης ὕλης· ὅδωρ,
κόμης, ὁσάδεα, χάσθ'· ἢ πάλιν, πῶρε γῆς, τὰ μέ-
μερα καὶ ἐπιθήματα, ὁ χρυσός, ὁ ἀργυρῶ· καὶ
τριχία, ἢ ἰδὴς καὶ αἷμα, ἢ περιέρχ'· καὶ τὰ ἄλλα
πάντα τοιαῦτα. καὶ τὸ πανάμεινον δὲ, ἄλλο τι-
θεν, καὶ ἐκ τούτων εἰς ταῦτα μεταβάλλον.

31. Ἀλλ' ἔτι ἀθλίε βίη, καὶ γαγύσμι, καὶ σθη-
κισμῶ.

quid in his novi ? Quid terret te ? num forma ? aspice eam ; num materia ? aspice illam. Extra hæc nihil est. Quin & jam erga deos simplicior & melior fias.

32. Idem est sive tribus hæc, sive centum annis videas.

33. Si peccavit, malum apud ipsum est: fortassis autem non peccavit.

34. Aut ab aliquo uno fonte, seu principio rationali omnia omnibus, tanquam unius ejusdemque corporis membris accidunt; ac proinde pars non debet eis quæ gratia totius accidunt, succensere: aut atomi sunt omnia, confusio, & dissipatio: quid ergo perturbaris? Menti tuæ dicis, Mortua es, peristi? An excernit, miscetur, pascitur?

35. Aut nihil possunt dii, aut aliquid. Si nihil, cur comprecaris eos? Sin possunt, cur non magis etiam petis ut dent tibi, ne quid horum metuas, aut expetas, neque magis doleas si absit, quàm si adsit? Omnino enim si possunt adjuvare homines, etiam in hoc poterunt. Fortè dices, Deus ea in mea posuit potestate. Esto. Nonne ergo præstat te iis quæ in tua sunt potestate uti liberè, quàm de iis quæ non sunt in tua manu posita, sollicitum esse, animo servili & abjecto? Quis autem tibi dixit, Deos non in his etiam, quæ penes nos sunt, auxilium adferre? Incipe ergo precari de his, & videbis.

ἀπομῶν. τί τὰς ἀφ᾽ ἑσέως; τί τὸ τέταν κακόν; τί σε ἐξέστη;
τὸ αἶτιον; ἴδε αὐτό. ἀλλ' ἡ ὕλη; ἴδε αὐτήν. ἔξω ὧ
τούτων ἔδ' ἐν ὄφει. ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ἦδη ποτὶ
ἀπαλάσσεσθαι καὶ χερσίστασθαι ἡμοῖ.

32. Ἰσὺν τὰ ἐκείνην ἔτι καὶ τὸ βίον ταῦτα ἔσθ' ἔτι.

33. Εἰ μὴ ἡμαρτεν, ἐκεῖ τὸ κακόν· τάχα δ' ἔτι
ἡμαρτεν.

34. Ἡ τοὶ ἀπὸ μῶς πηγάς πρὸς πάντας οἱ ἐν ταῖς
μαρτίαις ἐπιστρέφονται, καὶ ἐδ' ἐπὶ τοὺς μέγας τοῖς ἰσχυροῖς
γινόμενοις μέμφομαι· ἢ ἄτομοι, καὶ ἔδ' ἐν ἄλλοις, ἢ κυ-
κλῶν καὶ σκεδασμός. τί ἔτι τὰς ἀφ᾽ ἑσέως; Τὸ ἔτι τὸ κακόν
λέγεις, δύνανται ἔσθ' ἔτι; ἔτι καὶ ἐπὶ, συνεργεῖται
ἐπὶ, βόσκη;

35. Ἡ τοὶ ἐδ' ἐν δυνάμει οἱ θεοὶ ἢ θηλείωσαι δυνάμει
καὶ εἰ μὴ ἐν μὴ δυνάμει, τί ἐπὶ; οἱ δ' ἐν δυνάμει
δυνάμει ἔτι μᾶλλον ἐπὶ δυνάμει αὐτοὺς, τὸ μῆτε φε-
βήσθαι τι τέταν, μῆτε ἐπιθυμεῖν τινὸς τέταν, μῆτε
λατρεῖν ὅτι τινος τέταν καὶ ἄλλοις πρὸς μὴ παρῆναι τι
τύττω, ἢ τὸ παρῆναι πάντας γὰρ εἰ δύνανται οἱ αὐτοὶ
εἶναι ἀνθρώποις, καὶ εἰς ταῦτα δυνάμει συνεργεῖται
ἀλλὰ ἴσως ἐρεῖς. ὅτι ἐπ' ἐμοὶ αὐτὰ οἱ θεοὶ ἐπα-
νησαν. ἔτι καὶ καὶ ἐπὶ χρῆσθαι τοῖς ὅτι σοὶ μετ' ἐλθ-
θείας, ἢ διαφέρεισαι πρὸς τὰ μὴ ὅτι σοὶ μετ' ἐλθ-
αὶ καὶ ταπεινότητος; τίς δ' ἐσὶ εἶπεν, ὅτι ἐπὶ καὶ αἱ
τὰ ἐπ' ἡμῖν οἱ θεοὶ συλλαμβάνουσιν; ἀρξαι γὰρ ἐπὶ

bis. Precatur alius, ut cum aliqua cubet : tu pete, ne ejus rei appetitus tibi oriatur. Alius petit, ut certa re levetur : tu, ne ea levare tibi opus sit. Alius, ne amittat filium : tu, ne idipsum metuas. Omnino ad hunc modum vota concipe, & quid sit futurum vide.

36. Epicurus ait sibi, cùm ægrotaret, nulla fuisse de corporis affectionibus cum iis qui invisebant ipsum colloquia, sed de mundi naturâ, quæ maximè necessaria, constanter disputasse ; huic intentum præter alia rei, quomodo mens dolorum corporis non expers, tamen ab omni perturbatione libera, in tranquillâ proprii boni possessione custodiri posset : ideoque nec medicis se corpus suum, ut imperarent quod vellent, planè permisisse, quasi magnum quid aggredientibus : sed vitam sine illis benè habuisse. Hoc idem tu quoque seu in morbo quocunque, seu alio quovis graviore casu præsta, ut nulla te calamitas à philosophiâ dimoveat ; neque imperitis & physiologis assensum facile præbeas. Omni sectæ & instituto commune est, ei agendo soli quod in manibus est, intentum esse ; & instrumento quo res agitur.

37. Si cujus impudentia offenderis, statim percontare teipsum, an possit fieri, ut nulli sint in mundo inique identes : non potest autem
hoc

τέτων εὐχεσθαι, καὶ ὅτε εὐχεται, πῶς κοιμη-
θῶ μετ' ἐκείνης, οὕτως μὴ ἐπιθυμήσω ἢ κοιμηθῆναι
μετ' ἐκείνης. ἀλλ' ὅ, πῶς σεσηθῶ ἐκείνη, οὕτως
μὴ χρήζω ἢ σεσηθῆναι. ἄλλος πῶς μὴ ἀποβάλλω τὸ
τεχνίον σου, πῶς μὴ φοβηθῶ ἀποβαλεῖν. ὅπως, ὡς
ὁρίσθησαν τὰς εὐχάς, καὶ θεωρεῖ τί γίνεται.

36. Ο Εὐκλεὴς λέγει, ὅτι ἐν τῇ νόσῳ ἐκ πάν-
μοι αἱ ὁμιλίας περὶ τῆς σωματικῆς πάθων. ἐδὲ πρὸς
τὰς εἰσιόντας τοιαῦτά τινα φησὶν ἐλάλην. ἀλλὰ τὰ
παραγόμενα φυσιολογῶν διετέλεσεν. καὶ πρὸς αὐτὰ
τέτρωσεν, πῶς ἡ διάνοια συμμεταλαμβάνουσα ἦν
ἐν τῇ Σαρκεδίῳ τοιούτων κινήσεων ἀταραχτῇ, τὸ
ἴδιον ἀγαθὸν τηρεῖται. ἐδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπει-
χον, φησὶ κατὰφρέσθῃν, ὡς τι ποιῶσιν, ἀλλὰ ὁ
βίβ' ἤρετο εὖ καλῶς. Ταυτὸ ἐν ὁκείνῳ ἐν νόσῳ
ἐὰν νοσήσῃ, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ φεισάσῃ τὸ μὴ ἀφίσα-
σαι φιλοσοφίας ἐν οἷς δῆποτε τοῖς παραπλήουσιν,
μηδὲ τῷ ἰδιώτῃ καὶ φυσιολόγῳ συμφυαρεῖν.
Πάσης αἰρέσεως κοινὸν, πρὸς μόνῳ τῷ νυνὶ πρᾶσ-
σομένη (ἔ), καὶ τῷ ὁργάνῳ δι' ἧς περὶ αὐτῆς.

37. Όταν τις ἀναισχυντία προσκόπῃ, εὐθύς
πυθάνει σεαυτῷ δυνάμει ἐν τῷ κόσμῳ ἀναί-
σχυντος μὴ (ἔ); ἢ δυνάμει μὴ οὕτως ἀπαίτει τὸ
ἀδυνάτον, οἷς καὶ ἑτὸς ὅσον ὁκείων ἢ ἀναισχυντῶν
ἢ ἀνάγκη ἐν τῷ κόσμῳ (ἔ). τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῇ

hoc fieri : ne igitur id postula quod fieri nequit : est enim & hic unus ex impudentibus iis quos esse in mundo oportet. Idem de veruto, infideli, omni denique quocunque modo vitioso in promptu sit tibi cogitare. Nam si recorderis necessariò id genus hominum esse, singulis æquiorẽ te præbebis. Id quoque utile est, statim cogitare, quam homini natura virtutem contra id peccatum dederit. Remedium enim tribuit, contra ingratos, mansuetudinem ; contra aliud vitium, aliud pharmacum. Omnino autem licet tibi in viam reducere eum qui erravit : nam omnis qui peccat, eò errat, quod à proposito aberrat. Denique quid inde tibi damni allatum est ? invenies enim nullum eorum quibus irasceris, tale quippiam fecisse, quo mens tua sit futura deterior : atqui in hoc unico scutum erat, ut malum tibi atque damnum accideret. Quid verò malum aut novum accidit, si indoctus homo agit suo modo ? vide ne tu tibi ipse potius sis reprehendendus, qui non præsenseria fore, ut is ita peccaret. Etenim ansam tibi ratio & doctrina præbuere ad cogitandum, verisimile esse talem tale quid admissurum, ac tu ejus oblitus, miraris eum deliquisse. Maximè verò si cui infidelitatis, vel ingratitudinis causa succenses, intra te convertere. Proculdubio enim à te peccatum est, si eum ita affectum judicavisti fidem servaturum : aut si beneficium conforens, non eo contentus fuisti quod dederis,

πανέργω, καὶ ὅτι τὸ ἀπίσω, καὶ παντός τ' ὁποῖον
ἀμαρτάνοντος, ἔσω σοι παρέχουσιν. ἀλλὰ καὶ τὰ ἴσα
μνησθῆναι ὅτι τὸ κατὰ τ' τοιαύτων ἀδυνάτων ὅτι
μὴ ὑπάρχειν, εὐκλείεσθαι ἔση πρὸς τὸς κατὰ ἑνα.
εὐχρηστον δὲ καὶ κείνο εὐθὺς ἐννοῶν, τίνα ἔδωκεν ἡ
φύσις τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετὴν πρὸς τὸ τοιοῦτον ἀμαρτήματος,
ἔδωκε καὶ, ὡς ἀντιφύμακον, πρὸς μὲν τ' ἀγνώ-
μονα, τὴν περότητα· πρὸς δὲ ἄλλον, ἄλλω
τὴν ἀδυναμίαν. ὅλων δὲ ἕξ ἑστὶ σοι μεταδιδόσκειν τ'
πεπλανημένον. πᾶς δὲ ὁ ἀμαρτάνων, ἀφ' ἀμαρτάνου
τ' περκεκώμενος, καὶ πεπλάνηται. τί δὲ καὶ βίβλαται;
εὐρέσεις γὰρ μηδὲν τέτων πρὸς οὐ παρεξωκίῃ πη-
ποικνότεα τι τοιοῦτον, ἐξ ἧς ἡ διάνοιά σε χεῖραν
ἔμελλε ληύσειν. τὸ δὲ κακὸν σε καὶ τὸ βλα-
βερόν, ἐνταῦθα παῖσαν τὴν ὑπόστασιν ἔχει. τί δαὶ
κακὸν ἢ ξένον γέγονεν, εἰ ὁ ἀπαίδευτος τὰ τ'
ἀπαιδεύτε πρῶτος; ὅρα μὴ σεαυτῷ μᾶλλον ἐγ-
χαλεῖν ὀφείλεις, ὅτι εὐ πρὸς δόκους τῦτον, τῦτο
ἀμαρτάνουσαι. σὺ μὲν γὰρ καὶ ἀφορμας ἐκ τῶ λόγου
ἔτχεις πρὸς τὸ ἐνθυμῆσθαι ὅτι εἰκὸς ὅτι τῦτον τῦτο
ἀμαρτάνουσαι. καὶ ὅμως ἐπιλαθόμενος θαυμάζεις
εἰ ἡμαρτήκε. μέλειται δὲ ὅταν ὡς ἀπίσω, ἢ ἀχαρείσῃ
μέμψῃ, εἰς ἑαυτὸν ὀπιστρέφῃ. πρὸς δὲ γὰρ σὺν
τῷ ἀμαρτήματι· ἔτε πρὸς τ' τοιαύτῳ τ' διαδέσιν
ἔχοντος ὀπισθενσας ὅτι τ' πρὸς φυλάξει ἔτε τῷ

dederis, neque fructum te ipsa ex actione capere cogitavisti. Quid enim aliud requiris, cum homini bene facis? non tibi satis est, te tuæ naturæ convenienter egisse, sed & mercedem insuper desideras? perinde ac si mercedem oculus poscat, quia viderit, aut pedes propter gressus. Quemadmodum enim hæc ad certum finem facta sunt, ita ut secundum suam constitutionem atque naturam si egerint, suum finem adepta sciamus: ita homo ad beneficentiam natus, si quid homini veri beneficii contulerit, aut aliud quid egerit, quo vel in mediis & indifferentibus illi commo- det, fecit id, cujus gratia factus est, consecutusque est id, quod ad eum pertinebat.

χάρις διδῶν, μὴ καταληκτικῶς ἰδῶνας, μηδὲ ὥστε
ἐξ αὐτῆς τῆ σῆς περὶ ξίας εὐθύς ἀπειληφέναι πάντα
τὸ καρπόν. τί γὰρ πλέον θέλεις εὖ ποιήσας ἀνθρώ-
πον ; ἐκ ἀρχαῖ σοι ; χτ' φύσιν τιμὴν σὺν τὶ ἐπερξας
τύ τε μωδὸν ζητεῖς ; ὥς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοιβῇ ἀπῆ-
ται, ὅτι βλέπει· ἢ οἱ πόδες, ὅτι βαδίζουσιν. ὥσπερ
γὰρ ταῦτα περὶ τὸ δέ τι γέγονεν, ἅπῃ χτ' ἢ ἰδί-
αν κατασκευῇ ἐκργῶντα ἀπέχει τὸ ἴδιον ἔτος
καὶ ὁ ἀνθρώπος εὐεργετικὸς πεφυκὸς, ὁπόταν τ'
εὐεργετικόν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέσα, σωεργετικὸν
πράξῃ, πεποίηκε περὶ ὁ κατεσπύσασαι, καὶ ἔχει
τὸ ἑαυτῷ.

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER DECIMUS.

I. H! quando veniet illud tempus, ô anima, cum bona, simplex, unica, & nuda; corpore denique tibi circumjecto magis conspicua eris! Cum gustabis perfecti amoris affectum: plena eris, nullius indigens, nihil desiderans neque animati, neque inanimi ad fruitiones voluptatum: neque tempus requirens, quo diutius fruire; neque locum, regionem, aut aeris commoditatem, neque hominum convenientiam. Sed contenta eris presenti statu, delectaberis omnibus quæ erunt in promptu, tibi que ipsi persuadebis, omnia tibi adesse, omnia tua rectè habere, omnia à Diis tibi allata; probabis quæcunque iis probabuntur, ac quæ tibi ad perfecti illius Animalis conservationem dabunt, quod bonum est, justum, honestum, omnia generat, omnia continet & amplectitur quæ dissolvuntur, ut similia alia ex ipsis procreet. Eris aliquando talis, ita cum Deo
&

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, ἡ εἰς ἑαυτοῖς,

BIBΛION I.

1. ΨΗ ποτὲ ἄρ ὦ ψυχὴ, ἀγαθὴ;
 καὶ ἀπλὴ, καὶ μία, καὶ γυμνὴ φα-
 νερωτέρα ἢ περικλυμένη σοὶ σώ-
 ματος; γένηται ποτὲ ἄρα, ἢ φι-
 λητικῆς καὶ σεληνικῆς διαβόσε-
 ως; ἔσθι ποτὲ ἄρα πλούρης καὶ ἀνενδύης, καὶ ἔδεν ὀπι-
 ποθέσαι, καὶ ὀπιθυμῶσαι ἑδενός, ὅτε ἐμφύχῃ;
 ἔτε ἀψύχῃ φρεὶ ἡδονῶν ὑπολαύσεις; καὶ ἔτε χρό-
 νῳ ὅν ὦ ὅτι μακρότερον ὑπολαύσεις; καὶ ἔτε τότε,
 ἢ χώρας, ἢ αἵρας εὐκαλείας, καὶ ἔτε ἀνδράπων εὐαρ-
 μοσίας ἀλλὰ ἀρκιᾶσαι τῇ παρῶν καταστάσει, καὶ
 ἡδίσθῃ τοῖς παρῶν πᾶσι, καὶ συμπεύσεις σεαυτῷ,
 ὅτι πάντα σοὶ παρέστι πάντα σοὶ εὖ ἔχει, καὶ παρὰ
 ἢ θεῶν παρέστι, καὶ εὖ ἔχει ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα
 μέλλουσι δώσειν ὅτι σωτηρία τῇ τελείῃ ζωῇ, τῇ ἀγα-
 θῇ, καὶ δικαίῃ, καὶ καλῇ, καὶ ἡνῶντος πάντα καὶ σωτέ-
 χοντος, καὶ ἀειέχοντος, καὶ φιλαμβάνοντος, διαλυ-
 ῶντα εἰς γενεαὶς ἑτέρας ὁμείων. ἔσθι ποτὲ ἄρα, τοι-
 αύτη

& hominibus vives, ut ne quid in iis reprehendas, neque ab illis damneris.

2. Observa quid natura tua requirat, quatenus à naturâ simpliciter vegetativâ gubernaris: id deinde fac & admitte, nisi tua natura, qua animal es, eo fiat deterior. Secundo igitur loco animadvertendum est, quid animalis natura quæ in te est, requirat: idque omne admittendum est, nisi deterius sit habitura ea natura, ob quam rationis particeps diceris: nempe civilis, & rationalis. His usus regulis, nihil age supervacaneum.

3. Quodcunque tibi accidit, aut ita accidit, ut naturâ comparatus es ferre, aut secus. Si ut natura comparatus es, ne igitur indignare, sed ut naturâ comparatus es, ita fer. Sin aliter quàm naturâ comparatus es, ne tum quidem quod indigneris: citò enim quicquid illud est te consumendo & ipsum consumetur. Memineris autem ita te naturâ comparatum esse, ut omnia ea feras, quæ tolerabilia facere in tuâ situm est opinione, quatenus ea sibi ut utilia & & convenientia repræsentat.

4. Si quis errat, docere illum debes benigne, & ostendere quid non animadverterit. Si id nequis, te ipsum aecusa; imò ne te ipsum quidem.

5. Quidquid tibi evenit, id omne ab æterno tibi destinatum est. Nam & quod tu es & quæ tibi eveniunt, ab æterno causarum fatalium nexu dependet.

αὐτῇ, οἷα θεοὶς ἢ καὶ ἀνθρώποις ἔλω συμπολιτεύεσθαι, ὡς μήτε μέμεναι τι αὐτοῖς, μήτε καταγινώσκειν αὐτῶν.

2. Παρατήρει τί σε ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὡς ὑπὸ φύσεως μόνον διοικηθῇς. ἔτα ποιεῖ αὐτὸ καὶ φεραῖς, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαι σε ἢ ὡς ζῶν φύσις. ἐξῆς ὃ παρατηρήσεις, τί ἐπιζητεῖ σε ἡ ὡς ζῶν φύσις. καὶ πᾶν τὸ παρατηρήσειν, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαι ἢ ὡς ζῶν λογικῆ φύσις. ἐστὶ ὃ τὸ λογικὸν εὐθὺς καὶ πολιτικόν. τέτοις δὲ κανόνι χρώμεθα μηδὲν παρεργάζεσθαι.

3. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἥτοι ἕτως συμβαίνει, ὡς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἢ ὡς ἐπέφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὴ ἔν συμβαίνει σοι ὡς πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχεραίνε· ἀλλ' ὡς πέφυκας φέρε. εἰ ὃ ὡς μὴ πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχεραίνε· φθαρήσεται γὰρ σε ἀπαραλῶπεν. μέμνησο μὴ τοι ὅτι πέφυκας φέρειν πᾶν, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῇ ὑπολήψει ὅτι τῇ σὺ φορητὸν καὶ ἀνεκτὸν αὐτὸ ποίησαι, καὶ φαντασίαν τὴν συμφέρειν ἢ καθεύκειν σε αὐτὸ τῷτο ποιεῖν.

4. Εἰ μὴ σφάλλεται διδάσκειν εὐμενῶς, καὶ τὸ παρέρωμενον δεικνύειν. εἰ ὃ ἀδωμάτεϊς, σεαυτὸν ἀγτιάζειν, ἢ μηδὲ σεαυτὸν.

5. Ὅτι ἂν σοι συμβαίη, τὸ τοσοῦτον ἐξ αἰῶνος προκατεσκευάζετο, καὶ ἡ ἐπιπλοκή τῶν αἰτίων συνέκλωθε, τὴν ἢ σὺ ὑπέσασιν ἐξ αἰδίου, καὶ τὴν τὴν σύμβασιν.

6. Aut ex atomis, [quod insanum credere:] aut naturâ, [quæ Deus] mundus constat. Id igitur primò statuatur, esse te partem totius quod à natura gubernatur. Deinde, conjunctionem tibi quandam esse cum ejusdem generis partibus. Horum memor, quatenus partem me esse totius sentio, nihil ægrè feram eorum, quæ à toto mihi tribuuntur. Parti enim nihil potest nocere, quod toti prodest. At totum nihil habet, quod non ipsi profit. Idque cum omnibus est commune naturis, cum Vniversi naturæ hoc accedit, quod ne ab ulla quidem extrinseca causâ potest cogi, ut aliquid sibi damnosum producat. Quatenus autem partem totius, quod à tali naturâ [bonâ, sapiente,] gubernatur, nihil non habebo gratum & acceptum, quod à tali procedit. Quatenus verò mihi cognatio quædam est cum partibus quæ sunt ejusdem generis, nihil agam quod à bono communitatis sit alienum, imò potius congeneribus studens, ad communem utilitatem omnes meas actiones dirigam, & à contrario avertam. His ita constitutis, necesse est vitam prosperos habere successus: sicut & civis vitam prosperam intelligeres, procedentis per actiones civibus utiles, bonique consulentis quæcunque ei civitas tribueret.

7. Omnes mundi partes quascunque complectitur hæc Vniversi moles, interire necessarium est, hoc est, alterari. Quod si ut est necessarium, ita etiam malum hoc ipsis sit; nonne præclare cum Vniverso actum est, partibus ejus

6. Εἴτε άτομοι, εἴτε φύσεις πρῶτον καὶ δευτέρως
 μὲν ἔμειψον ἅλκιν ὑπὸ φύσεως διοικημένην. ἔπειτα,
 ὅτι ἔχω πᾶσι οἰκείως πρὸς τὰ ὁμοφυῆ μέρη. τίτται
 γὰρ μεμνημένη, καθότι ἤ μέρους εἰμι, ἐδὲν δυσ-
 ρηΐσιν ἔκ τινος ἁλκιν ἀπαυκαμμένην. ἐδὲν γὰρ βλαβερόν
 τὸ μέρος, ὃ τὸ ὅλον συμφέρει· ἐ γὰρ ἔχει τὸ ὅλον, ὃ
 μὴ συμφέρει ἑαυτῷ. πᾶσιν μὲν φύσεων κατὰν ἔχον-
 τῶν ἦτο· ὅτι ὁ κόσμος περσειληφώς, τὸ μὲν δὲ ὑπὸ
 τῆς ἡγεμονίας ἀντίας ἀναγκάζονται βλαβερόντι
 ἑαυτῷ ἡμεῖς. καὶ μὲν δὲ τὸ μεμνημένον ὅτι μέρος εἰμι
 ὅλον ἔτι τοῦτο, εὐαρεσίσσω παντὶ τῷ ὑποβαίοντι.
 κατὰ τὴν ἑξοικίαν πᾶσι οἰκείως πρὸς τὰ ὁμοφυῆ μέρη,
 ἐδὲν πρὸς αἰναιώμεντο, μᾶλλον δὲ συχάζομαι ὅτι
 ὁμοφυῶν, καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον πᾶσιν ἐρ-
 μὴν ἑμαυτῷ ἄξω, καὶ ἀπὸ τῶν πάντων ἀπάξω.
 τίτται δὲ ἔτι φαινομένων, ἀνάγκη δὲ βίον
 εὐεργετῆς εἶναι καὶ καλὴν βίον εὖρεν ἐπινοήσας
 περιδόντος διὰ πρὸς τὴν τοῖς πολλοῖς λυσίτε-
 λῶν, καὶ ὅτι ἂν ἡ πόλις ὑπὸνται, τὸτο πᾶσι
 ζοῖται.

7. Τοῖς μέρει τὸ ἅλκιν, ὅσα φημι πρὸς ἔχεται
 ὑπὸ τῷ κόσμῳ, ἀνάγκη φημεῖν λεγέσθαι δὲ
 τὸτο σημαντικῶς ἢ ἀλλοιῶνται. εἰ δὲ φημι καλόν
 τινι καὶ ἀναγκαῖον ὅτι τὸτο αὐτοῖς, ἕκαστον τὸ ὅλον
 καλῶς

ejus ad interitum, & alterationem comparatis? Vt enim natura instituit suas partes malo afficere, maloque obnoxias, & quidem necessario, efficere? aut per imprudentiam hoc admisit? Neutrum quidem horum est verisimile. Quinetiam ratione naturæ omiſſa, ipsarum rerum naturam si quis consideret, quàm ridiculum erit hoc, mundi partes à natura factas ad mutationes, dicere; & earum mutationes quasi contra naturam evenientes mirari aut indignè ferre? præsertim cum singula ex quibus sunt conflata, in ea etiam dissolvantur. Aut enim discretio sit elementorum, ex quibus concretæ sunt res; aut mutatio, solidi quidem in terram, spiritalis autem in ærem, ita ut hæc quoque assumantur in rationem universi, sive hoc certis temporum revolutionibus inflammabitur, sive perpetuis vicibus renovatur. Solidas autem & spiritales quas dixi partes non illas imaginare quas primum natus habuisti: omnia ista siquidem heri & nudius tertius ex alimento & inspirato aëre affluerant. Hoc igitur quod per affluxum tibi paratum est, non quod à matre partum, mutabitur. Pone verò solidum illud, quia solidum, tibi firmius adhæsisse: quia taliter tamen affectum, & propriis qualitatibus ab aliis secretum est, nihil opinor illi quod natum est, commune cum eo, quod nunc aboletur.

8. Cum sumpseris tibi ipsi nomina hæc, bonus, verecundus, verax, intelligens, prudens, alti animi, cave ne mutes; & si contingat amittere,

καλῶς διαξάγοιτο, ἢ μὲν εἰς ἀλλοτρίωσιν ὄλον, καὶ πρὸς τὸ φθίρειν διαφόρως κατισκοδασιδίαν, πότερον γὰρ ἐπεχείρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰ ἑαυτὲ μέρη κακῶν, καὶ περὶ πτωτικὰ πρὸ καλῶν, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἑμπίπταται εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν· ἢ ἔλαθεν αὐτῷ ταυτὸς τίνα ἡρόμενα; ἀμφοτέρω γὰρ ἀπίδανα. εἰ δὲ τις καὶ ἀφ' ἐμῶν τῆ φύσεως, καὶ τὸ περικύναι ταῦτα ἐξήγοιτο καὶ ὡς γελοῖον, ἅμα ῥ' φάναι περικύναι τὰ μέρη τῶ ὅλου μεταβάλλειν ἅμα καὶ ὡς ὅτι τινι τῷ πρὸ φύσιν συμβαίνειντι θαυμάζειν, ἢ δυσχεραίνειν. ἄλλως τε καὶ τῇ διαλύσεως εἰς ταῦτα γινομένης, ἐξ ὧν ἔκαστον συνίσταται. ἥτοι γὰρ σκεδασμὸς σοιχείων, ἐξ ὧν συνσχεῖται ἢ τροπή. τῷ ῥ' σεμενίε εἰς τὸ γεῶδες τῷ καὶ πνευματικῷ, εἰς τὸ ἀερῶδες. ὥστε καὶ ταῦτα ἀναληφθῆναι εἰς τὴν ὅλου λόγον, εἴτε καὶ φέροισιν ἐκπυρμένον, εἴτε ἀιδίοις ἀμοιβαῖς ἀνατεμνόμενον. καὶ τὸ σεμενιον καὶ, καὶ τὸ πνευματικόν, μὴ φαττάζει τὸ ἀπὸ τῆ γνέσεως. ὅτι γὰρ τῷτο ἔχθεις, καὶ τρίτῳ ἡμέραν, ἐκ τῶν σιγίων καὶ ἐλκομένον ἀέρι τὴν ὀπίρροον ἔλαβεν. τῷτο ἔνθ' ἔλαβε, μεταβάλλει, ἔχθ' ἢ μίτηρ ἔτεκεν. ἰσχύει δ' ὅτι ἐκείνός σε λείαν πρὸς πύκειν πρὸ ιδίως ποιῶν ὅτι οἶμαι πρὸς τὸ νῦν λεγόμενον.

8. Ονόματα θέμεν σεαυτὸς ταῦτα, ἀγαθὸς, αἰδέμενος, ἀληθής, ἔμφορος, σύμφωνος, ὑπερφανός, πρὸς
σεχ

amittere, da operam ut cito recuperes. Recor-
dare autem nomine *intelligentis* indicari scien-
tiam de singulis rebus verum percipiendi, &
eum, qui cogitationibus alienis non occupa-
tur: *prudens* verò, voluntariam approbati-
onem eorum, quæ communis natura tribue-
rit: *altitudine animi*, mentis intentionem,
& supra leves & duros motus carnis, gloriam,
mortem, aliâsque res elatz, sublimitatem. Si
igitur teipsum dignum his nominibus præsti-
teris, non id appetens, ut ab aliis ita appelleris,
alius eris, aliâque ingredieris vitam. Nam
talem te porrò esse, qualis hætenus fuisti, hoc
est, in hac vita raptari & inquinari; nimis stu-
pidi est hominis, & vitam amantis, similisque
eorum, qui in pugna adversus feras semes-
sunt. Hi enim pleni vulnerum & tibi, tamen
obsecrant, ut in crastinum serventur, iterum
pugnaturi adversus eosdem ungues & dentes.
Itaque in pauca hæc nomina te immerge, ac si
quidem possis, ea tuere, perinde atque si in In-
sulas quasdam Fortunatas commigrasses. Sin
te inferiorem iis esse sentis, secede audacter in
angulum aliquem, ut ibi victoriam obtineas:
aut omnino è vita abi, non iratus, sed simplici
& libero animo, atque verecundo, eum id
unum in vita egeris, ut eo modo discedas. Ut
autem memoriam illorum nominum retineas,
haud exiguum tibi adferet adjumentum, si re-
corderis deorum, atque eos nolle se adulari,
sed hoc velle, ut ratione prædita animalia, ip-
forum

σεχε μήποτε μετονομαζή, καὶ ἀποαλύσεται ταῦτα τὰ
ὀνόματα, καὶ τυχέως ἐπάρη ἐπ' αὐτῇ μέμηρος ἢ
ὅτι τὸ ῥε ἔμφρον, ἐβέλετό σοι σημαίνειν ἢ ἐφ' ἔχαστα
διαληπτικῶς ὀπίσασιν, καὶ τὸ ἀπαρενθύμωτον. τὸ ἢ
σύμφρον, τὴν ἐκέστον ἀπόδεξιν ἢ ὑπὸ τ' κοινῆς φύσε-
ως ἀπανεμοιόμων. τὸ ἢ ὑπὲρ φρον, τὴν ὑπὲρ φρον
φρονήσιν. ὁ μὲν ὑπὲρ λείαν ἢ τραχείαν κίνησιν ἢ
σαρκός, καὶ τὸ δοξαρίου καὶ τ' θάνατον, καὶ ὅσα τοι-
αῦτα. εἰαν οὖν διατηρεῖς σεαυτὸν ἐν τέττοις τοῖς ὀνό-
μασι, μὴ γυλῆσαι καὶ ἢ ὑπ' ἄλλων καὶ ταῦτα ὀνο-
μαζέσθαι, ἔσθ' ἔτερον, καὶ εἰς βίον τὴν ἀσκήσιν
τὸ ῥε ἐτι τοῖσιν ἔθ' οἷον μέχρι νῦν γήγνας, καὶ ἐν
βίῳ τοῖσιν ἀπαρενθύμωται καὶ μολυνέσθαι, λείαν δεῖν
ἀνασκήσει καὶ φιλοψύχει, καὶ ὁμοίως τοῖς ἡμιβρώτοις θη-
ριομάχοις, οἱ τινες μαστὶ τραυμάτων καὶ λυθρο, παρ-
καλῶσιν ὁμοίως ἢ αἰετον συλαχθῆναι, παρκαλῶσιν
σφάδμοι τοῖσιν τοῖς ἀσκήσιν ὀνυξί καὶ δάγματος. ἐκ-
βάβασιν ἐν σεαυτὸν εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα.
καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν μὲν δυνή, μὲν ὥστε εἰς μακά-
ρον τινὰς νήσους μετωκισμένον. εἰαν ἢ αἰσθῇ ὅτι ἐκ-
ταίπλες, καὶ ἐ ὀνυξί, ἀπιδι θάρρῶν εἰς γυνήαν
τὰ, ὅτι πρὸς τὴν. ἢ καὶ πρὸς τὴν ἐξέθ' ἢ βίε,
μὴ ὀνυξί, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ ἐλθέτω, καὶ αἰ-
δημόνως, ἐν γὰρ τὸ τοῦ μόνου πρὸς εἰς ἐν τῷ βίῳ, τὸ
ἔως ἐξελεθῇ πρὸς μὲν τοῖς τὸ μεμνηδὲς ἢ ὀνομάτων,
μεγάλως συλλήβηται σοι, τὰ μεμνηδὲς θάων, καὶ ὅτι

ſorum quàm ſimilitudina efficiantur : ac ſicut quod ficus eſt ; canis, apis, ſuum quodvis officium pro naturæ ſuæ ratione facit ; ita et, homines ratione præditi, quod animalis ratione præditi eſt faciant.

9. Minus, bellum ; terror, ſuper ; hæc quotidiana ſervitus : ſacra illa tua dogmata delebuntur.

10. Quàm multa, quæ poſtquam ut ſpeculator naturæ contemplatus es, ſtatim dimittis ? Omnia verò ſic tibi diſpicienda pariter & agenda ſunt, ut & quod præſens neceſſitas exigit impleatur, & quod ad contemplationem pertinet, ſic adhibeatur, ut oblectatio quam cujuſque rei perſpecta natura parit, illibata conſervetur. Latens, non abſcondita. Quando capies fructum ſimplicitatis ? quando gravitatis ? quando cognitionis ſingularum rerum ? quæ nimirum ſit ejus natura, quis in mundo locus, quandiu ferat ejus natura ut daret, quibus ex rebus conſtata ſit, quis eam poſſit poſſidere, quis dare aut adimere.

11. Aranea, ſi muſcam ceperit, exultat : alius ſi leporem, aut reti piſciumque ; alius ſi aprum, aut uſum ; alius ſi Sarmatas : nonne enim & hi prædones, ſi quidem dogmata ſpectes ?

12. Quomodo unum in alterum tranſmütetur, viam ac rationem contemplantæ paratam habeas.

habeas. Continenter autem huc animum adverte, téque huic parti adiacet: nihil est enim quod perinde animum magnum efficiat. Corpus exiit, intelligensque jamjam se ab hominibus discedentem ista omnia deferendum, seipsum justitiæ in actionibus servandæ; in reliquis quæ eveniunt, rerum naturæ totum commisit; quid aliî vel sentiant de se, vel agant contra se, ne in mentem quidem sibi venire passus: Duobus his contentus, ut & justè agat in præsentia, & id quod nunc sibi obligit, boni consulat: alias omnes occupationes, omnia studia missa faciens, huiusmodi intentus, ut rectâ secundum legem ingreditur Deum sequens rectâ viâ ingredientem.

13. Quis usus suspitionis, cùm de rebus agendis deliberare liceat? Quod si quid agendum sit ipse per te videas, eò benigno quidem, sed inflexibili tamen animo procedendum. Sin non intelligis, inhibenda actio, & optimis utendum consiliariis. Quod si alia his adversa occurrant, sapienter progrediendum est juxta præsentis occasiones, animo ei quod justum videtur intento. Optimum enim est eum attingere scopum, à quo qui aberrat, propriè dicatur excidere.

14. Quietus simul, & motu facilis; simul & lætus, & constans est is, qui rationem ubique sequitur ducem.

15. Inter-

συγγυμνάσθῃσι περὶ τούτο τὸ μίσηθ. ἐδὲν γὰρ ἔσας
μεγαλοφροσύνης ποιητικόν. Εξεδύσατο τὸ σῶμα,
καὶ ἐστοήσας, ὅτι ὅσον ἐδύσω πάντα ταῦτα καταλι-
πεῖν ἀπίοντα ἐξ ἀνθρώπων δέησαι, ἀπῆκεν ὅλον ἑαυ-
τόν, δικαιοσύνην μὲν εἰς τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπεργεῖσθαι· ἐν
ᾧ τοῖς ἄλλοις συμβαίνει, τῇ δ' ὅλων φύσει τί δ' ἐρεῖ
τις ἢ ὑπολήψεται περὶ αὐτοῦ, ἢ πρεῖξαι κατ' αὐτοῦ,
ἢ δ' εἰς τὸν βάλλεται, δύο τύποις ἀρχιμάρτυ· αὐτὸς,
δικαιοπραγεῖν τὸ νυνὶ πρεσβύμορον, καὶ φιλεῖν τὸ νυνὶ
ἀπονεμόμενον ἑαυτοῦ. ἀχολίας δ' πάσας καὶ ἐπεδύσε
ἀπῆκεν, καὶ ἐδὲν ἄλλο βέλεται, ἢ εὐθείαν φραίνεαι
διὰ τῆ νόμου, καὶ εὐθείαν φραίνοντι ἐπέδωκε τῆ
διδῶ.

13. Τίς ὑπονοίας χρεία, παρὲν σκοπεῖν τί δὲ
παραχθῆναι; καὶ μὲν συμφορᾶς, εὐμενῆς, ἀμεταστροφῆς
ταύτη χωρεῖν. εἰ μὴ μὴ συμφορᾶς, ἐπέχεσθαι, καὶ συμ-
βέλοισι τοῖς αἰετοῖς χρῆσθαι. εἰ μὴ ἕτερό τινα πρὸς
ταῦτα ἀντιβαίνει, πρεῖξαι καὶ τὰς παρέσεις ἀφορ-
μὰς λελογισμένους, ἐχόμενον τῷ φαινόμενῳ δικῆς.
ἄλλοι γὰρ κατατυγχάνουσιν τέτοι, ὥστε τοὶ ἥτοι ἀπὸ
πλῶσις ἀπὸ τέτοι δέ.

14. Σχολαζέοντι καὶ ἅμα εὐκίνητον ὅτι, καὶ φαι-
δρὸν ἅμα, καὶ σπουδαῖος, ὁ πρὸ λόγου καὶ πᾶν ἐπι-
μηνθ.

15. Interroga ex teipso statim à somno ex-
pergefactus, num tuus interfit, si quæ justa sunt
& recte habent, tu, an alii exequantur? Nihil
interest. Nunquid oblitus es, isti qui aliorum
sermonibus & laudibus se jactant, quales in
lecto sint, quales in mensa? quid agant, quæ
fugiant, quæ confectentur? quæ furentur, quæ
rapiant? non quidem manibus & pedibus, sed
pretiosissima ipsorum parte, quæ acquiri po-
test (si quis velit) fides, verecundia, veritas,
lex, bonus genius.

16. Omnia danti & recipienti naturæ pro-
bè institutus & verecundus dicit: Da quic-
quid vis, aufer quicquid vis. Neque hoc au-
dacia status dicit, sed ei obediens, & illi
bene volens.

17. Vitæ exigua restat pars; vive tanquam
in monte. Nihil enim refert hic vel illic, si
ubique in mundo, tanquam in urbe. Videant,
contemplantur hominem homines verum ac
secundum naturam viventem, Si non ferunt
eum, occidant: præstat enim hoc, quam illo
modo vivere.

18. Non jam præterea tibi disputandum est,
qualisnam sit vir bonus: sed curandum, ut
sis vir bonus.

19. Assidue tibi ante oculos pone ævum to-
rum, & universam naturam: cogita, ut res
singulis ratione substantiæ sint una & seorsum
granis; temporis autem, simplicis cerebræ
conversionis instar. De singulis etiam rebus
cogitan-

25. Πωδάρη δαίμονε, εὐδοκίᾳ ἔσται γὰρ κα-
νὼν μῆτι διόισι σοὶ, ἐὰν ὑπὸ ἄλλῃ γένηται τὰ δι-
κμα καὶ καλῶς ἔχοντα ; ἢ διοίσῃ. Μῆτι ἐμπλέκησαι,
ὅτι ἤτοι αἱ ἐν σοὶς εἰσι ἄλλων ἐπαίνοισ καὶ φόβῳ
φροσῆόμενοι. τοῦτο μὲν ὅτι ἡ κλίμας σοὶ, καίτοι ἡ
ὅτι ἡ πρᾶξις ; οἷα ἡ ποιῶσιν, οἷα ἡ φάρινον, οἷα
δὲ φάρινον, οἷα δὲ κλέπτουσιν, οἷα δὲ ἀρπάζουσιν ; ἢ
χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ πρὸ τιμωτάτω ἐσθῶν μέντοι,
ἢ γίγεται ὅταν δέλη ; πῶς, ἀδῶν, ἀλλήθια, νό-
ρῃ, ἀγαθὸς δαίμων.

26. Τῇ πάντῃ διδύσῃ καὶ ἀπολαμβάνῃ σοὶ, ὁ
παιδευμένος καὶ διδῆμων λέγει δὲ ὁ δάλεος
ἀπλάθε ὁ δάλεος. λέγει δὲ τὸτοῦ καταθρασυώ-
μενος, ἀλλὰ περὶ χάσιν μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῇ.

17. Οὐ γὰρ οὐδὲ τὸ ὑπολαττόμενον ἡγετο. Ζῆτον
ὡς ἐν ὄρει. ἡ δὲν γὰρ διαφέρει, ἐκεῖ, ἢ ὡς δὲ, ἐὰν τις
πανταχῶς ὡς ἐν πόλει πρὸ κόσμου. Ἰδέτωσαν, ἰσορη-
οῦσιν οἱ ἀνθρώποι, ἀνθρώπων ἀληθινόν, καὶ φύσιν
ζῶντα. εἰ μὴ φέρουσιν, ἀποκρίνωσιν. προῖπον γὰρ ὁ
ἄλλος ζῆν.

18. Μικροῦ ὅλος περὶ οἶόν τινα ἔῃ ἢ ἀγαθόν
ἀνδρα δακλῆγαν, ἀλλὰ ἔῃ τοῦτον.

19. Τὸ ὅλε αἰῶνος, καὶ ἡ ὅλης ἐπίας (πᾶσι καὶ
πανταχῶς καὶ ὅτι πάντα τὰ καὶ μέρος, ὡς μὲν περὶ
ἐπίαν καὶ χερσὶν ὡς δὲ περὶ χερσὶν, περὶ αὐτῇ

cogitantem, quemamodum ex jam dissolvantur, sintque in mutatione ac quasi putrefactione & dissipatione; ut unumquodque suam veluti mortem habeat; animum diligenter advertere: tum, quales illi cum comedunt, dormiunt, coeunt, ventrem purgant: cum imperant aliis, superbiunt, indignantur, inferiores increpant, quibus illi paulò antè servierunt, & quibus de causis: qui verò erant paulò post.

20. Vnicuique id prodest, quod illi natura universi fert, atque eo quidem tempore, quo ea fert. Expetit quidem pluviam terra: expetit autem venerandus æther, cum est repletus nubibus in terram decidere, inquit ille: Ita & mundus id amat agere quod fit: dico itaque mundo, me unà amare. Nonne & sermo vulgaris rei veritati consentit, cum vulgò dicimus, Ita amat fieri?

21. Aut hinc vivis, & te adsuefecisti; aut aliò te confers, & hoc voluisti: aut defunctus tuo munere moreris. Nihil est præter hæc. Bono ergo es animo.

22. Semper sit evidens, ruri an in urbe, perinde esse: & quomodo omnia sunt hic iis qui in summo sunt monte, aut in littore, aut urbivis, similis. Omnino enim invenies Platonis illud, Stabulo in monte inquit, abditus: tum verò quæstiones proponere; Quid est mens mea? ad quid nunc ex utor? Num quid ratione cassum? num quid à communicate divulsus?

φριερώ. Εἰς ἕκαστον τῷ ὑποκειμένῳ ἐφιστάντα, ὥσπερ νοεῖν αὐτὸ ἤδη διαλυόμενον, καὶ ἐν μεταβολῇ καὶ ὁρῇ σήψαι ἢ σκεδάσει γινόμενον, ἢ καθότι ἕκαστον πέφυκεν ὥσπερ ἐδήσκειν. οἳοὶ εἰσιν, ἐδιδόντες, χαθεύδοντες, ὁχεύοντες, ἀποπατύνεις, τὰ ἄλλα. εἴτα, οἳ αἰσθρονομάμενοι, καὶ γαυρέμενοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ ἐξ ὑποχῆς ἐπιπλήγοντες. πρὸς ὀλίβη δ' ἐδύλευον πόσους, καὶ δι' οἷα καὶ μετ' ὀλίγον, ἐν τοῖς τοῖς ἐπονται.

20. Συμφέρει ἕκαστῳ, ὃ φέρεται ἕκαστῳ ἢ τῷ ὅλῳ φέρεται. καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνῳ φέρεται. Ἐρᾷ μὲν ὁμοῖον γαῖα, ἐρᾷ δ' ὁ σεμνὸς ἀνθρώπος. ἐρᾷ δ' ὁ κόσμος. ποιεῖν δ' αὖ μέλλει γίνεσθαι. λέγω ἔν τῳ κόσμῳ, ὅτι σοὶ σὺν ἑρῶ. μή τι δ' ἔτι κακὸν γίνεσθαι, καὶ λέγεται, ὅτι φιλεῖ τὸ γίνεσθαι;

21. Ἡ τοὶ ἐνταῦθα ζῆς, καὶ ἡδὴ εἰδικας ἢ ἐξ ὑποάγεις, καὶ τὸ ἡθέλεις ἢ ὑποθνήσκεις, καὶ ἀπελευτέργησαι. ὡς δ' ὅταυτα ἐδέν. ἐκέν δ' οὐθύμει.

22. Ἐναργὲς ἐστὶν αἰεὶ, τὸ ὅτι τοῖς τοῖς ἐκείνο ὁ ἀγρός ἐστι. καὶ πῶς πάντα ἐστὶ τὰ αὐτὰ ἐνθάδε τοῖς ἐν ἄκρῳ πρὸ ὅρου, ἢ ἐπὶ τῷ ἀγριαλῷ, ἢ ὅπου θύλεις. ἀντικρὺς γ' οὐδέ τις τὰ τῷ Πλάτῳ. Σηκὸν ἐν ὅρει φησι φειβαλλόμενον. καὶ βάλλειν βλήματα, τί δὲ μοι τὸ ἡγεμονικόν με; καὶ πᾶν τι ἐγὼ αὐτὸ ποιεῖν νῦν; καὶ πρὸς τί ποτε αὐτῷ νῦν χρῶμαι; μή τι κεν

vulsum? num adfixum & admixtum carni,
ut affectiones ejus suscipiat?

23. Qui dominum suum fugit, fugitivus est. Lex autem dominus est. Ergo qui contra legem agit, fugitivus est. Etiam qui dolorem aliquem, iram, aut metum concipit, propter aliquid quod factum est, vel fit, vel fiet secundum voluntatem ejus qui universum gubernat, qui verus *ὁμοῦ*, suum unicuique *ῥῆμα*, sive distribuens. Ergo qui timet, dolet, aut irascitur, fugitivus est.

24. Pater semine in uterum matris emisso abit, & aliud curat. Inde succedens alia causa agit, & absolvit foetum; bone Deus, ex quali, qualem! Rursus cibus per fauces dimittitur, deinde alia causa succedens, sensum, appetitum, vitam, robur, omniâque ista alia efficit. Itaque ea, quæ in tanta occultatione fiunt, contemplanda sunt, ut facultas illa, seu causa latens, tam perspicuè cernatur, quàm cernimus illam cujus impulsu res seu deorsum traduntur, seu sursum tolluntur: non illam quidem corporeis oculis; sed non minùs perspicuè tamen.

25. Assiduè considerandum est, quomodo omnia hæc qualia nunc sunt, & olim fuerint, ac proinde sint futura; & ante oculos ponenda totæ fabulæ atque scenæ rerum quæ sunt ejusdem generis, quas vel experientia vidisti, vel ex antiqua historia cognovisti: ut, aulam Adriani, totam Antonini aulam, totam Philippi

τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον ; μήτι ἡρώδης καὶ ἀντιστασάμενος κοινῇ-
ας ; μήτι οὐροτοκὸς καὶ ἀναμεινραμένος τῷ Καρκε-
δίῳ, ὡς ἐν τῇ τῶ συντρέξει πειθεῖται ;

23. Ο ὅτι κίμων φεύγων, δραπέτης, κίμωτος ἢ ὁ
κίμων, καὶ ὁ περνομενός, δραπέτης, ἄμα καὶ ὁ λυπέ-
μενος ἢ ὀργιζόμενος ἢ φοβόμενος ὁ βέλεται τι γι-
γχοῦναι, ἢ γίνεσθαι, ἢ χυθῆναι τ' ὑπὸ, τ' τὰ πάντα
διηκῆντες τεινεγμένον, ὡς ὅτι νόμος, νόμος, ὅτι
ἐκείνου ἐπιβάλλει, ὁ δὲ φοβόμενος, ἢ λυπέμενος, ἢ
ὀργιζόμενος, δραπέτης.

24. Σπέρμα εἰς μέσους ἀνέκ' ἀπεχάρησι, καὶ
λοιπὸν ἄλλη διττὰ παλαῖσται, ἐργάζεται, καὶ
ἀπτελεῖ βρώσος ἐξ αὐτοῦ, ὦ! πάλιν προῦν διὰ φά-
ρυγος αἰῶνος, καὶ λοιπὰν ἄλλη διττὰ παλαῖσται,
αἰσθητικὴ, καὶ ἰσχυρὴ, καὶ τὸ ὕλον, ζῶν καὶ φάσμα,
καὶ ἄλλα ὅσα καὶ ὅσα ποιεῖ, ταῦτα ἐν ταῖς τοιαύταις
ἐγκαλύπτει χυόμενα θεωρεῖν, καὶ τὴ δύναμιν ὅπως
ἐρεῖται, οὐ καὶ τὴ βεβαιότητα, καὶ τὴ ἀναφερῆν ἰσχυρῶς ἐκ
τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐκ ἡθλον ἐναργῶς.

25. Συνέχων ὁμιλοῦν, πῶς πάντα ταῦτα
ἐποῶν γινώσκεις καὶ ἐκτελέεις, καὶ ὁμιλοῦν
οὐκ ἐπιτρέπεις; καὶ ἅλα δρῶμεν καὶ οὐκ ἐπιτρέπεις;
δοῦν ἐκ πίστεως ἢ οὐκ, ἢ τὸ πρῶτον ἐκ πίστεως ἔσται,
καὶ ὁμιλοῦν τίθεται, οὐκ αὐτὸν ἄλλω Ἀδελφῶν,
καὶ αὐτὸν ἄλλω Ἀδελφῶν, καὶ αὐτὸν ἄλλω Ἀδελφῶν.

lippi aulam, Alexandri, Croesi. Omnia enim hæc, talia erant : tantum per alios.

26. Animo tibi finge eum, qui alicujus rei causa dolet aut indignatur, similem esse porcello qui mactatur, & calcitrat atque grunit. Similis etiam qui gemit in lectulo solus tacite alligationem nostram ; & quod soli animali ratione prædito datum est, ut rebus quæ eveniunt sponte obsequatur : omnino autem sequi eas, omnibus est necessarium.

27. Singulis in rebus singula per partes reputans, querere ex te ipso debes, si ne mors mala, propterea quod ea re te sit spoliatura.

28. Cum alicujus offenderis peccato, statim ad te revertere, ac cogita qua in simili re tu pecces : ut, quod argentum, voluptatem, gloriolam, & id genus alia in bonis duceas. Id iram mox oblivione delebit. Accedat autem & hoc, ut eum invitum peccare scias. Quid verò faceret coactus ? Tu, si potes, effice ne cogatur.

29. Cum Satyronem vides, Socraticum tibi finge conspectum dari, aut Eurychen, aut Hymenem. Cum Euphratem cernis, Euty-chionem, Sylvanum ; cum Alciphronem, Trophæiferum imaginare : Xenophonte viso, Critonem aut Severum : cum teipsum, aliquem Cæsarum cogita : singulis denique aliquem priorum certa ratione similem oppone. Simul
verò

παι, Ἀλεξάνδρου, Κροίσου πάντα γὰρ ἐκείνα τοιαῦτα
ἦν, μόνον δι' ἐτέραν.

26. Φαντάζε πάντα τ' ἐφ' ὧτινίεν λυτόμενον, ἢ
δυσχερῆντα, ὅμοιον τῷ δυναμῶ χολιδίῳ, καὶ ὑπο-
λαλτίζοντι καὶ κεκραγόντι. ὅμοιον, καὶ ὁ ὁμαζών ὅτι
τ' κλινιδίῳ μόνον. σαπῶν τ' ἐνδεσπῶν ἡρεῖται καὶ ὅτι με-
τὰ τῷ λογικῷ ζῶν δέδοται, τὸ ἐκαστὸς ἐπειδὴ τοῖς
γυμνασίοις τὸ δὲ ἐπεῖσαι φίλον, πᾶσιν ἀναγ-
καῖον.

27. Κατὰ μέρος ἐφ' ἐκείνῳ ὡς ποιεῖ ἐφιστάμενος,
ἐρώτα σαυτοῦ, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν διὰ τὸ τέτυ-
σθαι.

28. Οταν περισκόπῃς ὅτι τινος ἀμαρτία, εὐθὺς
μεταβάς ἐπιλογίζε, τί παρέμειον ἀμαρτύνεις; ὅς
ἀργύριον ἀγαθὸν εἴη κείνων, τὴν ἡδονὴν, ἢ τὸ δοξ-
δεῖν καὶ κατ' εἶδος. τέτω γὰρ ὀφθαλμῶν ταχέως
ἐπλήσῃ τ' ὀργῆς, σωματίπλοτος τ', ὅτι βιάζεται.
τί γὰρ ποιήσει; ἢ, εἰ δοῦναι, ἀφελὲ αὐτῷ τὸ βί-
ζόμενον.

29. Σατύρους ἰδὼν, Σωκρατικὸν φαντάζε, ἢ Εὐ-
τυχὴν, ἢ Τυμένα. καὶ Εὐφράτιν ἰδὼν, Εὐτυχίωνα, ἢ
Σιλκαρὸν φαντάζε καὶ Ἀλκίφρονα, Τροπατοφῶρον παι-
τάζε καὶ Πειροφῶντα ἰδὼν, Κρίτωνα ἢ Σεύρηρον φαν-
τάζον. καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστάν, ἢ Καυσάρων τινὰ
φαντάζον, καὶ ἐφ' ἐκείνῳ τὸ ἀλόγον. ὅτα συμπερι-

verò tibi ad minimum accideret, ubinam fore illi? nusquam, aut ubicunque. Ita nunquam non cernes res humanas fumum esse, ac merum nihil. Maxime si recorderis id quod semel mutatum est, in tantâ futuri temporis instabilitate non amplius existurum: te autem, quam diu? Cur igitur non sufficit tibi, breve hoc honestè exigere? Quam materiam, quod subiecti fugis? Quid enim sunt hæc omnia, nisi mentis exercitia, quæ accuratè perspexis naturam earum quæ in vita occurrunt rerum? Perdura igitur, dum eas res tibi familiares reddas: quemadmodum validus ventriculus omnia sibi efficit familiaria: & ignis splendidus quidquid ei injicias, flammam ex eo & fulgorem edat.

30. Nulli liceat verè dicere, non esse te simplicem & bonum: sed mentitur, quicumque hoc de te sentit. Id verò omne penes te est; quis enim prohibeat, ne sis bonus & simplex? Tibi modo sit sententia, non vivere, nisi talis sis: neque enim, nisi talem, vivere te, rationi consentaneum.

31. Quid sit, quod possit super hoc & hac occasione rectissime dici, vel agi, considera: quicquid eris, facere tibi vel dicere licet, nemine obstante: neque prætende te impediri. Non prius defines gemere, quam ita sis affectus, ut quod voluptuariis sunt deliciae, id tibi sit actus in subiectis & obiectis materia, humanæ constitutioni consentaneus. Omne enim id quod licet tibi agere secundum naturam, pro

pro voluptate habendum est: licet autem ubique. Nam cylindro quidem non datur, ut quovis loco feratur suo proprio motu; ut neque aquæ, neque igni, neque aliis, quæ à natura aut anima rationis experte reguntur: multa enim sunt quæ obstant eis, & intercipient. Mens autem, sive ratio, per omnia quæ resistunt pergere potest secundum suam naturam & voluntatem. Hanc facultatem ante oculos tuos ponens, quod mens per omnia possit ferri, sicut ignis sursum, lapis deorsum, cylindrus per declive, nihil præterea require. Reliqua impedimenta aut corporei sunt cadaveris; aut nisi opinio accedat, ipsiusque mentis inclinatio, non lædunt, neque ullum afferunt malum: alioquin is qui impediretur, malus confestim fieret. Nam reliqua omnia opificia ita sunt comparata, ut si quid eis mali accidat, statim deteriora fiant. At hîc, si omnino dicendum est, melior etiam sit homo, majorisque dignus laude, si rectè utatur iis quæ transversa incurrun. Omnino autem memoria tenendum est, ei qui natura civis est, nihil posse nocuementi accidere, quod non idem civitati noceat. At qui huic nihil nocet, nisi quod obsit legi. Eorum verò, quæ incommoda aut infortunia vocant, nihil legi officit: ergo neque civitati, neque civi.

31. Qui morsus est à veris dogmatibus, ei ad profligandum dolorem merumve quolibet nihil ferè tam breve et translatitium quod non sufficiat: quale illud,

ἀπολαυσιν γὰρ δεῖ ὑπολαμβάνειν, πᾶν δ' ἐξέστι καὶ τὴν
 ἰδίαν φύσιν ἐνεργεῖν. πανταχῶς ὅ ἐξέστι. πρὸ μὲν ἐν κυ-
 λινδρῳ, ἐ πανταχῶς δίδοται φέρεσθαι τὴν ἰδίαν κίνη-
 σιν. ἐδὲ πρὸ ὕδατι, ἐδὲ πυρὶ, ἐδὲ πῆς ἄλλοις ὅσα ὑπὸ
 φύσεως ἢ ψυχῆς ἀλόγου διοικεῖται. τὰ γὰρ διεργονία
 καὶ ἐνιστάμενα πολλά. νῦν δ' καὶ λόγῳ διὰ πάντος πᾶ
 ἀντιπίπλοντος ἔως πορεύεσθαι διωάλας, ὡς πεφύκε,
 καὶ ὡς θέλει, ταύτῃ τὴν ῥασώνῃ πρὸ ὁμιμάτων τι-
 θέμεν. καὶ ὡς ἐνεχθήσεται ὁ λόγος διὰ πάντων
 ὡς πῦρ ἀνα, ὡς λίθος καίτω, ὡς κύλινδρος καὶ περ-
 νῆς. μηκέτι μηδὲν ἐπιζήτει. τὰ γὰρ λοιπὰ ἐγκόμμε-
 τα, ἢ τοὶ τ' σωματικῶς ὅτι τ' νεκρῶ, ἢ χρωεῖς ὑπολή-
 ψως, καὶ τ' αὐτῶν τ' λόγου ἐνδόσεως, ἐ θρόνῳ, ἐδὲ παι-
 εῖ κακὸν ἐδοτικῶν. ἐπείτοι καὶ ὁ πάχων αὐτὸ, κακὸς
 ἀνευθὺς ἐγγίετο. ὅτι γὰρ τ' ἄλλων κατασκευάσμά-
 των πάντων, ὅ, τι ἂν κακὸν τινι αὐτῶν συμβῇ, ὅτι
 τὲτο χεῖρον γίνεται αὐτὸ τὸ πάχων. ἐνταῦθα δ' εἰ
 δεῖ εἰπεῖν, καὶ κρείττων γίνεται ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἐπαι-
 νεώτερος, ὁρθῶς χρώμενος τοῖς περὶ πίπλῳ. ὅλως
 καὶ μέμνηται, ὅτι τ' φύσει πολίτῃ ἐδὲν βλάπτῃ, ὁ πο-
 λιν ἐ βλάπτῃ. ἐδὲ ἴε πόλιν βλάπτῃ, ὁ νόμον ἐ βλάπτῃ.
 τέτων δ' τ' κακῶν ἀληθημάτων ἐδὲν βλάπτῃ νό-
 μον, ὁ τοίνυν νόμον ἐ βλάπτῃ, ἔτε πόλιν, ἔτε πολίτην.

32. Τὰ δὲ δευτερεύοντα ὑπὸ τ' ἀληθῶν δογμάτων,
 ἀρκεῖ καὶ τὸ βραχυτάτον, καὶ ἐν μέσῳ κοῦμον, εἰς
 ὑπομνησιν ἀλυπίας καὶ ἀφοβίας. ὅς,

*Sternit humum ventus foliis : at fertilis arbor
 Producit nova, quæ succrescunt tempore veris.
 Sic hominum genus est, alii moriuntur, & illis
 Succedunt alii.*

Folia ergo sunt & liberi tui : folia & illi qui tam graviter acclamant & collaudant ita, ut fidem mereri videantur ; aut contrà execrantur, aut tacite reprehendunt & subsannant. Folia & illi qui te mortuo famam tui nominis alii aliis succedentes excipient. Hæc enim omnia, Succrescunt tempore veris : post ventus ea dejicit : inde alia ipsorum in locum sylva producit. Brevitas verò temporis omnibus est communis. Tu autem omnia perinde atque æterna fugis aut appetis. Prope est, cum in æternam noctem claudentur oculi tui ; & cum qui te efferet, alius mox logetur.

33. Sani oculi est, omnia visibilia cernere, & non viridia tantum velle, quod faciunt ii, qui vitio aliquo oculorum laborant. Idem de sano auditu, & olfactu sentiendum ; utrique omnia sui generis sensibilia esse promptè apprehendenda : quæ ratione etiam ventriculus ad omne alimentum paratus debet esse, instar molæ, quæ ad quæcunque molenda parata est. Proinde & mens sana parata debet esse ad omnia quæ occurrunt. Sed ea quæ hoc tantum studet, ut liberi sint salvi, ut ab omnibus laudentur ejus actiones, oculo similis est viridia, aut denti tenuia tantum volenti.

34. Nemo est adeò felix, cui morienti non sint adsticuri quidam, qui malum quod ei ob-

tigisse

Φύλλα τὰ μὲν τ' ἀνέμοι χαμάδις χέουσιν, αὐτὰ δὲ ὕλη
Τηλεθέωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίνεται ὥρη.

Ὡς ἀνδρῶν γενεή, ἢ μὲν φύει, ἢ δ' ἐπολήγει.

Φυλλάειον ὃ καὶ τὰ τεκνία σὺ. φυλλάεια ὃ καὶ ταῦ-
τα τὰ ἐπιβοῶντα ἀξιοπίστως, καὶ ἐπισημῶντα ἢ ἐκ τῆς
διανόου καταρόμενα, ἢ ἡσυχῇ φέγοντα, καὶ χλευ-
άζοντα. φυλλάεια ὃ ὁμοίως, καὶ τὰ διαδιζόμενα
τὴν ὑπερσημίαν, πάντα γὰρ ταῦτα, Ἐαρθ' ἐπι-
γίνεται ὥρη, εἴτα ἀνεμῶ καταβέβληκεν ἔπειθ' ἢ
ὕλη ἕτερα ἀντὶ τέτων φύει. αὐτὰ δὲ ἐλυσσχερίον,
κοινὸν πᾶσιν· ἀλλὰ σὺ πάντα ὡς διώκων ἐπόμενα
φεύγεις, καὶ διώκεις. μικρὸν καὶ καταμύσει· ἡ δὲ ἐξ-
ερχέντα σὺ, ἢ δὴ ἄλλῳ θρηνησέ.

33. Τὸν ὑγιαίνοντα ὀφθαλμῶν, πάντα ἑστὶν δεῖ
τὰ ὀφθαλμοὺς καὶ μὴ λήγειν, τὰ χλωρὰ θάλασσαν τὴν γὰρ
ὀφθαλμιῶντός ἐστι. καὶ τὴν ὑγιαίνουσαν ἀκοὴν, καὶ
ὁσφρησιν, εἰς πάντα δεῖ τὰ ἀκρωτῆα καὶ ὁσφραν-
τὰ ἐτοιμάζειν. καὶ τὸν ὑγιαίνοντα πῆμαχος πρὸς
πάντα πτόμα ὁμοίως ἔχειν. ὡς μύλιον πρὸς πάν-
τα ὅσα ἀλέσσει κατασκευάσαι. καὶ τοίνυν τὴν ὑγιαί-
νουσαν διάνοιαν, πρὸς πάντα δεῖ τὰ συμβαίνοντα
ἐτοιμάζειν. ἢ δὲ λέγουσιν τὰ τεκνία πωλεῖν καὶ
πάντες εἰ τι αὐτῶν πρὸς ἑσέα ὑποκαίεται, ὀφθαλμὸς
ἐστὶ τὸ χλωρὸν ζυγῶν ἢ ὀδόντες τὰ ἀπαλά.

34. Οὐδεὶς ἐστὶν ἔτις εὐπολῶν, ὃ ἀπεθνήσκοντι
καὶ πικρὰ γίνονται, πικρὸς ἀπαζόμενος τὸ συμβαίνειν
Υ 2 πικρῶν.

rigisse putatur, haud malè sint consulturi. Pro-
 bus & sapiens erat ? nonne ad extremum ali-
 quis dicet secum ; Tandem aliquando respira-
 bo ab hoc pædagogò ? Nulli quidem nostrum
 erat gravis ; sed sensi tamen clam nos ab eo
 condemnari. Hæc de bono viro dicuntur. No-
 bis quàm multa sunt alia, propter quæ multi
 sunt, qui liberari à nobis cupiant ? Hæc mori-
 ens si cogites, eò faciliùs discedes hinc, repu-
 tans te ex ea vita abire, ex qua ipsi qui vitæ
 focii, & familiares mei, quorum gratia tot la-
 bores exantlavi, tot fudi preces, tot curas su-
 stinui ; me volunt & ipsi migrare, fortasse ali-
 quid mea morte allevationis sperantes. Quid
 est, igitur, cur diutiùs hic morari quæras ? Ni-
 hilo tamen minus benignus illis discede, mo-
 rem tuum servans, amicus, benevolus, pro-
 pitius : neque tamen contrà ut qui avellendus
 sit : sed ut cui facilis mors obtigit, animula
 nullo negotio se ex corpore expedit ; talem
 oportet esse tuam ab iis secessionem. Cum
 illis me natura copulaverat, & quasi coagmen-
 taverat. Eadem nunc dissolvit : dissolvor, ut
 à familiaribus, non tamen reluctans, non ut
 vim patiens : est enim & hoc unum eorum,
 quæ fiunt secundum naturam .

35. Adsuesce, ut quicquam quis te conscio
 aggreditur, statim teipsum, quoad ejus potest,
 tacitè percontari ; Hic, quod agit, quorsum ?
 A te ipso autem fac initium, réque primò exa-
 mina. Memento quod animum huc & illuc,
 sigillariorum more, raptat & impellit, illud
 esse

πακόν. ἀποδᾶϊθ καὶ σοφός μῦ; μὴ τὸ πανύστατον
 ἔσσι τις ὁ γὰρ αὐτὸν λέγων, Ἀναπνεύσω μὲν ποτε
 ὑπὸ τέτε παιδαγωγῷ. χαλεπὸς μὲν ἔδειν ἡμῶν ἦν.
 ἀλλὰ ἡδανόμην ὅτι ἡσυχῇ καταγινώσκη ἡμῶν.
 ταῦτα μὲν ἔν ὅπῃ τῷ ἀποδᾶϊ. ἐφ' ἡμῶν ὅς περ ἄλλα
 ὄντι, δι' αὐτοὺς ὁ ἀπαλλακτικῶν ἡμῶν. τῆτο ἔν ἐννο-
 ῆσεις ἀποδνήσκων, καὶ εὐκολώτερον ἐξελεύσῃ, λογι-
 ζόμενθ, ἐκ τοιούτου βίβι ἀπέρχομαι, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ,
 κοινωνοὶ, ὑπὲρ ὧν τὰ τοσαῦτα ἡγωνισάμην, ἡνξ-
 αμίην, ἐφρόντισα, αὐτοὶ ἐκείνοι ἐθέλωσί με ὑπάγειν,
 ἀλλῶν τινὰ τυχόν ἐκ τέτε ῥασώνῳ ἐλπίζοντες.
 τί ἂν ἔν τις ἀντέχοιτο τῷ ἐνλαῦθα μακροῖς δια-
 τριβῆς; μὴ μὲν τοι διὰ τῆτο ἑλαττον εὐμηνῆς αὐτοῖς
 ἀπιδι, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔθῃ διασώζων, φίλθ, καὶ
 εὖναι, καὶ ἰλεως. καὶ μὴ πάλιν ὡς ὑποπαύμενθ. ἀλλ'
 ὥσπερ ἐπὶ τῷ εὐθανάτῳ, εὐκόλως τὸ ψυχάειον
 ἀπὸ τῷ σώματι ἐξελεῖται· τοιαύτῳ καὶ τῷ ἀπὸ
 τέτων ὑποχώρησιν δεῖ γινέσθαι. καὶ γὰρ τέτοις ἡ φύσις
 ζῶντι, καὶ ζῶντι κινεῖται. ἀλλὰ νῦν διαλύει; διαλύ-
 ομαι, ὡς ἀπὸ οἰκείων μὲν, ἐ μὲν ἀνθελκόμενθ, ἀλλ'
 ἀδιδάσκας. ἐν γὰρ καὶ τῆτο, ἡ καὶ φύσιν.

35. Εἰδισον ὅπῃ παντὸς ὡς οἶόν τε τῷ παρασυνεῖν
 ὑπὸ τινθ, ἐπιζητεῖν καὶ σεαυτὸν, ἔτθ τῆτο ὅπῃ
 τίνα φέρει; ἀρχὴ δὲ ἀπὸ σεαυτῷ, καὶ σεαυτὸν παρ-
 τον ἐξέλαζε. Μέννησα ὅτι τὸ νῦν παρασυνεῖν, ὅστις ἐκεί-
 νο τὸ ἐνδοῦ ἐγκεχυμμένον· ἐκεῖτο ῥητορεία, ἐκεῖτο
 ζῶν

esse quod intus latet. Hoc facundia, hoc vita, hoc ipse, si verum volumus, homo. Non igitur vel circumjectum tibi vas, vel adhærentia illi instrumenta negotium tibi facessant: similia enim illa sunt dolabræ, eo tantum differentia, quod adnata sunt. Cæterum sine causa interna, quæ ea movet & continet, haud majori sunt usui, quàm textrici radius, calamus scriptori, flagellum aurigæ.

M. AN-

ζωή, ἐκείνο, εἰ δεῖ εἰπεῖν, ἄνθρωπον. Μηδέποτε
 συμψευσαντάς τε τὸ ψευκόμενον ἀγγειῶδες, καὶ τὰ
 ὄργανια ταῦτα τὰ ψευτεπλασιάζα. ὅμοια γὰρ δε-
 σκεπάρνῳ, μόνον δὲ διαρέοντα, καθότι πρὸς φύ-
 ῳ. ἐπεὶ τοι ἔμᾳλλον τι τέτων ὄφελός ἐστι τῷ μοί-
 ῳ, χάρις τῇ κινήσει καὶ ἰσχύσει αὐτὰ αἰτίαι, ἢ τῇ κε-
 κίδῃ τῇ ὑφανθείᾳ, καὶ τῇ καλᾷ περὶ γράφοντι, καὶ τῇ
 μαστῳίᾳ περὶ ἡνιόχῳ.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER DECIMUS PRIMUS.

1. *Æ*c propria sunt animi ratio-
ne præditi: Seipsum videt,
seipsum componit; seipsum
talem, qualem vult, efficit;
fructus quos fert, (cùm
plantarum fructus, atque
etiam animalium, alii percipiant) ipse perci-
pit: suum finem consequitur, quicumque vitæ
sit terminus: non enim ut in saltatione, &
agendis fabulis, aliisque id genus rebus fit, ut
si quid interrumpat, tota actio fiat irrita, ita
animus: sed is quacunque in parte, ubicumq;
deprehendatur, id quod oblatum est, perfe-
ctum & nullius porro rei indigum reddit, ita
ut dicere possit, Se suum habere. Totum præ-
terea mundum, eique inane circumdatum, &
figuram ejus pererrat, & in ipsam ævi ætorni-
tatem protenditur, & certis temporum peri-
odis circumscriptam universi regenerationem
complectitur, & contemplatur; unde & illud
intelligit, neque novum aliquid posteris even-
turum, neque eos qui ante nos fuere, quic-
quam

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τῷ εἰς ἑαυτὸν,

BIBΛΙΟΝ ια.

1. Ἀ ἴδια τῇ λογικῆς ψυχῆς, ἐαυ-
τῷ ὁρᾷ, ἐαυτὴν διακρίσει,
ἐαυτὴν ὁποῖαν αὐτὴ βέλῃται
ποιεῖ, τῇ καρπὸν ὃν φέρει, ἀυ-
τὴ καρπύεται· τὸς γὰρ τῆς
φύτῃς καρπὸς, καὶ τὸ ἀνάλο-

γον ὅτι τῆς ζωῆς, ἄλλοι καρπύονται· τῇ ἰδίᾳ τέ-
λει τυγχάνει, ὅπου αὐτὴ τὸ τῆς βίης πέρας ὁρίσῃ. ἔχ-
ουσα ὅτι ὁρμήσεως καὶ ὑποκρίσεως καὶ τῇ τοιμίᾳ
ἀτελής γίνεσθαι ἢ ὅλη προεξίς ἐάν τι ἐγκόψῃ· ἀλλ-
ὲν παντὶ ὁρμῇ, καὶ ὅπου αὐτὴ καταληφθῇ, πλήρες
καὶ ἀπορροεῖς ἐαυτῇ τὸ προεθὲν ποιεῖ, ὥστε ἐί-
πεν, ἐγὼ ἀπέχω τὰ ἐμὰ. ἔτι δὲ φείδεσθαι τῇ
ἄλλῳ κόσμῳ, καὶ τὸ πρὸ αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ γῆμα
αὐτῷ, καὶ εἰς τὴν ἀπειρίαν τῇ αἰῶνι ἐκλείνεσθαι, καὶ
τῷ περὶ δικὴν παλιγγενεσίαν τῇ ὅλων ἐμπεριλαμ-
βάνει, καὶ θεωρεῖ, καὶ θεωρεῖ, ὅτι ὁδὸν νεώτερον
ὁρᾷ οἱ μὴ ἡμᾶς, ἐδὲ φησὶν ὅτι νεώτερον εἶδον οἱ παρ-
ῇ μὴ.

quam amplius nobis vidisse : sed quod is qui est quadraginta annorum, si planè fatuus non sit, ferè omnia præterita & futura videt, cum omnia sint ejusdem formæ. Hæc quoque ei sunt propria, amor proximi, veritas, verecundia, & ut nihil ipse sibi præferat : quod quidem ei cum Lege est commune ; ita ut nihil intersit inter rectam rationem, & rationem justitiæ.

2. Cantilenam jucundam, saltationem, & pancratium contemnes. Si vocem suavè sonantem divides in singulos sonos, atque seorsim de singulis ex teipso quæras, an ab hoc tantillo patiare te vinci ; pudore profectò afficeris. Idem de saltatione, ad singulos motus & gestus : idem de pancratio, pro diversâ cujusque naturâ, tibi dictum puta. Denique in omnibus illis quæ non sunt de virtutis essentiâ, nec à virtute proficiuntur, memento ad partes eorum respicere, divisioneque illa in contemptum adducere : idque in usum totius vitæ est transferendum.

3. Qualis est anima quæ parata sit, si jam debeat à corpore solvi, & vel extingui, vel dissipari, vel aliquamdiu permanere. Ut autem sic parata sit, à peculiari judicio veniat oportet : non ex simplici (quod Christiani faciunt) obstinatione, sed bene subductis rationibus & cum gravitate, ita ut & alteri hoc sine verborum exaggeratione persuadere possis.

4. Egi aliquid ad societatem humanam conducens ? ergo utilitatem sum consecutus. Id
semp

ἤμῃς· ἀλλὰ πρὸς τινὰ ὁ τεσσερακοντῆτης, ἐὰν νῦν
ὁποσονῶν ἔχη, πάντα τὰ γεγονότα, καὶ τὰ ἐσόμενα
εἴρακε καὶ τὸ ὁμοειδές. ἴδιον δὲ λογικῆς ψυχῆς,
καὶ τὸ φιλεῖν τὸς πλοσίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ αἰδώς,
καὶ τὸ μηδὲν ἐαυτῆς περιμᾶν. ὅθεν ἴδιον καὶ νό-
μος. ὅπως ἀρ' ἐδὲν διήνεγκε λόγῳ ὁρθότῃ, καὶ λόγῳ
δικαιοσύνης.

2. Ὡς ὑπηρεσιῶς, καὶ ὁρχήσεως, καὶ παγκρατικῆς
καταφρονήσεως, ἐὰν δὲ μὴ ἐμμελῶ φανῶν καταμετέ-
σης εἰς ἕκαστον φθόγγων, καὶ καθ' ἕνα πύθη σεαυτῆ,
εἰ τότε ἦτις ἔστι. διαπραπήσῃ γὰρ. ὅτι δὲ ὁρχήσεως
τὸ ἀνάλοστον ποιήσας καθ' ἕκαστον κίνησιν ἢ χεῖρον τὸ
δ' αὐτὸ καὶ ὅτι τῇ παγκρατίῃ. ὅπως ἐν χεῖρις ἀρε-
τῆς, καὶ τῇ ἀπ' ἀρετῆς, μέμνηται ἐπὶ τὰ καὶ μέρῳ
πρὸς εἶναι, καὶ τῇ διαιρέσει αὐτῆς, εἰς καταφρονήσιν ἵε-
ναι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὅτι δὲ βίον ὅλον μετέφερε.

3. Οἷα ὅστις ἡ ψυχὴ ἢ ἔταμῳ ἐὰν ἦδη ἀπολυ-
θῶναι δέη δὲ σώματι καὶ πρὸς σβελθῆναι, ἢ σκιδά-
σθῃ καὶ ἢ συμμεῖναι. τὸ δὲ ἔτοιμον φθόγγων ἵνα ἀπὸ ἰδικῆς
κρίσεως ἔρχεται μὴ καὶ ψυχὴν ὁρμάσιν, ὡς οἱ
χειριστοὶ, ἀλλὰ διανοητικῶς, καὶ σμικρῶς, καὶ ὡς
καὶ ἄλλοι πείσαι ἀπαραγέδωτος.

4. Περὶ οὗ καὶ τι κοινωνικῶς, ἐκείνῳ ὠφέλιμα.
τὸτο ἵνα ἀπὸ πρὸς χεῖρον ἀπαραγέδωτος καὶ μηδὲν σπᾶν.
τίς

semper occurrat, neque unquam desine. Quam tenes artem? Bonus esse. Quamata verò sit hoc ratione, nisi per theoremata, partim naturam universi, partim propriam hominis constitutionem docentia?

5. Initio Tragoediae instituta, quae moneant de iis quae accidere hominibus solent, eamque esse rerum naturam, ut sic eveniant. Enimverò quibus in scena delectabamini, cur iisdem offendimini in maiore vitae humanae theatro? Videtis utique ita fati legem postulare; quodque ea ferunt etiam illi, qui suum illud *Io Citharon* vociferantes ingeminant. Et sanè quaedam utiliter à Poëtis dicuntur; quale est illud in primis:

*Quod si dii me negligunt, & liberos:
Rationem habet illud.*

Item;

Nam rebus irasci sanè nihil expedit.

Et;

Frugiferam uti spicam meam vitam metere.

Aliaque idgenus. Post Tragoediam vetus Comœdia inuenta, paedagogicam usurpens libertatem, eaque ipsa libertate ad reprimendum fastum non inutilis. Quem fere in finem etiam Dlogenes illa usus est. Post has & media Comœdia & ad extremum nova assumptae sunt, haud alium ob finem, quam ad certamen & ostentationem solertis imitationis. *Effluit: cave.* Certè, & ab his dici quaedam utiliter, ignorat nemo: sed tota hujus poëseos & fabularum scriptio intentio quemnam finem respicit?

6. Quam

τίς σε ἢ τέχνη; ἀγαθὸν ἦ. τὸτο ὃ πῶς καλῶς
γίγνεται, ἢ ἐκ θεωρημάτων ἤ μὴ, περὶ τῶ ὅλου φύ-
σεως· ἤ μὴ δὲ περὶ τῆς ἰδίας τῶ ἀνδράπε κατα-
σκευῆς;

5. Πρῶτον αἱ βαναυδίαί παρήχθησαν ὑπομνησι-
καὶ τῶ συμβαινόντων, καὶ ὅτι ταῦτα ἔως πέφυκε
γίγνεται· καὶ ὅτι οἷς ἐπὶ τῶ σκηνῆς ψυχαγωγῆσθε,
τύτοις μὴ ἀχθεσθε ἐπὶ τῶ μείζοντι σκηνῆς. ὁρᾶτε γὰρ
ὅτι ἔως δεῖ ταῦτα φαίνεσθαι. καὶ ὅτι φέρεται,
αὐτὰ καὶ οἱ κεκραγότες, ἰω κιδαιρών. Καὶ λέγει, αἰ,
δέ τινα ὑπὸ τῶ πατρὸς δράμαλα ποιόντων χρησίμως.
ὅς ὅστις ἐκεῖνο μάλιστα· Εἰ ὃ ἡμελήθην ἐκ θεῶν καὶ
παῖδ' ἐμῶν, ἔχει λόγον καὶ τὸτο. καὶ πάλιν, τοῖς
πράγμασι γὰρ ἀχὶ θυμῷ. καὶ βίον διεῖξεν ἄρα
πράκτικον εἰς χίω καὶ ὅσα τιαῦτα. Μετὰ δὲ τὴν
βαναυδίαν ἢ ἀρχαία κωμῳδία παρήχθη, παιδα-
γωγικῶς παρρησίαν ἔχουσα, καὶ τῶ ἀτυφίας ἐκ
ἀχρήσεως δι' αὐτῆς τῶ εὐθυρρήμοσυνης ὑπομνήσκου-
σα· πρὸς οὐδὲν τι καὶ Διογένης ταυτὶ παρελάμβανε.
μὴ ταῦτα τίς ἢ μέση κωμῳδία, καὶ λοιπὸν ἢ νέα
πρὸς τί ποτε παρελήπται, ἢ κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὴν ἐκ
μιμήσεως φιλοτεχνίαν; ὑπερρύνη ὅτις ησεν. ὅτι μὴ
γὰρ λέγεσθαι καὶ ὑπὸ τῶν τινα χρησίμως, ἐκ ἀγ-
νοῦται. ἀλλὰ ἢ ὅλη ὅτις ἐπὶ τῶ τοιαύτης ποιήσεως καὶ
δραματουργίας, πρὸς τίνα ποτὶ σκοπὸν ἀπέβλεψε;

6. Quàm evidens fit, non esse aliud vitæ propositum ita commodum ad exercitium philosophiæ, ut est id, quod nunc tenes?

7. Ramus à proximo amputari ratio non potest, quin & à tota arbore rescetur: sic homo etiam ab uno avulsus homine, non potest non etiam à toto excidisse coetu. Et ramum quidem alius aliquis; homo verò ipse seipsum à proximo separat, cum eum odit aut averfatur: ignorat autem etiam à tota civili societate eadem ratione se abrumpi. Veruntamen hoc habemus munere Iovis, qui hanc societatem constituit, ut rursus adcrefcere proximo, & pars esse totius possimus. Attamen si hoc sapiùs admittatur, efficit, ut uniri iterum atque coalescere quod avulsam longiùs processit, haud facillè possit: tum verò, (quicquid dicant plantatores) non eadem est ratio rami qui ab initio floruit cum arbore, mansitque in ea, & ejus qui amputatus, rursus deinde est infitus.

8. Ex eodem senticeto, non eadem tamen sentire. Qui tibi secundum rectam rationem procedenti impedimento sunt, ut avertere te à recta actione non possunt, ita neque à tua erga ipsos benevolentia depellant te: utrobique teipsum eundem serva, ut non modò in iudicando constantiam, & agendo; sed & adversus eos qui te prohibere conantur, aut aliàs indignantur, mansuetudinem tuearis. Haud enim minus infirmi est illis irasci, quàm desistere

6. Πῶς ἐναργὲς περιπέττει τὸ μὴ εἶναι ἄλλω βίῃ
ὑποθέσθαι εἰς τὸ φιλοσοφεῖν ἕως ἐπιτήδειον, ὡς ταῦ-
τι μὲν ἐν ἡ νῦν ὦν τυγχάνεις.

7. Κλάδ' ὅτ' ὥς περσεχῆς κλάδ' ἀποκοπείς, ἢ
δικαίαι μὴ καὶ ἢ ὁλερυντὶ ἀποκεκόρθαι. ἔγω δὲ καὶ
ἀνθρώπων, ἐνδὲς ἀνθρώπων ἀποκαταίς, ἔλας ἢ κατω-
νίας ἀποπέπλωκε. κλάδ' ὅτ' ἐν ἄλλ' ἀποκατέπει,
ἀνθρώπων ἢ αὐτὸς ἐαυτὸν ἢ πλησίον χαρίζει, μι-
σησικαὶ καὶ ἀπορρογίας. ἀγνοεῖ ἢ ὅτι καὶ ὅλες πολυτεύ-
μας ὅτ' ἀπὸ ὑποτέτταται ἐαυτὸν. πλὴν ἐκεῖνό γε
δῶρον τὸ συστημαρὸς ἢ κατωρὸν ἀπὸς ἔξεται ἢ πᾶ-
λιν ἡμῖν συμφῶναι τὸ περσεχεῖ, καὶ πάλιν ἢ ὅλες
σπασμαρὸς γίνεσθαι. πλεονάμεις μὲν τοι γινώσκουσιν
τὸ καὶ ἢ πᾶν τὴν διαίτην, δυσέμωτον καὶ δυσπο-
κατάστατον περσεχεῖν ποιεῖ. ἔλας ἢ ἢ ὅλες ὅτ' ὅλες
κλάδ' ὅτ' ἀπ' ἀρχῆς συμβλαστήσας, καὶ σύμπνο-
συμμένους, τὸ μὲν τὴν ἀποκοπὴν αὐθις ἐγκρηστι-
δένει ὅ, τε ποτε λέγεται οἱ φυνταγοί.

8. Ομοθαμνείν μ', μὴ ὁμοδογματεῖν δέ. Οἱ ἐν-
εαυτοῖς περσεχόντι καὶ καὶ ὁρθὸν λόγον, ὥστε ὥστε
ἢ ὕγιες περσεχόντι ἀποτρέφαι σε ἢ δυνάμονται. ἔλας
μὴδ' ἢ περσεχόντι αὐθις εὐχόμεναις ἐκκρηστέσας, ἀλλὰ
φύλασσε ἐαυτὸν ἐπ' ἀμφοτέρων ὁμοθιῶς μὴ μόνον ἐπὶ
ἢ ἐκκατέσας καίσεας καὶ περσεχόντι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἢ περσε-
χόντι καὶ ἐπὶ περσεχόντι, ἢ ἐκκατέσας εὐχόμεναις
περσεχόντι

desistere ab actione, & concidere metu percussus : utrumque est ejus qui ordinem suum deserit ; quod alter metu facit ; alter odio cognati sibi, & amici natura.

9. Nulla natura arte inferior est : quippe cum artes sint naturæ imitatrices. Quod si est, utique natura omnium perfectissima & omnia comprehendens, artium solertiæ nequaquam cedit. Porro omnes artes præstantiorum gratia faciunt viliora : ergo & communis natura. Atque hic est ortus justitiæ : ab hac reliquæ virtutes dependent : non enim constabit justitia, si vel rebus suapte natura neque bonis, neque malis nimium tribuamus, vel decipi faciles, vel temerarii, vel inconstantes erimus.

10. Non veniunt ad te res cæ, quarum fuga vel appetitu perturbaris, sed tu quodam modo ad eas accedis : judicium itaque de iis tuum quiescat, & non ipsæ modò quiescent, sed neque tu ultra quicquam vel appetes, vel fugies.

11. Animus globo similis est, figuræ æqualis, quando neque effert se, neque contrahit, neque subsidit, sed lumine fulget, quo veram tum aliarum omnium rerum naturam, tum suam ipsius perspicit, ac contemplatur.

12. Contemnor ab aliquo : viderit, ego curabo, ne quid contemptu dignum agam aut loquar. Odit me aliquis : viderit. Ego quidem omnibus sum placidus & benevolus, & huic adeò ipsi, qui contemnit aut odit, suum errorem paratus

παράστη· κὶ γὰρ αὐτοὶ ἀσθενέες, τὸ χαλεπαίνειν αὐτοῖς ὡς περ τὸ ἀποσῆναι τὸ πρῶτον, κὶ ἐνδεῖναι καταπλαγέεντα· ἀμφοτέρω γὰρ ὁμοίως λυποῦνται. ὁ μὲν ὑποτρέσας, ὁ δὲ ἀλλολεϊσθεὶς πρὸς τὸ φίλον συγγενὴ κὶ φίλον.

9. Οὐκ ἔστι χεῖρων ἑδεμῖα φύσις τέχνης. κὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμνῆσαι. εἰ δὲ τῆτο, ἡ πασῶν τῶν ἄλλων τελειωτάτη κὶ πελικνωτάτη φύσις, ἐκ αὐτῆς ἀπολείπεται τὸ τεχνικῆς ἀμηχανίας. πᾶσαι δὲ γὰρ τέχναι τὴν κρείττονων ἔντασι, τὰ χεῖρων περὶ αὐτῶν· ἡ κοινὴ φύσις. κὶ δὴ ἐνθεν μὲν γένεσις δικαιοσύνης· ἀπὸ δὲ ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεαὶ ὑφίστανται. ὡς γὰρ τηρηθῆσθαι τὸ δίκαιον, εἰάν τις διαφερώμεθα πρὸς τὰ μέγιστα, ἢ ἀδυσπάτητοι κὶ περιωριστοὶ κὶ μετρίωτικοι ὦσιν.

10. Εἰ ἐκ ἐρχεται ὁπὲρ σὲ τὰ περὶ μαῖα ὧν αἱ δι-
ωξες κὶ φυγαὶ θορυβῶσσι σε, ἀλλὰ βόπον τινὰ αὐτὴς ἐπ' ἐκείνῃ ἐρχη· τὸ γὰρ κῆμα τὸ περὶ αὐτῆς ἡσυχάζετω, καὶ πῶτα μένει ἀσφαλές, κὶ ὅτε δίκαιον ἔτε φάλογον ὁφθῇ.

11. Σφαιραφυγὴν αὐτοεσθῆς, ἔταν μὴτε ἐκλείνηται ὅτι μὴτε ἔσω σωβέχη, μὴτε σωζάνη· ἀλλὰ φιλὶ λάμπηται, ὡς τὴν ἀλήθειαν ὁρᾷ τὸ πάντων, κὶ τὴν αὐτῆς.

12. Καταφρονήσει με τίς; ὁφείλει. ἐγὼ δὲ ὁφείμαι, ἵνα μὴ τι καταφρονήσις ἀξίον πρῶτων ἢ λέγων ἀποκαμῶμαι. μισῶσι; ὁφείλει. ἀλλὰ ἐγὼ εὐμνήης κὶ

rus ostendere : neque hoc exprobrandi causa, aut ut patientiam ostentem meam, sed ingenuè & probè. Qualis erat Phocion, nisi id ipsum simulavit. Intus enim omnia oportet rectè habere, & à diis conspici hominem nullam rem indignè ferentem, aut quiritantem. Quid enim tibi mali accidit, dum ipse id agis, quod est naturæ tuæ commodum ? non accipies id quod nunc naturæ universi est opportunum, hominem te professus, cui unicus hic vitæ scopus dies noctesque propositus est, ut communi utilitati inservias ?

13. Qui contemnunt se invicem, iidem invicem assentantur : & qui hoc unice agant, ut alii alios superemineant, ii maximè alii aliis se subjiciunt.

14. Quàm putidus est, & insyncerus ille qui dicit : Statui simpliciter tecum agere. Quid agis ? non erat hoc præfari opus : ipsa res hoc ostendet. Simul animus intus habuit, simul & vultus exera exhibuit : quemadmodum ex aspectu amatores sensum sui amari statim cognoscunt. Omnino vir bonus & simplex hircosi debet aliquid simile habere, ut qui ei adest, velit, nolit, tamen ejus simplicitatem deprehendat. Ostentatio autem simplicitatis, insidiæ sunt rectæ : neque verò quicquam turpius est subdolis ac infidis congressibus. Hoc omnium maximè fugito. Qui verè bonus, simplex & mansuetus est, hæc omnia in oculis habet, neque ea latent.

εὐνοῦ πάντῃ, καὶ τέττα ἀντὶ ἐταίμου τὸ παρρησιάζομαι
 δεῖξαι. ὅκ ἐνεπίστιμῶς, ἐδὲ ὡς κατεπαλειόμενον
 ὅτι ἀνέχομαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ χρηστῶς, οἷον ὁ φου-
 κίων ἐκείνου, εἰ γὰρ μὴ προσεποιεῖτο. τὰ ἔσω γὰρ δεῖ
 τοσαῦτα εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν βλέπειν ἀνθρώπον ὡς
 μηδὲν ἀγαθῶς διαβιόμενον, μηδὲ διανοη-
 θῆναι. τί γὰρ σοι κακόν, εἰ αὐτὸς νῦν ποιεῖς τὸ ὅτι
 τῇ φύσει σε διακρίνει; ἐδὲ ἔχῃ τὸ νῦν τῇ τῶν ὁρῶν
 εὐφρανῇ, ἀνθρώπου τέλει μὲν ὡς τὸ γίνεσθαι
 ὅτε δὴ τὸ κοινὴ συμφέρον;

13. Ἀλλήλων καταφρονεῖντες, ἀλλήλους ἀρεσκύν-
 ονται· καὶ ἀλλήλων ὑπερέχειν θέλουσιν, ἀλλήλους
 ὑποκατακλίνονται.

14. Ὡς σωτὴρ καὶ κίβδηλος ὁ λέγων, Ἐγὼ προσ-
 ῆρημαι ἀπλῶς σοι προσφίεσθαι. τί ποιεῖς ἄνθρωπε;
 τῷτο ἐδὲ προσλέγειν. αὐτὸ φανήσεται ὅτι τῷ μετώπῳ
 γεγράφθαι ὀφείλει εὐθὺς ἡ φωνή. τοῦτον ἔχει εὐθὺς
 ἐν τοῖς ὀμμασιν ἐξέχει ὡς τῷ ἔρασῶν ἐν πρὸ βλήμμα-
 τι, πάντα εὐθὺς γνωρίζει ὁ ἐγόμενος. τοῦτον ὅλος
 δεῖ τῷ ἀπλῶν καὶ ἀγαθῶν εἶναι, ὅτι χρίσθαι, ἵνα ὁ παρ-
 σῆς, ἅμα τῷ προσελαθεῖν θέλει ὃ θέλει αἰσθῆναι
 ἐπιτήδευσιν ὃ ἀπλότῃ σκάλῃ δὲν ἐδὲν ὅτι
 αἰχίον λυκορλίας. πάντων μάλιστα τῷτο φεῦγε ὃ
 ἀγαθὸς, καὶ ἀπλῶς, καὶ εὐμενῆς, ἐν τοῖς ὀμμασι ἔχου-
 σιν ταῦτα, καὶ ἐλαθάνει.

15. Foeliciſſimè vivendi facultas eſt in tuo animo poſita ; nimirum ut res neque bonas, neque malas, in nullo ponas discrimine. Id fiet ſi unamquamlibet earum contempleris diſiſim, & ratione totius, memor nullam earum in animis noſtris de ſe poſſe excitare opinionem, neque ad nos venire : ſed ipſas quidem quieſcere, nos autem eſſe, qui de iis iudicia faciamus apud nos, eaſque nobis quaſi depingamus : cùm liceat tamen aut omnino non depingere illas, aut ſi quà irreperſerunt, ſtatim delere. Præterea, non longi temporis hanc attentionem fore, & mortem inſtare. Cur igitur grave ſit, in iſtis acquieſcere ? Quæ ſi ſunt ſecundùm naturam, gaude illis, & erunt facilia : ſi contra naturam, quære quid ſit tibi ſecundùm naturam, atq; ad id contende, etſi gloria careat. Ignoscendum eſt enim omni ei, qui ſuum quærit bonum.

16. Vnde venerint ſingula, ex quibus conſtent, in quod mutantur, qualia ſint inde futura, tum nihil mali eis accidere, conſidera. Ac primò, quis mihi ad eos reſpectus. Nati ſumus invicem unus alterius gratia. Alia autem ratione, ut ipſis præſim, ſicut aries gregi, aut taurus armento, ſum natus. Rem alius repete. Si non conſtat mundus ex atomis, utique natura eum gubernat. Quod ſi detur, utique deteriora præſtantiorum gratia ſunt : hæc verò, unum propter alterum. Deinde, quales illi ſunt in menſa, lecto, alibi ? Maximè autem, quibus illi dogmatum & opinionum neceſſitatibus

15. Κάλιστα ὅτι ζῆν, διώκεις αὐτὴν ἐν τῇ ψυχῇ
ἐὰν πρὸς τὰ ἀδιαφορεῖ ἀδιαφορῇ. ἀδιαφορήσει ὅτι
ἐὰν ἔχῃ αὐτῶν δεσφῇ διηρημένως καὶ ὀλιγωρῇ καὶ
μειντημένῳ, ὅτι ἐδὲν αὐτῶν ὑπόληψιν περὶ αὐτῶν
ἡμῶν ἐκπαίει, ἐδὲ ἐρχέται ἐφ' ἡμᾶς, ἀλλὰ τὰ μὲν
αὐτῶν ἡμεῖς ὅτι ἐσμέν, οἱ τὰς περὶ αὐτῶν κρίσεις ἡμ-
ῶντες καὶ οἱ ἡμέτεροι ἐκείνων ἐξόν μὴ μὴ ἡμέτεροι ἐξ-
όν ὅτι καὶ περὶ αὐτῶν εὐθὺς ἐξαλείφει. ὅτι ἐλπίς καὶ
ἐκείνη ἡ τοιαύτη προσοχή, καὶ λοιπὸν πεπεσμένη
ἐβίβη. τί μάλιστα δύσκολον καλῶς ἔχειν ταῦτα; εἰ
μὲν γὰρ καὶ φύσιν ὅτι, καὶ αὐτοῖς, καὶ ῥάδια ἔσονται
εἰ ὅτι ὁρᾷ φύσιν, ζῆται τί ὅτι οὐ καὶ τὴν οὐκ οὐκ
καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον, καὶ ἀδελφὸν ἢ παντὶ γὰρ συνη-
μῇ τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ζῆτουντι.

16. Πόθεν ἐλπίσιν ἔχουσιν, καὶ ἐκ τίνων ἔχουσιν
ὑποκειμένην, καὶ εἰς τί μεταβάλλει, καὶ ὅτι ἔσται με-
ταβάλλον, καὶ ὡς ἐδὲν καλὸν πείσεται. Καὶ περὶ
τον, τίς ἡ φρεὶς αὐτῶν μοι κρίσις, καὶ ὅτι ἀλλήλων
ἐνεκεν γέγοναμεν. καὶ περὶ ἑτέρον λόγος, φρεσπο-
μένῳ αὐτῶν γέγονα, ὡς κείνους ποίησις, ἢ ταῦτα
ἀγέλις. ἀπὸ δὲ ὅτι ἐπιδί, καὶ τῷ, Εἰ μὴ ἀπομῇ, φρε-
σις ἢ τὰ ὅλα διοικῶσα. εἰ τὸ τοιοῦτον τὰ χείρῃ τῷ κρε-
τόντων ἐνεκεν. ταῦτα ὅτι, ἀλλήλων. δεύτερον δὲ,
ὅποιοί τινες εἰσιν ὅτι τῷ πρᾶπέζῃ, ἐν τῷ κλιναρέῳ.
τάλλα. καλῶς ὅτι, οἷας ἀνάγκας διοικήτων πε-

tibus adigantur; & hæc ipsa, quanto cum fastu! Tertium est: si recte faciunt hæc, non est indignè ferendum: sin secus, utique non spon-
te, sed ignorance peccant. Omnis enim anima invita privatur cum veritate, cum iusticiâ, quæ suum unicuique pro cuiusque merito tribuit. Itaque dolore afficiuntur, si iniusti, ingratî, avari, omninoque injuriæ erga alios dicantur. Quartum est: Ipse quoque in multis delinquis, esque ipsorum similis: ac tamen si quibusdam peccatis abstines, tamen habitum ea faciendi habes, ac vel metus, vel gloriolæ confestim causa, aut aliud quid æque vitiosum similibus peccatis abstines. Quintum, ne hoc quidem satis scis, an peccent. Quædam enim ex prudenti dispensatione sunt. Omnino autem multa explorare opus est, atque quænam aliquid de aliorum actionibus statuas. Sextum: Ut maxime stomacheris, tamen vita hominum est momentanea, ac paulo post omnes morimur. Septimum: Non actiones ipsorum nobis maleficiam exhibent, cum ex sint in ipsorum animis: sed nostræ opinioniones. Itaque tolle voluntatem judicandi de re aliqua tanquam mala: simul sustuleris iram. Quomodo, inquires, tollam? Si repures, non esse rem turpem. Nam nisi sola turpitudinem malum esset, tu quoque necessario multis modis peccares, fieresque latro, & quid non? Octavum: Multo graviora adferunt dolor & ira, quam ob aliorum peccata concipimus, quam ipsa illa gravis sunt, ob quæ irascimur.

μῆκος ἔχουσιν. καὶ αὐτὰ δὲ ταῦτα, μεθ' οὗς τύφῃ ποι-
 ῶσι. τρίτον, ὅτι εἰ μὴ ὀρθῶς ταῦτα ποιῶσι, ἢ δὲ
 διαγερᾶν. εἰ δ' ἐκ ὀρθῶς, δηλονότι ἀκούεις καὶ ἀγ-
 νῶσις. πᾶσι γὰρ ψυχὴ ἀκούει εἰρεῖαι, ὡς περὶ τὴν ἀλη-
 θῆς, ὅπως καὶ τὴν ἀξίαν ἐκείνην προσφέρειν. ἀ-
 χροῦναι γὰρ ἀκούεις, ἀδικοῖ, καὶ ἀγνώμονες, καὶ
 πλεονέκται, καὶ καθάπαξ ἀμαρτητικοὶ περὶ τὴν
 πλησίον. τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτοὶ πολλὰ ἀμαρτάνουσιν,
 καὶ ἄλλοι τοῦτοι αἱ καὶ εἰ τινων δὲ ἀμαρτημάτων
 ἀπέχῃ, ἀλλὰ τίς γε ἔξω ποιητικῶς ἔχει, εἰ καὶ
 διὰ δουλίαν, ἢ δοξοκοπίας, ἢ τοιούτῳ τι κακῶν, ἀπέ-
 χῃ τῶν ὁμοίων ἀμαρτημάτων. πέμπτον, ὅτι ἐδὲ οἱ
 ἀμαρτάνουσιν κατεύθυνται. πολλὰ γὰρ καὶ οἰκονομί-
 αν γίνεσθαι, καὶ ἴσως πολλὰ δὲ σφοδρὸν μαρτυρῶν, ἵνα
 τίς περὶ ἀλλοτριᾶς πράξεως καὶ ἀληθινῶς τι ὡπε-
 ρήσῃ. ἔκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀναγκασθῇ, ἢ καὶ δυσ-
 παθεῖ· ἀκασιμῶς ὁ ἀνθρώπῳ βίῳ, καὶ μετ'
 ὀλίγον πάντες ἐξέλθουσιν. ἔσδομον, ὅτι ἐχθροὶ πρὸς
 αὐτῶν ἐροχλεύσιν ἡμῖν· ἐκεῖναι γὰρ οἷσιν ἐν τοῖς
 ἐκείνων ὑπερμαρτυροῦσιν· ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ὑπολήψεις.
 ὅσον γὰρ καὶ δέλεον ἀφῆναι ὅς ὡς περὶ δεινὴ κείνη,
 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ὀργή. πῶς ὅν ἀρῶ; λογιζόμενοι ὅτι
 ἐκ ἀίχρῶν. ἐάν γὰρ μὴ μόνον ἢ τὸ αἶχρῶν
 κακῶν, ἀνάγκη καὶ σὲ πολλὰ ἀμαρτάνειν, καὶ
 λησύνει καὶ παντεῶς ἡμεῖς. ὅσον, ὅσον χαλε-
 πώτερα ἐπιφέρειν αἱ ὀργαὶ καὶ λύπαι αἱ ἐπὶ τοῖς

mur & dolemus. Nonum : Mansuetudo, si gemina sit, non contumeliola aut facata, invicta est. Quid verò vel procacissimus homo tibi faciet, si constanter mansuetudinem serves, ac si res ita ferat, placidè cum horteris ac doceas, eo ipso tempore vacans huic rei, cum is te lacerare nititur ? Si dicas ; Noli fili ; ad alias res nati sumus : ego quidem non ladar, sed tu fili : idque ei apertè & generatim ostendas, neque apes, neque ullum aliud eorum quæ ad coetum aptæ sunt natura animalium ita agere. Oportet autem neque irridendi neque convitiandi causa hoc facere, sed amanter, atque ita ut ne mordeatur ; nève ut in Scholâ, ut adstantes mirentur, sed ut cum solo ita loqui debes, etiam si alii adsint. Horum novem capitulorum memento, tanquam à Musis si ea dono accepisses : ac incipe tandem homo esse, dum vivis. Tam verò cavendum ne aduleris eis, quàm ne irascaris : utrumque enim à foetate est alienum, & damnosum. In protopon autem tibi sit ira accedente, non iram esse viri, sed mansuetudinem ut humaniorem ira & viriliorem esse : robur enim verò, & nervos, et vires penes mansuetos esse, quæ non suos apud indignantes & morosos. Nam quanto propinquior est mansuetudo vacuitati affectuum, tanto & potentia : ac quemadmodum dolor in impotentes cadit, sic & ira. Uterque enim vulnus accepit, & herbam porrexit. Quod si lubet, etiam decimum à duce Musarum donum accipe : nempe, insani esse, velle ne pravi homines

ταῦται, ὅσων αὐτὰ ἐστὶν ὅς ἐστιν ὁρμηθεὶς καὶ ἀπο-
 μεδα. ἔνατος, ὅτι τὸ ἐνδοφρενὲς ἀνέκτορ, ἰὰν γνήσιον
 ἢ καὶ μὴ ἀσπερὸς, μηδὲ ὑποκρίσει. τὴ γὰρ αὖ ποιήσας
 ὁ ὑβριστικὸς αἰθερ, ἰὼν διαλεχθεὶς ἐνδοφρενὲς αὐτῶν, καὶ ἐ-
 ἴτως ἐτυχε, περὶ αὐτῶν ἀνέκτορ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν εὐχα-
 λῶν παρ' αὐτῶν ἐκείνῃ. κατὰ, ὅτι κατὰ τοῦτο οὐ
 ἐτιχερεῖ, μὴ τέκον, ὡς ὅτι περὶ αὐτῶν ἔχον μὴ
 ἢ μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτῶν ἐκείνῃ τέκον. καὶ δευτέρως ἐνα-
 φως καὶ ὁλοκλήρως, ὅτι τὸν ἔπος ἔχον ἔτι ἐν ἐμὲ μέλει
 αὐτὸ ποιῶν, ὅς ὅσα ἀναγκαζομένη ἀνέκτορ. δὲ καὶ
 μὴ κε ἐνδοφρενὲς αὐτῶν ποιῶν, καὶ τὸ ἐνδοφρενὲς ἀλλὰ
 φιλοσόφως καὶ ἀνέκτορ τῶν ἑαυτῶν, καὶ μὴ ἐν ἐνδοφρενὲς
 μηδὲ ἐνδοφρενὲς ἀνέκτορ ἀλλὰ ἔπος ὡς
 μέλει, καὶ ἰὼν ἄλλοι τινες περὶ ἑκείνῃ τίναν τὴν ἐκείνῃ
 ἀναγκαζομένη μέλει, ὡς περὶ τὴν μετὸν δὲ ἐνδοφρενὲς
 ὡς καὶ ἐνδοφρενὲς περὶ ἀνέκτορ ἢ ἐνδοφρενὲς περὶ ἀνέκτορ
 ὡς καὶ ἐνδοφρενὲς περὶ ἀνέκτορ, τὸ μετὰ τὴν ἀνάστασιν
 αὐτῶν. ἀμφοτέρως περὶ ἀνέκτορ καὶ ὡς περὶ ἀνέκτορ ὡς
 περὶ αὐτῶν ὡς ἐνδοφρενὲς, ἔτι ἐνδοφρενὲς τὸ μετὰ τὴν ἀνάστασιν
 ἀνέκτορ, ἀλλὰ τὸ περὶ αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῶν ἀνέκτορ
 τίναν, ὅτι καὶ ἀνέκτορ καὶ ἰὼν καὶ κατὰ καὶ
 ἀνέκτορ τίναν μέλει καὶ τὸ μετὰ τὴν ἀνάστασιν καὶ δυ-
 αρεσύνῃ. ὅσον γὰρ ἀναγκαζομένη τὸ μετὰ τὴν ἀνάστασιν, τὸ
 καὶ δὲ ἀνέκτορ ὡς περὶ τὸ ἀνέκτορ ἀνέκτορ, ὡς καὶ ὡς
 ὡς ἀμφοτέρως γὰρ τίναν, καὶ ἐνδοφρενὲς.

mines peccent : qui enim hoc petit, id petit, quod fieri non poteſt. Aliis verò concedere ut ſint mali, modò ne in te peccent, iniqui, & tyrannici planè hominis eſt.

17. Quatuor petiſſimùm conversiones animi continenter ſunt obſervandæ, ac, ſi eas deprehenderis, inhibendæ dum ſuper unaquaque teipſum ſic alloqueris : De primo quidem ; Hæc cogitatio non erat neceſſaria. De ſecundâ ; Hoc facit ad ſocietatis diſſolutionem. De tertîâ ; Hæc non ex te dicæ : nam non à ſe dicere, inter abſurdiſſima eſt reputandum. De quartâ : tibi, ipſi exprobra, eſſe hoc ejus, qui diviniore ſui parte vincatur, & cedat ignobiliori & mortali parti, corpori ſcilicet & ejus craſſis voluptatibus.

18. Aëreum omne & igneum quod commiſtum eſt tuo temperamento, etſi natura ſurſum efferantur, tamen ut obediant ordini univerſi, in mixto continentur. Similiter omne terreum in te, & humidum, cùm natura ſua deorſum ferantur, tamen in ſublimi manent, non in ſuo naturali loco. Adeò elementa univerſo obtemperant, ubicunque collocentur, vim ſibi ipſiſ facientia ut ibi permaneant, donec diſſolutionis ruſſum canat clafſicum. Nonne igitur iniquum ſit, ſolam tuam rationem nolle obedire, ſuumq; loci indignè ferre ? Et quidem nihil ei violenteum imponitur : ea modò, quæ ejus naturæ conveniunt. Et tamen ea non ſuſtinet, ſed in contrarium fertur. Motus enim

εἰ δὲ βλάσκει, καὶ δέχων παρὰ τὸ μισηγέτε δῶρον λα-
βὼ, ὅστι τὸ μὴ ἀξύν ἁμαρτάνειν εἰς παύλας αὐτοῦ.
ἀδυνατε γὰρ ἐπίσταται. τὸ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις ᾧ
ᾧ τοῖς τοῖς, ἀξύν δὲ μὴ εἰς σὲ ἁμαρτάνειν, ἀγνώμον
καὶ τυραννικόν.

17. Τέταρτος μάλιστα ὑπὲρ τὸ ὑπερβαίνειν παρ-
φυλακτικὸν διηγουμένως, καὶ ἐπειδὴν φερέσσης, ἀπαληπ-
τέον, ἐπιλέγοντα ἐφ' ἑκάστου ὅπως τὸ τὸ φάντασμα
ἐκ παλαιῶν. τὸ, λυτικὸν καινότητος. τὸ, ἐκ ὑπὸ
συνεπὲς μάλιστα λέγειν τὸ γὰρ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ λέγειν
εἰς τοὺς ἀποπώλωντος νόμους. τέταρτον δὲ ὅτι καὶ ὁ
συνεπὲς ὁνειδίζει, ὅτι τὸ ἡπώλως ὅτι καὶ ὑποκατα-
κλιναμένους τὸ ἐν σοὶ διολίσσεται μέρες, τῇ ἀτιμολογία καὶ
δυνάμει μὲν τῇ τῷ σώματι, καὶ τὴν τέτατον παχέως
ἡδοναίς.

18. Τὸ μὲν πινυμένον σε, καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν
ὅσον ἐκτέλειται, καίτοι φύσει ἀποφρενὴ ὄντα, ὅμως
παθόμενα τῇ τὸ ὅλον διαλύσει, παρεκτρέφονται ἐν-
ταῦθα ἐπὶ τῷ συγκείμενῳ. καὶ τὸ γινώσκον καὶ τὸ ἐν
σοὶ πᾶν, καὶ τὸ ὑπερβαίνειν, καίτοι κατωφερὴ ὄντα, ὅμως
ἐγίνωσκον καὶ ἔσχευε τὸ ἐκ ἑαυτοῦ συσπικνῶν εἶσιν.
ἔσχευε καὶ τὰ συσπικνῶν ὡς αὐτοῖς ὅλοις, ἐπειδὴν
πεκαταλαχθῇ σὺ βία ἐκόντα, μέχρεις ἀνὸς ὁκείων
πάλιν τὸ ἐνδύοιμον τὸ διαλύσεως σημῆναι. ὁ δεινὸν
ἐν μόνον τὸ νεοῦν σε μέρους ἀπαθείας ἔχει, καὶ ἀγανακ-
τεῖν τῇ ἑαυτοῦ χάριτι, καίτοι ὅτιν γε βίαιον τέτατον
ἐπιτάσσεται,

enim ad iniusticiam, luxuriam, iram, dolores, & metus, nihil aliud est, quàm secessio à natura : & cùm animus aliquid eorum quæ eveniunt indignè fert, tunc quoque suum locum deserit. Etenim ad sanctitatem & religionem constructus est haud minus, quàm ad iusticiam: quia & hæ species sunt virtutum, quibus societas humana constat; imò etiam antiquiores ipsis iustis actionibus.

19. Qui non eundem per omnem vitam propositum habet scopum, is unus & idem esse per totam vitam nequit. Non satis est id quod diximus, nisi & hoc addatur, qualem esse oporteat eum scopum. Quemadmodum enim de vulgò creditis bonis opinio firma stabiliq; non potest esse, sed ea demum quæ bona definitè talia, puta communia, sola pro veris bonis habet: ita & scopus ut unus idemque semper sit, ille nobis proponendus, qui sit ad tuendam generis humani societatem, bonumque publicum procurandum proprius & accommodatus. Ad hunc qui omnes suos animi impetus direxerit, omnes actiones similes reddet, eoque modo semper sui erit similis.

20. Murem montanum, & domesticum, huiusque pavorem & fugam. Socrates, & vulgi opiniones, Lamias vocabat, puerorum terribamenta.

21. Lacedæmonii peregrinis sub umbram sedem adsignabant in spectaculis, ipsi quovis loco sedebant.

22. Socrates

ἐπιτάσσεται, ἀλλὰ μόνα, καὶ φύσιν ἔχον αὐτῶν. ἔμει-
τοι ἀνεχέαι, ἀλλὰ τὴν ὀνάνειαν φέρειαι. ἡ γὰρ ὅτι τὰ
ἀδικήματα καὶ τὰ ἀκολασήματα, καὶ τὰς λύπας, καὶ
τὰς φόβους κίνησις, ἐδὲν ἄλλο ἔστιν, ἢ ἀφισταμένη τὴν φύ-
σεως. καὶ ὅταν δέ τινα τὴν συμβαινόντων διαχειρίσιν τῶν
ἡγεμονικῶν, κατὰλείπει καὶ τότε τὴν ἑαυτῶν χάριν. ὡς
ἐστὶν ἡ γὰρ καὶ θεοσεβείαν κατεκλύδας, ἐκ ἧσιν ἡ
ὡς δὲ δικαιοσύνη. καὶ γὰρ ταῦτα ἐκείδει ἔστι τὴν εὐκοι-
νωσιᾶς, μᾶλλον ὅτι πρεσβύτερον. τὴν δικαιοπραγί-
αν.

19. Ὡς μὴ εἶς καὶ ὁ αὐτός ἔστιν αἰεὶ τὴν βίαν σκοπὸς, ἔ-
στιν εἶς καὶ ὁ αὐτός δι' ὅλου τὴν βίαν εἶς ἐδωκέναι. ἐκ
ἀρκεί τὸ εἰρημόνιον, ἐάν μὴ κακῶν προσηλθῇ, ὅποιον εἶδον
δεῖ τῶτον τὴν σκοπὸν. ὡς γὰρ ἐκ ἡ πάντων τὴν ὅπου
εἶναι πλείους δοκύντων ἀγαθῶν ὑπολήψεις ὁμοία ἔστιν,
ἀλλ' ἡ τὴν τοιῶνδε τινα, τινέσι τὴν κοινῶν ἔτι καὶ τὴν
σκοπὸν, δεῖ τὴν κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν ὑποστήσας. ὁ
γὰρ εἶς τὴν πᾶσας τὰς ἰδίαις ὁρμαῖς ἀπευθύνων, πᾶσας
τὰς πράξεις ὁμοίας ἐπιδώσει καὶ, καὶ τῶτο αἰεὶ ὁ αὐτός
εἶναι.

20. Τὸν μὲν τὴν ἑρμηνείαν, καὶ τὴν χαίρειν καὶ τὴν πεί-
αν τέτι καὶ διασώβησιν. Σακερῆτης, καὶ τὰ τὴν πολλῶν
δύγμα, λαμίας ἐκείλει, παιδίων δέμα.

21. Λακεδαιμόνιοι τοῖς μὲν ξένοις ἐν τῇ θειοφιλίᾳ
ὑπὸ τῇ σκιά τὰ βασιλεῶν ἐτίθεισαν, αὐτοὶ ὅτι ἔτυχε
ἐκαθέζοντο.

22. Socrates Perdicæ quærenti cur non ad ipsum veniret, respondit: ne turpissimo interitu peream: hoc est, ne beneficio affectus, id non possim compensare.

23. In Ephesiorum literis erat hoc præceptum, quod jubebat quotidie reminisci alicujus ex antiquis, qui virtutem coluissent.

24. Pythagorei manè nos coelum aspicere jubebant, ut recordemur eorum, qui semper suum officium præstant: item ordinis, puritatis, & simplicitatis nudæ: astris enim nullum est velamentum.

25. Memento qualis fuerit Socrates pelle præcinctâ, cum Xanthippe vestem ipsius abstulisset: ac quæ dixerit sociis Socrates pudore affectis, ac recedentibus, cum viderent eum in isto ornatu.

26. Numquam scribere & legere alios docebis, nisi ipse prius didiceris: id multò magis in vita verum est. Servus es, ratione cares. Tum charum cor mihi risum sustulit. Virtuti gravibus facient convitia verbis.

27. Insani est, ficus hyeme quærere. Tale est, liberos optare, cum jam habere per ætatem non licet. Epictetus præcipiebat, quoties natos osculamur, toties tacitum se quemlibet alloqui; Fortasse cras morieris. At mali hoc ominis: Nihil, inquit ille, ominosum, quod aliquod opus naturæ designat: nisi abominere, quod spicæ metuntur. Uva primùm cruda, deinde matura fit, post passâ: hæc omnia rei sunt mutati-

22. Τῷ Περδίκῃ ὁ Σωκράτης πρὶ τῷ μὴ ἐρχεσθαι παρ' αὐτόν, ἵνα ἔφη μὴ πρὸ κακίστῳ ὀλέθρῳ ἀπίστωμαι· τίς γάρ τις μὴ εὖ παθὼν ἔδωκεν ἀντὶ τοιοῦτου.

23. Ἐν τοῖς τῷ Εὐφροῖον χράμμασι, ὁ ὄψις ἔχει οὐκ οὐκ ὡς ἀπὸ τοῦ ὅτι τῷ παλαιῶν τίνος τῷ ἀρετῇ χρῆσθαι μόνον.

24. Οἱ Πυθαγόρειοι, ἰσθῆναι εἰς τὸ ἐρατὸν ἀφορᾶν, ἵνα ἀπὸ τοῦ κακίστου τῷ ἀσπί τὰ αὐτὰ καὶ ἀσπί-
τας τὸ ἐαυτῶν ἔργον διακρίνουν, καὶ τὸ τάξις, καὶ τὸ
καθαρότης, καὶ τὸ γυναικεία. ἔδωκε γὰρ περὶ
λυμμάδεσσιν.

25. Οἱ τῷ Σωκράτης τὸ κρῖνον ἀπὸ τοῦ κακίστου,
ὅτι ἡ ἑαυτῶν λαβὴ τὸ ἱμάτιον ἔξω περὶ ἡλίου, καὶ
ἔφηεν ὁ Σωκράτης τοῖς ἐταίροις διδασκῆναι καὶ ἀντὶ
χωρήσασιν, ὅτι αὐτόν εἶδον ὅπως ἐπαλμῶν.

26. Ἐν τῷ χράματι καὶ ἀναγνώσκων ἔστι περὶ τὸν ἀρ-
ξος, πρὶν ἀρχῆς. τὸ πολλὸν μᾶλλον ἐν τῷ βίῳ.
δύο περὶ κακίας, ἔστι μέτεσι σοι λόγος. Εὐμὸν δ' ἐγέ-
λασσε φίλον κῆρ. Μίμνουνται δ' ἀρετῇ χαλεποῖς
βάλλοντες ἔπεισιν.

27. Σύνον χειμῶνος ζῆλῳ, μαινομένη τοιοῦτος ὁ τὸ
παιδίον ζῆτων, ὅτι ἐκ ἐτι δίδοιαι. Καταφιλέντα τὸ
παιδίον ἔλεγον ὁ Εὐκλῆτης, ἐνδον ἐπιθῆναι, ἵνα
ἀνελὼν ἴσως ἀποθαῖν· δύσφημα ταῦτα; ἔδωκε δύσφη-
μον ἔφη φυσικῇ τινὶ ἔργῳ σημαντικόν. ἢ καὶ τὸ τὸς
σάχνας διεκρίναι, δύσφημον. ὁμοφᾶς, σαφυλῇ, σα-

mutationes non in nihilum, sed in id quod jam non est.

18. Nemo (ut dicebat Epictetus) latro est voluntatis. Ars autem, ait idem, invenienda est in adfertiendo, utque impetus animi diligenter observentur; ut adjunctam exceptionem semper habeant; ut spectent societatem, & procujusque rei dignitate suscipiantur. Cupiditate omnino abstinendum est; aversatio autem ad illa duntaxat adhibenda est, quæ nostri sunt arbitrii. Non de re levi certamen, aiebat Socrates, sed de eo, compotes mentis, an insani vitam traducemus. Quid vultis? animos rationis compotes, aut non? compotes. Sanæ, an corruptæ? sanæ. Cur ergo non queritis? Quia habemus. Quid igitur contenditis? quid differimini?

φθι· πάντα μεταβολαί, ἐκ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς
τὸ νῦν μὴ ὄν.

28. Λησῆς παραιρέσεως ἐ γίνεται, τὸ τ' Ἐπικτή-
του. Τέχνῳ δ' ἔφη πρὸς τὸ συγκατατίθεσθαι δορεῖν, καὶ
ἐν τῷ πρὸς τὰς ὁρμὰς τόπῳ τὸ παρὰ τὸν φιλοσοφικὸν φυλάσσειν,
ἵνα μεθ' ὑπεξαίρεσεως, ἵνα κοινωνικῶς, ἵνα κατ' ἀξί-
αν. Καὶ ὁρμῶς μὲν παντάπασιν ἀπέχεσθαι, ἐκκλί-
σει δ' ὡς μηδὲν τ' ἐκ ἐφ' ἡμῖν χρῆσθαι. Οὐ πρὸς τ'
τυχόνῃ δ' ἐν ἔφῃ ὅτιν ὁ ἀγών, ἀλλὰ πρὸς τ' μαίνε-
σθαι, εἰ μή. Ὁ Σωκράτης ἔλεγε, τί θέλετε; λογι-
κῶν ψυχὰς ἔχειν, ἢ ἀλόγων; λογικῶν. τίνας λογι-
κῶν; ὑγιῶν, ἢ φαύλων; ὑγιῶν. τί ἐν ἐζητεῖτε; ὅτι
ἔχομεν. τί ἐν μάχεσθε, καὶ διαφέρεσθε;

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER DECIMUS SECUNDUS.

- I. Mnia ista, quæ per circuitus
temporum adipisci optas,
jam nunc habere potes, nisi
tibi ipsi invides: hoc est, si
omne id quod præterit, o-
mittas, futurum providen-
tiæ committas, id modò quod præsens est, di-
rigens ad sanctitatem & justitiam: alteram,
ut boni consulas ea quæ tibi fatum tribuit,
(etenim id natura tibi attulit quæ te quoque
ad hoc ipsum tulit) alteram, ut liberè ac sine
ambagibus veritatem loquaris, agasque secun-
dum legem, & ut dignum est. Non impediat
autem te neque aliena malitia, neque opinio,
neque vox, neque sensus circumdatæ tibi car-
nis. Id enim curet, quod afficitur. Si igitur ad
exitum tendens relictis aliis omnibus, tantum
mentem tuam, idque quod est in te divinum,
veneraberis: neque non vivere metues, sed
ne quando vivere secundum naturam non in-
cipias: vere homo eris dignus mundo qui te
protulit,

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αὐτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτοῖς,

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΒ'

1. Ἀρτα ἐπέτρεψε ἐφ' ἧς δὴ σφιδδε
εὐχὴ ἐλθεῖν, ἥδ' ἡ εὐχὴ δῶσα-
σαι, ἵνα μὴ σκαυτὰ φθογῆς
τέτοιο δ' ὅσον, ἵνα πᾶς τὸ
παρελθόν καταλείψη, καὶ
τὸ μέλλον ἐπιτρέψῃς τῇ θεο-
κραίᾳ, καὶ τὸ παρὸν μόνον ἀποδιδώκῃς πρὸς ἐκείνην
καὶ δικαιοσύνην. ἐκείνην γὰρ. ἵνα πελήσῃ πρὸς ὑπο-
νεμόμενον. σοὶ γὰρ αὐτὰ ἡ φύσις ἔφασκε, καὶ σὺ τότε
δικαιοσύνην. ἵνα ἐλευθέρως καὶ χαρῆς σφειπλοκίᾳ
λέγῃς τὰ παλαιὰ καὶ πρῶτον καὶ κατὰ νόμον, καὶ
κατ' ἀξίαν. καὶ ἐμπροσθεν δὲ σε, μήτε κατὰ
ἐλλογίας μήτε ἐκπλήξεις, μήτε αὐτῇ, μηδὲ μέ-
λειστος τῇ σφειπλοκίᾳ σου σφειπλῶ. ὅλγεται γὰρ
τὸ πάθος. αὐτὸς ὅντος δὴ ποτε σφειπλῶ ἐξόδοι γένε-
ται πᾶσι τὰ ἄλλα κατὰ κληρῶν, μόνον τὸ ἡγεμονικόν
σε καὶ τὰ ἐκ σου ὄντος τιμήματα. καὶ τὸ μὴ παύσειν
ποτε ζῆλον, ἀλλὰ τόσον μὲν ὅσον ἀξίαν

protulit, neque amplius eris tanquam peregrinus à patria tua, admirans ea quæ quotidie eveniunt, neque de hac vel illa re dependebis.

2. Videt Deus omnium mentes nudas à vasis materialibus & corticibus istis atque repurgamentis. Sola enim sua intelligentia sola ista contingit, quæ ab ipso huc defluerunt ac derivata sunt. Quod ipsum tu quoque si facere assuescas, magna ex parte pleraque illa quibus vita distrahitur, rescindes. Qui enim non aspicit carnem circumjectam; is ne in veste, domo, gloria, aut quicquid mobilis & exterioris instar est tabernaculi, contemplandis occupabitur?

3. Tria sunt ex quibus constas: corpus, anima, mens. Priora duo tantum ea ratione tua sunt, quatenus eorum tutela tibi commissa est. Tertium solum verè tuum est. Quod si separes à te, quæ alii dicunt aut faciunt, aut quæ tu ipse pridem; & quæ te futura perturbant, & quæ corpori tibi circumdato, vel animulæ unæ natæ ab arbitrio tuo neutiquam pendentia accidunt; ac quæ fluctus externarum rerum volvit: Ita ut intellectus ab illis rebus, quæ fato tibi copulatæ sunt, exemptus liberam apud seipsam vitam vivat, agens iusta, probans accidentia, dicens vera; si inquam removeas à mente res quæ ei ex societate & contagione corporis adhæserunt; itémque futurum & præteritum tempus, & facies te talem, qualis globus ille Empedocleus, Se solo exultans, totus teres

κατὰ φύσιν ζῆν· ἐτη ἀνδρωπῶ· ἀξιῶ· τῷ θνη-
σαν, ὁ κόσμος, καὶ παύσῃ ξένῳ, ὅν τ' πατρίδῳ, καὶ
θαυμάζων ὡς ἀπεροδόκητα. τὰ κατ' ἡμέραν γινό-
μενα, καὶ κρεμάμεν· ἐκ τῆδε καὶ τῆδε.

2. Ο θεὸς πάντα τὰ ὑγεμονικά, γυμνάτων
ὕλικῶν ἀγρίων καὶ φλοιῶν καὶ καθαρμάτων ὄρεα. μόνω
γὰρ τῷ ἑαυτῷ ποιεῖ μόνων ἀπλεται, τῷ ἑξ ἑαυτοῦ εἰς
ταῦτα ἐρρηκτότων καὶ ἀπαχετῶν. ἐὰν ᾗ καὶ σὺ
τῷτο ἐδίσης ποιεῖν, τὸν πολλὸν πειρασμὸν σε-
αυτῷ πειρήσεις. ὁ γὰρ μὴ τὰ περικείμενα κρεάδια
ὄρεῶν, ἢ πεγεῖ ἐδῆτα, καὶ οἰκίαν, καὶ δόξαν, καὶ τιμὴν τοι-
αύτῳ πειβολῶν καὶ σκηνῶν θείων ἀχολήσεται;

3. Τεῖα ἐστὶν ἐξ ὧν σωθήσῃς σωματικῶν, πνευ-
ματικῶν, νῦν. τέτων τὰλλα μέλει τῷ ἐπιμελεῖσθαι
δεῖν, σά ἐστι. τὸ ᾗ τρίτον μόνον κυρίως σόν. ἐὰν δυν
χωεῖσθαι ὑπὸ σεαυτοῦ, τετέστιν ὑπὸ τῇ σῆς διανοίας,
ὅσα ἄλλα ποιεῖσιν ἢ λέγουσιν, ἢ ὅσα αὐτὸς ἐποίησας
ἢ εἶπας, καὶ ὅσα ὡς μέλλοντα τρέφῃ, καὶ ὅσα τῷ
περικείμενῳ σοι σωματικῷ, ἢ τῷ συμφύτῳ πνευματικῷ,
ἀπερπατεῖς πρὸς σὲ, καὶ ὅσα ἢ ἔξωθεν περρέουσα
δίνῃ ἐλίσσῃ, ὥστε τῶν σωματικῶν ἐξηρημνῶν
καθαρῶν τ' πορρῶν δυνάμιν ἀπόλυτον ἐφ' ἑαυτῇ
ζῆν, ποιεῖσιν τὰ δίκαια, καὶ θέλῃσιν τὰ συμβαί-
νοντα, καὶ λέγουσιν τὰ ληθῆ· ἐὰν χωεῖσθαι φημί τῷ
ὑγεμονικῷ τέτε τὰ πορρηστημῶν ἐκ περπαθείας,

teres atque rotundus : id tantum denique vi-
vere quod vivis, hoc est, quod præsens est, cu-
rabis : tum verè poteris quod ad finem usque
vitæ tibi superest, absque perturbationibus ge-
nerosæ, & genium tuum probans atque amans,
exigere.

4. Sæpenumero mihi mirari subiit, quidnam esset rei, quod homines cum seipsos magis quam quemquam alium diligant, tamen suam de se existimationem minoris ducant quam aliorum. Quod si quis Deus adstans, aut prudens præceptor mandet, ne quid quis apud seipsum cogitez animove concipiat, nisi id statim sit prolaturus; certe ne unum quidem diem id toleret: adeò magis veremur, quid proximus de nobis sit existimaturus, quàm quid ipsi nos.

3. Qui sit, quod Dii, cum omnia pulchrè & humaniter ordinaverint, hoc unum neglexerunt, quod nonnullos homines apprimè bonis, ac qui plurima cum divino numine quasi foedere fœciverunt, illique sese familiares multis piis actionibus & sacrificiis effecerunt, semel fato functos non reducunt, sed omnino extinguere sinunt? Id autem si ita est, certò scias Deos aliter instituturos fuisse, si aliter fieri expedivisset. Nam si erat iustum, erat utique etiam possibile: ac si erat secundum naturam, certè natura id tulisset. Quòd ergo res non ita habet (si tamen non ita habet) id tibi faciat

καὶ τὸ χρονον τὰ ἐπέλενα, ἢ τὰ παρρηχεύοντα, ποιήσης
τε σεαυτὸν, οἷον ὁ Εὐμπεδοκλῆς σφαίρος κυκλοῖσθαι
καὶ ὡς αὐτὸν γαίον, μόνον τε ζῆν ἐκμελετήσης ὁ ζῆς
τετέστι τὸ παρὸν· ἀποδοῖ τὸ γὰρ μέχρι τῆς ἀποθανοῦς
ὡς αὐτὸν ἀποδοῖ, ἀταρξέστατον καὶ ἀνέμετον, καὶ ἰλίαν πρὸς
ὅταν αὐτὸν δαίμονι διαβιῶνται.

4. Πωλλὰς ἐδαύμασσι, πῶς ἑαυτὸν μὲν
ἐλασθῇ μάλλον πάντων φιλῶν, τὴν δὲ ἑαυτῷ φέρει
αὐτὸν ὑπέλαβεν ἐν ἐλάτῃσι λόγῳ τίθεται, ἢ τὴν
τῶν ἄλλων. Εἰς γὰρ τινὰ θεὸς ὅπως αὐτὸν, ἢ διδάσκα-
λα ὅπως καλεῖται μὴ ἐν κατ' ἑαυτὸν ἐνδυναμῶνται
καὶ διανοεῖσθαι, ὁ μὴ ἄμα γε γινώσκων ἑαυτὸν· ἐπὶ
πρὸς μιαν ἡμέραν τοῦτο ὑπομνήσει. ὅπως τὰς
πέλας μάλλον αἰδύμεθα τί ποτε φέρει ἡμῶν φρο-
νήσων, ἢ ἑαυτῶν.

5. Πῶς πᾶσι πάντῃ καλῶς καὶ φιλανθρωπῶς δια-
τάξαντες οἱ θεοὶ, τὸτο μόνον παρῆδον, τὸ εἶναι τῇ
ἀνθρωπότητι καὶ πᾶσι χρηστὸν, καὶ πλεονα πρὸς τὸ θεῖον
ὡς οὗτοι συμβόλαια θεοῦ, καὶ ὅτι πλεονα δὲ ἔργων
ἐσίων καὶ ἐξουσιῶν σωήδων πρὸς θεῶν γλυκοῦσθαι, ἐπει-
δὲν ἀπαξ ἀποθάνωσι, μηκέτι αὖτις γίνεσθαι, ἀλλ'
εἰς τὸ παντελὲς ἀποσκηπῆναι; τὸτο δ' ἔσθ' καὶ ἔτι
ἔχει, ὅτι ἴσθι ὅτι οἱ ὡς ἑτέρως ἔχοντες ἔδει, ἐποίησαν
ἀν' ἐν δὲ δίκην ἰσθῇ, ἡ δὲ ἀν' καὶ δίκην καὶ εἰ καὶ
φύσιν, ἢ ἐγκαν ἀν' αὐτὸν ἢ φύσιν. ἐκ δὲ τῇ μὴ ἔτι

ciat fidem non fuisse ex usu, ut aliter quàm est heret. Vides enim ipse quoque te, dum hoc scrutaris, cum Deo de jure disceptare. Atqui non hoc modo cum Dîs colloqueremur, nisi eos optimos esse & justissimos putaremus. Si autem tales sunt, nihil certè in ordine mundi constituendo injustè ac contra rationem neglectum præterierunt.

6. Adsueta te ad ea etiam, de quibus desperas. Etenim læva manus, cùm ad alia obeunda sit inhabilis, propterea quod non consuevit: tamen frænum, cui assuevit, fortius quàm dextra continet.

7. Qualem te & corpore & animo à morte apprehendi par est? Considera vastitatem ævi quod ante & post te est, brevitatem vitæ, omnis materiæ fragilitatem: formas ipsas ab integumentis nudas inspicere. Quò referantur actiones vide: quid dolor, voluptas, mors, gloria, quis sibi ipsi occupationum sit causa: neminem ab alio impediri; omnia opinione constare.

8. In usu placitorum similem oportet esse pancratiastæ, non gladiatori: hic enim enses quo utitur si deponit, interficitur; alter verò manum semper habet paratam, neque aliâ re indiget, quàm ut eam contorqueat.

9. Res ipsæ considerandæ sunt, divisione earum facta in materiam, formam, & respectum. Quanta est potentia hominis, cui licet nihil aliud facere, quàm id, quod Deus sit laudaturus; & amplecti omnia quæ ei Deus obtulerit

ἔχειν, εἴ ποτε ἔχῃ ἔτι, πιστεύω σοι τὸ μὴ δεῖσθαι
ἔτι γίνεσθαι. ὁρᾷς γὰρ καὶ αὐτὸς, ὅτι τὸ παρὰ ζήλων
δικαιολογῇ πρὸς τὸ θεόν. ἐκ αὐτοῦ δ' ἔτι διελεγόμε-
θα τοῖς θεοῖς, εἰ μὴ αἰετοὶ καὶ δικαιοτάτοι εἰσιν. εἰ δὲ
τὸτο, ἐκ αὐτοῦ τι φρεσίδον ἀδίκως καὶ αἰλόγως ἡμελη-
μόνον ἦν ἐν τῇ διακοσμῇ.

6. Εὐθιζέ καὶ ὅσα σπογινώσκεις. καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ἡ αἰ-
σερῶν, πρὸς τὰ ἄλλα διὰ τὸ ἀνένδισον ἀργὸς ἔσται, τὴν
χαλινὴν ἐρρῶ μὲν ἵσμεν ἢ ἢ δεξιὰ κρατεῖ. τὸτο γὰρ
εἰδίσταί.

7. Οποῖον δὲ καὶ αληθεύειν ὑπὸ τῆ θανάτου, καὶ
σώματι καὶ ψυχῇ. τὴν βραχυτέραν τὴν βίαν, τὴν ἀχά-
ρειαν τὴν ὀπίσω καὶ πρὸς αὐτὸν, τὴν ἀδίκειαν
πάσης ὕλης, γυνὰ τῶν φλοιῶν δεῖσθαι τὰ αἰσιώ-
δη· τὰς ἀναφορὰς τῶν παρὰ ζήλων· τί πόνος, τί ἡδονή,
τί θάνατος, τί δόξα· τίς ὁ αὐτοῦ ἀρχολίας αἵματος. πᾶς
ἐδεῖς ὑπὸ ἄλλου ἐμποδίζεσθαι· ὅτι πάντα ὑπολήψεις.

8. Ομοιονδ' εἶναι δὲ ἐν τῇ τῶν δογμάτων χρήσει,
παγκρατίας ἢ, καὶ μονομαχίᾳ. ὁ μὲν γὰρ τὸ ξίφος ὡς
χρηταί, ἐπὶ δὲ βίᾳ καὶ ἀναιρέται· ὁ δὲ τὴν χεῖρα αἰ-
εῖ, καὶ ἐδὲν ἄλλο ἢ συσφραῖναι αὐτὴν δεῖ.

9. Τοιαῦτα τὰ παρὰ ζήματα ὁρᾷς διαιρέ-
τα εἰς ὕλην, αἴτιον, ἀναφορῶν. ἡλικίαν ἐξ-
σίαν ἔχει ἀνδρωτῶν, μὴ ποιῆν ἄλλο, ἢ ὅτε
μέλλει ὁ θεὸς ἐπαινεῖν καὶ δεχέσθαι πᾶν ὁ αὐ-
νίμῃ

obtulerit, ut naturæ ordini consentanea?

10. Dei non sunt culpandi; (nam neque volentes, neque inviti peccant) neque homines; qui non nisi inviti peccant: nulli igitur culpandi.

11. Quam ridiculus est & peregrinus, qui miratur ea quæ in vita fiunt?

12. Omnia sunt aut necessitas fatalis, atque ordo inevitabilis: aut providentiæ placabilis: aut confusio inanis & nullum habens rectorem. Quod si est necessitas inevitabilis, quid reluctaris? sin providentia quæ admittit placationem, dignum præbe teipsum divino auxilio. Sin confusio est, cui præsit nemo, contentus esto, quod in tanto rerum fluctu ipse in te habes mentem: quod si te abripiat æstus, abripiat sanè corpusculum, animulam, ac reliquæ: mentem quidem non abripiet. An erit, ut candela quidem lumen tandem luceat dum extinguatur, neque splendorem amittat: veritas autem in te, & justitia, & temperantia ante obitum tuum extinguantur?

13. Si quis de se opinionem ut peccante præbeat, cogita: ecquid nosti, si ne peccatum? ac si peccavit: quid si ipse seipsum damnet; idque perinde est ac si quis suum ipsius vultum propriis unguibus laceret. Qui autem pravos peccare non vult, ejus similis est, qui non vult sicum in suo fructu fascem ferre, infantes plorare, equum hinnire: ac si quæ sunt alia necessaria. Quid enim aliud faceret, qui
hunc

ἀμειψόμεθα ἡμεῖς, τὸ ἐξ ἑστέον.

10. Μήτε θεοῖς μεμπτεῖν ἔδωκε γὰρ ἄκαρτος ἢ ἀκαρτεῖς ἀμαρτάνουσι μήτε ἀνθρώποις, ἔδωκε γὰρ ἢ χεῖ ἀκαρτεῖς ὥστε ἐδένει μεμπτεῖν.

11. Πῶς γὰρ ἔστι ὁ δαυιδάου ὁτιῶν ἔστιν ἐν τῷ βίῳ γυναικῶν;

12. Ἡτοι ἀνάγκη ἐμαρτυρῆσαι, ἀπαρτίβω τὰς ἐν ἡμεῖς ἰατρικὰς ὁ φαρμακὸς ἐκαστοῦ ἔστιν ἢ ἀποστατήρ ἢ ἢ ἀποστατήρ ἀνάγκη, τί ἀποστατήρ; ἐν ἡμεῖς ἰατρικὰς ἐπιδεχόμεθα τὸ ἰατρικόν, ἀξίον αὐτὸν ποίησον ἢ ἐκ τῷ θεῷ βασιλέως. ἐν ἡμεῖς ἀποστατήρ ἢ ἀποστατήρ, ὅτι ἐκαστοῦ τῷ κλύδωνι, αὐτὸς ἔχει ἐν σῶματι τὴν ἐν ἡμεῖς ἰατρικὴν. καὶ ἀποστατήρ ὁ κλύδων, παραφύρεται τὸ (ἀρκίδιον, τὸ πνευμάτιον) τὸ λατρεῖν τὸν γὰρ ἡμεῖς ἀποστατήρ. ἢ τὸ ἢ ἢ λύχνη φῶς μέχρι σβέσθαι, φαίνει, ἢ τὸν ἀνθρώπον ἢ ἀποστατήρ ἢ δὲ ἐν σοὶ ἀλλήθεια, ἢ δαυιδάου, ἢ σαφροσύνην ἀποστατήρ ἢ ἀποστατήρ;

13. Ἐπὶ τῷ φαντασίᾳ παρεχόμεθα ὅτι ἡμεῖς. τί δὲ ἀλλὰ ἐκαστοῦ ἀμαρτάνουσι. ὅτι ἡμεῖς, ὅτι κατέλειπεν αὐτὸς ἑαυτὸν. ἢ ὅτι δμοῦ τῷ, τὸ κατὰ φύσιν τὸν ἑαυτὸν ἢ ἢ. ὅτι ὁ μὴ θέλων τὸν φαῦλον ἀμαρτάνειν, ὅμοιος τῷ μὴ θέλοντι ἢ σὺν αὐτῷ ὅτι ἐν τοῖς σὺν αὐτῷ φέρεται, ἢ τὰ βίβλια κλαυθμῶν. ἢ ἢ τὸν ἰσχυρὸν χρεμετίζειν, ἢ ὅτι ἀλλὰ ἀναγχαίει.

hunc sibi habitum contraxit ? Si igitur acutus tu, & eloquens es, cura eum morbum.

14. Si non convenit, ne agas : si non est verum, ne dicas. Mentis impetus, tui juris esto. Hoc universum perpetuò contemplare. Cogita, quid sit quod cogitationem tibi commovet : idque excute dividendo in causam, materiam, relationem, tempus intra quod ea res desinet. Senti vel tandem, esse aliquid in te præstantius ac divinius quàm ea sunt, quæ affectus ci-ent, ac quæ te tanquam nervis intus latentibus huc illuc raptant. Quis meus nunc est intellectus ? num metus, num suspicio, num cupiditas, num aliquid aliud tale ?

15. Primò cogita nihil frustra esse agendum, neque quod non aliquò referatur : deinde, ut non aliò quàm ad societatem humanam referatur.

16. Paulò pòst nusquam neque tu, neque quicquam eorum quæ nunc cernis, neque quicquam eorum qui nunc vivunt. Omnia enim nata sunt ita ut mutantur, vertantur, & pereant, ut in eorum locum alia continuatâ serie consequantur.

17. Omnia ex opinione suspensa sunt : hæc autem est in tua potestate. Tolle igitur, cùm lubet, opinionem, eruntque tibi tanquam promontorium prætervecto omnia serena, & finis fluctibus vacans.

18. Nulla singularis quæcunque ea sit actio suo tempore desinens, malum aliquod patitur ; sicut neque is quicumque actionis istius author est,

καὶ α. τί γὰρ πάδη, τίω ἔξιν ἔχων τοιαύτως, εἰ οὐκ
γοργὸς εἶ, ταύτῳ διερώπεις.

14. Εἰ μὴ καθήκει, μὴ φράξῃς, εἰ μὴ ἀληθὲς ἐστὶ,
μὴ ἔσῃς. ἢ γὰρ ὁρμή σε ἔσω, εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ ὁρᾶν τί ἐστὶν
αὐτὸ ἐκείνο τὸ ἢ φαντασίαν σοι ποιεῖν, καὶ ἀναπαύσῃς
διακρίνῃς, εἰς τὸ ἄσπιον, εἰς τὸ ὑλικόν, εἰς ἢ αναφο-
ρῶν, εἰς ἢ χρόνον, ἐπὶ δὲ πεπαυῶν αὐτὸ δέησιν. αἰδοῦ
πολλοὶ, ὅτι κρεῖττόν τι καὶ δαμονιώτερον ἔχεις ἐν σεαυ-
τῷ. ἢ τὰ πάδη ποιῶν, καὶ καθάπαξ ἢ νευροσπασύν-
των σε· τί μιν νῦν ἐστὶν ἡ διάνοια; μὴ φόβος; μὴ ὑπο-
ψία; μὴ ὀπιθυμία; μὴ ἄλλο τι τοιοῦτο;

15. Πρῶτον, τὸ μὴ εἰπῇ, μὴ ἢ ἀνεῖ ἀναφορᾶς.
Δεύτερον, τὸ μὴ ἐπ' ἄλλο τι, ἢ ὅτι τὸ κοινωτικὸν τέ-
λος ἢ ἀναγωγὴν ποιεῖται.

16. Οτι μετ' ἐ πολὺ, ἐδὲ εἰς ἐδαμὲν ἔση, ἐδὲ τέλει
τι αὐτῷ βλέπεις, ἐδὲ τέτων τίς ἢ νῦν βιέντων
ἀπαρτία γὰρ μελαβάλλειν καὶ τρέπεσθαι καὶ φθείρεσθαι.
πέφυκεν, ἵνα ἕτερον ἐφεξῆς γίνηται.

17. Οτι πάντα ἡ ὑπόληψις καὶ αὐτὴ ὅτι σοί. ἄρουν
ἐν ὅτε θέλεις τὴν ὑπόληψιν, καὶ ὥστε κάμψαντε
τὴν ἀρεάν, γαλήνη, σωθεῖς πάντα, καὶ κόλπος
ἀκύμων.

18. Μία καὶ ἡτισὺν ἐνέργεια κατὰ καιρὸν παυ-
σαμένη, ἐδὲν κακὸν πάχει, καθὸ πέπαυται. ἐδὲ ὁ
πράξας τὴν πράξιν ταυτήν, κατ' αὐτὸ τῦτο, κατ'

est, eo nomine quod agere destinat. Pari ratione nec systema seu corpus omnium in universam actionum, quod est vita, si suo tempore destinat, quicquam mali patitur: neque is qui opportunè finem facit seriei istius actionum, mala animo fecit. Tempus verò debitum, & terminum natura constituit: aliquando privata, ut in senectute: omnino autem universi natura. Cujus quidem partibus mutatis, semper recens & vigens mundus perdetur. Semper verò id pulchrum est & temperatum, quod conducit universo. Finis itaque vite, singulis mala quidem esse non potest, quippe cum non sit turpis: quippe nec voluntate & nostra dependens, & à societate non aliena. Bona autem sit: cum & opportune fiat respectu universi, & proficit, & divitiis accidet.

19. Tria hæc in promptu habe. Primum, ne quid frustra, si quid agis ipse scilicet, aut secus quam ipsa justitia egisset: in rebus autem omnibus secus accidentibus, cui fortasse avarus, aut providentia obligasse: quantum neutra est inculanda. Secundum, quale unumquodlibet à privatione fuerit usque dum animam accipit; indeque, donec eam reddidit: ex quibus constans sis, & in qua dissolvas. Tertium, ut velut in altum procul à terra subvectus, humanas res despicias, earumque multiplicent varietatem: simul cogites, quam multa circum in aëre & in æthere habitent: eademque te visurum, quoties in sublime assolis: ut sint omnia unius speciei, & brevi tempore durent.

ὁ πεκαυλῖαι, κακὸν τι πάσκειν. ὁμοίως ἔν τῳ ἐκ
 παλαιῶν ᾧ περιέχον αὐτήματα, ὅστις ἐστὶν ὁ βίβλ., ἐάν
 ἐν χειρῶν πάλυσι, οὐδὲν κακὸν πάσχει κατ' αὐτὰ
 τῆτο, καὶ ὁ πεκαυλῖαι. ὁ δὲ ὁ καὶ παύσας ἐν χειρῶν
 ᾧ ἐν τῶν τῆτον, κακῶς διακρίνει. ᾧ ᾧ χειρὸν, καὶ τὸν
 ὅσον δὲ δύνανται, παλὲς μὲν καὶ ἡ ἰδέα, ὅταν ἐν
 γῆσι πάντως ᾧ ἡ τῆ δυνάμει, ἢ τῆ μετὰ μετὰ βαλλούτων,
 κατὰ δὲ καὶ ἀκμαῖος ὁ σύμπας κόσμος διακρίνει.
 κατὰ δὲ καὶ πάλιν καὶ ἐν τῶν, καὶ συμφορὸν τῆ ὅλη. ἡ
 ἐν καὶ παύσας ὅτι βίβλ., ἐκαστὸν ὁ κακὸν μὲν, ὅτι ἐν
 ἀπορὸν ἢ τῶν καὶ ἀπορὸν, καὶ ἐκ ἀκοιτῶντος. ἀγα-
 θὸν δὲ καὶ τῶν καὶ ὅλη καίριον, καὶ συμφορὸν καὶ συμφορὸν
 μέγιστον. ὅπως γὰρ καὶ διακρίνει ὁ πεκαυλῖαι κατὰ
 ταυτὰ δεῶν, καὶ ἐπὶ ταυτὰ τῇ γὰρ μετὰ μετὰ.

19. Τρία ταῦτα δὲ φέρηται ἔχον, ὅτι ἂν
 ποιῶν ὁ μὴταύτη, μύτε ἄλλως ἢ ὡς ἂν ἡ δίκη αὐτῇ
 ἀνίσταται. ὅτι ὅτι ἔξωθεν συμβαίνει, ὅτι ἦτοι
 κατ' ὀλίγην, ἢ κατὰ φέρηται. ἔτε ὅτι τῇ ὀλίγη
 μεμαίεται, ἔτε τῇ φέρηται ἐγκλητόν. δεύτερον, τὸ
 ὅτι ὅτι ἔξωθεν ἀπὸ φέρηται, μέχρι φέρηται,
 καὶ ἀπὸ φέρηται, μέχρι τῇ τῇ φέρηται
 ἀποδοῦναι, καὶ ἔξωθεν ἢ σύγκρισις, καὶ ἔξωθεν ἢ λύσις.
 τρίτον, ἔξωθεν μεμαίεται ἔξωθεν κατὰ φέρηται
 ἀνίσταται, καὶ τῇ φέρηται ὅτι κατὰ φέρηται
 σωματικῶν ὅτι, καὶ ὅτι τὸ φέρηται, κατὰ φέρηται καὶ ἐν
 αὐτοῖς.

durent. Hisne superbimus ?

20. Ejice opinionem, & salvus es, nemo id prohibebit.

21. Rem aliquam molestè ferens, oblitus es omnia fieri secundum universi naturam, & quod peccatum sit alienum : præterea omnia ita ut nunc fiunt, semper facta esse, & futura, nunquam fieri ubique : item quæ homini sit cum universo genere hominum conjunctio : non ea siquidem sanguinis aut seminis, sed mentis communicatio. Oblitus es etiam mentem uniuscujusque esse Deum, & inde fluxisse : nihil cuiquam proprium esse, sed illinc & filiolos, & corpusculum & ipsam animulam venisse. Oblitus es omnia versari in opinione ; & quod id tantum quod præsens est, unusquisque vivit, & amittit.

22. Crebrò apud animum tuum recale eos qui certis de causis majorem in modum sunt indignati ; qui maximis honoribus, calamitatibus, inimiciis, aliâve quacunque fortuna præter alios nobilitati sunt : deinde quære, ubi nunc ista : nempe fumus, & cinis, & sermo, aut ne hoc ipsum quidem. Simul ad mentem tibi accidat, quicquid hujus est generis, ut Fabius Catulinus rure ; Lucius Lupus, & Stertinus Baiis ; Tiberius Capreis, & Velius Rufus. Et universim si quæ sunt alia in re quacunque prosequendâ potiundâve, quasi quæ tanti fuerit, animi contentioris exempla. Item quàm per se vile sit & pusillum, quodcunque tanto fastu studiove geritur. Et quanto magis si
philo-

αἰσθάνων. καὶ ὅτι ὁσάντις ἀνὴρ ἐξαρθῆς, ταύτῃ τῇ
 ὁμοειδὲς, τὸ ὁλιγοχρόνιον. ὅτι τέτοις, ὁ τύπος.

20. Βάλε ἔξω τὴν ὑπόληψιν, σέσωσαι. τίς ἐν ὁ
 πολὺν ἐκβάλλει;

21. Οἶαν δυσφορεῖς ἐπὶ τινι, ἐπελάθε τῆς, ὅτι
 πάντα κατὰ τὴν ὁλὴν φύσιν γίνονται. καὶ τῆς, ὅτι τὰ
 ἀμαρτανόμαζον, ἀλλότριον. καὶ ὅτι τέτοις τῶν, ὅτι πᾶν
 τὸ γινόμενον, ὅπως αἰετὶ γίνετο, καὶ γινώσκεις, καὶ νῦν
 πάντα κατὰ γίνονται. τῆς, ὅση ἡ συγχεῖται ἀνθρώπων
 πᾶν τὸ ἀνθρώπιον γένος. ὅ γὰρ αἰμαίνεις ἡ παρεμα-
 ίναι, ἀλλὰ νῦν κοινωνία. ἐπελάθε τὴν καὶ τῆς, ὅτι ὁ ἰσχυρὸς
 τῶν διδόν, καὶ ἐκείθεν ἐρρύηκε. τῆς, ὅτι ἐδὲν ἰδίον ἐδε-
 νος· ἀλλὰ καὶ τὸ τεκνίον, καὶ τὸ σωματικόν, καὶ αὐτὸ τὸ
 ψυχάειν, ἐκείθεν ἐλήλυθεν. τὴν, ὅτι πᾶν τὸ ὑπόληψιν.
 τῆς, ὅτι τὸ παρὸν φρόνον ἕκαστος ζῇ, καὶ τὸ ἀποβάλλει.

22. Συναχῶς ἀναπολείν, τῶν ὅτι τινι λίαν ἀγα-
 νακλήσανται· τῶν ἐν μεγίσταις θόξαις, ἡ συμφορῆς,
 ἡ ἐχθράς, ἡ ὁπαισὺν τύχαις ἀκμάσαντας. οἷα
 εἰσφάνον, πῦ νῦν πάντα ἐκεῖνα. καὶ πῶς, καὶ ἀποδός, καὶ
 μῦθος, ἡ ἐδὲ μῦθος. συμφορῶν πλείονα ὅ καὶ τὸ
 τοῦτο πᾶν, οἷον, φάει· Κατακλινέτω ὁπ' ἀρχῆς, καὶ
 Λέγει· Λῦπος, καὶ Σίεστιν· ἐν Βαίαις, καὶ Τιβέριος
 ἐν Καπρίαις, καὶ ἡλῆ· Ρῦθος. καὶ ὅπως ἡ φρεὶς ὅτι
 μῦθ' οἷοντος διαφορῆς καὶ αἰετὶ αὐτὸς πᾶν τὸ καὶ
 γινόμενον· καὶ ὅσα φιλότητος τὸ ἐπὶ τὴν Λατίνης.

philosophiæ consentaneum, in data materia tueri iustitiam, modestiam, ac simpliciter Diis obsequi. Fastus enim qui superbiæ vacuitatem ostentando exercetur, omnium est gravissimus.

23. Qui quatit, Qui Deos sic colas, quomodo eos videris, aut esse deprehenderis; ei respondebis, primum esse eos visibiles: deinde absque hoc sit, tamen animam meam cum non videam, nihilominus magnifacio: ita Deos quoque ex viribus eorum quas identidem percipio, cum esse intelligo, tum veneror.

24. In eo sita est vitæ salus, ut singulas res totas intuearis, quid in iis formæ sit, quid materiæ. Toto animo des operam, ut iusta agas & vera dicas. Quid enim superest, quam ut fruaris vita bonis operibus bona opera annexando, ita ut ne minimum quidem spatium intermittas?

25. Vnum est lumen solis, etiam si intercipiatur parietibus, muris, aliisque innumeris rebus. Vna est communis substantia, etsi certo modo affectis corporibus infinitis distincta. Vna anima, etsi naturis innumeris, propriisque circumscriptionibus distributa videatur. Vna etiam mens, etsi discreta videatur. Ex his porro, quæ commemoravimus, alia, ut spiritus & subiecta, sensus expertia, nullâ naturæ consortione sociabilia sunt: quanquam & in illis est quod uniendi vim habeat, & ad congenere vergere faciat. At peculiariter intellectus sic comparatus est, ut ejusdem generis adjungat se naturis, neque à societatis appetitione

ὑλης ἐαυτὸν δίκαιον, σώφρονα, θεοῖς ἐπ' ἄμεινον ἀφελῶς
παρέχεν. ὁ γὰρ ὑπὸ ἀτυφία τυφθε τυφόμεθ
πάντων χαλεπώταίθ.

23. Πρὸς τὰς ὀπιζήσοντας, πῦ γὰρ ἰδὼν τὰς
θεούς, ἢ πόθεν κατεληφώς ὅτι εἰσιν, ἔτω σέβεις πρε-
στον μὲ καὶ ὅφει ὁρατοί εἶναι. ἔπειτα μάλιστα ἐξὲ τὴν
ψυχὴν τὴν ἐμαυτοῦ ἐάρακα, καὶ ὁμως τιμῶντως ἐν καὶ
τὰς θεούς, ἐξ ὧν τ' ὀψιμείως αὐτῶν ἐκαστοῖς περὶ
μαί, ἐκ τέτων ὅτι τέ εἰσι καὶ ἀλαμβάνω, καὶ αἰδῶμαι.

24. Σωφειά βίη, ἐκαστον δι' ὅλου αὐτοῦ τί ἐσ' ὁρᾷ. τὴ
μὲ αὐτὴ τὸ ὑλικόν. τί δαὶ τὸ αἰσιῶδες. Εἰς ὅλης τ'
ψυχῆς τὰ δέχματα ποιεῖν, καὶ τὰ ληθῆ λέγειν. τί λοι-
πόν, ἢ ἀπολάσσειν τὴ ζῆν, σωμαπλοῖα ἄλλο ἐπ' ἄλλω
ἀγαθόν, ὥστε μηδὲ τὸ βραχύτατον διάστημα ἀπο-
λείπων.

25. Ἐν φῶς ἡλίκ καὶ διείργηται τοίχαις, ὅρεσιν,
ἄλλοις μυείαις. μία ἑστία κοινὴ, καὶ διείργηται ἰδίως
ποιοῖς σώμασι μυείαις. μία ψυχὴ, καὶ φύσει διείρ-
γῆται μυείαις, καὶ ἰδίαις περὶ γραφαῖς. μία τοιαύτη ψυ-
χὴ, καὶ διακεκείωτος δοκῇ. τὰ μὲ ἐν ἄλλα μέρει τῶν
εἰρηκόων, ὅς πᾶν δόματα καὶ ὑποκείμενα, ἀγαθὰ καὶ
ἀγαθὰ ἀλλήλαις, καὶ οἱ κακὰ τὸν ἑν σῶσιν,
καὶ τὸ ἑστία αὐτὰ εἶδον. διδοῖα δ' ἰδίως ὅτι τὸ
ἡμόφυλον γίνεσθαι, καὶ σῶσθαι, καὶ ἐ διείργῃται τὸ
κατακλινὸν πρὸς.

26. Quid quæris ? ut diu vivas ? An ergo sentire, appetere, crescere, confabulari, cogitare ? Quid horum desideratu dignum est ? Quod si vilia sunt omnia hæc ; ad extremum te confer, nempe ut sequaris rationem & Deum ducem. Atqui gravari & iniquè ferre, quod per mortem istis cariturus es, rationis & Dei cultui repugnat.

27. Quantula pars immensi, infiniti ævi attributa est unicuique ? celeriter ea in æternitatem evanescit. Quantula verò pars substantiæ universi ? Quantula animæ Universi ? quantula denique in glebula terræ repis ? Hæc omnia tecum cogitans, nihil animo magnum concipe, nisi hoc tantum, ut quicquid ages, ductu naturæ agas ; & feras quæcunque communis fert natura. Quomodo mens tua seipsa utitur ? in hoc enim sunt omnia. Cætera omnia intra tuæ voluntatis arbitrium sunt posita : quod si extra voluntatis arbitrium ; simus, & sumus.

28. Id maximè ad contemptum mortis facit, quod hi etiam, qui dolorem in malis, & voluptatem in bonis duxerunt, tamen eam despexerunt. Qui id tantum boni nomine dignatur, quod Universo est opportunum, ac cui perinde est plurè sine an pauciores pro vitæ spatio secundum rectâ rationem præstiterit a Stoicis, neque in aliquo ponit discrimine, longiorè an breviori tempore res mundi spectet, ei mors nequaquam est terrori. Heus tu, civis fuisti in hac magna urbe, quid attinet, verum quinquennio ? Etenim quod secundum leges

26. Τί ἐπιζητεῖς; τὸ διαγίνεσθαι; ἢ ἀλλὰ τὸ εἰδέναι πᾶσι τὸ ἀγαθόν; τὸ αὔξεσθαι; τὸ λύχευ, αὐτοῖς; τὸ φωνῇ χρηθεῖν; τὸ διακονεῖν; τί τόσσον πόνος; ἄξιον δοκεῖ; εἰ δὲ ἕκαστα εὐκαταφρόνητα, πρὸς τῷ ὅτι τελειώσαν, τὸ ἔπεσθαι πρὸ λόγου καὶ πρὸ θεῷ. ἀλλὰ μάχεται πρὸ τιμῆς πνεύματος, τὸ εἰσβαλεῖν, εἰ δὲ τὸ τεθνησκήναι σερήσθαι τῆς αὐτῶν.

27. Πόσον μέγας τὸ ἀπείρου καὶ ἀχανὺς διαῶν ἀπομαρμερεύει ἐκείνῳ; τάχιστα γὰρ ἐναφανίζεσθαι πρὸ αἰδίου. πόσον ὅτι ὅλης ὑσίας; πόσον ὅτι ὅλης ψυχῆς; ἐν πόσῳ δὲ βωλαεῖν ὅλης γῆς ἔρπεκ; πᾶντα ταῦτα ἐνδυμύμνηθ', μηδὲν μέγα φανιάζει, ἢ τὸ ὡς μὴ ἢ σὴ φύσις ἄγει, ποιεῖν πάσχειν ὅτι, ὡς ἡ κοινὴ φύσις φέρει. Πῶς ἑαυτὸ χρητὰς τὸ ἡγεμονικόν. ἐν γὰρ τέτρω τὸ πᾶν ἐστὶ. τὰ δὲ λοιπὰ, εἰ σεραίρετά ἐστιν, ἢ ἀσεραίρετα, νεκρὰ καὶ καπνός.

28. Πρὸς θανάτου κατὰφρόνησιν ἐγερλικώτατον, ὅτι καὶ οἱ ἢ ἡδονὴν ἀγαθὸν καὶ ἢ πόνον κακὸν κείνεντες, ὁμῶς τότε κατὰφρόνησιν, ὅτι τὸ ἄχαιρον μόνον ἀγαθόν καὶ ὅτι τὸ πλείονος κατὰ λόγον ὁρῶν πρὸς ἕκαστον ἀπαρτύναι, πρὸ ὀλιγοψύχας, ἐν ἴσῳ ἐστὶ καὶ ὅτι ἢ κόσμον θεωρεῖσθαι πλείονι ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ ἐδιαφέρειν. τέτρω ἐδὲ ὁ θάνατος φοβερόν, ἀνθρώπων, ἐπολιεύσω ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει τί σοι διαφέρει εἰ πῶς ἔστι; Τὸ γὰρ κατὰ τὸς νόμους, ἴσον ἐκείνῳ. τί ἐν δεινὸν εἰ

leges, id omnibus est æquum. Quid ergo grave accidit, si te urbe emittit non tyrannus aliquis aut injustus iudex, sed natura quæ te introduxit? perinde ac si prætor histrionem dimittat è theatro, in quod eum introduxerit. At, inquis, non quinque, sed tres modò actus recitavi. Rectè dicis. In vita siquidem tres actus fabulam implent: finem enim is determinat, qui & concretionis olim fuit, & nunc est dissolutionis autor. Tu neutrius es causa. Discede igitur æquo animo: nam & is qui te dimittit, propitius tibi est.

Finis.

ἡ πόλις ἀποπέμπει σὲ τύραννον, ἔδ' ἐδικασθῆς
 εἰδικθῇ, ἀλλ' ἡ φύσις ἡ εἰσαγαγῆσα; οἷον εἰ κομψ-
 δὸν ἀπολύει τὴ σκηνῇς ὄφθαλμῶν γραῖη γέρας. ἀλλ' ἐκ
 εἶπον τὰ πάντε μέρη, ἀλλὰ τὰ τρία. καλῶς εἶπας.
 ἐν μέντοι τῷ βίῳ τὰ τρία, ὅλον τὸ δράμα ἐστὶ. τὸ γὰρ
 τέλειον, ἐκείνῳ ὁρίζη, ὁ τότε μὲν τὴ συγκρίσειας
 πῶς ἢ τὴ διαλύσεις αἵτιθ. αὐτὸ δὲ ἀπαίτιθ
 ἀμφότερον. ἀπιδε ὅς ἴλεος. καὶ γὰρ ὁ ἀπολύων
 ἴλεος.

ΤΙΛΘ.

The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the various positions in the Department of the Interior, under the act of March 3, 1879, entitled "An Act to provide for the better management of the public lands, and for other purposes."

二、

MERICI CASAVBONI IS. F.

IN

MARCI ANTONINI

De seipso & ad seipsum Libros,

NOTÆ.

Note in LIB. primum.

A' ex Αὐτοῦ τῶν εἰς ἑαυτὸν] *Philosophi* titulum, quem Marco nostro pleriq; veteres, Christiani Gentilesque, non ut proprium cognomen, sed ut meritum virtutis elogium tribuunt, quod hic omiserimus, cum Xyläder, utcumque addendum crediderit, non in Manuscripto tamen invenisse se codice ingenuè profiteatur, non est quod factum pluribus excusamus. Si quis tamen hoc non contentus, alias omitendi causas requirat, adeat b. m. parentis in Jul. Capitolinum Notas, & Emendationes, initio vitæ Marci: quibus nos quod addamus non habemus. Quæ autem vis sit & sententia horum verborum, τῶν εἰς ἑαυτὸν, quod rectè intellecta, cætera lustraturis, ex alto suspensæ lampadis, aut ælatæ facis instar esse possint, utcumque breviores

viores in cæteris, diligenter expendemus. Certè quàm parum diligenter incomparabile hoc scriptum hætenus à plerisque versatum sit, vel inde constare possit, quòd plerique, etiam doctissimi, in ipso titulo, tanquam limine, malo omine, soleant impingere. Quotus enim quisque est, qui cum aliquid ex his libris promunt, Antoninum *De Vitâ suâ* non laudant? Certè, Marcum Antoninum, maxime virorum, ex ipsis etiam Imperatoribus non unius exemplo, *De Vitâ suâ* commentarios reliquisse, sunt qui asserant, & Ælium Spartianum, aut Lampridium testes appellent. Ego ingenuè profiteor, neque in Spartiano, neque in Lampridio, (quos tamen non oscitanter legi) tale quid, sed nec in alio quocumque veteri scriptore, de Marco nostro meminisse. Sed demus scripsisse; quid tum? An ideò, τὰ ἐκ τῆς αὐτοῦ, *De Vitâ suâ*? An hic quicquam Marcus Antoninus (paucæ excipio, quæ obiter & aliud agens libro primo) vel de vitâ suâ, dum privatus adhuc, vel de rebus à se gestis, postquam Imperator? An quisquam unquam fuit, qui præcepta philosophiæ, & secum colloquia (posterâ soliloquia dixere) ad mentis animique cultum spectantia, *De Vitâ suâ*, (præsertim qui maximus Imperator esset) inscriberet? Scripserat Cæsar Augustus *De vitâ suâ* libros XIII. Hodie non extant hi libri: sed tamen hodièque supersunt fragmenta quædam, quæ cujus argumenti fuerint, si titulus non docet, indicare queant. Nonne res à se publicè privarimq; gestas iis libris summus Imperator complexus erat. Unde & illa tituli, *De Vitâ suâ*, apud Suidam Græca metaphrasis, οὐκ ἔστιν ἰδίῳ βίῳ, ἀλλὰ τῶν ἀρχαίων. Septimii quoq;

Severi

Severi De Vita sua Commentarii olim extabant; de quibus Æl. Spartianus in ejus Vita meminit his verbis: *Vitam suam privatam publicamque ipse composuit ad fidem*: Aurelius autem Victor Spartianum ita expressit; *Abs se texta* (malunt ibi viri docti, *gesta*, legi) *ornatu ac fide paribus composuit*. Melius igitur illi multò, qui τὰ εἰς εἰσὶν, τὸ ἴδιον τοῦ Διαγώνη, ut vetus apud Suidam scriptor, aut ipse potius Suidas; vel De officio suo, ut doctissimus Canterus exponunt. Ad institutum vitæ, fateor, & doctrinam de Officiis referri possunt pleraque quæ hic tractantur, & scopus hic in istis libris quin Antonino nostro præcipuus fuerit non abnuo. Sed nec ista tamen, ut quæ vim vocis ἐμφατικώτατης & præcipui momenti non satis exprimant, mihi satisfaciunt. Ut enim qui τὸ ὄν, ἀπλῶς & κατ' ἐξοχὴν; vel τὸν ὄντα, (ut Plato non uno loco) dicit, Deum quidem intelligit; nec tamen interpres admittendus, qui Deum Latinè reddat; cùm quod ista Dei periphrasī sapientissimè innuitur, cum vitæ fontem esse, in quo sint, vigeant & moveantur (Aët. 17.28) omnia; imò verò, quod altioris adhuc est sapientiæ, solum illum verè esse & existere; cætera præter illum, quæcumq; fluxæ sunt naturæ & mutationibus obnoxie, verè ea (quod tum alii pulchrè probant Philosophi, tum Plutarchus inter alios eximiè, peculiari de Delphico ei tractatu) non esse, aut vivere; id totum simplici & vulgari Dei nuncupatione deperdatur: Ita hic, qui, τὰ εἰς εἰσὶν τὸν, De officio vitæ, aut, instituto vertat, rem quædem dicat ipsam, si sola libri materia quaeritur; à tituli tamen ipsius proprietate, & præstantiâ longè abest, quo, præter argumenti indicium, quini-

um vitæ quàm latè patent officiorum; omnis ci-
 vilis & moralis philosophiæ fons & origo, nem-
 pe Sui ipsius cognitio, excellenter aperitur, Hinc
 Delphicum illud tantæ celebritatis oraculû, Τὸν
 θεὸν ἑαυτοῦ; de quo tam multa apud veteres Gen-
 tiles, aliosque: quò pertinet & illorum philosopho-
 rum subtilestima disputatio, qui virtutes omnes;
 justiciam puta, fortitudinem, alias; ad unam pro-
 priæ mentis animique curam revocabant: quo-
 rum sententiam Græc. Θαυματουργός, ut Theo-
 logus, ita & Philosophus eximius, Oratione in
 laudem Origenis, ipso dignâ, pluribus explicat.
 Sed ex innumeris illis quæ apud veteres Græcos
 Latinosque scriptores passim occurrunt Delphici
 istius præcepti interpretationibus, binas hic, Cice-
 ronis ambas, utcumque prolixiores, alteram cer-
 tē, quòd tum titulum, de quo nunc quærimus,
 apprimè illustrent, tum librorum omnium scopum
 materiamque nervosè pariter & luculentior expa-
 nant, opponere visum est. Ita igitur Cicero, Tu-
 scul. Quæst. lib. I. *Est illud quidem vel maximum,
 animo ipso animam videre: Et nimirum hanc habet
 vim præceptum Apollinis, quo monet ut se quisque
 noscat, Non enim, credo, id præcipit, ut membra no-
 stra aut staturam, figuramve noscamus: neque nos
 corpore sumus: neque ego tibi dicens hoc, corpori tuo
 dico. Cuius igitur, misse te, dicit, hoc dicit, nosse ani-
 mam tuam; non corpus quidem quasi vas est, aut
 aliquod animi receptaculum; ab animo tuo quicquid
 agitur, id agitur à te. Hunc igitur posse, nisi divi-
 nam esset, non esset hoc acrioris cuiusdam animi
 præceptum, sic ut arbitror. Deo sit: hoc est, seipsam
 posse cognoscere. Idem de Legibus lib. I. Hæc enim
 philosophia, scilicet) una res cum ceteris res
 omnes,*

omnes, tum quod est difficillimum docuit, ut nosmet-
 ipsos nosceremus ; cuius praecepti tanta vis, tanta
 sententia est, ut ea non homini cuiquam, sed Delphico
 Deo tribueretur. Nam qui se ipse norit, primum ali-
 quid sentiet se habere divinum, ingeniumque (geni-
 um, fortasse : sed fortasse tantum, dicat adi, si pla-
 cet, Anton. lib. III. c. 4. p. 51. & quae nos ibi)
 in se suum sicut simulacrum aliquod dedicatum pu-
 tabit; tuncque munere decorum semper dignum ali-
 quid & faciet & sentiet: & cum se ipse perspexerit,
 totumque tentarit, intelliget quemadmodum à naturâ
 fibornatus in vitam venerit, quantaque instrumeta
 habeat ad obtinendam adipiscendamque sapienti-
 am : quoniam principio rerum omnium quasi adum-
 bratas intelligeat animo ac mente conceperit, qui-
 bus illustratis sapientia duce bonorum virum (scribo,
 verum. Vide Antonin. l. V. c. 10. Οὐ τοῦτ' ἐστὶν
 τὰ τοῦ π. &c. Item Platonem, tum alibi, tum VI.
 de Repub. toto;) & ob eam ipsam causam cernat
 se beatum fore. Nam cum animus cognitione perceptisq;
 virtutibus à corporis obsequio indulgentiaque discos-
 serit, voluptatemque sicut labem aliquam decoris
 oppresserit, omnemque mortis dolorisque timorem ef-
 fugerit ; societatemque charitatis cœnerit cum suis,
 omnesque naturae conjunctis flos duxerit, celsamque
 decorum & puram religionem susceperit, & exaceret
 illam, ut oculorum sic ingenii aciem ad bona deligenda
 & rejicienda contraria, quae virtus ea providendo
 est appellata prudentia ; quid eo dici aut cogitari
 poterit beatius? Idemque cum caelum, terras, maria,
 omniumque rerum naturam perspexerit ; ea, quae
 generata, quae recurrant, (alii, reditura;) quando,
 quo modo obitura ; quid in iis mortale & caducum,
 quid divinum aeternumque sit viderit, ipsumque ea
 modo-

*moderantem & regentem penè prehenderit, seseque non unis circumdatum mœnibus popularem alicujus definiti loci, sed civem totius mundi, quasi unius urbis agnoverit: in hac ille magnificentia rerum, atque in hoc conspectu & cognitione naturæ, dii immortales, quàm ipse se noster, quod Apollo præcepit Pythius! quàm contemnet! quàm despiciet! quàm pro nihilo putabit ea, quæ vulgò dicuntur amplissima! Haftenus Cicero, ejus verbis nihil opportunius ad Antonini mentem scopumque fieri posse, qui cum curâ legent, & lecta contendere non gravabuntur, agnoscent. Quod igitur Xylander ipse olim (rationem non assequutus; unde est quod postea rejecit) rectè: quod ὁ μαναρίτης parens meus, (cujus judicii magna apud me filium, jure meritoque ut filium; sed non minor, hic quidem certè, si non filium, esset autoritas) non uno loco præfert, *De seipso*: id ego omni alii interpretationi simpliciter anteponendum duxi. Sed ne sic quidem plenè satis reddi crediderim, quod Græca verba continent, aut continere certè possunt. Refert Diogenes Laertius Antisthenem olim interrogatum, τί αὐτῷ ἐφ' ἡγήσεται ἐκ φιλοσοφίας, quem potissimum ex Philosophiæ studio fructum percepisset, respondisse, τὸ δύνασθαι ἐαυτῷ ὁμολαίῃ. Hinc vox ὁμολαίῃς, quæ apud eundem in Pyrrhone; soliloquium Latinè dicas. Hinc illud Ciceronis Tuscul. V. Demosthenis Oratoris factum nescio quod improbantis; *Apud alios loqui didicerat, non multum ipse secum*; quibus verbis hominem notat, qui plus operæ poliendo sermoni, quàm moribus excolendis posuerit? Solonis scriptum, *σις ἐαυτῷ ὑποθήκας*, inscriptum, memorat Diogenes Laertius*

tius in ejus vitâ : Hermetis autem, vetustissimi illius & genuini, qui *Τερισμύης* ob admirationem sapientiz dictus est; *ὡς τὸν ἰδίον νοῦν*, beatus Cyrillus libro 2. contra Julianum. Quare cum *τὰ εἰς ἑαυτὸν*, tam, ad se ipsum, quàm, de se ipso, verti posset, & in utroque multum ponderis inellet, utrumque non malè conjungi posse, imò verò debere existimavi. Hæc igitur ratio nostræ, *De seipso & ad seipsum*, versionis. Porro per *ἐαυτὸν*, philosophos, Platonicos, Stoicosque, animam seu mentem cujusque intellexisse, nemo opinor, (ut allatum modò Ciceronis ex Tuscul. Quæst. locum omittram) ignorat, qui non in ipsorum libris hospes planè: præsertim cum Aristoteles etiam subscribat, & rationem in Ethicis non uno loco reddat. Hinc illa gravissima quæstio, an Homo sit quiddam ex corpore & anima compositum; nobiliore illâ quidem compositi parte, sed parte tamen: an verò essentia ejus tota, *καὶ τὸ τὴν εἶναι*, sit in animâ solâ, quæ corpore utatur ut organo sibi circumdato. Platonice & Stoice Philosophiæ hoc immotum fundamentum, cui cætera pleraque superstructa sunt, hominem *κατὰ τὴν ψυχὴν εἶναι*. Simplicius in Epiæterum, *Παίδευει δὲ τὸν ἄνθρωπον ὡς κατὰ ψυχὴν λογικὴν εἰστωμένον, τῷ σώματι χρώμενον ὡς ὄργανον*. Doctrina ejus, inquit, hoc præsupponit, hominis essentiam in solâ ejus anima consistere, quæ corpore utatur ut organo. Miras tenebras offundit Latinus interpres, vir alioqui doctissimus, dum vertit, *Omnis autem doctrina hac naturæ humana fundamento innititur, quæ posita sit in ratione & mente, quæque corpore ita ut artifex instruat in quo quopiam utatur*. Vide Antoninum lib. VIII. c. 35. & decimi

cimi libri, sectione ultima: Plutarchum etiam contra Colotem, præstantissimæ editionis in octavo, pag. 2051. Plenior hujus tituli explicatio ex diversis Antonini locis peti potest: iis præcipuè (quæ non pauca) quibus vox *ἐαυτοῦ*, non sine peculiari *ἐνεργείᾳ*, aut *δυνάμει* usurpatur. Memini V. Cl. Tho. Gathakerum in nupero illo meo (de quo in præfatione ad Lectorem diximus) cum ipso colloquio, quod ego vel non legeram, vel certè legere non memineram, nonuisse me, virum doctissimum Lyl. Gyraldum alicubi in historiâ Poetarum alio titulo hos Antonini libros citare; τῶν κατ' αὐτὸν scilicet: qui quoque titulus ex ipso Antonino commodè potest exponi. Sed cum priorem illum fide Manuscripti Xylandrini freti pro vero & genuino tueamur, cur de isto laboremus non est. At aliud tamen est, quod in Gyraldi verbis observandum nobis est. Ait enim vir doctus, *Ejus certe librum Gracè scriptum legi, cujus titulus, Μόδεος Ἀντωνίνου ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν; ex quo variam & multiplicem illius sapientiam facillè colligere possumus. Quid illud ἐκ, sibi velle dicemus? Hos libros prolixioris operis, (sive alterius cujuscumque posterioris, sive Antonini ipsius, aliis suis negotiis hæc ratione consulentis operâ) Excerpta, vel Epitomen esse? An potius, non hos ipsos quos hic exhibemus libros; (unde fortasse, quod illorum numerus qui in hæc nostra ἐμπυρῶν, cujus etiam Suidas meminit, ab ipso filetur) sed quædam ex eis Excerpta à Gyraldo lecta esse? Id eò verisimilius mihi fit, quod ante menssem unum aut alterum quàm hæc scriberem, indicio V. Cl. de literis & literarum amantibus omnibus indefessâ industriâ meritissimi, Patricii Junii;*

benefi-

beneficio verò Johannis Priczi, Anglo-Britanni, (cujus extant in Apuleii Apologiam Observationes eruditissimæ) apographum ex Manuscripto Bibliothecæ Augustanæ Codice, celeberrimi illius Davidis Hæschelii manu transcriptum; Excerpta ex Antonino nostro sub nomine *Episteti, Enchiridii Secundi*, ad capita XLIII. continens, nactus sum. Vix unum de plurimis Antonini libris (secundo & ultimo solis exceptis) æquant omnia illa capita. Ipsissimus est ubique textus Antonini, quem hic exhibemus; non interpolatus, non ullibi (locum unum aut alterum excipio, ubi culpâ fortasse transcribentis, sive Hæschelii, sive alterius cujuscunque deficiunt aliquot lineæ) decurtatus; nisi quod magni lectionum, sed quæ plerumque nullius aut minimi momenti, varietas; cujus, cum tanti erit, in Notis Lectorem pro re natâ monebimus. Cæterum quid Excerptor hic quicunque fuerit sibi proposuerit, non in promptu conjicere. Non enim vel quæ præcipua simpliciter, & maxime admiranda in his Antonini libris; vel quæ maxime fundamentalia videri poterant dogmata, præceptave: non denique quæ unius essent argumenti, congesta hic collectaque dicere quis possit. Nulla capitum istorum inter se non magis quam sectionum Antonini coherrentia. Nihil mihi probabilius occurrit, quàm quibus maxime capiebatur, (quæ palatorum diversitas est) in unum collegisse hunc Excerptorem. Quid si tamen, ut fortum faceret, & vel sibi vindicaret; aut alii cuiquam (ut multi sunt ad fraudes et imposturas, vel minima de causâ, proclives) adscriberet? Sed alius erit de his amplius qua-

rendi locus, in Commentatione de Theofetio, cujus initio libri ad allatum ex Suidâ testimonium mentionem fecimus.

Pag. 2. lin. 12. 13. *Πόρρω τῆς πλατύνῃς διαγωγῆς.*] Viri doctissimi corrigunt *ἀγωγῆς*, correctione valdè probabili fateor, an omnis necessariâ dubito. *ἀγωγή*, propriè, de educatione; *διαγωγή*, de vita communi & consuetudine. De educatione Antoninum loqui idèò probabilis, quia matris meminit; de consuetudine tamen & instituto vitæ adultioris si exponamus, eadem erit sententia.

Ibid. lin. 13. 14. *τὸ μὲν ἐκ δημοσίας διαμικτὰς*] Xylandri utraque editio, *τὸ μὲν ἐκ δημο.* quod ideo moneo, quia Xyl. edit. 11. per omnia solis erratis minutioribus & typographicis exceptis, exhibituros promisimus, ut si contrâ quid in uno aut altero loco contigerit, de eo in Notis monituri simus. Illud autem *μὲν*, cùm qui de Marco scribunt uno omnes ore (inter illos etiam Anonymus apud Suidam, cujus & Xylander verba suæ editioni præfixerat) planè contrarium restentur, erratis typographicis haud illibenter annumerassem, nisi versio Xylandri, vel ab ipso, quod non puto, Xylandro, vel à Manuscripto quo usus est ipse codice, manasse fidem fecisset.

Ibid. lin. 18. 19. *μῆτε μεροισανὸς αἰνέει*] Pro *αἰνέει*, legendum *αἰνέει*, ut magnus Turnebus (decus Galliz dum vivebat) pridem correxit in Adversariis; Lipsio etiam in libro de Gladiatoribus astipulante. Cæterùm de coloribus & factionibus, sive Circi sive Amphitheatri, quæ sunt aliis observata pridem, aut ejus generis alia si quæ deinceps se nobis offerant, non omnibus fortasse

scitasse nota, notata tamen aliis haud paucis, & quærensibus obvia, ne quis à nobis in nostris hinc Notis expectet. Non enim alios transferre mihi animus. Et quis tandem observandi, seu commentandi finis, si quæ scriptoribus antiquis plerisque communia, ea ad singulos ingerenda & congreganda sunt?

Pag. 5. 1. 3. 4. τὰ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ
De epodis, in genere, quæ nullo non tēpore apud plerisque gentes in usu, critica jam sunt omnia, neque hic à nobis, ut modò monebamus, expectanda. At de dæmonum ἀποκομπῇ quorsum, & quas hic intelligat Antoninus, operæ pretium quærere. Ἀποκομπῆς, seu ut vulgò loquebantur, ἐξορκισμοῦ ὁ δ. à Judæis potissimum ad Romanos mansisse crediderim. Mira narrat in hac genere Josephus Antiq. Judaic. lib. VIII. quæ Eleazarus quidam Judæus exorcista, coram Vespasiano Imperatore & plurimis aliis, ipso quoque se presente & spectante, patraverit. Post Judæos Ægyptii hæc arte (seu maleficio potius, cum de illis loquimur, dicendum est) tum maxime celebres: qui tamen exorcisantes, formulis ut plurimum Judaicis utebantur, ut ex Origene contra Celsum lib. 1. p. 17. discimus. In cujus verbis, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀργυρίου ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνὶ τῷ κόσμῳ, τὸ ἐνὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐνὶ τῷ κόσμῳ, à Latino (quæia sexcenta in illa versione animadvertimus) interprete, frequenter sunt interspersa Ægyptiorum disceptationis efficacioribus, ineptissime & imperitissime vertuntur. Verte, in libro Ægyptiorum qui de miraculorum operationum & exorcismorum arte tractans de disciplinâ, interspersa reperiuntur. Constat cum gemino ejusdem Originis

genis loco qui lib.4. p.189. παρὰ δ' ὅτι καὶ γενεαλογεῖται, &c. Ex his duobus Origenis locis conjunctis Justinus Martyr interpretandus, cujus non verba tantum mendose sunt edita, sed in longè aliam, quàm quæ fuit auctoris, sententiam vulgò trahuntur. Is postquam negavit ullos exorcismos à Judæis adhibitos efficaces (si tamen ulli sunt; dubitanter enim loquitur) esse, qui non in nomine Dei Abraham, Dei Isaac, & Dei Jacob, concipiuntur; ita pergit: Ἡδὴ μὲν οἱ ἐξ ὑμῶν ἐπορκισαὶ τῇ τέχνῃ, ὥσπερ καὶ τὰ ἴθνη, χρώμενοι ἐξορκίζουσι, καὶ θυμιάμασι καὶ καλὰ δέσμοις χρωῖνται εἶπον. Hæc Justinus verba ita vulgò accipiunt, Serrarius in Tobiam, alique, quasi Justinus id sui temporis Judæis Exorcistis objiceret, eos jam à majorum ritu in exorcismis faciendis defecisse, & novam exorcisandi artem per *suffitius* & *vincula*, à gentilibus didicisse. Quod quàm falsum sit, vel ex uno, quem laudavimus, abundè constet Origene. Prætereà, quis qui vel Tobiam legerit, credat *θυμιάματα* Judæos, in exorcismis, & suffiendi ritum à gentilibus accepisse? Ad *vincula* quod attinet, miror viris doctissimis non intellectam vocem significationis non adeò reconditæ: sunt enim *καλὰ δέσμοις*, solennes adjurationum formulæ, (*carmina*, Latinè dicas) in Exorcismis adhibitæ. Sed in Justinus verbis mendū certissimum: legendum enim, *καλὰ δέσμοις χρωῖνται*, non, *εἶπον*; cui verbo nullus ibi locus. Verto igitur, Jam siquidem, (vel pridem enim) exorciste vestri hæc arte, (in nomine Dei Abr. Is. & Jac. exorcisandi scil.) ut & gentiles (Ægyptii nimirum) utuntur; *suffitius* adhibentes & solennes adjurandi formulas. Apud Christianos denique inter

inter ordines Ecclesiasticos Exorcistarum peculiarem classem fuisse nemo ignorat : Sed præter hos legitimos , quin erroneos alii , (quales illi *ἐπισκοποι καὶ ἱερεῖς Ἰουδαῖοι*, Actuum XIX. 13.) prestigiis ad suum quæstum utentes , dubium mihi non est. Ad quos ni fallor, ut & Judæos, Ulpiani verba potissimum pertinent : *Medicos fortassis quis accipiet etiam eos , qui alicujus partis corporis vel certi doloris sanitatem pollicentur ; ut puta si auricularius ; si fistula , vel dentium : non tamen si incantarit , si imprecatus est , si (ut vulgari verbo impostorum utar) exorcisaverit . Non sunt ista medicinæ genera , tametsi sint qui hos sibi profuisse cum predicatione affirmant .* D. l. 50. tit. 13. l. 1. p. 3. Sed & philosophos illorum temporum hoc artificio celebres (an infames ?) fuisse , certum est. Apollonium dæmonas abegisse , narrat in ejus vita Philostratus. Porphyrium , Iamblichum aliosque taceo , quia ævi posterioris , cum jam Magia in summo honore & pretio. Atqui jam Augusti tempore philosophos magiæ deditos passim , aut saltem magos tum fuisse , qui falso philosophorum nomine se venditarent , liquet ex Mæcenatis verbis apud Dionem Cassium Rom. Hist. lib. 52. Ut non immerito b. m. parens, Modestini verba, *Si quis aliquid fecerit , quo leves hominum animi superstitione numinis terreantur , divus Marcus hujusmodi homines in insulam relegari rescribit , ad illos , quos sub philosophorum specie Rempub. vexasse , narrat Capitolinus in Marci vitâ , referri posse censuerit .* Id enim ipsum totidem ferè verbis & Mæcenæ prædicto apud Dionem Cassium loco. Ex omnibus his, quibus τῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ γαλήνης titulus &

appellatis pari jure competit, quos peculiariter Antoninus hic notat, an indifferenter omnes, arduum æstimet. Ceterum verba illa, τὸ δὲ τῶν σπουδαίων, ita capio, non ut omnes omnino interpretor & miraculosas operationes pro incredibilibus habuerit; sed ut quæ vulgò narrabantur in hoc genere, suspecta pleraque habuerit, nec temerè (quæ verbi Græci ἀπίστων sæpe vis est: ut & Cicero Mæcibi venit) crediderit; ut denique & animo & judicio alienior ab illis fuerit. Hic locus erat Acta illa apud Metaphrastem, (de quibus condidit Annalium Baronius ad annum Christi 183.) miraculosam Lucillæ, Marci filiz, à demone obsessæ, per Abeserium Hierapolitanum Episcopum, sanationem narrantis, expendendæ; & cum his Antonini verbis consiliandi: Sed & illa τῶν ἀπίστων de regione καὶ γυναικῶν: ut & quod narrat Lucianus in Alex. Pseudomante de Antonino, impostori nequissimo credent, & tamper ab eo decepto. Sed ista cum accuratè tractari postulent, his angustiis includi non possunt.

Ibid. lin. 18. 19. τὸν δὲ ἀσκητικὸν ἢ τὸν ἐμπειρικὸν] Rectè Xyl. hic in Notis ἐμπειρικὸν, pro ἐντελετικὸν restituit. Horum autem verborum clarissima explicatio ex Epict. capite LXX. Ἰσχυρὸς ἐντελὸς ἡμεοσμένῳ ἢ κατὰ τὸ σῶμα, &c. petenda est: sed non, hic quidem, Epicteti à Simplicio, qui in verborum istorum, μὴ τὰς ἀσπιδότας ἐπιλαμβάνει, πῶς ἴσται ἀπλεῖν, expositione insigniter hallucinatur. Certè non uno exemplo didici de rebus antiquis non semper antiquis credendum. Atqui sunt hodieque, (quod in tam clarâ luce mirum) qui Simplicium sequuntur: cujus testes mihi Notæ nescio cujas, non

uno loco corrigendæ, quæ in Epistolum Lugd.
Bat. ex Officina Joh. Maire. A. D. 1634. prodie-
runt. Πτελαμύωνα τὸς ἀνδρείωντας, quid sit,
docerunt, præter Arrianum, Diogenes Laertius
in vita Diogenis; & Plutarchus in Apophthegma-
tis Laconicis. Περὶ ἀσκήσεως, in genere, consulen-
dus Arrianus in Epist. lib. 3. c. 12. & 14.

Ibid. lin. 20. 21. τὸ μὴ ἐν σολῇ] Lege; qui
heres, b. m. parentem in ista Capitolini, *Visus
sunt est ab amicis & cum privatis vestibus.*

Ibid. lult. ἐνδιαλέκτως] Lege, ἐνδιαλλακτως:
quod & Xylander in Notis monuit.

P. γ. l. 18. ἀναιδήτως παρατίμωρτα] Meta-
phora sumpta à pertuso dolio; quod & in pro-
verbium abiit. Id Lucretio, *Laticem pertusum
congerere in vas.* Lucianus in Anthologia Gr. sic
ἀχαρ. eleganter,

Φαῦλος ἀπὸ πείθους ἐστὶ τὸ ἐμμένειν· εἰς ὃν ἀποδούς
Ἀντλῶν τὰς χεῖρας, εἰς κενὸν ἐξίχεται.

Senec. epist. 99. *Acquiescamus his quæ jam hausi-
mus, si modò non perforato animo hauriebamus, &
transmittente quicquid acceperat.*

Ibid. lin. penult. καὶ τὸ ἀδωρότητος τῶν διομένων]
Xyl. in Notis ingenuè, idèd non interpretatum
esse se, quia non intelligebat, fatetur. Sed eandem
ubiq; legem si sibi dixisset, quàm multa passim,
quæ omittere illum oportuit? Vortimus nos in
textu, nec intempestivum, &c. Quod sic etiam for-
tasse non malè, *Nec intempestivè illos, qui ex opi-
nione vitam insitunt, theorematibus exagitare,
vel, obtundere.* Magnum & perpetuum fere hoc
vitium erat sectatorum philosophiæ Stoicæ,
semper crepare theoremata; nullo loco, nullo
tempore ab iis oggerendis sibi temperare. Inde

illud Epictetum, *μη λαλεῖν τὸ πολὺ ἐν ἰδιώταις τῶν διασημάτων*. Sed omnino consulendus A. Gellius, & apud illum Arrianus, Noct. Att. lib. 1. cap. 2. quibus nihil dici possit accommodatius ad hunc locum. Τὸ ἀδεώρητον, hic accipio ut apud Diog. Laert. in Zenone, ubi virtutes alie dicuntur *διασημαίαι αἱ ἔχουσαι τὴν σύστασιν ἐκ διασημάτων*; alie, *ἀδεώρηται, ὅτι μὴ ἔχουσιν*, &c. Ὅμοις, apud Græcos haud raro, *ἀπλῶς*, pro vana falsaque quavis (ut Ant. lib. 4. c. 9. *ἀπὸ τινος οἰήσεως*, & lib. 9. c. 28. *ὅση οἰήσις*!) opinione: sed ut plurimum, pro falsa opinione scientiæ, quam *δοκασισοφίαν*, aliter vocant. Hinc illud Bionis, *ἢ οἰήσις, ὥρεκα πῆς ἐγκοπή*: quod & Plutarchus, Περὶ τῆς ἀκρίβειας, ut alios omittam, egregiè docet. Eadem erat & Zenonis sententia, *μηδὲν εἶναι τῆς οἰήσεως ἀλλοτριώτερον πρὸς καλὰ ληψίην τῶν ἐπιστημῶν*. In omnibus Laertii editionibus, quas ego quidem vidi, imperitissimè (quod & interpretes Latini, alique, multis aversissimis infestissimè sequuntur) editum est, *ποιήσεως*, pro *οἰήσεως*. Opponit ibi Zeno *τὴν οἴησιν, τῇ κοσμίῳ ἡμῖν*, (quam Christiani *ταπεινοφροσύνην* vulgò dicimus) de qua in superioribus lineis dictum fuerat. Etsi Poeta non ego sum, nec ut essem, valde unquam laboravi, hanc tamen de poeti bene merèndi opportunitatem libenter amplexus sum. Porro ut nomen *οἴησις*, ita & verbum, *οἰᾶται*, *ἀπλῶς*, non raro pro stultè, & arroganter putare. Ita accipio libro 9. cap. 24. *ὥς διεῖαι φιλοσόφως πρακτικῶς*: nec multò aliter apud Aristotelem *Ethicorum* IV. *οἰόμεθα θαυμάζειν, οἰόμενοι ποιεῖν, οἰόμενοι ὑπερέχειν*, uno eodemq; capite.

P. 9. l. 10. 11. τὸ ἀνεπίπληκτον] Concinnior
citt

erit sententia si τὸ ἀνεπίπληκτον, passivè, pro ἀνεπίπληκτον, ut tum Helychius, tum Suidas interpretantur, accipimus; ut id dicat, Alexandrum cum sermonis esset adeò castigati ipse, nemo ut illum jure posset reprehendere, non tamen alios illum, qui minùs accurati sermonis erant, unquam reprehendere solitum: quæ, in homine Grammatico, rara laus.

Ibid. l. 19. 20. ὅτι ἡ τυραννικὴ βασκανία.] Dubium, *invidiam* passivè, an activè, (quam Cicero propriè *invidentiam*, distinguendi causâ, solet appellare) intelligat; utrique enim pariter obnoxii tyranni: sed sequentiâ verba, ποικιλία & ὑπόκρισις, de invidentiâ sumi debere suadent; nec fortasse aliter Horatius, quanquam aliter vulgò exponatur, in istis, *Invidiâ Siculi non invenerè Tyranni, Tormentum majus, usurpavit.* Quod mox de *Patriciâ* Antoninus, non aliud ille, quam quod omnes omnium ætatum scriptores questi sunt, & quotidiana firmat experientia, *Ceras* (ut Ciceronis utar verbis; veros affectus dicit hic Antoninus) *amicitiâs difficillimè reperiri in iis, qui in honoribus, reque publicâ versantur.* Fortasse aludit Antoninus ad etymologiam verbi ἐὺπαίδας: Ea quippe maxima apud Poetas immanitatis exaggeratio, quæ à feris parentibus, tygridibus leonisque ducitur: Qui igitur ἐὺπαίδας vocati, (i.e. *boni orti parentibus*) illi si verè quod vocantur, essent, dissimillimos eos esse, id est, mitissimos eos & mansuetissimos, verum erat.

P. II. l. 10. ὅτι τὴν ἀδελφὴν μου Σεύρη.] Viris maximis assentior, Scâligero, Baronio, Salmasio, tum hic, tum apud Galenum, *Verum pro Severo restituentibus.* At quod idem Baronius a.d. 177. 7. in

in Ulpiano, ubi editiones omnes aut pleræque, *Divi Severus & Antoninus*, ipse, ne monito quidem lectore varietatis lectionis, *Divi Verus & Antoninus*, exhibet, non laudo. Etsi enim sunt viri docti, qui ita malint; sunt tamen & alii non minus docti, qui non levibus moti rationibus, vulgatam lectionem retinendam putant.

Ibid. l. 16. τὸ ἀμειλὲς καὶ τὸ ὁμότερον] Non id puto voluit Antoninus, curis eum (neque enim potuit) omnino vacuum fuisse, sed in maximis curis & occupationibus, studia philosophiæ, ut Ciceronis utar verbis, non intermisisse. Vide infra lib. 9. c. 36. Το μὴ ἀρίστα εἶναι φιλοσοφίας, &c. Vocem non adeo alioquin obscuram, consulens tamen hic exposui, ne quis τὸ ἑυότερον καὶ τὸ ὁμειλὲς, lib. 6. c. 23. cum leget, suspectam haberet, & temerè sollicitaret.

Ibid. l. 23. Παράλληλῳ Μαξιμῷ] Turbat hic contextum orationis vox παράλληλῳ non unâ ratione. Expende sequentia & intelliges. Præterea, constanter Antoninus hoc toto libro, quoties ad diversas personas transit, à præpositione παρὰ, sermonem suum aufpicatur. Mihi non dubium, quin scripserit Antoninus, (fortasse & ita reperit in Manuscripto Codice Xylander, & imprudens mutavit) Παρὰ καὶ Μαξιμῷ, compendiosè, pro, Παρὰ Κλαυδίου Μαξιμῷ. Capitoliū in Marci viri: *Audivit & Sextum Ciceronensem Plutarchi nepotem, Junium Rusticum, Claudium Maximum, & Cinnam Catulam, Stoicos*. Haud multò alicubi in Epitomâ Aur. Victoris: *Marcus autem Antoninus; pro, Marcus Aurel. Antoninus*, editum vulgò; ut vir doctissimi noster in Notis pridem monuit. Errare autem illos puto, qui hanc Cl. Maxi-

nam Socrum, cum Maximo Tyrio Platónico, confundunt. Nam quod Eusebius Maximum Tyrianum inter Marci præceptores numerare creditur, id à vitiosa Græci contextus (ex meliori latine Hieronymi versionis interpunctione corrigenda) dispositione profectum est, non ab ipso, auctum dicere, Eusebio. Quæ proximè sequuntur, *τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, &c.* de rigore animi laudabili, qui vitiosæ *συμπεριφορῆς* & obsequio opponitur, accipio. Sed & *δυσκολοῦτος* illi, sive *καὶ τὸν καλὸν καὶ τὸν κακόν*, (cujus apud Platonem, *ὁ καλὸς ἀνδρὶς*, contrarium) *καὶ τὸν καλὸν καὶ τὸν κακόν* dici possunt, qui tamen *τὸν καλὸν καὶ τὸν κακόν* proprias habent in potestate, nec ullis vel temporum necessitatibus, vel opportunitatibus illecebris adduci possunt, ut à recto virtutis tramite vel tantillum deflectant, & sibi indulgeant. Vide & infra, l. 3. c. 6. *ἀντὶ τούτου, &c.*

P. 13. L. 21. *καὶ ἡ κοινὴ τοῦ σώματος*] Xylandri versionem quia non plane absurda, non correxi; sed lectorem moneo, elegans hoc verbum à b. m. parente in ista Capitolini in vitâ Marci, *summo- vando amicos à societate & convivio, &c.* sed & à præstantissimo Saksasio, in eadem verba, plenius & certius expone. Videri possit Antonini proprium verbum, quia alibi nunc non reperias. Est tamen hoc levius argumentum. Quot enim voces penitus intercidiſſe putamus cum tot veterum quæ pridem pariter monumentis? Quot aliarum, nunc rararum & paucis notarum, quæ communes & vulgares fuissent, si tot scriptores veteres longæ ætas nobis non invidisset? Ut à pluribus olim usurpatam vocem, & vulgò satis notam fuisse credam, movet me Juvenalis, qui ad verbum interpretatus

terpretatus est, *sensum communem*. Ejus verba sunt Satyra VIII.

*Hæc satis ad juvenem, quem nobis fama superbæ
Tradit, & inflatum, plenumq; Nerone propinquo.
Rarus enim ferme sensus communis in illa
Fortunæ—*

Græcam vocem habebat in animo Juvenalis, quem non mirum qui illam ignorabant, Juvenalis interpretes, non intellexisse.

P. 15. l. 1. *χὲ δῆμονον, ἀλλ' ἔ τὸ πεγατίση*] Non constat syntaxis verborum. B. m. parens in Capitol. p. 176. ita scribit, *χὲ τὸ δῆμονον. ἀλλ' ἔ τὸ, Πεγατίση τῆς ἐρύνης, &c.* Ego jam olim in Notis Anglicis ita quoque non malè scribi posse putabam: *χὲ δῆμονον ἄλλῃ. Οὐ πεγατίση, &c.* An ut rectè dicitur, *ἄχει τὲ ἐρχέσθαι, & ἄχει ἐρχέσθαι* vel ἥλθε; ita dici possit *& περὶ ἀπίση*? Certe si hoc admitteretur, quin hæc vera lectio esset, *χὲ ἐπίμονον ἄλλῃ περὶ ἀπίση, &c.* nemo dubitaret.

Ibid. l. 8. 9. *ταμειυίσκὸν τῆς χορ. χὲ ἴσσομ.*] Xylander verterat, *sumptus procurabat*, neque crebatur de iis rebus causam dicere: quæ nobis meritò displicuerunt; sed nec ista nunc minùs, *impensarum rationes colligebat*, quæ nobis aliud agentibus existerunt. Nempe, de Rationario imperii (quod si placeret, mallet tamen, in tabulas publicas referre) cogitabam; quale illud Augusti; quod, ut Dionis utar verbis, *τά τε τῶν ἐξαίσιων, χὲ τὰ τῶν περὶ ὅσον, τῶν τε ἀναλαμμάτων τῶν δημοσίων, τό τε πλῆθος τῶν ἐνθηταυροῖς χρημάτων, χὲ ὅσα ἄλλα τοιαύτοισιν ἐς τὴν ἡγεμονίαν φέροντα,* complectebatur: aut de *Edicto*, quale illud Trajani, Plinio in Panegyrico laudatum his verbis, *Itaque*

que non tam pro tua gloria, quam pro utilitate communi, editto subjecisti, quid in utrumque vestrum esset impensum. Adsuescat Imperator cum Imperio calculum ponere; sic exeat, sic redeat, quasi rationem redditurus. Edicat quid absumpserit: ita fiet ut non absumat, quod pudeat edicere. Sed alia verbi ταμνύδου vis est, ab his calculi rationibus aliena. Verto igitur, sumptus parcè dispensabat; vel, si quis id malit, pecuniam, que ex vectigalibus & publicis Imperii redditibus obveniebat, parcè erogabat. Τὸ ταμνύδου, sive proprie capias, pro θναυεῖζον; sive metaphoricè, ut cùm Græci dicunt eleganter, ταμνύδου τὰς τύχας, vel τὰς ὁρμὰς, vel τὸ πόνον, & id genus alia; sententiæ parum aut nihil intererit: quæ, puto, clarior erit, si cum sequentibus testimoniis conferatur. Lamprid. in Alex. Aurum & argentum rarè cuiquam nisi militi divisit: nefas esse dicens, ut dispensator publicus, in delectationes suas suorumque verteret, id quod provinciales dedissent. Vopiscus in Aureliano: Vellemus quidem devotissimis R. P. viris, multo majora deferre compendia, sed facit rigor (an non rigor hic, quod Antonino τόνου?) publicus, ut accipere de provinciarum oblationibus ultra ordinis sui gradum, nemo plus possit. Sed & in voce χορηγία, ambiguitas: quam si propriè accipias, tum vertendum erit, sumptus in Scenicos (vel in spectacula) parcè faciebat. Lamprid. in Alex. Sev. Scenicis nunquam aurum, nunquam argentum, vix pecuniam donavit, pretiosas vestes, &c. Et ibid. post paginam unam aut alteram; Spectacula frequentavit cum summâ donandi parsimoniâ, dicens & venatores, & scenicos & aurigas, &c. De hoc ipso Antonino, Capitol. in ejus vitâ, Salaria multis subtraxit,

subtraxis, quos niosos videbat accipere, &c. Quo-
modocunque veritas, hoc certum, minus popula-
rem Pii siue parsimoniam siue frugalitatem hie
tangi, quam notat etiam Dio, his verbis ; Αἰνε-
ται δὲ ὁ Ἀντωνῖνος ζητητικὸς γονέων, καὶ μὴ δὲ
πεὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ τυχεύοντα τῇ ἀκεχολογίᾳ ἀφι-
εῖσθαι. ὅθεν αὐτὸν οἱ σκώπτουτες καὶ κυμνοπύκνῃ
ἐκάλουν· quod nec Julianus prætermisit in Cæ-
saribus ; ut non mirum, Antoninum oberecitatior-
num meminisse, quas Pius pater eo nomine, tan-
quam rigidus aut avarus , incuriebat. Vocem
τόνον, de immoto animi rigore, & invicta perti-
nacia, non obviam, luculenter explicat Arrianus
in Epict. lib. 2. c. 15. Πρὸς τὴν σκληρῶς τινῶν ,
(Wolffius conjiciebat pro τινῶν, τισι, corrigen-
dum; sed obstat, τὸ ὦν, quod sequitur; ego poti-
us pro , ἐμμένοντας, scripserim ἔχοντας: nam
mox quoque, ἔχοντας αὐτῷ τὸ ἀποχῆς, πονέ, pro
ἐχομένῳ) ὦν ἐκείνων ἐμμένοντας. Illud postremo
addam, in istis, τῆς ὅπῃ τ. τόνων καταρτιδσεως,
susplicari me veram lectionem ; scē, τῆς ὅπῃ τ. τ.
τόνων τινῶν καταρτιδσεως: excidisse verò τὸ τι-
νῶν, ob scripturæ similitudinem cum præcedente
τόνων.

Ibid. lin. 19. μήτε ὅτι σοφ. μήτε ὅτι δικ. ἕρ.
μήτε ὅτι πολ.] De Sepbista & Schotastico, nullus
erit opinor doctis scrupulus, qui quàm honorifici
per illam ætatem tituli fuerint, & ἀφιλοδόξοις
appetiti, non possunt ignorare. De vernaculis, &
δικογενῶν, videamus. Vernæ propriè, qui domi;
sed latiori significatione etiam quicunque in urbe
nati. Hinc apud Senecam urbani, & vernæ con-
iuncti, ac montanis & rusticis, qui ex confragoso
(ut ipse loquitur) veniunt, oppositi. Glossæ
quoque

quoque veteres, vernilem, πολίτικον exponunt. Vernaculus, Martiali Senecæque idem quod vernus, seu vernula: & quod Senecæ, vernitas, id aliis vernacula urbanitas. Ut igitur Senecæ, vernitas, obsequium, seu ἀρέσκεια: ita hic vernaculus, planè est ἀρέσκω: aut ut Arrianus interpretatur, (non enim meliorem verbi Antoniniani interpretem vel optare possimus) ἡδὺς τοῖς σωῶσιν; vel simpliciter, ἡδὺς ἀνδραπῶ: lib. IV. capite αὐτὸν συμφορᾶς. Εἰ γὰρ κρείσσον (inquit) τὸ αἰδῆμονα εἶναι καὶ κόσμιον, τὸ εἰπεῖν τινα, ἢ ἡδὺς ἀνδραπῶς! &c. Quod de vernilitate Arrianus, id Seneca non dissimilibus verbis de eruditionis (quam tum Sophistæ sibi vendicabant) commendatione: *Magno impendio temporum, magna aliorum aurium molestia laudatio hæc constat: O hominem literatum! Simus hoc titulo rusticiore contenti, O virum bonum!* Verbum οἰκογενὲς haud immeritò suspiceretur aliquis è margine irrepsisse; quid enim vernaculus, (non hoc quidem loco; sed si verbi proprietates attendatur) quàm οἰκογενὲς? Si cui tamen severior hæc expungendi medicina non placet, in promptu quod dicamus. Inter primas Æliani Sophistæ (ubi obiter & illa mihi nota, οὐδ' ἐπ' ἡρῶν ὑπὸ τῷ ὀνόματι οὐλομεγέλου ἐστίν) laudes, istam Philostratus ponit, quod Romæ natus Græcè adeò purè loqueretur, ὥσπερ οἱ ἐν τῇ μεσσηνίᾳ Ἀθηναῖοι. An aliud οἰκογενὲς? Sed audiamus Platonem in Menone: Ἕλληνας μὲν ἐστὶ καὶ ἑλληνίζει; nescio quis interrogat responderetur; πάντες γὰρ σφόδρα οἰκογενεῖς. Hæcenus de ipsis verbis & titulis; sed & illud non omittendum, non constare è verbis Antonini, id velit, patrem suum nunquam ab aliis his elogiis ornatum;

ornatum; an alios ipsum nunquam iis ornasse. Non enim laus hæc minor, fortasse & major; in Imperatore certè. Magnum enim viri sapientis & generosi indicium, nunquam quencquam ab his vulgaribus & externis, fortunâ putâ, vel ingenio; sed à solâ bonitate & sapientiâ commendare. Atrianus in Epictetum 4. c. 4. Μηδέποτε ἀπὸ τῶν κοινῶν μήτ' ἐπαινεῖτε, μήτε ψέγετε, ἀλλὰ ἀπὸ δογμάτων. ταῦτα γὰρ ἐστὶ ἴδια τὰ ἐκαστῶ. τὰ καὶ τὰς ἀρετὰς αἰχρᾶς ἢ καλὰς ποιεῖν αἰ. quod alibi quoque iisdem penè verbis repetitur; sed & fusius prosequitur ejus libri cap. VIII. Verum huic interpretationi maximè obstat, quod de eodem Antonino libro VI. reperitur, ἔστι σοφὸς εἰς, ἔστι ὑποπλῆης, ἔστι σοφιστής.

P. 17. l. 3. εἰς ὀλίγιστα ἱατρικῶν χρ.] Suidam vide, in voce Περιοχή. Scipsei at Antoninus fortasse, εἰς ὀλίγιστα ἱατρικῶν χρῆσιν, ἢ τε φαρμάκων ἐπιστῆς, ἢ καὶ ἐπιθ. ἐκλῆς.

Ibid. l. 19. καὶ τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις] Sensum quidem expressisse me in versione; sed vocem tamen unam aut alteram deesse puto; fortasse & aliter transpositæ. Scriberem, ἀνθρ. πρὸς χθῆναι ταῦτα, πρὸς αὐτὸ δ' ἐτὶ τὸ δέον δεδουκῶτ' αὐτῶν ἔπ. &c. Aut si hoc nimis est, minori mutatione, sed eadem manente sententia, δεδουκῶτ' αὐτῶν ἔπ. &c. Erunt fortasse qui minori negotio omittâ particulâ δ' ἐτὶ, pro ἀνθρώποις, legant ἀνθρώπων; aut pro δεδουκῶτ', scribant δεδρακῶτ'; quæ mihi quoque veniebat in mentem, sed (etiam fateor hunc verbi δεδουκῶτ' usum minimè usitatum esse) probata non sunt. Argumentum hoc non fucat æ bonitatis & beneficentiæ præcipuum, id in benefaciendo spectare, hominem te ei qui
homo

homo sit id præstare, non uno loco monet in sequentibus Antoninus. Vide lib. IX. c. ult. p. 263. τὸ πλεον δέλεσθαι, &c. Seneca: *Hominibus prodesse natura jubet. Servi liberine sint; ingenui aut libertini: justa libertatis an inter amicos data; quid refert? ubicunque homo est, ibi beneficio locus.*

Ibid. lin. 24. 25. ἢ ἀπὸ λωπῆς τοῦ ἀνέλεου.] Hunc locum, quem plus quam probabile est esse corruptum, viri docti, qui Augustz Hist. Scriptores notis & observationibus immortalitate dignis illustrant, non uno modo restituere & interpretari conati sunt. Ego quamvis effecisse eos quod conati sunt, affirmare non possum; non tamen tantum mihi tribuo, ut post illos, vires meas experiri sustineam. Sed & eò libentius abstinco, quia nihil hæc philosophicum aut dogmaticum; sed totum quicquid est, ad singularem aliquam Antonini Pii, nec eam publicam, sed privatam, sive actionem, sive consuetudinem, sive denique responsionem pertinet; cujus ignorantia non est cur nos admodum torqueat. Illud tamen dicam, in postremis verbis, τὸ, φελοῦν substitui, idè minus probare me, quòd publicanos, de publicis malè redemptis queri, remissionemque petere solitos, ex Cicerone aliisque notum est. Xylandi versionem etsi palam viciosam retinuimus, quia quid rectum non esset, videre facilius; quam quod rectum esset invenire nobis erat.

P. 21. lin. 3. καὶ ἢ διὰ τῆτο ταπεινότητος.] Scribo, καὶ, ἢ διὰ, μὴ διὰ τῆτο vel omnino ἢ διὰ, (quod tamen nolim) καὶ μὴ διὰ τῆτο. Ceterum, an καί ποτε hæc Imperatorum proprium, (qui inter insignia Imperii ab aliis recensetur) Antoninus intelligat: an verò laudum & beatorum

torum temporis istius, (cùm nihil in his ab Antonino memoratis, quod communi ab aliis descripto luxui non possit æquè convenire) communem; haud immerito quis dubitet. Ego in hanc olim partem potiùs propendebam: quod ex Anglicis Notis apparet. Multa tamen afferre nunc possim, cur magis probabile de insignibus Imperii hæc accipienda. Sed breves hïc esse cogimur. Pro, σημειωδῶν quod hic, ex melliori Xylandri editione, σημειωτῶν corrigendum.

Ibid. lin. 17. 18. καὶ συλλήψεις καὶ ὀπνοίαις] B. m. pater, sæpe jam nominatus, sæpe deinceps (ut ex cujus unius elaboratissimis lucubrationibus plus auxilii ad hoc pensum pertexendum, quàm ex omnibus aliorum quorumcunque musicis operibus; absit invidia verbo; comparaverim) nominandus; in Dionem Chrysostomum, Oratione primâ De regno, non in hoc Antonini quidem, cujus ibi non meminit; sed in Dionis, & Longini locis simillimis, ὀπνοίαν, non ὀπνοίαν, scribi debere contendit. Idem tamen in alio Dionis ejusdem loco, ὀπνοίαν, ut geminum asserit. Sanè non cujusvis est ista rectè semper distinguere, præcipuè cùm δὲ ὀπνοίαν etiam apud Aristophanem inveniamus. Cæterum, quàm φιλοσοφικῶς hæc ab Antonino dicantur, egregiè docebit insignis & ipse Plutarchi locus, qui quia prolixior est, parte ejus contenti hic erimus. Disputat ibi Plutarchus quâ Deus humanas voluntates flectere ratione dici, concipere possit; ac tandem concludit, ἢ γὰρ ἀπαλλακτικὸν ὅλων τὰ θεῖα πάσης αἰτίας καὶ ἀρχῆς τῶν κατ' ἡμᾶς, ἢ τίς ἂν ἄλλῳ ἐν τούτῳ ὡ βοηθῶσιν ἀνδράποισι καὶ σωτηρῶσιν; ἢ τὸ σῶμα δῆται πλάττοντες ἡμῶν, ἢ δὲ τὰς χεῖρας αἷς

αὐτοὶ δὲ μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοὶ καὶ τὰς πόδας, ἀλλὰ τῆς
 ψυχῆς τὸ περὶ κλίκον καὶ περὶ αἰρετικὸν ἀρχαῖς τισὶ
 καὶ φατλασίαις καὶ ἐπνοίαις ἐγείροντες, ἢ τοιωμαῖον
 ἀποσεφροντες καὶ ἰσάτες. Etiam hic in Plutarcho
 (si quidem in Antonino) ἐπνοίαις, non ἐπνοί-
 αις legendum esse nemo credo dubitaverit. Etiam
 illud monendum, ἀπολείπειν, non ἢ ἀπολεί-
 πειν, in sequentibus Antonini verbis esse scri-
 bendum. Malè divisa particula ἥδη, pro quâ in
 priore Xylandro editione excusum est, ἥ δὲ, alte-
 rius huius ἢ inferendi (Xylandro an alii nescio)
 causa fuit. In secunda editione τὸ, ἥδη rectè,
 unâ voce: at posterius illud, ἢ, nihilominus à
 Xylandro retentum; non in textu tantum, sed &
 in versione.

P. 23. l. 9. τὸ δὲ ὀνειράτων] Vide quæ ad lib. V.
 p. 107. l. 23. notamus.

Ibid. l. 11. καὶ τότε ἐν Καίτη ὅσπερ χεῖρη]
 Scribo cum Xylandro in versione, (sed Notæ
 ejus adversantibus) καὶ τότε ἐν Καίτη, ὅσπερ
 χεῖρη. Cajeta, urbs maritima; & littora Cajeta-
 na, notissima. Solitum autem Antoninum littora
 (quâ procul à tumultu scilicet, & turbâ) frequen-
 tare, ipse alibi libro IV. c. 3. & l. X. c. 22. innuit.
 Ibi votum aliquod (virtutis θεοσεβείαν, de quo
 aliàs pluribus σὺν θεῷ) magno ardore concepisse,
 cujus se reum factum esse postea credidit, mi-
 hi verisimile est. Hinc igitur illa Chryse, Apol-
 linis sacerdotis, mentio, qui ab Homero ὄντα
 θῆνα πολυφλοισβοῖο θαλάσσης, in littore orans,
 & prox exauditus, primo Iliados inducitur. Ta-
 lia Antonino, tali ac tanto viro, præter ordinem
 naturæ communem θεόθεν obtigisse minùs mira-
 bitur, quisquis similia & aliis hæud paucis, An-

conino minimè comparandis, quorum testes Historiæ sacræque profanæque, & omnis omnium ætatum experientia, non ignorat accidisse. Unum præter alios Aristidem libenter nominarem; venustissimi & cultissimi sermonis Sophistam; sed adeo, (quod ex scriptis liquet) cum supersticiosum, τὴν φιλότητον, ut fidem illi, εἰκοθεν quod aiunt μάλιστα, talia multa de se narranti, arbitrari religio mihi sit.

Pag. 25. l. 11. 12. λύδης & ὀπίεια καὶ κροτύφαν-
ον;] Sanguinem, ossa, pellem, ut ex quibus præcipuè constet humanum corpus, enumerat; res utique per se partim viles, partim tales, ut aspectus eas horreat humanus, (unde est quod λύδην maluit dicere, quàm αἷμα) potius quàm areat, inaniens. Conferenda sunt hæc cum iis quæ lib. IX. c. 30. τὸ σαπρὸν τῆς ἐκάστου ὑποκειμένης ὕλης. ὕδωρ, κόνις ὀπίεια, χεῖλος. Aqua, inquit, & pulvis: ex horum autem mixturâ, lutum, ex luto, pro variâ ejus temperatura; vel ossa, vel γράσος, id est, caro, fatida res, & putrescere facilis. Quò pertinet quod homo, πηλὸς αἵματι τετραγεμένος à quibusdam; ab aliis, πηλὸν φύεμα, per contemptum dictus. Item cum iis conferenda quæ lib. VIII. c. 32. γράσος πᾶν τὺν καὶ λύδην ἐν θυλάκῳ. Θυλάκον intellige, eâ portione quâ rarum illud patientiæ exemplum, Anaxarchus, in voce fortissimâ, & generosissimâ, Πτάρχε, ὅστις τὸν Αναξάρχῳ θυλάκον Ἀνάξερχον ἢ πτάρχη. Seneca, Consol. ad Marciam. c. 24. Hæc quæ vides ossa circumvoluta per-
uiciæ, & ὀφθαλμῶν εὐερεῖν οὐκ ἐκτετακται & ministræ
παύλα & cætera quibus involuti sumus, vincula mi-
morum tenebræque sunt. Mox Antoninus, ὁδὸς

ἀπορροήσι; ubi τὸ ἀπορροήσαι, contrariā planē
notione à vulgari. Sed cū non pauci istius ge-
neris composita, ut ἀπολαμβάνειν, ἀποκλέειν,
ἀποκλέω, &c. contraria vulgò significēnt,
non aulim mutare; si quis tamen malit ἀπνοήσι,
prohem magis.

[Ibid. l. 17. καὶ ὅμοιον ἀνομιάν. νευροσπασ-
θίμην] Tam de verbo νευροσπασθίμην, tum de re
ipsa, multa b. m. parens in Persium, ubi & Anto-
nini locum non unum laudat & exponit. In qui-
busdam tamen Antonini locis nimia festinatio
fraus ipsi fuit: ut cūm ἀνομιάνων ὅμοιον inter-
pretatur, vim non communem; cūm ἰσχυρὸν ὁμο-
κλήμην, seu, societati contrarium, (nec unquam
Antoninus alia notione voces has κοινωνίος &
ἀνομιάνων, quæ toties apud illum occurrant,
usurpat) debuisset dicere. Iterum cūm ista lib. X.
c. ultimo, ἐκείνο ἡθροειά, ἐκείνο ζῶν, ἐκείνο, ἐκ
ἐκείνου, ἀνθρώπων: de professione eloquentiæ
alii prælatā professioni, &c. accipit: cūm id ve-
lit Antoninus, τὴν προαίρεσιν δόναμεν, seu
quod eodem redit, dogmata & opinionēs cu-
jusque, à quibus pender ἡ προαίρεσις, ἡθροειά re-
cē posse nuncupari, ut quæ plus possint ad im-
pellendos in hanc vel illam partem animos, quàm
ἡθροειά quævis: cujus alioqui virtutis quantum
passim tribuant scriptores antiqui, ex multis
eorum queretis notum est. Rem fusè docet Ar-
rianus in Epist. lib. 2. c. 23. Περὶ τῆς τῷ λέγειν
δυνάμεως, Quantum tribuenda sit eloquentiæ.
Vide & ejusdem libri c. 2. Περὶ ἀταραξίας: ubi
notanda verba, quæ fortasse cogitabat (perpetuus
Arriani imitator) Antoninus, cūm hæc scriberet,
Τὸ τοιοῦτον προαίρεσιν (inquit) τὸ τοιοῦτον δύνειν τὸ τοιοῦτον
D d 3 πῶς

πίστ' τὴτο νίκη· τὴτο δόλοϋ· τὴτο εὐδοκί-
μῳσις. Huc facit & Seneca de verâ fortitudine
locus, quem laudamus in notatis ad pag. 275-
l. 22. 23. Οὗτοι γὰρ ἡ ληταί, &c.

Ibid. lin. 21. Πάντα ἐκείθεν ῥεῖ.] Videri possit
Scholiastes ille cujus verba laudat V. Cl. Fred.
Morellius in Dion. Chrysostomum, legisse hic,
πάντα ἀναθεν ῥεῖ: non ἐκείθεν. Συμφωνον τῆτα,
inquit ille, τὸ τῷ ἀντοκράτορι Μάρκῳ, Πάντα
ἀναθεν ῥεῖ, σφῶς ἐρηκότ·. Hæc certe verba,
Πάντα ἐκείθεν, sæpius ab Antonino (lib. 6. c. 27.
Πάντα ἐκείθεν ἔρχεσθαι: lib. 11. c. 21. ἐκείθεν
ἔρρύηκε; &, ἐκείθεν ἐλύλυθε) repetuntur: senten-
tia verò verborum sæpissime: ut nihil in ore fami-
liarius illi fuisse, crediderim. At vocem ἀναθεν
ipsum ullibi in hanc sententiam usurpare non
memini. Sed præterquam quod Antonini mens
ex ipsius contextu manifesta est, ipsius etiam ver-
bi ἐκείθεν seorsim sumpti ea vis est, ut idem pla-
nè quod ἀναθεν, seu ἐρανόθεν, significare possit.
Ita & τὸ ἐκεῖ, simpliciter & absolutè, de alterâ
vitâ statύγε mortuorum qualicunque post mor-
tem, eleganter haud rarò ponitur. Sed & ταῦτα,
& ἐκεῖνα, non vulgari sæpe sensu; quæ non intel-
lecta, magnas versionum obscuritates, ne dicam
absurditates, pepererunt.

Nota in LIB. 2.

P Ag. 31. lin. 7. ἐν γὰρ ὁ εἰς ἐκείτω] Puto u-
nam vocem aut alteram desiderari. Scri-
pserat Antoninus fortasse, ἐν γὰρ ὁ εἰς
ἐκείτω

καὶ παρ' ἐαυτῶ : vel, αἰσχυρῶ ἐαυτῶν.

Ibid. l. 16. οἱ κεκμηκότες πρὸς βίῳ] Antonino solenne ad verborum ἑτυμολογίαν, vel diversam significationem tacitè respicere. Βίος Græcis, *vita*, vel *arcus*, solâ accentus varietate discernuntur. Fallor, aut alludit huc Antoninus. Fortasse & Aristophanes cùm ἐκτελέουσαι βίον in Pluto dixit. Sed verbis omissis, in rebus ipsis ea similitudo, ut in omni lingua à jaculantibus & sagittantibus ad vitam communem traductæ metaphoriæ sint usitatæ. Porro, in nullo sæcundior, aut facundior argumento Seneca, quàm in hoc mentis seu ῥόμβου, (*turbinem, volutationem, jactationem, fluctuationem*, & interdum *fluctum* ipse vocat) seu languore describendo, & arguendo. Ad hæc autem, quæ hîc Antoninus, proximè accedunt ista, in Epist. 3. *Utrosque reprehendas, & eos qui semper inquieti sunt, & eos qui semper quiescunt. Nam illa tumultu gaudens, non est industria, sed exagitata mentis concursatio: & hæc non est quies, quæ motum omnem, molestiam judicat, sed dissolutio & languor.*

P. 35. 5. μὴ δυνάμειν δὲ] Quorsum spectent hæc, & quàm piè sapienterque ab Antonino ita statuantur, intelligunt illi, qui frequentes philosophorum veterum & recentiorum cujuscunq; disciplinæ; sed & historicorum aliorumque scriptorum, de materiæ, quam Deus emendare non potuerit, (ita enim passim loquuntur) imbecillitate & pravitate querelas observarunt. Ex antiquioribus, (nam ab illis opinor exteri plerique) Platonem in Timæo, & Locrum ipsum οὐρανὸν ὁνομασθῆναι sufficiat. Senecam vix excuso, qui toties id ingerit, cujus pudere sanæ mentis philosophum debuit.

P. 37. l. 4. 5. πῶς ἀντίστα. θῆν ἀνθρακῶ.] Xyl-
 lander vertit quasi scriptum esset, πῶς ἀπλάττει
 θεὸς ἀνθρώπου. Certè de Dei ἀνθρώπου tam passivâ
 (de qua & Antoninus lib. 12. c. 2. quod fortasse
 Xylandrum movit, ut ita verteret) occultâ Dei
 ipsius in humanas mentes operatione; quàm ἀ-
 τίνα, per homines ipsos, virtuti & philosophiæ
 operatos; multa eximie, philosophi Platonici;
 Porphyrius, aliique. Si editam lectionem reci-
 nemus, ita vertendum: *Quomodo Deum homo con-
 tingat, & quâ sui parte & qualiter affectâ.* Græ-
 ca ita scribo; καὶ ὅταν πῶς ἔχῃ, ἢ διακρίναι τὸ τῷ
 ἀνθ. 1. μέγεθος. Ὅταν πῶς ἔχῃ, ut apud Aristo-
 telem Magnorum Moral. lib. 2. c. 10. ἀλλ' ἴσως
 ἐκπῆ τις αἴτι, ὅταν πῶς ἔχωσα τὰ πᾶσι ἐκάλυψε,
 καὶ πότε ἕως ἔχουσιν; ἐ γὰρ διδα. Τὸ πῶς ἔχῃ, α,
 ἀ πῶσι quomodo differant, subtiliter traditur ἀ
 philosophis, tum Stoicis, tum etiam Platoniciis,
 Plotino, Simplicio, aliisque, qui consulendi. La-
 tina lingua has subtilitates non capit. Τὰ μέγεθος
 quæ partes animæ propriè, & quot sint, docet
 Aristoteles Ethic. Nicom. lib. 6. c. 1. & 2.

Ibid. l. 8. καὶ τὰ νέεσθαι γῆς φ.] Utraque Xyl. καὶ
 τὰ γῆς; ut & Plato in Theæteto; qui & an-
 ctorem verborum Pindarum nominat: istorum dico,
 τὰ νέεσθαι γῆς: quæ Platoni, τὰ γῆς ὑπάρχειν.
 Nam quæ sequitur apud nostrum, sunt Antonini,
 sive alterius cuiuspiam, Pindari non esse liquet ex
 Platone. Haud dissimilis & Euripidis locus, Clem.
 Alexand. Stromat. 5. circa finem laudatus: cer-
 tè, si verba spectes ipsa; nam scopus Euripidi
 diversus, & magis ad Antonini mentem, quàm qui
 Pindari videtur apud Platonem fuisse. Proxima
 lin. τικμ. non τηκμ. legendum; & paulò infra,
 καθαριν,

καθαρόν, non ut editum καθαρόν, quæ sunt offici-
tariis operis condonanda.

Ibid. l. 23. οὐ τῶτο] A Lugdun. edit. hoc, &
nostrā, dum recensemus, ἀπεργασία. Corrige ex
meliori Xylandrinā, sed & ex Suidā, in ἀνέγραψε,
οὐ τὰυτὸ ἔν, &c.

P. 39. l. 12. 13. πρὸς τὸν κυνικὸν Μόν. λεγ.]
Scriptum aliquod Monimi innuit, opinor, Anto-
ninus, in quo personæ plures interloquentes &
disputantes introducitur. Nisi malis corrigere,
πρὸς τὸν κυνικὸν Μόνιμον λεγ. id est, quæ sunt à
Cynico Monimo disputatā, seu scripta. Ita enim
loqui Græcos vel ex Herodiani de Mureo nostro
testimonio, quod initio libri præsum est, in-
telligas. De hujus autem Monimi Scriptis idem
etiam Dion. Laertii, quod hic Antonini, judici-
um: ἔστι μὲν (inquit) ἐκβεβηκότα ἐν γένει,
ὅσα δόξαν μὴ καθαροῦν, πρὸς ἃ ἀλήθειαν
παρομῶν γέγραφε ἢ παύσια αὐτῶν κελυθία
κεκρυμμένα, &c. Interpunctio textus Antonini
corrigenda, τὸ λεγόμενον, ἔδωκε τὴν αὐτὴν, &c.

P. 41. l. 14. τὸ παρ' ἐμὲ περὶ διαίτησιν] Πα-
ρ' ἐμὲ περὶ, vox elegantissima, quam plene, ut
hic usurpat Antoninus, vix alia Latina exprimat.
Non enim solum honoris causā deducere, sed &
necessario comitatu, & viatico instruere signi-
ficat: eadem etiam de officio, quod mortuis im-
penditur, usurpatur. Hæc omnia ni fallor voluit
hic Antoninus philosophiæ, veræ & germanæ,
tribuere. Conatus est exprimere Seneca, *At illud
ex se ortum (gaudium) fidele firmumque est, &
crescit, & ad extremum usque proficitur.* Ele-
gantius & plene Julianus Imperator in Cæsari-
bus, postremis verbis: *Σοὶ δὲ, πρὸς ἐμὲ λέγων ὁ
Εὐμῆς,*

Ερμῆς, δίδωκα τὸν πατέρα Μίδραν ἐπιγνῶναι.
 σὺ ᾧ αὐτῷ τῶν ἐνταλῶν ἔχει, πείσμα καὶ ὄρεμον
 ἀσφαλῆ, ζῶντι τε σιαυτῷ παρασκευάζον, καὶ ἡνίκα
 αὖ ἐντεῦθεν ἀπέρχεται δέη, μετὰ τῆς ἀγαθῆς ἐλ-
 πίδος, ἡγεμόνα θεὸν Διμανῇ καθίσα σιαυτῷ.
 Quæ Latina vir præstantissimus, Petrus Cunæ-
 us, ita fecit: Tibi verò, inquit, hoc dedi, uti So-
 lem agnosceres patrem: cuius tu præcepta sequere,
 atque ita te para, uti is perfugium tibi, tutusque
 portus in omni vitâ sit; post autem, ubi emigrandum
 illinc erit, plenus bonæ spei hunc tibi deum fac pro-
 pitium viæ ducem.

P. 43. l. 3. τὰ ἐν Καρνότῳ] Καρνούτῳ, non
 Καρνύτῳ, ut perperam editum est. Cæterum ex
 his verbis, ut & illis, quæ lib. 1. τὰ ἐν Κυδδῶς
 πρὸς τῷ Γρανέῳ, discimus hos libros, priores hos
 saltem duos, tempore Marcomanicæ expeditionis
 in Pannoniâ scriptos esse. Prioris, an postero-
 ris expeditionis tempore, cui fortissimus Impera-
 tor immortalis est, non hinc constar. Sed cum
 Faustinae uxoris suæ tum lib. 1. ut viventis, tum
 verò lib. 9. c. 3. ut prægnantis, (nisi γυνικῆς, &
 ἰσοθελικῆς illa dici quis malit, quod ego non
 probo) meminerit: ad priorem referenda esse
 necessario sequitur.

Nota in LIB. 3.

P. Ag. 45. lin. 21. τὰ προφανόμενα διαβεβαιῶν.]
 τα προφ. δ. non quod expressit Xylander,
 (cujus versionem tum hic, tum alibi viciosam,
 non correximus, quod in Notis verba pluribus
 explicare

explicare propositum haberemus) sed, τὰς προ-
 ληψας καὶ τὰς ἐννοίας ἐξετάζεν καὶ ἐπαμύλλεν τοῖς
 ὁμοῖς μέγεθος: præconcepas notiones, & παρλα-
 οίας, seu visa oblata, ex rei veritate, & habitu
 ratione circumstantiarum, personæ, loci, tempo-
 ris, aliarum, examinare & expendere. Fusc &
 doctè rem & verbum explicat Arrianus in Epi-
 cæto lib. 2. cap. 17. Seneca de Benef. lib. 2. c. 26.
*Nihil per se quenquam decet: refert quid, cui, quan-
 do, quare, ubi, & cætera, sine quibus facti ratio
 non constabit.*

Pag. 47. l. 18. τὰς καὶ ἐννοίας] Et si hanc le-
 ctionem securus sum in versione, puto tamen
 Antoninum non ἐννοίας, sed ἐννοίας scripsisse.
 Ita quoque vulgò, εἰς τὴν τὰ παρὰ τὰ, vel, τὰ
 γινώσκοντες dicimus, quæ παρὰ, & quæ ἐννοίας
 vox est.

Ibid. l. 24. τὸ ἐν πάσιν ἐπαρρόδον] Malim,
 καὶ τὸ ἐν πάσιν ἐπαρρόδον. quod in unaquaque re
 pro atatis & natura ratione pari modo veniunt.
 Vel certè τὸ, καὶ, ita accipiendum, ut idem valeat
 ac, καὶ ἕκαστον ἡ: quod præferendum puto. Nam
 alioqui formosi pueri mentio prorsus ἀπερὸς δι-
 κνους, & huic loco non apta; cùm id agat An-
 toninus, ut in iis etiam quæ vulgò deformia, aut
 aspectu terribilia, naturalem inesse pulchritudi-
 nem doceat. An scripsit Antoninus fortasse, τοῖς
 ἰαυλοῖς, pro τοῖς αὐλοῖς: iisdem oculis, quibus, &c.

P. 49. l. 18. 19. τὸ καὶ τῷ ἀντὶ ἡ περὶ τὴν] τὸ,
 περὶ τὴν, ad animæ immortalitatem, quod Xylan-
 dri in versione, minimè pertinere puto. Aliud
 enim suadent tam præcedentia, si quis attentè
 consideret, tum sequentia verba. Optima sen-
 tentia, si levi correctione faciamus, εἰς ὅσον
 quanto

quanto quod servit est excellentius. Est enim hoc
mens & genius: illud autem, &c. Cum autem, τὸ
πρῶτον, diversa significet, nec sine ratione factum
putem, quod Antoninus loco τῷ, ὅσα κρείττον,
quod magis obviam erat, τὸ, ὅσα πλείον, malue-
rit, subtilius aliquid allud præter id quod ex-
pressimus in animo eum habuisse facile credide-
rim. Sed nos quod simplicissimum videbatur in-
dicasse contenti, siquid aliud præterea latet oc-
cultum, id aliis explorandum cogitandumque li-
benter relinquimus.

Ibid. l. 23. ἦτοι γὰρ ἄλλυ ἔργα εἶναι] Scribe,
ἦτοι καὶ ἄλλυ ἔργα εἶναι. Non omnem in hoc ge-
nere, de aliorum seu factis seu dictis, curiosita-
tem sibi interdixit Antoninus, sed hac primùm
exceptione, cùm publici commodi nihil interesset:
præterea, cùm ab alio quod magis expedit &
προϋγχαίταρον est, memem advocat. Quare bea-
tus Chrysostomus, acerrimus alioquin τῆς πολυ-
πραγμοσύνης & ἀλλοτριπραγίας censor, est ta-
men ubi commendare videatur, & illos increpare,
qui sua se solum curare velle profitebantur. Μὴ
γὰρ μοι εἰπὶν τὸ ἡμῶς λέγε, τὸ πολλῶς γέμον
πραγμάτων τί δέ μοι μέλει, τὰ ἐμαυτῷ μεμινῶ.
τότε γὰρ μάλα μεμνήσεις τὰ σά, ὅταν τὰ
σὰ ζητῆς ἐν τῷ πλείον συμφύγοντι. Eos
autem alloquitur qui rueribus in peccatum
quodcumque, obicem, quæcumque poterant, non
ponebant. Non igitur Antonino vitio vertendum
quasi parum instituti sui memori, quod in vita
ejus, fama sua enim curiosissimum fuisse, scriptores
antiqui memorie prodiderunt. Non enim tam
quid fecerit, quàm quorsum fecerit; si verè ju-
dicare volumus, spectare debemus. Quorsum au-
tem

tem ille ? ipsos audiamus : *Erat fame sue curiosissimus, & requirens ad verum, quid quisque de se diceret, emendans quæ benè reprehensa viderentur.*
Jul. Capitol. in vitâ Marcî.

P. 51. l. 10. Ἀπολαυστικῶν φαντασμάτων] Hæc & quæ in eandem sententiam alibi apud Anton. non uno loco, accuratè expendimus & explicamus in Diatriba de Theosebio ; quam, cum θεῶ, primo quoque tempore publicabimus.

Ibid. l. 15. χρώμ. καὶ τὸ ἐνδον ἰδρυμένη δόξα] Jam suprâ, lib. 2. c. 11. πρὸς μόνον τὸ ἐνδον ἑαυτῆς δαίμονι εἶ, &c. & infrâ, hoc lib. c. 6. τὸ ἐκδρυμένη ἢ σοι δαίμον. Sed quia sæpius hæc vox in his libris occurrit, de re semel dicam. Δαίμον no- tio (quæ quidem huc pertineat) apud veteres duplex. Ponitur aliquando pro animo, sive ut Aristoteles II. de Gener. Anim. c. 3. loquitur, τὸ θύραθεν νῦ ; quem χωεῖσθον, ἀμυγῆ, καὶ ἀπαθῆν, rectè sapit alibi. Antoninus ipse expresse, lib. 5. c. 19. ὁ δαίμων, ὃν ἐκάστω περὶ αὐτὴν καὶ ἡγεμόνα ὁ Ζεὺς ἰδώνει ἀπόσπασμα ἑαυτῆ· οὗτο δὲ ἐστὶν ὁ ἐκάστω νῦς καὶ λόγος. Apuleius, De Deo Socr. Quodam significatu & animus humanus etiam nunc in corpore situs, δαίμων nuncupatur : & ibid. mox, Eum nostrâ lingua, ut ego interpretor, baud sciam an bono, certè quidem meo periculo (at- qui non primus Apuleius animum humanum sic indigitavit) poteris Genium vocare : quod is Deus, qui est animus sui cuique, quanquam sit immortalis, tamen quodam modo cum homine gignitur. Senecæ quoque, mens, animus, ratio, Divini pars spiritus ; & interdum, Deus ; ut & Antonino, lib. 12. c. 21. Et hæc quidem de animi humani naturâ genera- tim dicuntur. At videtur interdum Seneca cum de

de animo, ut Deo, vel Divino loquitur, ad bonos animos hominesque restringere: ut Epist. 41. in-
stitio: & Epistolis 31. & 73. extremis. Hactenus
de primâ verbi notione. Secundâ notione, *δαίμων* accipitur pro Angelo (cui enim abstineam
voce, quam si non veteres, hoc sensu, pro bono
dæmone scilicet; ac posteriores, Aristides, Por-
phyrius, Simplicius, aliique non pauci scripto-
res usurparunt Philosophi?) cuique homini assign-
nato, ut custode & vitæ præside. Sed audiamus
iterum Apuleium & *Ex hac sublimiori Demonum*
copiâ Plato autumat singulis hominibus in vita a-
genda testes & custodes singulos additos, qui nemini
cōspicui semper adsint arbitri omnium non modo actio-
rum, verum etiam cogitationum. An de illis separatim
Seneca sit intelligendus, tum alibi, tum Ep. 41.
Sacer intra nos spiritus sedet, (Idemque, Antonino)
malorum, bonorumque nostrorum observator & cu-
stos: hic prout à nobis tractatus est, ita nos ipse tra-
ctat: an verò illos, ut & Antoninus interdum,
cum animo confundat; non certò dixerim. At
Epist. 110. disertè meminit genii, qui diversus
ab animo; sic tamen ut planè non affirmet. Sed
ipsum præstat audire: Sepone in præsentia qua qui-
busdam placent: Unicuique nostrorum paedagogum
dari Deum, non quidem ordinarium, sed hunc infe-
rioris notæ, ex eorum numero, quos Ovidius ait, de
plebe Deos. Ita tamen hoc seponas volo, ut memine-
ris maiores nostros qui crediderunt hoc, Stoicos fuisse.
Singulis enim & genium & Junonem dederunt.

P. 53. l. 3. ἡ γὰρ ἐκ. τοῦ μοῖρα. οὐκ ἐστὶν. Id,
opinor, vult Antoninus, cuiusque μοῖρα, non ex
iis tantum constare, quæ sunt ἀποκατεστάς τε
μόμυνα, (ut alibi loquitur) i. e. quæ mera sūt
necessitate

necessitate, nulla nostra culpâ meritôve contin-
 gunt; sed partim ab arbitrii libertate pendere,
 & ex eo partim quasi consari. Plutarchum lege
 de Plac. Philosophorum, lib. 1. c. 27. Περὶ εἰσαγγελίας.
 Sed & Antoninum, lib. 5. c. ultimo. Certè, fa-
 tum omnes asserebant Stoici: at in facti explica-
 tione, longè alia erat eorum doctrina, quàm quæ
 vulgò illis adscribitur. Quis nescit Epictetum,
 Stoicæ Philosophiæ magnum decus & præsidium,
 hoc doctrinæ suæ fundamentum primum, ac pro-
 pè unicum ponere, opiniones, appetitiones, acti-
 ones, τῶν ἐν ἡμῖν εἶναι, in quæ nulli externæ vi
 aut imperio potestas sit? Sed quid Epictetum no-
 mino, cum non aliud, quod studiosius aut fre-
 quentiùs inculcent quicumque Stoicæ philoso-
 phiæ præcepta tradiderunt. Quis insolentissi-
 mas, insanissimas super hâc voluntatis potestate
 & independentia jactationes in Stoicorû scriptis
 sæpius occurrentes non observavit? Est aliquid,
 inquit Seneca, quo sapiens antecedit Deum. Ille
 naturæ beneficio, non suo, sapiens est. Ecce res mag-
 na, habere imbecillitatem hominis, securitatem Dei.
 Incredibilis vis est philosophiæ, &c. Nec semel di-
 xisse contentus, iterat alibi non uno loco. Quod
 pertinet quod preces, rem stultam & inanem
 idem sancit. Faci rem optimam & tibi salutarem,
 si scribis perseveras ire ad bonam mentem: quam
 stultum est optare, cum possis à te impetrare. Non
 sunt ad cælum elevandæ manus, &c. Epist. 41.
 Sed & Catoni, laudatissimo illi Stoico, Dîs
 gratias agi, rebus benè gestis, non place-
 bat, ne quid virtuti de debita laude decederet:
 quâ de re, videat, qui voler, epistolam ejus, ad
 Ciceronem perscriptam, quæ Epist. Cicer. ad
 Famil.

Famil. lib. 15. extat. Epictetus denique apud Arrianum, lib. 1. c. 17. pronuntiare non veretur, si libera jurisque sui non esset hominis voluntas, *Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῶν τὸ εἶναι καὶ οὐκ εἶναι, ἀλλὰ τὸ θεῶν*. Scio jam olim hoc illis obiectum, tollere eos τὸ δούλευσθαι, & eadem operā virtutis, & vitii discrimen omne tollere & confundere: sed eos suis scriptis & rebus ipsis hanc calumniam fuisse refutasse, scio quoque. Quasi verò non & Aristoteli, quo nemo τὸ εἶναι ἡμῶν nervosius aut constantius asseruit, id obiectum, eum fate & necessitati omnia tribuere? Quæ autem ab Aristotele Ethic. 1. 3. ut τὸ εἶναι ἡμῶν asserat, fuisse disputatur; ea contra Stoicos ab illo disputari, non tam probatu facile, quàm facile à quibudam nullā, quod sciam ego, ratione nixis asseritur. Quare vulgi erroribus (quo tamen in errore doctos etiam non paucos versari miror) hanc de fato Stoico, quod homines in truncos stipitesque convertat, opinionem accensendam judico. Quod si in explicanda τῇ δούλει καὶ τῇ τιμαρσίᾳ concordia se non expediverit Stoici, Chrysippus aliive, & doctrinā suam dum hinc fato, ne quid providentiæ decedat, omnia submitunt; inde liberatē arbitrii, ne quid virtuti, pari studio tuetur, in exercitiis contradi-
ctionibus involverunt, non est in re tam abstrusa quod id miremur, nec id solis accidit Stoicis. Notanda de Chrysip. verba Cicero. *Ac mihi videtur cum due sententiæ fuissent veterum philosophorum, una eorum qui censerent, omnia ita fato fieri, ut id fatum vii necessitatis affareret, in qua sententia Democritus, Heraclitus, Empedocles, Aristoteles fuit: altera eorum, quibus viderentur sine ullo fato esse animorum motus voluntarii: Chrysippus tanquam*
bono-

*bonararius arbiter medium ferire (alii libri, medium se ferre; melius) voluisse: sed applicat se ad eos potius, qui necessitate motus animos (scribo, animi) liberatos volunt. Dum autem verbis utitur suis, delabitur in eas difficultates, ut necessitatem fati confirmet invitus. Antoninus autem, Stoicus, & constans alioqui liberæ voluntatis assertor; (vide vel lib. VIII. c. 41. & lib. X. cap. 30. 31.) ab isto tamen eorum furore, & impia superbiloquentiâ quantum abfuerit, ex lib. I. c. 14. & lib. IX. c. 35. quo de precibus agit, & Divino ad adipiscendas virtutes auxilio, abundè colligas. Ad hanc de fato disputationem pertinet quod verus nescio quis Poeta Latinus pridem dixerat, *Fabrum esse suæ quemque fortunæ*; cujus dicti cum alii veteres meminere, tum præter alios insigni loco Salustius, aut quisquis verus auctor orationis, De repub. ordinanda, ad Cæsarem. Quò magis dolendum, tam insignem locum ineptissimâ & insulissimâ glossâ deformatum ita vulgò legi, ut à paucis intelligi putem. Ait ille; *Antea obtinebat regna atque imperia fortunam dono dare, item alia quæ per mortales avidè cupiuntur: quia & apud indignos sap: erant, quasi per libidinem data; neque cuiquam incorrupta permanserant. Sed res decuit id verum esse quod in carminibus Appius ait; Fabrum esse suæ quemque fortunæ.* Imperiti homines, qui non intelligebant, *obtenebat*, positum esse pro, opinio obtinebat; sive, vulgò credebatur; cùm aliquid deesse persuasum haberent, ex ingenio quod maximè probabile visum, suppleverunt, duobus his verbis, *Pop. Romanus*, initio præpositis: quæ duo verba clarissimam alioquin & illustrissimam sententiæ tenebris plusquam Cimmeriis involverunt,*

Sunt. Hinc & illa quarundam editionum falsissima
& infulsiſſima interpunctio, *Populus Romanus*
antea obtinebat regna atque imperia: (fallor ut
Tacitum cogitabant, qui primi ita diſtinxere, cu-
jus hoc initium; *Urbem Romanam a principio reges*
habuere.) fortunam hono dare, &c. Quare non
mirum, ſi mendis ſcatere hoc exordium queſti
ſunt nonnulli. Comparatur hoc initium cum Bel-
li Jugurthini prælatiſſima illa & lectu digniſſi-
ma præfatione, & eandem utrobique materiã,
(fulius illic, brevius hic, tractatam) eundem, ni-
ſi fallor ego, gentium ſcriptoris utrobique depre-
hender, quiſquis attentus leger.

P. 57. l. 18, 19. *τὸ κερὰ καὶ ἐκκενδαριεύει.*
Cum *ἀκράτος* & *ἀκράτης* voces in vulgus
infames fuerint, poſtrema vililitatis hominibus ob-
ijci ſolita; quas nemo, non proſtituti pudoris &
ἀπορροήει, libenter admitat: hinc, ni fallor,
anſam arripit Antoninus de te ipſa diſputandi,
ut ſi rem potiùs ipſam, (quod ſapientis eſt) quàm
verba moramur, quid enitendum ſit, ne nobis hæc
probra competant, intelligamus. De voce *ἀκρά-
τος*, A. Gellius in Noct. Atticis: quæ vera
autem *κράτος*, in Phædone Plato conſulendus.

P. 59. l. 4. *αὐτὴ γὰρ ἀπορροήει*] Viri do-
ctiſſimi maluerunt, *ἀπορροήει*, à *ἀπορροή*;
quàm *ἀπορροήει*, à *ἀπορροή*. Ita vir ſummus
vulgata Lexica ſequutus, in inexſtimabili The-
ſauro, ubi Diogenes Laertius laudatur in Ze-
none, At in Diogenis editionibus quibus uſus
ego ſum, etiam Stephanicâ, Anni 1570. non in
Zenone tantum, ſed & in Pyrrhone, ubi vox
iterum occurrit, non *ἀπορροή*. ſed *ἀπορρὴ*. ex-
cuſum reperio. Sed & im debere ſcribi liquet ex
Stobæi

Stobæi Ethicis, ubi τὸ, ἀγρίων, ἀγρίων κλέ-
 λαν, (pessumè hæc in Genevensi quâ utor e-
 ditione, fuit confusa, & ab interprete Latino
 prætermissa) συγκαθίσταται exponit: & ne quis
 & τὸ ἀγρίων, proclivi in verbis tam affini-
 bus errore, reponendum censeat, opportunè τὸ,
 ἀγρίων, mox additur, ut ab eadem origine; cu-
 jus verbi tam constans scriptura est, quàm certa
 derivatio. Semel hic monendum putavi; quia
 vox non semel in his libris occurrit. De hac au-
 tem ἀγρίων & ἀγρίων ὁρισμὸν vx-
 lanas Stoicorum quorundam περὶ ἀγρίων, &
 multis jam olim exagittas, apud Plutarchum re-
 perire est non uno loco.

P.61. l.14. τὸ καὶ ἀγρίων οὐλοχάροντα] Ver-
 u, Simul autem in rebus mediis & indifferentibus,
 in quaqueque pro cuiusque dignitate plus minusve
 fieri confert: vel, in rebus mediis quanti quaque
 est, verè, quoad ejus possum, estimatione perpendo.
 spectant hæc ad doctrinam τῶν ἀδιαφορῶν, &
 celeberrimam illam, τῶν ἀγρίων, & ἀγρίων
 distinctionem. Sed in genere, prima, se-
 cundum Aristonem Chium, moralis philosophiæ
 pars hæc est, ἡ ἀπορίστη, cuique distribuens &
 estimans quanto quidque dignum sit: teste Senecâ,
 Epist. 89. Idem ibidem: imperis ex dignitate rei
 cuiusque concipitur, perinde remissus acriorve, pro-
 ut digna est peti. In superiori lin. ὅπως, non,
 ὅπως, in utraque Xyl. (quod & a veteribus
 agnoscitur) editione.

Ibid. l. 18. καὶ μὴ ἀγρίων] FORTÈ,
 ἀγρίων, vel ἀγρίων: aut certè a-
 liquod verbum (ut passim solet) ἀγρίων
 puta, ἀγρίων, ἀγρίων, aut tali aliquo,
 Ecce quod

quod incipiebat à præpositione *ἐν*, flexum excidit. Vir Cl. Patricius Junius nihil deesse, sed τὸ, ἐνέργῃς, καὶ κατὰ supplendum censebat.

Ibid. l. 19. εἰς τὸ το σὺνδῆς] Scribe, εἰς τὸ σὺνδῆς : si illi adhæreas : vel, si aptus (Græcâ notione, ut apud Ciceronem sæpe) ex illo pendcas. Prox. lin. παύση, lege.

P. 63. l. 18. Σῶμα, ψυχὴ, νῦς:] Corpus, anima, mens: quorum verborum versio nescio quo casu etiam à Xylandro præterita.

Nota in LIB. 4.

P Ag. 67. lin. 10. πρὸς τὰ ἡγούμενα μεθ' ἡμετέρας] In rebus mediis extrinsecisque (quas alioquin indifferentes, id est, neque bonas nec verè neque malas asseriebant) hoc discrimen admitterebant Stoici, ut alias præ aliis optare sapienti cuivis, & eligere liceret: sed tamen hac (quodcunque optaretur, incertus esset eventus) conditione, ut omnis in hoc genere optio, omni ὁρμῇ & ἀφορμῇ, cum præviâ exceptione suscipere tur: nempe, ut si aliter lex fati requireret, quod illi magis gratum, id & nobis, κατὰ δυνάμιν πλεον, esset acceptius eo, quod initio, re adhuc integra, proposueramus. Quare cum libertate optandi relinquerent etiam sapienti, nihil tamen invito illi, hac exceptione munito, accidere possit tuebantur. Epictetus, Enchir. cap. VII. μὲν τὰ ὁρμῶν καὶ ἀφορμῶν ἡρῶν, κατὰ μῆτρον καὶ μετὰ ἡμετέρας, καὶ ἀντιμῆτρον. Mirum in hujus vocis ἡμετέρας explicatione Simplicio doctis.

doctissimo Philosopho, oculos adeò caligasse.
Nam auctorem Notarum in Epictetum, quæ
Lugd. Barav. haud ita pridem sunt excusæ, cæ-
cum ducem ἀβασανίσας tanquam omnia ex tri-
pode loquentem sequi, minùs miror. Ut tamen
& imperitis consulamus, Senecam Simplicio,
philosopho philosophum, Latinum Græco, in
Græcæ vocis expositione, non pigebit opponere.
Non mutat (inquit ille) *sapiens consilium*, &c. *ad*
omnia cum Exceptione veniet, *Si nihil inciderit*
quod impediat: idè omnia illi succedere dicimus, &
nihil contra opinionem accidere, quia præsumit ani-
mo, posse aliquid intervenire, quod destinata probi-
beat: De Benef. lib. IV. cap. 34. Antoninus rem
vocemque pluribus inculcat locis, ut vel eo no-
mine semel accuratius explicare debuerimus.

P. 69. l. 10. πᾶσαν αὐτὴν ἀποκλύσαι.] B. m.
prens in Persium ex occasione hunc Antonini
locum citans, ex antedictis sive supplet, sive corri-
git, (ad rem enim parum interest) πᾶσαν ψυ-
χὴν ἀποκλύσαι. Est sanè ante aliquot lineas
vox ψυχῇ: quam tamen remotiorem esse, quàm
ut commodè subaudiri hîc possit, verborum se-
rie syntaxique benè consideratâ, judico. Ego
persuasum habeo Antoninum scripsisse, πᾶσαν
αὐτὴν ἀποκλείσαι. Qui norunt ejus vocis (αὐτὴν
intelligo) apud Poetas celeberrimos usum fre-
quentissimum, ne cogitari quidem vocem aliam
Antonini scopo magis aptam, (θέρυβον alii dicunt
in eandem sententiam, tritiorè vulgò verbo) fate-
buntur. Γαλήνην ei opponit alibi. Vide notata in
p. 181. l. 7. ubi & de verbo ἀποκλείσαι. Apud
Plut. πρὸς εὐδύμ. fortunæ sapiens his verbis (nec
alia magis nostram correctionem confirmant)

oppedit: Προκαίλαμμαι σε, ὡς τύχη, καὶ πᾶσαν
τὴν σὴν ἀφῆρμαι παρῑσδυσιν, οὐ μοχλοῖς, &
ἔδῃ κλεισίν, καὶ τείχεσιν, ἀλλὰ δόγμασι καὶ λό-
γοις.

P. 71. l. 4. τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκουῶτων] Fortasse,
τῶν ἡμῖν δοκουῶτων: quod videtur Xylander in
versione sequutus. Vel, τῶν ἐνδοκμουῶτων: qui
opinionem virtutis & hominum predicatione celebres.
Confer cum c. 25. lib. 5. ubi τὸ ἐμετάβλητον
& ἐνδοκμεῖν. Sed præstat fortasse nihil mutare:
& τὰ ἐφ' ἡμῖν hic, ut apud Epict. c. 1. quæ
sunt in nostra potestate; appetitiones nimirum, &
opiniones, & id genus alia, quæ quanquam no-
stri juris esse sentiant philosophi Stoici, iidem ta-
men, nisi magna cautio & assidua cura adhibe-
atur, facile corrumpi, & extra veram metam abripi
pronuntiant.

P. 73. l. 14. σύγκρισις ἐκ τῶν ἀ. γα.] Scr.
σύγκρισις καὶ διάκρισις, ἐκ τῶν ἀντὶ, &c. Si-
milis terminatio vocum (quod oscitantium scri-
barum perpetuum flagitium) alteri earum fuit
extrudendæ. De re, vide Plutarchum, De plac.
philos. l. 2. c. ult. Περὶ φύσεως.

P. 75. l. 16. 17. τῆς βασιλ. καὶ νομοδ. λόγῳ] Non
absurda per se Xylandi versio, qui ad τὸ
ἡγεμονικόν, toties in his libris, sed nunquam ta-
men syntaxi δηλωτικῇ, reperitum: (quod & Se-
necæ, Regium principale: & Salustio, Dux &
Imperator vitæ;) mentem scilicet, refert. Non
absurda, dico, per se; sed falsa tamen, & à verbis
Græcis aliena: quæ ita potius vertenda; ut id
tantum agas, quod regie & legislativæ artis ratio
suggerat ad utilitatem hominum. necessariò enim
subaudienda vox, τέχνη. Λόγῳ τῆς τέχνης, lo-
cutio

ἐπιτο αὐτῷ quoque Antoniniana; ut lib. 6. c. 26.
 βασιλική, αὐτὴν τέχνην sensu Socratico, quid
 sit, discas ex Xenophonte, Memor. lib. 4. ubi ista
 legas: Ὅτι δὴ ποτε, ὅτι Εὐδύδημε, τὰντὴν πᾶς
 ἀρετὴς ἀρεσὴν, δὲ ἢν ἄνθρωποι πολὺντο γί-
 γνομαι καὶ ἀγαθοὶ, καὶ ἀρχὴν ἱκανοί, καὶ ὡσε-
 ναι τῶν τε ἀλλοῖς ἀνθρώποις, καὶ αὐτοῖς; &
 ποτὴ; οὐδὲν δὲ, τῆς καλλίστης ἀρετῆς καὶ μεγίστης
 ἰδέσθαι τέχνης. ἐστὶ δὲ τῶν βασιλέων αὕτη, καὶ
 καλεῖται βασιλική. Socrati igitur, τέχνην βασι-
 λικὴν, est prudentia civilis; quæ benefacere, &
 prodesse quamplurimis, ut præcipuum scopum
 fructumque sapientiæ sibi proponat. Ratio appella-
 tionis, quam Xenophon indicat, sed non expli-
 cat, ex Aristotele reddi potest hæc; ὅτι βασιλεὺς
 τῆς τῆς βασιλευμένους φιλίας ἐν ὡσεὶ ἐν εὐε-
 χρίας. Εὐ γὰρ ποιεῖ τῆς βασιλευόμενης, &c.
 Ethic. l. VII. Item ex Cicerone, At mihi qui-
 dem videntur hæc omnia esse referenda ab iis qui
 præsumunt aliis, ut ei qui eorum in imperia erunt sicut
 quam beatissimi, &c. & ibid. mox, Est autem non
 modò ejus qui sociis & civibus, sed etiam ejus qui
 servis, qui multa pecuniis præsit, eorum quibus
 præsit commodis utilitatique servire: Epist. ad
 Q. F. lib. 1. Ep. 1. Ut non sine causa maximè
 Reges, Εὐεργέται sint à pluribus omnino nomina-
 ti, ut ex Regum Rege, Christo, Lp. 22. v. 25.
 discimus. Quod spectat & illud Terentii Poetæ, in
 Phormione, Imò etiam nemo satis pro merito grati-
 am Regi refert. Sed & illud Aristhænis, ab An-
 tonino nostro libro septimo laudatum, βασιλικὸν
 μὲν ἐν ὡσεὶ τῶν καλῶν δὲ ἀκρίβει. Nec aliò cre-
 diderim Sanctum quoque Jacobum (utcumque
 aliter exponi vulgò non ignorem) spectasse,

cum præceptum τῆς ἀγάπης, βασιλικὸν νόμο
indigitat. Νομοθέτικὴν porro vocat Antoninus
hanc τέχνην, vel metaphoricè, quod ut ἡ νομο-
θέτικῃ, civilis omnis prudentiæ (ἀρχιτεκτονικὴν
ἐρμῶσιν idèò vocat Aristoteles) apex est supre-
mus; ita & beneficentia, virtutum omnium mo-
ralium: vel propriè, & ad etymologiam verbi
alludens, quia bonitas & beneficentia suprema
quædam lex est, (dignus Chrysostomi locus, qui
hic legatur, quem inter testimonia initio libri
præfixa, postremum reperies: Τοῦτο κατὼν,
&c.) quæ tanquam vitæ modiperatrix, leges a-
liis virtutibus imponit omnibus, à nullâ autem
accipit. Hinc illa τῆς ἀγάπης in Sacris Scriptu-
ris notissima & præstantissima elogia; Rom. 13.
& primæ ad Corinth. c. 13. alibique. Sed nec il-
lud Lectorem celavero, τέχνην βασιλικὴν, de
qua non pauca diximus in superioribus, alio quo-
que sensu (de quo non hic quærendi locus) in
Xenoph. Memor. l. 2. videri positum; pro tole-
rantiz temperantizque disciplinâ scilicet: aut
certè, pro morali, generatim, philosophiâ.

P. 77. l. 3. τὸν λόγον αὐτῷ τὸν σπερματικόν:]
Λόγοι σπερματικοὶ (quorum tam obscurus in-
tellectus, quàm frequens apud eos mentio) sub
duplici apud veteres notione capiuntur. Nam
vel Deo, vel rebus creatis tribuuntur. Cum Deo,
parum differunt à decantatissimis illis Ideis Pla-
tonicis. Sunt enim certæ quædam in Divinâ
mente mundum & quicquid in mundo futurum,
secum id est, cum Ratione, quondam, simul &
semel, irrevocabili lege concipiente, descriptæ
futurarum rerum formæ, notiones & potentiz,
immutabiles, æternæ, ortuum omnium tempo-
ralium,

alium, & eventuum causæ & origines. Anroni-
 bus ipse disertissimè, nec alibi tam plenè defini-
 tos invenias, lib. 9. c. primo, postremis verbis-
 λόγοι σπερματικοί quo sensu rebus creatis tribu-
 antur, dilucidissimè exponit Origenes, apud Hi-
 eron. Epist. ad Pammachium, his verbis; *Est*
singulis seminibus ratio quædam à Deo artifice insti-
ta, quæ futuras materias in medulla principis te-
net. Et quomodo tanta arboris magnitudo, truncus,
rami, poma, folia non videntur in semine; sunt ta-
men in ratione seminis, quam Greci σπινθηρισμόν
vocant, & in grano frumenti, &c. sic & in ratione
humanorum corporum, &c. Seneca Nat. Quæst.
 lib. 3. c. 29. *Ut in semine omnis futuri hominis ratio*
comprehensa est, & legem barbæ & canorum, nondum
natus infans habet, totius enim corporis et sequentis
ætatis in parvo occultoque lineamenta sunt; sic ori-
go mundi; & cetera, quæ jam supra, ad Aurel.
Victoris de Antonino testimonium operi præ-
fixum. Interdum λόγος absolute, pro λόγος
 σπερματικός. Hinc Plotinus 2. Ennead. 12. *Ὁ*
ἀνδραπός, ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἀνδρώπε γίνεσθαι. In-
 terdum, σπέρμα καὶ λόγος, pro, σπερματ. λόγος.
 Timæus Læcius, in antiquissimo, tantique ab
 antiquis æstimato, de Anima mundi scripto: τῷ
 δὲ σώματι ἀρχὴν μὲν καὶ ῥίζαν μέγα ὄμειν
 ἑγκέφαλον, ἐκ ᾧ ἅ ἡγεμονία ἀπὸ δὲ τέτρω ἀπό-
 χυμα βεῖ διὰ τῶν νοσίων σπορδύλων τὸ λοιπὸν ἐξ
 ᾧ εἰς σπέρμα καὶ λόγον μερίζεται. Ita antiquis-
 simæ Platonis editiones: & qui conferat, (ut
 quæ jam à nobis allata taceamus) cum iis quæ
 Diog. Laer. in Zenone, τῷ σπέρματι πῶς,
 (quæ viro doctiss. & de his literis optime me-
 rito, Justo Lipsio, Physiol. Stoicæ lib. 2. c. 6.
 frustra

frustra suspecta, quia non intellecta, fuerunt) ita rectè habere intelligere. At qui recentiores Platonis editiones accurarunt, cum non intelligerent, (qualia multa in optimis auctoribus, utinam non & sacris, ex ignorantia passim committuntur) τὸ λέγον, mutarunt in γένον; ἐξ αὐτοῦ σπερμα καὶ γένον μετὰ ἑαυτοῦ. Sed & Stoici in ordinem illa animarum humanarum distributione, de qua D. Laertius in vita Zenonis, propriam quandam seu partem, seu facultatem animarum, σπερματικὸν λέγον indigitabant. Antoninus autem tum hic, tum posthac aliquoties, σπερματικὸς λόγος cum dicit, priori notione accipit; in quos omnia scilicet, ipsa etiam elementa, per ἐκπόρρωσιν, ex Stoicorum doctrinā, sunt aliquando resolvenda. Ceterum, qui quæ in sacris scripturis de rerum omnium tum per λόγον, tum προφορικῶς, Gen. 1. quæ ἐκ τῆς οὐρανίας καὶ ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, 1. creatione: tum in eundem λόγον (Ephes. 3. 10. alibique) ἀνακεφαλαιώσιν, cogitabit; non est quia manifestas vix lucis stricture & vestigia non obscure in σπερματικαῖς his antiquorum λόγους deprehendat. Exponde & Sancti Petri verba II. Epist. III. 5. 6. 7. sed ut scripta sunt ab illo Græcè, moneo, & à Græcis scriptoribus exposita; non ut à multis versa & opposita. Exponde, inquam, & confer cum Dico. Laertii verbis in Zenone, de λόγῳ θεῷ, σπερματικῶν τῶν πάντων; & de σπερματικαῖς λόγοις, in aquis residentibus, & ex aquis omnia generantibus. Sed & alia ratione Dei λόγῳ προφορικῶς, σπερματικῶς, unde & σπερματικὸς hac quoque ratione non malè dici possit, ab Isaia propheta, c. 55. v. 10. 11. comparatur.

Ibid.

Ibid. l. 5. 6. Euloe d. *ἡμέτερος θεός αὐλοῖς δ. I*
 Notum illud Aristotelis 1. Politic. ἢ θεός, ἢ
 θεός; cuius interpretatio ab ipso petenda. Et
 Antoninum respicere, certum est. An verò Dei
 appellatio ad Imperatorum solennem post mor-
 tem *θεοθεῖαν*, an ad divinos, etiam viventibus,
 honores haud raro tribui solitos, referri debeat,
 incertum mihi est. Ad apotheciam si referas, haud
 ab simile procul illud Tertulliani, *Taceo quod ita*
videtur adhuc homines agebant, ut cujuscunque novi viri
aspectu quasi divino commoverentur, cum hodie jam
scilicet, quos ante paucos dies laicum publico mortuos
se confessi, in Deos confecerent: Apolog. c. 10.
 Sed praestat fortasse deor hic, hyperbolicè ca-
 pere, ut apud Terent. *Facio te apud illum Deum*
virtutes mero: ut non aliud hic velut Antoninus,
 quàm quod istis alibi, *ὅτι δὲ ἱερὰ καὶ ἱερὰ*
τὸν θεόν, τὰ ἅπαντα θεῶν. lib. 9. c. 25. Quicquid
 hujus scilicet Antoninum his verbis vulgo judicio-
 rum demeritatem & inconstantiam exprobrare
 voluisse; & se contra detractores, & publicæ, si
 quando, famæ iniquitatem munire, minimè dubi-
 tandum est. Certè, quàm parum æqua quorun-
 dam de Antonino nostro judicia fuerint, ut Cas-
 sii convitia omittam, testis in ejus Vitâ Capito-
 lina; in his; *Sane quia durus ex philosophia in-*
stitutione Marcus ad militiæ labores, atque ad omnem
vitam, graviter carpebatur: sed male loquentium
dictis vel literis, vel sermone respondebat. Anto-
 nini verba etiam ex his Arriani clariora; *ὅτι*
αὐτὸς ὅτι χαλαρὸν σε δὲ γινώσκω τὸ τοιοῦτον
αὐτὸν, οὐ πάντες καὶ ἀγαθῶν, ἐπεὶ ἀπὸ θεῶν
ἐπίσταται τὰν οὐκ ἐπὶ δόξαντας ποιεῖν: in
 Epict. lib. 1. c. 11. In his Arriani verbis obiter
 obser.

observabis, *Scholastici* titulum, qui alias, ut plurimum, cultioris sermonis & multiplicis eruditionis, (ut antea dicebamus) elogium continebat; interdum iis quoque tribui solitum, qui solâ vitæ austerioris, & à vulgari consuetudine remotissimæ disciplinâ differebant à cæteris: quales qui non uno loco describuntur à Platone genuini philosophi. De iis quale vulgi iudicium fuerit, ex Epicteto discas amplè, *Enchir.c. 29.*

P. 79. l. 2. τὴν φυσικὴν δόσιν] Virtutem, & quicquid laudabile, Dei, seu naturæ munus esse, etsi fuere qui negarent, laudatissimi tamen agnovere philosophi: Homero, philosophorum Apolline, non uno loco succinente; aut potius præcincte. Multa passim in his libris, quæ Antoninum nostrum in eandem sententiam (Stoicis alioquin dogmatibus contrariam) propendisse fidem faciunt. Ita φυσικὴν δόσιν exponere hic possumus. Fateor tamen pridem suspicatum esse me, pro, φυσ. δόσιν, φυσικὴν δέξιν legendum esse; ut id dicat Antoninus, τὸν ἔπαινον, si quis ex rei naturâ pronuntiet, aut ex naturâ petitis argumentationibus uti velit, aliud nihil esse (quod iterat sæpius) quàm κερὶδὸν γλωσσῶν. Οἰκονομία in præcedentibus verbis quid valeat si dubitas, intelliges si consulas quæ in p. 311. l. 13. 14. sed & 129. l. 23. notamus.

Ibid. l. 18. ἐπιδιαμονὴν μεταβολή] Placeret, si & aliis, scribi, ἡ τῶτων μετὰ πόσιν τινὰ ἐπιδιαμονὴν μεταβολή. Ut sepulta corpora, seu cadavera, postquam aliquandiu integra permansere, mox in terram cæteraque elementa resoluta, cadaveribus aliis loco cedunt; ita animæ, &c. ταῖς ψευθυνοικιστοῦναις, id est, animis, quæ corporis hæcenus

hactenus contubernales, nunc morte separatae per se subsistunt. De ἐπιδιαμομῇ animarum quid Stoici censuerint, Dio. Laert. alique consulendi; sed Plato ante omnes, in Phædone.

P. 81. l. 17. πόλε φίλε δίδωμι;] Operarum propterantium παύραμα corrigendum ex Xyl. editione, ὡς πόλε φίλη Δ.

P. 83. l. 9. συμβέβηκέ σοι τί καλῶς;] Vitiosa interpunctio; quæ Xylandrum decipit. Corrige (sensum in versione reddidimus) συμβέβηκέ σοι τίς καλῶς. Συμβαίνειν, ut plurimum, ἐπὶ τῷ κακῷ, de iis quæ contra votum. Id Senecæ, accidere, proprie: ὅτι τὸ, contingere, opponit: Epist. 110. Adhibe diligentiam tuam, & intueri quid sint res nostræ, non quid vocentur, et scies plura mala contingere nobis, quàm accidere. Acutissimè. hoc dicit Seneca; Si res ipsas ex eventu, non ex opinione nosti: à judicamus, ex iis quæ invitis nobis; quod in malis haberemus, acciderunt, plura contigisse; id est, sceleriter nobis evenisse; quàm vere accidisse, id est, in malum nostrum cecidisse fatebimur. Ita se explicat ipse in sequentibus: nec tamen affecuti videntur explanatores Senecæ. Sed & alia, hæc ipsa paginā, mendosa, ex meliori Xylandri editione corrigenda. In his ipsis, ἐκ τῶν ὅλων, ἀπ' ἀρχῆς, legendum: proximæ verò sectionis ultimis verbis, πάντων διακεκλιμένων καὶ διακεχ. quorum alterum in Lugdun. editione hypothetarum incuriā prætermisum fuerat.

P. 85. l. 7. ὁ μὲν χωρὶς χιτῶνος φιλ.] Scitum illud Aristotelis, & universum verum, Ethic. l. 1. c. 8. Ἀδιωκτόν, ἢ ἐράδιον, τὰ κατὰ πράττειν ἀχωρήγητον ὄντα. Nec scitum minas & verum illud

Illud Comici, *Ομνibus nobis ut res dant fise, icie
magni & humiles famus.* Homerus primus, ante
istos certè, sapientissimè, in novissimis versibus:
sed qui vulgò, etiam à doctissimis, longè aliter
exponi solent: quæ causâ tur hic prætereamus.
De iis aliàs fortassè pluribus. Hæc & si vera ge-
neraliter; Antoninus tamen de Cleante, pecunia-
riter quin hæc dixerit, (ita omnia conveniunt) *minimè dubito.* Dio. Laet. in ejus vitâ, de ejus
infimâ paupertate; *ἀνθρώπῳ δ' ὅτι φιλοπονία,*
&c. & mox de nuditate, & tunica; *καὶ ἀγύρεαι
παρυγυμνωθῆναι, καὶ ὀρθῆναι ἀχίτωνι,* &c. &
post aliquot paginas, de libris, *Τῷ τῶ φασὶν
εἰς ὅσῃ καὶ ὅσων βιβλιοτάτας γράφειν ἀπερ-
ήκεν ἀπ' αὐτῆς Ζήνωνος, ὑποεὶα περὶ μέρτων ὥς
ἐννοήσονται χαρῖτα.*

P. 89. l. 4. *θεώρεθ' ἀπνεκῶς πᾶν[τα]* Scribo, Θ.
ἀπνεκῶς πᾶς πᾶν[τα], &c.

Ibid. l. 4. 5. *οὕτως φιλεῖ ἢ τῶν ὅλων οὐκ οὐκ* Li-
bro 8. c. 5. *Ἡ τῶν ὅλων οὐκ οὐκ τῷ τῷ ἔργον ἔχει,*
&c. Neque aliud est, quod sæpiùs inculcat Anto-
ninus; quod non memorie vicio, sed certo confi-
lio ob insignem *θεωρίας* istius fructum ita ab
illo factum esse discas ex lib. 10. c. 12. *πᾶς εἰς
ἐλλήλα, &c.* Seneca, Epist. 71. *Nobis solvi, perire
est: proxima enim intuemur: ad ulteriora non pro-
spicit mens hebes & quæ se corpori addixerit. alio-
quin fortius finem sui suorumque patretur, si spera-
ret omnia illa sic in vitam mortemque per vices ire,
& composita dissolvi, dissoluta componi: in hoc opere
veternam artem cuncta temperantis Deo verbi.*

Ibid. lin. 8. 9. *πᾶντα σπέρματα φαντ[α]* Scribo,
παντάζη, vel, παντάζεκ. De re, Plinius in Pant-
gyrico, pulcherrimo, pulcherrimè; *Habet has
vices*

vices conditio mortaliū, ut adversa ex secundis
ex adversis secunda nascantur. Occultat utrorum
que semina Deus, & plerumque bonorum malorum
que cunctis sub diversâ specie latent. Adi & lib. 7.
c. 7. & quæ nos ibi.

Ibid. Iust. & p. 91. 1. 1. ὁ γὰρ καὶ τὸ καὶ. ἐν
ἐν C. 7. Scilicet, ὁ γὰρ καὶ τὸ καὶ κατὰ φύσιν, καὶ τὸ
καὶ. 9. Seneca, Epist. 87. Quod contempnissi-
mo cunctis contingere, ut turpissimo potest, bonum non
est. Opes autem & temoni & latissimè contingunt, ergo
non sunt bona. Idem, Epist. 92. E contrario vilis
fons, quosque contingunt pleniora vilissimis, omnes
solidum, & latet, & dentes, & horum sanitas
firmata sunt. Sed & in, Quare bonis multa mala,
c. 5. multa in eandem sententiam præclare.

Pag. 167. μισῶν δὲ καὶ τὴν ἀντιπαρθενομένην
Notum aliquem Poetæ Comici locum his verbis
Ancionum respicere suspicor, & de sententia
ἐπέχου, donec fontes ipsos inspicere contingat.
Quæ mox sequuntur, καὶ ὅτι ὁ μάλ. διν. ἐμπαύσθ
λόγῳ, &c. ob ambiguitatem verbi λόγῳ diver-
simodè possunt exponi. Si pro, sermone, accipi-
as, (nec obstat quod in his obiter insertis, τὸ τὸ
θαλ. ἀπονομήσι: λόγῳ, pro ratione, subintelli-
gi necessario debeat: non enim novum, ut idem
verbum in eadem sententia sub differenti notione
diversis ejus partibus inserviat:) sensus erit, Ser-
monem qui maxime conciliat homines inter se, eun-
dem contrationis & discordie instrumentum esse præ-
cipuum. Si pro, ratione, tum sensus erit, Homines
quibus assiduum cum ratione (mouementis & agi-
tationis scilicet, quæ nunquam acquiescit) com-
mercium; eosdem tamen à ratione (rectâ & sanâ;
τὴν ἀρετὴν λόγῳ: vel ratione, id est fato;
pro-

providentiâ; τὴ τὰ ὅλα διοικῶντος λόγῳ, ut ipse videtur explicare, dum scil. τὰ γινόμενα καὶ τὰ συμβαίνοντα, μεμψιμοιροῖ minùs xquo ferunt animo) *maximè diffidere*. Haud pauca etiam apud sanctos Patres ex ambiguitate τοῦ λόγου significatione dicta acutè occurrunt, quæ in argumento tam sancto magis ingeniosa fortè, quàm solida.

Ibid. L. 12. καὶ ὅτι ἔδει παῖδας τοκίων] Hæc quidem verba quò spectent, non est ambiguum: verba tamen ipsa rectè habere, fidem meam non obstrinxi. Meo iudicio clariora si vocula deletur, ὡς παῖδας τοκίων τῶν ἔστι, κατὰ φιλ. &c. Aut fortassè τὸ, κατὰ, loco migravit, & ita restituendus locus, καὶ ὅτι ἔδει κατὰ π. τοκίων, ὡς &c. Alius fortassè aliter corrigeret; aut rectè quod editum est retineri posse iudicabit. Per me liceat; modò de re constet ipsâ, in hanc sententiam; Neque in credendis, neque faciendis, tales esse debere nos, ut παῖδες τοκίων, sive, τῶν πατέρων τὰ παιδία meritò audiamus: quales vulgò, quicquid est πατερπαράδοτον, ἀβασανίσας, κατὰ φιλόν, καθότι παρὲλθαιδον, amplectuntur, & imitantur. De factis, si quæris, & moribus paternis, vide (ut alios omittam) festivam Aristotelis narrationem, Ethic. 7. cap. 6. De opinionibus à majoribus acceptis, crebræ apud omnis generis scriptores querelæ: sacros præcipuè. Vir disertissimus, Lactantius Firm. A quibus si persuasionis ejus rationem requiras, nullam possint reddere, sed ad majorum iudicia confugiant, quod illi sapientes fuerint, ibi probaverint, illi scierint quid esset optimum, sequè ipsos sensibus spoliatis, ratione abdicant, dum alienis erroribus credunt.

ant. Symm. in Relatione: Sequendi sunt nobis parentes, qui secuti sunt feliciter suos.

P. 95. l. 6. τὸ γὰρ ὅλα καὶ ἰδῆν] Scribe, τὸ γὰρ ὅλον: ut alibi non semel in his libris. Mox; καὶ ἐχθρὸς μὲν μὴ δέειον, ἀνείων ὃ τὰ εἰς ὅ, ἢ τί ποτε: his verbis duos modos sepeliendi mortuos (cremationem scil. & humationem, quod Platoni, κατεδαίει καὶ τορύντεσθαι) Antoninum alludere, ad oram sui Codicis ὁ μάκ. Pater annotavit. Multa nos olim in hunc locum occasione urnarum Romanarum quæ plurimæ circa illud tempus, quædam etiam cum inscriptionibus, ex agro quodam, qui Cantuariâ Londinum proficiscentibus, quinto aut sexto supra decimum à Cantuariâ lapide, ad dextram situs est; (Newington pagum ipsum vulgò vocant) erutæ sunt.

P. 97. l. 4. τ' ἄλλα, ἀσὺμπ.] Ita utraque Xyl. editio, sed errore tamen, ut puto, typographico; pro, τ' ἄλλα, ὦν σὺμπ. ut & in Manuscripto Hæscheliano: nisi quod ibi, ὦν συνόντων: & in margine, ex alio Manuscripto, παρόντων.

Pag. 99. l. 3. στρατίας καὶ βικ. καὶ κομψείας] De verbo κομψεία, consulatur Suidas in κομψός. Ὀικονομίαν alibi in ΧΓ. p. 311. l. 13, 14. explicamus. στρατίαν aut στρατεύεσθαι, hoc sensu, non memini alibi legere, apud profanum aliquem scriptorem: apud Sanctum Jacobum haud absumili, memini. Πόθεν, inquit ille, πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; ἐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν, τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν. In Platone quoque in Phædone, eadem plane sententia, sed non idem tamen, de quo quærimus hic, verbum, Καὶ γὰρ πολέμοι, καὶ εἰσὶν καὶ μάχαι, ἰδὲν ἄλλο παρῆχαι ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τέταρτοι. F f Συμίας.

Supra. Ad Antonini mentem proximè accedunt ista Senecæ; *Est & illa sollicitudinum non mediocris materia, si te anxie componas, nec ulli simplicitè ostendas: qualis multorum vita est, si ea & ostentationi parata.* Tarquet enim assidua observatio sui, & deprehendi aliter quàm solet metuit. Et post pauca, *Satius est simplicitate contemni, quàm perpetuâ simulatione torqueri.* Hactenus Seneca. Si cui minus placet vox *εργαία*, quia sine exemplo, cogitat an, *ἀστυία*, vel *τεργεσία*, vel tale quid præferendum sit.

Note in LIB. 5.

PAg. 101. lin. 4. **Οἷος ἔταιν δούκιος ἐξ.*]*
**Οἷος* non tam *μακρὸν* quam tempus quod *mane* præcedit, significat. Certè, dormire in *lucem*, ut Horatius loquitur: (quod eisdem alibi, *primam somnus in horam*: id est, septimam; si nostro more loquamur) & *somnum* extendere in *partem* dici; ut Seneca; non hominis olim, *ἔτι καὶ σμικρὸν ὄρεον*, aut quem aliqua lux existimationis cura tangeret; nedum ut in Antoninum tale probrum caderet. At hodie, prohi pudor, quàm aliter vivitur! Cautè tamen vox *οἷος* hic accipienda, cum longè alia sit *οἷος* hybernæ, & æstivi ratio. Præterea, quod Antoninus hic de *lecto dormitorie*, cave cum *lectis lucubratoriis*, quorum tam crebra & honesta apud antiquos mentio, quàm planè diversus usus, & diversa structura, confundas.

Ibid. l. 14. 15. *τὸν καὶ δ' αὖτις συγκαμύσας νόσον]*

κόσμον] Nemo qui Græca intelligit, qui non simul intelligat, hæc, servatâ verborum proprietate & elegantia, in aliam quamlibet linguâ transferri non posse. Xyl. versio, *singula hæc suo intentâ officio, quàm jejuna, quàm frigida, si Græca attendantur?* Ego συκοφαντῶν κόσμον, *mundi cursum & officium consummare*, ex Seneca non malè reddi posse credidi: τὸν κατ' αὐτὰς κ. *proprii mundi cursum*; vel, *pro suâ quasque ratâ portione.*

P.103. l.22 μέχρι πρὸς ἀναπαύομαι] Explicanda homonymia vocum ut res intelligatur. Πίπτειν, & cadere & mori, (unde πτώμα Græcis, ut & *cadaver* à cadendo Latinis) significat: ἀναπαύομαι pariter, & mori & cessare, seu requiescere. Id igitur dicit Antoninus, inoffenso pede in officio perrecturum se, & in proposito sibi constiturum, donec fati necessitate cadat; non prius cessaturus, quàm moriturus. Scopus Antonino, ut ex ipsâ vi & proprietate verborum (in quibus persequendis multi solebant esse Stoici) id probet & inferat, adversis succumbere, vel bene agendo defatigari, non esse vitii, qui quid verè vivere sit, non ex vulgi opinione, sed ex naturæ ipsius veritate intelligat.

P.105. l.3. εἰς τοσαῦτα ἀποχρώνειν ἐαυτῷ.] Moneo minuscutos, τὸ, ἀποχρῆσθαι, (ut nec Latinum *abuti*) semper in malam partem non sumi; sed ut hîc Antonino, pro, liberè & pro libitu, ad quoscunque usus uri.

Ibid. l.18. εἰ δὲ ὡς βραδύτερος.] Scribo, μὲν δὲ εἰ ὡς β. si sustineas, &c. μοι, ἐμμενέσσωτι, malè excusum, pro ἐμμενέσσωται.

P.107. l.12. τὸ ἢ καὶ λ. παραδέχῃ.] Quæ præcedunt in hac sectione omnia, clara, & præcla-

ra, ut nihil magis. Hæc quæ deinceps sequuntur, (nisi à præpositione *παρὰ* in *παρεκδέχεσθαι*, *παράγειν*, *παρὰ τὴν*, & *παράλειπεν*, acutius aliquid, vix Antonino dignum, captarum,) fateor ego me non satis capere. Pro, τὸ ὅτι οὐκ, olim, τὸν δὲ νοῦν τῶν λέγ. placebat; sed nihil id sententiam adjuvat; neque utcumque necessarium. Τὸ, *συνεῖναι*, (quod fortasse τὸ *παρεκδέχεσθαι*, oppositum) tum intelligere, tum conscium sibi esse, (quod idē moneo, non ut ignotum; sed ut utriusvis significationis optionem lectori relinquens) significat.

Ibid. l. 18. *Εὐχὴ Ἀθηναίων.*] Quid Antoninus hic velit, non ambiguum; sed Athenienses laudet, ut qui non privatim sibi, suisque; sed universæ simul, cuius pars ipsi, Reipub. bona optarent: an vituperet, quod suæ tantum Reipub. non universæ hominum communitati, & humano simpliciter generi; ambiguum puto. Xylander in Notis, Athenienses ab Antonino vituperari censeret, cum tamen Herodoti locus, ab ipso prolatus, quo Persarum mos, per quem nefas ulli privato nisi pro communi Persarum omnium, solo Rege nominato, salute sacra facere, laudatur, contrarium suadere videatur. Quod enim Persis singulis universa Persia, quæ sub unius erat Imperio; id Atheniensi cuilibet non universa Græcia, cuius plures erant Respublicæ tum legibus & moribus adeo diversæ, tum studiis & affectibus infestæ sibi mutuo, ut quod bonum unius esset, alterius esse non posset; sed Atheniensis Respublica, cuius additionem quicquid pertinebat, τῇ ἀέρει τῆς Ἀθην. καὶ τῶν πλεόν. hic comprehenditur. Præterea, fieri non potest, ut eadem pluvia locis

omni-

omnibus, quorum pro diverso situ cœloque diversa ratio, tempestiva sit: quò pertinet illud veteris poetæ; 'Οὐδ' ἔ γ' ὁ Ζεὺς Οὐθ' ὕων πάντας ἀνδάνει, ἔδ' ἀνέχων. Sed utcumque scres hæc habeat, respicere Antoninum crediderim ad historiam aut fabulam potiùs veterem, cujus apud Suidam non uno loco mentio. Dirâ enim per totum orbem pestilentia sæviente, tradunt à Græcis simul & barbaris Apollinem consultum, omnibus ubique respondisse, non priùs desituram, quàm Athenienses, sive δῆμοι Ἀθηναίων, ὑπὲρ πάντων, pro omnibus universim supplicia peregisset. Quo factò, pestem ubique cessasse, & legatos undique Athenas gratulatum missos.

Ibid. l. 23. ὅτι συνέταξεν] Σωτάτην hoc sensu, si vim vocis spectemus, propriè & eleganter Latine veritas, *imperare*: ut plurimis exemplis in promptu probare. Nos tamen *constituere* reddimus, ut discrimen quod τάτην inter & σωλάτην ab Antonino statuitur, ἀντιστόχον verbo possemus exprimere. Nam ita & Cicero, aliâ quamvis in re, videtur inter *statuere* & *constituere*, in Fragmento quodam Orationis apud Priscianum, distinguere. Hoc iudicium, ait ille, sic expectatur ut non uni rei statui, sed omnibus constitui putetur. Cæterùm, τὸν Ασκληπιὸν hîc κοινῶς pro quovis medico nihil verat accipere, cum ita & Maximus Tyrius in eodem planè argumento, Dissert. 30. usurpet. Ibi enim Ασκληπιὸς & ἰατρός, pro eodem, ut synonyma, eadem paginâ non semel. Ut tamen propriè potiùs pro Æsculapio, famigerato illo Medicinæ inventore, Apollinis filio, accipiam, facit insignis Aristidis Sophistæ, Antonino æqualis, locus, cujus verba ut hic non adscribam,

nihil suave meritum est. Ita igitur ille Oratione (λαλιάν ipse nuncupat) ad Æsculapium, quæ toti mi primi sexta est; Καὶ μὲν τὸ γε παρὰ δόξον, inquit, πλείστον ἐν τοῖς ὀρεσίμασι τῷ Θεῷ. οἷον, τὸν μὲν γύψου πίνειν ἢ δὲ, κώνειον τὸν δὲ, γυμνῆσαι, ἢ λανθάνειν ψυχῶν, θέρμης ἢ δὲ ὀλως, αἷς ἢ τις δόξαι, δεινότητων. Quæ doctissimus Interpres Canterus, ita vertit; *Maximè verò admiranda sunt quæ mittit somnia, quibus jubet alios gybsum bibere, quosdam cicutam, nonnullos etiam nudos* (rectè Canterus, si γυμνῆσαι propriè de toto corpore accipias; sed nec malè fortassè, si per synecdochen, pro γυμνοποδεῖν, seu ἀνυποδεῖν, ut idem planè dicat, quod Antoninus istis, ἀνυποπόσια & ψυχολυσία: ut & in istis Juven. Sat. IV. *nuda ac tremebunda cruentis Ereptat genibus; nudam, doctissimi viri exponunt, nudis pedibus*: sed utcumque accipias, idem certe in utriusque verbis refrigerandi corporis consilium, et si non eadem planè refrigerandi media) *frigidà lavari, nec omnino calore, quemadmodum quis putaret, indigere.* Cæterum, de more veterum somnia captandi in Templis, (quod *incubare* propriè dicebant, ut docet nos Servius in ista Virgilii, *Pellibus incubuit fratris, somnosque petivit*) siue ad morborum remedium, siue ad futurorum (quæ τὴν δὲ ἰγχομήσεως μαθήτην appellabant) cognitionem, quia multi passim, (inter alios & Hieron. in Esai. c. 65. v. 4. *Mibens ego prætereo.* Sed & vulgarium (quæ non captata, vulgaribus in locis accidebant, intelligo) somniorum magnam, qui olim δεισιδαιμονέστεροι rationem (quod vel unus, qui de illis scripsit, abundè nos docet Artemidorus) habebant. Quare de sacris & captatis; an de vulgari-

bus

bus & ἀνιδρωγῶν somniis Aristidis Antoninique
verba capienda sint, ut magni non interest, ita
nec certo definire possim. Vide & lib. 1. c. 14. p. 23.
& lib. 9. c. 21.

P. 109. l. 3. ἵταξί τῦτο πρὸς τῦτο] Corrige ex
Manuscripto Hæschel. ἵτ. τῦτῳ τῦτο ὡς καί. &
μοχ, τέτακται πῶς αὐτῷ κατ. delete τῦ, πρὸς :
cui inferendo fuit lectionis, πρὸς τὴν ὑγ. & πρὸς
τὴν εἰμαρμ. (quæ hodièque Manuscripti istius
scriptura est, non εἰς τὴν ὑγ. & εἰς τὴν εἰμαρμ. ut
hic:) in margine notata varietas; quæ in textum
postea recepta.

P. 111. l. 16. πρὸς τὸ σπουδαῖον] Theodor.
Therapeut. l. 4. initio, τῇ σπουδῇ τῶ λόγῳ κα-
ταναῶν (hic quoque in Anon. proximè,
καταύοναι) τῆς ἀπιστίας τὸ πάθος: ad hanc al-
ludens consuetudinem.

Pag. 113. l. 5. ἔδ' ἐ τοῖς τυχεῖν ἔδοξε ἢ παντά-
πασιν] Unde sit istud ἢ, aut quò spectet, cum eo
ablato, perfecta sit oratio; servato, manca; non
video. An inde fortasse, quod cum in textu prius
aliquis reperisset, πάντα πᾶσιν, diversitatem le-
ctionis in margine notavit, ἢ, παντάπασιν? Res
ipsa τῆς ἀκαταληψίας rerum, aut contrà; fusè
tractatur à Cicerone in Lucullo: sed fusius à
Sexto Empirico, magno & eruditissimo illius
patrono; Pyrrhoni. Hypotyposeon libris 3. &
Adversus Mathematicos unico, sed prolixissimo:
bonæ frugis plenissimis libris, & ad intelligentiam
veteris philosophiæ utilissimis.

Pag. 115. lin. 6. τὰ τοῖς πολλοῖς δοκῶντα ἀγ.]
Etiam Sancti Patres interdum in rebus gravissi-
mis ad populi voces ex naturali ἐγγλήφει οἷας
solent provocare. Veteribus Dramaticis poetis,

is scopus erat propositus, διδάσκειν, (quod verbum propriè de illis usurpatū fuisse nemo nescit) & populo τῷ καλῷ, seu virtutis amorem instillare. Porro, quàm teneræ vulgi spectatoris aures essent interdum, si quid contra bonos mores & vulgares ἐννοίας τῷ καλῷ diceretur, vel ex una Senecæ narratione discamus, de fremitu & tumultu populi ob laudes pecuniz ab histrione recitatas; Epist.

115.

Ibid. l. 20, 21. τὸ τὸν κεκλημένον αὐτὰ] Scriptæ ad oram sui codicis ὁ μ. κ. parens, locus Aristophanis. Mihi in Aristophane non inventus; sed nec quæsitus adeò diligenter, ut inveniri posse negare audeam. Certe non unus fuit Aristophanes, qui Socratem aliosque temporum illorum philosophos jocos id genus & dictis impurissimis populo deridendos objicerent. Ex omnibus autem philosophiæ seu Platoniciæ seu Stoiciæ placitis, nullum minùs ad vulgi palatum, nullum magis viliissimi cujusque bipedis sannis & ludibriis expositum, quàm πολυδρέλλητον illud, ὅτι Ἀντάρκης ἢ ἀρετὴ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, quod seipsa contenta virtus ad beatè vivendum; & illud affine, consequensque, ὅτι Μόνον ὁ ποδὲς πλάσι. Ad ista quod attinet, ὑπὸ τῆς εὐπορίας, &c. haud ab simile illud veteris Comici Straboni memoratum, ἀγροὺς ἐχ' ἐλάττω γῆν ἐπιστολῆς Λακωνικῆς: & illud Gorgiæ Sophistiæ apud Platonem, Εξ ὧν κινεῖσιν ἐγκαταβολήσεις δόμοις.

P. 117. l. 24. ἢ καὶ ἀφαιρέμενά τι τέτων] Scribo, ἢ καὶ ἀφαιρέμενά τινα τέτων. vel, ἀφαιρέμενός τι. quod eodem redit.

P. 121. l. 21. ἐκ ὄργ. πῶς λαπ]. τὴν π.] Scribo, ἐκ ὄργης. πῶς μὴ λα. τὴν πόλιν: & verito: Sin Civitas

vitas damno nullo affecta est, nè ei succense, qui Civitati nullà re nocuit. Consule hujusce libri c. 27. *Εἰ μήτε κακία, &c.* & lib. 10. c. 31. postremis verbis, *ὅλας δὲ μέμνησο, &c.* Civitatem autem, mundum hic, ut alibi sæpius, intellige: cujus ea ratio (in quo Summi opificis infinita sapientia multis antiquis prædicata) ut quicquid parti obesse videretur, toti profit: quod author libri De mundo, Aristoteli inscripti, docet elegantissimè. Cæterùm *παρὰ δὲ ὅσους* hæc, nec in vulgus sine debitis cautionibus efferenda. Nam alioquin, ne puniendos quidem improbos, hinc temerè aliquis inferat. At facilis ex ipsis Stoicis responsio, si liceret immorari. Quæ sequuntur, *Τί τὸ παρέρχον*; et si scopus hoc toto capite unus idemque Antonino, malo tamen ad sequentia, quàm priora verba referre. Ita enim passim solet Antoninus, iræ & indignationis vel alioqui justissimæ eruptionem objectâ mortalis ævi fragilitate compescere. Vide lib. 4. c. 6. & quæ in Præfatione ad illud caput, ubi de capitum divisione in genere.

P. 123. l. 1. *καὶ τὸ παρέρχον τὸδε ἀπειρον*] Malè in utraque Xylandri editione, *καὶ τὸ παρέρχον*. τὸ δὲ ἀπειρον, &c. Credidi *παρέρχομαι* vel calami, vel præli properantis: ut aliter nunc credam, facit versio Xylandri priùs mihi non animadversa, quæ ista, *καὶ τὸ παρέρχον*, connectens cum superioribus, aut sui simile, verterat. Ego, *καὶ τὸ παρέρχον τὸ δὲ ἀπ.* verto, quod instat infinitum ævum: & ad ævi mortalis brevitatem refero. Quod pertineat ista alibi, *Μικρόν, καὶ τέθνηκα, καὶ πάντ' ἐν μέσῳ* lib. 8. c. 2. & lib. 7. c. 14. *ἐγὼ μὴ ἢ οὐ πᾶσι πάντων λήθῃ. ἐγὼ δὴ ἢ πάντων πᾶσι οὐ λήθῃ.* Cæterùm, et si parum aut nihil sit discriminis inter
ἀπειρον,

ἀπειρον, & ἀχανές, ut vel ex pluribus Antonini locis, quibus vocibus illis utitur, collatis apparere potest: videtur tamen aliquando τὸ ἀπειρον, propriè vitæ humanæ, & memoriæ quæ post mortem contingit vel longissimæ brevitati opponere: ut lib. 10. c. 19. cùm dicit, μάστιγα ἐστὶ συμμνησθεύσης, ὅτι τὸ ἀπαξ μεταβαλὼν ἐκείτη ἐστὶ ἐν τῷ ἀπέριω χρόνῳ. οὐ δυνάμιτις τίς δ' ἐκ ἀρχῆς τὸ βραχὺ τῆτο, &c. Quare non aliud fortasse voluit his verbis, τὸ π. τὸ δὲ ἀπειρον, Antoninus, quàm quod alibi, τὸ τέχθ τῆς πάντων λήθης: nam & ibi sequitur, καὶ τὸ χάθ τῆ ἐφ' ἐκείρα ἀπέριω δυνάμιτις. Nisi quis malit ut τὸ ἀχανές hoc loco substantivè sumatur, (quasi & hic τὸ χάθ dixisset) cui τὸ ἀπειρον adjiciendum sit. Utrumvis horum malo, quàm quicquam temerè sollicitare. Quod alioqui, si cui non satisfaciant hæc, factu facillimum: nempe si pro ἀχανές, vel χάθ scribas, vel δυνάμιτις.

P. 115. l. 11. Οὐκ ἐπαγαλλόμενος, οὐκ ἐπὶ πόρην] Magnam Antonino cum seipso conflictationem super aulicâ vitâ fuisse, & de abdicando imperio, secessuque aliquo privato sæpe cum cogitasse, ex pluribus locis, quibus se ad stationem fortiter tutandam hortatur, certum est. Vide hoc ipso libro, c. 13. & lib. 10. cap. 21. Ἐπαγνύς ἐστὶ, &c. Prima sectionis hujus verba ex aliquo veteri scriptore, aut è medio fortasse petita, vim adagii videntur habere, & ad commendationem secessus adducuntur. Crates Theb. in festivâ peræ Cynicæ, quam urbem, joci causâ, fingit esse, descriptione,

Εἰς ἣν ἔτι τις εἰσπλεῖ ἀνὴρ μῶρος παρὰ σίθι,
 *Οὐκ ἐπὶ πόρην, ἐπαγαλλόμενος πυγῆσιν.
 Affine & illud apud Ciceronem, proverbii quoque

que vim habens, *ἢ* nec Pelopidarum nomen, nec facta audiam: Epist. ad Fam. lib. 7. 30. Vulgari huic verbo, seu adagio, secessum suadenti & solitudinem, opponuntur ab Antonino quæ sequuntur in hac sectione; quæ quanquam brevis orationis obscuriora fecit, sic tamen à nobis vestra sunt, ut à quovis intelligi possint.

P. 127. lin. 10. Διὰ τὴ συνήχουσιν ἀπὸ τῶν] Divinus hic locus, ad unicam Dei Opt. Max. cognitionem sapientiam omnem referens & eruditionem, incredibiliter ad eò me delectat, ut operam melius collocare non posse me putem, quàm si planè geminum huic sapientis illius Heracliti effectum pessimè vulgò acceptum, & à paucis intellectum, pietatis ergò ab infrunitis, insulsis interpretationibus vindicavero, & illustravero. Dio. Laertii de eo verba initio vitæ sunt, Μεγαλόφρων ὃ γέγονε παρ' ὀλίγου καὶ ὑπερόπλις. ὥς καὶ ἐν τῇ συγγραμμάτων αὐτοῦ δήλον, ἐν ᾧ ἐπεί, Πολυμαθία νόον ἢ διδασκα. Ἡσιόδον γὰρ αὖ ἐδίδαξε, καὶ Πυθαγόρην, αὐτοῖς τε Ξενοφάνεα τε καὶ Ἐκκράτην. εἰ γὰρ ἐν τῷ σφῶν, ὁπίσθαι γινώσκοντες οἱ ἐγκυβερνήται πάντα διὰ πάντων. Unius Dei mundi gubernatoris assertor Heraclitus, Homero (de quo proximis verbis, τόν τε Ὅμηρον ἔρασκον, &c.) Hesiodoque τῆς πολυδετίας præcipuis authoribus, sed & aliis nonnullis à πολυμαθία celebribus nescio quas ob causas offensor, multiplicem quâ cluebant isti eruditionem ad veram sapientiam parum prodesse affirmabat, Εἶναι γὰρ ἐν τῷ σφῶν, ὁπίσθαι, &c. Omnem enim sapientiam in eo consistere uno, ut Deum agnoscamus unum, qui omnia, minimis maxima nutu suo temperat, & (quod aliis verbis dicebat Anaxagoras, τὸν καὶ δια-

διακοσμεῖν, καὶ πάντων ἑῶν) αἰτίον: vide & Anton.
 l.8. c.30. Ὡς περ τὰς ἄλλας, &c.) providentiæ
 suæ rationibus accommodat. In his verbis auro
 contrā, & si quid auro pretiosius, haud caris, id
 potissimum decepit interpretes, quod γνῶμην, *De-*
um significare non intellexerunt. Quod quò mi-
 nus miremur, apud eundem Diogenem in Plato-
 nis vitā, his verbis, ἐπεὶ δ' αἰτίαι εἰσι δύο, τὰ μὲν
 διαμονὴν, (scribe, διὰ γνῶμην,) τὰ δ' ἐξ ἀναγκαι-
 ας αἰτίας (φασὶ) λεκτέον: id est, *Quandoquidem due*
sunt causæ, quædam à divinâ proficisci providentiâ
dicendum est; quædam verò à necessitate: etiam do-
 ctissimis undequaque viris, Græcæ verò linguæ
 eis *διὰ γνῶμην* peritissimis, (nam Diogenis interpretes,
 proletariæ sortis homines, ad incitas hîc redactos
 nihil mirum) aquam hæsisse video. At nobis ni-
 hil factu facilius, quàm tum correctionem, tum
 versionem nostram ex ipso Platone, sed &
 aliis multis scriptoribus certissimis argumentis
 (si liberet excurrere) confirmare. Vide Notas in
 ista lib. II. c.8. καὶ δυναμένη δὲ, &c. Sed ut ad
 Heraclitum & Antonini verba redeamus; de He-
 raclito Plutarchus etiam, De philos. placitis, l. 1.
 c.28. testatur, eum τὴν εἰμαρμένην, λόγον τὸν διὰ
 τῆς ἐοίας τῷ παντὶ δεικνύοντα, definiisse: quæ si
 quis cum Diog. Lactii verbis jungat, & con-
 juncta cum his Antonini componat, faciliè, credo,
 nobis ut verisimile concedet, si non hæc ipsissima
 sunt Heracliti verba quæ laudat hic Antoninus,
 eum saltem ad Heracliti verba sententiamque his
 verbis allussisse. Cur planè non asseram, Plato fa-
 cit, apud quem simillima plura, non uno loco.
 Vide vel infra, quæ ex illo ad pag. 151. l. ult.
 proferimus. Conferat etiam Lector pietatis stu-
 diosus.

dius hęc Antonini & Heracliti, cum sancti prophetę Jerem. cap. 9. 23, 24. verbis.

P. 129. l. 23. τὸν τῷ θεῷ πρὸς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς μεμνημένῃς.] Marcus Antoninus, (& institutione philosophię, & ipso naturę genio, si quis unquam, factus ad gravitatem & mundi contemptum) justitię rigidus ubique custos; in aliis quę magis ἀδιδόξα, (τὰ μέγα vocat hęc) nisi moribus aliorum se quadam tenus accommodasset, & proprii genii severitatem mirā συγκαταβάσας temperasset, haud dubium quin γῆν ὡς γῆν, quod aiunt; aut quidvis aliud agere potius saltem, quàm regnare, pridem coactus esset. Sane malè sibi interdum ab ejus philosophia necuisse fœcem Romuli testantur Historici. Fuit enim hic sermo (ait Capitol.) quem sustulisset ad bellum gladiatores, quod populum sublati voluptatibus vellet cogere ad philosophiam. Atqui notant iidem Historici Marcum nostrum eā fuisse vitę indulgentiā (ἐναγκαλιὰ τῶν τετόνων, ut illic rectè notatum) ut cogeretur nonnunquam vel in venationes pergere, vel in theatrum descendere, vel spectaculis interesse. Porro συγκαταβάσας hujus pars non minima, gaudere cum gaudentibus, & flere cum flentibus; hæc saltem, ut utrisque quęcunque civilis requirit consuetudo, præstes officia. At cavendum tamen esse sapienti monet hic Antoninus, ne dum vulgi moribus civili hac indulgentiā ἐν τοῖς μέγας se accommodat; & quod alii faciunt ipse faciat, etiam quod sentiunt, quasi verè lugenda essent aut contrā quęcunque lugent aut gaudent idiotę, verè et ex animo sentiat. Huc aptat locum poetę cujusdam seu Comici seu Tragici. Vir gravis & senex ab alumno suo discessurus,
rhombum

rhombum ejus (inter crepundia puerilia etiam *rhombus*, ut in Orphei versibus apud Clemen-
 Alex. Protrept. ad Genes, videre est) in ejus
 memoriam, ut tam pretiosissimam servaturus,
 magnâ verborum pompâ postulans inducitur.
 Ita, *μνημὴν ὅτι ῥόμβος*, quid *rhombus* tamen
 sit, & quanti per se faciendus, haud ignarus; Poeta,
 an Antonini verba sint, non magni refert. Quae
 sequuntur, *Επεὶ τί (ita enim legendum cenleo,
 non, ἐπεὶ τοι) γίνῃ καλῶν ὅτι τῶν ἐμβόλων*; ita
 verto: Nam quid tibi vis his pro rostris clamoribus
 & querelis? & ad usitatum mortuorum pro rostris
 laudationem refero. Hoc officium decessori suo
 Pio, optimo principi; sed & uxori non optimae,
 Antoninum praestitisse memorant historici: for-
 tasse & aliis, quorum non meminere: aut si non
 aliis ipse, quin tamen aliis praestantibus adfuerit
 saepius, & multa quae affectus, non ratio (pro mo-
 re lugentium aut laudantium) distabat, invitus
 audire coactus fuerit, ne incivilis esset, haud du-
 bium. *Καλῶν*, pro, *ἀπακαλῶν*, simplex pro com-
 posito; qualia multa passim. Sed & τὸ *καλῶν*, pro
invocare, Hesychio notatum & *ἡμῶν*. *Γίνεσθαι*,
 vocari, ὅτι τῶν ἐμβόλων, praesentem pro rostris se
 sistere: ejus syntaxeos obvia passim exempla
 praeterco.

P. 131. lin. 3. *ὅτι δὴ ποτε καταληφθεὶς*]
 Scribe, *καταληφθεὶς: ὑπὸ θανάτου*, scil. ut lib. XII,
 c. 7. Vide & XI. c. 1. τῷ ἰδίῳ τέλει, &c. & max,
ὅτι ἐν καταληφθῇ, &c. Adi, sis, & in lib. III. p.
 53. l. 3. de faro; notata.

Nota in LIB. VI.

PAG. 133. l. ult. καὶ ἢ τοι ἐκθυμιάσῃσαι] Ita scribendum, non ἐκθυμιασῇσαι ; ut perperā editum est. Εἰπερ ἦν ὅτι αἱ ἡσίοα, ita verti, ut qui de generali rerum omnium per ἐκπύρωσιν in Deum ipsum resolutione, (de quā tum Stoici passim, tum Origenes contra Celsum, cujus verba Lat. Interpreti non intellecta, ut alia passim apud eruditissimum illum scriptorem, alibi fortasse aliquando sumus explicaturi) verba Antonini intelligerem. vide lib. X. c. 7. ὥς ἐ καὶ ταῦτα ἀναληφθῆναι, &c. Quia tamen Antoninus, non ἐκπύρωσιν, sed ἐκθυμιάσιν hic ponit, verius fortasse fuerit ad quotidianam mutatarum rerum ἀναθυμιάσιν (quam τὴν ἐπὶ τὸ ἀνω ὁδὸν vocabat Heraclitus) verba ejus referre. Certè, etiam ante ἐκπύρωσιν, unam mundi totius esse substantiam, sciscit Antoninus lib. XII. c. 25. & lib. VII. c. 7. Ubi cum dicit πᾶν τὸ ἑμὸν ἐναφανίζεσθαι τάχιστα τῇ τῶν ὅλων ἡσίοα, non aliud videtur dicere, quàm quod hic. Vertamus igitur, & aut perbalitum (siquidem una est rerum omnium substantia) resolvuntur; aut dissipantur.

P. 135. l. 14. ἢ ἔξω ἀπερτημένον.] Xylander, forte suspensam. Ego malim (nam utrumque τὸ ἀπερτημένον, significare, monendus opinor non est lector) foris solutam, & vagam; aut, independentem: ut lib. IV. c. 28. κατὰ γίβμους τις ἐστὶν ἀπερτημένως: numerum independentem, reddidimus.

P. 137. lin. 11, 12. καὶ ἡ περιπόρευτος, τριχία
 παρβ.] Confer cum lib. IX. c. 30. Cæterum, inter
 ea quæ vulgaris plebis seu mentes insolitâ ma-
 jestate percellere, seu oculos splendore maximo
 præstringere olim solita, primus apud sacros
 profanosque passim scriptores purpureæ vesti,
 (quæ Cassiodoro *sacra vestis imperatoria*) locus
 deferitur. Meo animo, nihil in terris speciosius illo
 lumine, aut quod ad cœlestium siderum pulchri-
 tudinem propius accederet. Sed de veterum
 purpurâ, quæ dudum penitus ignota est, multa
 multi. Tanta certè ejus olim reverentia, ut Greg.
 Nazianzeno alicubi ἡ ἀλουργὶς (de colore ipso,
 pannoque ibi sermo, non imperio, metaphoricè,
 ne quis erret) μέγα καὶ μέγιστον πρὸ ὄντων, (in
 Julian. orat. 1.) non ex propria quidem, sed illo-
 rum, qui se nihil minùs quàm vulgus putarent o-
 pinione, dicatur. Nec multo aliter Chrysostomus
 aliique passim. Non igitur temerè & nullâ ra-
 tione Antoninus, hoc potissimum exemplo rerum
 apud homines pretiosissimarum vilitatem per-
 stringit. Quod autem soli lane tincturæ hujus
 honorem tribuit hic Antoninus, (ut & Optatus
 Afer contra Parmen. lib. V. sic *alba lana regalem
 transit in purpuram, &c.*) non id præcisè & sine
 exceptione sumendum est. Nam & serica pur-
 purâ tingi solita, exerte docemur Cod. IV. tit.
 40. l. 1. *Fucandæ atque distrabendæ purpureæ vel in
 serico, vel in lanâ, quæ blatta vel oxyblatta, atq;
 hyacintha dicitur, &c.* Boethius de Consol. phil.
 lib. II. *Nec lucida vellera Serum? Tyrio mis-
 cere veneno.* Sed & Cassiodorus in eleganti vestis
 hujus Imperatoris descriptione, ut lanam, ita &
 sericum commemorat. lib. 1. Epist. II.

Ibid.

Ibid. l. 23. Ὅρα γοῶν ὁ Κράτης.] Quis hic Crates, (plures enim fuerunt hujus nominis) aut quæ fuerint ejus verba, dicerem si scirem. Ac cum fuisse Xenocratem, in quem τύφω, sive, ut alibi Antoninus, σεμνοτυφίας suspicio maxime caderet, ex Dio. Laertio, qui σεμνον cum et σκῆπτρον fuisse, imò verò (quod hic Antonini verbum est) et ἀξιώπαισον σφόδρα, in ejus vita commemorat, facile quivis intelliget. Hinc & vetus proverbium, Σεμνοπροσώπουσιν ὑπὲρ τὰς Ξενοκράτους εἰκόνας.

P. 137. 139. τὰ ὑπὸ ἕξεως ἢ φύσεως σωμαχό-
μα.] In hac rerum divisione vox ἕξις non ob-
via vulgarique notione; sed antiquâ tamen illa,
& in hac re legitimâ. Rem pluribus explicat
Philo Judæus, aut quisquis auctor libri, De
Mundo, inter ejus opera extantis: τῶν σωμάτων,
inquit, τὰ μὲν ἐνεδύσαντο ἕξιν τὰ δὲ, ψυχὴν.
τὰ δὲ, λογικὴν ψυχὴν. Λέγον μὲν ἐν χυζύλων, αὐ-
τὴ δὲ συμφύτας ἀπέσπασαι, δεσμὸν κραταιότα-
τον, ἕξιν ἐργάσασθαι. ἡ δὲ ἐστὶν πνεῦμα ἀνατρέφον
ἐφ' ἑαυτὸ ἀρχαίαι μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν μέσων, &c. In
his, ista, αὐτὴ δὲ συμφύτας ἀπέσπασαι, malè ver-
tit qui raro quicquam malè, δὲ πάντῃ Budæus, quæ
abstracta sunt à coalitu: nisi τὸ, coalescere, ad ea
quæ propriè aluntur, ut stirpes & animalia, ex
vi τῆ ἐτυμολογίας, contra usum loquendi, per
quem & lapides coalescere dici possint, restringas.
Ego verterem, quæ nullâ naturâ continentur: vel,
quæ naturæ (non latè sumptæ, sed pro naturâ vi-
tali, aut animali, propriè) sunt expertiæ. Συμφύτα
enim hoc loco (et si vulgò latius vox usurpetur),
propriè τῇ ἕξει, vel ψυχῇ ἕξει, ut apud Sextum
Empiricū, opponitur: ut & Plutarchus in co-
dem

dem argumento loquitur, τὰ ἡνράμματα καὶ συμφυῆς
 (inquit) κατὰ πρὸς ὅτι τὸ ζῶον ἕκαστον. *Spiritus* la-
 pidibus, ne quis miretur, etiam Pomponius lib.
 30. ad Sabinum, Dig. l. XLI. tit. 3. l. *rerum tri-*
buit: & à Galeno definitur ἕξις, πνεῦμα συνέχον
 καὶ συγκαταπνύει τὰ μέρη; à Conone autem, cujus
 verba alibi proferemus, πνεῦμα σώματος συνεκ-
 τικόν. Sed ἕξις quid sit, cum de hac rerum seu cor-
 porum divisione agitur, optime discas ex Sim-
 plicio, ubi docet quæ Stoicorum περὶ τῶν ἐκτῶν
 doctrina fuerit; his verbis: Οἱ στωϊκοὶ τὰς ποιότη-
 τας ἐκτὰ λέγοντες ὅτι τὸ ἡνωμένων μόνον ἐκτὰ
 ἀπολείπουσιν ὅτι δὲ τὸ κατὰ συναφὴν, οἷον νεὼς, καὶ
 ὅτι τὸ κατὰ διάσασιν, οἷον στρατὸς, μηδὲν εἶναι ἐκ-
 τὸν, μήτε εὐεῖς κεῖσθαι πνευματικόν τι ἐν ὅτι αὐτῶν,
 μηδὲ ἓνα λόγον ἔχον, ὥς ἐστιν ἐν τινὰ ὑπόσασιν ἐλ-
 δεῖν μιᾶς ἕξεως. Quæ vir doctissimus sic vertit:
Stoici qui qualitates ἐκτὰ dicunt, in his solum ea
collocant, quæ sunt unitæ; Quæ autem sunt copulata
per contiguitatem, ut navis; & per distantiam, velut
exercitus, in his nullum reperiri posse ἐκτὸν, nec
unum aliquid spirituale supra omnia, quodve unam
rationem habeat, ut in unam subsistentiam veniat u-
nus habitus. Conferantur hæc cum Pomponii
 verbis, quibushinc, in obscuro loco, lux oppor-
 tunè non parva. Multus in hujus vocis & divi-
 sionis explicatione vir summus, in Comment.
 Simplicii in Epictetum: sed in non paucis ausim
 ad secundas ejus cogitationes appellare. Vide
 & in p. 243. l. 21. notata, & ibi Achillis Statii lo-
 cum præclarissimum.

P. 141. l. 3. Ὡς τὰ αὐτὰ τίμειον ὅτε τὸ διαπ-
 νείσθαι] Contendantur hæc cum iis quæ à philoso-
 pho si principe Ethic. 1. c. 7. vel ut alii, 6. ἀλλ' ἴσως
 τὸ

ἡ δὲ ἐν δαίμονίαν τὸ ἀριστον λέγειν, &c. disputatur. In re gravissimâ planè iisdem fundamentis innititur vir acutissimus, ut in quo sita sit hominis vera foelicitas, ostendat. Non tamen opinor Aristotelem secutus hîc Antoninus; sed uterque potiùs Socratem, à quo primùm, (ut ex Platone & Xenophonte liquere possit) ea manavit argumentatio. vide & lib. V. c. 13. & l. VI. c. 29 Seneca, Epist. 76. *Omnia suo bono constant: vitem fertilitas commendat, &c. mox. Id in quòque optimum est, cui nascitur, quo censetur. In homine optimum quid est? Ratio, &c.*

P. 143. l. 6. Ἄνω, κάτω, κύκλω πορεύει] Confer, suadeo, cum Jobi cap. 28. cujus divini capitis summam paucis verbis hîc expressam habes: si tamen auream conclusionem quæ caput illud claudit, ex aliis Antonini locis hic suppleas. ex libri V. puta, c. 24. τί ἀρκεῖ; τί ὃ ἄλλο, ἢ θεὸς ὃν σέβειν καὶ εὐφημεῖν ἀνδρώπους δ' εὐποιεῖν; Quid dum vivis ad beatitudinem tibi sufficit? Quid aliud, quàm Deos venerari, & celebrare: hominibus autem benefacere? vel ex hujus ipsius VI. libri, (juvat enim tam sancto argumento immorari) c. 11. βραχύς ὁ βίος ὅς τις καρπὸς τ' ἐπιγίγνεται ζωῆς, μαθήσεις ὅσα, καὶ πράξεις ποιωνίχῃ. Vita brevis est: mortalis aui fructus hic unicus, animus sanctus, & actiones bono publico consulentes. Vide & suprà in lib. V. p. 127. l. 10. Διὰ τί συγχέσθῃ, &c.

Ibid. l. 21. τῇ κεφ. ἐρράγεις πληγὴν ἐπ.] lego, κεφαλὴν ἐρράγης. πληγὴν ἐποίησε, ἀλλ' οὔτε, &c. Aliquis in palæstrâ, aut unguibz te laceravit, aut fregit caput. [Quid tum?] Plagam inflixit: non idè tamen tumultuarius, &c. Fortassè, τῇ κεφαλῇ ἐρράξας πληγὴν ἐποίησε, ab ἀεγίῳ scil. quod non

minùs placet. Cæterùm, gladiatorũ, seu athletarũ exemplum hâc in re commendat & Seneca, De Ira. lib. I. c. 11. & l. II. c. 14. sed paulo aliter, quàm facit hic Antoninus. non enim eorum æquanimitati, sed arti & tempestivæ prudentiæ adscribit, quod pugnantes iram cohibeant: quod iram differre, aut dispensare verius dixeris, quàm non irasci, aut patientem esse.

P. 145. l. 16. 17. ἀρκῶσι γὰρ καὶ τρεῖς ὥραι τοιαῦται] Vide lib. XII. c. 26. 28. Negat Aristoteles. Μία χειρὼν, inquit ille, ἴσαρ ἢ ποιεῖ, ἐδὲ μία ἡμέρα· ἔτω δ' ἐδὲ μακάριον καὶ εὐδαίμονα μία ἡμέρα, ἐδὲ ὀλίγος χρόνος. Ethic. lib. 1. c. 7. Si tamen vel longissima vita cum æternitate comparata, quod alibi docet Antoninus, momenti vix rationem habeat; aut nulla omnino (quod verius est) mortalis ævi vera felicitas est, aut in discrimine temporis, quod tam breve est etiam cùm longissimum, parũ aut nihil erit ad veram felicitatem momenti.

P. 147. l. 5. μήτι κατεργάζομαι. θεωροῖσιν] Lego, μήτι κατ. ἢ θεωροῖσιν. Arrianus etiam (quem unum maximè imitatus est Antoninus) in Epiæt. lib. II. c. 3. sed & lib. 1. c. 12. ex arte scribendi, proprii & ipse nominis usus exemplo, morales elicit conclusiones. Sed ante illum & Socrates apud Xenoph. Memorab. lib. IV.

Ibid. l. 13. Πῶς ὁμῶν ὄντι] Nescio an admirationi locus hic sit: & non potius per interrogationem legendum sit, Πῶς οὐκ ὁμῶν, &c.

Ibid. l. 22. Θάνατος, ἀνάπαυλα αἰσθητικῆς ἀντιτυπίας] Locus elegantissimus, quem si non pari elegantia, ac non paulo tamen fidelius quàm Xylander, ita possis vertere: *Mors, cessatio est impressionis sensuum; raptationis appetituum;*

agitationis intellectus; & servitii, quod corpori exhibetur. Ἀντίτυπίαν hîc accipio, ut cûm ἀντίτυπος (quod sæpe fit) pro simplici τύπος accipitur; nullâ præpositionis (cui alioquin contrarietatis aut dissidentiae vis plerunque inest) habitâ ratione. Id ita judico, quia jam suprâ Antoninus (hoc ipso l. c. 12. & l. III. c. 14.) cûm idem vellet, opinor, quod hîc, simplici τυπῆσαι usus est. Quia tamen vulgaris is quoque & elegantior vocis ἀντίτυπος (nec substantivum ἀντίτυπίαν aliter usurpatum temerè reperire est) usus est, quo præpositio suam vim obtinet; non repugno si quis malit ita vertere, ut fecit exquisiti vir ingenii et iudicii Commentar. in Persl. p. 437. *Mors quies est pugnantium inter se sensuum, & in contraria agitationis ad res suscipiendas, & discrepantium mentis discursuum.*

P. 149. l. 21. καὶ οἷος μὴ ἐν τῷ μ.] Scribo, καὶ οἷος ἦν ἐν τῷ μ. &c. Et mox, ὡς ἔσ. ὡ. χηζεν nempe ut ita suppleas quasi dixisset, καὶ ὅτι τοῦτος ἦν οἷος, &c. Nisi quis malit ut illud οἷος admirantis sit; καὶ οἷος ἦν, & qualis, quàm admiratione dignus in eo, quod, &c.

P. 151. l. 4, 5. καὶ ἐξυπνιδεῖς πάλιν:] videtur, τῷ, πάλιν, hic redondare; quod tamen agnoscit & Hæschelianus codex.

Ibid. l. ult. εἰ δὲ σενδν εἰ δὲ ἀρχιτέκτων, καὶ ὁ ἰατρὸς] Iniquius hoc Antonini, æquissimi Imperatoris, de medicis (ut Architectonicos taceam) iudicium videri possit, qui sordidis eos artificibus, ut Xylander verterat; aut vulgaribus, ut nos emollivimus, accenseat: me certè iudice, qui ab ineunte adolescentia infirmissima usus valetudine non uni Medico vitam secundùm Deum acceptam fero. Oc-

currit hic distinctio, Medici Dogmatici, & Empirici. Occurrit & illud Hippocratis, ἰσθός, (verus & genuinus) φιλόσοφος, ἰσθός; quo quid magnificentius? aut cui potius hoc elogium competat, quàm ipsi Hippocrati, cujus scripta reconditissimæ sapientiæ præceptis, tanquam totidem oraculis, non sine sacro horrore legendis, passim sunt interspersa? Sed iniquum sit, Antonino nostro vitio vertere, quod Platonius partim, partim Stoicus, cum Platone Stoicisque locutus sit, quibus quicquid ad moralem philosophiam, aut θεολογίαν sive Dei cognitionem non pertinet, vulgare sordidumque. De priore, Sen. Ep. 88. *Pueriles sunt & aliquid habentes libera- libus simile hæ artes, quas ἐλαυδέας Græci, πο- στρί liberales vocant. Sæpe autem liberales sunt, imò (ut verius dicam) liberae, quibus cura virtus est.* De posteriore, divinus Plato; in Symposio: Καὶ ὁ μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα (de Deo & Daemonibus illic sermo) σοφός, δαιμόνιος ἀνὴρ ὁ δὲ ἄλλό τι σοφός ὢν, ἢ περὶ τὰς τέχνας, ἢ χειρουργίας τίνας, βέλαντος. Vide & quæ supra, ad p. 127. l. 10. Ce- leberrimum Medicinæ artis elogium, doctissimi Imperatoris verbis conceptum, & in codicem Theodosianum relatum, in gratiam Medicorum, de me, ut dixi, benè meritorum libet hic coro- nidis loco apponere: Τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην σω- τηριάδῃ τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνειν, τὸ ἐναργὲς τῇ χρείας μαρτυρεῖ· διὸ καὶ ταύτην ἐξ ἡρατῆς δικαίως πεφοιτηκέναι δικαίως φιλοσόφων παῖδες κηρύττουσιν. Τὸ γὰρ ἀδυνάτῃ τῇ ἡμετέρας φύσεως, καὶ τὰ τῷ ὅπσιμ- βαινόντων ἀρρώσκειάτων ἐπανορθῆναι διὰ ταύτης.

P. 153. l. 7, 8. τῆς κ. ἡγεμονικῆς ἐρμήσονται.] Scri- be, ἐρμήσονται. i. ἐλευσονται. ut paulo post. c. 32.

Vide

Vide & lib. VII. cap. ultimum, Ἡ τῆ ὅλου φύσις ὅτι
τὸ κοσμ. ὤρμησεν, &c.

Ibid. lin. 20. διὰ τὴν τεπικὴν κίνησιν] Κόνησιν,
non κίνησιν, utraque Xylandri editio: qui ta-
men postremum istud in versione secutus est. Ego
verò κίνησιν, an κολήσιν legi malim, nondum
apud me statui. Vocis κολλήσεως latus apud Græ-
cos usus; de quâ nonnulla non prorita, ὁ μακ.
parens in Athen. l. X. c. XIX. Ταῖ ἐξῆς, propriè &
philosophicè quæ dicantur, Metaphys. lib. XI. vel
ut alii lib. XIII. c. ultimo, tradit Aristoteles. Sed
magis ad rem Diog. Laertii, in vita Zenonis,
verba: ἐν δὲ τῷ κόσμῳ μηδὲν εἶναι κενόν, ἀλλ'
ἠνωθαι αὐτὸν τῷ ἀναγκάζειν τὴν τ' ὑρανίων
θεὸς τὰ ὅλην σύμπνοίαν καὶ συντονίαν. Antoninū
ita verto: Hoc quicquid est, alteri consequens est, per
motum (vel, si κολήσις magis arrideat, adhesionem)
localem, consp. &c. Confer. cum lib. VII.
c. 7. Πάντα ἀλλήλοις, &c. et notatis in hujus li-
bri p. 133. l. ult.

P. 155. l. 5. ἔχει σοι πάντα καὶ νοῦν.] Syntaxis ver-
borū, ἔχειν, non ἔχει, postulat, quæ & MSti. Hæ-
schel. lectio est. Venustè autē ludit in verborū καὶ
νοῦν ambiguâ significatione; quæ vel, secundum
Mentem, seu Deum: ut Deo gratum est: vel, ut
tibi ipse cordi; seu, gratum: ad animum tuum, ver-
ti possunt. Suidas in καὶ νοῦν consulendus. Quæ
sequuntur, ἔχει δ' αὖ καὶ τῷ παντί κ. νοῦν τὰ
ἑαυτοῦ, cum τῷ παντός ambigua sit acceptio, possis
etiam ita vertere: Ita & cuilibet alii rei in iis quæ
propria sunt ipsius, felicitas sua constat. Tale quid
& Aristoteles Ethic. IX. c. 8. πᾶς δ' ὡς αἰρεῖται
τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ. Vide & quæ suprâ in p. 141.
l. 3. Ὡς τὰ φυτὰ, &c. notata, & ibi Senecam.

Ibid. l. 16. 17. εἶναι γὰρ πολέμῳ] Scribe πολέμῳ.

P. 157. l. 4. 5. οἷος ὁ εὐτελής καὶ γελοῖος τίχων] Chrysippi verba, Plutarcho φεῖ τ' κοινοῶν ἐννοιῶν referente, hæc sunt : Ὡς ὅτε αἱ Κωμῳδίαὶ ὀπηρεύματα (quod Antoninus hic τίχων) γελοῖα φέρουσιν, ἃ καὶ ἐαυτὰ μὴ ὄντι φαῦλα, τῷ δὲ ὅλῳ ποιήματι χάριν τινὰ προσίθουσιν ὥτως ψέξιας ἀν αὐτὴν ἐφ' ἐαυτῆς τὴν κακίαν τοῖς δ' ἄλλοις ἐκ ἀχρησῶς ὄντι. Hæc utcunque Plutarchus acerrimè ut factua & stolidà exagitet ; Chrysippo tamen in promptu patroni, viri maximi, Christiani gentilesque, si hoc nunc ageremus.

P. 159. l. 7. ὅσα ἀνθρώπων ἢ ἐτέροις ἀνθρώποις] Cōfer cum c. 7. l. IV. Ὅτι πᾶν τὸ συμβαῖνον, &c. Idem hīc velle Antoninum, quod ibi, vel τὸ παραφυλάξας fidem faciat. Sed manca sunt hīc ejus verba, integrā, nī conjecturæ fallor, lineā. Fortasse haud malè ita restituas : Παραφυλάξας ὅσα ἐκάστῳ συμβαίνει, ταῦτα πρὸ αὐτῷ συμφέρει ὡς ἀνθρώπων, ἢ ἐτέροις ἀνθρώποις.

P. 163. l. 14. Εἰ κυβερνῶνται οἱ ταῦται] Doctissimo Cantero non assentior, κυβερνῶντα, &c. corrigenti. Sententia sine hac mutatione planā, & optima; Qui sapiant, eos ad vitæ finem omnia referre: de eo uno eos esse sollicitos, cujus unius (ut æterni Salvatoris utar verbo) χρεία ὄντι: cætera quæcunque pro indifferentibus eos habere. Αὐτὸς, ipse, in proximis verbis eleganter pro gubernatore, & medico; καὶ ἑξοχὴν; de quo Suidas, Eustathius, alique Grammatici.

Nota in LIB. 7.

pag. 171. l. 10. 11. *ὃ ἡ σύνδεσις ἱερὰ*] De re vide lib. **vī. c. 28.** In verbis his allusio ad vetus illud, *Ἡράκλεον ἄμμα*, *Nodus Herculeus*; qui olim facer. Consulantur Adagiographi. Plotinus Ennead. **III. lib. 1.**, *Πεὶ εἰμαρμένης*, de hac ᾧ αἰτίων ἐμπλοκῇ, καὶ τῷ ἀνῶθεν, ut ipse vocat, εἰρωῶ, multa subtiliter. Vide & supra in pag. 89. lin. 8. 9.

P. 173. l. 6. *ἔγω σε καταληπτικῶς*] Confer cum lib. **v. c. 4.** *ἴδιον γ' ὀφεί*, &c. Et hujus **vī. c. 17.** *τὸ ὀπίσθιον*, &c. Quæ à nobis illhic exponuntur. Cautum te volui, ne cum lib. **ix. p. 263.** hanc ipsa in re *καταληπτικῶς* invenies, hic quoque censeres esse necessarium.

Ibid. l. 20. *ὃ φοβῆ ἑαυτὸ εἰς ἐπιθυμίαν*] Scribo, ὃ φοβῆ ἑαυτὸ, οὐκ ἄγ' ἑαυτὸ εἰς ἀθυμίαν nisi fortasse ἐπιθυμία latiori notione, pro πάθῃ qualicumque; ut cum *ψυχὴ ἐπιθυμητικὴ*, in genere opponitur τῇ λογικῇ. Ita in loco Platonis, de quo supra in **iv. p. 99.** αἱ τῶ σώματος ἐπιθυμίαι.

Ibid. lin. ult. *τὸ φεῖ τέττον ὅλος ὑπολαμβάνον*] Hic recolendum, quod sæpius Antoninus inculcat, mentis unius esse prout his aut illis dogmatibus imbuta est, *ταῖς κρίσεσι*, & *ὑπολήψεσι* formare; à judiciis & opinionibus pravis & falsis oriri τὰ πάθη, metum, luctum, alia, ἐν τῇ ψυχῇ, vel ut hic loquitur, ἐν τῷ ψυχᾷ; id est, in parte animæ sensitivâ & irrationali. His ita constitutis, de verbis ita censeo; τὸ περὶ τέττον ὅλος

ἄλως ὑπολαμβάνον ἔδ' ἐν, ἔδ' ἐν ἄν πάθῃ (vel, ἔδ' ἐ μὴ
πάθῃ) ἔδ' ἐ γὰρ ἄξις εἰς κείον τοιαύτην, &c. legendū
efficit. Ἀγεῖν εἰς κείον, ut libro primo, ἄγεῖν εἰς ἔννο-
αν, & alia id genus. Verto, *Animula autē, quæ time-
re, quæ dolere sola potest; quæ verò de timendi vel
dolendi causis nihil omnino potest opinari, nec illa
quicquam patietur. non enim illā in tale judiciū (vel,
opinionem; ut dolendi scilicet aut timendi causas
habeat) induces.* Hinc Stoicis, τὰ πάθη, κείσεις,
id est, opiniones. Servius in Virgil. *Æn. VI. Var-
ro & omnes philosophi dicunt quatuor esse passiones,
duas à bonis, duas à malis opinatis rebus. Nam do-
lere & timere duæ opiniones male sunt; una præsen-
tis, alia futuri. Item gaudere & cupere, opiniones
bonæ sunt; una præsentis, altera futuri.*

P. 175. l. 6. 7. Εὐδαιμονία ὅτι, δαίμων ἀγαθός, ἢ
ἀγαθόν] Puto scribendum, ἢ ἀγαθόν, bonū faci-
ens: ut κακῶν, malum faciens; lib. IX, c. 4. Suidas
(aut alius quisquis est apud illū) in Εὐδαιμονία,
pluribus prosequitur, & vim argumenti ab ἐτυ-
μολογίᾳ petiti notat. Ex Platone Alcinous, de
Doct. Platon. cap. 27. & Apuleius, de Deo So-
cratis derivatum confirmant. Cicero apud Amm.
Marcellinum δαίμονα, fortunam videtur inter-
pretari. *Felicitas (inquit) est fortuna adiutrix con-
siliorum bonorum; quibus qui non utitur, felix nullo
ratio esse potest.* Haud multò aliter & Theognis,
Οὐδεὶς ἀνδρώπῳ ἔτ' ὀλβιότ' ἔτε πενιχρὸς. Οὐ-
τὲ κακός, νόσθον δαίμονος, ἔτ' ἀγαθός. At Se-
neca credo magis ad Antonini mentem, *Beatus
cui nullum bonum malumque sit, nisi bonus malus-
que animus.* Vide & lib. X, c. 15. post. verbis. De
vocis δαίμων & variā notione, vide supra in l. III.
p. 51. l. 15.

Pag. 177. l. 17. Τὸ ἐπὶ σκοτον, &c.] In hac sectione quædam in textu præter institutum correctæ, quæ operis typographicis adscribi vetat Xylandri versio. Moneo igitur lector, ἢ τὸ τελευτᾶν, & mox, ἢ συναιδῆναι τῷ ἀμαρτάνειν, utramque Xylandri editionem exhibuisse. Confirmandæ verò correctioni versionique nostræ en. tibi locum unum aut alterum ex Senecâ. Ep. 90. postremâ: *Multum autem interest, utrum peccare aliquis velit, an nesciat, &c.* & mox, *Virtus non contingit animo nisi instituto & edocto, & ad summum assiduâ exercitatione perducto. Ad hoc quidem, sed sine hoc nascimur; & in optimis quoque antequam eruditis, virtutis materia est, non virtus.* De Clem. II. II. *Quid ergo est propter quod bene factis dictisque quàm familiarissimum esse te cupio? ut quod nunc natura & impetus est, fiat iudicium.* De vita 6. cap. V. *Potest beatus dici, qui nec cupit nec timet, beneficio rationis. Quoniam & saxa timore & tristitia carent, nec minus pecudes; non ideo tamen quisquam felicia dixerit, quibus non est felicitatis intellectus.*

P. 181. l. 4. ὅτι πάντα νομίζῃ] Quò spectent hæc Antonini, ex his Diog. Laertii in Democriti vita verbis, intelligamus. Δοκεῖ δ' αὐτῷ τὰ δὲ ἀρχαῖς εἶναι ἢ ὅλων ἀτόμων, καὶ κενόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα νομοῖσθαι δοξάζεσθαι. Et ibid. rursus pagina sequenti; Ποιητὰ δὲ νόμῳ εἶναι φύσει δὲ ἀτομα καὶ κενόν. Hoc opinor vult Laertius, Democritum credidisse, fortuitum atomorum concursum (ὁ insanum lsi verè credidit) primam rebus originem dedisse. exinde, quæcunque facta sunt, & accidunt, ordine & ratione (providentiam intelligo) dispensari. Fortasse scripserat Antoninus, ὅτι π.
νομίζῃ

νομισί ἔχει· εἰ δ' ἄτομα τὰ σοιχεῖα. vel, εἰ δ' ἑ μὴ
 τὰ σοιχεῖα; quæ calu scil. & concursu atomorum;
 at sufficiat id tibi meminisse, (cupidus assertor pro-
 videntia, undique libenter arripit quod suæ sen-
 tentiæ faveat) ὅτι τὰ π. νομισί ἔχει, ἢ δὴ λίαν ὀ-
 λῖγα, aut paucæ saltem quæ secus; ut Xylander
 in Notis & versione.

Ibid. l. 7. ἢ σκεδασμὸς, ἢ ἄτομοι] Scribo, ἢ σκε-
 δασμὸς, εἰ ἄτομοι εἰδ' ἔνωσις, ἢ τοι σβ. ἢ μετ.
 Soler Antoninus τὰς ἀτόμους, & τὴν ἔνωσιν, ut con-
 traria principia opponere. Vide lib. VI. cap. XII.
 & VIII. Ἡτοι κυκεῶν, &c. Ibi vides, (ut & alibi
 sæpe) positis atomis σκεδασμὸν inferri. Nam
 si vita, contextus, seu concursus (συγκεμαίτιον
 alicubi nuncupat) atomorum; sequitur ut mors
 mera sit atomorum earundem dispersio & diffi-
 patio. Si verò ἔνωσις statuitur; & mundus, unum
 corpus, quod à Deo certis legibus administratur;
 tum mors vel σβέσις, (si vera illorum opinio,
 qui quamvis agnoscebant providentiam, animam
 tamen statuebant esse mortalem) & spiritus ex-
 tinctio; vel μετασάσις, seu translatio, si secun-
 dùm alios sit anima corpori superstes. Vide l. V.
 c. 25. τί οὖν περμένεις, &c. & lib. VIII. cap. 22.
 τέτων οὖν μεμνηδαί. &c. Mox, ἀπόληψιν vocat
 obfirmatam animi constantiam, quâ doloribus
 corporis fortiter obnititur, & aditus ad se quasi
 præcludit omnes. Plenior vocis explicatio, à
 Medicis petenda, quibus hæc occlusionis notio-
 ne in usu crebro. Nec aliter illa lib. IV. pag. 69.
 lin. penult. ἐπειδὰν ἀπαξ ἑαυτὴν ἀπολάβῃ: post-
 quam semel se occluserit; vel ut significantius,
 quàm Latiniùs loquar, cum semel, omni interdi-
 cto sibi cum corpore commercio, se sequestraverit.

Hinc

Hinc etiam, ut obiter moneam, confirmatur nostra (de qua ad pag. 69. l. 10.) conjectura, pro αὐτὴν ἀποκλύσαι, αὐτὴν ἀποκλεῖσαι legentium; cūm ἀπέληψις, & ἀπολαμβάνειν; à medicis & aliis, per ἀπόκλεισις, & ἀποκλεῖσαι exponantur: & τὴν ἑαυτῆς γαλήνην καὶ ὑπόληψιν διατηρεῖν, quod hīc; non aliud, quàm quod ibi πᾶσαν αὐτὴν ἀποκλεῖσαι.

P. 183. l. 18, 19. καὶ ἀνδρὲς ἀγαθοὶ ἢ κακοί] Ita Lugdunensis editio, ex priore Xylandrinā, ut alibi diximus, expressa. Quæ de illā in præfatione monuimus non hic repetemus. Corrige igitur ex II. & meliori Xylandrinā, (nam ita in Platone) καὶ ἀνδρὲς ἀγαθοὶ ἔργα ἢ κακοί: & officium ne faciat viri boni, auferens: ut Xylander verterat.

P. 185. l. 13, 14. ὡς ἔφ' πόθεν ἀνωθεν κάτω] Omissa nescio quo casu in textu verborū istorū interpretatio: Tanquam ex superiori aliquo loco intuentum est, &c. Xylandri utraque editio ἀνωθεν καὶ ἀγέλας, &c. quod; si quis malit, quàm τὸ, κάτω, quod hīc editum, iudicio suo fruatur. Sensum certè nos expressisse, ex aliis similibus locis præstare possumus; ut lib. IX. c. 25. Ἀνωθεν ἐπιθεωρεῖν ἀγέλας μυίας, &c. & lib. XII. c. 19. Τεῖτον, ἐν ἄνω μετέωρος ἐξαρθεῖς ματασκεψάιο τὰ ἀνθρώπινα, &c.

Ibid. l. 17, 18. καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναντίων συγκοσμή-
μας] Mundum ex contrariis constare, pulchra & ingeniosa, non philosophorum tantum, sed Oratorum & Poetarum observatio est. Et vulgò quidem de elementis exponunt: ut Ovidius, Metam. 1. fab. VIII.

Quippe ubi temperiem sumpsere humorq; calorq;
Concipiunt; & ab his oriuntur cuncta duobus.

Cumque

*Cūq; sit ignis aqua pugna, vapor humidus omnes
Res creat, & discors concordia foetibus apta est.*

Credidi aliquando pro, *vapor humidus, calor humidus*, in Ovidio scribendum esse: sed postea non Lucretium tantum qui sæpiissimè; sed & alios quoque melioris notæ scriptores animadverti, *vaporem* pro *calore* non raro ponere: unde & *vaporare*, Lucretio, pro, *ardere*; & Horatio pro, *calefacere*. Vt Ovidius hīc, ita plerique alii in elementis discordem hanc concordiam ostendunt. Quam verò latè pateat hæc observatio, doceat vel unus in aureo (dignissimo certè ob exquisitam sapientiam, nisi vetaret argumenti sublimitas, quod vulgò notius esset) Metaphysicorum Fragmento Theophrastus. Ibi cum τὴν ἀπασαν εἰσὶν ἐξ ἀντικειμένων, his aut similibus aliis verbis, constare non semel pronuntiet, eò & Euripidis de virtutis & vitii, prosperorum & adversorum in vitâ humanâ vinculo & vicissitudine notissima verba, c. 7. referri posse censet. Sed verba Euripidis, quæ manca apud illum leguntur, ex Plutarcho, qui non uno loco laudat, ita restituenda sunt. Οὐκ ἂν γένοιτο χάρις ἐσθλὰ καὶ κακὰ, Ἀλλ' ὅτι τις σύγκρασις, ὥς' ἔχειν καλῶς. Atque hīc (quod ut bonâ Lectoris cum veniâ mihi liceat oro) libet aliquantisper non tam præter argumentum, quàm præter institutæ brevitatis rationem excurrere. Non Antonino sanè, non malo sapientiæ magistro, navabitur hæc opera; sed ipsissimo tum sapientiæ omnis, tum salutis auctori fontique CHRISTO: à quo atrox convitium, quod Christiani hominis & Jesuitæ, non malitia, (absit) aut impietas, sed importuna suspicio sacratissimo ejus Nomini impegit, Ethnicorum

corum ope & auctoritate instructi depellemus. Themistius, Orator Ethnicus, Orat. XII. Jovianum, Christianum Imperatorem ob sanctam legem, Religionis libertatem laudans, hæc inter alia habet, ut Parisiensis a. d. 1618. editio ea exhibet ἡ Ἀγαθὰ μὴ ἔν κ' ἔτι τοὺς ἄλλους τῶ νόμῳ σφίσει τ' θεοτάτον αὐτοκράτορα· μάλιστα δέ, οἷς ἐκ ἐφίησι μόνον τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς δεσμούς ἐξηγεῖται οὐ φαυλότερον, Ἐμπεδοκλέους, ἡ μὰ Δία ἐκύνε τῶ παλαιῷ. οἷδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι τ' ἀνδρωπίνων ἀγαθῶν ἐκάσθ' ἀπάτη καὶ φενακισμὸς παρεπύπηγε, καὶ ὑποδύεται μεγαλοπρέπειαν μαγιστεία, καὶ εὐσέβειαν ἀγυρτεία· καὶ διὰ τοῦτο, τὰς μὴ φεράγει, τὰς δὲ κωλύει, &c. Hic Petavius Jesuita, Themistii editor & interpretes, questus in Notis de loci obscuritate conjecturam hanc proponit, Christum à Themistio per Empedoclem designari, quasi se ille perinde ut Empedocles Deum haberi voluerit, eoque ipso suo conatu mortem sibi arcessiverit, ὅτι μὴ θεὸς ὢν τὴν τοῦ θανάτου ἐλθῆναι εἶναι (quæ Tatiani de Empedocle verba) κατεφύδεντο. Hæc suâ conjecturâ propositâ, Atque utinam (concludit Petavius) aliam hæc quæ dicit sententiam pati possint. Magno quippe redemptum velim, ut ne tam consceleratum dictum elegantissimis hisce scriptis illigatum fuerit. Gaudeo hanc mihi occasionem oblatam de viro non optimè de Casauboniano nomine merito benè merendi. Nullum in rebus humanis syncerum bonum esse, cui malum vel apertum & manifestum, vel specie boni fallens annexum non sit, ex adverso (τὴν τ' ἀγαθμάτων ἀντιστοιχίαν eleganter vocat Plutarchus, ad illam de quâ diximus elementorum contrarietatem fortasse alludens

dens) oppositum; eamque vetustissimam fari sciri providentiæ legem esse, tot ex antiquis sunt qui observant, ut quis non dixerit, quàm quis dixerit, invenire difficilius sit. Ut igitur Platonem, Theophrastum, Dion. Halicarnasæum, Diodorum Siculum, Dionem Chrysostomum, Longinum, & Ethnicos alios Græcos; ut Procopium, Christianum, aut semi-Christianum potius; ut Græcos Patres; ut Latinos, Patres, aliosve cujuscunque generis omnes omittam: Themistius ipse jam suprà Orat. III. aliis verbis eandem sententiam complexus erat; ubi ait: (Latinis autem Petavii Interpretis brevitatis causâ contenti hîc erimus) *Sanè unumquodque eorum quæ in hominum vitâ sunt bonorum; periculo semper aliquo tectum & obvolutum videtur, nullumque est contrarii penitus expers ac sincerum: Nec absurdè quidam scenicus poëta dixit, Nullum in vita bonum esse, quod Radice ab unâ, qualis arbor, prodeat; Sed semper illi quod malum est, adnascitur.* Laudat igitur Themistius Imperatoris Edictum, non eo solum nomine, quod religionis optionem liberam reliquerit, sed quod eadem lege quâ id permittebat, grande istud arcantum (Θεσμοὺς ipse vocat appositissimo vocabulo) ab Empedocle, veteri philosopho, primum animadversum et literis proditum, de boni malique confinio, & indissolubili nexu disertis verbis executus sit: aut si non disertis ille verbis, ac ipso tamen effectu propositoque legis (saltem ut Themistius proposito suo serviens interpretatur) insinuaverit. De Empedocle, Plutarchus, Πτελ' ἐνθυμίας, testis; Παλίνοτροπος, inquit, ἀρμονίῃ κόσμου, ὡς τῆς λύσεως καὶ τόξου· καὶ τῶ ἀνδραπί-

των καὶ θάρσεν οὐδὲν, οὐδὲ ἀμυγίς. Et mox post
laudatum Euripidis eundem quem laudat & The-
ophrastus in eam rem locum, pergit, Οὐ γὰρ
(ὡς ὁ Μένανδρος φησιν) ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ
συμπαράσται Εὐθύς γενομένη μυσταγωγὸς τῷ
βίῳ ἀγαθὸς ἀλλὰ μᾶλλον (ὡς Εμπεδοκλῆς)
διτταί τινες ἕκασον ἡμῶν γενομένων παραλαμβάνου-
σιν καὶ κατέρχονται μοῖραι καὶ δαίμονες. Et post
prolatos Empedoclis versus (verbis, ut pleraque
sunt Empedoclis, non usitatis quidem, sed id ta-
men ipsum quod Themistius hīc, non obscurè,
si quis attendat, innuentibus) ita pergit: Ὡσα
τούτων ἕκασα σπέρματα τῶν παθῶν ἀνακεκραμένα
δεδεγμένης ἡμῶν τῇ γενέσεως, καὶ διὰ τοῦτο πολ-
λὴν ἀνωμαλίαν ἔχουσιν: cætera apud ipsum le-
gantur. Themistii sententiā sic expositā, & extrā
controversiam positā, de verbis videamus; quæ
etsi longè aliter accipienda quàm voluit inter-
pres, minimā tamen & ferè nullā mutatione sic
scribenda censeo; Ἀγαθὰς μὲν ἐν καὶ τῶν ἄλλων
(ita malo quàm τοὺς ἄλλους; quod tamen ferrī
potest, nec sententiæ quam volumus incommo-
dat) τῷ κ. π. τὸν θ. α. μάλιστα δὲ οἷς (id est,
ταύτων, vel ἐκείνων, οἷς) οὐκ ἐφ. &c. Dignus, in-
quit, Imperator, quem venerantes admiremur, tum
ob alia quæ lege illa continentur, tum præcipuè
quòd non solum religionis libertatē indulgeat, sed &
eternas illas leges à Deo latas non minùs petiti, non
ille (Imperator scilicet) per Jovem, (elegans hæc
ἀναδίπλωσις, seu ὑπερβασίς est dicenda, non
intellecta præcipuè decepit interpretem) quàm
vetus ille Empedocles explicet. Sed ad Antoni-
ni verba ut redeam, vim τῷ συγκοσμήμενον hoc
loco plenius intelliget, qui conferet cum iis

quæ multa scribit in hanc sententiam author libelli quantivis pretii, (Aristoteli vulgò adscripti) De Mundo, quibus nihil dici potest venustius & elegantius. Vide ibi tam alibi non uno loco, tum præcipuè cap. v. *Διὰ τὸ ὁ κόσμος ἐκ τῶ ἐναντίων αἰσθῶν συνεσθῆκας, οὐ διαφθείρεται.*

P. 187. l. 7. *Βραχὺσι καὶ ποικίλοι*] Xyl. utraque editio, *Καὶ σίτωσι καὶ πότοις*, (Π. ed. *πότοις*) καὶ μαγιστεύμασι. Nos quod editum est (quod tamen in textum receptum nolumus) ex Plutarcho in *Παραμ. πρὸς Ἀπολ.* promptissimus. Euripidem laudat authorem Plutarchus: sed in Euripide mihi non haudenus reperta.

Ibid. l. 11. *καθεκλικότερος*] Phlegon in *Apophth. Laconicis*, ultimo: *Λακωνί τινι ἠρώων ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπὶ τις, Ὁ ἀνταγωνίστης, ὃ Λάκων, ἐγνώστό σε κρείσσων. Οὐ μὲν γὰρ, ἔφη, ἀλλὰ καθεκλικότερος.* Affinia apophthegmata, unum aut alterum, in eadem Plutarchi collectione reperias.

P. 191. l. 7, 8. *ὅτι καὶ δίδραχρον ἐφ' ἧ ἡ πρεξίς*] Dubito an sensum sim affecutus; certè vocem *δίδραχρον* longe aliter exponi posse non ignoro: sed ut hîc magis quadret, quâ possit exponi non video. Alius cogitet.

Ibid. l. 13. *συνεστὸν*] Erit aliquis fortassè qui malit *συνεσθῆς*: quod mihi non displicet. Nihil tamen temerè mutandum censeo.

Ibid. l. penult. *εἰ βλείπων*] Scribe, *ἐμβλείπων*: ut & in Manuscrip. Hæschel. c. 17.

P. 193. l. 7. *ἔτι γὰρ καδὲ ὕλική ἐστιν*] Scribendum puto, (quod & verri) *λογικῇ*, non *ὕλικῇ*. Pafsim ista, *τὸ λογικόν*, (sive, *νοερόν*) & *τὸ κοινωτικόν*, (scu, quod perinde est, *παιστικόν*) conjungit Antoninus

Antoninus. Ita paulo post, c. 42. *ἀεὶ γὰρ μὴ τὸ παρὲν ὕλη ἀρετῆς λογικῆς καὶ πολιτικῆς*. Et l. VIII. c. 2. *τί πλέον ἐπιζητῶ, εἰ τὸ παρὲν ἔργον (ἀρετῆς καὶ κοινωνικῆς, καὶ ἰσοδύναμους) θεῶν; Vide & hoc ipso lib. c. 45. Ὁ δὲ ἡ λογικῆς, &c.*

Ibid. l. 16. *περὶ τοὺς ἀπ᾿ ἀνδραπείας*] Dubito vulgari sensu ἀπ᾿ ἀνδραπείαν hic velit Antoninus; an ut Plato in Phædone explicat. Si vulgari, non dubium quin legendum sit, *οἷον οἱ ἀπ᾿ ἀνδραπείας περὶ τοὺς ἀνδ.* Cave (inquit) ne dum malis (quod vulgò laudi datur: unde illud Plauti, *Nam bona bonis ferre reor equum maxime*; *Ue mala malis*: quò pertinet & lex talionis veteribus philosophis probata) malus es, & inhumanis inhumanum te præbes, odio illorum unus ex illis ipse evadas.

P. 199. l. 1. *ἢ ἀλογιστὰ καὶ τὰ κυριώτατα ἔστιν*] Scribe, *ἢ ἀλογιστὰ* (vel, *ἢ τὰ λογιστὰ*) *τὰ καὶ* quomodo & vertimus. Possis etiam ita, *ἢ ἀλογιστὰ καὶ τὰ κυρ.* vel *qua ratione prædita*, & (inter Dei creaturas) *præcipua, ea sunt utique circa quæ,* &c. Sed meo iudicio non ita bene.

Nota in LIB. VIII.

P. Ag. 201. l. 6. *φιλόσοφος*] De multiplici voce cum *φιλοσοφία* & *φιλοσοφίας* apud Græcos scriptores acceptione quædam in Notis Anglicis pridem monuimus; sed multò plura parata habemus, ex quibus non parva lux haud paucis authorum locis vel obscuris vel à Latinis interpretibus malè acceptis inferri possit. Parètem oc-

cupavit nuper vir Clar. (quem honoris & observantiae causa nomino) Desid. Heraldus, in doctissimis *Rerum Judicatarum* libris: non pauca tamen aut locia supersunt, quibus alibi fortasse locus erit.

Ibid. l. 14. ὅσον δῆποτε ὡς ἡ φύσις] Editum prius, ὅσον δῆποτε ἢ σὴ φ. δ. *Γιώσειν*: pendente & imperfectâ sententiâ. Sensem rectè Xylander (nisi quod ὅσον δῆποτε, *quantumcumque* id erit, plus minusve scilicet, omisit) expressit. Ita & lib. VII. c. 32. τὸ λοιπὸν ἐκ τῆ π. ζῆσαι καὶ τὴν φύσιν.

P. 203. l. 12, 13. ὅσων παρόνοια, καὶ δ. τόσων] Lego, ὅσων παρόνοια, καὶ δαλεία τόσων vel, ὅσων-περ' ἀνοίας (vel, ἀγνοίας) καὶ δαλείας τόσων: in eam sententiam quam in textu expressimus. Lib. VII. c. 40. de Socrate, μηδὲ μὴν δαλεύων τινὸς ἀγνοία, &c. Similes apud Ciceronem & Senecam quorundam qui vel fortunæ sublimitate, vel rerum bello gestarum magnitudine perillustres, cum philosophis comparationes elegantissimæ non sine fructu comparandæ, quibus animus & otium.

P. 205. l. 16. συλλ. τὰ πάντα τῷ δὲ] Xylandri utraque editio, τὰ πάντα. τῷ δὲ πρὸς αὐτῷ. male; sed longè pejus, quod in versione secutus est. Corrige, τὰ πάντα τῷ δὲ πρὸς, &c. Sed & superiori lineâ, μὴ εἰ τὸ ἐν πρὸς τὸ ἐν, non ut ex Xylandro editum, μὴ εἰ τὸ πρὸς ἐν, legendum.

P. 209. l. 9, 10. εἰ μὴ γὰρ δύνασαι] Defectus in his, qui supplendus ex Hæscheliano (cujus alibi meminimus) exemplari, cujus hæc scriptura: εἰ μὴ γὰρ δύνασαι, διόρθωσον· εἰ δὲ τῷ το μὴ δύνασαι, τό γε πρῶτον αὐτὸ εἰ δὲ μηδὲ τῷ το, πρὸς τί ἐστι συμφέρει τὸ μ. &c. Nec puto, hic quidem, aliter

aliter Xylandrum in suo codice reperisse; sed ab operis typographicis quibus locata prima editio, primò hoc detrimentum commissum; ab iis, ad secundam editionem, quæ sædissimè & ipsa contaminata est, ex incuriâ & inadvertentiâ transmissum. Fundus mihi hujus suspicionis tum ipsa Xylandri versio, cui in his verbis planè cum Hæscheliani codicis scripturâ convenit; tum verò quod alibi quoque idem accidisse comperi; de quo plura dicemus ad libri IX. initium. Vide & ad ejusdem libri c. 35.

P. 215. l. 6. εἴτα ἐπιδι τὰς ἄλλας, μὴ] Scribo, εἴτα ἐπιδι τὰ ἄλλα μὴ, &c. Percurre alia istiusmodi, in quibus non unius hominis mors spectanda proponitur: exempli causâ Pompeios. Neque multò aliter Xylander in primæ editionis versione; quam secundis ejus cogitationibus præferendam censui. in posteriori siquidem quod antea venterat, *Defecit tota Pompeiorum gens*: mutavit, ut *urbs Pompeii perierunt*. Sanè de Pompeiis, urbe, jam antea lib. IV. c. 30. Antoninum egisse, πόσι δὲ πόλει ὅλαι, &c. non me latet: at huic loco tamen aptius, me iudice, ut ad Pompeiorum familiam verba referamus, quæ in Cnæo & Sexto Pompeiis, Magni filiis, extincta fuit. Familiam dico, non nomen, aut gentem; ex quâ viri magni & illustres, etiam post illos extinctos.

P. 217. l. 12. τὸ μ. τὰς ἐν ἀπολαβῇ ἐποίησεν] Legendum (quod qui superiora consideratè leger, agnosceret) ἀπολ. ἐπέβησεν: cujus lectionis vestigium exhibet Epictetus Hæschelianus, in quo non ἀπορραγὲν, sed (quod & hic restituendum) ἀπορραγίντι: ut quod cum ἐπέβησεν scilicet, non cum ἐποίησεν (quod vetat syntaxis) copulandum sit.

Ibid. l. 13. 14. *ἔκαστος τῶν λογικῶν χερδὸν ὅσον*] Locum hunc potius imperfectum quàm corruptum suspicetur aliquis, & sine ope melioris codicis incurabilem. Ego verò minimè mutatione plenum & perfectum ita reddo: *δυνάμεις εἰς ἕκαστον τῶν λ. ἐσκέδασεν ἢ τῶν λ. φ.* Verbo *χερδάζειν*, alludit Antoninus ad fatalia illa dolia quæ poetarum ingeniosissimus & sapientissimus alicubi describit; sed magis ad celebrem illam Pandoræ pyxidem, in cujus narratione tum Hesiodus, author fabulæ; tum alii verbo *σκαδίσσαι* solent uti. Causa voculæ, *ἐκ*, omittendæ, præcedens diætio in *his* desinens: omissâ illâ, quia non constabat sententia, tentata cætera & corrupta. Sed & ita non malè fortassè, *Ὡς ἔφ' τὰς ἄλλας δυν. δύνεμε ἐκείνῃ τῶν λ. χερδὸν ὅσον*, &c. Τῇ δύνεμε omittendi eadem hîc quoque causâ fuerit, scripturæ cum præcedente *δυνάμεις* affinitas.

P. 219. l. 6. *Μῆτι νῦν παρεκάθηται*] De Pantheâ, mariti loculo, seu (ut Petronius) *arca* affidente, fasè Xenophon. De cæteris quos nominat hîc Antoninus, nihil habeo quod dicam.

Ibid. l. 15. 16. *Ἐλέπε κείων φησὶ, σωφράτοις*] Fortassè, *σωφός τις*, vel *σωφράτατα*. Confer cum lib. III. c. 13.

P. 221. l. 8, 9. *εἰ δὲ τὸ κοινὸν λαμβάνεις*] Vox *ὄρμη* propriè de motu animæ sensitivæ. Sic lib. III. c. 14. *Σώμα, ψυχὴ, νῦν σῶματ' αἰσθάνσεις, ψυχῆς ὄρμαι, τῶν δόγματα.* & hoc ipso cap. primis verbis, *Ἐμποδισμὸς ὄρμης ὁμοίας κακῶν ζῳτικῆς φύσεως.* Ζῳτικῇ autem, ἀ φυντικῇ & τοῖς αἰσθάνειν diversam constituit. At interdum tamen *ὄρμη* & *ὄρμῳ* de rationalis mentis agitatione, etiam divinz: ut libri præcedentis ultimo capite: *Ἡ τε*
ὁ λυ

ὅτι τὴν κοσμοποιίαν ὄρμησαν: de mundi
creatione secum deliberavit. Vide & supra ad pag.
153. lin. 7, 8. Dicit igitur Antoninus; Ὁρμήσαν-
τι τibi aliquid accidit quod ὄρμησιν tuæ obstarēt?
Sanē si ὡς λογικὸς, vel οὐκ ἀπεραιρέτως, (tale
enim aliquid subintelligendum est) ἀντιπαρέρ-
τως (i. e. sine legitimâ ὑπεξαίρεσι & exceptione;
vide quæ supra ad lib. IV. c. 1.) ὄρμαι, jam verè
quatenus es rationalis aliquid mali passus es. Εἰ
τὸ κοινὸν λαμβάνεις; si verò τὴν ὄρμην, & ὄρ-
μῶσαι, ut vulgò, accipis, nihil mali, &c. Possis cri-
am ad τὸ ἔσθμα referre. Si verò τὸ ἔσθμα po-
pulari notionē intelligis, &c.

Ibid. l. 12. ὅταν γένηται σφαίρος] Cum mens
aut animus σφαίρος live σφαίρεσις semel est,
idem semper est, nec ulla vel intereῶ, (τὴ παδῶν)
vel externâ fortunæ vi de statu suo deicitur. Vi-
de lib. XI. c. 11. & lib. XII. c. 3. & quæ ibi dicen-
tur.

P. 223. l. 5, 6. ταπεινὸν ὀρεγομένην συνδύεσθαι.]
Ad morem demississimè supplicantiū alludit
opinor Antoninus prioribus duobus verbis. Non
enim solū in terram abjicere se, sed & corpus
totum porrigere (ut alibi fuscè peculiari de A-
doratione tractatu, docemus) soliti, qui demi-
ssimè, ritu tamen non tam Romano, vel Græco,
quàm barbaro, supplicabant. Τὸ συνδυομένην,
quod Xyl. ita reddit, quasi συνδυαζομένην re-
perisset, contractus, vel suppressus vorti potest.
Sen. In amissione carissimorum necessarius morsus
est, & firmissimorum quoque animorum contractio.
Idem alibi, Qui se latis rebus non inflavit,
non adversis contrahit. Sed hoc potius συνέλλε-
ται, quàm συνδύεται. At idem alibi cum

supprimere se ac descendere dicit, τὸ συνδυεῖσθαι videtur in animo habuisse. In sapientem, &c. c. 10. Non dubiè enim contemptum se judicat, ὅτι hic morsus non sine humilitate quadam animi (ταπεινώσει τῆ ψυχῆς: nam ταπεινοφροσύνη Christianis aliud) evenit, supprimentis se ac descendentis. Hæc autem quatuor verba ad unum idemque τῷ θυγατρικῶν καὶ χατλιαζόντων τὸ πάθος exprimendum, ut ex contextu colligas, ab Antonino hîc adducuntur. At idem alibi τὸ ἐκτείνεσθαι (quæ propria τῷ ὀρέγεσθαι significatio) τῷ ἔσω συνδέχεν καὶ συνιζάνειν (lib. XI. c. 11. Σφαίρεγ. ψυχῆς &c.) opponit. Confer & cum lib. VIII. c. 43. Μὴτε ἐν τῇ προέξει ὀπισύρειν, &c.

P. 227. lin. 14. φύε σ' αὐτὸν] Malim, φύε σ. non enim τὸ φύομαι, quod sciâ, solet activè sumi.

Ibid. lin. 18. ὁ ὅ μὴ εἰδὼς ὅ, τι πέφυκεν] Idem πρὸς, quod operarum negligentia præteritum, ex utraque Xyl. editione revocandum, ὁ ὅ μὴ εἰδὼς πρὸς ὅ, τι π. Qui cur mundus factus sit non intelligit, &c. Proximâ lineâ, ὁ ὅ ἐν τι: vel ὁ ὅ ἐν τινι τῶτων: vel, ὅ ὅ ἐν τι τ. ἀπολείπει, corrigendum.

Ibid. l. 21, 22. τῷ κροῖ. ἔπ. φεύγων ἢ διώκων] Scribo, τῷ κρ. ἔπ. φεύγων ἢ διώκων, οἱ &c. φεύγειν καὶ διώκειν tum apud hunc nostrum alibi non semel, tum apud alios plurimos ut τεχνικὰ in hoc argumento vocabula conjungi ferè solita. Dixit autem eleganti βραχυλογία, τῷ ἔπ. φ. καὶ διώκων, pro φλογὸν φεύγων ἢ ἔπαινον διώκων: ut I. ad Cor. 4. 5. καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενησεται ἐκαστῷ ἀπὸ τοῦ θεοῦ: ἔπαινε solius meminit Apostolus, cum ἔπαινος ἢ φλογὶ sententia postulet. Si quis ἔπαινον hîc τῷ μέσων, quæ tam in malam quàm bonam

bonam partem capi possunt, esse malit, (Hesych. certè, ἐπαινήν, ἐπαινετήν, vel δεινὴν & φοβεράν interpretatur) exemplum requiro: nam quod ἐπαινεῖν aliquando pro recusare aut averfari ponitur, id aliunde est.

Nota in LIB. IX.

Pag. 235. l. 10. πρεσβ. ἢ θεῶν. ἢ γὰρ ἢ ὅλων.] Deficit hic integra linea & sententia in utraque Xyl. editione, quam nos ex Hæscheliano exemplari postliminiò revocabimus. Scribe igitur, πρεσβ. ἢ θεῶν. Καὶ ὁ ψευδόμενος ὃ ἄσεβει πρὸς τὴν αὐτὴν θεὸν. ἢ γὰρ ἢ ὅλων, &c. Hunc autem defectum, non à manuscripto Xylandri codice, sed ab operis primæ editionis (quem in secundâ editione non animadvertum & supplementum, malum factum) constructoribus aut extrusoribus potius, manasse, ex ipsâ Xyl. versione, quæ cum Græcis plenis & perfectis χτὶ πόδα consentit, constare contendenti queat. Vide & suprâ in lib. VIII. p. 209. l. 9, 10.

Ibid. l. penult. φερόμενος παρ' αὐτὸν] Τὸ παρὰ hic αἰτιατικὸν est, ut infra c. 5. παρὰ τὴν ἐκτὸς (ut in Notis ibi correximus) αἰτίαν. & c. 25. πρὸς ἢ ἐκ οὗ αἰτία. Ita & Plut. τὸ παρ' ἡμᾶς: De plac. philos. c. 27. Περὶ Εἰμαρμ. Quod igitur in his ὅτι τὰναντία (ita enim debuit excudi) φ. π. ε. valet τὸ φερόμ. παρ' αὐτὸν, id alibi reperias, τῇ γνώμῃ φερόμ. i. e. proprio consilio, seu, proprii arbitrii vi & impulsu, nullâ fati necessitate: lib. XII. c. 18. postremis verbis.

P. 237. lin. 18, 19. λέγω ὃ τὸ χεῖναι τοῦτοισ] Talem

Talem creationis ἀρχὴν constituebant Stoici, cui tanquam semini rerum omnium naturalium ortus & occasus, mutationes & vicissitudines qualescunque, vis omnis denique & ratio irrevocabili naturæ necessitate inclusa fuerit. Hanc ἀρχὴν, mundi originem, Seneca nuncupat loco quem ad Victoris de Antonino testimonium inter Testimonia operi præfixa adduximus. Vide & quæ supra lib. IV. p. 77. de λόγοις σπερματικοῖς. Antoninus igitur hic verbo χρεῖσθαι præsentī sic usus quasi Deus hodiēque super his occuparetur, vulgatam loquendi consuetudinem adscita philosophica revocans & exigens, hæc addit de ἀρχῇ Stoicā, quæ cum aliorum de illā familiā placitis & definitione adamussim congruunt. Sed hæc utcunque Antoninus hoc loco συντάμνω & sine cunctatione ex Stoicorum mente; non tamen eum planè sic credidisse, sed animo vacillasse, & ad particularem quotidianamque, ut ita loquar, Dei providentiam magis propendisse, ex l. VII. c. ultimo: Ἡ τῆ ὅλης φύσεως, &c. & lib. VI. c. 32. Εἰ μὲν οὖν ἐβουλεύσαντο, &c. & similibus aliis locis certò colligimus. Simplicius in Epict. in eximiā de divina providentia disputatione, Καὶ ὅχ' ἀπαξ ποτὲ ταῦτα μηχανησάμενος (Deus nimirum) ἐν ἀρχῇ τινι χερόντι ἀπέστη τῷ περὶ τοῦ, ὡς περὶ ἂν τις ἀνθρώπος ἀρεστέῃ τῇ νομοθεσίᾳ. ἔλε γάρ, &c. nuper edit. p. 242. Sed obiter lectorem monco corrigendam ibi vitiosam Græci textus interpunctionem, & vitiosiore Græcorum versionem.

P. 239. l. 4. Χαερίσθαι μὲν] Xyl. vertit quasi scriptum esset, Χαερίσθαι μὲν ἢν ἂν, ἀγνοῦσαν, &c. quæ fortasse vera lectio.

Ibid.

Ibid. l. 21, 22. μὴ ὁλοσχ. μηδ' ὥσικῶς] Vox ὥσικῶς Suidæ explicata μὴ ὥσικῶς: τετὰρ. Τὸ ὁλοσχερῶς, ambiguum; cui interdum τὸ χεῖρ λεπτὴ, interdum τὸ ἀκρεβὲς opponitur. Possis igitur & hic si velis, vertere, negligenter: incuriosè: temerè.

P. 241. l. 1, 2. ἰδιωτικὸν παρέπνυμα ἀψιδρ-
διον.] Hæc minùs usitata verba ex Axiocho
Platonis, aut quicunque (antiquissimus ille
certe, quicunque, & facundissimus) verus auctor
est, explicanda sunt. Ibi igitur post quædam de
morte, quasi quæ verè nihil, & idè timenda
non sit, subtiliter illata, ita argutias illas ex-
plodit Axiochus: Σὺ μὲν ἐν τῷ ὀππολαζέσθης
ταυτῷ λεχηνείας τὰ σφατάυτα ἔρηκας. ἐκεί-
θεν γὰρ ὅσιν ἡδὲ ἡ φλυαρολογία περὶ τὰ μηράκια
διακακοσμημένη. ἐμὲ δ' ἡ σέρεσις. τῷ ἀγαθῶν τῷ
ζῆν λυπῶν. καὶ πιδανότερους τίτων λόγους ἀρε-
τηότης, ἢ Σάκρατες. ἐκ ἐπαίης γὰρ ὁ νῦν ἀπο-
πλανώμενος οἷς ἐνέπείας λόγων, ἐδὲ ἀπτεται
ταῦτα, τῷ ὁμοχειρίας, ἀλλ' εἰς μὲν πομπὴν καὶ ῥη-
μάτων ἀγλαϊσμόν ἀνύττει, τῷ δ' ἀληθείας ἀποδίδει.
τὰ δ' ἐπαθήματα, τῷ σοφισμάτων ἐκ ἀνέχεται,
μόνοις δ' ἀρκέεται τοῖς δυνάμειος καδικίᾳς τῷ
ψυχῆς. Ab istis igitur ἀπτεται τῷ ὁμοχειρίας,
& καθικίᾳς τῷ ψυχῆς, fluxit Antonini ἀψιδρ-
διον. Sed quid ἀπτεται τῷ ὁμοχειρίας; Nam quod
interpretes, eodem quasi colore apta sunt inter se,
id huic loco ineptissimum judico. Scio quid viri
Græcè doctissimi de significatione hujus vocis.
At non ab illis, sed ab Hippocrate petenda, quæ
huic loco conveniat interpretatio. Illi ὁμόχερτα
est externa corporis superficies, cutis, & quidvis
aliud, quod interiora continet, & illis opponi-
tur.

tur. Sunt qui σωάφειαν vel σωέχειαν, exponant. Hinc & Herodoto lux, cujus verba ab editoribus & Lexicographis qui non intelligebant depravata. Ait Herodotus de Lydorum & Medorum in firmandis fœderibus ritu, ἐπειὶ τὰς βραχίονας ἐπτάμονλαι εἰς τὸ ὁμοχερίν, τὸ αἷμα ἀναλείχουσιν ἀλλήλων. quod alibi eadem de re loquens, τύψαντες ὑπὲρ αὐτῶν ἐπταμόντες μαχαίρῃ σμικρὸν τὸ σῶμα τῷ. Est igitur εἰς τὸ ὁμοχερίν, non profundè & cum periculo internarum partium facto vulnere, sic tamen ut sanguis eliciatur; quod Angli vulgò dicunt, *to the quick*. Apage igitur imperitam correctionem, εἰς ἀιμορροίην. Sed & de voce ὑπὲρ αὐτῶν, de qua parum sibi constare faterentur interpretes, quæ mea sententia sit exponerem, nisi aliò festinarem. Ἀφ' ἡνίκ' ὁ δ' ἰον, Senecæ, quod in partem interiorem animi; quod in præcordia ima; vel ut alibi, quod in pectus usque descendit cui opponit, quæ summam tantum cutem stringunt, vel, rumpunt. Etiam vox Antoniniana παρὰ πηγµά, ex hoc eodem, aut valdè fallor, Dialogo prompta. Inter alia enim quæ ibi Socrates, sunt & ista, καὶ τὰ τῷ κόσμῳ παθήματα παρὰ πηγµά εἰς τὸ αἶψα. Serrarius verò quàm pueriliter in istorum verborum versione labitur! Sed nos non id nunc agimus.

Ibid. l. 5. ἢ ἐμπεφυρμένη] Εμπεφυρμένη substantivè, ut ἐμαρμένη: nisi fortasse substantivum ψυχῆ, quod exciderit, restituendum sit. Plato in Phædone: ὅτι ὥς ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡµῶν ἢ ψυχῇ μετὰ τῷ, &c.

Ibid. l. 19. ὥς πᾶν τὸ π. τὸ ἐκ τῆς αἰτίας σ.] Scribo, ὥς πᾶν τὸ παρὰ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμπαῖνον. Infra, cap. 25. ἀταραξία μὲν ὡς τὰ ὑπὸ τῆς

ἐκ τὸς ἀστίας συμβαίνοντα, &c. Vide & sup. in p. 237. lin. penult. φερόμενος, &c.

P. 241. 243. ὅσα ὅρ. καὶ ἐμφ. πάντα. Ὅσα] Malim, ὅσα ὅρ. καὶ ἐμφυχὰ. Πάντα ὅσα, &c.

P. 243. l. 9, 10. πᾶν τὸ κοινῆς ν.φ.] Expende sequentia, & sensum postulare, ni fallor ego, judicabis ut scribatur, πᾶν τὸ κοινῆς ἀλόγου ἢ ν. φ. vel, τὸ κοινῆς ψυχῆς ἢ ν. φ. Confer cum lib. VI. c. 10. εἰς τὰ ὑπὸ ψυχῆς, &c. & l. XII. c. 25. μία νοσερ. ψ. &c. Verte igitur, Itaque omne quod communis alicujus sive anime sive mentis est particeps, &c.

Ibid. l. 21. καὶ ἐκ διεσπρότων πρὸς τ. ἔνωσης] Non ἀπλῶς, ἔνωσης, sed τρέπον τινὰ ἔνωσης, ait Antoninus: cautè & doctè, ut omnia. Nam propriè & præcisè loquendo τὰ ἐκ διεσπρότων σώματα ex veteris philosophiæ placitis illis opponuntur, quæ ἡνωμένα proprio titulo nuncupata. Plutarchus in Γαμικοῖς παρὰ γλ. Τῶν σωμάτων οἱ φιλόσοφοι τὰ μὲν ἐκ διεσπρότων λέγουσι εἶναι, καὶ ἀπὲρ σόλον καὶ σφατὸ πείδοντα ἢ ἐκ συναπτομῶν, ὡς οἰκίαν καὶ ναῦν. τὰ δὲ ἡνωμένα καὶ συμφῶν, καὶ ἀπὲρ ὅτι τὸ ζῶον ἑκαστον. Quorum Latina interpretatio ex Pomponio ad Sabinum, Dig. l. 41. t. 3. l. rerum, peti potest: cujus hæc verba; Tria autem genera sunt corporum. Primum quod continetur uno spiritu, (vide quæ jam supra, in p. 137. 139.) & Græcè ἡνωμένον, i. unitum vocatur, ut homo, lignum, lapis, & similia. Alterum quod ex contingentibus, b.e. pluribus inter se coherentibus constat, quod συνημένον, i.e. connexum vocatur, ut ædificiū, navis, armarium. Tertiū quod ex distantibus constat, ut corpora plura non soluta, sed uni nomini subiecta, velut populus, legio, grex. Hinc Astronomis ἀστροὶ & ἀστέρων distincta, quorum illud σῶμα ἡνωμένον

μένον; hoc autem ἐκ διεσώτων; ut apud Achillem Statium in Aratum tradit Conon ὁ μαθηματικὸς, i. e. Astronomus : (quæ apud veteres, interdum, Græcos Latinosque verbi *Μαθηματικὸς* notio) seu astrologus. Sed quia magni in veterū scriptorum lectione usus est vetus hæc rerum corporumve divisio, & aded non obvia, ut etiā doctissimis interdum viris parum perspecta videri possit, ipsa Statii, seu Cononis potiùs, verba præstat hic apponere. Περὶ τῆς ὁ Κώνων ὁ μαθηματικὸς σώματα λέγειν ὅσα ὑπὸ μᾶς ἔξωθεν ἡνωμένα κρατῆται, οἷον λίθος, ξύλον. ἔστι δὲ ἔξωθεν πνεῦμα σώματα συνεκτικὰ. συνεκτικὰ δὲ, ὅσα ἔχ' ὑπὸ μᾶς ἔξωθεν δέδεται, οἷον πλοῖον, καὶ οἰκία. τὸ μὲν γὰρ ἐκ πολλῶν σαλίδων ἢ δὲ ἐκ πολλῶν λίθων συγκρίνεται. διεσώτα δὲ, ὡς χορὴ. τὰ δὲ τοῖσιν δίδται αἱ διαφοραὶ. τὰ μὲν γὰρ ἐξ αἰσμάτων σαλιδῶν καὶ ἀριθμῶ ληπτῶν, ὡς χορὴ. τὰ δὲ ἐξ ἀσείων, ὡς ὄχλος. ἐν ἧν ὁ μὲν ἀσεί, σῶμα ἡνωμένον. τὸ δὲ ἀσείον, ἐκ διεσώτων καὶ αἰσμάτων ἀειδὲς γὰρ ἀσείον ἐφ' ἑκάστῃ δίδονται.

P. 249. l. 12. νεκρὸς βασιλόντα, ὡς] Supra IV. c. 26. ψυχάειον εἰ βασιλόντα νεκρὸν, ὡς Ἐπ. ἔλεγεν. Cætera quod spectent, compertum non habeo. An ita fortasse meliùs, ὡς ἐνεργέστερον περιγεῖν. Τὸ, &c. Vt caput cadant (unde & πτώματα, cadavera) operiosius. Hoc si placet, Τὸ δὲ νεκρίας aliquid alludit, quod vel in Homericâ νεκρία, vel in notâ aliqua solennique nenia.

P. 251. l. 14. Ὡς ἐντελὴ καὶ τὰ πολιτικὰ ταῦτα] Erunt fortasse quibus obscuriora videbuntur, quæ hoc toto capitula, ac proinde suspecta. Ego quod hic mihi præcipuè propositum; textum integerrimum in me recipio: sensum autem si non obvium, certum

certum tamen esse, & qui clarissimus, si in illum vacaret hic inquirere, reddi possit.

P. 253. l. 7. *γινωσκουσιν ομ. ἀπογιν.*] *Προγυμνάτων*, an *ἀνδρώπων*? hoc malo. Vide lib. X. c. 15. & 19. Quod si ad homines referas, tum τὸ συλλίνασθαι ad mores & conversationem pertinet. Vide & l. XII. c. 19. καὶ τὴν πολυτροπίαν, &c.

Ibid. l. penult. καὶ τὴν αἰδίων αἰώνων] Ita rectè puto habere; & ut ita putem, similia Antoninī loca collata faciunt. Nescium tamen te nolo, lector, in utraque Xyl. edit. καὶ τὴν ἰδίων αἰώνων, exclusum esse.

P. 257. l. 3. *ἀλλὰ πρὸς τοὺς θεοὺς*] Censeo Antoninum scripsisse *πρὸς τὸν θεόν*, per deos; usitatā (etiam Arriano saepe) adjurationis formula. Nam alioquin cum nihil de hominibus præcesserit, de simplicitate erga Deos ut hic agat non opportunum satis videtur. De *ἀπλότητι* verò & *χρηστότητι* erga homines, vide IV. c. 23. & X. c. 30. *Μηδέν*, &c. Opportunè autem per deos adjurat, quia perfecta *χρηστότης* illis præcipuè competit. Lib. VIII. c. 29. *Ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρηστότητα*, &c. & lib. IX. c. 8. *ὅπως εἰσὶν χρηστοί*.

Ibid. l. 12. 13. *ὑποκείνη, σωμαγελάζει, βόσκει*] Scribo, *ὑποκείνη, σωμαγελάζεται, βόσκεται*; aut *σωμαγελάζει, βόσκει*; absolutè & intransitivè, ut vulgò loquuntur, qualia innumera apud Græcos Latinosque. Etiam lib. VI. c. 12. *σωμαγελάζειν, & πείθεσθαι*, & *ὑποκείναι τὰ πειθήματα*, ut naturā affinia simul posita.

Ibid. l. 13. *ἢ θηριώσιν δ.*] Næ *θηριών* & merum prodigium vox *θηριώσιν* hoc loco, sive sententiam, sive syntaxin & verborum contextum respicias. Si conjecturis locus esset, multa in men-

tem (ut αἰδεῖσθαι, ἐλευθερῶσαι, &c.) veniunt, quæ non incommoda videri possint. Sed conjectura plus quàm probabilis, vocem totam ut spuriam & irreptitiam, εἰς κέρχας ablegandam. Primò, contextus non requirit; imò quicquid substituas, tale erit, ut melius abesse possit, si sequentia expendas. Secundò, Xyl. in suo codice non videtur invenisse, ut ex versione conjicio. Tertiò, in Manuscripto Cod. Hæschelii non omnino compareret, cujus hæc scriptura est, Ἡ τοὶ εὐδὲν δυνάμει οἱ θεοὶ, ἢ δυνάμει. Valeat illa sanè, dices fortasse; sed quid tamen huc illam primùm intruserit, libenter scirem. Dicerem, si divinus essem; dicam tamen quod in mentem, non ut omninò verum, sed ut à vero non alienum mihi venit. Scripserat fortasse aliquis ad oram tam insigni loco vulgare illud Græcorum Grammaticorum, Σημείωσαι. cætera quivis facillè conjiciet.

P. 259. lin. 14. καταφρέτ[ε]σαι] Metaphoricè dictum puto de eo, qui oculos sibi oblini, & obnubi patitur, totumque se facit alieni juris. Hesychius καταφρέκτες φυχὰς, τὰς ἐπεσκοτιζόμενας, καὶ μὴ τὸ μέλλον εἰδέναι, (quod ab hoc quod diximus non valdè remotum est) interpretatur. Ad ægrotos autem meritò transferatur, qui Medicis per omnia (unde & in medicorum potestate tales esse dicuntur à Latinis) morigeri sunt & obsequentes. Possis etiam fortasse ad vincula & ligaturas, & id genus alia seu medicorum seu chirurgorum propiori significatione referre. Porro ejusdam argumenti apud Dio. Laertium extat Epistola, quam moriens Epicurus ad Idomeneum quendam scripsisse perhibetur: de quâ quod Cicronis jam olim judicium fuerit, digna res est

est, quæ à prudenti lectore, ne sibi ab infami impostore verba dari patiatur, diligenter animadvertatur. Extat illud Tuscul. Quæst. I. V. *An Epicuro qui tantum induit personam philosophi, &c.*

Nota in LIB. X.

Pag. 265. l. 7. 8. τ φιλτικῆς καὶ σεργτικῆς δ.] Pro σεργτικῆς haud dubito fore qui σεργτικῆς præferant, quod nec mihi improbat, si affectum illum animi, quo φιλεῖν & σεργεῖν τὰ παρόντα καὶ τὰ συμβαίνοντα (de quo toties Antoninus) dicimur, intelligamus. Potest tamen & vulgata lectio retineri, sensu non minus probo, qui ex collatione cum lib. V. c. 12. Οὐδ' ἂν ὁ ἐλαττωτικὸς ἑαυτῷ, &c. & lib. III. c. 5. Ἐν τῷ τὸ φαιδρὸν, &c. apparebit.

P. 269. l. I. Εἴτε ἄτομοι, εἴτε φύσεις] Ita utraque Xyl. editio; ita citant & viri maximi; sed omninò scribendum, ἦτοι ἄτομοι, ἢ φύσεις. Ita constanter Antoninus ista opponit. lib. IV. c. 3. ἀναγεσάμενος τὸ διεξυγμένον, ἦτοι φερόναι, ἢ ἄτομοι, &c. Lib. XI. c. 16. ἀναθεῖν τὸ ἐπιδι ἄπὸ τῶ. Εἰ μὴ ἄτομοι, φύσεις ἢ τὰ ὅλα διοικῆσαι. Vide & l. IX. c. 34.

P. 271. l. 22. τὸ ἰδίως ποιῶ. οὐδ' ἐν ὄντι] Sensum in versione expressi, quem è verbis commodissimum elicere potui. Qui Origenis objectiones contra vulgatam de corporum in individuo, ut loquuntur, resurrectione opinionem apud Methodium, & Epiphanium legerunt, non locupletiore alium desiderabunt horum verborum enarratorem. Quod enim Antoninus hic paucis, id Origenes apud illos pluribus prosequitur & confirmat verbis. Verba sic non malè scribi posse

conjiicio: *αεσπλέκει τῷ ἰδίῳ ποιῶ ἔδ' ἐν οὐκ*
(vel ὄντι, id est, ὄντως, reverā) *αεὶ τὸ νῦν λη-*
γόμενον. Quid ni enim, ut *φθίνον & φθινόμενον,*
δυνάον & δυνάμενον & id genus alia non pauca nullo
 discrimine, ita et *ληγόμενον* (et si non occurrat
 exemplum) pro eo quod magis usitatum *ληγόν?*
 Si cui tamen hoc nimis audax & temerarium vide-
 atur, potest & τὸ λεγόμενον, (*de quo nunc agitur*)
 in eandem sententiam non malè retineri.

273. l. 1. *ὃ ἀπολλύει ταῦτα τὰ ὄντα.*] Scri-
 bo, καὶ ἀπολλύει τ. τὰ ὄντα. ταχέως, &c.

P. 275. l. 22, 23. *ἔτοι γὰρ ἔλθουσιν, ἵαν τὰ δόγ-*
ματα ἐξετάζης.] Sarmatici belli, ab Antonino
 feliciter confecti, gloria quanta fuerit, (unde
 & illi Sarmatici titulus) docent Historici. Porro
 re benè gestā quàm soleant victores milites
 ad superbiam ferociamque & immodicum, ut apud
 A. Gellium Cato, modum inolescere, neminem
 latet. Vanam igitur illorum superbiam & inso-
 lentiam ridet hic fortissimus idemque pruden-
 tissimus Imperator: non quò quicquam veris mi-
 litibus, qui iuvandæ patriæ aut iustitiæ inter ho-
 mines tuendæ causâ stipendia merentur, (quid
 enim vel ad præsens tempus, vel ad omnem po-
 steritatis memoriam gloriosius?) & pro-
 priam salutem publico postponunt bono, de-
 tractum velit; sed quòd eis plerique qui castra
 sequuntur sint moribus, ut prædam potiùs ve-
 nari, quàm quid æquum aut iniquum, quid pub-
 licè prosit aut obstit, spectare videantur. Quod
 ait Antoninus, *si dogmata eorum spectes*, indè est,
 quia non è factis, sed ex opinionibus quæ ad
 faciendū impellunt, pender vera laus, aut vitupe-
 ratio: ut tot locis inculcat Arrianus. Nemo igitur
 verè

verè fortis, nisi qui veris dogmatibus imbutus ad pericula subeunda non impetu temerario aut naturali temperamento, sed certâ ratione promptus & paratus est. Hinc & Seneca de fortitudine, Epist. 85. *Non est enim fortitudo inconsiderata temeritas, nec periculorum amor, nec formidabilium appetitio. Scientia est distinguendi, quid sit malum, & quid non sit; diligentissima in tutela sui fortitudo est, & eadem patientissima eorum, quibus falsa species malorum est.* Ceterum ut olim Iatro, qui nunc miles apud Latinos; ita in sacro Codice, Gen. X. 9. *Ἰζα-ῖζα robustus venator*, (quod Græcis Bibliorum Interpretibus *ἰζα-ῖζα καὶ κυνηγός*) pro strenuo bellatore. Quæ fortasse ipsa fuere verba veteris Phœnicæ Inscriptionis, quæ verbis Græcis apud Procopium Vandalic. II. ita redditur: *Ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ κυνηγτοὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματός τοῦ λαοῦ, ὃν Νεῦν.* Certè *ἀνεία* sive captura hominum, venationis sive θήγας species & ab Aristotele Politic. lib. 1. c. 50. constituitur. Vide & Habac. I. v. 15, 16. ubi *hannus, lagena, & rete*, de numerofo qui omnia longè. Itaque vastet & perdat exercitu. Venatio autem ferarum, ad efferandos, an mitigandos animos hominum & à mutuis cedibus avertendos plus conferat, disputat, si bene memini, Plutarchus tractatu, *Terrestria an aquatilia animalia sint ὀφειμότερα*, ipso initio.

P. 277. l. 15. *ἐυμάρως*] *Εὐμάρως*, an, *εὐ μέγρος*, vel, *τὸ εὐ μέγρος* scripsit Antoninus? vide lib. VII. c. 5. Vide tamen & XI. c. 8. ubi in eadem re vox *ἐυμάρως*.

Ibid. l. 20. *ἄριστον γὰρ κατενυχάσσω τοῦτο*] Puto Antoninum vel ad proprietatem verbi *ἀμαρτάνω* intendere, quod aberrare à scopo propriè

significat; vel ad usum forensem formularum istarum κατατυγχάνειν, & ἀπίπτειν, seu ἀπρίπτειν τῷ δικαίῳ, pro *caussa sua cadere*, &c.

P. 281. l. 5, 6. οἱ ἀνδρονομίδου καὶ γ.] *Ανδρονομίδου* verbum non alibi mihi repertum: qualia quamvis in Antonino nostro plura, cōtamen inclino, ut ἀνδρονομίδου, non ἀνδρονμίδου, tam facili ex altero in alterum librariis oscitantibus lapsu, scripsisse putem. Major enim soni (neque tamen illa magna) quā in scriptura, si quis attendat, dissimilitudo. Dion. Halicarn. de *Edilibus Rom. Antiq. Rom. l. VI. Επὶ τέπραπται ὃ αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ σκεδὸν εἰκασί πως καὶ τὰ πλεῖστα τοῖς παρ' Ἕλλησιν ἀγορανόμοις.* Præterea *Edilitatem* non splendidissimum tantum & latissimum per se imperii magistratum fuisse, sed & ad summos honores viam stravisse, notum est. *Edilitatem* gerere proverbialiter à Plauto dictum alicubi pro, imperiosum esse. Idem in *Captivis*, Act. IV. *Euge edictiones* (alii, *dictiones*) *edilitas hic habet quidem: mirumque adeo est, ni hunc fecere sibi Aetoli agoranomum.* pro quo paulò antea dixerat, *Basilicas edictiones*, atque *imperiosas habet.*

Ibid. l. 13. μήτι δ' ἔτω] Scribe, μήτι δ' ἔχ' ἔτω.

Ibid. l. 22. τὰ τῷ Πλάτωνος, Σηκὸν ἐν ὄρει] Plato in Theæteto. Citat & Theodoretus, Cyri Episc. Therapeut. lib. I. & ultimo. Σηκὸς, est purum putum Hebraicum קו vel קטו: quod ideo moneo, quia radix Hebraica קטו optimè convenit cum Græci verbi, quod hic est, βάλλειν, significatione. In sequentibus verbis elegans allusio ad ambiguum verbi βάλλειν significationem,

nificationem, quod ut propriè (nec id aliunde quàm ex monte aut loco edito commodius) jaccere, & jaculari significat; ita metaphoricè tum ad cogitationes animi, ut hoc ipso libro, c. 14. εἰς νοῦν βάλλεται; tum ad sermonis usum transfertur: unde *πρόβλημα*; pro quo simplex hic βλήμα posuit Antoninus. De scopis Antonini in his verbis, vide quæ notamus supra, in l. 5. p. 125. I. 11. Οὔτε τρέγω δ' Θ, &c.

Pag. 285. l. 6. 7. ὁμοιον καὶ ὁ δμ. &c. τὴν ἐνδεδεισιν] Manuscrip. Hæschel. melius, ὁμοιῖ. Non allam autem hic ἐνδεδεισιν intelligit Antoninus, quàm quæ Sancto Paulo vocem magni affectus expressit, Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Rom. VII. v. 24. De hac animæ alligatione multa passim philosophi; sed ut rivuli tamen omnes ab uno fonte, divino Platone, derivati. Totus ferè Phædon hujus est argumenti; pauca ex multis, quæ sufficient huius loco, proferemus. Παραλαβῶσα τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσπνευσμένην, ἀναγκάζομεν ὅτι ὥστε δι' εἰργμῶν (quod Sanctus Paulus, δι' ἐσώπτερον ἐν αἰνίγματι, 1 Cor. XIII. 12.) διὰ τούτου σκοπεῖται τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθία κυλινδούμενην, καὶ τῷ εἰργμῷ τὴν δεινότητα κατιδέσθαι, ὅτι δι' ἐπιθυμίας ὄντιν, ὡς ἂν μάστιγα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύσει ἐπιχειρεῖ, ἐνδεικνυμένη, &c. quorum verborum hæc summa est: Animam corpori alligatam, & agglutinatam, in eo quasi in ergastulo vincatam & captivam degere; in ejusmodi ergastulo ignorantiz tenebris, quæ ex innatis corporis

cupiditatibus & libidinibus oriantur, obsecram, non tam res ipsas quàm rerum umbras & falsas species, oculis, non suis, sed corporeis & fallacibus aspicere. Animæ sic laboranti & oppressæ, quæ consoletur, & pro virili succurrat, occurrere philosophiam. Idem ibidem verbo ἐνδυσνύσκει (unde Antoninianum hic ἐνδύσκει) non semel utitur. *Alligationem* autem, versionem Xyl. retinui, quod *alligandi* verbum Senecæ de victis & captivis usitatum. Ac idem alibi, *alligator* inter, *adstrictos*, & *districtos* hæc ipsa in re subtiliter distinguit: sed nobis has verberum minutias excutere non hic animus. Ad rem quod ætinet ipsam, non eò trahendus Antoninus, quasi rideret illos, quibus grave hoc fragilis humanæ jugum, ut suspiria illis & querelas exprimat; cui enim magis, quàm ipsi Antonino, ut ex his ejus libris agnoscimus sed ut illos, qui queri consenti, & iniquitatem fati miserabiliter accusare, animo despondent ignavi, & auxilia à ratione & philosophiâ verâ, quibus in libertatem se afferant, petenda, nulla sibi provident: qui de ordine mundi malè existimant, & *emendare* (quod alicubi Seneca) *maluit Deos, quàm se.* Κλυσίον autem est *lecticæ lucubratoria*, ut Suetonius in Augusto loquitur; de quâ consulantur ibi, si quis plura de eâ noscere velit, eruditissimi commentatores.

P. 289. l. 14. καὶ ἐνδύσκει αὐτὸ] Scribo, καὶ ἐνδύσκει; non αὐτὸ.

Ibid. l. 23. Τὴν δὲ συγμῆν ἐν τῇ αὐτῇ δόξῃ.] Ita scribo cum priori Xyl. editione, non ut in secunda (repugnante tamen & illuc ipsa Xylandri versione) δὲ συγμῆν. Longa mihi per liceras cum

cum viro amico & docto, sed *ἵχθυον γινώσκοντες ἔργον*, super hoc loco velutatio fuit, cum ille multa comminifceretur, & quidvis potius, si *διδασκόμενα* non placeret, quàm *διδασκόμενα* rescribi debere acriter contenderet: ego contra non minore confidentia, non modo hanc veram esse lectionem, sed nihil in toto Antonino hoc verbo, & hâc allusione vel acutius vel elegantius occurrere. Cum enim rabidi morsus ea vis sit, & ex tantilla causa tam prodigiosa sæpe consequantur effectus, ut inter arcana naturæ nihil prope sit, quod magis admiratione dignum sit; non potuit Antoninus sanæ rationis & philosophiæ summum ad immutandos & quasi transformandos animos vim & efficaciam aptiori alia similitudine declarare. Sed & antea jam lib. VI. c. 43. error & ignorantia quantum possint in vita communi docturus, hoc simili usus est. Addebam præterea non Antoninum solum sic loqui, adducto Luciani (aut quisquis auctor est illius Dialogi) ex Philopatri de, seu *Διδασκόμενα* loco, *Ἐδήχθη γὰρ τοῖς ἑσθλοῖς λόγοις, οἷς ὑπὸ κυνὸς λυτῶνται* &c. Sed hæc & id genus alia hominem adeò non movebant, ut nova multa comminisci non cessaret, quibus sententiæ meæ, ut rebatur ipse, absurditatem argueret. Quare cum neuter alteri persuaderet, aliud tandem agere cœcti sumus. At ecce tibi post aliquot annorum inter nos hâc de re silentium, bonum factum, veniunt inexpectatò literæ, quibus errorem suum agnoscit, & herbam, quod aiunt, ultrò porrigit; nuper enim incidisse se in ipsissimum (qui mihi in mentem non venerat) Platonis locum, quem Antoninum his verbis respexisse minimè dubitet. Platonis quem indica-

vit locus hic est, in Convivio extremo : Ἐτι δὲ τὸ τῷ δηχθέντος ὑπὸ τῷ ἔχειας πάθος καὶ μὲν ἔχει, quo expolito, pergit; ἐγὼ αὖ δὲ δηγμένος, τῷ ὑπὸ ἀλγεινοτέρου, καὶ τὸ ἀλγεινότερον (Serranum enim interpretem non audio, qui ἀλγεινότερον in margine corrigit; multo minus quod in versione secutus est, amplectendum censeo) ὡς ἀντὶς δηχθέν· τῷ καρδίας ᾧ ἢ ψυχῇ, ἢ ὅ, τι δὲ αὐτὸ ἀνομαίαι πληγῆς τε καὶ δηχθῆς ὑπὸ τῷ ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων, οἱ ἔχονται ἐχίδνης ἀγριώτερον, ὥς ψυχῆς καὶ μὴ ἀφύς ὅταν λάβωνται, καὶ ποῖσι δρᾶν τε καὶ λέγειν ὅτις καὶ ὄρων αὐ φαίδρος, &c. Præterea, ut qui à vipera morfi sunt, haud aliter & ego affectus sum, &c. Ego igitur & ab eo quod acerbius afficit, morsus; & ea parte morsus quæ una acerbissimis est obnoxia maximè doloribus, &c. Similitudinem quam Plato duxit à morfu viperae, Antoninus à canis rabiosi (est enim λύσα & ὑδροφοβία de morfis à cane rabioso, propriè; ut ex Galeno constat & Dioscoride) morfu peteri maluit, sed eadem utrobique ratio similitudinis, eadē verbi δηχθῆναι metaphora. Ita factū est, ut qui prius sententiæ meæ acerrimus oppugnator, idem nunc opportuno hoc Platonici loci indicio confirmator esset ἀναντίρρητος. Ceterum ratio similitudinis clarior erit, si verba Antonini ita suppleantur; Ut qui à cane rabioso morsus est, nisi tempestivè curetur, his inter alia argumentis affectum suum prodit, quod solito tristior & pavidior (vigilia & somnus perturbatus, timor sine causa, ait Sennertus inter signa diagnostica. De morsu solito tristior & cogitabundus est, hominum consuetudinem conspectumque fugit, &c. Palmar. de morbis contagiosis. πορνὸν βλέπει καὶ

ἡ συννότερον τῷ σωθήαι; & mox quibusdam de
ὕδροφορία interjectis, ἡ τινὲς μὲν εὐγυσε τὴν
ἀνγὴν, τινὲς ὅμως πύχονται σιωπῶντες. Dioscor. Oneg.
c. 1.) evadat, tandemque morbo confirmato in
ὕδροφορίαν incidit, ut aquam, liquida & pellucida
omnia, ad furem & insaniam horreat & fugiat,
ita, &c. Porro ad ἀφορίαν & ἀλυπρίαν quantum
momenti sit in humanæ fragilitatis considera-
tione, docent & illa sancti prophetæ: *Quis tu ut
timeas ab homine mortali, & a filio hominis, qui
quasi fœnum ita arefcit?* Es. 51. 11, 12. & alibi:
Quiescite ab homine (ne vos odio gratiæ suæ
vehementius afficiat) *cujus spiritus in naribus ejus
est: nam quanti* (quæ talis) *æstimandus est?*

P. 291. l. 5. ἐπισημῶντα.] Manusc. Hæschel.
ἐπευφημῶντα.

Ibid. l. 24. Οὐδὲς ὅτιν ἐταρ ἐν πολέμῳ.] Quam
verus hic vates & ad extremum vitæ spiritum,
adeoque in extremo ipso agone spirituque, pro-
positi tenax Antoninus fuerit, testis (si stamus
ejus testimonio) locuples Dio, qui narrat Anto-
ninum non ex morbo quo laborabat ipso, periisse,
sed medicorum, qui Commodο successuro grati-
ficari studebant, immani scelere & perfidia: An-
toninum autem morientem, cū quid ageretur
non ignoraret, non tantū dissimulasse, sed ne
filii parricidio sublatus videretur, militibus &
tribuno postremis verbis ipsum commendasse.
Dionis verba sunt hæc: Τῇ ἐπτακαιδεκάτῃ τῷ
Μαρτίῳ μετέλλαξεν, ἔχ' ὑπὸ τῷ νόσῳ ἢν ἡ τότε ἐνό-
σησεν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ἤκησα,
τῷ Κοιμώδῳ χαιζουρίων. μέλλων δὲ καὶ ὑποθνή-
σκεν, τῷ τὸν τε τοῖς στρατιώταις παρακατέθετο,
(ἐπεὶ ἡθελε δοκεῖν ὑπ' αὐτῷ θνήσκεν) ἡ τῷ χιλι-
ἀρχῳ

ἀρχὴ τὸ σῶμα αἰτῶντι ἔσθ', Αἰεὶ δὲ πρὸς ἡ
ἀνατέλλοντα. ἐγὼ δὲ ἤδη δύομαι.

P. 293. l. ult. ἐκείνο ῥήτορεϊα] Vide quæ supra ad
pag. 25. lin. 17. Μᾶκ' ἐτι καθ' ὅρμην, &c. notavi-
mus.

Nota in LIB. XI.

Pag. 299. lin. 8. Ὡς ἐμπειρὺς καὶ ὁρχ. καὶ π.]
Capitolinus in vita Marci; *Amauit pugila-
tum, lætamina & cursum, & aucupatus, & pile
lusi apprimè, & venatus est; non exercitii tantum
caussa, ut censent ibi viri docti, sed oblectationis,
& voluptatis, ut ex his ejus verbis in promptu
colligere est. Non enim eo nomine sibi ipse suc-
censuisset, aut de remediis (quod facit hic) cogi-
tasset, si tuendæ modò valetudinis causâ illa ad-
hibuisset. Antonini mentem melius intelliget, qui
cum Senecæ non dissimili, alia quamvis in re,
consilio conferet. Ita ille De Ira lib. II. cap. 28.
*Maximum remedium est ira, mora. Nec ab illa pete
initio ut ignoscat, sed ut judicet: desinet, si ex-
pectat. Non universam illam tentaveris tollere: gra-
ves habet impetus primos: tota vincetur, dum parti-
bus carpitur. Alibi de paupertate loquens, vocat
hoc, artificium diducendi; cum singula sustineri
possunt, quæ collata non possunt. Vide & Decimo
libro, c. 27. Κατὰ μέγας, &c.**

Ibid. l. 20. 21. καὶ κατὰ πᾶς. ὡς οἱ χεστιαροὶ:]
*Obstinationem Christianis Martyribus à gentilibus
objici vulgò solitam, notum vel ex Tertulliano.
Illa ipsa obstinatio quam exprobratis, ait ille Apo-
logetico extremo. Idem ad Nationes lib. 1.*

c.18. *Reliquum obstinationis in illo capitulo collocatis, quod neque gladios, neque cruces, neque bestias vestras, non ignem, non tormenta ob duritatem ac contemptum mortis animo recusemus. Idem de Spect. c. 1. Sunt qui existiment Christianum expeditum morti genus, ad hanc obstinationem abdicatione voluptatum erudiri, &c. Primus, quod sciã, Plinius objecit in Epistola (quæ lib. X. 97^a.) ad Trajanum notissimã. Arrianus autem & ipse Christianorum (quos Galilæos ille vocat) exemplum in eundem planè quem Antoninus hic adducit finem: sed quod Antoninus obstinationi, ille consuetudini tribuit. l. IV. c. 7. *ὅτι ἀπορίας Πάρα- ταξιν* etiam apud Euseb. de Christ. Martyribus, sed in bonam partem, legere memini: pro quo ibidem *ἑρσείας* sapius occurrit.*

P. 301. l. 15, 16. *Μετὰ δὲ τὴν τραγῳδίαν ἡ ἀρχαία κωμῳδία:*] Plane quod Horatius, post Thespides & Æschylum, veteres poetas Tragicos, commemoratos, *Successit vetus his Comædia, non sine multa Laude; sed in vitium libertas excidit & vim Dignam lege regi.* Vir summus & illustris inter doctos jam pridem famæ, qui ista omnia in Horatio confusa et transposita tanto conrendit opere, quid Antonino responsurus sit, ipse si vacat & libet, videbit ego non video.

P. 303. l. 19. *Ὁμοειπεῖν μὲν, μὴ ὁμοῶς μ. δὲ*] Poterant hæc cum superioribus conjungi, & in unum caput concludi, quæ nobis hic binæ: est enim quædam argumenti inter ista coherencia, aut saltem non abruptus transitus. Maluimus tamen, ut in aliis non paucis, distinguere; quòd diversa res hic agatur, nec ita verbis cohereant, ut sine detrimento sensus separari nequeant.

Composita

Composita vox *δηοθαμνείν*, non obscura illa quidem, non tamen hactenus alibi mihi reperta. Malui autem, ex eodem *senticeto*, quàm aut arbuto, aut arbore dicere, quòd allusio Plautina, τὸ *sentire* ex *senticeto*, (non enim ex *iu senticeto*, id non *sentis*: Capt. Act. IV.) derivans, ut ut festivior quàm verior, ad rei tamen ipsius explicationem non in-tempestiva videretur. Magna enim in re similitudo, cogitationibus hinc inde variis ac consertis haud secùs in animo, quàm ramis in arbore, aut furculis in arbutis pullulantibus. Hinc apud Hebræos (quorum lingua proprietates rerum maxime confectatur) eadem radix *רָפוּ* & ramum significat & cogitationem.

P. 307. l. 3, 4. οἷος ὁ Φωκίων ἐκεῖν @] An ad Phocionis peculiare aliquod dictum factumve; qualia singulari bonitate condita Phocionis Plutarchus haud pauca commemorat; an ad totam ejus vitam & mores universos, cum adeò bonitate spectabilis fuerit, ut boni, id est, *χρηστῆ* cognomen inde meruerit; respiciat Antoninus, haud facile dixerim. Ego de totâ vitâ potius intelligo.

Ibid l. 9. ἀνδραπὸς τεταμένος] Ita prior Xyl. editio: at in posteriori mutatum τεταγμένος. Ego illud, ut *ἐμπατικώτερον*, ita & verius credidi. Eodem verbo jam prius, hâc ipsâ in re, lib. VII. c. 5. usus est; ὁ, τι γὰρ ἀνδρὶ ἐμαυτῷ, ἢ σὺν ἄλλω παῖδι, ὡς μόνον χρῆσθαι τῷ, εἰς τὸ κοινῇ χρῆσθαι καὶ ἐν αἰσέσει. Si cui τὸ τεταγμένος (quod & apud Epictetum cap. 29.) magis arrideat, de se ut Imperatore loqui, cujus hoc præcipuum munus, bonum publicum promoveri agnoscat, intelligendus Antoninus. Paulò suprâ τὸ ὅτι τῇ φύσει, scribo, τὸ ὅτι τῇ φ. ut τὸ, pro ὁ, (de quo

quo Grammatici) positum sit.

Ibid. l. 17. γεγ. ὁφείλει εὐδὺς ἢ φ.] Scribo, γεγ. ὁφείλει. εὐδὺς ἢ φήν (ex quo notior vox φωνή, quæ nihili vox hic est, manavit) πᾶτον ἔχει, εὐδὺς, &c. Seneca similiter de Benef. II. c. 25. Verba cessent licet, si quemadmodum debemus, affecti sumus, conscientia eminebit in vultu. Conscientia, Senecæ; quod Antonino φήν.

Ibid. l. 22. ἐπιτύφθους ἢ ἀπλοτ. σκάλμυ δ᾽άν] Quæ Xylander in hunc locum notavit, consulto prætereo. Σκάλμυ ex Hesychio vel Jul. Polluce, gladiolum seu pugionem interpretor. Antoninus simulationem simplicitatis, pugionem vocat, morem illorum respiciens, qui insidias aliis molientes, pugionem (nam alioquin σιδηροφρεῖν erat prohibitum) è cervicibus dependentem circumferrebant. Λυκοφιλία verò quid sit, optimè docebunt Æsopicæ fabulæ ab Il. Nic. Nivelletto primum (nec scio an quis alius postea) editæ; dignæ certè quæ correctiores legerentur. Nos γεύματ' ὁ χάειν, unicum ἐμπνύδιον (quia Nivelletus in Notis frustra tentavit) correctum hic apponemus. erit id fabulæ 234. quæ editionis nostræ p. 276. Οὕτω καὶ τ᾽ ἀνθρώπων οἱ κακῆργοι ὅταν περὶ (γρ. παρὰ) τοῖς εἰδῶσι πονηρεύονται, ἀνόητοι τ᾽ τετραπμάται (γρ. ἀνόητοι τ᾽ τεχνασμάτων) καδίσονται.

P. 311. l. 13. 14. πολλὰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν γίνεται] Etsi nihil hoc usu verbi apud Græcos scriptores sive sacros, sive gentiles, qui res tractant philosophicas passivius; quia tamen sunt qui in re tam clarâ offendant, audiant Arrianum in Epiet. lib. III. c. 14. sic distinguentem: Τῶν περὶ τομῶν τὰ μὲν περὶ γυνώσκας πράττεται τὰ

ἢ καὶ πείσασιν τὰ ἢ κατ' οἰκονομίαν τὰ ἢ καὶ συμ-
 περιφορὰν τὰ δὲ κατ' ἐνστάσιν. quæ Hieron. Wol-
 fiius ita vertit: Eorum quæ aguntur partim præ-
 cipue spectantur, (malim, ipsa propter se aguntur)
 partim sunt ratione temporis, partim de industria,
 certeque consilio; partim obsequii causâ, partim ex
 instituto vitæ: malim, ex obstinata animi, vel, pro-
 positi tuendi firmitate, ut idem sit Arriano κατ' ἐν-
 στάσιν, quod Antonino supra, καὶ παρὰ ταῖς.
 Vide quæ nos ibi. Anastasius Sinaita ἐν Οὐρανίῳ
 Ἰσθμῷ, Duce viæ, Cap. II. §. ultimo, οὗτοι οἰκονομικῶν
 λέγουσιν πάλιν οἰκονομικῶς καὶ ὅτι γίνεται πρῶ-
 μα ἢ πάντως ὁφείλον γενέσθαι, γίνεται ἢ διὰ συγ-
 κατάβασιν, καὶ σκοπὸν σωτηρίας τινῶν. Hinc
 illa Stoicorum, non verè aut viciose mensuri qui
 καὶ στρατηγίαν τῶν ἀντιπάλων, καὶ καὶ τὴν σὺ συμ-
 φεροντὸν θεωροῦσιν, καὶ κατ' ἄλλας οἰκονομίας τῆ
 βίου πολλὰς, quod falsum esse sciunt, composu-
 disse affecerant ut verum: ut Stobæus tradit in Ethi-
 cis.

P. 315. l. 6. Τέταρτος μάλιστα προσῆς] Τετάρτῃ
 est verbum Platonicum, μίσην, quod tam in bo-
 nam (ut hîc ex. c. lib. III. c. 7. extremis verbis; ali-
 bique) quàm malam partem sumitur. *Inclinatio-*
nem aut conversionem, (quod apud Ciceronem de
 mutatione in pejus) Latine reddi posse puto. Nam
affectus, status, temperamentum, & id id genus alia,
 ἀνάστασιν potius exprimant. Xylander motus ver-
 terat, non malè fortasse, si motus pro simplice
 motione capiatur: sed quia ut plurimum, oûm
 animo tribuitur, motum vehementiorem seu
 perturbationem significat, idè ob ambiguitatem
 vitavi. Quod mox (ex vitiosâ Lugdunensi edi-
 tione)

zione) ἀπαληπτέον, aut ἀπαλεπτέον, (ut in utraque Xyl.) corrigendum; aut, quod ego germanum puto, ἀποληπτέον scribendum. Vide quæ jam supra in pag. 181. l. 7. & pag. 69. l. 10. notata sunt. At lib. X. pag. 275. lin. 6. ubi ἱ. Xyl. editio (quod & in hanc nostram incantis nobis ex illa translaturum) ἀπολείπεται, ex ἱ. corrigendum est, ἀπαλείπεται. Est quidem fateor & ἀπολείπειν verbum probum, & Antoninianum; sed non hujus loci.

P. 317. lin. 1. ἀλλὰ μὴν αὖ καὶ φ.] Scribe, ἀλλὰ μὴν αὖ καὶ φ.

Ibid. lin. 7. ἰσότητα καὶ θεοσέβειαν] Scribe, ὁσιότητα καὶ θεοσέβειαν. Ὀσιότης καὶ θεός. hic ἰσχυραῖς: quibus ἡ δικαιοσύνη non ut adversa, sed diversa opponitur; ut & lib. XII. c. 1. πρὸς ὁσιότητα καὶ δικαιοσύνην. Quid autem per utrumque intelligat, ibidem explicat ipse; ut & l. VII. c. 40. Ὀσιότητα autem καὶ δικαιοσύνην, verti, sanctitatem & religionem; quod pietatis vulgò latior esset significatio. sæpe enim pro clementiâ, aut charitatis affectu naturali ponitur. Ciceroni tamen est ubi θεοσέβεια propriè pietas, ut de Nat. Deor. lib. 1. Est enim pietas justitia adversus Deos. Eidem ibidem sanctitas definitur scientia colendorum Deorum. Quod mox Anton. τὴν ὁσίον καὶ θεοσέβειαν, πρῶτον τῶν δικαιοπραγμάτων esse contendit, non aliud istis cum verbis voluisse credo, quàm pietatē erga Deos, justitiā inter homines quasi basin & fundamentum esse. Nec multò aliter & Cicero de Nat. D. l. II. Quæ continens animus, accipit ab his cognitionem Deorum, ex quâ oritur pietas, cui conjuncta est justitia, ceteraque virtutes. Per
δικαιο-

δικαιοπραγῆματα crediderim Antoninum ceteras & ipsum virtutes intellexisse. Justitiā enim ceteræ omnes virtutes συλλήβδην comprehenduntur, ut notat Aristoteles ex veteri paroemiā, (ita vocat ipse) Ethic. Nic. V. c. 1. Possumus tamen illa, πρεσβύτ. ἡ δικαιοπραγ. subtiliùs expungere, ex l. IX. c. 1. quod lectori expendendum relinquo.

Ibid. l. 14. Ὡς περ γὰρ ἔχ' ἡ πάντων] Verborum Syntaxis obscurior, sed confer cum l. IX. cap. 17. Τρέχε, &c. & l. X. c. 6. Εἴτε ἀπομοί, &c.

Pag. 319. l. 1. Τῷ Περδίκκῃ ὁ Σ.] Archelaum fortasse voluit dicere. Vide Senecam de Benef. lib. V. c. 6.

Nota in LIB. XII.

Pag. 327. l. 2, 3. σφίεος κυκλοτερὴς κοῦή περ.] Jam pridem vir maximus Adr. Turnebus, in Adversariis corrigebat, δίνῃ φειγῆ γ. optimè sine dubio ad mentem scopumque verborum. Horat. Satyr. lib. II. 7. Quam neque pauperies, neque mors, &c. Fortis & in seipso totus teres atque rotundus; Externi ne quid valeat per læve morari. Præstantissimi δ' ὁσάκις Plato in Timæo, & De anima mundi, prolixè exequitur. Vide & supra, lib. VIII. c. 36. postremo, & li. XI. c. 11. De verbo tamen κοῦή, (aut metri causā κύνῃ); pro quo Turnebus τὸ δίνῃ substituit, assensum cohibeo; quia Hesychius, aliā quamvis ille notione, agnoscit; & quia jam supra in Ant. l. VI. c. 28. κόνησις; quod fortasse & ibi quamvis non intellectum præster retinere

retinere, quàm mutare notiori. Achilles Statius (aut Tattius potius) in Aratum cap. VI. Πειθήματα κδομε, lūdat & ipse Empedoclem ver-
sus istius authorem, & ita scribit : Σφαίρος κυκλ.
μὲν πιεῖται χαίρει.

Ibid. lin. 18, 19. 20. ὡς τὸ θεῖον ὡς σ.
Θεμ.] Haud aliter multò Sanctus Psalter psalmo
50. (vel ut Graeci 42.) v. 5. Συναγάγετε ἀντὶ
τοῦ ὄθους αὐτοῦ, τὸς διατιθεμένους τὸ διαθήκην αὐτοῦ
ἐπὶ θυσίαις, qui iecerunt fœdus meum per sacrifici-
um, vel ut alii, qui pepigerunt pactum meum cum
sacrificiis.

P. 319. l. 4. εἰ μὴ δεῖται καὶ δικ.] Δικαιοτάτοις
i. e. clementissimi, χρηστάτοι: quâ notione δι-
καιοι, Matth. i. v. 19. Sed scriptoribus sacris V. T.
nihil ubiſocius Sanctus Hieremias, hæc ipſiſſimâ
qua Antoninus occasione, XII. 1. Δίχως εἰ Κό-
εις, &c. Vide Olympiodorum in Jobi c. 28. nu-
peræ Londinensis (quam Bibl. Bodleianæ instru-
ctiſſimæ & eruditæ V. Cl. de me dudum optime
meriti Patr. Junii φιλοπονίᾳ debemus) editionis,
p. 566. & ibidem Origenem p. 568.

Ibid. l. 21. Τὰ αὐτὰ γὰρ περ.] Fort. Δὲ αὐ-
τὰ τὰ περ.

P. 331. Ἦτοι ἀνάγκη ἐμαρμ.] Confer, suadeo,
cum Senecâ, qui totidem fere verbis idem, Epist.
16. Siue nos inexorabili lege facta constr. &c. Vide
& supra, p. 269. l. 1.

Ibid. l. 20, 21. εἰ καὶ ἡμαρτιν, ὅτι κατέκρινεν]
Scribo, (ut in versione reddidi) ὅτι κατέκρινεν
ἐαυτὸν: & ad internos malæ conscientie acu-
leos & laniationes, siue ut Tacitus, laniatus
& ictus, quibus nihil vel optari possit infœlici-
tus; refero. Seneca de Ira c. 25. Si iratus, demus

illi spatium, quo difficere quid fecerit possit. Se ipsa castigabit. Denique dabit pœnas. non est quod cum illo paria faciamus. & ibid. c. 26. Maxima est enim factæ injuria pœna, fecisse: nec quisquam gravius afficitur, quàm qui ad supplicium penitentia traditur. Plura in eandem sententiam Plutarchus, Περὶ ἐὐθυμίας. Sed & Aristot. de malæ conscientie tormentis in genere præclarissimè Ethic. Nicom. li. IX. c. 4.

P. 332. l. 4. ἢ γὰρ ὁμοῦν οὐκ ἔστι] Superioribus, contra quam est in utraque Xyl. editione, annexo, & sententiam in his finio. Vide l. VIII. c. 36. & 41. Quod sequitur, Εἰς τὸ πᾶν τοῦ θεοῦ, ita capio, ut cum dicit in Theæteto Plato, εἰς τὸ πᾶν τοῦ βλάπτον. i. e. universum mundum animi cogitationis complecti, & ibid. εἰς ἀναστροφὴν γῆν βλάπτον. Si cuius tamen vulgata lectio, ἢ γὰρ ὁμοῦν οὐκ ἔστι εἰς τὸ πᾶν καὶ τοῦ θεοῦ, & c. in hunc sensum, Is sit animi tui impetus, (i. e. hoc tibi propone, ut præcipuum in vitâ) cujusque rei naturam rectè perspicere; Quid illud, & c. magis ardeat, non valde repugnabimus, cum non unus Antonini locus huic interpretationi faveat. Vide cap. 24. hujus libri; & lib. IV. c. 14.

P. 335. l. 12, 13. καὶ συμφορὰ καὶ συμπερσµον:] Sunt hæc sic satis obscura, in Græcis; sed non tam obscura tamen ad intelligendum, quàm ad vertendum in aliam linguam difficilia. Atq. Ant. nihil non esse bonum ea ratione, quatenus universis (quo nobis, si verè πολῦτοιµοί sumus, nihil antiquius) est καλόν καὶ συμφορὰ; tempestivum scil. & utile. Hoc idem alibi dixerat non semel. Hæc obvia & usitata verbi significatio. ac alia erit τῇ συμφορᾷ, si verbi veriloquium potius quam

quam usus communis attendatur, significatio: ad quod tacitè respiciens Antoninus, ait, quicquid accidit, id non solum συμφορῶν esse, sed & συμφορέμενον. συμφορῶν, quasi dicas, conducentis, & à nobis ultrò oblatum, dum sic animo comparati sumus, ut nihil malimus accidisse, quàm quod accidit; συμφορέμενον autem, respectu Dei, seu fati, quod id ita accidere, longâ causarum serie ab initio constituit. Vide l. III. p. 53. ἡ δὲ ἐκείνη συμφορῶν συμφορέται τε καὶ συμφορέει: & quæ nos ibi. Pergit porrò Antoninus in allusione. Θεοφρόνῃτι vulgò (qui aliàs φαιδολήπτης) dicti, qui seu mali seu boni dæmonis instinctu correpti divinant, aut quidvis aliud mentis suæ non compotes agunt: καταχρηστικῶς, etiam de Poetis & Oratoribus usurpatur. At Antonino hic, illi demum verè θεοφρόνῃτοι, qui voluntatis æquitate, cum fati necessitate concurrunt; quicquid ab illo est libèter amplectētes. Sed hic quoq; in verbi γνώμῃ ambiguitate ludit. Græcis enim γνώμη, sententia, consilium, & frequentissimè: at interdum, mens, ὁ νῦν: Deus. Epict. c. 38. initio, primas partes veræ pietatis esse docet, τὸ εἶναι τοῖς γνωμένοις, καὶ ἀκολουθεῖν ἐκόντα ὡς καὶ ὁ εἰς τὴν γνώμην ἀπειλούμενος. Vide quæ jam supra in pag. 127. l. 10. Διὰ τὴν συσχεσιν, &c. Simile acumen in istis, pag. 155. l. 5. εἰς σοι πάντα καὶ τοῦ: ut ibi notamus.

Pag. 339. l. 22, 23, &c. καὶ τοὶ κἀκεῖνα τὸ τοῦ συμφορῶν, &c.] Est locus hic ex obscurissimis & depravatissimis qui sunt in toto Antonino. Nam & ipsa per se verborum sententia non vulgaris & obvia: tum verba partim apertè mendosa; partim, ut suspicor ego, manca. Nos nihil hic tanquam ex tripode promittimus; sed

nec desperamus tamen ita tractari rem posse,
ut æquo lectori fiat satis. Sed priusquam rem
aggredimur, rogandus est nobis lector ut ad An-
toninum iusum, lib. VII. c. 10. ab istis, τὰ πλείεα,
&c. & li. IX. c. 6. Εἰς μὲν τὰ, &c. ad finem ut-
que capitis, recurrere, & utriusque capitis do-
ctrinam diligenter advertere, tum quæ in utrum-
que scripsimus, haud gravetur. Res igitur quæ-
cunque sunt in rerum natura, vel inanimæ sunt,
& vel ἐξ ἑᾶς continentur, vel φύσει; vel animâ præ-
ditæ, eaque vel rationali, vel irrationali. Ita
docet Anton. lib. VII. c. 10. ubi nos in Notis ex
Philone, & aliis observamus, quibus ἐξ ἑᾶς pro-
priè tribuit Antoninus, ea ab aliis πνεύματι seu
spiritu contineri traditum esse. Etiam à Galeno
& Achille Statio, (cujus meminimus antea in
lib. IX. c. 6.) definitur ἐξ ἑᾶς, πνεῦμα σώματος σω-
ακτικόν, vel ut Galenus loquitur, πνεῦμα σω-
χόν, vel συσχετοῦ τὰ μέλη. Porro sancit Anton.
li. IX. c. 6. omnia naturalia inanimata, siue sim-
plicia siue composita, etsi propriè sociabilia non
sint, vi tamen quadam naturæ conjungi cupere, καὶ
πρὸς τὰ ὁμογενῆ tendere, vel, quod idem, συρρίν-
quæ vero sunt ἐμψυχα & anima siue rationali,
siue irrationali prædita, ea palam κοινωνικὰ esse,
& σωμαγελασικά, seu societatis appetentia: ut
pluribus ibi prosequitur. Jam ut ad hoc caput
veniamus & quam hic instituit divisionem; sub
generali κοινῆς φύσεως notionē, inanimita omnia quæ
vel ἐξ ἑᾶς sola, vel φύσει continentur, comprehen-
dit: ψυχῆς autem, quæ sunt animâ prædita, sed
brutâ & irrationali: νοεῖς denique ψυχῆς, quæ
rationis participant. Hæc per modum ἐπελάσεως.
Jam in ἀποδείξει, siue illatione, τὰ πνεύματα καὶ
τὰ

τὰ ἀνοικέμενα, ea intelligat necesse est, quæ partim ἔχει, partim φύσει continentur, & animatis opponuntur. Nam si, quod quis suspicari possit, περ πνεύματα, τὰ ἄλογα ψυχικὰ voluisset, non ἀναίδητα & ἀνοικέμενα ea pronuntiaſſet, ut ex l. IX. cap. 6. liquere cuivis possit. Quæ sequuntur hic de iisdem, καίτοι καὶ κεῖνα τὸν νοῦν σωίχει, καὶ τὸ ἔπειτα αὐτὰ βεῖδον; scribo, καίτοι κ. τὸ σωνοῦν ἔχει (vel σωίχει) καὶ τὸ ὅτι τὰ αὐτὰ βεῖδον. Τὸ σωνοῦν hic planè quod l. IX. c. 6. τὸ συρροῦν (vel τὸ σύρρυν, si nomē esse mavis,) bis ibi repetitum. Utrunque autem pluribus exponit ipse, cum addit hic, καὶ τὸ ὅτι τὰ αὐτὰ βεῖδον: quod in versione Latine reddidimus. Hæc si nobis concedantur, (nec video quid opponi possit) tum lacunam inter hæc & quæ proximè sequuntur esse, & verba aliquot, quibus de ψυχικῶν ἀλόγων κοινωνία & socialitate (quæ tamen à perfectiore τῶν λογικῶν κοινωνία multum abesset) egerat, desiderari certum puto. Si quis pro σωνοῦν à σωνέω, malit συρροῦν à σωρεύω, vel ἐνοῦν ab ἐνόω, quia jam l. IX. c. 6. σωίνευσις & ἐνωσις, de eo non magnopere laboraverim.

P. 341. l. 2, 3. τὸ λήγειν αὐθις, τὸ φωνῇ χρῆσθαι
 Τὸ λήγειν αὐθις, quid hic sibi velit, assequi non possum, nec alius puto quisquam, cui verborum scopus recte perspectus erit. Quid enim τὸ λήγειν αὐθις ad vitam & vitæ munera, quæ summam hic percurrit Antoninus? Xylander verterat, *desinere*. De ἀναβίωσιν certè (de quâ Antoninus alibi) & nova vita si verba hic essent, dicerem τὸ λήγειν αὐθις, iterum mori, (cui tamen inter vitæ partes, τὸ ἀυξάνειν καὶ τὸ φωνῇ χρῆσθαι
 K k 3 minime

minimè locus esset) significare. Planè persuasum habeo scripsisse Antoninum, τὸ λεχνηεύδαι, quod *sermocinari, confabulari, &c.* significat. Apud Hippocratem vox λαρῖος occurrit: sed & aliis veteribus, opinor, non minùs familiaris fuit. Τὸς τοῖς ἀγᾶλμασιν ἐυχόμενες, similes esse iis qui τοῖς δόμοις λεχνηεύονται, celebre dictum Heracliti ab Herodoto commemoratum; ab Origene, Clemente Alexandrino, aliisque, gentilibus Idololatriis olim obiectum. Λεχνηεία vox, in Axiochi Dialogo, ex quo quædam prompsisse Antoninum suprâ docuimus. Jam voce λεχνηεύδαι ab imperito scribâ (cui, utpote rarior, ignota erat) in λεχνη ευσδαι (quorum utrumque persè Græcum est, ceteri non hujus loci) semel divisâ, quàm facilè postea in λήγειν αὐθις transierit, judicent qui in librorum manuscriptorum lectione versati sunt. Quod sequitur, τὸ φωνῇ χρῆσθαι, ut merum glossema τῷ λεχνηεύδαι expungendum iudicò. Certè ad oras MS. Hæscheliani, sæpius jam nobis dicti, talia sive ῥόδια, sive γλωσσήματα non pauca deprehendi. Quod si pro τὸ φωνῇ χρῆσθαι, τῇ γλώσσῃ dixisset, originem verbi Hebræicam (quam nemo linguæ istius peritus statim non agnosceret) indicare eum, quicumque scholii illius author fuit, voluisse credidissem.

[Ibid. l. 15, 16. τὰ ὅτι λοιπὰ, εἰ φερεῖται ὅτιν ἢ ἀπορῶναι.] Scribo, τὰ ὅτι λοιπὰ, ἀπορῶναι τὰ ὅτιν εἰ ἀπορῶναι. &c. Sentum expressimus in versione: sed ibi tamen quod excusam, *Cetera omnia intra*, corrige & lege, *Cetera o. extra*. In hanc autem sententiam plurima passim Antoninus, ut non opus sit hic immorari nobis, velis remisque dudum festinantibus ad metam.

Finit.

In MARCI ANTONINI

de vita sua libros, *Guil. Xylan-*
dri Augustani Annotationes.

Memineris, amice Lector, Xylandri ver-
sionem, ad quam respiciunt hæc Notæ, mul-
tis in locis à nobis mutatam : ut si aliam
hic interdum Græcorum interpretatio-
nem quam quæ à nobis in textu versionis
exhibetur, reperias, id ne mirearis.

IN LIB. I.

Β αὐο μεο Vero didiciu] Πραγ. τὴ
πρότερου Οὐίης. Verbum quædov,
aut aliquid tale, subintelligitur
idemque in omnibus sequenti-
bus particulis. Ego addendum
de meo singulis periodis aliquod
verbum censeui. Nam (nisi fallor)

Cap. 1.

voluit hoc libro ostendere, quæ potissimum in
re singulos suorum cum necessariorum, tum fa-
miliarium admiratus, imitatusque esset.

De auriga prasinus.] Quatuor genera fuerunt
aurigarum apud Romanos distincta coloribus,
albo, rufo, prasino (qui est porraceus, nimirum
viridis) & veneto. Patet hoc ex Dionis Nerone.

cap. 2.

A Diogneto.] Operam præterea pingendo sub ma-
gistro Diogneto (fortè Diogneto) dedit. Julius
Capitolinus.

cap. 3.

Neque animi causa coturnices.] ὀρτυγοτροφία. Hæc ipsa verba sunt apud Suidam in voce ὀρτυγοκόπος: non tamen explicata. Ludi quidem genus ibi describit; in quo coturnices in gyrum collocatz percuterentur, &c. Citatque locos è Platone illius ludicri mentionem continentes. Existimo igitur ὀρτυγοτροφίας, aut ὀρτυγοκοτίας verbo proverbialiter omnia ludicra, & inania exercitia autores intellexisse. Vide Plutarchum de audiendis poetis, & ibi à nobis indicata.

cap. 4.

De Contemplationibus.] θεωρημάτων. Qualia sunt in Physicis ac præsertim Mathematicis, ubi nullus usus & effectio, sed cognitio tantum requiritur.

Exercitiis dediti, ac laboriosi.] ἀσκητικόν, ἢ ἐπαινετικόν, fortè ἐπαινετικόν. Sensui tamen videor consuluisse.

Et Astrologie.] In Græco quidem est ἀστρολογία: quod est, *facetia, & urbanitate in dicendo.* Ego tamen ἀστρολογία legi ac verti; nam videtur loqui de disciplinis istis, quæ eo nomine malè audiebant, quod plus ostentationis & inanis studii ac laboris, quàm fructus & veræ utilitatis haberent; in quibus numeratam fuisse ἀστρολογίαν, & adhuc à doctis multis numerari, satis notum est. Nunc sanè ἀστρολογίαν retinerem, & nimis exquisitæ in dicendo venustatis affectuum studium, (*wort gebieng*) intelligerem, quod neque decet magnos viros, & sæpe de elegantibus ridiculos facit.

Alioquo facilitatem.] Legitur enim εὐδαιμόνεια. Atqui ego nunc lego εὐδαιμάκτως; versio ne sic quidem malè congruit. Post, εὐδαι-

λεῖν

λεῖν, alios deferre, de aliis male loqui; intelligo. forte scripserat, *πεὶ ἄλλων*, aut *πεὶ αὐτῶν λαλεῖν* ut ii intelligantur qui seipsos prædicant.

Certamque constantiam.] ἀναμειβόμενος ἀκύβητον. Cubus alioquin constantiæ signum est apud philosophos: ideoque in Timæo Platonis cubo terra confertur, ut elementorum stabilissimum. Sed quia tessera luditur, ac multiplices sunt, varique earum casus; ea ratione inconstantia τὸ κυβένον tribuitur: ut sit ἀκύβητον, quod constanter persistit, neque facillè movetur aut circumvolvitur. Itaque etiam D. Paulus monet, ut κυβέας τῷ ἀνθρώπων caveamus; hoc est, ne omni vento doctrinæ circumagi nos, & in errores abripi patiamur. cap. 5.

In Sexto.] Ἐστὶν pro Σέξτε. Sextus philosophus, quo usus est plurimum Antoninus, fuit patriæ Charonenſis, nepos Plutarchi. cap. 6.

Erga privatos.] Quod in Græco sequitur, καὶ τὸ ἀδελφόντων τῷ οἰκίανων, convertissem, si intellexissem. Malui itaque asterisco notare, quam arroganter aliquid facere. Suspicio vellet cum loqui de vacuitate fastus & arrogantia.

Per eundem cognovi Thraseam.] Egregia virtutum ac constantiæ exempla. De Thrasea est apud Tacitum, Dionem, Suetoniumque, ut & de Helvidio. Reliquorum vitæ sunt apud Plutarchum. cap. 11.

Adulationem compescebat.] ἐπ' αὐτῇ γαλιῶσαι. Credo scriptum fuisse, συγαλῆσαι. cap. 12.

Quippe vir, quid ex usu.] καὶ τοῖς τοίτοις ἀνθρώποις, vitiosè: lego, καὶ τοῖς τοίτοις, καὶ ἀνθρώποις.

Non utebatur alieno tempore.] Divinavi hoc loco,

co, (ἐκ ἐν ἀσφί λύσῃ, quod est forte a λύνω) sicut & in sequenti periodo: ubi quidem pro τὸς, τρόπος legi. & ubi est, *Ad sudorem usque*, suspectum habeo: sunt enim salebrosa hæc.

cap. 14. *Sicut Chresæ.] ἀσπερ χρέση.* solco asterisco notare, quæ manea suspicor. Fortè est, *quomodo utarè, χρέση.* inutilis est locus.

Ἡσίοη Quadri.] Puto solitum annotare, quibus in locis singula esset commentatus. Sic ad finem libri secundi est, *Ἐκκεῖντι ea esse scripta.* Sequentia cum prioribus non cohærent.

IN LIB. II.

cap. 1. **ET** hîc initium videtur deesse, & ubi est ὃ χρεῖ αὐταῖς: nihil adest, ad quod illud αὐταῖς referri possit. Cæterùm verbo ἀπαθριάζειν usus est metaphoricè. Suidas enim & alii docent, id esse, *pulsis nubibus serenitatem facere.*

cap. 13. *Si quis eatenus ejus suavitatem.]* τὸ νόσημον est in Græco, quod vocabulum *dulcedinem* significat. νόσος enim est reditus in patriam, quâ nihil esse dulcius, Homericæ Ulyssis testimonio receptum est. Et cum Homerus νόσον vocet μελιήδεια, inde factum est, ut dulcia vocentur νόσιμα, ut Eustathius docet; & νόσος ὁμονύμως, ἢ ἡδύτης. Utitur eodem modo Lucianus ἐπὶ πάνθας: τὰ μὲν γὰρ ὅτι τῇ καταγυασιμῶν καὶ αὐτοὶ ὁρῶσι, ὅμαι, αἵ τὸ μὲν νοσημώτατον τῇ παρσκευασμένων ὁ καπνὸς παραλαβὼν, ἀπὸ αἵ τῇ ὀνρανὸν οἷχεται.

cap. 15. *Anima vaga est.]* ἢ ὃ ψυχὴ ῥομβός. Est autem altera lectio annotata, ῥεμβός, quàm probavi & secutus

secutus sum: neque enim videtur philosophicum esse, animam *Rhombo* (quæ est figura quatuor æqualium laterum, non tamen rectangula) comparari. At *ῥεμβὸς* vagus est, & *ῥεμβέδαι*, vagari, & incuriè rebus uti. Quo vocabulo ipse suprâ usus est sub initium libri hujus: καὶ παῦσαι ῥεμβόμενος, ac vagari desine. Plutarchus Pompeio, ῥεμβόμενος ἐν τοῖς πρᾶγμασι & Περπένναν καταμαδῶν, animadvertens *Perpennam* vagari & incuriè rem gerere. Idem in Fabio, ῥεμβόμενος ἀπὸ τῆς στρατοπέδου, qui sæpe à castris aberat vagans aliò, ad scortum nimirum suum commeans identidem. Idem in lib. de *Communibus* notitiis planè sic est usus, ut hic noster. ῥήφων γὰρ ἐδὲ αἷς ἦεν ὡς ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς ἀλλὰ ῥεμβόμεθα πάντες ἀχρημονήντες καὶ κακὰ δαιμονοῦντες. Porro autem adjectiva masculini generis, substantivis fœmininis addi Græco more, non est inusitatum; suntque multa à Budæo annotata ejus rei exempla.

Informis & fumus. ὁνερος καὶ τύφος. Scio τύφον esse fastum superbiamque inanem: sed ea significatio huc non quadrat. Verti ergo *fumum*: id enim videtur τύφος propriè significare, seu caliginem ab igne proveniente: cui vana elatio animi atque fastus quum sit simillimus, commodissima translatione τύφος Græcis dicitur, ac definitur ἀναλκῆς καὶ ὁσῆς ὡς ἐγείρει καφῶντες. Ignis non fit sine fumo. Frequenter autem res leves ac fluxæ fumo comparantur; atque in psalmo etiam Davidis est, sicut fumus dies mei. Cæterum, & si non recordor τύφον me pro fumo legisse: tamen id quod dixi, verbo τύφῳ satis testatum relinquitur, cujus est apud poetas Græcos usus. Adducam unum exemplum quod in præsentia succurrit, ex *Apollon. Αργοναυτικῶν* 6. — Ἐπιθεῖ

Ἐτιώρῃ δ' ἀγρυπνῶντι

καπνῷ τυφόμεναι περὶ τῆς ἐκείνης αἰτίας.

De apibus loquitur. Ibi Scholiastes; καπνῷ τυφόμεναι, ἀπὸ τοῦ καπνίζόμεναι. (& sic paulo supra exposuerat τὸ τυφόμεναι) σημαίνει δὲ καὶ τὸ κηλόμεναι. Si cui tamen hoc non probatur, is pro fumo, inanem ostentationem aut fastum reponat.

Carnunti.] Urbs Pannoniæ fuit, olim celeberrima; hodie (ut existimatur) **Passaw**.

IN LIB. III.

cap. 1. **T**Empus sit vitam relinquendi.] ἑξαχτίον αὐτὸν. Est autem ἑξάχτην εἰαυτὸν, sibi ipsi mortem consciscere, apud Græcos scriptores. Quæ significatio, quia huc parum quadrare videbatur, mollioribus usus sum verbis.

cap. 2. **O**livis maturissimis.] In Græco legitur δρυπί-
πιοι, scribendum δρυπεπίοι. Sed & δρυπεπίοι
legi potest, (quæ lectio erat in margine annotata)
ut sint olivæ præ maturitate jam de arbore deci-
dentes; quarum similitudine usus est infra libro
quarto.

Leonis supercil.] ὀπισκωΐον. Scholiast. Homeri
exponit τὸ σωφροσύμα τῷ μέλει, quod est, super-
ciliorum in fronte commissuram; atq; hinc verbum
σκόλει, quod est irasci, deductum. Nam Ho-
merus leonem iratum describens, Iliad. 9. ita ha-
bet.

Πᾶν δ' τ' ὀπισκωΐον κάτω ἔλκεται ὅσιν κάλυπτων.
Vide Eustathium.

Castris oculis.] Secus quam Sophocli. qui apud
Ciceronem

Ciceronem à Pericle reprehenditur ob formam pueri laudatam, quod oculos abstinentes non haberet. T. Officior.

Democritum pediculi.] Non memini me hunc exitum Democriti legere apud ullum idoneum autorem: de Pherecyde quidem Syro Philosopho legitur. Forte est lapsus memoriâ. Et quod est Σαφρότην ἄλλοι φείσας, falsum est. Ego historiam secutus sum. cap. 3.

Declinanda est vanitas.] ἀεισινδαι. atque haud scio, an in hac significatione usi sint Græci auctores antiqui. Pro *fugere & declinare* etiam D. Paulus usurpavit, ad Timotheum poster. cap. 2. τὰς ὃ ἐκείνης κενοφάνειας ἀεισινδοῦ.

A temeritate alieni.] ἀπροπτωσίαν, vacuitatem temeritatis. προπτωσίαν enim ἀερίτητα dicit: sic infra l. IV. ἀερίπτωτος est, circumspēctus, non temerarius. cap. 8.

Itaque ad finem.] εἰς τέλος. lego, εἰς τέλος. cap. 12.

Androgynis.] Hoc est, iis qui ambiguo (ut Livius loquitur) inter marem & feminam sexu sunt nati. Græcum retinui, quia est & appositum, & Latinis autoribus, ipsique Ciceroni etiam usurpatum; aliâs Hermaphroditos vocat. cap. 14.

Nihil non turpe.] Desunt hæc in Græco.

IN LIB. IV.

Uñ exceptione quadam.] Nimirum ut agat, quantum homini fatum & res permittet proposita μεθ' ἐξαιρέσεως. Porro ἐξαιρέσει rectè verti *exceptionē*, ut ex loco Plutarchi patet in vita Numæ, ubi scribit, quorundā sententia pontifices

à potentia seu potestate denominatos, quod vocabulum haberet vim exceptionis (ἐξαιρέσειν ibi leges) indicandæ: quod scilicet pontifex rem sacram, quantum ejus omninò fieri posset, perageret, nec ei fraudi esset, si grave aliquod impedimentum incidisset, quò minùs sacra perpetraret.

cap. 10. *Ad mentem eam quæ est reliquarum origo.*] ὁ λόγος ἀπεριματικόν. Paulo infra clarius dicit de hoc.

cap. 11. *Ac qui secundum bonum.*] ἡ ἀγαθή. Fortè Ἀγάθωνα, quod maximè videtur confirmare articulus ἡ masculinus; & verba quæ sequuntur, omninò videntur ex aliquo poetâ desumpta. Agathonem verò fuisse poetam, satis constat ex multis scriptoribus idoneis; citanturque ejus versus ab ipso Aristotele, lib. ἡθικῶν Νικομ. 6. Porro quid sit μέλας ἦθος, nigri mores, infra ipse describit.

cap. 12. *Nisi ratione cujusdam dispensationis.*] Locus est depravatus, atque idèò obscurus.

cap. 16. *Nihil eo plus confert.*] Μὴ πλεονάζειν τὴν ἀνάγκαν. Nisi fallor, sensus ipse ostendit esse legendum, μὴ πλεονάζειν τῷ.

cap. 19. *Ejus quoque exemplum recolendum.*] Hæc comparatio est interpolata; nec cohærent inter se quæ sequuntur.

Non tanquam si dormitemus.] Sensus est; Perficiendum strenuè, quod recto consilio agendum susceperimus: neque in medio actu desistendum, aut titubandum. Nam in somnis sæpe imaginamur nobis aliquid agere, nihil tamen efficimus, sed (ut pulcherrimè expressit Maro)

————— *In mediis conatibus agri*

*Succidimus, non lingua valet, non corpore nota
Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur.*

Quot

Quot urbes mortue.] Ita Servius Sulpitius in con- solatoria ad M. Tullium Epistola, de Corincho, Athenis, & Megaris loquitur: *Quum uno loco tot urbium cadavera projecta jaceant.* cap. 30.

Helicæ.] Urbs fuit Achæiæ in sinu Corinthiaco sita. Hanc à mari absorptam testatur Polyb. l. 2. Plin. Nat. Hist. l. 2. cap. 92. & Ovid. 15. Metamorph.

*Si quas Helicæ & Burin Achaidas urbes,
Invenies sub aquis, &c.*

Pompeii & Herculæ oppida fuerunt Campaniæ, haud procul à Vesuvio monte: ut Plin. ostendit lib. 3. c. 5. quorum de interitu nihil habeo compertum, nisi forte conflagratione Vesuvii montis (quæ accidit Fiti Vespasiani ætate, & in ejus vita à Dione describitur) perierint. Fit quidem etiam infra l. 8. Pompeiorum interitus mentio.

Quod veri fuit piscis.] In Græco est *μωξείον*. piscem aliquem innui, ex eo quod *τδείχας* sequitur, conjicio: certi nihil habeo.

Similis esse debes promontorii.] Hæc similitudine Cicero eleganter usus est, ad Papirium Præ- tum scribens de fortuna: *Quam existimo brevis & imbecillæ, ab animo firmo & gravi, tanquam fluctum à faxo frangi oportere.* cap. 31.

IN LIB. V.

[Indignari, contemneri.] γλίχεται γλίχεται est *len-* cap. 3.
tum, tenax, itaque supra ad finem libri prioris,
γλίχεται ἐν διατρίβῃ τῇ ζῆν, dixit *dixi vivere.*
Quare

Quare hic γλιχρεύεσθαι vertendum putavi, *cautari*, hoc est, *agere ac nulla cum alacritate summi officium facere: quod vitium supra etiam damnavit.*

Levem esse.] περιπεύεσθαι. Suidas exponit περιπέτειν, & περιπέτειαν, βλακείαν & ἀσυνέθειαν; hoc est, *stultitiam & inanem temeritatem, seu levitatem*, ubi non ut ex usu est, sed ostentationis vanæ gratiâ quicquam agitur. D. Paulus I. Corint. 13. ἡ ἀγάπη ἔ περιπεύεται, *Charitas non est levis, aut puerax.*

cap. 5. *Atheniensium erat hoc votum.*] Esi. locus non est plenus, tamen faris apparet cum voluisse. improbare commune illud & damnosissimum vitium quo plerique tantum ea curant, expetunt, & optant, quæ sibiipsis privatim prosint: nihil solliciti de communi bono. Id verò vitium, omnium ferè quæ sunt in rebus publicis malorum causa est & origo. At plerique hodiè tales esse laborant, qui suram quàm genu longius abesse dicant, (ut est apud Theocritum) & quorum hoc sit votum, *Αὐτῷ μὲν τι γένητο, mihi ipsi aliquid boni contingat: Secus, quàm ab animali ad societate civilem nato fieri debeat.* Præclara fuit apud Persas lex ea de re lata, quam Herodorus his verbis refert: αὐτῷ μὲν δὴ πᾶς δύοντι ἰδίῃ μαινίᾳ, ἔ οἱ ἐγγίγνεται ἀγαθὰ. Ὅδ' ἔ πᾶσι τοῖσι Πέρσῃσι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι, & πᾶσι τοῖσι ἀπασιν Πέρσῃσι καὶ αὐτοὶ γίγνεται. Hoc est; *Perse, cum rem sacram facit, sibi ipsi privatim aliquid boni precari religio est. Caterum omnibus Persis, ac regi, prosperitatem optat: quippe inter universos Persas, ipse quoque unus est.* Et dirina est apud Euripidem Menœcci se pro patria devoturi sententia, quam adscribam, ut hic

Antonini

Antonini locus rectè intelligatur :

Εἰ γὰρ λαβὼν ἑκάστῃ, ὃ, τὴ δυνάμει τῆς
Χρῆσιν, δέλθαι τὸτο, κ' εἰς κοινὸν φέρε
Πασιδὶ, καὶ ἂν αἱ πόλεις ἐλασίων
Περσέμεται, τὸ λατὼν ἐντυχόντων ἂν. Id est,
Si quilibet, quantum queat boni, lubens
Patriæ offerat, donecque publicæ rei,
Naud totidem evenient civitatibus mala,
Sed accident in posterum res prosperæ.

Itaque Athenienses injustè & illiberaliter suis
tantum agris pluviam & fertilitatem poscebant
qui si omnibus hominibus felicitatem ac suc-
cessa omnia optassent, & humane rationem so-
cietatis habuissent, neque communi prosperitate
exclusi fuissent.

Tantum enim mutilatur] πᾶσι γὰρ τὸ ἐλάλη- cap.6.
ον; non, πνῆται.

Neque tibi est ad philosophiam.] Sensus hujus cap.7.
loci habet nonnihil obscuritatis: videtur autem
hec esse sententia; Si quid institueris agere se-
cundum rectam rationem, & eventus consilio
tuo non responderit, non debes idcirco tum
propositum damnare; sed potius cogitare, quàm
multa in rebus humanis sint, & accidere queant,
que obstant, quo minus id quod quæris, conse-
quaris. Itaque conscientia boni propositi, &
rationum rectè subduciarum animus est confir-
mandus; ferendumque quod fors fert humana, &
rerum caducarum conditio. Hæc tibi in promp-
tu sunt habenda, jam multo ante ex philosophiâ
petita, atque ad usum præparata: ne tum demum
consilium, & præceptum velis petere à philo-
sophia, cum eo sit utendum. Est enim hoc param
prudentiæ. Ita qui lippitudine laborant, aut alio

morbo, remedia habent præparata & instructa, quibus ingruente malo utantur; non tum demum ea quærunr, aut circumspiciunt, cum eorum usus est. Et in prælio aut dimicatione non emitur neque acuitur gladius, sed usurpatur. Videturque omnino id velle Antoninus dicere, quod est apud Plutarch. (Probl. Rom. 85.) his verbis; *δὲν γὰρ παρασκευασαυθίως πρὸς τὴν, ἀλλὰ μὴ παρασκευάζεσθαι, πρὸς τὸντας ὡς Μύσων πρὸς Χίλωνα ἢ σοφὸν ἔπεν, ἐν χειμῶνι δεύρακα τυκταίνόμενος.* Hoc est, *Præparatis quæ ex usu sunt, agendum est; non inter agendum præparanda ea quibus opus est: idq; Mysō Cbiloni, ei qui sapiens est usurpatus, dixit, hyeme ventilabrum fabricans.*

cap. 10. *Quod non sub hac referatur.*] Verba in Græco non coherent. Loqui videtur de vulgi depravato iudicio, ea quæ videntur, neque sunt tamen bona, veris bonis præferenti. Id fit ex imperitia. Idemque accidit his, quod Plato alicubi ex Stefichoro citat; Troianos, cum veram Helenam non cognoscerent, de idolo ejus five inani figura decertasse. Quod idem fabula Ixionis, cum nube, quam Junonem putabat, concumbentis, Poëtz delineant.

cap. 11. *Ex forma & materia.*] Formam dixi, quod autor τὸ ἀρριῦδες, id est, *id quod causa vim & naturam habet.* Cæterum materiam, quasi patiendi, formam (quæ τὸ ἦν εἶναι, εἶδος, ἐνέργεια, ἐντελέχεια, philosophis dicitur) agendi & efficiendi vim habere, notum est ex Phycis. Porro autem de rerum caducarum perpetuitate, quam habent continenti formarum naturalium in materia successione perpetuisque rerum mutationibus, copiosè est ab Aristotele, cum alibi, cum in libris

de Ortu & Interitu disputatum.

Ratio & rationalis.] Ostendit, in rebus hu- cap. 12.
manis non esse eam, quæ est in scientiis & artibus,
certitudinem atq; constantiam & perfectionem.
Hoc ipsum est quod Aristoteles initio suorum ad
Nicomachum Ethicorum, tam accurate docet
atque monet; Non esse eandem quæ est in aliis,
in philosophia morali demonstrationum & præ-
ceptorum certitudinem requirendam, sed ratione
materiæ subiectæ omnia examinanda. Adscribam
verba Platonis, eandem rem optimè explanantia,
idque Latine; *Dissimilitudines*, inquit, cum ho-
minum, cum ætionum, rerumque humanarum fa-
cta, ut nihil fere in his ne uno quidem momento quæ-
scat ac perstet, inconstantia efficiunt, ne qua de his
omnibus ars, & quæ omnibus temporibus congruat,
tradi possit. His infert Antoninus: Consequens
ergo esse, ut finis hominis non in rebus extra ip-
sum positis, ac non verè bonis ac mutabilibus
collocetur. Quod autem *καταβολαίς* recte effe-
ctiones converti, Ciceronem sequutus sum auto-
rem, qui ita extulit libro *De finibus bonorum &*
malorum tertio:

Eumque ferre.] *ἀνακρίειν*. Legi, *ἀνακρίειν*. cap. 15.

Ei qui hircum olet.] *ῥέσος* est scribendum, non cap. 20.
ῥέσων. *ῥέσος* est factor ille, qui hirsutis (ut est
apud Horatium) cubat gravis hircus in alis. *ἀντὶν*
ἡμῶν τὸ ῥέσος ἔχ' *ἰσχυροὺς*, milites Alexandri
de Persis, pugnam inituri. Plutarch. Apophtheg.

Aquum te præbisti.] *ἐπὶ δὲ τῷ ἀνδραγαθῷ* cap. 23.
ἐπὶ δὲ τῷ κακῷ. Ego *ἐν τῷ κακῷ* lego: quid enim erat
laudis, malis se malum præbuisse? præsertim quū
sæpius jam monuerit, vitia hominū nobis esse
ferenda.

- cap. 25. *Elimatibus terra.*] Alludit ad versum Hesiodi, αἰθέρων, quos adscripsi Rē, nisi satis notos esse putare.
- cap. 26. *Cum hominis, omnisque rationis, præditi animalis.*] Loquitur ex sententia philosophorum, qui λογικὸν ζῷον, animal ratione instructum, non soli homini, sed Deo etiam, dæmonibus & heroibus genus constituerunt de quo multa legi possunt hinc inde apud Plutarch. præsertim verò in lib. περὶ ἐκκελευστικῶν χρεστέων.

IN LIB. VI.

- cap. 8. *Quam ut in terram atque redigar.*] Non enim tantum sacrae literæ docent, hominem esse ex limbo creatum, foréque ut in eundem redigatur: sed & antiquissimi philosophi originem nostram eodem retulerunt. Hinc Prometheus dicitur à limbo formasse hominem, de quo nullus non mentionem facit poeta. Et apud Homerum Menelaus Græcis duellum contra Hectorem detrectantibus iratus, mortem eis ignobilem impetratur his verbis,
 Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὕδαρ εἰ γαῖαν γέροντες,
 Vos in aquam & terram cunctos convertier opto.
 Itaque hæc tui, neque volui, quod poteram, ad alium sensum cogitando divertere.
- cap. 14. *Vide quid agant homines.*] Queritur de iniquo hominum iudicio, qui cum aliis præsentibus laudem meritam et testimoniumque virtutis invident, ipsi ab iis quos non vident, laudari volunt: cum nihil inde fructus possint ferre, jam autem mortui. Facit hoc egregie ad famam commendans.
- cap. 16. *Non indignatur.*] ἔτα ὁμομαρτυροῦσα. In malam partem usum vocabulo hoc, & ipse puto, & sententia

sententia restatur. Non recordor me apud vetustiores auctores hoc vocabulum ita sumptu legisse. Appianus quidem Alexandrinus, haud innotuitus scriptor, eodem modo usurpavit l. 5. Ἐμμελίαν de milite loquens, qui ludis in subscellia equitum ascenderat. ὁ δὲ Σίμος ἐπισκευάσας, καὶ ὁ Καίσαρ ἡ σελγιώτην ἀνέστησεν. Populus murmure indignitatem rei testatur est, & Caesar militem inde abduxit.

Tubum apum esse videtur.] Hic locus idem, sed cap. 21 paulò obscurius, videtur docere, quod Cicero ad Lentulum de Platonis sententia his verbis monet. Id enim jubet idem ille Plato, quem ego auctorem vehementer sequor: Tacitum contondere in Republica, quantum probare civibus tuis possis; vim neque parcat, neque patriæ afferre oportere.

Vide ut à presenti statu defectus.] In Græco est, cap. 23. Ὅρα μὴ ἀποκατασφύδῃς, μὴ σαφῆς. posterius est; Ne mergaris. Quid autem sit, ἀποκατασφύδῃς (si, quod non judico, Græcum est, aut omnino non depravatum vocabulum) nescio. Neque vereor nè significet, imperio aut summa rerum deponi, ἀπὸ τοῦ Καίσαρος. Neque enim vel etymologia hac audiri digna, vel sensus loci esset ullus: itaque liberè mea verba supponi.

Alexandri discipulam.] Pii scilicet, qui antecesserat eum in imperio.

Que vultus serenitas.] τὸ εὐδαιμον τῆ ψυχῆς. Legi, εὐδαιμον.

IN LIB. VII.

VElitationes.] In Græco est διασφαιτισμός. cap. 3. quod tamen vocabulum fateor me non sa-

ris intelligere. *δόνου* quidem *bastam* esse, vel *pueri* sciunt; item *δόεγτος* esse ejus patrium calum; ut *διαδόεγτισμός* videatur esse *hastiludium*, (quod barbari vocant) id est, concertatio hastis quaedam iacta. Sed haud scio quam huc id quadret. Videtur autem, his omnibus humanæ vitæ vanitatem & varietatem voluisse demonstrare.

cap. 5.

Quam multi quondam fuere.] Aliunde huic loco videntur hæc à librario esse intercalata; incommode profecto, cum alioquin sequentia optime cum prioribus cohercant, in quibus ostendit; nonnunquam ubi propriæ nos vires destitunt, auxilium aliorum non aspernandum esse, dummodo nostrum officium faciamus. Etenim & Homericus ille Diomedes, socio adjuncto sperabat se propositum negotium rectius confecturum, unde est illud, *Σὺν τε δὴ ἐρχομένη*, usitatum bonis autoribus, explicatumque ab Aristotele l. 8. Ethicorum de amicitia disputaturo.

cap. 9.

Membrum.] In Græco est *μέλος*, & pro parte *μέγος*. Porro non fallit eruditos, membrum respectu totius & reliquorum membrorum majore devinciri necessitate, quam totius partes qualescunque. Est enim omne membrum pars, non contra. Multo ergo rectius societatem humanam & universi conjunctionem intelligit, qui membrum se, quam qui partem generis humani dicit. Discrimen hoc divisionis, *ἐκ μέλου* & *μέγος*, etiam Strabo suæ rei accommodavit, l. 2.

cap. 22.

Divina.] *δαίμονα*, legendum *δαίμονες*, aut saltem *δαίμονια*.

Pauca secus.] *ἢ δὴ λίσαν*. lego, *ἢ δὴ λίσαν*. Sunt autem passim permulta, in quibus ariolo magis quam interprete opus sit.

Nam

Nam rebus.] Promiscuè & mutilatè huc poetica cap. 25.
quædam sunt congesta: partim infrâ l. XI. repetita.

Platonica. Ego.] Ex apologia Socratis hæc sunt. cap. 26.

Credens ius qui dicunt.] τὰς γυναιξιν, in Græco. Sanè Hector Homericus Iliad. 3. suam uxorem hæc ipsa ratione consolatur, versu 487. & est minimè muliebris hæc sententia apud Poëtas passim inculcata.

Est aliquis te peritor.] Adnotatum est hoc loco cap. 29.
à librario non esse hic novæ initium tractationis: sed cohæreere cum his quæ ante ea quæ ex Platone sunt huc translata, præcedebant. Sed quia illa ipsa erant mutila, id quidem non video quale sit. καββάλιον luctatorem dici puto, ὅτι τὸ καββάλλειν, de jicere.

Omnis animus, inquit ille.] Nimirum Plato in cap. 37.
Protagora.

Salaminium.] Leonem nomine, quem ad cæ- cap. 40.
dem ab eo duci Critias tyrannus volebat. Vide Apologiam Socratis apud Platonem, & Diogenem Laertium in vita Socratis.

IN LIB. X.

Pestis, bellum.] Pro pestis in Græco est μῆδος, mi- cap. 9.
mus; quod non quadrare puto. Sunt autem ple-
raque lacera.

Expetit quidem.] Alludit ad versus Euripideos, cap. 20.
quorum mentio est etiam apud Aristotelem ini-
tio octavi Moralium ad Nicomachum: sunt au-
tem, si quis dextrè accipiat, quod hic fit, prædari.
Refert integròs Athenæus libro δειπνοσοφ. XIII.

IN LIB. XI.

cap. 3. *Simplici obstinatione.* Ψιλὴν ἁγῶν ἰσὺν verti, neque tamen intelligo, cur hoc vel sic Christianis voluisset impingere crimen Antoninus, jam provectâ ætate; qui quid aliàs de iis scripserit, non est ignotum. Sed ista aliò pertinent.

cap. 8. *Oportet igitur.* Divinare sum conatus. Quod si sententia hæc fuit Antoninis, certè est aurea, iis in rebus adhibita in quibus pietas finit. *Oportet,* inquit, *in eadem arbore esse, cæsi non idem cum omnibus sentiri.*

cap. 14. *Insidia teſta.* Σκαλῶν. Mihi subit suspicari, σκαλῶν legendum, scilicet. Nam & Plutarch. obliquam & distortam viam, σκαλῶν ἁγῶν aliæuti vocat. ἀρχαίαι quid sint, explicare adhuc non satis possum.

Annotationum Finis.

quod *turbinem*, seu *turbonem*, i.e. *Συβίνα*, interpretor. elegantissime animi *νευροταξία* (de qua toties in his libris) hanc similitudine exprimitur. quemadmodum enim *tortus sub verberibus*, ita animus assiduus phantasias & appetitibus agitur huc illuc raptatur & per eadem volvitur. At Seneca *De v. b. c. 28.* hanc ipsa in re, (nec id minus appositum) *turbo*, non *Συβίς*, sed *Συβίνα*, aut *τύβων*. Vir doctus, in *Histor. Aug.* Scriptores hanc Antonini eleganter ita vertit: *Vita humane, tempus punctum est: natura, fluit: sensus, obscurus: corporis universi concretis, facilis putrescere: animus, vagus: (verto, animus, turbo:) fortuna, res impervestigabilis: fama, res incerta: & ut verbo dicam, omnia corporis quidem, fluviis: animi vero, somnium & fumus: vita, bellis, & hospitibus in peregrina urbe mora: fama post obitum, oblivio.*

P. 63. l. ult. *χ, 7 ποῦντων*] Asteriscum retinui-
mus quem Xylander hic apposuit, quasi loco im-
perfecto. Ego ellipsum hinc esse malo; ut cetera
Antoninus, modestie causâ, reticuerit; & dum
reticet, turpissima quæque nobis cogitanda reli-
querit. Quibus hæc non satisfaciunt, cogitent an
pro *ποῦντων*, τὸ πορνέων, vel πορνεύων scri-
bendum sit. Certè πόρνος latè, ut *impurus* apud La-
tinos, pro *sclesto* quovis. Vide lib. V. c. 8. & 21.

P. 81. l. 18, 19. *μὴν δὲν ἀμφοτέρω*.] Lectio Manuscr.
Xylandrini, (ut ex ejus Notis discimus) *μὴν πορ-
νεύων τ' ἀν.* pro quo Xylander nimis confidenter,
μὴν δὲν ἀμφοτέρω. Antoninus autem, nō valde fal-
lor, ipse scripserat, *Μὴν πορνεύων μὴν δὲν ἀμφοτέρω*: aut,
quod magis probo, *Μὴν πορνεύων ἀμ. τ' ἀν.* ut in Manu-
scripto codice. Elegans hic usus istius particulæ,
cujus vel unus Aristoteles exempla *μὴν δὲν* ὅτι
quod

quod suppeditat. Ethic. Nic. $\bar{\chi}.$ $\epsilon.$ $\iota.$ Μήποτε δ' ἔ
καλῶς τὸ το λέγεται. Ibid. $\epsilon.$ $3.$ μήποτ' ἔ λέγουσι τὸ
αἰτίον. $\epsilon.$ $9.$ Ὁ δ' λόγος καὶ ἡ διδασχὴ μήποτε ἐκ
ἐν ἅπασιν ἰσχύη. Theognis ita intelligendus,
Μυράρχθ' ὃ πόλιν μήποτε τῆδε ἄδοι. Omnibus
his locis aliquid subaudiendum est, ut oratio sit
perfecta. Ita & Matth. $\bar{\chi}\bar{\chi}\bar{\nu}.$ $9.$ Ἀπεκλείδουσιν δ'
αἱ φρονιμοὶ λέγεσαι, Μήποτε ἐκ ἀρκίᾳς ἡμῶν καὶ
ὑμῶν.

P. 105. l. 4. Δεινότητά σου] Δεινότης hic, notā
austeritatis, sed naturalis ingenii bonitas & præ-
stantia, quæ habiles ad percipiendas disciplinas
reddit. Plato Politic. VII. Δεινότητα, ὡ μακάρις,
ἔσθην δὲν αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν,
καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν. πολὺ γὰρ τοι μᾶλλον ὑπο-
δουλῶσι ψυχὰς ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασι, ἢ ἐν γυμνα-
σίοις.

P. 135. l. ult. ἐξίστασι τῷ ῥυθμῷ] Ἐξίσταται τῷ ῥ.
hic, quod l. $\bar{\nu}\bar{\iota}\bar{\iota}.$ ἐκβῆναι τῷ ῥυθμῷ: cui contrarium,
καίην ἐν ῥυθμῷ apud Longinum Piel ὕψος, aliof-
que. Plato de legib. II. τάξεως διδρῶσι uni homi-
ni concessam docet: duplicem autem ἰδέσθαι
ille constituit: aliam τ' κινήσεως τάξιν, quam ῥυθ-
μὸν propriè indigitat: aliam τ' σπῆνς, quam vocat
ἀρμονίαν. Ἐκβῆναι τῷ ῥυθμῷ Ciceroni, extra nu-
meros moveri. Ab hac eadem saltandi metaphorâ
vox elegans ἐξορχεῖσθαι, pro, prodote mysteria, quæ
à viris doctis explicata dudum: nos actum non
agemus.

P. 169. l. 4. διαδορατισμοὶ, κυνιδ'.] Per διαδο-
ρατισμὸς hic figuratè fervidiora circa honores &
imperia contententium & contra nitentium studia
ianui puto. q. d. digladiationes. ut & lib. IV. pag.
69. l. 16, 17. διαδορατιδύντες ἐκτίτανται. Ubi

Xylander,

Xylander, *confessi perierunt, verteterat.* Ego cum
cetera ad animum pertineant, hoc quoque ad
animum, non ad corpus, referendum credidi. Vero-
vis accipias modo, dignus Platonis, etiam Lon-
gino laudatus, est locus Politic. IX. qui cum hoc
Antonini conferatur: Βοττανιστὸν δ' αὖτε (inquit)
πάτω αἰετὸς πάντες ὁμαυρῶτες εἰς γῆν, καὶ εἰς τρα-
πέζας, ἐόσθηται χερταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες καὶ ἑ-
νεργεῖν τὸ τέτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κρείσσον-
τες ἀλλήλους σὺν ἡμεῖς κέχρηται καὶ ἐπ' αἰσὶ ἀποκτιν-
ύμεσι δ' ἐκπλαστῶσι.

P. 207 J. 16. Διωνυσίου καὶ ὁπὶ πείσκει Totum hoc
caput quod Xylander adeo pro deplorato habuit,
ut asterisco notaret ut imperfectum, solâ prava
interpunctionis emendatione (ut plurima alia
passim) sanavimus: his tantum exceptis, quod
pro θαυμασὸν ἢ ξέν. ut in utraque Xyl. editione,
θαυμασὸν ἢ ξένον, &c. edidimus: & pro μέμνηται
ὅτι ἡμεῖς, &c. (quod tamen etiam in Hæscheli-
ano codice repertum nobis) μεμνήσμεθα ὅτι, &c.
correximus: ut & Xylanderum in manuscripto li-
bro quo usus est reperisse, tum ex versione ejus
(cogitabo, &c.) tum ex verborum istorum, μεμνή-
σμεθα ὅτι ἀναγινώσκου ὅτι πάλιν, importuna
illâ quidem nec fcrendâ, sed que tamen fortasse
â verâ lectione manavit, in Tigurinâ editione
repetitione, non improbabilis suspicio.

Quia

Quia manuscripti Hæscheliani, quod Εγκύριον
 Εγκύριον Δευτερον inscribitur, sæpe memi-
 nimus in Notis, & ex illo non pauca in Antonino
 correximus, rem gratam lectoribus Antonini non
 paucis, (volente ac favente viro humanissimo, Manu-
 scripti Domino, cuius alibi mentionem fecimus)
 facturos nos credidimus, si & ipsum hic ad calcem
 exhiberemus. Quia tamen si totum describeremus,
 non tam novum quid asferre, quàm Antoninum pu-
 rum putum transcribere, nec ullum admodum opera
 pretium fecisse nos ab aliis objici poterat; ut et illorū
 curiositati satisfaceremus, & istorum non minus oc-
 curreremus fastidio, hoc temperamento usi sumus, ut
 quod Antonini, in Antonino ipso legeretur; & quod
 Excerptoris huius, quicumque fuerit, proprium, di-
 viso delectusque, seorsim hic brevi tabulâ compre-
 hensum repræsentaretur. Varia lectiones, quacumq;
 alicujus erant momenti, in Notis suis quaque locis
 inveniuntur. Præterea sciendum est, una Enchiridii
 huius exemplaria manuscripta ex una eademque
 Bibliotheca Augustanâ haberi esse & manebant
 Hæschelium, quorum alterum in capite XXXII. de-
 sinebat: alterum verò, totis undecim capitibus an-
 ticius, ad XLIII. usq; producebatur.

Istius igitur Enchiridii,

Caput Incipit,

Desinit,

I. Η τὸ δλον.

τὸ συμπαν.

Ant. lib. VII. p. 177. l. 10. ibid. l. 15. 16.

II. Ἰδον ἀνδρες.

ὦ πατέρες.

Ant. ib. lin. 4.

ibid. l. 9.

III. φ-

Incipit,

III. Φοβέται τις
Ant. ib. p. 175. l. 11.

IV. Μὴ αἰσχύνε
Ant. ib. p. 171. l. 2.

V. Οὐκ ὁράς
Ant. l. VI. p. 151. l. 21.

VI. Μήτις ὁ ἥλιος
Ant. ib. p. 157. l. 6.

VII. Αἱ πάσαι συν.
Ant. l. IV. p. 87. l. 11.

VIII. Ατυχήs ἐγώ.
Ant. ib. p. 95. l. 15.

IX. Ὅποῖόν ὅστις.
Ant. l. V. p. 107. l. 23.

X. Οὐδὲν ἔδει.
Ant. ib. p. 119. l. 16.

XI. Τὸ ἡγεμονικόν.
Ant. ib. p. 123. l. 13.

XII. Οἷον δὴ τὸ.
Ant. l. VI. p. 137. l. 8.

XIII. Ἀνάνησι.
Ant. ib. p. 151. l. 4.

XIV. Οὐκ ἔστιν
Ant. ib. l. 15.

XV. Οἷς συγκαλήs.
Ant. ib. p. 153. l. 22.

XVI. Ὅπως ἐργον.
Ant. l. 7. p. 187. l. 15.

XVII. Συνιχᾶς ἐφ.
Ant. ib. p. 191. l. 21.

Desinit,

ἢ ὅλον οὐσί.
ibid. l. 18.

Δυν. ἡ τέτα.
ibid. l. 6.

πρὸς τοὺς θεοὺς.
ibid. p. 153. l. 2.

καὶ πολιτική.
ibid. p. 159. l. 2.

πηγῆς ῥέον.
ib. lin. ult.

ἀπέχει τὰ ἴδια.
ib. p. 97. l. 5.

πρ. τ. ἀναίρεσις.
ib. p. 111. l. 9.

φρονήσεως.
ib. lin. 21.

ἐξ αὐτῆ.
ib. lin. 21.

καταγαγεῖται.
ib. lin. 23.

ἔβλεπε.
ib. l. 6.

ἐκ τ. αὐτῆ.
ibid. lin. 20.

τὰ ἑαυτῆ.
ibid. p. 155. l. 6, 7.

ὑποεργάειον.
ib. l. 19.

δεμῆς αὐτῆ.
ib. lin. ult.

Incipit,

Desinit,

XVIII. Πᾶσα ψυχὴ.
Ant. ib. l. ult.

πρώτης.
ib. p. 193 l. 4.

XIX. Ἐπὶ μὲν π.
Ant. ib. p. 193 l. 5.

π. ἐνδίδως.
ib. l. 15.

XX. Πόθεν ἴσμεν.
Ant. ib. l. 18.

συμπ. ἢ πῶς.
ib. p. 195 l. 7.

XXI. Οἱ θεοὶ ἀθ.
Ant. ib. p. 197 l. 8.

ἢ φαύλων.
ib. l. 12.

XXII. Γελοῖόν ὄχι.
Ant. ib. l. 13.

δύνατον.
ib. l. 15.

XXIII. Μέμνηται ἀντ. γέγονεν.
Ant. l. VIII. p. 207 l. pen. ib. p. 209 l. 2.

Vide Auctarium Notarum ad hunc Antonii locum.

XXIV. Οὐδενὶ
Ant. ib. p. 209 l. 9.

πομπήν.
ib. l. 12.

XXV. Βραχύβιον.
Ant. ib. p. 211 l. 5.

ἢ γῆ στυγμῆ.
ib. l. 9.

XXVI. Εἴ ποτε.
Ant. ib. p. 215 l. pen.

ἐπίσταται.
ib. p. 217 l. 12.

XXVII. Μέμνηται.
Ant. ib. p. 223 l. pen.

ἀτυχίας.
ib. 225 l. 6.

XXVIII. Μηκέτι.
Ant. ib. p. 229 l. 4.

δυναμείων.
ib. l. 8.

XXIX. Ὁ ἥλιος.
Ant. ib. l. pen.

παρ. αὐτήν.
ib. p. 231 l. 13, 14.

XXX. Τῷ ἐμῷ.
Ant. ib. p. 229 l. 14.

ἀτυχῶν.
ib. l. 20.

XXXI. Ὁ ἀδίκητων.
Ant. l. IX. p. 235 l. 4.

ἀσεβῶν.
ib. p. 237 l. 20.

XXXII. Ἦτος

Incipit,

Desinit,

XXXII. Ἡτοιμάσθω.

Ant. ib. p. 257. l. 14.

γίνεται.

ib. p. 259. l. 6.

XXXIII. Ὅταν τινός.

Ant. ib. p. 259. l. 21.

ἔσθ' ἵνα.

ib. p. 261. l. 4.

XXXIV. Εὐχρηστον.

Ant. ib. p. 261. l. 5.

ὑπὸς ἑχέ.

ib. l. 15.

XXXV. Τί δαὶ χαλόν.

Ant. ib. l. 15, 16.

καρπύ.

ib. p. 263. l. 3.

XXXVI. Τί γὰρ πλῆν.

Ant. ib. p. 263. l. 3.

τὸ ἑαυτῆ.

ib. l. ult.

XXXVII. Φαντάζα.

Ant. l. 10. p. 285. l. 3.

ἀναγκαῖον.

ib. l. 8, 9.

XXXVIII. Κατὰ μέρος.

Ant. ib. l. 10.

ἐξαρτά.

ib. l. 12.

XXXIX. Μνησθῆ.

Ant. ib. p. 287. l. 13.

τοιοῦτος ἔσθ.

ib. l. 17.

XL. Τὸ δαιδολυμένον.

Ant. ib. 289. l. 23.

δερνήσθ.

ib. 291. l. 13.

Consule ibi Νότας.

XLI. Τὸν ὑγλαίνοντα.

Ant. ib. 291. l. 14.

τὰ ἀπάλει.

ib. l. 24.

XLII. Οἱ ἐπιστάμενοι.

Ant. l. XI. p. 303. l. 19, 20.

καὶ φίλον.

ib. p. 305. l. 5.

XLIII. Δύναμις.

Ant. ib. 309. l. 1.

καρτερίων.

ib. l. 22, 23.

* Nota quod asterisci 3. in transcripto Hæscheliano hic adscripti vocem unam aut alteram in autographo desiderari indicant.

Finis.

Τὸ Θεὸν χάρις.